JASHER

HAADSTIK 1

1 En God sei: Lit ús de minske meitsje nei ús byld, nei ús likenis, en God skepte de minske nei syn eigen byld.
2 En God foarme de minske út 'e grûn, en Hy blies yn syn noastergatten de azem fan it libben, en de minske waard in libbene siel dy't sprekke koe.
3 En de Heare sei: It is net goed foar de minske om allinnich te wêzen; Ik sil him in help meitsje dy't by him past.
4 En de Heare liet in djippe sliep oer Adam falle, en hy sliepte, en hy naam ien fan syn ribben fuort, en hy boude der fleis op, en foarme it en brocht it nei Adam, en Adam waard wekker út syn sliep, en sjuch, in frou stie foar him.
5 En hy sei: Dit is in bonke fan myn bonken en it sil frou neamd wurde, want dit is fan 'e man nommen; en Adam neamde har Eva, want sy wie de mem fan alle libbenen.
6 En God segene harren en neamde harren nammen Adam en Eva op 'e dei dat Hy harren skepen hat, en de Heare God sei: Wês fruchtber en fermannichfâldigje en folje de ierde.
7 Doe naam de Heare God Adam en syn frou, en sette harren yn 'e tún fan Eden om dy te bewurkjen en te behâlden; en Hy joech harren it gebod en sei tsjin harren: Fan alle beammen yn 'e tún meie jimme ite, mar fan 'e beam fan 'e kennis fan goed en kwea meie jimme net ite, want op 'e dei dat jimme dêrfan ite sille jimme wis stjerre.
8 En doe't God har seinge en har befel jûn hie, gie Hy fan har ôf, en Adam en syn frou wennen yn 'e tún neffens it befel dat de Heare har befel hie.
9 En de slang, dy't God mei harren op ierde skepen hie, kaam nei harren ta om harren oan te setten om it gebod fan God dat Hy harren oplein hie te oertrêdzjen.
10 En de slange lokke en oertsjûge de frou om te iten fan 'e beam fan kennis, en de frou harkje nei de stim fan 'e slange, en se oertrêde it wurd fan God, en naam fan 'e beam fan 'e kennis fan goed en kwea, en se iet, en se naam derfan en joech ek oan har man en hy iet.
11 En Adam en syn frou oertrêden it gebod fan God dat Hy harren oplein hie, en God wist it, en syn grime waard tsjin harren ûntstoken en Hy ferflokte harren.
12 En de Heare God ferdreau harren dy dei út 'e tún fan Eden, om de grûn te bebouwen dêr't se út nommen wiene, en se gongen hinne en wennen yn it easten fan 'e tún fan Eden; en Adam koe syn frou Eva en sy krige twa soannen en trije dochters.
13 En hja neamde de earstberne Kaïn, en sei: Ik haw in man fan 'e Heare krigen, en de namme fan 'e oare neamde hja Abel, want hja sei: Yn ijdelheid binne wy op 'e ierde kommen, en yn ijdelheid sille wy derút nommen wurde.
14 En de jonges groeiden op en harren heit joech harren in besitting yn it lân; en Kaïn wie in lânarbeider, en Abel in skieppehoeder.
15 En it wie nei ferrin fan in pear jier dat se in offer oan de Heare brochten, en Kaïn brocht fan 'e frucht fan it lân, en Abel brocht fan 'e earstelingen fan syn keppel fan it fet dêrfan, en God draaide him om en bûgde him nei Abel en syn offer, en in fjoer kaam del fan 'e Heare út 'e himel en fertarre it.
16 En ta Kaïn en syn offer kearde de Heare him net, en hy woe der net nei ta, want hy hie fan 'e minderweardige frucht fan 'e grûn foar de Heare brocht, en Kaïn wie oergeunstich op syn broer Abel fanwegen dit, en hy socht in foarwendsel om him te deadzjen.
17 En nei in skoftke gongen Kaïn en syn broer Abel op in dei it fjild yn om har wurk te dwaan; en se wiene beide op it fjild, Kaïn wie oan it bewurkjen en ploegjen fan syn lân, en Abel wie oan it weidzjen fan syn keppel; en de keppel gie foarby dat diel dat Kaïn yn it lân ploege hie, en it fertriet Kaïn dêrom tige.
18 En Kaïn kaam lilk nei syn broer Abel ta, en sei tsjin him: Wat is der tusken my en dy, datstû hjir weidzje wolst en dyn keppel meibringst om yn myn lân te weidzjen?
19 En Abel antwurde syn broer Kaïn en sei tsjin him: Wat is der tusken my en dy, datst it fleis fan myn skiep ite meist en dysels mei harren wol klaaie mei?
20 En no dêrom, doch de wol fan myn skiep ôf dêr'tsto dy mei klaaid hast, en jou my de frucht en it fleis datsto iten hast, en assto dit dien hast, sil ik dan út dyn lân gean lykassto sein hast?
21 Doe sei Kaïn tsjin syn broer Abel: Wiswier, as ik dy hjoed deadzje, wa sil dan dyn bloed fan my easkje?
22 En Abel antwurde Kaïn en sei: Wiswier, God dy't ús op ierde makke hat, Hy sil myn saak wreke, en Hy sil myn bloed fan dy easkje as jo my deadzje, want de Heare is de rjochter en arbiter, en Hy is it dy't de minske ferjilde sil neffens syn kwea, en de goddeleaze minske neffens it kwea dat hy op ierde dwaan kin.
23 En no, as jo my hjir deadzje soene, God wit wis jo geheime gedachten, en Hy sil jo rjochtfeardigje foar it kwea dat jo my hjoed oandien hawwe.
24 Doe't Kaïn de wurden hearde dy't syn broer Abel sprutsen hie, sjuch, Kaïns grime ûntbaarnde tsjin syn broer Abel, om't er dit sein hie.
25 En Kaïn hastige him en stie op, en naam it izeren diel fan syn ploegear, wêrmei't er ynienen syn broer sloech en him deade, en Kaïn ferspilde it bloed fan syn broer Abel op 'e ierde, en it bloed fan Abel streamde op 'e ierde foar de keppel.
26 En dêrnei betreurde Kaïn it dat er syn broer fermoarde hie, en hy wie tige fertrietlik, en hy gûlde oer him en it die him tige sear.
27 En Kaïn stie op en groef in gat yn it fjild, dêr't er it lichem fan syn broer yn lein hie, en hy draaide it stof deroerhinne.
28 En de Heare wist wat Kaïn syn broer oandien hie, en de Heare ferskynde oan Kaïn en sei tsjin him: Wêr is Abel, dyn broer, dy't by dy wie?
29 En Kaïn ferriede en sei: Ik wit it net, bin ik de hoeder fan myn broer? En de Heare sei tsjin him: Wat hastû dien? De stim fan it bloed fan dyn broer ropt ta My fan 'e grûn dêr'tsto him fermoarde hast.
30 Want jo hawwe jo broer fermoarde en jo foar my ferburgen hâlden, en jo hawwe yn jo hert tocht dat ik jo net seach, noch al jo dieden wist.
31 Mar do hast dit dien en dyn broer fermoarde foar neat en om't er rjochtfeardich tsjin dy sprutsen hat, en no dêrom, ferflokt meistû wêze fan 'e grûn dy't syn mûle iepene hat om it bloed fan dyn broer út dyn hân te ûntfangen, en dêr'tsto him yn begroeven hast.
32 En it sil wêze as jo it bewurkje, it sil jo net mear syn krêft jaan lykas yn it begjin, want toarnen en stikels sil de

grûn produsearje, en jo sille bewege en swalkje yn 'e ierde oant de dei fan jo dea.
33 En yn dy tiid gie Kaïn fuort fan 'e oanwêzigens fan 'e Heare, fan it plak dêr't er wie, en hy gie reizgjend en swalkjend troch it lân nei it easten fan Eden, hy en alles wat er hie.
34 En Kaïn koe syn frou yn dy dagen, en sy waard swier en krige in soan, en hy neamde syn namme Henoch, en sei: Yn dy tiid begon de Heare him rêst en stilte op ierde te jaan.
35 En yn dy tiid begon Kaïn ek in stêd te bouwen: en hy boude de stêd en hy neamde de namme fan 'e stêd Henoch, neffens de namme fan syn soan; want yn dy dagen hie de Heare him rêst jûn op ierde, en hy beweegde him net om en swalke net lykas yn it begjin.
36 En Irad waard berne by Henoch, en Irad krige Mechujael en Mechujael krige Methusael.

HAADSTIK 2

1 En it wie yn it hûndert en tritichste jier fan it libben fan Adam op ierde, dat hy Eva wer koe, syn frou, en sy waard swier en krige in soan nei syn likenis en nei syn byld, en sy neamde him Set, en sei: Omdat God my in oar sied steld hat yn it plak fan Abel, om't Kaïn him fermoarde hat.
2 En Seth libbe hûndertfiif jier, en hy krige in soan; en Seth neamde syn soan Enos, en sei: Omdat yn dy tiid de soannen fan 'e minsken begûnen te fermannichfâldigjen, en har sielen en herten te pleagjen troch oertrêding en yn opstân te kommen tsjin God.
3 En it wie yn 'e dagen fan Enos dat de minsken trochgiene mei it opstannich wurden en oertrêdzjen tsjin God, om de grime fan 'e Heare tsjin 'e minsken te fergrutsjen.
4 En de minskebern gongen hinne en tsjinnen oare goaden, en se fergeaten de Heare dy't har op ierde skepen hie: en yn dy dagen makken de minskebern bylden fan koper en izer, hout en stien, en se bûgden har foaroer en tsjinnen se.
5 En elk makke syn god en se bûgden har foar har, en de minskebern ferlieten de Heare al de dagen fan Enos en syn bern; en de grime fan de Heare waard ûntstoken fanwegen har wurken en gruwels dy't se op ierde diene.
6 En de Heare liet it wetter fan 'e rivier de Gihon har oerstreamje, en hy ferneatige en fertarre se, en hy ferneatige it tredde diel fan 'e ierde, en nettsjinsteande dit, kearden de soannen fan 'e minske har net fan har kweade wegen ôf, en har hannen wiene noch útstutsen om kwea te dwaan yn 'e eagen fan 'e Heare.
7 En yn dy dagen waard der net siedde noch rispe op 'e ierde; en der wie gjin iten foar de minskenbern en de hongersneed wie tige grut yn dy dagen.
8 En it sied dat se yn dy dagen yn 'e grûn siedden, waard toarnen, stikels en distels; want fan 'e dagen fan Adam ôf wie dizze ferklearring oangeande de ierde, fan 'e flok fan God, dy't hy de ierde ferflokte, fanwegen de sûnde dy't Adam foar de Heare sûndige hie.
9 En it wie doe't de minsken trochgiene mei opstân en oertrêding tsjin God, en har wegen ferdorven, dat de ierde ek ferdorven waard.
10 En Enos libbe njoggentich jier en hy krige Kenan;
11 En Kenan groeide op en hy wie fjirtich jier âld, en hy waard wiis en hie kennis en feardigens yn alle wiisheid, en hy hearske oer alle soannen fan 'e minske, en hy late de soannen fan 'e minske ta wiisheid en kennis; want Kenan wie in tige wiis man en hie begryp yn alle wiisheid, en mei syn wiisheid hearske hy oer geasten en demoanen;
12 En Kenan wist troch syn wiisheid dat God de minsken ferneatigje soe, om't se op ierde sûndige hiene, en dat de Heare yn 'e lêste dagen it wetter fan 'e floed oer har bringe soe.
13 En yn dy dagen skreau Kenan op stiennen tafels wat der yn 'e takomst barre soe, en hy sette se yn syn skatkisten.
14 En Kenan regearre oer de hiele ierde, en hy brocht guon fan 'e soannen fan 'e minske ta de tsjinst fan God.
15 En doe't Kenan santich jier âld wie, krige hy trije soannen en twa dochters.
16 En dit binne de nammen fan 'e bern fan Kenan: de namme fan 'e earstberne Mahallel, de twadde Enan, en de tredde Mered, en harren susters wiene Ada en Silla; dit binne de fiif bern fan Kenan dy't him berne binne.
17 En Lamech, de soan fan Methusaël, rekke troch houlik besibbe oan Kenan, en hy naam syn twa dochters ta froulju, en Ada waard swier en krige Lamech in soan, en sy neamde him Jabal.
18 En hja waard wer swier en krige in soan, en neamde him Jubal; en Silla, har suster, wie ûnfruchtber yn dy dagen en hie gjin neiteam.
19 Want yn dy dagen begûnen de minsken te sûndelje tsjin God, en de geboaden te oertrêdzjen dy't Hy oan Adam oplein hie, om fruchtber te wêzen en te fermannichfâldigjen op ierde.
20 En guon fan 'e soannen fan 'e minske lieten harren froulju in teug drinke dy't harren ûnfruchtber meitsje soe, sadat se harren figuer behâlde koene en wêrtroch harren moaie uterlik net ferdwine soe.
21 En doe't de soannen fan 'e minske guon fan har froulju te drinken joegen, dronk Silla mei har.
22 En de froulju dy't bern krigen, seagen ôfgryslik út yn 'e eagen fan har manlju as widdowen, wylst har manlju libben, want allinnich oan 'e ûnfruchtbere wiene se oanhinge.
23 En oan 'e ein fan dagen en jierren, doe't Silla âld waard, iepene de Heare har liifmoer.
24 En hja waard swier en krige in soan en hja neamde syn namme Tubal-Kain, en sei: Nei't ik ferwile wie, haw ik him fan 'e Almachtige God krigen.
25 En hja waard wer swier en krige in dochter, en hja neamde har Naäma, hwent hja sei: Nei't ik ferwile bin, haw ik wille en wille krigen.
26 En Lamech wie âld en op jierren kommen, en syn eagen wiene sa tsjuster dat hy net sjen koe, en Tubal-Kain, syn soan, liede him en it barde op in dei dat Lamech it fjild yn gie en Tubal-Kain, syn soan, wie by him, en wylst se yn it fjild rûnen, kaam Kain, de soan fan Adam, nei harren ta; want Lamech wie tige âld en koe net folle sjen, en Tubal-Kain, syn soan, wie tige jong.
27 En Tubal-Kain sei tsjin syn heit dat er syn bôge lûke moast, en mei de pylken sloech er Kain, dy't noch fier fuort wie, en hy deade him, want hy like harren in bist te wêzen.
28 En de pylken giene yn it lichem fan Kaïn, hoewol hy fier fan har ôf wie, en hy foel op 'e grûn en stoar.
29 En de Heare ferjilde Kaïn syn kwea neffens syn kwea, dat er syn broer Abel dien hie, neffens it wurd fan de Heare dat er sprutsen hie.

30 En it barde doe't Kaïn stoarn wie, dat Lamech en Tubal gongen om it bist te sjen dat se slachte hiene, en se seagen, en sjuch, Kaïn, harren pake, lei dea op 'e grûn fallen.
31 En Lamech wie tige fertrietlik dat er dit dien hie, en troch yn 'e hannen te klappen sloech er syn soan en feroarsake syn dea.
32 En de froulju fan Lamech hearden wat Lamech dien hie, en sy sochten him te deadzjen.
33 En de froulju fan Lamech hawwe him fan dy dei ôf hate, om't er Kaïn en Tubal-Kain fermoarde hie, en de froulju fan Lamech hawwe har fan him skieden en woene yn dy dagen net nei him harkje.
34 En Lamech kaam nei syn froulju, en hy drong der by har op oan om nei him te harkjen oer dizze saak.
35 En hy sei tsjin syn froulju Ada en Silla: Hear myn stim, froulju fan Lamech, harkje nei myn wurden, want no hawwe jimme yntinke en sein dat ik in man mei myn wûnen fermoarde haw, en in bern mei myn strepen, om't se gjin geweld dien hawwe, mar wit wis dat ik âld en griis bin, en dat myn eagen swier binne fan leeftyd, en ik haw dit ding sûnder it te witten dien.
36 En de froulju fan Lamech lústeren nei him yn dizze saak, en se kamen werom nei him mei it advys fan harren heit Adam, mar se krigen him gjin bern fan dy tiid ôf, om't se wisten dat Gods grime yn dy dagen tanommen wie tsjin 'e soannen fan 'e minske, om har te ferneatigjen mei it wetter fan 'e floed fanwegen har kweade dieden.
37 En Mahallel, de soan fan Kenan, libbe fiifensechstich jier en hy krige Jered; en Jered libbe twaensechstich jier en hy krige Henoch.

HAADSTIK 3

1 En Henoch libbe fiifensechstich jier en hy krige Methusalah; en Henoch wandelde mei God nei't er Methusalah krigen hie, en hy tsjinne de Heare, en ferachte de kweade wegen fan 'e minsken.
2 En de siel fan Henoch wie ynpakt yn 'e ynstruksje fan 'e Heare, yn kennis en yn begryp; en hy luts him wiis werom fan 'e soannen fan 'e minsken, en hâldde him in protte dagen foar har yn it geheim.
3 En it barde nei ferrin fan in protte jierren, wylst hy de Heare tsjinne en foar him yn syn hûs bea, dat in ingel fan 'e Heare him út 'e himel rôp en sei: Hjir bin ik.
4 En hy sei: Rin op, gean út dyn hûs en út it plak dêr'tsto dy ferbergje hast, en ferskyn oan 'e minskebern, sadatsto harren de wei leare kinst dy't se gean moatte en it wurk dat se dwaan moatte om de wegen fan God yn te gean.
5 En Henoch stie op neffens it wurd fan de Heare, en gyng fuort út syn hûs, út syn plak en út 'e keamer dêr't er him ferburgen hie; en hy gyng nei de soannen fan 'e minsken en learde harren de wegen fan de Heare, en yn dy tiid sammele er de soannen fan 'e minsken en makke harren bekend mei de ynstruksje fan de Heare.
6 En hy joech opdracht om it út te roppen op alle plakken dêr't de soannen fan 'e minske wennen, sizzende: Wêr is de man dy't de wegen fan 'e Heare en goede dieden kenne wol? Lit him nei Henoch komme.
7 En doe kamen al de minsken by him, want allegearre dy't dit winsken gongen nei Henoch, en Henoch regearre oer de minsken neffens it wurd fan de Heare, en se kamen en bûgden foar him en se hearden syn wurd.
8 En de geast fan God wie op Henoch, en hy learde al syn mannen de wiisheid fan God en syn wegen, en de minskebern tsjinnen de Heare al de dagen fan Henoch, en se kamen om syn wiisheid te hearren.
9 En al de keningen fan 'e minskebern, sawol de earste as de lêste, tegearre mei harren foarsten en rjochters, kamen nei Henoch doe't se fan syn wiisheid hearden, en se bûgden foar him, en se easken ek fan Henoch om oer har te regearjen, wêrmei't hy ynstimde.
10 En se kamen yn totaal byinoar, hûnderttritich keningen en prinsen, en se makken Henoch ta kening oer har en se stiene allegear ûnder syn macht en befel.
11 En Henoch learde harren wiisheid, kennis en de wegen fan de Heare; en hy makke frede ûnder harren, en frede wie oer de hiele ierde yn it libben fan Henoch.
12 En Henoch regearre oer de soannen fan 'e minsken twahûndert trijeënfjirtich jier, en hy die rjocht en gerjochtichheid mei al syn folk, en hy liede harren yn 'e wegen fan 'e Heare.
13 En dit binne de geslachtsregisters fan Henoch, Metusala, Elisa en Elimelech, trije soannen; en harren susters wiene Melka en Nahmah, en Metusala libbe sânentachtich jier en hy krige Lamech.
14 En it wie yn it seisentfyftichste libbensjier fan Lamech doe't Adam stoar; njoggenhûndert en tritich jier wie hy âld by syn dea, en syn twa soannen, mei Henoch en syn soan Metuselach, begroeven him mei grutte pracht, lykas by de begraffenis fan keningen, yn 'e grot dy't God him oanjûn hie.
15 En op dat plak makken alle minsken in grutte rou en gûlen fanwegen Adam; dêrom is it in gewoante wurden ûnder de minsken oant hjoed de dei.
16 En Adam stoar, om't er fan 'e beam fan 'e kennis iet, hy en syn bern nei him, lyksa't de Heare God sprutsen hie.
17 En it wie yn it jier fan Adam syn dea, dat it twahûndert trijeënfjirtichste jier fan 'e regearingsperioade fan Henoch wie, yn dy tiid besleat Henoch him ôf te skieden fan 'e soannen fan 'e minsken en himsels te ferbergjen lykas earst om de Heare te tsjinjen.
18 En Henoch die dat, mar ferburgen him net hielendal foar harren, mar bleau trije dagen fuort fan 'e soannen fan 'e minske en gie doe ien dei nei harren ta.
19 En yn 'e trije dagen dat hy yn syn keamer wie, bea hy ta, en priizge hy de Heare, syn God, en de dei dat hy gie en oan syn ûnderdanen ferskynde, learde hy har de wegen fan 'e Heare, en alles wat se him oer de Heare fregen, fertelde hy har.
20 En hy die op dizze wize in protte jierren, en dêrnei ferburgen hy him seis dagen, en ferskynde ien dei yn 'e sân oan syn folk; en dêrnei ien kear yn 'e moanne, en dan ien kear yn 't jier, oant alle keningen, prinsen en minskebern him sochten, en wer winsken om it gesicht fan Henoch te sjen, en syn wurd te hearren; mar se koene net, om't alle minskebern tige bang wiene foar Henoch, en se wiene bang om him te benaderjen fanwegen de godlike eangst dy't op syn gesicht siet; dêrom koe gjin minske nei him sjen, bang dat hy straft wurde soe en stjerre soe.
21 En al de keningen en prinsen namen it beslút om de soannen fan 'e minske byinoar te bringen en nei Henoch te

kommen, mei it idee dat se allegear mei him prate koenen op 'e tiid dat hy ûnder harren komme soe, en dat diene se.
22 En de dei kaam dat Henoch útgie en se allegear byinoar kamen en by him kamen, en Henoch spruts ta harren de wurden fan de Heare en hy learde harren wiisheid en kennis, en se bûgden foar him en seinen: Mei de kening libje! Mei de kening libje!
23 En nei in skoftke, doe't de keningen en prinsen en de minskensoannen mei Henoch sprieken, en Henoch har de wegen fan God learde, sjuch, in ingel fan 'e Heare rôp doe nei Henoch út 'e himel, en woe him nei de himel bringe om him dêr te hearskjen oer de soannen fan God, lykas hy oer de minskensoannen op ierde hearske hie.
24 Doe't Henoch dit op dat stuit hearde, gie er hinne en sammele alle ynwenners fan 'e ierde byinoar, en learde harren wiisheid en kennis en joech harren godlike ynstruksjes, en hy sei tsjin harren: Ik bin ferplichte om nei de himel op te stige, dêrom wit ik de dei fan myn gean net.
25 En no sil ik jimme wiisheid en kennis leare en jimme ynstruksje jaan foardat ik jimme ferlit, hoe't jimme op ierde hannelje moatte, wêrtroch't jimme libje kinne; en sa die er.
26 En hy learde harren wiisheid en kennis, en joech harren ynstruksje, en hy bestrafte harren, en hy lei harren foarskriften en oardielen om op ierde te dwaan, en hy makke frede ûnder harren, en hy learde harren it ivige libben, en wenne in skoft by harren en learde harren al dizze dingen.
27 En yn dy tiid wiene de soannen fan 'e minske by Henoch, en Henoch spruts mei harren, en hja sloegen harren eagen op en de likenis fan in grut hynder kaam del út 'e himel, en it hynder rûn troch de loft;
28 En hja fertelden Henoch wat hja sjoen hiene, en Henoch sei tsjin harren: Fanwegen my komt dit hynder del op 'e ierde; de tiid is kommen dat ik fan jimme gean moat en ik sil net mear troch jimme sjoen wurde.
29 En it hynder kaam doe del en stie foar Henoch, en al de minskesoannen dy't by Henoch wiene, seagen him.
30 En Henoch joech doe wer opdracht om in stim út te roppen, sizzende: Wêr is de man dy't der wille oan hat om de wegen fan 'e Heare syn God te kennen, lit him hjoed nei Henoch komme foardat hy fan ús weinommen wurdt.
31 En al de soannen fan 'e minske kamen dy dei byinoar en kamen by Henoch; en al de keningen fan 'e ierde mei harren foarsten en riedslju bleauwen dy dei by him; en Henoch learde doe de soannen fan 'e minske wiisheid en kennis, en joech harren godlike ynstruksje; en hy sei tsjin harren dat se de Heare tsjinje moasten en yn syn wegen rinne moasten al de dagen fan harren libben, en hy bleau frede ûnder harren meitsje.
32 En dêrnei stie er op en ried op it hynder; en hy gyng út en al de soannen fan 'e minske folgen him, sawat achthûndert tûzen man; en se gongen ien deireis mei him.
33 En de twadde dei sei er tsjin harren: Gean werom nei jimme tinten, wêrom wolle jimme gean? miskien stjerre jimme; en guon fan harren gongen fan him ôf, en dejingen dy't oerbleaunen gongen mei him in reis fan seis dagen; en Henoch sei alle dagen tsjin harren: Gean werom nei jimme tinten, dat jimme net stjerre; mar se woene net werom, en se gongen mei him.
34 En op 'e sechsde dei bleauwen guon fan 'e mannen en hâldden him fêst, en seine tsjin him: Wy sille mei dy gean nei it plak dêr'tsto hinne giest; sa wier as de Heare libbet, allinnich de dea sil ús skiede.
35 En hja drongen der sa sterk op oan om mei him te gean, dat hy ophâlde mei harren te praten; en hja folgen him op en woenen net weromkomme;
36 En doe't de keningen weromkamen, lieten se in folkstelling hâlde, om it oantal oerbleaune manlju te witten dy't mei Henoch gienen; en it wie op 'e sânde dei dat Henoch yn in wervelwind nei de himel opstie, mei hynders en weinen fan fjoer.
37 En op 'e achtste dei stjoerden al de keningen dy't by Henoch west hiene, om it oantal manlju werom te bringen dat by Henoch wie, op it plak dêr't er wei nei de himel opfearn wie.
38 En al dy keningen gongen nei it plak en se fûnen de ierde dêr fol mei snie, en op 'e snie leine grutte sniestiennen, en de iene sei tsjin 'e oare: Kom, lit ús troch de snie brekke en sjen, miskien binne de mannen dy't by Henoch bleaun binne dea, en lizze se no ûnder de sniestiennen, en se sochten mar koene him net fine, want hy wie nei de himel opfearn.

HAADSTIK 4

1 En al de dagen dy't Henoch op ierde libbe, wieren trijehûndert fiifensechstich jier.
2 En doe't Henoch nei de himel opfearn wie, stiene al de keningen fan 'e ierde op en namen syn soan Methusalah en salven him, en se makken him kening oer har yn it plak fan syn heit.
3 En Methusalah die rjochtfeardich yn 'e eagen fan God, lykas syn heit Henoch him leard hie, en hy learde de minsken ek syn hiele libben wiisheid, kennis en de eangst foar God, en hy wykte net ôf fan 'e goede wei, noch nei rjochts noch nei lofts.
4 Mar yn 'e lêste dagen fan Metusalah kearden de minsken har ôf fan 'e Heare, se ferdorven de ierde, se rôven en plonderen elkoar, en se kamen yn opstân tsjin God en se oertrêden, en se ferdorven har wegen, en woene net harkje nei de stim fan Metusalah, mar kamen yn opstân tsjin him.
5 En de Heare wie tige lilk op harren, en de Heare bleau it sied yn dy dagen ferneatigje, sadat der net siedde noch rispje koe yn 'e ierde.
6 Want doe't se de grûn siedden om iten te krijen foar har ûnderhâld, sjuch, der kamen toarnen en stikels op dy't se net siedde hiene.
7 En dochs kearden de minsken har net ôf fan harren kweade wegen, en harren hannen wiene noch altyd útstutsen om kwea te dwaan yn 'e eagen fan God, en se provosearren de Heare mei harren kweade wegen, en de Heare wie tige lilk, en Hy hie berou dat Hy de minske makke hie.
8 En hy tocht deroer om har te ferneatigjen en te ferneatigjen en hy die dat.
9 Yn dy dagen doe't Lamech, de soan fan Metusala, hûndert en sechstich jier âld wie, stoar Set, de soan fan Adam.
10 En al de dagen dy't Seth libbe, wieren njoggenhûndert en toalve jier, en hy stoar.

11 En Lamech wie hûnderttachtich jier âld doe't er Asmua, de dochter fan Elisa, de soan fan Henoch, syn omke, naam, en sy waard swier.
12 En yn dy tiid siedden de minsken it lân, en der waard in bytsje iten produsearre, mar de minsken kearden har net fan har kweade wegen ôf, en se makken oertrêding en kamen yn opstân tsjin God.
13 En de frou fan Lamech waard swier en krige him in soan yn dy tiid, by de omwenteling fan it jier.
14 En Methusalah neamde him Noach, en sei: De ierde wie yn syn dagen rêstich en frij fan ferdorvenheid, en Lamech, syn heit, neamde him Menachem, en sei: Dizze sil ús treaste yn ús wurk en ellindige arbeid op 'e ierde, dy't God ferflokt hie.
15 En it bern groeide op en waard ôfwûn, en hy gie yn 'e wegen fan syn heit Metusala, folkommen en oprjocht mei God.
16 En al de soannen fan 'e minske wykten yn dy dagen ôf fan 'e wegen fan 'e Heare, om't se fermannichfâldige waarden op it oerflak fan 'e ierde mei soannen en dochters, en se learden elkoar har kweade praktiken en se bleauwen sûndigje tsjin 'e Heare.
17 En elke man makke foar himsels in god, en se rôven en plonderen elke man syn buorman en syn sibbe, en se ferdorven de ierde, en de ierde waard fol geweld.
18 En harren rjochters en hearskers gongen nei de dochters fan 'e minsken en namen harren froulju mei geweld fan harren manlju neffens harren kar, en de soannen fan 'e minsken namen yn dy dagen fan it fee fan 'e ierde, de bisten fan it fjild en de fûgels fan 'e loft, en learden it mingen fan bisten fan 'e iene soarte mei de oare, om dêrmei de Heare te provosearjen; en God seach de hiele ierde en it wie ferdorven, want alle fleis hie syn wegen op ierde ferdorven, alle minsken en alle bisten.
19 En de Heare sei: Ik sil de minske dy't Ik skepen haw, útwiskje fan 'e ierde, ja, fan 'e minske oant de fûgels fan 'e loft, tegearre mei it fee en de wylde dieren dy't yn it fjild binne, want Ik haw berou dat Ik se makke haw.
20 En alle minsken dy't yn 'e wegen fan 'e Heare wandelden, stoaren yn dy dagen, foardat de Heare it kwea oer de minske brocht dat Hy oankundige hie, want dit wie fan 'e Heare, dat se it kwea net sjen soene dat de Heare sprutsen hie oer de soannen fan 'e minske.
21 En Noach fûn genede yn 'e eagen fan 'e Heare, en de Heare keas him en syn bern út om sied út harren te wekken op 'e hiele ierde.

HAADSTIK 5

1 En it wie yn it fjirentachtichste libbensjier fan Noach dat Henoch, de soan fan Set, stoar; hy wie njoggenhûndert en fiif jier âld doe't er stoar.
2 En yn it hûndert en njoggensantichste libbensjier fan Noach stoar Kenan, de soan fan Enos, en al de dagen fan Kenan wieren njoggenhûndert en tsien jier, en hy stoar.
3 En yn it twahûndert en fjirdeentritichste libbensjier fan Noach stoar Mahallel, de soan fan Kenan, en de dagen fan Mahallel wiene achthûndert en fiifennjoggentich jier, en hy stoar.
4 En Jered, de soan fan Mahallel, stoar yn dy dagen, yn it trijehûndert en seisentritichste jier fan it libben fan Noach; en al de dagen fan Jered wiene njoggenhûndert en twaensechstich jier, en hy stoar.
5 En allegearre dy't de Heare folgen, stoaren yn dy dagen, foardat se it kwea seagen dat God op ierde dwaan woe.
6 En nei't in protte jierren ferrûn wiene, yn it fjouwerhûndert en tachtichste libbensjier fan Noach, doe't al dy mannen dy't de Heare folgen, út it midden fan 'e minskebern ferstoarn wiene, en allinnich Metusala oerbleau, sei God tsjin Noach en Metusala:
7 Sprek jimme, en ferkundigje it oan 'e minsken: Sa seit de Heare: Bekear jimme fan jimme kweade wegen en ferlit jimme wurken, en de Heare sil berou hawwe oer it kwea dat Hy oankundige hat jimme oan te dwaan, sadat it net barre sil.
8 Want sa seit de Heare: Sjoch, Ik jou jimme in perioade fan hûndert en tweintich jier; as jimme jimme ta My keare en jimme kweade wegen ferlitte, dan sil Ik my ek ôfkeare fan it kwea dat Ik jimme ferteld haw, en it sil net bestean, seit de Heare.
9 En Noach en Metusalah sprieken al de wurden fan de Heare ta de minsken, dei nei dei, en sprieken hieltyd ta harren.
10 Mar de minskebern woene net nei harren harkje, noch har earen nei harren wurden neilibje, en se wiene stiifnek.
11 En de Heare joech harren in perioade fan hûnderttweintich jier, en sei: As se weromkomme, sil God berou hawwe oer it kwea, sadat Hy de ierde net ferneatiget.
12 Noach, de soan fan Lamech, hâldde him yn dy dagen ôf fan it nimmen fan in frou om bern te krijen, want hy sei: Wiswier sil God no de ierde ferneatigje, wêrom sil ik dan bern krije?
13 En Noach wie in rjochtfeardige man, hy wie perfekt yn syn generaasje, en de Heare keas him út om sied út syn sied op 'e ierde te wekken.
14 En de Heare sei tsjin Noach: Nim in frou en krije bern, want Ik haw dy rjochtfeardich foar Myn oantlit sjoen yn dizze generaasje.
15 En dû scilst sied opstekke, en dyn bern mei dy, yn 'e midden fan 'e ierde; en Noach gyng hinne en naam in frou, en hy keas Naäma, de dochter fan Henoch, en sy wie fiifhûndert en tachtich jier âld.
16 En Noach wie fjouwerhûndert achtennjoggentich jier âld, doe't er Naäma ta frou naam.
17 En Naama waard swier en krige in soan, en hy neamde syn namme Jafet, sizzende: God hat my grutbrocht op 'e ierde; en sy waard wer swier en krige in soan, en hy neamde syn namme Sem, sizzende: God hat my ta in oerbliuwsel makke, om sied te wekken midden yn 'e ierde.
18 En Noach wie fiifhûndert en twa jier âld doe't Naäma Sem krige, en de jonges groeiden op en gongen yn 'e wegen fan 'e Heare, yn alles wat Metusala en Noach, harren heit, harren leard hiene.
19 En Lamech, de heit fan Noach, stoar yn dy dagen; mar hy gie wier net mei syn hiele hert yn 'e wegen fan syn heit, en hy stoar yn it hûndertfyfennjoggentichste libbensjier fan Noach.
20 En al de dagen fan Lamech wieren sânhûndert en santich jier, en hy stoar.
21 En al de minskebern dy't de Heare kend hiene, stoaren yn dat jier foardat de Heare kwea oer har brocht; want de Heare woe dat se stjerre soene, sadat se it kwea net oansjen

soene dat God oer har bruorren en sibben bringe soe, lykas hy sa ferklearre hie te dwaan.
22 Yn dy tiid sei de Heare tsjin Noäch en Metusalah: Kom op en ferkundigje oan 'e minskenebern al de wurden dy't Ik yn dy dagen tsjin jimme sprutsen haw, miskien kinne se har fan har kweade wegen ôfkeare, en Ik sil dan berou hawwe fan it kwea en it net bringe.
23 En Noäch en Metusalah stiene foarút en seine foar de earen fan 'e minskebern alles wat God oer har sprutsen hie.
24 Mar de minskebern woene net harkje, en se woene har earen net nei al har útspraken bringe.
25 En dêrnei sei de Heare tsjin Noach: It ein fan alle fleis is foar My kommen fanwegen harren kweade dieden, en sjuch, Ik sil de ierde ferneatigje.
26 En nim goferhout mei, en gean nei in bepaald plak en meitsje in grutte ark, en set dy op dat plak.
27 En sa moatst it meitsje: trijehûndert eln lang, fyftich eln breed en tritich eln heech.
28 En dû scilst dy in doar meitsje, dy't oan 'e sydkant iepen is, en oant in eln oan 'e boppekant scilstû ôfmeitsje, en it fan binnen en fan bûten mei pik bedekke.
29 En sjuch, Ik sil de wetterfloed oer de ierde bringe, en alle fleis sil ferneatige wurde, alles wat op de ierde is sil ûnder de himel wei fergean.
30 En do en dyn húshâlding sille gean en twa pearen fan alle libbene dingen sammelje, mantsje en wyfke, en se nei de arke bringe, om sied fan har op ierde te wekken.
31 En sammelje al it iten dat troch alle bisten iten wurdt, dat der iten is foar dy en foar harren.
32 En dû scilst foar dyn soannen trije famkes útkieze, út 'e dochters fan 'e minsken, en dy sille froulju wêze foar dyn soannen.
33 En Noach stie op en boude de ark op it plak dêr't God him it befel jûn hie, en Noach die lykas God him it befel jûn hie.
34 Yn syn fiifhûndertfyfennjoggentichste jier begon Noach mei it meitsjen fan 'e arke, en hy makke de arke yn fiif jier, lykas de Heare him befel hie.
35 Doe naam Noach de trije dochters fan Eljakim, de soan fan Metusala, as froulju foar syn soannen, lykas de Heare Noach gebean hie.
36 En it wie yn dy tiid dat Methusalah, de soan fan Henoch, stoar, njoggenhûndert en sechstich jier âld wie hy, doe't er stoar.

HAADSTIK 6

1 Yn dy tiid, nei de dea fan Metusalah, sei de Heare tsjin Noach: Gean dû mei dyn húshâlding yn 'e arke; sjuch, Ik sil alle wylde dieren fan 'e ierde, de wylde dieren fan it fjild en de fûgels fan 'e loft by dy sammelje, en se sille allegear komme en de arke omsingele.
2 En dû scilst gean en dysels by de doarren fan 'e arke sette, en al it bist, de bisten en de fûgels sille harsels foar dy sammelje en foar dy pleatse, en dyjingen dy't komme en foar dy krûpe sille, dy scilstû nimme en yn 'e hannen fan dyn soannen jaan, dy't har nei de arke bringe sille, en al dyjingen dy't foar dy stean sille, scilstû ferlitte.
3 En de Heare brocht dit de oare deis oer, en bisten, wylde dieren en fûgels kamen yn grutte mannichte en omsingelen de arke.
4 En Noach gyng hinne en sette him by de doar fan 'e arke, en fan alle fleis dat foar him krûpte, brocht er yn 'e arke, en al wat foar him stie, liet er op ierde achter.
5 Doe kaam der in liuwinne mei har twa jongen, in mantsje en in wyfke, en de trije bûgden har foar Noach del, en de twa jongen stiene op tsjin de liuwinne en sloegen har, en twongen har om fan har plak te flechtsjen, en sy gie fuort, en se gongen werom nei har plakken, en bûgden har op 'e ierde foar Noach del.
6 En de liuwinne fleach fuort, en stie op it plak fan 'e liuwen.
7 En Noach seach dit, en fernuvere him tige, en hy stie op en naam de twa welpen, en brocht se yn 'e arke.
8 En Noach brocht yn 'e arke fan alle libbene wêzens dy't op ierde wiene, sadat der neat oerbleau dat Noach net yn 'e arke brocht hie.
9 Twa en twa kamen by Noäch yn 'e arke, mar fan 'e reine bisten en reine fûgels brocht er sân pearen, lykas God him gebean hie.
10 En al de bisten, en de wylde dieren, en de fûgels wiene dêr noch, en se omsingelen de arke op alle plakken, en de rein wie pas sân dagen letter delkommen.
11 En op dy dei liet de Heare de hiele ierde beven, en de sinne fertsjustere, en de fûneminten fan 'e wrâld raasden, en de hiele ierde waard mei geweld beweecht, en de bliksem flitste, en de tonger raasde, en alle boarnen yn 'e ierde waarden iepenbrutsen, sa't de bewenners earder net bekend wiene; en God die dizze machtige died, om de soannen fan 'e minske te ferskriken, dat der gjin kwea mear op ierde wêze soe.
12 Mar dochs woene de minsken net weromkomme fan har kweade wegen, en se fergrutten de grime fan 'e Heare yn dy tiid, en rjochten har herten net iens op dit alles.
13 En oan 'e ein fan sân dagen, yn it seishûndertste libbensjier fan Noach, wiene de wetters fan 'e floed oer de ierde.
14 En al de boarnen fan 'e djipte waarden iepenbrutsen, en de finsters fan 'e himel waarden iepene, en de rein wie op 'e ierde fjirtich dagen en fjirtich nachten lang.
15 En Noäch en syn húshâlding, en al it libbene wêzen dat by him wie, kamen yn 'e arke fanwegen it wetter fan 'e floed, en de Heare slút him binnen.
16 En al de minskebern dy't op 'e ierde oerbleaun wiene, rekken útput troch it kwea fanwegen de rein, want it wetter kaam hieltyd hurder op 'e ierde, en de bisten en wylde dieren omsingelen de arke noch altyd.
17 En de soannen fan 'e minske kamen byinoar, sawat sânhûndert tûzen manlju en froulju, en sy kamen by Noäch nei de arke.
18 En hja rôpen Noach en seine: Doch foar ús iepen, dat wy by dy komme meie yn 'e arke - en wêrom sille wy stjerre?
19 En Noach antwurde harren mei in lûde stim út 'e arke en sei: Hawwe jimme net allegear tsjin de Heare yn opstân kommen en sein dat Hy net bestiet? En dêrom hat de Heare dit kwea oer jimme brocht, om jimme te ferneatigjen en fan 'e ierde ôf te snijen.
20 Is dit net it ding dat ik hûnderttweintich jier lyn tsjin jimme sein haw, en jimme woene net harkje nei de stim fan de Heare, en no wolle jimme op ierde libje?

21 Doe seinen se tsjin Noach: Wy binne ree om werom te gean nei de Heare; doch allinnich foar ús iepen, dat wy libje meie en net stjerre.
22 En Noach antwurde harren en sei: Sjoch, no't jimme de benearing fan jimme sielen sjogge, wolle jimme werom nei de Heare; wêrom binne jimme net weromkommen yn dizze hûnderttweintich jier, dy't de Heare jimme as de fêststelde perioade jûn hat?
23 Mar no komme jimme en fertelle my dit fanwegen de soargen fan jimme sielen, ek no sil de Heare net nei jimme harkje, en Hy sil jimme dizze dei net harkje, sadat jimme no net slagje sille yn jimme winsken.
24 En de minskebern kamen tichterby om yn 'e arke te brekken, om yn te kommen fanwegen de rein, want se koene de rein net op har ferneare.
25 En de Heare stjoerde al de bisten en de wylde dieren dy't om 'e arke stiene. En de wylde dieren oermasteren har en ferdreaune har fan dy plak, en elk gie syn wei en se fersprate har wer oer it oerflak fan 'e ierde.
26 En de rein bleau mar delkomme op 'e ierde, en it foel fjirtich dagen en fjirtich nachten del, en de wetters krigen in grutte oerhân op 'e ierde; en alle fleis dat op 'e ierde of yn 'e wetters wie, stoar, oft it no minsken, bisten, wylde dieren, krûpende dingen of fûgels fan 'e loft wie, en allinnich Noäch bleau oer en dyjingen dy't mei him yn 'e arke wiene.
27 En de wetters krigen de oerhân en se namen tige ta op 'e ierde, en se tilden de arke op en it waard fan 'e ierde opheft.
28 En de arke driuwe op it wetter, en it waard op it wetter smiten, sadat alle libbene wêzens binnenin omdraaiden as in panne yn in tsjettel.
29 En grutte eangst greep al de libbene wêzens dy't yn 'e arke wiene, en de arke soe op it punt stean om te brekken.
30 En al it libbene wêzen dat yn 'e arke wie, wiene ferskrekke, en de liuwen brulden, en de kij loeiden, en de wolven raasden, en elk libben wêzen yn 'e arke spruts en klaagde yn syn eigen taal, sadat har stimmen in grutte ôfstân berikten, en Noäch en syn soannen rôpen en gûlden yn har problemen; se wiene tige bang dat se de poarten fan 'e dea berikt hiene.
31 En Noach bea ta de Heare, en rôp ta him dêrom, en hy sei: O Heare, help ús, want wy hawwe gjin krêft om dit kwea te fernearen dat ús omjûn hat, want de weagen fan 'e wetters hawwe ús omsingele, kweade streamen hawwe ús ferskrekke, de strikken fan 'e dea binne foar ús kommen; antwurdzje ús, o Heare, antwurdzje ús, ferljochtsje jo antlit foar ús en wês ús genadig, ferlos ús en befrije ús.
32 En de Heare harke nei de stim fan Noach, en de Heare tocht oan him.
33 En in wyn gie oer de ierde, en it wetter waard stil en de arke rêste.
34 En de boarnen fan 'e djipte en de finsters fan 'e himel waarden tichtmakke, en de rein út 'e himel waard tsjinhâlden.
35 En it wetter naam ôf yn dy dagen, en de arke rêste op 'e bergen fan Ararat.
36 Doe iepene Noach de finsters fan 'e arke, en Noach rôp doe noch ta de Heare en hy sei: O Heare, dy't de ierde en de himel foarme hawwe en alles wat dêryn is, bring ús sielen út dizze opsluting, en út 'e finzenis dêr't Jo ús yn pleatst hawwe, want ik bin tige wurch fan it suchtsjen.
37 En de Heare harke nei de stim fan Noach, en sei tsjin him: As jo in fol jier foltôge hawwe, dan sille jo útgean.
38 En by de omwenteling fan it jier, doe't in fol jier foltôge wie oant Noach yn 'e arke wenne, waarden de wetters fan 'e ierde droege, en Noach die it deksel fan 'e arke ôf.
39 Yn dy tiid, op 'e sânentweintichste dei fan 'e twadde moanne, wie de ierde droech, mar Noäch en syn soannen, en dyjingen dy't by him wiene, gongen net út 'e arke oant de Heare it harren sein hie.
40 En de dei kaam dat de Heare harren sei dat se útgean moasten, en se gongen allegear út 'e arke wei.
41 En hja gyngen hinne en gongen werom, elk nei syn wei en nei syn plak, en Noäch en syn soannen wennen yn it lân dat God harren sein hie, en hja tsjinnen de Heare al har dagen, en de Heare segene Noäch en syn soannen doe't hja út 'e arke gongen.
42 En hy sei tsjin harren: Wês fruchtber en folje de hiele ierde; wurde sterk en fermannichfâldigje oerfloedich op 'e ierde en fermannichfâldigje dêryn.

HAADSTIK 7

1 En dit binne de nammen fan 'e soannen fan Noach: Jafet, Ham en Sem; en nei de oerstreaming waarden bern berne, want se hiene foar de oerstreaming froulju nommen.
2 Dit binne de soannen fan Jafet: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesech en Tiras, sân soannen.
3 En de soannen fan Gomer wiene Askinas, Refat en Tegarma.
4 En de soannen fan Magog wiene Elichanaf en Lubal.
5 En de bern fan Madai wiene Achon, Seelo, Chazoni en Lot.
6 En de soannen fan Javan wiene Elisa, Tarsis, Kittim en Dudonim.
7 En de soannen fan Tubal wiene Arifi, Kesed en Taari.
8 En de soannen fan Mesech wiene Dedon, Zaron en Sebashni.
9 En de soannen fan Tiras wiene Benib, Gera, Lupirion en Gilak; dat binne de soannen fan Jafet neffens harren famyljes, en harren oantal wie yn dy dagen sawat fjouwerhûndert en sechstich man.
10 En dit binne de soannen fan Ham: Kusj, Mitsrajim, Put en Kanaän, fjouwer soannen; en de soannen fan Kusj wiene Seba, Havila, Sabta, Raama en Satecha, en de soannen fan Raama wiene Seba en Dedan.
11 En de soannen fan Mitsraim wiene Lud, Anom en Patros, Chasloth en Chaftor.
12 En de soannen fan Put wieren Gebul, Hadan, Bena en Adan.
13 En Kanaäns soannen wierne Sidon, Heth, Amori, Gergashi, Hivi, Arkee, Seni, Arodi, Simodi en Chamothi.
14 Dit binne de soannen fan Ham, neffens harren famyljes, en harren oantal wie yn dy dagen sawat sânhûndert en tritich man.
15 En dit binne de soannen fan Sem: Elam, Assur, Arpaksad, Lud en Aram, fiif soannen; en de soannen fan Elam wiene Susa, Machul en Harmon.
16 En de soannen fan Ashar wiene Mirus en Mokil, en de soannen fan Arpaksad wiene Selach, Anar en Ashkol.
17 En de soannen fan Lud wiene Pethor en Bisajon, en de soannen fan Aram wiene Us, Chul, Gether en Mas.

18 Dit binne de soannen fan Sem, neffens harren famyljes; en harren oantal wie yn dy dagen sawat trijehûndert man.
19 Dit binne de geslachten fan Sem; Sem krige Arpaksad, en Arpaksad krige Selach, en Selach krige Eber, en by Eber waarden twa bern berne; de namme fan ien wie Peleg, want yn syn dagen waarden de minskebern ferdield, en yn 'e lêste dagen waard de ierde ferdield.
20 En de namme fan 'e twadde wie Joktan, wat betsjutte dat yn syn tiid it libben fan 'e minskesoannen fermindere en fermindere waarden.
21 Dit binne de soannen fan Joktan: Almodad, Selaf, Chazarmovet, Jerach, Hadurom, Ozel, Dikla, Obal, Abimaël, Seba, Ofir, Havila en Jobab; al dizze binne de soannen fan Joktan.
22 En Peleg, syn broer, krige Jeen, en Jeen krige Serug, en Serug krige Nahor, en Nahor krige Terach, en Terach wie achtentritich jier âld, en hy krige Haran en Nahor.
23 En Kusj, de soan fan Ham, de soan fan Noäch, naam yn dy dagen in frou op syn âlde dei, en sy krige in soan, en se neamden him Nimrod, sizzende: Yn dy tiid begûnen de soannen fan 'e minske wer yn opstân te kommen en tsjin God te oertrêdzjen, en it bern groeide op, en syn heit hâldde tige fan him, want hy wie de soan fan syn âlde dei.
24 En de klean fan lear dy't God makke hie foar Adam en syn frou, doe't se út 'e tún gongen, waarden oan Kusj jûn.
25 Want nei de dea fan Adam en syn frou waarden de klean jûn oan Henoch, de soan fan Jared, en doe't Henoch ta God opnaam waard, joech hy se oan Metusalah, syn soan.
26 En doe't Metusalah stoar, naam Noach se mei en brocht se nei de arke, en se wiene by him oant hy út 'e arke gie.
27 En doe't se útgongen, stiel Ham dy klean fan syn heit Noach, en hy naam se mei en ferburgen se foar syn bruorren.
28 En doe't Ham syn earstberne Kush krige, joech hy him de klean yn it geheim, en se bleauwen in protte dagen by Kush.
29 En Kusj ferburgen se ek foar syn soannen en bruorren, en doe't Kusj Nimrod wûn hie, joech hy him dy klean út leafde foar him, en Nimrod groeide op, en doe't hy tweintich jier âld wie, die hy dy klean oan.
30 En Nimrod waard sterk doe't er de klean oandie, en God joech him macht en sterkte, en hy wie in machtige jager op ierde, ja, hy wie in machtige jager yn it fjild, en hy jage de bisten en hy boude alters, en hy offerde de bisten op har foar de Heare.
31 En Nimrod fersterke himsels, en hy stie op út it midden fan syn bruorren, en hy focht de fjildslaggen fan syn bruorren tsjin al har fijannen omhinne.
32 En de Heare joech al de fijannen fan syn bruorren yn syn hannen, en God soarge foar sukses yn syn fjildslaggen, en hy regearre op ierde.
33 Dêrom waard it yn dy dagen gewoan, as in man dejingen dy't er foar de striid traind hie, nei foaren brocht, sei er tsjin harren: Lykas God dien hat mei Nimrod, dy't in machtige jager op ierde wie, en dy't slagge yn 'e fjildslaggen dy't tsjin syn bruorren oerwûnen, dat hy harren rêde út 'e hannen fan harren fijannen, sa mei God ús sterkje en ús hjoed rêde.
34 En doe't Nimrod fjirtich jier âld wie, wie der yn dy tiid in oarloch tusken syn bruorren en de bern fan Jafet, sadat se yn 'e macht fan har fijannen wiene.
35 En Nimrod gyng doe út, en hy sammele al de soannen fan Kusj en harren famyljes, sawat fjouwerhûndert en sechstich man, en hy hierde ek fan guon fan syn freonen en kunde sawat tachtich man, en joech harren harren lean, en hy gyng mei harren nei de striid, en doe't er ûnderweis wie, fersterke Nimrod de herten fan 'e minsken dy't mei him gongen.
36 En hy sei tsjin harren: Wês net bang, en wês net bang, want al ús fijannen sille yn ús hannen oerlevere wurde, en jimme meie mei harren dwaan wat jimme wolle.
37 En al de mannen dy't gongen wiene sawat fiifhûndert, en se fochten tsjin harren fijannen, en se ferneatigen se, en ûnderwurpen se, en Nimrod stelde fêste offisieren oer harren op harren respektive plakken.
38 En hy naam guon fan harren bern as ûnderpân, en se waarden allegear tsjinstfeinten fan Nimrod en fan syn bruorren, en Nimrod en al it folk dat by him wie, kearden werom nei hûs.
39 En doe't Nimrod bliid weromkaam út 'e striid, nei't er syn fijannen ferslein hie, kamen al syn bruorren, tegearre mei dejingen dy't him earder kend hiene, byinoar om him ta kening oer har te meitsjen, en se setten de keninklike kroan op syn holle.
40 En hy stelde oer syn ûnderdanen en folk prinsen, rjochters en hearskers oan, lykas it wenst is ûnder keningen.
41 En hy stelde Terach, de soan fan Nahor, oan as foarst fan syn leger, en hy joech him weardichheid en ferheve him boppe al syn foarsten.
42 En wylst hy regearre neffens it winsk fan syn hert, nei't er al syn fijannen om him hinne ferslein hie, ried hy mei syn riedslju oan om in stêd foar syn paleis te bouwen, en dat diene se.
43 En hja fûnen in grutte delling tsjinoer oan it easten, en hja bouden him in grutte en wiidweidige stêd, en Nimrod neamde de stêd dy't er boud hie Sinear, want de Heare hie syn fijannen heftich skodde en ferneatige.
44 En Nimrod wenne yn Sinear, en hy regearre feilich, en hy focht mei syn fijannen en hy ûnderwurp se, en hy hie foarspoed yn al syn fjildslaggen, en syn keninkryk waard tige grut.
45 En alle folken en talen hearden fan syn roem, en se kamen by him, en se bûgden har nei de ierde, en se brochten him offers, en hy waard harren hear en kening, en se wennen allegear mei him yn 'e stêd yn Sinear, en Nimrod regearre op ierde oer al de soannen fan Noach, en se wiene allegear ûnder syn macht en rie.
46 En de hiele ierde wie fan ien taal en wurden fan ienheid, mar Nimrod gie net yn 'e wegen fan 'e Heare, en hy wie slimmer as al de minsken dy't foar him wiene, fan 'e dagen fan 'e oerstreaming oant dy dagen.
47 En hy makke goaden fan hout en stien, en hy bûgde him foar har del, en hy rebellearre tsjin de Heare, en learde al syn ûnderdanen en de minsken fan 'e ierde syn goddeleaze wegen; en Mardon, syn soan, wie goddeleazer as syn heit.
48 En elkenien dy't hearde fan 'e dieden fan Mardon, de soan fan Nimrod, soe oer him sizze: Fan 'e goddeleaze komt goddeleasheid út; dêrom waard it in sprekwurd op 'e hiele ierde, sizzende: Fan 'e goddeleaze komt goddeleasheid út, en it wie gewoan yn 'e wurden fan 'e minsken fan dy tiid oant no ta.

49 En Terach, de soan fan Nahor, foarst fan Nimrods leger, wie yn dy dagen tige grut yn 'e eagen fan 'e kening en syn ûnderdanen, en de kening en foarsten hâlden fan him, en se ferheven him tige heech.
50 En Terach naam in frou en har namme wie Amthelo, de dochter fan Kornebo; en de frou fan Terach waard swier en krige him in soan yn dy dagen.
51 Terach wie santich jier âld doe't er him krige, en Terach neamde de namme fan syn soan dy't him berne wie Abram, om't de kening him yn dy dagen grutbrocht hie en him heger makke hie as al syn foarsten dy't by him wiene.

HAADSTIK 8

1 En it barde yn 'e nacht dat Abram berne waard, dat al de tsjinstfeinten fan Terach, en al de wizen fan Nimrod, en syn tsjoenders kamen en ieten en dronken yn it hûs fan Terach, en se wiene dy nacht mei him bliid.
2 En doe't al de wizen en tsjoenders út it hûs fan Terach gongen, sloegen se dy nacht har eagen op nei de himel om nei de stjerren te sjen, en se seagen, en sjuch, ien tige grutte stjer kaam út it easten en rûn yn 'e himel, en hy ferslokte de fjouwer stjerren fan 'e fjouwer kanten fan 'e himel.
3 En al de wizen fan 'e kening en syn tsjoenders wiene fernuvere oer it gesicht, en de wizen begrepen dizze saak, en se wisten de betsjutting derfan.
4 En hja seinen tsjin elkoar: Dit is allinnich it teken fan it bern dat dizze nacht by Terach berne is, dat opgroeie sil en fruchtber wêze sil, en fermannichfâldigje sil, en de hiele ierde yn besit nimme sil, hy en syn bern foar altyd, en hy en syn neiteam sille grutte keningen deadzje en har lannen ervje.
5 En de wizen en tsjoenders gongen dy nacht nei hûs, en de oare moarns stiene al dizze wizen en tsjoenders betiid op en kamen byinoar yn in oanwiisd hûs.
6 En hja sprieken en seinen tsjin elkoar: Sjoch, it gesicht dat wy justerjûn sjoen hawwe, is foar de kening ferburgen, it is him net bekend makke.
7 En as dit yn 'e lêste dagen by de kening bekend wurdt, sil hy tsjin ús sizze: Wêrom hawwe jimme dizze saak foar my ferburgen, en dan sille wy allegear de dea lije; dêrom, lit ús no gean en de kening fertelle wat wy sjoen hawwe, en de útlis dêrfan, en wy sille dan dúdlik bliuwe.
8 En hja diene dat, en hja gongen allegearre nei de kening ta en bûgden har foar him nei de grûn, en hja seinen: Mei de kening libje, mei de kening libje!
9 Wy hearden dat in soan berne wie by Terach, de soan fan Nahor, de foarst fan jo leger, en wy kamen justerjûn nei syn hûs, en wy ieten en dronken en wiene dy nacht mei him bliid.
10 En doe't dyn tsjinstfeinten út it hûs fan Terach gongen, om nei ús respektive huzen te gean om dêr de nacht te ferbliuwen, sloegen wy ús eagen op nei de himel, en wy seagen in grutte stjer út it easten kommen, en deselde stjer rûn mei grutte snelheid, en slokte fjouwer grutte stjerren op, fan 'e fjouwer kanten fan 'e himel.
11 En dyn tsjinstfeinten wiene fernuvere oer it gesicht dat wy seagen, en wiene tige bang, en wy hawwe ús oardiel oer it gesicht makke, en wisten troch ús wiisheid de juste ynterpretaasje dêrfan, dat dit ding jildt foar it bern dat berne wurdt oan Terach, dat opgroeie sil en him tige fermannichfâldigje sil, en machtich wurde sil, en alle keningen fan 'e ierde deadzje sil, en al har lannen ervje sil, hy en syn neiteam foar altyd.
12 En no, ús hear en kening, sjoch, wy hawwe jo wierlik bekend makke mei wat wy sjoen hawwe oangeande dit bern.
13 As it de kening goed fynt om syn heit wearde te jaan foar dit bern, sille wy him deadzje foardat hy opgroeit en talryk wurdt yn it lân, en syn kwea tsjin ús tanimt, sadat wy en ús bern troch syn kwea omkomme.
14 En de kening hearde harren wurden en se liken him goed, en hy stjoerde en rôp Terach, en Terach kaam foar de kening.
15 En de kening sei tsjin Terach: My is ferteld dat der justerjûn in soan foar dy berne is, en op dizze wize waard yn 'e himel waarnommen by syn berte.
16 En jou my no it bern, dat wy him deadzje kinne foardat syn kwea tsjin ús opkomt, en ik sil dy foar syn wearde jaan, dyn hûs fol sulver en goud.
17 En Terach antwurde de kening en sei tsjin him: Myn hear en kening, ik haw jo wurden heard, en jo tsjinner sil alles dwaan wat syn kening winsket.
18 Mar myn hear en kening, ik sil jo fertelle wat my justerjûn oerkommen is, dat ik sjen kin hokker advys de kening syn tsjinner jaan sil, en dan sil ik de kening antwurdzje op wat hy krekt sprutsen hat; en de kening sei: Sprek.
19 Doe sei Terach tsjin de kening: Ayon, de soan fan Mored, is justerjûn by my kommen en sei:
20 Jou my it grutte en moaie hynder dat de kening dy jûn hat, en ik sil dy sulver en goud jaan, en strie en fieder foar de wearde dêrfan; en ik sei tsjin him: Wachtsje oant ik de kening sjoen haw oangeande dyn wurden, en sjoch, wat de kening seit, dat sil ik dwaan.
21 En no, myn hear en kening, sjuch, ik haw jo dit bekend makke, en it advys dat myn kening oan syn tsjinner jaan sil, dat sil ik folgje.
22 En de kening hearde de wurden fan Terach, en syn lilkens waard ûntstoken en hy beskôge him as in dwaas.
23 En de kening antwurde Terach, en hy sei tsjin him: Bistû sa ûnferstannich, ûnwittend, of sûnder begryp, om dit ding te dwaan, om dyn moaie hynder te jaan foar sulver en goud of sels foar strie en fieder?
24 Hawwe jo safolle tekoart oan sulver en goud, dat jo dit dwaan moatte, om't jo gjin strie en fieder krije kinne om jo hynder te fieden? En wat betsjut sulver en goud foar jo, of strie en fieder, dat jo dat moaie hynder dat ik jo jûn haw, fuortjaan moatte, wêrfan gjinien op 'e hiele ierde te krijen is?
25 Doe't de kening ophold mei praten, antwurde Terach de kening en sei: Sa hat de kening tsjin syn tsjinner sprutsen;
26 Ik smeek jo, myn hear en kening, wat is dit dat jo tsjin my sein hawwe, sizzende: Jou jo soan dat wy him deadzje kinne, en ik sil jo sulver en goud jaan foar syn wearde; wat moat ik dwaan mei sulver en goud nei de dea fan myn soan? Wa sil my ervje? Wiswier sil it sulver en goud by myn dea weromgean nei myn kening dy't it jûn hat.
27 Doe't de kening de wurden fan Terach hearde, en de gelikenis dy't er oer de kening fertelde, fertriet it him tige en hy wie lilk oer dit ding, en syn lilkens baarnde yn him.

28 Doe seach Terach dat de grime fan 'e kening tsjin him opljochte, en hy antwurde de kening en sei: Alles wat ik haw, is yn 'e macht fan 'e kening; wat de kening ek dwaan wol oan syn tsjinner, lit him dat dwaan, ja, sels myn soan, dy is yn 'e macht fan 'e kening, sûnder wearde yn ruil, hy en syn twa bruorren dy't âlder binne as hy.
29 En de kening sei tsjin Terach: Nee, mar ik sil dyn jongste soan foar in priis keapje.
30 En Terach antwurde de kening en sei: Ik freegje jo, myn hear en kening, om jo tsjinner in wurd foar jo te litten sprekken, en lit de kening it wurd fan syn tsjinner hearre, en Terach sei: Lit myn kening my trije dagen tiid jaan oant ik dizze saak yn mysels beskôgje, en mei myn famylje oerlizze oer de wurden fan myn kening; en hy drong der sterk op oan dat de kening hjirmei ynstimme soe.
31 En de kening harke nei Terach, en hy die dat en hy joech him trije dagen tiid, en Terach gie fuort fan 'e oanwêzigens fan 'e kening, en hy kaam thús by syn famylje en spriek ta harren al de wurden fan 'e kening; en it folk wie tige bang.
32 En it barde op 'e tredde dei dat de kening nei Terach stjoerde en sei: Stjoer my dyn soan foar in priis lykas ik tsjin dy sein haw; en as jo dit net dogge, sil ik stjoere en alles wat jo hawwe yn jo hûs deadzje, sadat jo net iens in hûn oerhâlde sille.
33 En Terach makke hastich, (om't it ding driuwend wie fan 'e kening), en hy naam in bern fan ien fan syn tsjinstfeinten, dat syn tsjinstfaam him dy dei berne hie, en Terach brocht it bern nei de kening en ûntfong wearde derfoar.
34 En de Heare wie mei Terach yn dizze saak, dat Nimrod Abram syn dea net feroarsaakje soe, en de kening naam it bern fan Terach en mei al syn macht sloech er syn holle op 'e grûn, want hy tocht dat it Abram west hie; en dit waard fan dy dei ôf foar him ferburgen, en it waard troch de kening fergetten, om't it de wil fan 'e Foarsjennigens wie om Abram syn dea net te litten.
35 En Terach naam Abram, syn soan, yn it geheim mei, tegearre mei syn mem en ferpleechster, en hy ferburgen harren yn in grot, en hy brocht harren moanliks harren foarrieden.
36 En de Heare wie mei Abram yn 'e grot en hy groeide op, en Abram wie tsien jier yn 'e grot, en de kening en syn foarsten, wiersizzers en wizen, tochten dat de kening Abram fermoarde hie.

HAADSTIK 9

1 En Haran, de soan fan Terach, Abrams âldste broer, naam in frou yn dy dagen.
2 Haran wie njoggenentritich jier âld doe't er har naam; en de frou fan Haran waard swier en krige in soan, en hy neamde him Lot.
3 En hja waard wer swier en krige in dochter, en hja neamde har Milka; en hja waard wer swier en krige in dochter, en hja neamde har Sarai.
4 Haran wie twaenfjirtich jier âld doe't er Sarai krige, dat wie yn it tsiende libbensjier fan Abram; en yn dy dagen gongen Abram en syn mem en ferpleechster út 'e grot, om't de kening en syn ûnderdanen de saak fan Abram fergetten hiene.
5 Doe't Abram út 'e grot kaam, gie er nei Noäch en syn soan Sem, en hy bleau by harren om de ynstruksjes fan 'e Heare en syn wegen te learen, en nimmen wist wêr't Abram wie, en Abram tsjinne Noäch en syn soan Sem in lange tiid.
6 En Abram wie njoggenentritich jier yn it hûs fan Noach, en Abram koe de Heare fan trije jier ôf, en hy gie yn 'e wegen fan' e Heare oant de dei fan syn dea, lykas Noach en syn soan Sem him leard hiene; en al de soannen fan 'e ierde makken yn dy dagen tige tsjin 'e Heare, en se rebellearren tsjin him en se tsjinnen oare goaden, en se fergeaten de Heare dy't har op 'e ierde skepen hie; en de bewenners fan 'e ierde makken foar harsels, yn dy tiid, elk syn god; goaden fan hout en stien dy't net prate, hearre of rêde koene, en de soannen fan 'e minske tsjinnen har en se waarden har goaden.
7 En de kening en al syn tsjinstfeinten, en Terach mei al syn húshâlding wiene doe de earsten fan dyjingen dy't goaden fan hout en stien tsjinnen.
8 En Terach hie tolve goaden fan grutte grutte, makke fan hout en stien, nei de tolve moannen fan it jier, en hy tsjinne elke moanne ien, en elke moanne brocht Terach syn spiisoffer en drankoffer oan syn goaden; sa die Terach al de dagen.
9 En al dy generaasje wie goddeleas yn 'e eagen fan 'e Heare, en sa makken se elk syn god, mar se ferlieten de Heare dy't har skepen hie.
10 En der wie yn dy dagen gjin minske op 'e hiele ierde te finen dy't de Heare koe (want se tsjinnen elk syn eigen God) útsein Noäch en syn húshâlding, en allegearre dy't ûnder syn rie stiene, koene de Heare yn dy dagen.
11 En Abram, de soan fan Terach, waard yn dy dagen grut yn it hûs fan Noach, en nimmen wist it, en de Heare wie mei him.
12 En de Heare joech Abram in begripfol hert, en hy wist dat al de wurken fan dy generaasje idel wiene, en dat al har goaden idel wiene en neat te winskjen oer.
13 Doe seach Abram de sinne op 'e ierde skine, en Abram sei by himsels: Wiswier, dizze sinne dy't op 'e ierde skine sil, is God, en him sil ik tsjinje.
14 En Abram tsjinne de sinne dy dei en hy bea ta him, en doe't it jûn waard, gie de sinne ûnder lykas gewoanlik, en Abram sei by himsels: Dit kin dochs net God wêze?
15 En Abram gie fierder by himsels te praten: Wa is it dy't de himel en de ierde makke hat? Dy't op ierde skepen hat? Wêr is it?
16 En de nacht waard tsjuster oer him, en hy sloech syn eagen op nei it westen, noarden, súden en easten, en hy seach dat de sinne fan 'e ierde ferdwûn wie, en de dei tsjuster waard.
17 En Abram seach de stjerren en de moanne foar him, en hy sei: Wiswier, dit is de God dy't de hiele ierde skepen hat, lykas de minske, en sjuch, dizze syn tsjinstfeinten binne goaden om him hinne: en Abram tsjinne de moanne en bea dy hiele nacht ta har.
18 En de moarns doe't it ljocht waard en de sinne op 'e ierde skynde lykas gewoanlik, seach Abram al de dingen dy't de Heare God op 'e ierde makke hie.
19 En Abram sei by himsels: Wiswier binne dit gjin goaden dy't de ierde en alle minsken makke hawwe, mar dit binne de tsjinstfeinten fan God, en Abram bleau yn it hûs fan Noach en dêr koe hy de Heare en syn wegen; en hy

tsjinne de Heare al de dagen fan syn libben, en al dy generaasje fergeat de Heare, en tsjinne oare goaden fan hout en stien, en rebellearre al har dagen.
20 En kening Nimrod regearre feilich, en de hiele ierde wie ûnder syn kontrôle, en de hiele ierde wie fan ien taal en wurden fan ienheid.
21 En al de foarsten fan Nimrod en syn grutte mannen namen gear rie; Put, Mitzraim, Kusj en Kanaän mei harren famyljes, en hja seine tsjin elkoar: Kom, lit ús ússels in stêd bouwe en dêryn in sterke toer, en syn top dy't de himel berikt, en wy sille ússels ferneamd meitsje, sadat wy oer de hiele wrâld hearskje kinne, sadat it kwea fan ús fijannen fan ús ophâlde mei, dat wy machtich oer harren hearskje kinne, en dat wy net oer de ierde ferspraat reitsje fanwegen harren oarloggen.
22 En hja gongen allegear foar de kening, en hja fertelden de kening dizze wurden, en de kening stimde mei harren yn dizze saak, en hy die sa.
23 En al de famyljes kamen byinoar, besteande út sawat seishûndert tûzen manlju, en se gongen op syk nei in grut stik lân om de stêd en de toer te bouwen, en se sochten yn 'e hiele ierde en se fûnen neat lykas ien delling yn it easten fan it lân Sinear, sawat twa dagen rinnen, en se reizgen dêrhinne en se wennen dêr.
24 En hja begûnen stiennen te meitsjen en fjoer te baarnen om de stêd en de toer te bouwen dy't se fan doel wiene te foltôgjen.
25 En it bouwen fan 'e toer wie foar harren in oertreding en in sûnde, en se begûnen it te bouwen, en wylst se tsjin 'e Heare, de God fan 'e himel, bouden, tochten se yn har herten dat se tsjin him oarloch fiere soene en nei de himel opstige soene.
26 En al dizze minsken en al de famyljes ferdielden har yn trije dielen; de earste sei: Wy sille nei de himel opstige en tsjin him fjochtsje; de twadde sei: Wy sille nei de himel opstige en ús eigen goaden dêr pleatse en har tsjinje; en it tredde diel sei: Wy sille nei de himel opstige en him mei bôgen en spearen slaan; en God wist al har wurken en al har kweade gedachten, en hy seach de stêd en de toer dy't se bouden.
27 En doe't se oan it bouwen wiene, bouden se harsels in grutte stêd en in tige hege en sterke toer; en fanwegen syn hichte berikten de mortier en stiennen de bouwers net by harren opgong derhinne, oant dejingen dy't derop gienen in fol jier foltôge hiene, en dêrnei berikten se de bouwers en joegen har de mortier en de stiennen; sa waard it deistich dien.
28 En sjoch, dizzen gongen de hiele dei omheech en oaren kamen del; en as in stien út harren hannen foel en brutsen waard, soene se der allegear oer gûle, en as in man foel en stoar, soe gjinien fan harren nei him sjen.
29 En de Heare wist harren tinzen, en it barde doe't se oan it bouwen wiene, dat se de pylken nei de himel smieten, en al de pylken foelen fol bloed op har, en doe't se seagen, seinen se tsjin elkoar: Wiswier hawwe wy allegearre dy't yn 'e himel binne, fermoarde.
30 Want dit wie fan 'e Heare om har op in dwaling te bringen, en om har fan 'e grûn te ferneatigjen.
31 En hja bouden de toer en de stêd, en hja diene dit ding alle dagen oant in protte dagen en jierren ferrûn wiene.
32 En God sei tsjin de santich ingels dy't foar him stiene, tsjin dyjingen dy't ticht by him wiene, en sei: Kom, lit ús delkomme en har talen betize, sadat ien man de taal fan syn buorman net begripe sil, en dat diene se mei har.
33 En fan dy dei ôf fergeaten se, elk fan harren, de taal fan syn buorman, en se koenen net begripe hoe't se yn ien taal sprekke moasten, en as de bouwer kalk of stien út 'e hannen fan syn buorman naam dy't er net besteld hie, smiet de bouwer it fuort en op syn buorman, dat er stjerre soe.
34 En dat diene se safolle dagen, en se fermoarden in protte fan harren op dizze wize.
35 En de Heare sloech de trije divyzjes dy't dêr wiene, en hy strafte har neffens har wurken en plannen; dyjingen dy't seine: Wy sille nei de himel opstige en ús goaden tsjinje, waarden as apen en oaljefanten; en dyjingen dy't seine: Wy sille de himel mei pylken slaan, de Heare fermoarde har, ien man troch de hân fan syn buorman; en de tredde divyzje fan dyjingen dy't seine: Wy sille nei de himel opstige en tsjin him fjochtsje, de Heare fersprate har oer de ierde.
36 En dejingen dy't ûnder harren oerbleaun wiene, doe't se it kwea wisten en begrepen dat oer harren komme soe, ferlieten se it gebou, en se waarden ek ferspraat oer it oerflak fan 'e hiele ierde.
37 En hja hâlden op mei it bouwen fan 'e stêd en de toer; dêrom neamde hy dy plak Babel, want dêr betize de Heare de taal fan 'e hiele ierde; sjuch, it wie yn it easten fan it lân Sinear.
38 En wat de toer oanbelanget dy't de soannen fan 'e minske bouden, de ierde iepene syn mûle en slokte in tredde diel dêrfan op, en in fjoer kaam ek út 'e himel del en ferbaarnde in oar tredde, en it oare tredde is oant hjoed de dei oerbleaun, en it is fan dat diel dat boppe wie, en syn omtrek is trije dagen rinnen.
39 En in protte fan 'e minskesoannen stoaren yn dy toer, in folk sûnder tel.

HAADSTIK 10

1 En Peleg, de soan fan Heber, stoar yn dy dagen, yn it achtenfjirtichste jier fan it libben fan Abram, de soan fan Terach, en al de dagen fan Peleg wieren twahûndert njoggenentritich jier.
2 En doe't de Heare de minsken ferspraat hie fanwegen harren sûnde by de toer, sjuch, se fersprieden har yn in protte ôfdielingen, en al de minsken waarden ferspraat oer de fjouwer hoeken fan 'e ierde.
3 En al de famyljes waarden elk neffens syn taal, syn lân of syn stêd.
4 En de minsken bouden in protte stêden neffens har famyljes, op al de plakken dêr't se hinne gienen, en oer de hiele ierde dêr't de Heare har ferspraat hie.
5 En guon fan harren bouden stêden op plakken dêr't se letter útrûge waarden, en se neamden dizze stêden nei harren eigen nammen, of de nammen fan harren bern, of nei harren spesifike foarfallen.
6 En de soannen fan Jafet, de soan fan Noach, gongen hinne en bouden harsels stêden op 'e plakken dêr't se ferspraat wiene, en se neamden al har stêden nei har nammen, en de soannen fan Jafet waarden ferdield oer it oerflak fan 'e ierde yn in protte ôfdielingen en talen.

7 En dit binne de soannen fan Jafet neffens harren famyljes: Gomer, Magog, Medai, Javan, Tubal, Mesech en Tiras; dit binne de bern fan Jafet neffens harren generaasjes.
8 En de bern fan Gomer, neffens harren stêden, wiene de Franken, dy't wenje yn it lân Fransa, by de rivier de Fransa, by de rivier de Sena.
9 En de bern fan Refat binne de Bartonim, dy't wenje yn it lân Bartonia by de rivier de Leda, dy't syn wetter útmûnet yn 'e grutte see Gihon, dat is de Oseaan.
10 En de bern fan Tugarma binne tsien famyljes, en dit binne harren nammen: Buzar, Parzunac, Balgar, Elicanum, Ragbib, Tarki, Bid, Zebuc, Ongal en Tilmaz; al dizzen fersprieden har en rêsten har yn it noarden en bouden harsels stêden.
11 En hja neamden harren stêden nei harren eigen nammen, dat binne dejingen dy't oant hjoed de dei by de rivieren Hithla en Italak wenje.
12 Mar de famyljes fan Angoli, Balgar en Parzunac, dy wenje by de grutte rivier Dubnee; en de nammen fan harren stêden binne ek neffens harren eigen nammen.
13 En de bern fan Javan binne de Javanim dy't wenje yn it lân Makdonia, en de bern fan Medaiare binne de Orelum dy't wenje yn it lân Kurson, en de bern fan Tubal binne dyjingen dy't wenje yn it lân Tuskana by de rivier de Pasja.
14 En de bern fan Mesech binne de Sibasjni en de bern fan Tiras binne Rusjasj, Kusjni en Ongolis; al dizzen binne gien en hawwe harsels stêden boud; dat binne de stêden dy't lizze oan 'e see Jabus oan 'e rivier de Kura, dy't him útmûnet yn 'e rivier de Tragan.
15 En de bern fan Elisa binne de Almanim, en sy gongen ek en bouden harsels stêden; dat binne de stêden dy't lizze tusken de bergen fan Job en Sibathmo; en fan harren wiene de minsken fan Lumbardi dy't tsjinoer de bergen fan Job en Sibathmo wenje, en sy feroveren it lân fan Itaalje en bleauwen dêr oant hjoed de dei.
16 En de bern fan Kittim binne de Romim dy't wenje yn 'e delling fan Kanopia by de rivier de Tibreu.
17 En de bern fan Dudonim binne dyjingen dy't wenje yn 'e stêden fan 'e see Gihon, yn it lân Bordna.
18 Dit binne de famyljes fan 'e bern fan Jafet neffens harren stêden en talen, doe't se ferspraat wiene nei de toer, en se neamden harren stêden nei harren nammen en foarfallen; en dit binne de nammen fan al harren stêden neffens harren famyljes, dy't se yn dy dagen nei de toer bouden.
19 En de bern fan Ham wiene Kusj, Misraïm, Put en Kanaän neffens har generaasje en stêden.
20 Al dizzen gongen hinne en bouden harsels stêden sa't se geskikte plakken foar har fûnen, en se neamden har stêden nei de nammen fan har heiten Kusj, Misraïm, Put en Kanaän.
21 En de bern fan Mitsraïm binne de Ludim, Anamim, Lehabim, Naftuchim, Patrusim, Kasluchim en Kafturim, sân famyljes.
22 Dizze allegearre wenje by de rivier de Sihor, dat is de beek fan Egypte, en se bouden harsels stêden en neamden se nei har eigen nammen.
23 En de bern fan Pathros en Kaslok trouden mei-inoar, en út harren kamen de Pelishtim, de Azathim, en de Gerarim, de Githim en de Ekronim, yn alle fiif famyljes; dizze bouden ek stêden foar harsels, en se neamden har stêden nei de nammen fan har heiten oant hjoed de dei.
24 En de bern fan Kanaän bouden harsels ek stêden, en se neamden har stêden nei har nammen, alve stêden en oaren sûnder telle.
25 En fjouwer mannen út 'e famylje fan Ham gongen nei it lân fan 'e flakte; dit binne de nammen fan 'e fjouwer mannen: Sodom, Gomorra, Adma en Seboïm.
26 En dizze mannen bouden harsels fjouwer stêden yn it lân fan 'e flakte, en se neamden de nammen fan har stêden nei har eigen nammen.
27 En sy en harren bern en alles wat by harren hearde, wennen yn dy stêden, en sy wiene fruchtber en fermannichfâldigen har tige en wennen freedsum.
28 En Seïr, de soan fan Hur, de soan fan Hivi, de soan fan Kanaän, gyng hinne en fûn in delling tsjinoer de berch Paran, en hy boude dêr in stêd, en hy en syn sân soannen en syn húshâlding wennen dêr, en hy neamde de stêd dy't hy boud hie Seïr, neffens syn namme; dat is it lân Seïr oant hjoed de dei.
29 Dit binne de famyljes fan 'e bern fan Ham, neffens harren talen en stêden, doe't se ferspraat waarden nei harren lannen nei de toer.
30 En guon fan 'e bern fan Sem, de soan fan Noach, heit fan al de bern fan Heber, gongen ek hinne en bouden harsels stêden op 'e plakken dêr't se ferspraat wiene, en se neamden har stêden nei har eigen nammen.
31 En de soannen fan Sem wiene Elam, Assur, Arpaksad, Lud en Aram, en sy bouden harsels stêden en neamden de nammen fan al har stêden nei har nammen.
32 En Assur, de soan fan Sem, en syn bern en húshâlding gongen doe út, in tige grutte groep fan harren, en se gongen nei in fier lân dat se fûnen, en se kamen in tige grutte delling tsjin yn it lân dêr't se hinne gongen, en se bouden harsels fjouwer stêden, en se neamden se nei har eigen nammen en foarfallen.
33 En dit binne de nammen fan 'e stêden dy't de bern fan Assur boud hawwe: Nineva, Resen, Kalak en Rehobother; en de bern fan Assur wenje dêr oant hjoed de dei.
34 En de bern fan Aram gongen ek hinne en bouden harsels in stêd, en hja neamden de namme fan 'e stêd Us nei harren âldste broer, en hja wenje dêr; dat is it lân Us oant hjoed de dei.
35 En yn it twadde jier nei de toer gie in man út it hûs fan Assur, waans namme Bela wie, út it lân Nineve om mei syn húshâlding te ferbliuwen wêr't er in plak fine koe; en se kamen oant foar de stêden fan 'e flakte tsjinoer Sodom, en se wennen dêr.
36 En de man stie op en boude dêr in lytse stêd, en neamde dy Bela, nei syn namme; dat is it lân Soar oant hjoed de dei.
37 En dit binne de famyljes fan 'e bern fan Sem neffens harren taal en stêden, nei't se ferspraat wiene oer de ierde nei de toer.
38 En elk keninkryk, stêd en famylje fan 'e famyljes fan 'e bern fan Noach boude harsels dêrnei in protte stêden.
39 En hja fêstigen regearingen yn al har stêden, om regele te wurden troch har oarders; sa diene al de famyljes fan 'e bern fan Noach foar altyd.

HAADSTIK 11

1 En Nimrod, de soan fan Kusj, wie noch yn it lân Sinear, en hy regearre deroer en wenne dêr, en hy boude stêden yn it lân Sinear.
2 En dit binne de nammen fan 'e fjouwer stêden dy't er boude, en hy neamde harren nammen nei de foarfallen dy't harren oerkamen by it bouwen fan 'e toer.
3 En hy neamde de earste Babel, sizzende: Omdat de Heare dêr de taal fan 'e hiele ierde betize hat; en de namme fan 'e twadde neamde hy Erech, omdat God se dêrwei ferspraat hat.
4 En de tredde neamde hy Eched, om't der op dat plak in grutte slach west hie; en de fjirde neamde hy Kalna, om't syn foarsten en machtige mannen dêr ferslein wiene, en se de Heare fertrietlik makken, se yn opstân kamen en tsjin him oertrêden.
5 En doe't Nimrod dizze stêden yn it lân Sinear boud hie, pleatste hy dêr de rest fan syn folk, syn foarsten en syn machtige mannen dy't yn syn keninkryk oerbleaun wiene.
6 En Nimrod wenne yn Babel, en hy fernijde dêr syn hearskippij oer de rest fan syn ûnderdanen, en hy regearre feilich, en de ûnderdanen en prinsen fan Nimrod neamden him Amrafel, sizzende dat by de toer syn prinsen en mannen troch syn middels foelen.
7 En nettsjinsteande dit, kearde Nimrod net werom nei de Heare, en hy gie troch yn goddeleazens en learde goddeleazens oan 'e soannen fan 'e minsken; en Mardon, syn soan, wie slimmer as syn heit, en bleau ta te foegjen oan 'e gruwels fan syn heit.
8 En hy late de minskensoannen sûndigje, dêrom wurdt sein: Fan 'e goddeleaze giet goddeleasheid út.
9 Yn dy tiid wie der oarloch tusken de famyljes fan 'e bern fan Cham, om't se wennen yn 'e stêden dy't se boud hiene.
10 En Kedorlaomer, kening fan Elam, gyng fuort fan 'e famyljes fan 'e bern fan Ham, en hy focht mei harren en hy ûnderwurp harren, en hy gie nei de fiif stêden fan 'e flakte en hy focht tsjin harren en hy ûnderwurp harren, en se wiene ûnder syn kontrôle.
11 En hja tsjinnen him tolve jier, en hja joegen him in jierlikse belesting.
12 Yn dy tiid stoar Nahor, de soan fan Serug, yn it njoggenenfjirtichste libbensjier fan Abram, de soan fan Terach.
13 En yn it fyftichste jier fan it libben fan Abram, de soan fan Terach, kaam Abram út it hûs fan Noach wei en gie nei it hûs fan syn heit.
14 En Abram koe de Heare, en hy gong yn syn wegen en ynstruksjes, en de Heare, syn God, wie mei him.
15 En syn heit Terach wie yn dy dagen noch kaptein fan it leger fan kening Nimrod, en hy folge noch altyd frjemde goaden.
16 Doe kaam Abram by it hûs fan syn heit en seach dêr tolve goaden yn harren timpels stean, en Abram waard lilk doe't er dizze bylden yn it hûs fan syn heit seach.
17 En Abram sei: Sa wier as de Heare libbet, dizze bylden sille net yn it hûs fan myn heit bliuwe; sa sil de Heare dy't my skepen hat mei my dwaan as ik se net binnen trije dagen allegear stikken slach.
18 Doe gie Abram fan harren ôf, en syn lilkens baarnde yn him. En Abram hastige him en gie fan 'e keamer nei it bûtenste foarhôf fan syn heit, en hy fûn syn heit sitten yn it foarhôf, en al syn tsjinstfeinten mei him, en Abram kaam en gyng foar him sitten.
19 En Abram frege syn heit en sei: Heit, sis my wêr't God is dy't de himel en de ierde skepen hat, en alle minsken op ierde, en dy't dy en my skepen hat. En Terach antwurde syn soan Abram en sei: Sjoch, dejingen dy't ús skepen hawwe, binne allegear by ús yn 'e hûs.
20 Doe sei Abram tsjin syn heit: Myn hear, lit se my sjen, as ik it bid; en Terach brocht Abram nei de keamer fan it binnenhof, en Abram seach, en sjuch, de hiele keamer wie fol goaden fan hout en stien, tolve grutte bylden en oaren minder as dy sûnder telle.
21 En Terach sei tsjin syn soan: Sjoch, dit binne dejingen dy't alles makke hawwe watsto op ierde sjochst, en dy't my en dy, en de hiele minskheid skepen hawwe.
22 En Terach bûgde him foar syn goaden, en doe gyng er fan harren wei, en Abram, syn soan, gyng mei him wei.
23 Doe't Abram by harren weigien wie, gie er nei syn mem ta en gyng foar har sitten, en sei tsjin syn mem: Sjoch, myn heit hat my sjen litten wa't de himel en de ierde makke hawwe, en al de minskebern.
24 No, dêrom, meitsje gau in geit út 'e keppel, en meitsje der in smaaklik miel fan, dat ik it oan 'e goaden fan myn heit bringe mei as in offer foar harren om te iten; miskien kin ik dêrtroch oannimlik foar harren wurde.
25 En syn mem die dat, en hja helle in geit, en makke der in smaaklik miel fan, en brocht it nei Abram, en Abram naam it smaaklike miel fan syn mem en brocht it foar de goaden fan syn heit, en hy kaam tichter by harren, dat se ite koene; en syn heit Terach wist der neat fan.
26 En Abram seach op 'e dei dat er tusken harren siet, dat se gjin stim hiene, gjin hearren, gjin beweging, en net ien fan harren koe syn hân útstekke om te iten.
27 En Abram spotte mei harren en sei: Wiswier, it smaaklike miel dat ik klearmakke haw, hat harren net oansprutsen, of miskien wie it te min foar harren, en dêrom woene se net ite; dêrom sil ik moarn fars smaaklik miel klearmeitsje, better en oerfloediger as dit, sadat ik it resultaat sjen kin.
28 En it wie de oare deis dat Abram syn mem oanwizings joech oer it smaaklike miel, en syn mem stie op en helle trije moaie geiten út 'e keppel, en se makke der wat útsûnderlik smaaklik miel fan, lykas har soan lekker fûn, en se joech it oan har soan Abram; en syn heit Terach wist der neat fan.
29 Doe naam Abram it smaaklike miel fan syn mem en brocht it foar de goaden fan syn heit yn 'e keamer; en hy kaam tichter by harren, dat se ite koenen, en hy sette it foar harren del, en Abram siet de hiele dei foar harren, en tocht dat se miskien ite koenen.
30 En Abram seach har oan, en sjuch, hja hiene gjin stim noch hearren, en ien fan harren rekke syn hân net út nei it fleis om te iten.
31 En yn 'e jûn fan dy dei yn dat hûs waard Abram beklaaid mei de geast fan God.
32 En hy rôp út en sei: Wee myn heit en dit goddeleaze geslacht, waans herten allegear nei ijdelheid neige binne, dy't dizze ôfgoaden fan hout en stien tsjinje dy't net ite, rûke, hearre of prate kinne, dy't mûlen hawwe sûnder te praten, eagen sûnder sicht, earen sûnder te hearren, hannen sûnder gefoel en skonken dy't net bewege kinne; lykas

harren binne dejingen dy't se makke hawwe en dy't derop fertrouwe.
33 Doe't Abram al dizze dingen seach, waard syn lilkens opstekt tsjin syn heit, en hy hastige him en naam in byl yn 'e hân, en kaam nei de keamer fan 'e goaden, en hy bruts al de goaden fan syn heit.
34 En doe't er klear wie mei it stikken meitsjen fan 'e bylden, joech er de byl yn 'e hân fan 'e grutte god dy't dêr foar harren wie, en hy gie derút; en syn heit Terach kaam thús, want hy hie by de doar it lûd fan it slaan fan 'e byl heard; dus Terach kaam it hûs yn om te witten wêr't it oer gie.
35 En Terach, dy't it lûd fan 'e byl yn 'e keamer mei bylden hearde, rûn nei de keamer mei de bylden, en hy moete Abram doe't er útgie.
36 En Terach kaam de keamer yn en fûn al de ôfgoaden delfallen en brutsen, en de byl yn 'e hân fan 'e grutste, dy't net brutsen wie, en it smaaklike miel dat syn soan Abram makke hie, lei noch foar harren.
37 En doe't Terach dit seach, waard syn lilkens tige ûntstoken, en hy hastige him en gie út 'e keamer nei Abram.
38 En hy fûn Abram, syn soan, noch yn 'e hûs sitten; en hy sei tsjin him: Wat is dit foar wurk dat jo foar myn goaden dien hawwe?
39 En Abram antwurde syn heit Terach en sei: Net sa, myn hear, want ik haw har lekker iten brocht, en doe't ik by har kaam mei it fleis dat se ite koene, strekten se allegear tagelyk har hannen út om te iten foardat de grutte syn hân útstekt hie om te iten.
40 En de grutte seach harren wurken dy't se foar him diene, en syn lilkens waard tige tsjin harren ûntstoken, en hy gie hinne en naam de byl dy't yn 'e hûs wie en kaam by harren en bruts se allegearre, en sjoch, de byl is noch yn syn hân lykas jo sjogge.
41 Doe't Terach dit sei, waard er lilk op syn soan Abram en sei er yn syn lilkens tsjin syn soan Abram: Wat is dit foar in ferhaal datstû ferteld hast? Do liest my.
42 Is der yn dizze goaden geast, siel of krêft om alles te dwaan wat jo my sein hawwe? Binne se net hout en stien, en haw ik se net sels makke, en kinne jo sokke leagens fertelle, sizzende dat de grutte god dy't by har wie, har slein hat? Jo binne it dy't de byl yn syn hannen lein hawwe, en doe sizze dat hy se allegear slein hat.
43 En Abram antwurde syn heit en sei tsjin him: En hoe kinstû dan dizze ôfgoaden tsjinje, op wa't der gjin macht is om wat te dwaan? Kinne dy ôfgoaden, op wa'tst fertroust, dy rêde? Kinne se dyn gebeden hearre as do se oanroppe? Kinne se dy rêde út 'e hannen fan dyn fijannen, of sille se dyn striden foar dy fjochtsje tsjin dyn fijannen, sadatsto hout en stien tsjinje soest, dy't net prate noch hearre kinne?
44 En no is it wis net goed foar dy, noch foar de minskebern dy't mei dy ferbûn binne, om dizze dingen te dwaan; bisto sa ûnferstannich, sa ûnferstannich of sa koart fan begryp datsto hout en stien tsjinje silst, en sa dwaan silst?
45 En de Heare God ferjitte dy't himel en ierde makke hat, en dy't jimme op ierde skepen hat, en dêrmei in grut kwea oer jimme sielen bringe yn dizze saak troch stien en hout te tsjinjen?
46 Hawwe ús foarâlden yn âlde tiden net sûndige yn dizze saak, en de Heare, de God fan it hielal, brocht de wetters fan 'e floed oer har en ferneatige de hiele ierde?
47 En hoe kinne jimme dit trochgean te dwaan en goaden fan hout en stien te tsjinjen, dy't net hearre, of prate, of jimme rêde kinne fan ûnderdrukking, en dêrmei de grime fan 'e God fan it universum op jimme delbringe?
48 No dêrom, myn heit, hâld dit yn, en bring gjin kwea oer jo siel en de sielen fan jo húshâlding.
49 En Abram hastige him en sprong foar syn heit wei, en naam de byl fan it grutste byld fan syn heit, wêrmei't Abram it bruts en fuortflechte.
50 En Terach, doe't er alles seach wat Abram dien hie, hastige him om út syn hûs te gean, en hy gyng nei de kening en hy kaam foar Nimrod en stie foar him, en hy bûgde him foar de kening; en de kening sei: Wat wolstû?
51 En hy sei: Ik smeek jo, myn hear, om my te harkjen - No, fyftich jier lyn is my in bern berne, en sa hat er myn goaden dien en sa hat er sprutsen; en no dêrom, myn hear en kening, stjoer him om, dat er foar jo komme mei, en him rjochtsje neffens de wet, dat wy fan syn kwea befrijd wurde meie.
52 En de kening stjoerde trije mannen fan syn tsjinstfeinten, en dy gongen hinne en brochten Abram foar de kening. En Nimrod en al syn foarsten en tsjinstfeinten sieten dy dei foar him, en Terach siet ek foar harren.
53 Doe sei de kening tsjin Abram: Wat hastû no dyn heit en syn goaden oandien? Abram antwurde de kening mei de wurden dy't er tsjin syn heit sprutsen hie: De grutte god dy't by harren yn 'e hûs wie, hat mei harren dien watst heard hast.
54 Doe sei de kening tsjin Abram: Hieden se de macht om te praten en te iten en te dwaan lykas jo sein hawwe? En Abram antwurde de kening en sei: En as der gjin macht yn har is, wêrom tsjinje jo se dan en litte jo de minskebern troch jo dwaasheden op in dwaalspoar dwaalje?
55 Tinksto dat se dy rêde kinne of wat lyts of gruts dwaan kinne, datsto har tsjinje soest? En wêrom soesto de God fan it hiele universum net fiele, dy't dy skepen hat en yn waans macht it is om te deadzjen en yn libben te hâlden?
56 0 dwaze, ienfâldige en ûnwittende kening, wee dy foar altyd.
57 Ik tocht dat Jo Jo tsjinstfeinten de rjochtfeardige wei leare soene, mar Jo hawwe dat net dien, mar Jo hawwe de hiele ierde fol makke mei Jo sûnden en de sûnden fan Jo folk dat Jo wegen folge hat.
58 Witte jo net, of hawwe jo net heard, dat ús foarâlden yn dit kwea dat jo dogge, dêryn sûndige hawwe yn âlde tiden, en de ivige God brocht de wetters fan 'e oerstreaming oer har en ferneatige har allegear, en ferneatige ek de hiele ierde om har reden? En sille jo en jo folk no opstean en dwaan lykas dit wurk, om de grime fan 'e Heare God fan it universum del te bringen, en kwea oer jo en de hiele ierde te bringen?
59 Doch no dêrom dizze kweade died dy't jo dogge fuort, en tsjinje de God fan it hielal, lykas jo siel yn syn hannen is, en dan sil it goed mei jo gean.
60 En as dyn goddeleaze hert net nei myn wurden harket om dy dyn kweade wegen te ferlitten en de ivige God te tsjinjen, dan silstû yn 'e lêste dagen yn skande stjerre, dû,

dyn folk en allegearre dy't mei dy ferbûn binne, dy't dyn wurden hearre of yn dyn kweade wegen rinne.
61 Doe't Abram opholden wie mei praten foar de kening en foarsten, sloech Abram syn eagen op nei de himel en sei: De Heare sjocht al de goddeloaze, en Hy sil se rjochtsje.

HAADSTIK 12

1 Doe't de kening de wurden fan Abram hearde, joech er opdracht om him yn 'e finzenis te setten; en Abram siet tsien dagen yn 'e finzenis.
2 En oan 'e ein fan dy dagen joech de kening opdracht dat alle keningen, prinsen en gûverneurs fan ferskate provinsjes en de wizen foar him komme moasten, en se sieten foar him, en Abram wie noch yn it hûs fan finzenis.
3 Doe sei de kening tsjin de foarsten en wizen: Hawwe jimme heard wat Abram, de soan fan Terach, syn heit oandien hat? Sa hat er him oandien, en ik haw befel jûn dat er foar my brocht wurde soe, en sa hat er sprutsen; syn hert hat him net yn 'e war brocht, en hy hat him net yn myn oanwêzigens beweegd, en sjuch, no sit er opsletten yn 'e finzenis.
4 En dêrom, beslis hokker oardiel dizze man takomt dy't de kening útskolden hat; dy't al dy dingen sprutsen en dien hat dy't jo heard hawwe.
5 En hja antwurden allegearre de kening en seine: De man dy't de kening útskolden moat oan in beam hingje; mar om't er al dy dingen dien hat dy't er sein hat, en ús goaden ferachte hat, moat er dêrom ferbaarnd wurde, want dat is de wet yn dizze saak.
6 As it de kening goed fynt om dit te dwaan, lit him dan syn tsjinstfeinten opdracht jaan om sawol dei as nacht in fjoer oan te stekken yn jo stienoven, en dan sille wy dizze man deryn smite. En de kening die dat, en hy joech syn tsjinstfeinten opdracht om in fjoer te meitsjen foar trije dagen en trije nachten yn 'e oven fan' e kening, dy't yn Kasdim is; en de kening joech harren opdracht om Abram út 'e finzenis te heljen en him út te bringen om ferbaarnd te wurden.
7 En al de tsjinstfeinten fan 'e kening, foarsten, hearen, gûverneurs en rjochters, en al de ynwenners fan it lân, sawat njoggenhûndert tûzen man, stiene foar de oven om Abram te sjen.
8 En al de froulju en bern kamen byinoar op 'e dakken en tuorren om te sjen wat der mei Abram die, en se stiene allegearre byinoar op in ôfstân; en der wie gjin man oer dy't dy dei net kaam om it tafriel te sjen.
9 Doe't Abram oankaam, seagen de tsjoenders fan 'e kening en de wizen Abram, en se rôpen nei de kening en seine: Us hear, dit is wis de man dy't wy witte dat it bern wie by waans berte de grutte stjer de fjouwer stjerren opslokte, dy't wy no fyftich jier lyn oan 'e kening ferklearre hawwe.
10 En sjoch, no hat syn heit ek dyn geboaden oertrêden en dy bespot troch dy in oar bern te bringen, datsto fermoarde hast.
11 En doe't de kening harren wurden hearde, waard er tige lilk, en hy joech opdracht om Terach foar him te bringen.
12 En de kening sei: Hawwe jo heard wat de tsjoenders sein hawwe? Fertel my no wierlik, hoe't jo it dien hawwe; en as jo de wierheid sprekke, sille jo frijsprutsen wurde.
13 En doe't Terach seach dat de grime fan 'e kening sa bot oplaaide, sei er tsjin 'e kening: Myn hear en kening, jo hawwe de wierheid heard, en wat de wizen sprutsen hawwe is goed. En de kening sei: Hoe koene jo dit dwaan, myn befel oertrede en my in bern jaan dat jo net krigen hawwe, en wearde derfoar nimme?
14 En Terach antwurde de kening: Omdat myn teare gefoelens op dat stuit foar myn soan optein wiene, en ik naam in soan fan myn tsjinstfaam, en ik brocht him nei de kening.
15 En de kening sei: Wa hat dy dit oanret? Sis my, ferberg neat foar my, en dan silst net stjerre.
16 En Terach waard tige bang foar de kening, en hy sei tsjin de kening: It wie Haran, myn âldste soan, dy't my dit advisearre; en Haran wie yn dy dagen dat Abram berne waard, twa en tritich jier âld.
17 Mar Haran ried syn heit neat oan, want Terach sei dit tsjin 'e kening om syn siel fan 'e kening te rêden, want hy wie tige bang; en de kening sei tsjin Terach: Haran, dyn soan, dy't dy dit oanrieden hat, sil troch it fjoer stjerre mei Abram; want it deastraf is op him, om't er tsjin 'e winsk fan 'e kening yn opstân kommen is troch dit te dwaan.
18 En Haran fielde yn dy tiid de sin om de wegen fan Abram te folgjen, mar hy hâldde it binnen himsels.
19 En Haran sei yn syn hert: Sjoch, de kening hat Abram pakt fanwegen dizze dingen dy't Abram dien hat, en it sil barre dat as Abram de kening oerwint, ik him folgje sil, mar as de kening oerwint, sil ik de kening achterfolgje.
20 Doe't Terach dit tsjin 'e kening sein hie oer syn soan Haran, joech de kening opdracht om Haran mei Abram te pakken.
21 En hja brochten har beiden, Abram en Haran, syn broer, om se yn it fjoer te smiten; en al de ynwenners fan it lân en de tsjinstfeinten en foarsten fan 'e kening en al de froulju en bern wiene dêr, en stiene dy dei oer har.
22 En de tsjinstfeinten fan 'e kening namen Abram en syn broer mei, en sy diene al harren klean út, útsein de ûnderklean dy't se oan hiene.
23 En se bûnen harren hannen en fuotten mei linnen koarden, en de tsjinstfeinten fan 'e kening tilden se op en smieten se beiden yn 'e oven.
24 En de Heare hâldde fan Abram en Hy hie meilijen mei him, en de Heare kaam del en rêde Abram út it fjoer en hy ferbaarnde net.
25 Mar al de touwen dêr't se him mei bûn hiene, waarden ferbaarnd, wylst Abram bleau en yn it fjoer rûn.
26 En Haran stoar doe't se him yn it fjoer smiten hiene, en hy waard ta jiske ferbaarnd, want syn hert wie net folslein mei de Heare; en oer dy mannen dy't him yn it fjoer smiten hiene, fersprate de flam fan it fjoer har, en se waarden ferbaarnd, en tolve manlju fan harren stoaren.
27 En Abram rûn trije dagen en trije nachten midden yn it fjoer, en al de tsjinstfeinten fan 'e kening seagen him yn it fjoer rinnen, en hja kamen en fertelden it de kening, sizzende: Sjoch, wy hawwe Abram midden yn it fjoer rinnen sjoen, en sels de ûnderklean dy't er oan hat, binne net ferbaarnd, mar it koarde dêr't er mei bûn wie, is ferbaarnd.
28 En doe't de kening harren wurden hearde, waard syn hert swak en hy woe harren net leauwe; dêrom stjoerde hy oare trouwe prinsen om dizze saak te sjen, en dy gongen

hinne en seagen it en fertelden it oan 'e kening; en de kening stie op om te gean en it te sjen, en hy seach Abram hinne en wer rinnen yn it midden fan it fjoer, en hy seach it lichem fan Haran ferbaarnd, en de kening fernuvere him tige.
29 En de kening joech opdracht om Abram út it fjoer te heljen; en syn tsjinstfeinten kamen tichterby om him út te heljen, mar se koenen it net, want it fjoer wie deromhinne en de flam kaam út 'e oven nei harren ta.
30 En de tsjinstfeinten fan 'e kening flechten derfan, en de kening bestrafte harren en sei: Meitsje hastich en bring Abram út it fjoer, dat jimme net stjerre.
31 En de tsjinstfeinten fan 'e kening kamen wer tichterby om Abram út te heljen, en de flammen sloegen op har en ferbaarnden har gesichten, sadat acht fan har stoaren.
32 Doe't de kening seach dat syn tsjinstfeinten net by it fjoer komme koene, út eangst foar ferbaarning, rôp de kening nei Abram: "O tsjinstfeint fan 'e God dy't yn 'e himel is, gean fuort út it fjoer en kom hjir foar my!" Abram harke nei de stim fan 'e kening, en hy gyng fuort út it fjoer en kaam en stie foar de kening.
33 Doe't Abram útkaam, seagen de kening en al syn tsjinstfeinten Abram foar de kening kommen, mei syn ûnderklean oan, want dy wiene net ferbaarnd, mar it tou dêr't er mei bûn wie, wie ferbaarnd.
34 Doe sei de kening tsjin Abram: Hoe is it datst net yn it fjoer ferbaarnd bist?
35 Doe sei Abram tsjin de kening: De God fan himel en ierde, op wa't ik fertrou en dy't alles yn syn macht hat, dy hat my rêden út it fjoer dêr't jo my yn smiten hawwe.
36 En Haran, de broer fan Abram, waard ta jiske ferbaarnd, en se sochten nei syn lichem, en se fûnen it ferbaarnd.
37 En Haran wie twaentachtich jier âld doe't er stoar yn it fjoer fan Kasdim. En de kening, foarsten en ynwenners fan it lân, seagen dat Abram út it fjoer rêden wie, kamen en bûgden har foar Abram.
38 En Abram sei tsjin harren: Bûgje net foar my, mar bûgje foar de God fan 'e wrâld dy't jimme makke hat, en tsjinje Him, en gean yn syn wegen, want Hy is it dy't my út dit fjoer rêden hat, en Hy is it dy't de sielen en geasten fan alle minsken skepen hat, en de minske foarme hat yn 'e liifmoer fan syn mem, en him yn 'e wrâld brocht hat, en Hy is it dy't dyjingen dy't op Him fertrouwe, rêde sil fan alle pine.
39 En dit like tige wûnderbaarlik yn 'e eagen fan 'e kening en de foarsten, dat Abram rêden waard fan it fjoer en dat Haran ferbaarnd waard; en de kening joech Abram in protte kado's en hy joech him syn twa haadtsjinners út it hûs fan 'e kening; de namme fan 'e iene wie Oni en de namme fan 'e oare wie Eliëzer.
40 En al de keningen, foarsten en tsjinstfeinten joegen Abram in protte kado's fan sulver en goud en pearel, en de kening en syn foarsten stjoerden him fuort, en hy gie yn frede.
41 En Abram gyng yn frede fuort fan 'e kening, en in protte fan 'e tsjinstfeinten fan 'e kening folgen him, en sawat trijehûndert man sleaten har by him oan.
42 En Abram kaam dy dei werom en gyng nei it hûs fan syn heit, hy en de mannen dy't him folgen, en Abram tsjinne de Heare, syn God, al de dagen fan syn libben, en hy wannele yn syn wegen en folge syn wet.
43 En fan dy dei ôf oan brocht Abram de herten fan 'e minskebern derta om de Heare te tsjinjen.
44 En yn dy tiid namen Nahor en Abram froulju, de dochters fan harren broer Haran; de frou fan Nahor wie Milka en de namme fan Abrams frou wie Sarai. En Sarai, de frou fan Abram, wie ûnfruchtber; sy hie gjin neiteam yn dy dagen.
45 En nei ferrin fan twa jier nei't Abram út it fjoer gien wie, dat is yn it twaënfyftichste jier fan syn libben, sjuch, kening Nimrod siet yn Babel op 'e troan, en de kening foel yn 'e sliep en dreamde dat hy mei syn troepen en legers yn in delling tsjinoer de oven fan 'e kening stie.
46 En hy sloech syn eagen op en seach in man yn 'e foarm fan Abram út 'e oven kommen, en dat hy kaam en foar de kening stie mei syn útlutsen swurd, en doe sprong hy nei de kening mei syn swurd, doe't de kening foar de man flechte, want hy wie bang; en wylst hy rûn, smiet de man in aai op 'e holle fan 'e kening, en it aai waard in grutte rivier.
47 En de kening dreamde dat al syn troepen yn dy rivier sonken en stoaren, en de kening flechte mei trije mannen dy't foar him wiene en hy ûntkaam.
48 En de kening seach nei dizze mannen en se wiene klaaid yn prinselike klean as de klean fan keningen, en hienen it uterlik en de majesteit fan keningen.
49 En wylst se rûnen, feroare de rivier wer yn in aai foar de kening, en dêr kaam in jonge fûgel út it aai dat foar de kening kaam, en fleach op syn holle en plukte it each fan 'e kening út.
50 En de kening wie fertrietlik oer dat gesicht, en hy waard wekker út syn sliep en syn geast wie ûnrêstich; en hy fielde in grutte eangst.
51 En de oare moarns stie de kening yn eangst op fan syn bêd, en hy joech alle wizen en tsjoenders opdracht om foar him te kommen, doe't de kening har syn dream fertelde.
52 En in wize tsjinner fan 'e kening, waans namme Anuki wie, antwurde de kening en sei: Dit is neat oars as it kwea fan Abram en syn neiteam dat yn 'e lêste dagen tsjin myn Hear en kening opkomme sil.
53 En sjuch, de dei sil komme dat Abram en syn neiteam en de bern fan syn húshâlding oarloch sille fiere mei myn kening, en se sille al it leger fan 'e kening en syn troepen ferslaan.
54 En wat jo sein hawwe oer trije mannen dy't jo op josels lykje, en dy't ûntkommen binne, dit betsjut dat allinich jo sille ûntkomme mei trije keningen fan 'e keningen fan 'e ierde dy't mei jo yn 'e striid sille wêze.
55 En wat jo seagen fan 'e rivier dy't yn in aai feroare lykas earst, en it jonge fûgeltsje dat jo each útplukt, dit betsjut neat oars as it sied fan Abram dat de kening yn 'e lêste dagen deadzje sil.
56 Dit is de dream fan myn kening, en dit is syn útlis, en de dream is wier, en de útlis dy't jo tsjinner jo jûn hat, is rjochtfeardich.
57 No dêrom, myn kening, jo witte wis dat it no twaenfyftich jier lyn is dat jo wizen dit seagen by de berte fan Abram, en as myn kening Abram op ierde libje lit, sil dat ta skea wêze foar myn hear en kening, want al de dagen dat Abram libbet, sille noch jo noch jo keninkryk fêststeld wurde, want dit wie earder bekend by syn berte; en wêrom sil myn kening him net deadzje, sadat syn kwea yn 'e lêste dagen foar jo bewarre wurde kin?

58 En Nimrod harke nei de stim fan Anuki, en hy stjoerde guon fan syn tsjinstfeinten yn it geheim om Abram te pakken te nimmen en him foar de kening te bringen om de dea te lijen.
59 En Eliëzer, Abram syn tsjinner dy't de kening him jûn hie, wie op dat stuit yn oanwêzigens fan 'e kening, en hy hearde wat Anuki de kening advisearre hie, en wat de kening sein hie om Abram syn dea te feroarsaakjen.
60 En Eliëzer sei tsjin Abram: Hastje dy, stean op en rêd dyn siel, datst net stjerst troch de hannen fan 'e kening, want sa seach er yn in dream oer dy, en sa útlein Anuki it, en sa advisearre Anuki de kening ek oer dy.
61 En Abram harke nei de stim fan Eliëzer, en Abram hastige him en rûn feilich nei it hûs fan Noäch en syn soan Sem, en hy ferburge him dêr en fûn in feilich plak; en de tsjinstfeinten fan 'e kening kamen nei it hûs fan Abram om him te sykjen, mar se koene him net fine, en se sochten troch it hiele lân en hy wie net te finen, en se gongen en sochten yn alle rjochtingen en hy wie net te finen.
62 En doe't de tsjinstfeinten fan 'e kening Abram net fine koene, gongen se werom nei de kening, mar de grime fan 'e kening tsjin Abram waard stil, om't se him net fûnen, en de kening ferdreau dizze saak oangeande Abram út syn gedachten.
63 En Abram bleau ien moanne lang ferburgen yn it hûs fan Noach, oant de kening dizze saak fergetten hie, mar Abram wie noch altyd bang foar de kening; en Terach kaam yn it geheim om syn soan Abram te sjen yn it hûs fan Noach, en Terach wie tige grut yn 'e eagen fan' e kening.
64 Doe sei Abram tsjin syn heit: Witstû net dat de kening fan doel is my te deadzjen en myn namme fan 'e ierde te ferneatigjen troch it advys fan syn kweade riedslju?
65 No, wa hastû hjir en wat hastû yn dit lân? Rin op, lit ús tegearre nei it lân Kanaän gean, dat wy út syn hân rêden wurde, dat jimme net ek troch him omkomme yn 'e lêste dagen.
66 Witstû net, of hastû net heard, dat it net út leafde is dat Nimrod dy al dizze eare jout, mar dat it allinnich foar syn eigen foardiel is dat hy dy al dit goede skinkt?
67 En as er dy grutter goed docht as dit, dan binne dit wis allinnich ijdelheden fan 'e wrâld, want rykdom en rykdom kinne net bate op 'e dei fan grime en lilkens.
68 Harkje no dêrom nei myn stim, en lit ús oerein komme en nei it lân Kanaän gean, bûten it berik fan kwea fan Nimrod; en tsjinje de Heare dy't dy op ierde skepen hat en it sil goed mei dy gean; en smit alle ijdele dingen dy'tsto neistribbest fuort.
69 En Abram hold op mei praten, doe't Noäch en syn soan Sem Terach antwurden en seine: Wier is it wurd dat Abram tsjin dy sein hat.
70 En Terach harke nei de stim fan syn soan Abram, en Terach die alles wat Abram sein hie, hwent dit wie fan de Heare, dat de kening Abram syn dea net feroarsaakje soe.

HAADSTIK 13

1 En Terach naam syn soan Abram en syn pakesizzer Lot, de soan fan Haran, en Sarai, syn skoandochter, de frou fan syn soan Abram, en al de sielen fan syn húshâlding en gie mei harren út Ur-Kasdim om nei it lân Kanaän te gean. En doe't se oankamen oant it lân Haran, bleauwen se dêr, want it wie tige goed lân foar weidlân, en fan foldwaande grutte foar dyjingen dy't mei harren begelieden.
2 Doe seagen de minsken fan it lân Haran dat Abram goed en oprjocht wie mei God en minsken, en dat de Heare, syn God, mei him wie, en guon fan 'e minsken fan it lân Haran kamen en sluten har oan by Abram, en hy learde harren de ynstruksje fan 'e Heare en syn wegen; en dizze mannen bleauwen by Abram yn syn hûs en se bleauwen by him.
3 En Abram bleau trije jier yn it lân, en nei ferrin fan trije jier ferskynde de Heare oan Abram en sei tsjin him: Ik bin de Heare, dy't dy út Ur-Kashdim helle hat, en dy rêden hat út 'e hannen fan al dyn fijannen.
4 En no dêrom, as jo nei myn stim harkje wolle en myn geboaden, myn ynsettingen en myn wetten hâlde, dan sil Ik jo fijannen foar jo falle litte, en Ik sil jo neiteam fermannichfâldigje as de stjerren fan 'e himel, en Ik sil myn segen stjoere oer al it wurk fan jo hannen, en it sil jo neat ûntbrekke.
5 Meitsje no op, nim dyn frou en alles wat dy is en gean nei it lân Kanaän en bliuw dêr, en Ik sil dêr foar dy in God wêze, en Ik sil dy seingje. Doe stie Abram op en naam syn frou en alles wat him wie, en hy gie nei it lân Kanaän lykas de Heare him sein hie; en Abram wie fyftich jier âld doe't hy út Haran gie.
6 En Abram kaam yn it lân Kanaän en wenne midden yn 'e stêd, en hy sette dêr syn tinte op ûnder de bern fan Kanaän, de ynwenners fan it lân.
7 Doe't Abram yn it lân Kanaän kaam, ferskynde de Heare en sei tsjin him: Dit is it lân dat Ik dy en dyn neiteam nei dy foar altyd jûn haw, en Ik sil dyn neiteam meitsje as de stjerren oan 'e himel, en Ik sil dyn neiteam al de lannen dy'tsto sjochst ta erfskip jaan.
8 En Abram boude in alter op it plak dêr't God mei him sprutsen hie, en Abram rôp dêr de namme fan de Heare oan.
9 Yn dy tiid, oan 'e ein fan trije jier dat Abram yn it lân Kanaän wenne hie, yn dat jier stoar Noach, dat wie it achtenfyftichste jier fan Abrams libben; en al de dagen dy't Noach libbe hie, wiene njoggenhûndertfyftich jier, en hy stoar.
10 En Abram wenne yn it lân Kanaän, hy, syn frou, en alles wat by him hearde, en al dyjingen dy't him begeliede, tegearre mei dyjingen dy't him bystien hiene út it folk fan it lân; mar Nahor, Abrams broer, en Terach, syn heit, en Lot, de soan fan Haran, en al dyjingen dy't by harren hearden, wennen yn Haran.
11 Yn it fyfde jier dat Abram yn it lân Kanaän wenne, kamen de minsken fan Sodom en Gomorra en al de stêden fan 'e flakte yn opstân tsjin 'e macht fan Kedorlaomer, de kening fan Elam; want al de keningen fan 'e stêden fan 'e flakte hiene Kedorlaomer tolve jier lang tsjinne en him in jierlikse belesting jûn, mar yn dy dagen, yn it trettjinde jier, kamen se tsjin him yn opstân.
12 En yn it tsiende jier dat Abram yn it lân Kanaän wenne, wie der oarloch tusken Nimrod, de kening fan Sinear, en Kedorlaomer, de kening fan Elam, en Nimrod kaam om te fjochtsjen tsjin Kedorlaomer en him te ûnderwerpen.
13 Want Kedorlaomer wie yn dy tiid ien fan 'e foarsten fan 'e legers fan Nimrod, en doe't al it folk by de toer ferspraat wie en dejingen dy't oerbleaunen ek oer it oerflak fan 'e ierde ferspraat wiene, gie Kedorlaomer nei it lân Elam en regearre deroer en kaam yn opstân tsjin syn hear.

14 En yn dy dagen doe't Nimrod seach dat de stêden fan 'e flakte yn opstân kommen wiene, kaam hy mei grutskens en lilkens om oarloch te fieren tsjin Kedorlaomer, en Nimrod sammele al syn foarsten en ûnderdanen, sawat sânhûndert tûzen man, en gie tsjin Kedorlaomer yn, en Kedorlaomer gie him temjitte mei fiiftûzen man, en se makken har klear foar de striid yn 'e delling fan Babel, dy't tusken Elam en Sinear leit.
15 En al dy keningen fochten dêr, en Nimrod en syn folk waarden ferslein foar it folk fan Kedorlaomer, en der foelen fan Nimrod syn mannen sawat seishûndert tûzen, en Mardon, de soan fan 'e kening, foel ûnder harren.
16 En Nimrod flechte en kaam yn skande en ûnearmoede werom nei syn lân, en hy wie lange tiid ûnderwurpen oan Kedorlaomer, en Kedorlaomer kaam werom nei syn lân en stjoerde foarsten fan syn leger nei de keningen dy't om him hinne wennen, nei Arioch, kening fan Elasar, en nei Tidal, kening fan Gojim, en makke in ferbûn mei harren, en se wiene allegear gefolchsum oan syn geboaden.
17 En it wie yn it fyftjinde jier fan Abrams wen yn it lân Kanaän, dat is it santichste jier fan Abrams libben, en de Heare ferskynde yn dat jier oan Abram en sei tsjin him: Ik bin de Heare dy't dy út Ur-Kashdim helle hat om dy dit lân as erfskip te jaan.
18 No dêrom, rin foar myn oantlit en wês folmakke en hâld myn geboaden, want oan dy en oan dyn neiteam sil Ik dit lân as erfskip jaan, fan 'e rivier de Misraïm oant de grutte rivier de Eufraat.
19 En dû scilst yn frede en op goede leeftyd by dyn foarâlden komme, en it fjirde geslacht sil hjir weromkomme yn dit lân en it foar altyd ervje; en Abram boude in alter, en hy rôp de namme oan fan 'e Heare dy't him ferskynde, en hy brocht offers op it alter foar de Heare.
20 Yn dy tiid kaam Abram werom en gie nei Haran om syn heit en mem en it húshâlden fan syn heit te sjen, en Abram en syn frou en alles wat er hie, gongen werom nei Haran, en Abram wenne fiif jier yn Haran.
21 En in protte fan 'e minsken fan Haran, sa'n twaensantich manlju, folgen Abram en Abram learde harren de ynstruksje fan 'e Heare en syn wegen, en hy learde harren de Heare kennen.
22 Yn dy dagen ferskynde de Heare oan Abram yn Haran, en Hy sei tsjin him: Sjoch, Ik haw tweintich jier lyn tsjin dy sprutsen en sein:
23 Gean út dyn lân, út dyn berteplak en út it hûs fan dyn heit, nei it lân dat Ik dy sjen litten haw om it oan dy en dyn bern te jaan, want dêr yn dat lân sil Ik dy seingje en dy in grut folk meitsje en dyn namme grut meitsje, en yn dy sille de famyljes fan 'e ierde seinige wurde.
24 No dêrom, gean fuort fan dit plak, dû, dyn frou, en alles wat dy heart, ek elkenien dy't yn dyn hûs berne is en al de sielen dy'tsto yn Haran makke hast, en bring se mei dy hjir wei, en gean werom nei it lân Kanaän.
25 Doe stie Abram op en naam syn frou Sarai mei en alles wat him tahearde en alles wat him yn syn hûs berne wie en de sielen dy't se yn Haran makke hiene, en se gongen út om nei it lân Kanaän te gean.
26 En Abram gyng en gie werom nei it lân Kanaän, neffens it wurd fan de Heare. En Lot, de soan fan syn broer Haran, gie mei him, en Abram wie fiifensantich jier âld doe't er út Haran wei gie om werom te gean nei it lân Kanaän.
27 En hy kaam yn it lân Kanaän neffens it wurd fan de Heare oan Abram, en hy sette syn tinte op en hy wenne yn 'e flakte fan Mamre, en mei him wie Lot, de soan fan syn broer, en alles wat hy hie.
28 En de Heare ferskynde wer oan Abram en sei: Oan dyn neiteam sil Ik dit lân jaan; en hy boude dêr in alter foar de Heare dy't him ferskynd wie, dat oant hjoed de dei noch stiet yn 'e flakten fan Mamre.

HAADSTIK 14

1 Yn dy dagen wie der yn it lân Sinear in wize man dy't ynsjoch hie yn alle wiisheid, en fan in moai uterlik, mar hy wie earm en behoeftig; syn namme wie Rikajon en hy hie it dreech om himsels te ûnderhâlden.
2 En hy naam it foar om nei Egypte te gean, nei Oswiris, de soan fan Anom, kening fan Egypte, om de kening syn wiisheid te sjen litten; want miskien soe hy genede yn syn eagen fine, om him op te heffen en him ûnderhâld te jaan; en Rikayon die dat.
3 En doe't Rikajon yn Egypte kaam, frege er de ynwenners fan Egypte oer de kening, en de ynwenners fan Egypte fertelden him de gewoante fan 'e kening fan Egypte, want it wie doe de gewoante fan 'e kening fan Egypte dat hy fan syn keninklik paleis gie en mar ien dei yn 't jier bûten sjoen waard, en dêrnei soe de kening weromgean nei syn paleis om dêr te bliuwen.
4 En op 'e dei dat de kening útgie, joech er útspraak yn it lân, en elkenien dy't in rjochtsaak hie, kaam dy dei foar de kening om syn fersyk te krijen.
5 Doe't Rikajon hearde fan 'e gewoante yn Egypte en dat hy net yn 'e oanwêzigens fan 'e kening komme koe, rekke hy tige fertrietlik en wie hy tige fertrietlik.
6 En yn 'e jûn gie Rikajon út en fûn in hûs yn ruïnes, earder in bakhûs yn Egypte, en hy bleau dêr de hiele nacht yn bitterheid fan siel en knypt fan honger, en de sliep waard út syn eagen weinommen.
7 En Rikajon beskôge by himsels wat er yn 'e stêd dwaan moast oant de kening ferskynde, en hoe't er himsels dêr ûnderhâlde koe.
8 En hy stie moarns op en rûn om, en kaam ûnderweis tsjin dyjingen dy't griente en ferskate soarten sied ferkochten, wêrmei't se de ynwenners foarsjoen.
9 En Rikayon woe itselde dwaan om ûnderhâld yn 'e stêd te krijen, mar hy wie net bekend mei de gewoanten fan 'e minsken, en hy wie as in bline man ûnder harren.
10 En hy gie hinne en kocht griente om dy te ferkeapjen foar syn ûnderhâld, en it gepeupel sammele him om him hinne en bespotte him, en namen syn griente fan him ôf en lieten him neat oer.
11 En hy stie dêrwei op yn bitterheid fan siel, en gie suchtsjend nei de bakkerij dêr't er de hiele nacht derfoar bleaun hie, en hy sliepte dêr de twadde nacht.
12 En dy nacht tocht er wer by himsels oer hoe't er himsels fan 'e honger rêde koe, en hy betocht in plan hoe't er hannelje moast.
13 En hy stie moarns op en die yntelligint wurk, en gie hinne en hierde tritich sterke mannen út it gepeupel, dy't har oarlochsark yn 'e hannen droegen, en hy late har nei de top fan it Egyptyske grêf, en hy sette har dêr del.

14 En hy joech harren it befel en sei: Sa seit de kening: Wês sterk en wês dappere mannen, en lit hjir gjinien begroeven wurde oant der twahûndert sulveren stikken jûn binne, en dan mei er begroeven wurde; en dy mannen diene neffens de oarder fan Rikajon oan it folk fan Egypte it hiele jier troch.
15 En yn acht moannen tiid sammelen Rikayon en syn mannen grutte rykdommen oan sulver en goud, en Rikayon naam in grutte hoemannichte hynders en oare bisten, en hy hierde mear manlju, en hy joech har hynders en se bleauwen by him.
16 En doe't it jier omkaam, tsjin 'e tiid dat de kening de stêd yngie, kamen alle ynwenners fan Egypte byinoar om mei him te praten oer it wurk fan Rikajon en syn mannen.
17 En de kening gyng út op 'e ôfsprutsen dei, en al de Egyptners kamen foar him en rôpen ta him en seine:
18 Mei de kening ivich libje. Wat is dit ding dat jo yn 'e stêd dogge foar jo tsjinstfeinten, dat jo gjin dea lichem begroeven litte oant safolle sulver en goud jûn is? Is soks ea dien op 'e hiele ierde, fan 'e dagen fan eardere keningen ôf, ja sels fan 'e dagen fan Adam ôf, oant hjoed de dei, dat de deaden net allinnich foar in fêststelde priis begroeven wurde soene?
19 Wy witte dat it de gewoante fan keningen is om jierliks in belesting te nimmen fan 'e libbenen, mar jo dogge dat net allinich, mar jo freegje ek dei nei dei in belesting fan 'e deaden.
20 No, o kening, kinne wy dit net langer ferneare, want de hiele stêd is hjirtroch ferwoaste, en witstû it net?
21 En doe't de kening alles hearde wat se sein hiene, waard er tige lilk, en syn lilkens baarnde yn him oer dizze saak, want hy hie der neat fan witten.
22 En de kening sei: Wa en wêr is hy dy't it weaget om dit kweade ding yn myn lân te dwaan sûnder myn befel? Jo sille it my wis fertelle.
23 En hja fertelden him al it wurk fan Rikajon en syn mannen, en de kening waard lilk, en hy joech opdracht om Rikajon en syn mannen foar him te bringen.
24 En Rikajon naam sawat tûzen bern, soannen en dochters, en klaaide se yn side en borduerwurk, en hy sette se op hynders en stjoerde se nei de kening troch middel fan syn mannen, en hy naam ek in grutte hoemannichte sulver en goud en kostbere stiennen, en in sterk en moai hynder, as kado foar de kening, wêrmei't hy foar de kening kaam en foar him nei de grûn bûgde; en de kening, syn tsjinstfeinten en alle ynwenners fan Egypte fernuveren har oer it wurk fan Rikajon, en se seagen syn rykdom en it kado dat hy nei de kening brocht hie.
25 En it die de kening tige goed en hy fernuvere him deroer; en doe't Rikajon foar him siet, frege de kening him oer al syn wurken, en Rikajon spruts al syn wurden wiis foar de kening, syn tsjinstfeinten en alle ynwenners fan Egypte.
26 Doe't de kening de wurden fan Rikajon en syn wiisheid hearde, fûn Rikajon genede yn syn eagen, en hy waard goedkard troch alle tsjinstfeinten fan 'e kening en troch alle ynwenners fan Egypte fanwegen syn wiisheid en treflike taspraken, en fan dy tiid ôf wiene se tige wiis mei him.
27 En de kening antwurde en sei tsjin Rikajon: Dyn namme sil net mear Rikajon neamd wurde, mar Farao sil dyn namme wêze, om't jo in belesting fan 'e deaden ynhelle hawwe; en hy neamde him Farao.
28 En de kening en syn ûnderdanen hâlden Rikajon fanwegen syn wiisheid, en se riepen mei alle ynwenners fan Egypte om him prefekt ûnder de kening te meitsjen.
29 En al de ynwenners fan Egypte en syn wizen diene dat, en it waard in wet yn Egypte.
30 En se makken Rikayon Farao ta prefekt ûnder Oswiris, kening fan Egypte, en Rikayon Farao regearre oer Egypte, en joech deistich rjocht oan 'e hiele stêd, mar Oswiris, de kening, soe it folk fan it lân ien dei yn 't jier rjochtsje, as hy derút gie om syn ferskining te meitsjen.
31 En Farao Rikajon naam slûchslim it regear fan Egypte oer, en hy easke in belesting fan alle ynwenners fan Egypte.
32 En al de ynwenners fan Egypte hâlden tige fan Farao Rika, en se makken in beslút om elke kening dy't oer har en har neiteam yn Egypte regearje soe, Farao te neamen.
33 Dêrom waarden al de keningen dy't fan dy tiid ôf yn Egypte regearre hawwe, Farao neamd oant hjoed de dei.

HAADSTIK 15

1 En yn dat jier wie der in swiere hongersneed yn it hiele lân Kanaän, en de ynwenners fan it lân koene net bliuwe fanwegen de hongersneed, om't it tige slim wie.
2 En Abram en alles wat by him hearde, makken har op en gongen nei Egypte fanwegen de hongersneed, en doe't se by de beek Misraïm wiene, bleauwen se dêr in skoftke om te rêsten fan 'e wurgens fan 'e wei.
3 En Abram en Sarai rûnen oan 'e râne fan 'e beek Misraïm, en Abram seach dat syn frou Sarai tige moai wie.
4 Doe sei Abram tsjin syn frou Sarai: Omdat God dy sa moai makke hat, bin ik bang foar de Egyptners, dat se my deadzje en dy meinimme, want de eangst foar God is net op dizze plakken.
5 Wiswier, dan moatstû dit dwaan: Siz tsjin elkenien dy't dy freget datst myn suster bist, dat it my goed gean mei en wy libje en net deade wurde.
6 En Abram gebea itselde oan allegearre dy't mei him nei Egypte kamen fanwegen de hongersneed; ek syn neef Lot gebea er en sei: As de Egyptners dy freegje oer Sarai, sis dan dat sy de suster fan Abram is.
7 En dochs, nettsjinsteande al dizze oarders, fertroude Abram har net, mar hy naam Sarai en lei har yn in kiste en ferburgen it tusken har faten, want Abram wie tige soargen oer Sarai fanwegen de goddeloazeheid fan 'e Egyptners.
8 En Abram en alles wat by him hearde, makken har op út 'e beek Misraïm en kamen nei Egypte; en amper wiene se de poarten fan 'e stêd ynkommen, doe stiene de wachters op en seine: Jou de kening in tsiende fan wat jimme hawwe, en dan meie jimme de stêd ynkomme; en Abram en dyjingen dy't by him wiene, diene dat.
9 En Abram kaam mei it folk dat by him wie yn Egypte, en doe't se kamen, brochten se de kiste dêr't Sarai yn ferburgen wie, en de Egyptners seagen de kiste.
10 Doe kamen de tsjinstfeinten fan 'e kening nei Abram ta en seine: Wat hastû hjir yn dizze kiste dat wy net sjoen hawwe? Iepenje no de kiste en jou de kening de tsienden fan alles wat deryn sit.
11 En Abram sei: Dizze kiste sil ik net iepenje, mar alles wat jo derfan freegje, sil ik jo jaan. En de amtners fan Farao antwurden Abram en seine: It is in kiste mei kostbere stiennen, jou ús de tsiende dêrfan.

12 Abram sei: Alles wat jo winskje, sil ik jo jaan, mar jo meie de kiste net iepenje.
13 En de amtners fan 'e kening drongen oan op Abram, en hja berikten de kiste en iepenen him mei krêft, en hja seagen, en sjuch, in moaie frou siet yn 'e kiste.
14 Doe't de amtners fan 'e kening Sarai seagen, waarden se rekke troch bewûndering oer har skientme, en al de foarsten en tsjinstfeinten fan Farao kamen byinoar om Sarai te sjen, want se wie tige moai. En de amtners fan 'e kening rûnen en fertelden Farao alles wat se sjoen hiene, en se priizgen Sarai by de kening; en Farao joech opdracht om har te bringen, en de frou kaam foar de kening.
15 En Farao seach Sarai en sy fielde him tige oan, en hy wie ûnder de yndruk fan har skientme, en de kening wie tige bliid om har, en joech kado's oan dejingen dy't him it nijs oer har brochten.
16 Doe waard de frou nei it hûs fan Farao brocht, en Abram krige rou om syn frou, en hy bea ta de Heare om har te rêden út 'e hannen fan Farao.
17 En Sarai bea ek yn dy tiid en sei: O Heare God, jo hawwe myn Heare Abram sein dat er fan syn lân en fan it hûs fan syn heit nei it lân Kanaän gean soe, en jo hawwe tasein dat jo it goed foar him dwaan soene as hy jo geboaden útfiere soe; no sjogge wy, wy hawwe dien wat jo ús befel hawwe, en wy hawwe ús lân en ús famyljes ferlitten, en wy binne nei in frjemd lân gien en nei in folk dat wy earder net kend hawwe.
18 En wy kamen nei dit lân om de hongersneed te foarkommen, en dit minne ûngelok is my oerkommen; no dêrom, o Heare God, rêd ús en rêd ús út 'e hân fan dizze ûnderdrukker, en doch it goed oan my om 'e wille fan Jo genede.
19 En de Heare harke nei de stim fan Sarai, en de Heare stjoerde in ingel om Sarai te befrijen út 'e macht fan Farao.
20 Doe kaam de kening en gyng foar Sarai sitten, en sjuch, in ingel fan de Heare stie oer harren, en hy ferskynde oan Sarai en sei tsjin har: Wês net bang, want de Heare hat dyn gebed heard.
21 Doe kaam de kening by Sarai en sei tsjin har: Wat is dy man foar dy dy't dy hjir brocht hat? En sy sei: Hy is myn broer.
22 En de kening sei: It is ús plicht om him grut te meitsjen, him te ferheffen en him al it goede te dwaan dat jo ús gebiede sille; en yn dy tiid stjoerde de kening nei Abram sulver en goud en kostbere stiennen yn oerfloed, tegearre mei fee, manlike tsjinstfeinten en tsjinstfammen; en de kening joech opdracht om Abram te bringen, en hy siet yn it foarhôf fan it hûs fan 'e kening, en de kening ferheegde Abram yn dy nacht tige.
23 Doe't de kening tichterby kaam om mei Sarai te praten, rekke hy syn hân út om har oan te reitsjen, doe sloech de ingel him swier, en hy waard ferskrekke en hy hâldde him yn om nei har te reitsjen.
24 Doe't de kening tichter by Sarai kaam, sloech de ingel him op 'e grûn, en sa die er de hiele nacht mei him, en de kening waard ferskrekke.
25 En yn dy nacht sloech de ingel swier alle tsjinstfeinten fan 'e kening en syn hiele húshâlding fanwegen Sarai, en der wie dy nacht in grutte rouklacht ûnder it folk fan it hûs fan Farao.
26 En Farao, doe't er it kwea seach dat him oerkommen wie, sei: Wiswier fanwegen dizze frou is my dit oerkommen, en hy naam in ôfstân fan har en spruts noflike wurden ta har.
27 Doe sei de kening tsjin Sarai: Fertel my, as jo it witte wolle, oer de man mei wa't jo hjir kommen binne; en Sarai sei: Dizze man is myn man, en ik haw jo sein dat hy myn broer wie, om't ik bang wie dat jo him troch kwea deadzje soene.
28 En de kening bleau fuort fan Sarai, en de pleagen fan 'e ingel fan 'e Heare holden op by him en syn húshâlding; en Farao wist dat hy slein wie fanwegen Sarai, en de kening wie hjir tige fernuvere oer.
29 En de oare moarns rôp de kening Abram en sei tsjin him: Wat hastû my dit oandien? Wêrom hastû sein: Sy is myn suster, dêrom haw ik har my ta frou nommen, en dêrom is dizze swiere pleach oer my en myn húshâlding kommen.
30 No dêrom, hjir is dyn frou, nim har mei en gean út ús lân, dat wy net allegear om har stjerre. En Farao naam mear fee, manlike tsjinstfeinten en tsjinstfammen, en sulver en goud, om oan Abram te jaan, en hy joech him Sarai, syn frou, werom.
31 En de kening naam in jongfaam dy't er by syn byfroulju krigen hie, en hy joech har oan Sarai as tsjinstfaam.
32 Doe sei de kening tsjin syn dochter: It is better foar dy, myn dochter, om in tsjinstfaam te wêzen yn it hûs fan dizze man as dat sy de baas yn myn hûs is, nei't wy it kwea sjoen hawwe dat ús oerkommen is fanwegen dizze frou.
33 Doe stie Abram op, en hy en alles wat by him hearde, gongen fuort út Egypte; en Farao joech befel oan guon fan syn mannen om him en allegearre dy't mei him gongen te begelieden.
34 En Abram gie werom nei it lân Kanaän, nei it plak dêr't er it alter makke hie, dêr't er earst syn tinte opslein hie.
35 En Lot, de soan fan Haran, Abram syn broer, hie in swiere foarrie fee, skiep en kij en tinten, want de Heare wie oerfloedich oan harren fanwegen Abram.
36 En doe't Abram yn it lân wenne, krigen de hoeders fan Lot rûzje mei de hoeders fan Abram, want harren besit wie te grut foar harren om tegearre yn it lân te bliuwen, en it lân koe harren net drage fanwegen harren fee.
37 En doe't Abrams hoeders gongen om harren keppel te weidzjen, gongen se net de fjilden fan 'e minsken fan it lân yn, mar it fee fan Lots hoeders diene oars, want se mochten weidzje op 'e fjilden fan 'e minsken fan it lân.
38 En it folk fan it lân seach dit barren alle dagen, en hja kamen by Abram en krigen rûzje mei him fanwegen de hoeders fan Lot.
39 Doe sei Abram tsjin Lot: Wat dochst my hjirmei oan, datst my ferachtlik makkest by de ynwenners fan it lân, datst dyn hoeder opleitst om dyn fee te weidzjen yn 'e fjilden fan oare folken? Wittestû net dat ik in frjemdling bin yn dit lân ûnder de bern fan Kanaän, en wêrom dochstû my dit oan?
40 En Abram rûzje alle dagen mei Lot dêroer, mar Lot woe net nei Abram harkje, en hy bleau itselde dwaan en de ynwenners fan it lân kamen en fertelden it Abram.
41 Doe sei Abram tsjin Lot: Hoe lang silstû my in oanstjit wêze foar de ynwenners fan it lân? No, ik smeek dy, lit der gjin rûzje mear tusken ús wêze, want wy binne sibben.

42 Mar ik freegje dy, skied dy fan my ôf, gean en kies in plak dêr'tst wenje meist mei dyn fee en alles wat dy is, mar hâld dysels op in ôfstân fan my, dû en dyn húshâlding.
43 En wês net bang om fan my ôf te gean, want as immen dy skea oandoet, lit it my witte en ik sil dyn saak fan him wraak nimme, gean allinnich fan my ôf.
44 Doe't Abram al dizze wurden tsjin Lot sein hie, stie Lot op en sloech syn eagen op nei de flakte fan 'e Jordaan.
45 En hy seach dat dit hiele plak goed wetter krige, en goed wie foar de minske, en ek weidlân joech foar it fee.
46 En Lot gyng fan Abram nei dat plak, en hy sette dêr syn tinte op en hy wenne yn Sodom, en se rekken fan elkoar skieden.
47 En Abram wenne yn 'e flakte fan Mamre, dy't yn Hebron leit, en hy sette dêr syn tinte op, en Abram bleau dêr in protte jierren.

HAADSTIK 16

1 Yn dy tiid stjoerde Kedorlaomer, de kening fan Elam, nei alle buorkeningen, nei Nimrod, de kening fan Sinear, dy't doe ûnder syn macht stie, en nei Tidal, de kening fan Gojim, en nei Arjoch, de kening fan Elasar, mei wa't hy in ferbûn makke, sizzende: Kom nei my ta en help my, dat wy alle stêden fan Sodom en syn ynwenners ferslaan kinne, want se hawwe al trettjin jier tsjin my yn opstân kommen.
2 En dizze fjouwer keningen gongen op mei al har legers, sawat achthûndert tûzen man, en se gongen sa't se wiene, en sloegen elke man dy't se op har wei fûnen.
3 En de fiif keningen fan Sodom en Gomorra, Sinab, kening fan Adma, Semeber, kening fan Sebojim, Bera, kening fan Sodom, Bersa, kening fan Gomorra, en Bela, kening fan Soar, gongen út om harren temjitte te kommen, en se kamen allegear byinoar yn 'e delling fan Siddim.
4 En dizze njoggen keningen fierden oarloch yn 'e delling fan Siddim; en de keningen fan Sodom en Gomorra waarden ferslein troch de keningen fan Elam.
5 En de delling fan Siddim siet fol mei kalkputten en de keningen fan Elam efterfolgen de keningen fan Sodom, en de keningen fan Sodom flechten mei harren legers en foelen yn 'e kalkputten, en al dyjingen dy't oerbleaunen gongen nei de berch foar feiligens, en de fiif keningen fan Elam kamen har achternei en efterfolgen har oant de poarten fan Sodom, en se namen alles wat der yn Sodom wie.
6 En hja plonderen al de stêden fan Sodom en Gomorra, en hja namen ek Lot, de soan fan Abram syn broer, en syn besittings mei, en hja namen al it guod fan 'e stêden fan Sodom yn beslach, en hja gongen fuort; en Unic, Abram syn tsjinner, dy't yn 'e striid wie, seach dit, en fertelde Abram alles wat de keningen oan 'e stêden fan Sodom dien hiene, en dat Lot troch harren finzen nommen wie.
7 En Abram hearde dit, en hy stie op mei sawat trijehûndert en achttjin mannen dy't by him wiene, en hy efterfolge dizze keningen dy nacht en sloech se, en se foelen allegear foar Abram en syn mannen, en der wie gjinien oer as de fjouwer keningen dy't flechten, en se gongen elk syn eigen wei.
8 En Abram krige al it besit fan Sodom werom, en hy krige ek Lot werom en syn besit, syn froulju en bern en alles wat er hie, sadat Lot neat ûntbriek.
9 En doe't er weromkaam fan it ferslaan fan dizze keningen, gongen hy en syn mannen troch de delling fan Siddim, dêr't de keningen mei-inoar oarloch fierd hiene.
10 En Bera, de kening fan Sodom, en de rest fan syn mannen dy't by him wiene, gongen út 'e kalkputten dêr't se yn fallen wiene, om Abram en syn mannen temjitte te kommen.
11 En Adonisedek, kening fan Jeruzalem, dat wie Sem, gyng út mei syn mannen om Abram en syn folk temjitte te kommen, mei brea en wyn, en sy bleauwen tegearre yn 'e delling fan Melech.
12 En Adonisedek segene Abram, en Abram joech him in tsiende fan alles dat er út 'e bút fan syn fijannen brocht hie, want Adonisedek wie in pryster foar God.
13 En al de keningen fan Sodom en Gomorra dy't dêr wiene, mei harren tsjinstfeinten, kamen nei Abram ta en smeekten him om harren tsjinstfeinten dy't er finzen nommen hie, werom te jaan, en al it guod foar himsels te nimmen.
14 En Abram antwurde de keningen fan Sodom en sei: Sa wier as de Heare libbet, dy't himel en ierde skepen hat, en dy't myn siel út alle ellinde ferlost hat, en dy't my hjoed fan myn fijannen rêden hat, en har yn myn hân jûn hat, ik sil neat nimme dat fan jimme is, dat jimme moarn net roemje kinne en sizze: Abram is ryk wurden fan ús besittings dy't er bewarre hat.
15 Want de Heare, myn God, op wa't ik fertrou, hat tsjin my sein: It sil dy neat ûntbrekke, want ik sil dy seingje yn al it wurk fan dyn hannen.
16 En no dêrom, sjoch, hjir is alles wat fan jimme is, nim it en gean; sa wier as de Heare libbet, ik sil fan jimme neat nimme, fan in libbene siel oant in skuonriem of tried, útsein de kosten fan it iten fan dyjingen dy't mei my nei de striid gien binne, en ek de dielen fan 'e mannen dy't mei my gienen, Anar, Askol en Mamre, sy en harren mannen, en ek dyjingen dy't oerbleaun wiene om de bagaazje te bewachtsjen, dy sille harren diel fan 'e bút nimme.
17 En de keningen fan Sodom joegen Abram neffens alles wat er sein hie, en se drongen der by him op oan om te nimmen fan wat er mar woe, mar hy woe net.
18 En hy stjoerde de keningen fan Sodom en de rest fan harren mannen fuort, en hy joech harren befel oer Lot, en sy gongen nei harren respektive plakken.
19 En Lot, de soan fan syn broer, stjoerde er ek fuort mei syn besittings, en hy gie mei harren, en Lot gie werom nei syn hûs, nei Sodom, en Abram en syn folk gongen werom nei harren hûs, nei de flakten fan Mamre, dat yn Hebron leit.
20 Yn dy tiid ferskynde de Heare wer oan Abram yn Hebron, en Hy sei tsjin him: Wês net bang, dyn lean is tige grut foar My, want Ik sil dy net ferlitte, oant Ik dy fermannichfâldige en dy seinge haw en dyn neiteam makke haw as de stjerren yn 'e himel, dy't net teld of mjitten wurde kinne.
21 En Ik sil oan dyn neiteam al dizze lannen jaan dy'tsto mei dyn eagen sjochst, oan harren sil Ik se jaan as in erfskip foar altyd, wês allinnich sterk en wês net bang, rin foar My en wês folmakke.
22 En yn it achtensantichste jier fan it libben fan Abram, yn dat jier stoar Rehu, de soan fan Peleg, en al de dagen

fan Rehu wiene twahûndert njoggenentritich jier, en hy stoar.
23 En Sarai, de dochter fan Haran, Abrams frou, wie yn dy dagen noch ûnfruchtber; sy krige Abram gjin soan noch dochter.
24 Doe't se seach dat se gjin bern krige, naam se har tsjinstfaam Hagar, dy't Farao har jûn hie, en joech har oan har man Abram ta frou.
25 Want Hagar learde al de wegen fan Sarai lykas Sarai har leard hat, sy wie op gjin inkelde manier tekoartkommen yn it folgjen fan har goede wegen.
26 Doe sei Sarai tsjin Abram: Sjoch, hjir is myn tsjinstfaam Hagar, gean nei har ta, dat sy op myn knibbels berte mei, dat ik ek bern troch har krije mei.
27 En oan 'e ein fan tsien jier dat Abram yn it lân Kanaän wenne hie, dat is it fiifentachtichste jier fan Abrams libben, joech Sarai him Hagar.
28 En Abram harke nei de stim fan syn frou Sarai, en hy naam syn tsjinstfaam Hagar en Abram kaam by har en sy waard swier.
29 Doe't Hagar seach dat se swier wurden wie, wie se tige bliid, en har frouwe waard ferachte yn har eagen, en se sei by harsels: Allinnich dit kin wêze dat ik better bin foar God as Sarai, myn frouwe, want al de dagen dat myn frouwe by myn hear west hat, is se net swier wurden, mar my hat de Heare yn sa'n koarte tiid troch him swier makke.
30 Doe't Sarai seach dat Hagar swier wurden wie fan Abram, waard se oergeunstich op har tsjinstfaam, en Sarai sei by harsels: Dit is wis neat oars as dat se better is as ik.
31 Doe sei Sarai tsjin Abram: Myn ûnrjocht is op dy, want doe'tsto foar de Heare om bern bea, wêrom hast do dan net foar my bea, dat de Heare my sied út dy jaan soe?
32 En as ik mei Hagar yn dyn oanwêzigens sprek, ferachtet se myn wurden, om't se swier wurden is, en do silst neat tsjin har sizze; mei de Heare rjochtsje tusken my en dy, om't do my oandien hast.
33 Doe sei Abram tsjin Sarai: Sjoch, dyn tsjinstfaam is yn dyn hân, doch mei har sa't it goed is yn dyn eagen; en Sarai ûnderdrukte har, en Hagar flechte foar har nei de woastyn.
34 En in ingel des Heare fûn har op it plak dêr't se flechte wie, by in put, en hy sei tsjin har: Wês net bang, want Ik sil dyn sied fermannichfâldigje, want dû scilst in soan krije en dû scilst him Ismaël neame; gean no dan werom nei Sarai, dyn frouwe, en ûnderwerp dy oan har hannen.
35 En Hagar neamde it plak fan dy put Beer-Lahai-Roi, it leit tusken Kades en de woastenije fan Bered.
36 En Hagar kaam yn dy tiid werom nei it hûs fan har hear, en oan 'e ein fan dagen krige Hagar Abram in soan, en Abram neamde syn namme Ismaël; en Abram wie seisentachtich jier âld doe't er him krige.

HAADSTIK 17

1 En yn dy dagen, yn it ienennjoggentichste jier fan it libben fan Abram, fierden de bern fan Kittim oarloch mei de bern fan Tubal, want doe't de Heare de minsken oer it oerflak fan 'e ierde ferspraat hie, gongen de bern fan Kittim hinne en setten har nei wenjen yn 'e flakte fan Kanopia, en se bouden dêr stêden foar harsels en wennen oan 'e rivier de Tibreu.
2 En de bern fan Tubal wennen yn Tuscanah, en harren grinzen berikten de rivier de Tibreu, en de bern fan Tubal bouden in stêd yn Tuscanah, en se neamden de namme Sabinah, nei de namme fan Sabinah, de soan fan Tubal, harren heit, en se wennen dêr oant hjoed de dei.
3 En it wie yn dy tiid dat de bern fan Kittim oarloch fierden mei de bern fan Tubal, en de bern fan Tubal waarden ferslein foar de bern fan Kittim, en de bern fan Kittim lieten trijehûndert en santich man falle fan 'e bern fan Tubal.
4 En yn dy tiid swarden de bern fan Tubal oan 'e bern fan Kittim en seine: Jimme meie net mei ús trouwe, en gjin man mei syn dochter jaan oan ien fan 'e soannen fan Kittim.
5 Want al de dochters fan Tubal wieren yn dy dagen moai, want der wieren doe gjin froulju op 'e hiele ierde te finen sa moai as de dochters fan Tubal.
6 En allegearre dy't wille hiene yn 'e skientme fan froulju gongen nei de dochters fan Tubal en namen froulju fan har, en de soannen fan 'e minsken, keningen en foarsten, dy't in soad wille hiene yn 'e skientme fan froulju, namen yn dy dagen froulju fan 'e dochters fan Tubal.
7 En nei trije jier, nei't de bern fan Tubal de bern fan Kittim sward hiene om harren harren dochters net ta froulju te jaan, gongen der sa'n tweintich manlju út 'e bern fan Kittim hinne om guon fan 'e dochters fan Tubal te nimmen, mar sy fûnen neat.
8 Want de bern fan Tubal hâlden har eden om net mei har te trouwen, en se woene har eden net brekke.
9 En yn 'e dagen fan 'e rispinge gongen de bern fan Tubal nei har fjilden om har rispinge yn te heljen, doe kamen de jonge mannen fan Kittim byinoar en gongen nei de stêd Sabina, en elke man naam in jonge frou út 'e dochters fan Tubal, en sy kamen nei har stêden.
10 En de bern fan Tubal hearden it en gongen derop út om oarloch tsjin har te fieren, mar se koenen har net oerwinne, want de berch wie tige heech fan har ôf, en doe't se seagen dat se har net oerwinne koene, gongen se werom nei har lân.
11 En by de revolúsje fan it jier gongen de bern fan Tubal hinne en hierden sawat tsientûzen manlju út dy stêden dy't tichtby harren wiene, en sy gongen yn oarloch mei de bern fan Kittim.
12 En de bern fan Tubal gongen yn oarloch mei de bern fan Kittim, om har lân te ferneatigjen en har yn need te bringen, en yn dizze striid krigen de bern fan Tubal de oerhân oer de bern fan Kittim, en de bern fan Kittim, dy't seagen dat se tige yn need wiene, tilden de bern dy't se by de dochters fan Tubal krigen hiene, op 'e muorre dy't boud wie, om foar de eagen fan 'e bern fan Tubal te wêzen.
13 Doe seinen de bern fan Kittim tsjin harren: Binne jimme kommen om oarloch te fieren mei jimme eigen soannen en dochters, en binne wy net fan dy tiid ôf oant no ta as jimme fleis en bonken beskôge?
14 Doe't de bern fan Tubal dit hearden, hâlden se op mei oarloch te fieren tsjin de bern fan Kittim, en se gongen fuort.
15 En hja gongen werom nei harren stêden, en de bern fan Kittim kamen yn dy tiid byinoar en bouden twa stêden oan 'e see, en hja neamden de iene Purtu en de oare Ariza.
16 En Abram, de soan fan Terach, wie doe njoggenennjoggentich jier âld.

17 Yn dy tiid ferskynde de Heare oan him en Hy sei tsjin him: Ik sil myn ferbûn meitsje tusken My en dy, en Ik sil dyn neiteam tige fermannichfâldigje, en dit is it ferbûn dat Ik meitsje tusken My en dy, dat alle manlike bern besnien wurde, do en dyn neiteam nei dy.
18 Mei acht dagen sil it besnien wurde, en dit ferbûn sil yn jimme fleis wêze as in ivich ferbûn.
19 En no sil dyn namme dêrom net mear Abram hjitte, mar Abraham, en dyn frou sil net mear Sarai hjitte, mar Sara.
20 Want Ik sil jimme beiden seingje, en Ik sil jimme neiteam nei jimme fermannichfâldigje, sadat jimme in grutte naasje wurde sille, en keningen sille út jimme fuortkomme.

HAADSTIK 18

1 Doe stie Abraham op en die alles wat God him oplein hie, en hy naam de mannen fan syn húshâlding en dy't mei syn jild kocht wiene, en hy besneed se lykas de Heare him oplein hie.
2 En der wie net ien oer dy't er net besnien hie, en Abraham en syn soan Ismaël waarden besnien oan it fleis fan harren foarhûd; trettjin jier wie Ismaël âld doe't er oan it fleis fan syn foarhûd besnien waard.
3 En op 'e tredde dei gie Abraham út syn tinte en siet by de doar om te genietsjen fan 'e hjitte fan 'e sinne, wylst syn fleis pine hie.
4 En de Heare ferskynde him yn 'e flakte fan Mamre, en stjoerde trije fan syn tsjinstingsels om him te besykjen, en hy siet by de yngong fan 'e tinte, en hy sloech syn eagen op en seach, en sjuch, trije mannen kamen fan in fierte, en hy stie op en rûn har temjitte, en hy bûgde foar har en brocht har yn syn hûs.
5 En hy sei tsjin harren: As ik no genede fûn haw yn jimme eagen, gean dan nei binnen en yt in stik brea; en hy drukte harren oan, en hja kamen nei binnen en hy joech harren wetter en hja wosken harren fuotten, en hy lei harren ûnder in beam by de yngong fan 'e tinte.
6 En Abraham rûn en naam in keal, sêft en goed, en hy hastige him om it te slachtsjen, en joech it oan syn tsjinner Eliëzer om it te meitsjen.
7 Doe kaam Abraham by Sara yn 'e tinte, en hy sei tsjin har: Meitsje gau trije maten fyn moal klear, knie it en bak koeken om de panne mei it fleis te dekken, en sy die dat.
8 En Abraham hastige him en brocht bûter en molke, beef en skieppefleis foar harren, en joech it harren te iten foardat it fleis fan it keal genôch klear wie, en sy ieten.
9 En doe't se klear wiene mei iten, sei ien fan harren tsjin him: Ik sil nei dy weromkomme neffens de tiid fan it libben, en dan sil Sara, dyn frou, in soan hawwe.
10 En dêrnei gongen de mannen fuort en gongen harren wegen, nei de plakken dêr't se hinne stjoerd wiene.
11 Yn dy dagen wiene al de minsken fan Sodom en Gomorra, en fan al dy fiif stêden, tige goddeleas en sûndich tsjin de Heare, en se provosearren de Heare mei har gruwels, en se waarden sterker yn it âlder wurden, ôfgryslik en spottend foar de Heare, en har goddeleazens en misdieden wiene yn dy dagen grut foar de Heare.
12 En se hienen yn harren lân in tige wiidweidige delling, sawat in heale dei rinnen, en dêryn wiene wetterboarnen en in soad gers om it wetter hinne.
13 En al it folk fan Sodom en Gomorra gong dêr fjouwer kear yn 't jier hinne, mei harren froulju en bern en alles wat harren tahearde, en se fierden dêr mei tamboerynen en dûnsen.
14 En yn 'e tiid fan blydskip stiene se allegear op en pakten de froulju fan harren buorlju beet, en guon ek de jongfaam dochters fan harren buorlju, en se genoaten derfan, en elke man seach syn frou en dochter yn 'e hannen fan syn buorlju en sei gjin wurd.
15 En dat diene se fan moarns oant jûns, en dêrnei gongen se werom, elke man nei syn hûs en elke frou nei har tinte; sa diene se altyd fjouwer kear yn 't jier.
16 Ek as in frjemdling yn harren stêden kaam en guod brocht dat er kocht hie om dêr te ferkeapjen, kamen de minsken fan dizze stêden byinoar, manlju, froulju en bern, jong en âld, en gongen nei de man ta en namen syn guod mei geweld, en joegen oan elke man in bytsje oant der in ein wie oan al it guod fan 'e eigener dat er it lân ynbrocht hie.
17 En as de eigener fan it guod mei harren rûzje soe en sizze: Wat is dit foar wurk dat jimme my dien hawwe, dan soene se ien foar ien nei him ta komme, en elk soe him it bytsje sjen litte dat er naam en him spotte en sizze: Ik haw mar it bytsje nommen dat jo my jûn hawwe; en as er dit fan har allegearre hearde, soe er oerein komme en by harren weigean yn fertriet en bitterheid fan 'e siel, en dan soene se allegearre oerein komme en him achternei gean, en him mei grut leven en opskuor út 'e stêd ferdriuwe.
18 En der wie in man út it lân Elam dy't rêstich ûnderweis wie, sitten op syn ezel, dy't in moaie mantel fan ferskate kleuren droech, en de mantel wie mei in tou om 'e ezel bûn.
19 En de man wie ûnderweis troch de strjitte fan Sodom doe't de sinne ûndergie yn 'e jûn, en hy bleau dêr om de nacht troch te bringen, mar nimmen woe him yn syn hûs litte; en yn dy tiid wie der yn Sodom in goddeleaze en ûndogenske man, ien dy't betûft wie yn it dwaan fan kwea, en syn namme wie Hedad.
20 En hy sloech syn eagen op en seach de reizger op 'e strjitte fan 'e stêd, en hy kaam nei him ta en sei: Wêr komst wei en wêr giest hinne?
21 En de man sei tsjin him: Ik reizgje fan Hebron nei Elam, dêr't ik hear, en doe't ik foarby de sinne ûndergie, woe nimmen my yn syn hûs litte, hoewol't ik brea en wetter en ek strie en fieder foar myn ezel hie, en neat tekoart kaam.
22 En Hedad antwurde en sei tsjin him: Alles wat jo nedich hawwe, sil ik jo jaan, mar op strjitte sille jo net de hiele nacht bliuwe.
23 En Hedad brocht him nei syn hûs, en hy die de mantel fan 'e ezel mei it tou ôf, en brocht se nei syn hûs, en hy joech de ezel strie en fieder, wylst de reizger iet en dronk yn it hûs fan Hedad, en hy bleau dêr dy nacht.
24 En de moarns stie de reizger betiid op om syn reis troch te setten, doe sei Hedad tsjin him: Wachtsje, treast dyn hert mei in stikje brea en gean dan, en de man die dat; en hy bleau by him, en se ieten en dronken beide tegearre oerdeis, doe't de man opstie om te gean.
25 En Hedad sei tsjin him: Sjoch, de dei giet omleech, dû kinst better de hiele nacht bliuwe, dat dyn hert treast wurde kin; en hy drong der by him op oan dat hy dêr de hiele nacht bleau, en op 'e twadde dei stie hy betiid op om fuort te gean, doe drong Hedad der by him op en sei: Treast dyn

hert mei in stik brea en gean dan, en hy bleau en iet ek de twadde dei mei him, en doe stie de man op om syn reis troch te setten.
26 En Hedad sei tsjin him: Sjoch, de dei giet omleech, bliuw by my om dyn hert te treasten en stean moarns betiid op en gean dyn wei.
27 En de man woe net bliuwe, mar stie op en seale syn ezel, en wylst er syn ezel seale, sei de frou fan Hedad tsjin har man: Sjoch, dizze man is twa dagen by ús bleaun, iten en drinken, en hy hat ús neat jûn, en no moat er fan ús fuortgean sûnder wat te jaan? En Hedad sei tsjin har: Wês stil.
28 En de man seale syn ezel om te gean, en hy frege Hedad om him it tou en de mantel te jaan om it oan 'e ezel te binen.
29 En Hedad sei tsjin him: Wat seitstû? En hy sei tsjin him: Datstû, myn hear, my it koarde en de mantel fan ferskate kleuren jaan moatst, dy'tstû by dy yn dyn hûs ferburgen hast, om derfoar te soargjen.
30 En Hedad antwurde de man en sei: Dit is de ynterpretaasje fan dyn dream, it koarde datsto sjoen hast, betsjut dat dyn libben ferlingd wurde sil as in koarde, en nei'tsto de mantel sjoen hast dy't kleurd is mei allerhanne kleuren, betsjut datsto in wyngert hast dêr'tsto beammen fan allerhanne fruchten plante silst.
31 En de reizger antwurde en sei: Net sa myn hear, want ik wie wekker doe't ik jo it koarde joech en ek in mantel weefd mei ferskillende kleuren, dy't jo fan 'e ezel ôfnommen hawwe om se foar my del te lizzen; en Hedad antwurde en sei: Wiswier haw ik jo de útlis fan jo dream ferteld en it is in goede dream, en dit is de útlis dêrfan.
32 No, de minskebern jouwe my fjouwer sulveren stikken, dat is myn taak foar it útlizzen fan dreamen, en fan dy allinnich haw ik trije sulveren stikken nedich.
33 En de man waard lilk troch de wurden fan Hedad, en hy rôp bitter, en hy brocht Hedad nei Serak, rjochter fan Sodom.
34 En de man lei syn saak foar Serak, de rjochter, doe't Hedad antwurde en sei: It is net sa, mar sa stiet de saak; en de rjochter sei tsjin de reizger: Dizze man Hedad fertelt dy de wierheid, want hy is yn 'e stêden ferneamd om de krekte útlis fan dreamen.
35 En de man rôp om it wurd fan 'e rjochter, en hy sei: Net sa myn Hear, want it wie op 'e dei dat ik him it tou en de mantel joech dy't op 'e ezel sieten, om se yn syn hûs te setten; en se beiden rûzjen foar de rjochter, de iene sei: Sa wie de saak, en de oare ferklearre oars.
36 En Hedad sei tsjin de man: Jou my fjouwer sulveren stikken dy't ik freegje foar myn útlis fan dreamen; ik sil gjin fergoeding jaan; en jou my de kosten fan 'e fjouwer mielen dy't jo yn myn hûs iten hawwe.
37 En de man sei tsjin Hedad: Wier, ik sil dy betelje foar wat ik yn dyn hûs iten haw, jou my allinnich it koarde en de mantel dy'tsto yn dyn hûs ferburgen hast.
38 En Hedad antwurde foar de rjochter en sei tsjin de man: Haw ik dy de útlis fan dyn dream net ferteld? It koarde betsjut dat dyn dagen ferlingd wurde sille as in koarde, en de mantel, datsto in wyngerd hast dêr'tsto allerhanne fruitbeammen yn plante silst.
39 Dit is de juste ynterpretaasje fan dyn dream, jou my no de fjouwer sulveren stikken dy't ik as kompensaasje nedich haw, want ik sil dy gjin jild jaan.
40 En de man rôp om 'e wurden fan Hedad en se krigen beide rûzje foar de rjochter, en de rjochter joech befel oan syn tsjinstfeinten, dy't har hastich út it hûs ferjoegen.
41 En hja gongen rûzjend fuort fan 'e rjochter, doe't de minsken fan Sodom har hearden, en hja sammelen har om har hinne en rôpen út tsjin 'e frjemdling, en hja ferjoegen him hastich út 'e stêd.
42 En de man sette syn reis op syn ezel fuort mei bitterheid fan siel, jammerjend en gûlend.
43 En wylst er ûnderweis wie, gûlde er om wat him oerkommen wie yn 'e ferdorven stêd Sodom.

HAADSTIK 19

1 En de stêden fan Sodom hienen fjouwer rjochters foar fjouwer stêden, en dit wiene harren nammen: Serak yn 'e stêd Sodom, Sharkad yn Gomorra, Zabnak yn Adma, en Menon yn Seboyim.
2 En de tsjinner fan Eliëzer Abraham joech harren ferskillende nammen, en hy feroare Serak yn Shakra, Sharkad yn Shakrura, Zebnac yn Kezobim, en Menon yn Matzlodin.
3 En op winsk fan harren fjouwer rjochters lieten de minsken fan Sodom en Gomorra bêden opsette yn 'e strjitten fan 'e stêden, en as in man op dizze plakken kaam, pakten se him fêst en brochten him nei ien fan harren bêden, en twongen him mei geweld yn harren bêden te lizzen.
4 En as er lei, stiene trije manlju oan syn holle en trije oan syn fuotten, en mjitten him oan 'e lingte fan it bêd, en as de man lytser wie as it bêd, strekten dizze seis manlju him oan beide kanten út, en as er nei harren rôp, antwurden se him net.
5 En as er langer wie as it bêd, soene se de twa kanten fan it bêd oan beide úteinen byinoar lûke, oant de man de poarten fan 'e dea berikt hie.
6 En as er oanhâldend nei harren roppen soe, soene se him antwurdzje en sizze: Sa sil it dien wurde mei in man dy't yn ús lân komt.
7 Doe't de minsken al dizze dingen hearden dy't de minsken fan 'e stêden fan Sodom diene, kamen se dêr net hinne.
8 En as in earme man yn harren lân kaam, joegen se him sulver en goud, en lieten se yn 'e hiele stêd in útrop dwaan om him gjin stik brea te jaan om te iten, en as de frjemdling dêr in pear dagen bleau en fan 'e honger stoar, om't er gjin stik brea krije koe, dan kamen by syn dea al it folk fan 'e stêd en namen it sulver en goud dat se him jûn hiene.
9 En dejingen dy't it sulver of goud werkenne koenen dat se him jûn hiene, namen it werom, en by syn dea ûntdienen se him ek syn klean, en se fochten deroer, en hy dy't syn buorman oerwûn, naam se.
10 Dêrnei droegen se him en begroeven him ûnder guon fan 'e strûken yn 'e woastinen; sa diene se al dy dagen mei elkenien dy't by har kaam en yn har lân stoar.
11 En nei ferrin fan tiid stjoerde Sara Eliëzer nei Sodom, om Lot te sjen en te freegjen hoe't it mei him gie.
12 En Eliëzer gyng nei Sodom, en dêr trof er in man út Sodom dy't mei in frjemdling rûzje soe, en de man út Sodom die de earme man al syn klean út en gyng fuort.

13 En dizze earme man rôp ta Eliëzer en smeekte him om geunst fanwegen wat de man fan Sodom him oandien hie.
14 En hy sei tsjin him: Wêrom dochstû sa mei de earme man dy't nei dyn lân kommen is?
15 Doe antwurde de man fan Sodom Eliëzer en sei: Is dizze man dyn broer, of hawwe de minsken fan Sodom dy hjoed ta rjochter beneamd, datst oer dizze man sprekst?
16 En Eliëzer rûzje mei de man fan Sodom fanwegen de earme man, en doe't Eliëzer deroan kaam om de klean fan 'e earme man fan 'e man fan Sodom ôf te heljen, hastige hy him en sloech Eliëzer mei in stien yn it foarholle.
17 En it bloed streamde oerfloedich fan Eliëzer syn foarholle, en doe't de man it bloed seach, pakte er Eliëzer beet en sei: Jou my myn lean foar it fuortheljen fan dit minne bloed dat yn jo foarholle siet, want sa is de gewoante en de wet yn ús lân.
18 En Eliëzer sei tsjin him: Jo hawwe my ferwûne en jo easkje dat ik jo jo lean betelje; en Eliëzer woe net harkje nei de wurden fan 'e man fan Sodom.
19 En de man pakte Eliëzer en brocht him nei Shakra, de rjochter fan Sodom, foar in oardiel.
20 En de man spriek ta de rjochter en sei: Ik smeek jo, myn hear, sa hat dizze man dien, hwant ik haw him mei in stien slein, dat it bloed fan syn foarholle streamde, en hy wol my myn lean net jaan.
21 En de rjochter sei tsjin Eliëzer: Dizze man seit de wierheid tsjin jo, jou him syn lean, want dit is de gewoante yn ús lân; en Eliëzer hearde de wurden fan 'e rjochter, en hy tilde in stien op en sloech de rjochter, en de stien rekke him op it foarholle, en it bloed streamde oerfloedich fan it foarholle fan 'e rjochter, en Eliëzer sei: As dit dan de gewoante is yn jo lân, jou dizze man dan wat ik him jaan moatten hie, want dit is jo beslút west, jo hawwe it besletten.
22 En Eliëzer liet de man fan Sodom by de rjochter, en hy gyng fuort.
23 En doe't de keningen fan Elam oarloch fierden mei de keningen fan Sodom, namen de keningen fan Elam al it besit fan Sodom yn beslach, en se namen Lot finzen, mei syn besittings, en doe't it oan Abraham ferteld waard, gie hy en fierde oarloch mei de keningen fan Elam, en hy naam al it besit fan Lot werom, lykas it besit fan Sodom, út harren hannen.
24 Yn dy tiid krige de frou fan Lot him in dochter, en hy neamde har Paltith, en sei: Omdat God him en syn hiele húshâlding rêden hie fan 'e keningen fan Elam; en Paltith, de dochter fan Lot, waard grut, en ien fan 'e mannen fan Sodom naam har ta frou.
25 En in earme man kaam yn 'e stêd om ûnderhâld te sykjen, en hy bleau in pear dagen yn 'e stêd, en al it folk fan Sodom liet in útrop dwaan nei harren gewoante om dizze man gjin stik brea te jaan oant er dea op 'e grûn foel, en dat diene se.
26 En Paltith, de dochter fan Lot, seach dizze man op strjitte lizzen, ferhongere fan 'e honger, en nimmen woe him wat jaan om him yn libben te hâlden, en hy wie krekt op it punt om te stjerren.
27 En har siel waard fol mei meilijen fanwegen de man, en sy fiede him yn it geheim mei brea, in protte dagen lang, en de siel fan dizze man waard wer oplibbe.
28 Want as se útgie om wetter te heljen, die se it brea yn 'e wetterkruik, en as se by it plak kaam dêr't de earme man wie, naam se it brea út 'e kruk en joech it him te iten; sa die se in protte dagen.
29 En al it folk fan Sodom en Gomorra fregen har ôf hoe't dizze man safolle dagen honger ferneare koe.
30 En hja seinen tsjin elkoar: Dit kin allinnich wêze dat er yt en drinkt, want gjin minske kin safolle dagen honger ferneare of libje as dizze man, sûnder dat sels syn gesicht feroaret; en trije mannen ferburgen har op in plak dêr't de earme man stie, om te witten wa't him brea brocht om te iten.
31 En Paltith, dochter fan Lot, gie dy dei út om wetter te heljen, en sy die brea yn har wetterkruik, en sy gie wetter putte by it hûs fan 'e earme man, en sy naam it brea út 'e kruk en joech it oan 'e earme man en hy iet it.
32 En de trije mannen seagen wat Paltith mei de earme man die, en se seine tsjin har: "Do bist it dan dy't him stipe hast, en dêrom is hy net ferhongere, noch fan uterlik feroare en ek net stoarn lykas de rest."
33 En de trije mannen gongen út it plak dêr't se har ferburgen hiene, en se namen Paltith en it brea dat yn 'e hân fan 'e earme man wie, yn beslach.
34 En hja namen Paltith mei en brochten har foar harren rjochters, en dy seinen tsjin harren: Sa die se, en sy is it dy't de earme man fan brea foarsjoen hat, dêrom is hy al dy tiid net stoarn; no dêrom ferklearje ús de straf dy't dizze frou takomt foar it oertrêden fan ús wet.
35 En de minsken fan Sodom en Gomorra kamen byinoar en stieken in fjoer oan op 'e strjitte fan 'e stêd, en se namen de frou en smieten har yn it fjoer en se waard ta jiske ferbaarnd.
36 En yn 'e stêd Adma wie der in frou mei wa't se itselde diene.
37 Want in reizger kaam yn 'e stêd Adma om dêr de hiele nacht te bliuwen, mei de bedoeling om moarns wer nei hûs te gean, en hy siet foar de doar fan it hûs fan 'e heit fan 'e jonge frou, om dêr te bliuwen, om't de sinne ûndergien wie doe't hy dêr oankaam wie; en de jonge frou seach him by de doar fan it hûs sitten.
38 En hy frege har om in slokje wetter en sy sei tsjin him: Wa bisto? En hy sei tsjin har: Ik wie hjoed ûnderweis, en ik kaam hjir oan doe't de sinne ûndergie, dus ik sil hjir de hiele nacht bliuwe, en moarns sil ik betiid opstean en myn reis fierdersette.
39 En de jonge frou gyng it hûs yn en helle de man brea en wetter om te iten en te drinken.
40 En dizze saak waard bekend by it folk fan Adma, en sy kamen byinoar en brochten de jonge frou foar de rjochters, dat sy har foar dizze died feroardielje soene.
41 En de rjochter sei: It dea-oardiel moat oer dizze frou útsprutsen wurde, om't se ús wet oertrêden hat, en dit is dêrom de útspraak oangeande har.
42 En de minsken fan dy stêden kamen byinoar en brochten de jonge frou út, en salven har mei huning fan kop oant tean, lykas de rjochter besletten hie, en se setten har foar in swerm bijen dy't doe yn har bijekasten wiene, en de bijen fleagen op har en stutsen har dat har hiele lichem opswol.

43 En de jonge frou rôp it út fanwegen de bijen, mar nimmen joech omtinken oan har of hie begrutsjen mei har, en har gjalpen stiegen op nei de himel.
44 En de Heare waard lilk oer dit en oer al it wurk fan 'e stêden fan Sodom, want se hienen in oerfloed oan iten, en hienen rêst ûnder har, en dochs woene se de earmen en de behoeftigen net ûnderhâlde, en yn dy dagen waarden har kweade dieden en sûnden grut foar de Heare.
45 En de Heare stjoerde twa fan 'e ingels dy't nei it hûs fan Abraham kommen wiene, om Sodom en syn stêden te ferneatigjen.
46 En de ingels stiene op fan 'e doar fan Abrahams tinte, nei't se iten en dronken hiene, en se kamen jûns yn Sodom oan, en Lot siet doe yn 'e poarte fan Sodom, en doe't er har seach, stie er op om har te moetsjen, en hy bûgde him nei de grûn.
47 En hy drukte har tige oan en brocht har yn syn hûs, en hy joech har iten dat se ieten, en se bleauwen de hiele nacht yn syn hûs.
48 Doe seine de ingels tsjin Lot: "Meitsje jo klear, gean út dizze plak wei, dû en alles wat dy heart, dat dû net omkomme yn 'e ûngerjuchtichheid fan dizze stêd, want de Heare sil dizze plak ferneatigje."
49 En de ingels pakten de hân fan Lot en de hân fan syn frou, en de hannen fan syn bern, en alles wat him tahearde, en se brochten him út en setten him bûten de stêden.
50 Doe seinen se tsjin Lot: "Flechtsje foar dyn libben!" en hy flechte en alles wat er hie.
51 Doe liet de Heare swevel en fjoer fan 'e Heare út 'e himel reine oer Sodom en oer Gomorra en oer al dizze stêden.
52 En hy ferwoaste dizze stêden, de hiele flakte en alle ynwenners fan 'e stêden, en dat wat op 'e grûn groeide; en Ado, de frou fan Lot, seach werom om de ferneatiging fan 'e stêden te sjen, want har meilijen wie roerd fanwegen har dochters dy't yn Sodom bleaunen, om't se net mei har gongen.
53 En doe't se werom seach, waard se in sâltpylder, en it is noch op dat plak oant hjoed de dei.
54 En de kij dy't op dat plak stiene, slikken it sâlt alle dagen op oant de úteinen fan harren fuotten, en moarns kaam it wer út, en se slikken it wer op oant hjoed de dei.
55 En Lot en twa fan syn dochters dy't by him bleaunen, flechten en ûntkommen nei de grot fan Adullam, en se bleauwen dêr in skoft.
56 En Abraham stie moarns betiid op om te sjen wat der mei de stêden fan Sodom dien wie; en hy seach en seach de reek fan 'e stêden omheech gean as de reek fan in oven.
57 En Lot en syn twa dochters bleauwen yn 'e grot, en se joegen harren heit wyn te drinken, en se leine by him, want se seinen dat der gjin minske op ierde wie dy't sied fan harren kweke koe, want se tochten dat de hiele ierde ferneatige wie.
58 En hja leinen beide by harren heit, en hja waarden swier en krigen soannen, en de earstberne neamde har soan Moab, en sei: Fan myn heit haw ik him swier makke; hy is de heit fan 'e Moabiten oant hjoed de dei.
59 En de jongste neamde har soan ek Benami; hy is de heit fan 'e bern fan Ammon oant hjoed de dei.
60 En dêrnei gongen Lot en syn twa dochters dêr wei, en hy wenne oan 'e oare kant fan 'e Jordaan mei syn twa dochters en harren soannen, en de soannen fan Lot groeiden op, en sy gongen hinne en namen froulju út it lân Kanaän, en sy krigen bern en sy wiene fruchtber en fermannichfâldigen har.

HAADSTIK 20

1 En yn dy tiid reizge Abraham fan 'e flakte fan Mamre, en hy gyng nei it lân fan 'e Filistinen, en hy wenne yn Gerar; it wie yn it fiifentweintichste jier dat Abraham yn it lân Kanaän west hie, en it hûndertste jier fan it libben fan Abraham, dat hy yn Gerar kaam, yn it lân fan 'e Filistinen.
2 Doe't se it lân ynkamen, sei er tsjin Sara, syn frou: "Sis datst myn suster bist," tsjin elkenien dy't it dy freget, sadat wy ûntkomme kinne oan it kwea fan 'e ynwenners fan it lân.
3 Doe't Abraham yn it lân fan 'e Filistinen wenne, seagen de tsjinstfeinten fan Abimelech, de kening fan 'e Filistinen, dat Sara tige moai wie, en se fregen Abraham oer har, en hy sei: Sy is myn suster.
4 Doe gongen de tsjinstfeinten fan Abimelech nei Abimelech ta en seine: Der is in man út it lân Kanaän kommen om yn it lân te wenjen, en hy hat in suster dy't tige moai is.
5 Doe hearde Abimelech de wurden fan syn tsjinstfeinten dy't Sara by him priizgen, en Abimelech stjoerde syn amtners, en dy brochten Sara nei de kening.
6 Doe kaam Sara yn it hûs fan Abimelech, en de kening seach dat Sara moai wie, en se wie tige yn syn smaak.
7 En hy kaam nei har ta en sei tsjin har: Wat is dy man foar dy, mei wa'tsto nei ús lân kommen bist? En Sara antwurde en sei: Hy is myn broer, en wy binne út it lân Kanaän kommen om te wenjen wêr't wy in plak fine koene.
8 Doe sei Abimelech tsjin Sara: Sjoch, myn lân leit foar dy, set dyn broer yn elk diel fan dit lân dat dy behaagt, en it sil ús plicht wêze om him te ferheffen en te ferheegjen boppe al it folk fan it lân, om't hy dyn broer is.
9 Doe stjoerde Abimelech de boaden nei Abraham, en Abraham kaam by Abimelech.
10 Doe sei Abimelech tsjin Abraham: Sjoch, ik haw befel jûn dat jo eare wurde moatte lykas jo wolle fanwegen jo suster Sara.
11 En Abraham gyng fuort by de kening, en it geskink fan 'e kening folge him.
12 Lykas by jûntiid, foardat de minsken har dellizze om te rêsten, siet de kening op syn troan, en in djippe sliep foel op him, en hy lei op 'e troan en sliepte oant de moarns.
13 En hy dreamde dat in ingel des Heare by him kaam mei in útlutsen swurd yn 'e hân, en de ingel stie oer Abimelech en woe him mei it swurd deadzje, en de kening waard ferskrekke yn syn dream en sei tsjin de ingel: Wêryn haw ik tsjin dy sûndige, datst my mei dyn swurd deadzje wolst?
14 En de ingel antwurde en sei tsjin Abimelech: Sjoch, dû stjerst fanwegen de frou dy't dû justerjûn yn dyn hûs brocht hast, want sy is in troude frou, de frou fan Abraham dy't yn dyn hûs kaam is; jou dy man no syn frou werom, want sy is syn frou; en as dû har net werombringst, wit dan dat dû wis stjerre silst, dû en alles wat dy is.
15 En yn dy nacht wie der in grutte opskuor yn it lân fan 'e Filistinen, en de ynwenners fan it lân seagen de figuer fan in man stean mei in útlutsen swurd yn 'e hân, en hy sloech de ynwenners fan it lân mei it swurd, ja hy bleau se slaan.

16 En de ingel fan de Heare sloech it hiele lân fan 'e Filistinen yn dy nacht, en der wie in grutte betizing yn dy nacht en de oare moarns.
17 En elke memmekoar waard sluten, en al har floeistof, en de hân fan de Heare wie op har fanwegen Sara, de frou fan Abraham, dy't Abimelech nommen hie.
18 En de oare moarns stie Abimelech op mei skrik en betizing en mei in grutte eangst, en hy stjoerde en liet syn tsjinstfeinten oproppe, en hy fertelde harren syn dream, en it folk waard tige bang.
19 En ien man, dy't ûnder de tsjinstfeinten fan 'e kening stie, antwurde de kening en sei: O hearskers kening, jou dizze frou werom oan har man, want hy is har man, want itselde barde mei de kening fan Egypte doe't dizze man nei Egypte kaam.
20 En hy sei oer syn frou: Sy is myn suster, hwent sa docht er as er komt om te wenjen yn it lân dêr't er in frjemdling yn is.
21 En Farao stjoerde en naam dizze frou ta frou, en de Heare brocht swiere pleagen oer him oant hy de frou werom oan har man joech.
22 No dêrom, o soevereine kening, wit wat der justerjûn mei it hiele lân bard is, want der wie in tige grutte ûntsteltenis en grutte pine en rouklachten, en wy witte dat it wie fanwegen de frou dy't jo nommen hawwe.
23 No, doch dizze frou werom oan har man, dat it ús net oerkomme mei lykas it mei Farao, de kening fan Egypte, en syn ûnderdanen bard is, en dat wy net stjerre; en Abimelech hastige him en rôp en liet Sara roppen, en sy kaam foar him, en hy liet Abraham roppen, en hy kaam foar him.
24 Doe sei Abimelech tsjin harren: Wat is dit foar wurk dat jimme dien hawwe, dat jimme sizze dat jimme broer en suster binne, en ik haw dizze frou ta frou nommen?
25 En Abraham sei: Omdat ik tocht dat ik dea lije soe fanwegen myn frou; en Abimelech naam skiep en kij, en tsjinstfeinten en tsjinstfammen, en tûzen sulveren sikkels, en hy joech se oan Abraham, en hy joech Sara werom oan him.
26 Doe sei Abimelech tsjin Abraham: Sjoch, it hiele lân leit foar dy, wenje dêryn wêr'tsto ek mar kieze meist.
27 En Abraham en Sara, syn frou, gongen mei eare en respekt fuort fan 'e kening, en se wennen yn it lân, yn Gerar.
28 En al de ynwenners fan it lân fan 'e Filistinen en de tsjinstfeinten fan 'e kening hienen noch altyd pine fanwegen de pleach dy't de ingel de hiele nacht oer harren brocht hie fanwegen Sara.
29 Doe stjoerde Abimelech de boad nei Abraham en sei: Bid no foar dyn tsjinstfeinten ta de Heare, dyn God, dat Hy dizze stjerlikens út ús midden weidwaan mei.
30 En Abraham bea foar Abimelech en syn ûnderdanen, en de Heare hearde it gebed fan Abraham, en hy genês Abimelech en al syn ûnderdanen.

HAADSTIK 21

1 En it wie yn dy tiid, oan 'e ein fan in jier en fjouwer moannen dat Abraham yn it lân fan 'e Filistinen yn Gerar wenne hie, dat God Sara besocht, en de Heare tocht oan har, en sy waard swier en krige Abraham in soan.
2 En Abraham neamde de soan dy't him berne wie, dy't Sara him jûn hie, Izaäk.
3 En Abraham besneed syn soan Izaäk doe't er acht dagen âld wie, lyksa't God Abraham gebean hie om te dwaan oan syn neiteam nei him; en Abraham wie hûndert jier âld, en Sara njoggentich jier âld, doe't Izaäk by harren berne waard.
4 En it bern groeide op en hy waard ôfwûn, en Abraham makke in grut feest op 'e dei dat Izaäk ôfwûn waard.
5 En Sem en Eber en al it grutte folk fan it lân, en Abimelech, de kening fan 'e Filistinen, en syn tsjinstfeinten, en Pikol, de oerste fan syn leger, kamen om te iten en te drinken en te genietsjen fan it feest dat Abraham makke hie op 'e dei dat syn soan Izaäk ôfwûn waard.
6 Ek Terach, de heit fan Abraham, en Nahor, syn broer, kamen út Haran, sy en alles wat by harren hearde, want sy wiene tige bliid doe't se hearden dat Sara in soan berne hie.
7 En hja kamen by Abraham, en hja ieten en dronken op it feest dat Abraham makke hie op 'e dei dat Izaäk ôfwûn waard.
8 En Terach en Nahor wiene bliid mei Abraham, en se bleauwen in protte dagen by him yn it lân fan 'e Filistinen.
9 Yn dy tiid stoar Serug, de soan fan Reü, yn it earste jier fan 'e berte fan Izaäk, de soan fan Abraham.
10 En al de dagen fan Serug wieren twahûndert njoggenentritich jier, en hy stoar.
11 En Ismaël, de soan fan Abraham, wie yn dy dagen folwoeksen wurden; hy wie fjirtjin jier âld doe't Sara Izaäk oan Abraham berne.
12 En God wie mei Ismaël, de soan fan Abraham, en hy groeide op, en hy learde de bôge te brûken en waard in bôgesjitter.
13 En doe't Izaäk fiif jier âld wie, siet er by Ismaël by de yngong fan 'e tinte.
14 En Ismaël kaam by Izaäk en sette him foar him del, en hy naam de bôge en spande dy en die de pylk deryn, en wie fan doel Izaäk te deadzjen.
15 Doe seach Sara de died dy't Ismaël oan har soan Izaäk dwaan woe, en it fertriet har tige fanwegen har soan, en sy liet Abraham komme en sei tsjin him: Ferdriuw dizze tsjinstfaam en har soan, want har soan sil net mei myn soan erfgenamje, want sa besocht hy him hjoed te dwaan.
16 En Abraham harke nei de stim fan Sara, en hy stie moarns betiid op, en hy naam tolve breaën en in flesse wetter dy't hy oan Hagar joech, en stjoerde har fuort mei har soan, en Hagar gie mei har soan nei de woastenije, en se wennen yn 'e woastenije Paran mei de ynwenners fan 'e woastenije, en Ismaël wie in bôgesjitter, en hy wenne in lange tiid yn 'e woastenije.
17 En dêrnei gongen hy en syn mem nei it lân Egypte, en sy wennen dêr, en Hagar naam in frou foar har soan út Egypte, en har namme wie Meriba.
18 En de frou fan Ismaël waard swier en krige fjouwer soannen en twa dochters, en Ismaël en syn mem en syn frou en bern gongen dêrnei werom nei de woastenije.
19 En hja makken harsels tinten yn 'e woastenije, dêr't hja wennen, en hja bleauwen reizgjen en doe rêsten hja moanliks en jierliks.
20 En God joech Ismaël skiep en kij en tinten fanwegen Abraham, syn heit, en de man naam oan yn it fee.
21 En Ismaël wenne yn woastinen en yn tinten, reizge en rêste in lange tiid, en hy seach it gesicht fan syn heit net.

22 En nei in skoft sei Abraham tsjin syn frou Sara: Ik sil gean en myn soan Ismaël sjen, want ik wol him graach sjen, want ik haw him al in lange tiid net sjoen.
23 En Abraham ried op ien fan syn kamielen nei de woastyn om syn soan Ismaël te sykjen, want hy hearde dat hy yn in tinte yn 'e woastyn wenne mei alles wat er hie.
24 En Abraham gyng nei de woastenije, en hy kaam om it middeis by de tinte fan Ismaël oan, en hy frege nei Ismaël, en hy fûn de frou fan Ismaël yn 'e tinte sitten mei har bern, en Ismaël, har man, en syn mem wiene net by harren.
25 Doe frege Abraham de frou fan Ismaël: Wêr is Ismaël hinne gien? En sy sei: Hy is nei it fjild gien om te jeien, en Abraham siet noch op 'e kamiel, want hy woe net fan 'e grûn ôfkomme, lykas hy syn frou Sara sward hie dat hy net fan 'e kamiel ôfkomme soe.
26 Doe sei Abraham tsjin Ismaëls frou: Myn dochter, jou my wat wetter dat ik drinke mei, want ik bin wurch fan 'e reis.
27 En Ismaëls frou antwurde en sei tsjin Abraham: Wy hawwe gjin wetter en gjin brea, en sy bleau yn 'e tinte sitten en seach Abraham net, en sy frege him ek net wa't hy wie.
28 Mar sy sloech har bern yn 'e tinte, en sy flokte har, en sy flokte ek har man Ismaël en spotte him, en Abraham hearde de wurden fan Ismaëls frou tsjin har bern, en hy waard tige lilk en misnoech.
29 Doe rôp Abraham de frou om út 'e tinte nei him ta te kommen, en de frou kaam en stie foar Abraham oer, want Abraham siet noch op 'e kamiel.
30 Doe sei Abraham tsjin Ismaël syn frou: As dyn man Ismaël weromkomt, sis dan dizze wurden tsjin him:
31 In tige âlde man út it lân fan 'e Filistinen kaam hjir om jo te sykjen, en sa wie syn uterlik en gestalte; ik frege him net wa't er wie, en om't jo hjir net wiene, spruts er tsjin my en sei: As jo man Ismaël weromkomt, fertel him dan sa hat dizze man sein: As jo thús komme, doch dan dizze spiker fan 'e tinte dy't jo hjir pleatst hawwe fuort, en set in oare spiker yn syn plak.
32 Doe't Abraham syn ynstruksjes oan 'e frou foltôge hie, draaide hy him om en gyng op 'e kamiel nei hûs.
33 En dêrnei kaam Ismaël fan 'e jacht, hy en syn mem, en gongen werom nei de tinte, en syn frou spriek dizze wurden ta him,
34 In tige âlde man út it lân fan 'e Filistinen kaam dy sykjen, en sa wie syn uterlik en gestalte; ik frege him net wa't er wie, en om't er seach datsto net thús wiest, sei er tsjin my: As dyn man thús komt, sis him dan: sa seit de âlde man: Doch de spiker fan 'e tinte dy'tsto hjir pleatst hast fuort en set in oare spiker yn syn plak.
35 En Ismaël hearde de wurden fan syn frou, en hy wist dat it syn heit wie, en dat syn frou him net eare.
36 En Ismaël begriep de wurden fan syn heit dy't er tsjin syn frou sprutsen hie, en Ismaël harkje nei de stim fan syn heit, en Ismaël stjoerde dy frou fuort en sy gie fuort.
37 En Ismaël gie dêrnei nei it lân Kanaän, en hy naam in oare frou en hy brocht har nei syn tinte nei it plak dêr't hy doe wenne.
38 En oan 'e ein fan trije jier sei Abraham: Ik sil weromgean en myn soan Ismaël sjen, want ik haw him al in lange tiid net sjoen.
39 En hy ried op syn kamiel en gyng nei de woastenije, en hy kaam om it middeis by de tinte fan Ismaël oan.
40 En hy frege nei Ismaël, en syn frou kaam út 'e tinte en sei: Hy is hjir net, myn hear, want hy is gien om te jeien yn it fjild en de kamielen te fieden. En de frou sei tsjin Abraham: Gean, myn hear, yn 'e tinte en yt in stik brea, want dyn siel sil wurch wêze fanwegen de reis.
41 En Abraham sei tsjin har: Ik sil net stopje, hwent ik haw haast om myn reis fierder te gean, mar jou my in bytsje wetter te drinken, hwent ik haw toarst; en de frou hastige har en rûn de tinte yn en brocht wetter en brea nei Abraham, dat se foar him delsette en se drong him oan om te iten, en hy iet en dronk en syn hert waard treaste en hy segene syn soan Ismaël.
42 En hy wie klear mei it iten en hy priizge de Heare, en hy sei tsjin Ismaël syn frou: As Ismaël thús komt, sis dan dizze wurden tsjin him:
43 In tige âlde man út it lân fan 'e Filistinen kaam hjir en frege nei jo, en jo wiene hjir net; en ik brocht him brea en wetter en hy iet en dronk en syn hert waard treaste.
44 En hy spriek dizze wurden ta my: As dyn man Ismaël thús komt, sis dan tsjin him: De nagel fan 'e tinte dy'tsto hast is tige goed, doch him net fuort fan 'e tinte.
45 Doe't Abraham de frou it befel joech, ried er nei syn hûs, nei it lân fan 'e Filistinen; en doe't Ismaël by syn tinte kaam, gie syn frou him mei blydskip en in fleurich hert temjitte.
46 En hja sei tsjin him: In âld man kaam hjir út it lân fan 'e Filistinen, en sa seach er derút, en hy frege nei dy, mar do wiest hjir net. Dêrom brocht ik brea en wetter, en hy iet en dronk, en syn hert waard treaste.
47 En hy sei dizze wurden tsjin my: As dyn man Ismaël thús komt, sis dan tsjin him: De nagel fan 'e tinte dy'tsto hast is tige goed, doch him net fan 'e tinte ôf.
48 En Ismaël wist dat it syn heit wie, en dat syn frou him eare dien hie, en de Heare seinge Ismaël.

HAADSTIK 22

1 Doe stie Ismaël op en naam syn frou en syn bern en syn fee en alles wat him tahearde, en hy reizge dêrwei en hy gie nei syn heit yn it lân fan 'e Filistinen.
2 En Abraham fertelde oan syn soan Ismaël de hanneling dy't Ismaël mei de earste frou nommen hie, neffens wat sy dien hie.
3 En Ismaël en syn bern wennen in protte dagen by Abraham yn dat lân, en Abraham wenne in lange tiid yn it lân fan 'e Filistinen.
4 En de dagen ferrûnen en berikten seisentweintich jier, en dêrnei gongen Abraham mei syn tsjinstfeinten en alles wat by him hearde út it lân fan 'e Filistinen en ferfearnen nei in grutte ôfstân, en se kamen tichtby Hebron, en se bleauwen dêr, en de tsjinstfeinten fan Abraham groeven wetterputten, en Abraham en alles wat by him hearde wennen by it wetter, en de tsjinstfeinten fan Abimelech, de kening fan 'e Filistinen, hearden it rapport dat Abrahams tsjinstfeinten wetterputten groeven hiene oan 'e grinzen fan it lân.
5 En hja kamen en krigen rûzje mei de tsjinstfeinten fan Abraham, en hja rôven har de grutte put dy't hja groeven hiene.
6 Doe't Abimelek, de kening fan 'e Filistinen, fan dizze saak hearde, kaam hy mei Pikol, de oerste fan syn leger, en

tweintich fan syn mannen by Abraham. Abimelek spruts mei Abraham oer syn tsjinstfeinten, en Abraham bestrafte Abimelek oer de put dy't syn tsjinstfeinten him stellen hiene.
7 Doe sei Abimelech tsjin Abraham: Sa wier as de Heare libbet, dy't de hiele ierde skepen hat, ik haw oant hjoed de dei neat heard fan 'e died dy't myn tsjinstfeinten oan jo tsjinstfeinten dien hawwe.
8 Doe naam Abraham sân oailleamkes en joech se oan Abimelech, sizzende: Nim dizze dochs út myn hannen, dat it my in tsjûgenis wêze mei dat ik dizze put groeven haw.
9 Doe naam Abimelech de sân oailleamkes dy't Abraham him jûn hie, want hy hie him ek fee en kij yn oerfloed jûn, en Abimelech swarde oan Abraham oangeande de put, dêrom neamde hy dy put Berseba, want dêr swarden se beide oangeande.
10 En hja makken beide in ferbûn yn Berseba, en Abimelech stie op mei Pikol, de oerste fan syn leger, en al syn mannen, en hja gongen werom nei it lân fan 'e Filistinen, en Abraham en alles wat by him hearde, wenne yn Berseba en hy wie in lange tiid yn dat lân.
11 En Abraham plante in grutte wyngerdsbosk yn Berseba, en hy makke der fjouwer poarten oan dy't nei de fjouwer kanten fan 'e ierde rjochte wiene, en hy plante der in wyngerds yn, sadat as in reizger by Abraham kaam, hy elke poarte yngie dy't yn syn wei wie, en dêr bleau en iet en dronk en himsels tefreden stelde en doe fuortgie.
12 Want it hûs fan Abraham stie altyd iepen foar de minskebern dy't foarby en wer foarby gongen, dy't alle dagen kamen om te iten en te drinken yn it hûs fan Abraham.
13 En elkenien dy't honger hie en by Abraham syn hûs kaam, joech Abraham him brea, sadat er ite en drinke en sêd wurde koe, en elkenien dy't neaken by him hûs kaam, klaaide er mei klean dy't er mar útkarde koe, en joech him sulver en goud en makke him bekend de Heare dy't him op ierde skepen hie; dit die Abraham syn hiele libben.
14 En Abraham en syn bern en alles wat by him hearde, wennen yn Berseba, en hy sette syn tinte op oant Hebron.
15 En Abrahams broer Nahor en syn heit en alles wat by harren hearde, wennen yn Haran, want sy kamen net mei Abraham nei it lân Kanaän.
16 En Nahor krige bern, dy't Milka, de dochter fan Haran, en suster fan Sara, Abrahams frou, him brocht.
17 En dit binne de nammen fan dyjingen dy't him berne binne: Us, Buz, Kemuel, Kesed, Chazo, Pildas, Tidlaf en Bethuel; acht soannen wiene dat; dat binne de bern fan Milka, dy't sy krige oan Nahor, de broer fan Abraham.
18 En Nahor hie in byfrou en har namme wie Reuma, en sy krige ek oan Nahor Sebach, Gahas, Tahas en Maächa, fjouwer soannen.
19 En de bern dy't Nahor berne waarden, wiene tolve soannen, neist syn dochters, en se krigen ek bern yn Haran.
20 En de bern fan Us, de earstberne fan Nahor, wiene Abi, Keref, Gadin, Melus en Debora, harren suster.
21 En de soannen fan Buz wiene Berachel, Naämat, Seba en Madonu.
22 En de soannen fan Kemuel wiene Aram en Rechob.
23 En de soannen fan Kesed wiene Anamlech, Mesai, Benon en Yifi; en de soannen fan Chazo wiene Pildas, Mechi en Ofer.
24 En de soannen fan Pildas wiene Arud, Hamum, Mered en Moloch.
25 En de soannen fan Tidlaf wiene Mushan, Kushan en Mutsi.
26 En de bern fan Betuel wiene Sechar, Laban en harren suster Rebekka.
27 Dit binne de famyljes fan 'e bern fan Nahor, dy't har yn Haran berne binne; en Aram, de soan fan Kemuel, en Rechob, syn broer, teagen fuort út Haran, en sy fûnen in delling yn it lân by de rivier de Eufraat.
28 En hja bouden dêr in stêd, en hja neamden de namme fan 'e stêd nei de namme fan Pethor, de soan fan Aram, dat is Aram Naherajim oant hjoed de dei.
29 En de bern fan Kesed gongen ek nei wenjen dêr't se in plak fine koene, en sy gongen hinne en fûnen in delling tsjinoer it lân Sinear, en sy wennen dêr.
30 En dêr bouden se in stêd, en neamden dy stêd Kesed nei de namme fan harren heit, dat is it lân Kasdim oant hjoed de dei, en de Kasdim wennen yn dat lân en se wiene fruchtber en fermannichfâldigen tige.
31 En Terach, heit fan Nahor en Abraham, gyng hinne en naam in oare frou yn syn âlderdom, en har namme wie Pelila, en sy waard swier en krige him in soan en hy neamde him Zoba.
32 En Terach libbe fiifentweintich jier nei't er Zoba krigen hie.
33 En Terach stoar yn dat jier, dat is yn it fiifentritichste jier fan 'e berte fan Izaäk, de soan fan Abraham.
34 En de dagen fan Terach wieren twahûndert en fiif jier, en hy waard begroeven yn Haran.
35 En Zoba, de soan fan Terach, libbe tritich jier en hy krige Aram, Achlis en Merik.
36 En Aram, de soan fan Zoba, de soan fan Terach, hie trije froulju en hy krige tolve soannen en trije dochters; en de Heare joech Aram, de soan fan Zoba, rykdom en besittings, en in oerfloed oan fee, en skiep en kij, en de man naam tige ta.
37 En Aram, de soan fan Zoba, en syn broer en al syn húshâlding reizgen út Haran, en hja gongen hinne om te wenjen dêr't hja in plak fine koene, hwent harren besit wie te grut om yn Haran te bliuwen; hwent hja koenen net yn Haran bliuwe tegearre mei harren bruorren, de bern fan Nahor.
38 En Aram, de soan fan Zoba, gie mei syn bruorren, en sy fûnen in delling fier fuort nei it easten ta en sy wennen dêr.
39 En hja bouden dêr ek in stêd, en hja neamden dy stêd Aram, nei de namme fan harren âldste broer; dat is Aram Zoba oant hjoed de dei.
40 En Izaäk, de soan fan Abraham, groeide op yn dy dagen, en Abraham, syn heit, learde him de wei fan 'e Heare om de Heare te kennen, en de Heare wie mei him.
41 Doe't Izaäk sânentritich jier âld wie, rûn syn broer Ismaël mei him yn 'e tinte.
42 En Ismaël rôp op tsjin Izaäk en sei: Ik wie trettjin jier âld doe't de Heare tsjin myn heit spriek om ús te besnijen, en ik die neffens it wurd fan 'e Heare dat Hy tsjin myn heit sprutsen hie, en ik joech myn siel oan 'e Heare, en ik haw syn wurd net oertrêden dat Hy myn heit oplein hie.
43 En Izaäk antwurde Ismaël en sei: Wêrom bistû hjirfan by my opskeppe, oer in lyts stikje fan dyn fleis datstû út

dyn lichem nommen hast, dêr't de Heare dy oan opdracht jûn hat?
44 Sa wier as de Heare libbet, de God fan myn heit Abraham, as de Heare tsjin myn heit sizze soe: Nim no dyn soan Izaäk en bring him in offer foar My, dan soe ik it net litte, mar ik soe der mei blidens oan foldwaan.
45 En de Heare hearde it wurd dat Izaäk tsjin Ismaël sprutsen hie, en it like goed yn 'e eagen fan 'e Heare, en Hy tocht Abraham yn dizze saak te besykjen.
46 En de dei kaam oan dat de soannen fan God kamen en harsels foar de Heare stelden, en Satan kaam ek mei de soannen fan God foar de Heare.
47 En de Heare sei tsjin Satan: Wêr komst wei? En Satan antwurde de Heare en sei: Fan it hinne en wer gean op 'e ierde, en fan it op en del kuierjen deryn.
48 Doe sei de Heare tsjin Satan: Wat is dyn wurd oan My oer al dy bern fan 'e ierde? En Satan antwurde de Heare en sei: Ik haw al dy bern fan 'e ierde sjoen dy't dy tsjinje en dy tinke as se wat fan dy freegje.
49 En as jo harren jouwe wat se fan jo freegje, sitte se rêstich en ferlitte jo en tinke net mear oan jo.
50 Hawwe jo Abraham sjoen, de soan fan Terach, dy't earst gjin bern hie, en hy tsjinne jo en boude alters foar jo wêr't hy kaam, en hy brocht offers derop, en hy ferkundige jo namme hieltyd oan alle bern fan 'e ierde.
51 En no't syn soan Izaäk him berne is, hat er dy ferlitten, hy hat in grut feest makke foar alle ynwenners fan it lân, en de Heare hat er fergetten.
52 Want temidden fan alles wat er dien hat, hat er dy gjin offer brocht; gjin brânoffer noch tankoffer, gjin okse, laam noch geit fan alles dat er slachte op 'e dei dat syn soan ôfwûn waard.
53 Sels fan 'e tiid fan 'e berte fan syn soan oant no ta, hy is sânentritich jier âld, hat hy gjin alter foar jo boud, noch in offer oan jo brocht, want hy seach dat jo joegen wat hy foar jo frege, en dêrom hat hy jo ferlitten.
54 Doe sei de Heare tsjin Satan: Hawwe jo sa op myn tsjinner Abraham sjoen? Want der is gjinien lykas hy op ierde, in perfekte en oprjocht man foar My, ien dy't God frezet en it kwea mijt; sa wier as Ik libje, as Ik tsjin him sei: Bring dyn soan Izaäk foar My op, soe Hy him net fan My ûnthâlde, folle te mear as Ik him sei dat er in brânoffer foar My bringe moast fan syn skiep of kij.
55 En Satan antwurde de Heare en sei: Sprek dan no tsjin Abraham lykas jo sein hawwe, en jo sille sjen oft hy hjoed net oertrede sil en jo wurden oan 'e kant sette sil.

HAADSTIK 23

1 Yn dy tiid kaam it wurd fan de Heare ta Abraham, en Hy sei tsjin him: Abraham! En hy sei: Hjir bin ik.
2 En hy sei tsjin him: Nim no dyn soan, dyn iennichste soan dy'tsto leaf hast, Izaäk, en gean nei it lân Moria, en offerje him dêr as brânoffer op ien fan 'e bergen dy't dy sjen litten wurde sille, want dêr silst in wolk sjen en de hearlikheid fan 'e Heare.
3 Doe sei Abraham by himsels: Hoe moat ik myn soan Izaäk skiede fan Sara, syn mem, om him as brânoffer foar de Heare te bringen?
4 Doe kaam Abraham yn 'e tinte, en hy siet foar Sara, syn frou, en hy spriek dizze wurden ta har:
5 Myn soan Izaäk is folwoeksen en hy hat de tsjinst fan syn God al in skoft net studearre. No sil ik moarn gean en him nei Sem bringe, en syn soan Heber, en dêr sil hy de wegen fan 'e Heare leare, want dy sille him leare de Heare te kennen, en ek te witten dat as hy oanhâldend foar de Heare bidt, Hy him antwurdzje sil, dêrom sil hy dêr de wei kenne om de Heare, syn God, te tsjinjen.
6 Doe sei Sara: Jo hawwe goed sprutsen, gean myn hear en doch mei him lykas jo sein hawwe, mar ferwiderje him net te fier fan my ôf, en lit him dêr net te lang bliuwe, want myn siel is bûn yn syn siel.
7 Doe sei Abraham tsjin Sara: Myn dochter, lit ús ta de Heare ús God bidde, dat Hy goed oan ús dwaan mei.
8 En Sara naam har soan Izaäk en hy bleau dy hiele nacht by har, en sy tute en omearme him, en joech him ynstruksjes oant de moarns.
9 En hja sei tsjin him: O myn soan, hoe kin myn siel him fan dy skiede? En hja tute him noch en omearme him, en hja joech Abraham ynstruksjes oangeande him.
10 Doe sei Sara tsjin Abraham: Myn hear, nim jo acht op jo soan en set jo eagen op him, want ik haw gjin oare soan of dochter as him.
11 O, ferlit him net. As er honger hat, jou him brea, en as er toarst hat, jou him wetter te drinken; lit him net te foet gean, en lit him net yn 'e sinne sitte.
12 Lit him net allinnich op 'e wei gean, en twing him net om wat er wol, mar doch mei him wat er tsjin dy seit.
13 En Sara gûlde de hiele nacht bitter om Izaäk, en joech him ynstruksjes oant de moarns ta.
14 En de oare moarns keas Sara in tige moai en moai klean út dy't se yn 'e hûs hie, dy't Abimelech har jûn hie.
15 En hja klaaide Izaäk, har soan, dêrmei oan, en hja die in tulband op syn holle, en hja die in kostbere stien boppe-op 'e tulband, en hja joech harren iten foar ûnderweis, en hja gongen fuort, en Izaäk gie mei syn heit Abraham, en guon fan harren tsjinstfeinten begelieden harren om harren fan 'e wei te sjen.
16 En Sara gyng mei harren út, en sy begeliede harren op 'e wei om harren fuort te sjen, en hja seinen tsjin har: Gean werom nei de tinte.
17 Doe't Sara de wurden fan har soan Izaäk hearde, skriemde se bitter, en Abraham, har man, skriemde mei har, en harren soan skriemde mei harren in grutte gûlen; ek dejingen dy't mei harren gongen, skriemden tige.
18 En Sara pakte har soan Izaäk beet, en hja hold him yn har earms, en hja omearme him en bleau mei him skriemen, en Sara sei: Wa wit oft ik dy nei dizze dei ea wer sjen sil?
19 En hja gûlden noch tegearre, Abraham, Sara en Izaäk, en allegearre dy't har ûnderweis begelieden, gûlden mei har, en Sara kearde har dêrnei fan har soan ôf, bitter gûlend, en al har manlike tsjinstfeinten en tsjinstfammen gongen mei har werom nei de tinte.
20 En Abraham gyng mei syn soan Izaäk om him as in offer foar de Heare te bringen, lyksa't Hy him hjitten hie.
21 En Abraham naam twa fan syn jonge mannen mei him, Ismaël, de soan fan Hagar, en syn tsjinstfeint Eliëzer, en sy gongen tegearre mei harren, en wylst sy op 'e dyk rûnen, seinen de jonge mannen dizze wurden tsjin harsels:
22 Doe sei Ismaël tsjin Eliëzer: No giet myn heit Abraham mei Izaäk om him as brânoffer oan de Heare op te bringen, lykas Hy him gebean hat.

23 No, as er weromkomt, sil er my alles jaan wat er hat, om nei him te erven, want ik bin syn earstberne.
24 En Eliëzer antwurde Ismaël en sei: Wiswier hat Abraham dy mei dyn mem fuortstjoerd, en swarde datst neat erfst fan alles wat er hat, en oan wa sil er alles jaan wat er hat, mei al syn skatten, as net oan my, syn tsjinner, dy't trou west hat yn syn hûs, dy't him dei en nacht tsjinne hat, en alles dien hat wat er fan my frege hat? Oan my sil er by syn dea alles neilitte wat er hat.
25 En wylst Abraham mei syn soan Izaäk ûnderweis wie, kaam Satan en ferskynde oan Abraham yn 'e foarm fan in tige âlde man, dimmen en mei in beroufolle geast, en hy kaam nei Abraham ta en sei tsjin him: Bistû ûnferstannich of ûnbeskaafd, datstû dit hjoed dyn iennichste soan oandoest?
26 Want God hat dy in soan jûn yn dyn lêste dagen, yn dyn âlderdom, en silstû him hjoed de dei deadzje, om't er gjin geweld dien hat, en silstû de siel fan dyn iennichste soan fan 'e ierde ferneatigje litte?
27 Witte en begripe jo net dat dit net fan 'e Heare wêze kin? Want de Heare kin de minske sa'n kwea op ierde net oandwaan dat er tsjin him seit: Gean en slachtsje jo bern.
28 En Abraham hearde dit en wist dat it it wurd fan Satan wie dy't besocht him ôf te lieden fan 'e wei fan 'e Heare, mar Abraham woe net harkje nei de stim fan Satan, en Abraham bestrafte him, sadat hy fuortgie.
29 En Satan kaam werom en kaam by Izaäk; en hy ferskynde oan Izaäk yn 'e foarm fan in jonge man, moai en moai fan oansjen.
30 En hy gyng nei Izaäk ta en sei tsjin him: Witstû en begrypstû net dat dyn âlde, ûnsinnige heit dy hjoed foar neat nei de slachtbank bringt?
31 No dêrom, myn soan, harkje net nei him en jou gjin omtinken oan him, want hy is in ûnsinnige âlde man, en lit dyn kostbere siel en moaie figuer net fan 'e ierde ferlern gean.
32 En Izaäk hearde dit, en sei tsjin Abraham: Hawwe jo heard, myn heit, wat dizze man sein hat? Sa hat er sein.
33 En Abraham antwurde syn soan Izaäk en sei tsjin him: Pas op foar him en harkje net nei syn wurden, en jou net omtinken oan him, want hy is de satan, dy't ús hjoed besiket ôf te lieden fan 'e geboaden fan God.
34 En Abraham bestrafte Satan noch altyd, en Satan gie fan harren ôf, en seach dat hy harren net oerwinne koe, ferburgen hy him foar harren, en hy gie foar harren út op 'e dyk; en hy feroare himsels yn in grutte wetterstream op 'e dyk, en Abraham en Izaäk en syn twa jonge mannen kamen op dat plak oan, en se seagen in stream grut en machtich as it machtige wetter.
35 En hja gongen de beek yn en gongen der trochhinne, en it wetter berikte earst harren fuotten.
36 En hja gongen djipper yn 'e beek en it wetter kaam har oant de nekken, en hja wiene allegear bang fanwegen it wetter; en wylst hja oer de beek gongen, herkende Abraham dy plak, en hy wist dat dêr earder gjin wetter wie.
37 Doe sei Abraham tsjin syn soan Izaäk: Ik ken dizze plak dêr't gjin beek noch wetter wie, en dêrom is it dizze Satan dy't ús dit allegearre oandoet, om ús hjoed ôf te lieden fan 'e geboaden fan God.
38 En Abraham bestrafte him en sei tsjin him: De Heare mei dy bestrafte, o Satan, gean fan ús ôf, want wy geane neffens de geboaden fan God.
39 En Satan waard ferskrekke troch de stim fan Abraham, en hy gyng fan harren wei, en it plak waard wer droech lân lykas it earst wie.
40 En Abraham gyng mei Izaäk nei it plak dat God him oanjûn hie.
41 En op 'e tredde dei sloech Abraham syn eagen op en seach it plak yn 'e fierte dêr't God him fan ferteld hie.
42 En in fjoerkolom ferskynde him dy't fan 'e ierde nei de himel rikte, en in wolk fan hearlikheid op 'e berch, en de hearlikheid fan 'e Heare waard sjoen yn 'e wolk.
43 Doe sei Abraham tsjin Izaäk: Myn soan, sjochstû op dy berch, dy't wy fan fierren fernimme, dat wat ik derop sjoch?
44 En Izaäk antwurde en sei tsjin syn heit: Ik sjoch, en sjuch, in fjoerpylder en in wolk, en de hearlikheid fan de Heare is te sjen op 'e wolk.
45 En Abraham wist dat syn soan Izaäk foar de Heare akseptearre wie as in brânoffer.
46 Doe sei Abraham tsjin Eliëzer en tsjin syn soan Ismaël: Sjogge jimme ek wat wy sjogge op 'e berch dy't fier fuort is?
47 En hja antwurden en seinen: Wy sjogge neat mear as de oare bergen fan 'e ierde. En Abraham wist dat se net akseptearre wiene foar de Heare om mei har te gean, en Abraham sei tsjin har: Bliuw hjir mei de ezel, wylst ik en myn soan Izaäk nei dy berch geane en dêr foar de Heare oanbidde en dan nei jimme weromkomme.
48 En Eliëzer en Ismaël bleauwen op dat plak, lykas Abraham befel hie.
49 En Abraham naam hout foar in brânoffer en lei it op syn soan Izaäk, en hy naam it fjoer en it mes, en se gongen beide nei dy plak.
50 Doe't se fierder gongen, sei Izaäk tsjin syn heit: "Sjoch, ik sjoch hjir it fjoer en it hout, en wêr is dan it laam dat it brânoffer wêze moat foar de Heare?"
51 En Abraham antwurde syn soan Izaäk en sei: De Heare hat dy útkeazen, myn soan, om in perfekt brânoffer te wêzen ynstee fan it laam.
52 En Izaäk sei tsjin syn heit: Ik sil alles dwaan wat de Heare tsjin dy sein hat mei freugde en in goed hert.
53 Doe sei Abraham wer tsjin syn soan Izaäk: Is der yn dyn hert in gedachte of rie oangeande dit, dy't net goed is? Fertel it my, myn soan, as ik it bid, ferberg it net foar my.
54 En Izaäk antwurde syn heit Abraham en sei tsjin him: O myn heit, sa wier as de Heare libbet en sa wier as dyn siel libbet, der is neat yn myn hert dat my nei rjochts of nei lofts ôfwike lit fan it wurd dat Hy ta dy sprutsen hat.
55 Noch lid noch spier hat him hjirby beweecht of yn beweging brocht, en der is yn myn hert gjin gedachte of kweade rie oangeande dit.
56 Mar ik bin fan in bliid en fleurich hert yn dizze saak, en ik sis: Priizge is de Heare dy't my hjoed útkeazen hat om in brânoffer foar Him te wêzen.
57 En Abraham wie tige bliid mei de wurden fan Izaäk, en se gongen fierder en kamen tegearre nei it plak dêr't de Heare fan sprutsen hie.
58 Doe kaam Abraham deroan om it alter op dat plak te bouwen, en Abraham wie oan it gûlen, en Izaäk naam stiennen en mortier oant se it alter klear hiene.

59 En Abraham naam it hout en lei it op it alter dat er boud hie.
60 En hy naam syn soan Izaäk en bûn him om him op it hout te lizzen dat op it alter lei, om him as brânoffer foar de Heare te slachtsjen.
61 Doe sei Izaäk tsjin syn heit: Bind my goed fêst en set my dan op it alter, dat ik my net omdraaie en bewege en loskomme fan 'e krêft fan it mes op myn fleis en dêrmei it brânoffer ûntheiligje; en Abraham die dat.
62 En Izaäk sei noch tsjin syn heit: O myn heit, as jo my deade en ferbaarnd hawwe as in offer, nim dan mei wat der fan myn jiske oerbliuwt om it nei myn mem Sara te bringen, en sis tsjin har: Dit is de swietrûkende rook fan Izaäk; mar fertel har dit net as se by in boarne of op in hichte sit, oars sil se har siel efter my oan smite en stjerre.
63 En Abraham hearde de wurden fan Izaäk, en hy tilde syn stim op en gûlde doe't Izaäk dizze wurden spruts; en Abrahams triennen streamden del op syn soan Izaäk, en Izaäk gûlde bitter, en hy sei tsjin syn heit: Hastje dy, o myn heit, en doch mei my de wil fan 'e Heare ús God lykas Hy dy gebean hat.
64 En de herten fan Abraham en Izaäk wiene bliid oer dit ding dat de Heare har befel hie; mar it each gûlde bitter, wylst it hert bliid wie.
65 En Abraham bûn syn soan Izaäk en lei him op it alter, op it hout. Izaäk strekte syn nekke út op it alter foar syn heit, en Abraham strekte syn hân út om it mes te nimmen om syn soan as brânoffer te slachtsjen foar de Heare.
66 Yn dy tiid kamen de ingels fan genede foar de Heare en sprieken ta him oer Izaäk en seinen:
67 0 Hear, Jo binne in barmhertige en meilibjende Kening oer alles wat Jo skepen hawwe yn 'e himel en op ierde, en Jo stypje se allegear; jou dêrom losjild en ferlossing ynstee fan Jo tsjinner Izaäk, en haw meilijen mei Abraham en syn soan Izaäk, dy't hjoed Jo geboaden útfiere.
68 Hawwe Jo sjoen, o Heare, hoe't Izaäk, de soan fan Abraham, jo tsjinner, as in bist nei de slachtbank bûn is? Lit no dêrom jo meilijen mei harren wekke, o Heare.
69 Yn dy tiid ferskynde de Heare oan Abraham, en rôp ta him út 'e himel, en sei tsjin him: Lizze dyn hân net op 'e jonge, en doch him neat, want no wit ik datst God frezest troch dit te dwaan, en troch dyn soan, dyn iennichste soan, net fan my te ûnthâlden.
70 Doe sloech Abraham syn eagen op en seach, en sjuch, in raam siet fêst yn in strûk mei syn hoarnen; dat wie de raam dy't de Heare God op ierde skepen hie op 'e dei dat Hy ierde en himel makke.
71 Want de Heare hie dizze ram fan dy dei ôf reemakke, om in brânoffer te wêzen ynstee fan Izaäk.
72 En dizze raam kaam op Abraham ta doe't Satan him beetpakte en syn hoarnen yn it strûk ferstrikte, sadat hy net op Abraham ta komme koe, sadat Abraham syn soan deadzje koe.
73 En Abraham, doe't er seach dat de ram nei him ta kaam en dat de satan him tsjinhâlde, helle him en brocht him foar it alter, en hy makke syn soan Izaäk los fan syn bân, en hy sette de ram yn syn plak, en Abraham slachte de ram op it alter, en brocht him as in offer yn it plak fan syn soan Izaäk.
74 En Abraham sprinkelde wat fan it bloed fan 'e ram op it alter, en hy rôp út en sei: Dit is yn it plak fan myn soan, en mei dit hjoed beskôge wurde as it bloed fan myn soan foar de Heare.
75 En alles wat Abraham by dizze gelegenheid by it alter die, rôp er út en sei: Dit is yn 'e plak fan myn soan, en mei it hjoed beskôge wurde foar de Heare yn it plak fan myn soan; en Abraham foltôge de hiele tsjinst by it alter, en de tsjinst waard akseptearre foar de Heare, en waard beskôge as wie it Izaäk west; en de Heare segene Abraham en syn neiteam op dy dei.
76 En Satan gie nei Sara, en hy ferskynde har yn 'e foarm fan in âlde man, tige nederich en sêftmoedich, en Abraham wie noch dwaande mei it brânoffer foar de Heare.
77 En hy sei tsjin har: Witte jo net al it wurk dat Abraham hjoed mei jo iennichste soan dien hat? Want hy naam Izaäk en boude in alter, en deade him, en brocht him as offer op it alter, en Izaäk rôp en gûlde foar syn heit, mar hy seach him net oan, en hy hie gjin meilijen mei him.
78 En Satan werhelle dizze wurden, en hy gie by har wei, en Sara hearde al de wurden fan Satan, en sy stelde har foar dat hy in âlde man wie út it midden fan 'e soannen fan 'e minske dy't by har soan west hie, en kommen wie en har dizze dingen ferteld hie.
79 En Sara sette har stim op en gûlde en rôp bitter út om har soan; en sy smiet harsels op 'e grûn en smiet stof op har holle, en sy sei: O myn soan, Izaäk myn soan, o, as ik hjoed yn jo plak stoarn wie. En sy bleau gûlen en sei: It fertriet my om dy, o myn soan, myn soan Izaäk, o, as ik hjoed yn jo plak stoarn wie.
80 En sy bleau noch skriemen, en sei: It fertriet my om dy nei't ik dy grutbrocht en grutbrocht haw; no is myn freugde feroare yn rou oer dy, ik dy't in ferlangen nei dy hie, en rôp en bea ta God oant ik dy berne hie op njoggentichjierrige leeftyd; en no hast do hjoed tsjinne foar it mes en it fjoer, om in offer brocht te wurden.
81 Mar ik treast mysels mei dy, myn soan, yn it feit dat it it wurd fan de Heare is, want do hast it gebod fan dyn God útfierd; want wa kin it wurd fan ús God oertrede, yn waans hannen de siel fan elk libbend wêzen is?
82 Jo binne rjochtfeardich, o Heare ús God, want al jo wurken binne goed en rjochtfeardich; want ik bin ek bliid mei jo wurd dat jo gebieden hawwe, en wylst myn each bitter skriemt, jubelt myn hert.
83 En Sara lei har holle op 'e boarst fan ien fan har tsjinstfammen, en sy waard sa stil as in stien.
84 Dêrnei stie se op en gie om en frege fragen oant se yn Hebron kaam, en se frege elkenien dy't se tsjinkaam dy't op 'e dyk rûn, en nimmen koe har fertelle wat der mei har soan bard wie.
85 En sy kaam mei har tsjinstfammen en manlike tsjinstfeinten nei Kireath-Arba, dat is Hebron, en sy frege nei har soan, en sy bleau dêr wylst sy guon fan har tsjinstfeinten stjoerde om te sykjen wêr't Abraham mei Izaäk hinne gien wie; sy gongen him sykjen yn it hûs fan Sem en Heber, en sy koene him net fine, en sy sochten troch it hiele lân, mar hy wie dêr net.
86 En sjuch, Satan kaam nei Sara yn 'e foarm fan in âld man, en hy kaam en stie foar har, en hy sei tsjin har: Ik haw falsk tsjin dy sprutsen, want Abraham hat syn soan net fermoarde en hy is net dea; en doe't se it wurd hearde, wie har blydskip sa oerweldigjend fanwegen har soan, dat har

siel útgie fan blydskip; se stoar en waard by har folk sammele.
87 En doe't Abraham syn tsjinst foltôge hie, gie er mei syn soan Izaäk werom nei syn jonge mannen, en sy stiene op en gongen tegearre nei Berseba, en sy kamen werom.
88 En Abraham socht nei Sara, mar koe har net fine, en hy frege nei har, en hja seinen tsjin him: Sy is oant Hebron gien om jimme beiden te sykjen dêr't jimme hinne gien wiene, want sa wie har ferteld.
89 En Abraham en Izaäk gongen nei har ta yn Hebron, en doe't se fûnen dat se dea wie, ferhegen se har stimmen en gûlden bitterlik om har; en Izaäk foel op it gesicht fan syn mem en gûlde om har, en hy sei: O myn mem, myn mem, hoe hastû my ferlitten, en wêr bistû hinne gien? O hoe, hoe hastû my ferlitten!
90 En Abraham en Izaäk gûlden tige en al harren tsjinstfeinten gûlden mei harren om Sara, en se diene in grutte en swiere rou oer har.

HAADSTIK 24

1 En it libben fan Sara wie hûndert en sânentweintich jier, en Sara stoar; en Abraham stie op fan foar syn deaden om in grêf te sykjen om syn frou Sara te begraven; en hy gyng hinne en spriek ta de bern fan Heth, de ynwenners fan it lân, sizzende:
2 Ik bin in frjemdling en in bywenner by jimme yn jimme lân; jou my in besitting fan in grêfplak yn jimme lân, dat ik myn deaden foar myn oantlit begrave kin.
3 Doe seine de bern fan Heth tsjin Abraham: Sjoch, it lân leit foar dy; begraaf dyn deaden yn 'e útkarde fan ús grêven, want nimmen sil dy tsjinhâlde om dyn deaden te begraven.
4 Doe sei Abraham tsjin harren: As jimme hjirmei ynstimme, gean dan en freegje foar my by Efron, de soan fan Sochar, dat hy my de grot fan Machpela jaan mei, dy't oan 'e ein fan syn fjild leit, en ik sil it fan him keapje foar wat hy derfoar wol.
5 En Efron wenne ûnder de bern fan Heth, en hja gongen hinne en rôpen him, en hy kaam foar Abraham, en Efron sei tsjin Abraham: Sjoch, alles wat jo freegje, jo tsjinstfeint sil dwaan; en Abraham sei: Nee, mar ik sil de grot en it fjild dat jo hawwe keapje foar wearde, sadat it foar altyd as in besitting fan in grêfplak wêze mei.
6 En Efron antwurde en sei: Sjoch, it fjild en de grot lizze foar dy, jou watst wolst; en Abraham sei: Allinnich foar de folle wearde sil ik it keapje fan dyn hân, en fan 'e hân fan dyjingen dy't troch de poarte fan dyn stêd geane, en fan 'e hân fan dyn sied foar altyd.
7 En Efron en al syn bruorren hearden dit, en Abraham woech oan Efron fjouwerhûndert sikkel sulver yn 'e hannen fan Efron en yn 'e hannen fan al syn bruorren; en Abraham skreau dizze transaksje op, en hy skreau it op en tsjûge it mei fjouwer tsjûgen.
8 En dit binne de nammen fan 'e tsjûgen: Amigal, de soan fan Abisna, de Hethyt, Adichorom, de soan fan Asunach, de Hevyt, Abdon, de soan fan Achiram, de Gomeryt, Bakdil, de soan fan Abudis, de Sidonyt.
9 En Abraham naam it boek fan 'e oankeap en lei it yn syn skatkisten, en dit binne de wurden dy't Abraham yn it boek skreaun hat, nammentlik:
10 Dat de grot en it fjild dat Abraham kocht hat fan Efron de Hethyt, en fan syn sied, en fan dyjingen dy't út syn stêd geane, en fan harren sied foar altyd, in oankeap wêze moatte foar Abraham en foar syn sied en foar dyjingen dy't út syn heupen geane, as in besitting fan in grêfplak foar altyd; en hy sette der in segel oan en tsjûge it mei tsjûgen.
11 En it fjild en de grot dy't dêryn wie en al dy plak waarden fêstlein oan Abraham en oan syn neiteam nei him, fan 'e bern fan Heth; sjuch, it is foar Mamre yn Hebron, dat yn it lân Kanaän leit.
12 En dêrnei begroef Abraham dêr syn frou Sara, en dy plak en al syn grinzen waarden foar Abraham en syn neiteam as in besitting fan in grêfplak.
13 En Abraham begroef Sara mei pracht en praal lykas bart by de begraffenis fan keningen, en sy waard begroeven yn tige moaie en moaie klean.
14 En by har baar stiene Sem, syn soannen Eber en Abimelech, tegearre mei Anar, Ashkol en Mamre, en al de foarsten fan it lân folgen har baar.
15 En de dagen fan Sara wieren hûndert en sânentweintich jier, en sy stoar, en Abraham makke in grutte en swiere rou, en hy fierde de rouriten sân dagen lang út.
16 En al de ynwenners fan it lân treasten Abraham en syn soan Izaäk fanwegen Sara.
17 Doe't de dagen fan harren rou foarby wiene, stjoerde Abraham syn soan Izaäk fuort, en hy gie nei it hûs fan Sem en Heber, om de wegen fan 'e Heare en syn ynstruksjes te learen, en Abraham bleau dêr trije jier.
18 Yn dy tiid stie Abraham op mei al syn tsjinstfeinten, en sy gongen werom nei hûs, nei Berseba, en Abraham en al syn tsjinstfeinten bleauwen yn Berseba.
19 En by de revolúsje fan it jier stoar Abimelech, de kening fan 'e Filistinen, yn dat jier; hy wie hûndert trijeënnjoggentich jier âld by syn dea; en Abraham gyng mei syn folk nei it lân fan 'e Filistinen, en sy treasten it hiele húshâlden en al syn tsjinstfeinten, en doe kearde hy him om en gyng nei hûs.
20 En it wie nei de dea fan Abimelech dat de minsken fan Gerar syn soan Benmalich namen, en hy wie mar tolve jier âld, en se leinen him yn it plak fan syn heit.
21 En hja neamden him Abimelek nei de namme fan syn heit, hwent sa wie it harren gewoante om te dwaan yn Gerar, en Abimelek regearre yn it plak fan syn heit Abimelek, en hy siet op syn troan.
22 En Lot, de soan fan Haran, stoar ek yn dy dagen, yn it njoggenentritichste libbensjier fan Izaäk, en al de dagen dy't Lot libbe, wiene hûndertfjirtich jier, en hy stoar.
23 En dit binne de bern fan Lot, dy't him by syn dochters berne binne; de namme fan 'e earstberne wie Moab, en de namme fan 'e twadde wie Benami.
24 En de twa soannen fan Lot gongen hinne en namen froulju út it lân Kanaän, en hja krigen bern oan harren, en de bern fan Moab wiene Ed, Mayon, Tarsus en Kanvil, fjouwer soannen, dat binne heiten fan 'e bern fan Moab oant hjoed de dei.
25 En al de famyljes fan 'e bern fan Lot gongen nei wenjen wêr't se ek mar lâns kamen, want se wiene fruchtber en namen ta yn oerfloed.
26 En hja gongen hinne en bouden harsels stêden yn it lân dêr't hja wennen, en hja neamden de nammen fan 'e stêden dy't hja bouden nei harren eigen nammen.

27 En Nahor, de soan fan Terach, broer fan Abraham, stoar yn dy dagen yn it fjirtichste jier fan it libben fan Izaäk, en al de dagen fan Nahor wiene hûndert twaensantich jier en hy stoar en waard begroeven yn Haran.
28 Doe't Abraham hearde dat syn broer dea wie, krige er in soad rou, en hy roude in protte dagen oer syn broer.
29 En Abraham rôp Eliëzer, syn haadtsjinner, om him befel te jaan oangeande syn hûs, en hy kaam en stie foar him.
30 Doe sei Abraham tsjin him: Sjoch, ik bin âld wurden, ik wit de dei fan myn dea net, want ik bin al fier yn dagen; stean no dêrom op, gean út en nim gjin frou foar myn soan út dit plak en út dit lân, út 'e dochters fan 'e Kanaäniten ûnder wa't wy wenje.
31 Mar gean nei myn lân en nei myn berteplak, en nim dêrwei in frou foar myn soan, en de Heare, de God fan 'e himel en ierde, dy't my út it hûs fan myn heit helle en my nei dit plak brocht hat, en tsjin my sein hat: Oan dyn neiteam sil ik dit lân jaan as erfskip foar altyd, Hy sil syn ingel foar dy útstjoere en dyn wei foarspoedich meitsje, sadatsto in frou foar myn soan krije meist út myn famylje en út it hûs fan myn heit.
32 En de tsjinstfeint antwurde syn hear Abraham en sei: Sjoch, ik gean nei dyn berteplak en nei it hûs fan dyn heit, en sil dêr in frou foar dyn soan nimme; mar as de frou my net nei dit lân folgje wol, moat ik dyn soan dan werombringe nei it lân fan dyn berteplak?
33 Doe sei Abraham tsjin him: Pas op datst myn soan net werombringst, want de Heare foar wa't ik rûn haw, Hy sil syn ingel foar dy útstjoere en dyn wei foarspoedich meitsje.
34 En Eliëzer die lykas Abraham him befel hie, en Eliëzer swarde oan Abraham, syn hear, oer dizze saak; en Eliëzer stie op en naam tsien kamielen fan 'e kamielen fan syn hear, en tsien manlju fan 'e tsjinstfeinten fan syn hear mei him, en sy stiene op en gongen nei Haran, de stêd fan Abraham en Nahor, om in frou te heljen foar Izaäk, de soan fan Abraham; en wylst sy fuort wiene, stjoerde Abraham nei it hûs fan Sem en Heber, en sy brochten dêrwei syn soan Izaäk.
35 En Izaäk kaam thús by it hûs fan syn heit yn Berseba, wylst Eliëzer en syn mannen yn Haran kamen; en se bleauwen stean yn 'e stêd by it wetterplak, en hy liet syn kamielen by it wetter knibbelje en se bleauwen dêr.
36 En Eliëzer, Abrahams tsjinner, bea en sei: O God fan Abraham, myn hear, stjoer my hjoed in goede reis en doch myn hear genede, dat Jo hjoed in frou foar de soan fan myn hear út syn famylje oanwize.
37 En de Heare harke nei de stim fan Eliëzer, om 'e wille fan syn tsjinner Abraham, en hy moete tafallich de dochter fan Betuel, de soan fan Milka, de frou fan Nahor, broer fan Abraham, en Eliëzer kaam by har yn 'e hûs.
38 En Eliëzer fertelde harren al syn soargen, en dat hy Abrahams tsjinner wie, en se wiene tige bliid mei him.
39 En hja priizgen allegearre de Heare dy't dit dien hie, en hja joegen him Rebekka, de dochter fan Betuel, as frou foar Izaäk.
40 En de jonge frou hie in tige moai uterlik, sy wie in jongfaam, en Rebekka wie tsien jier âld yn dy dagen.
41 En Betuel en Laban en syn bern makken dy nacht in feestmiel, en Eliëzer en syn mannen kamen en ieten en dronken en wiene dêr dy nacht bliid.
42 En Eliëzer stie de moarns op, hy en de mannen dy't by him wiene, en hy rôp it hiele húshâlden fan Betuel en sei: Lit my gean, dat ik nei myn hear gean mei; en hja stiene op en lieten Rebekka en har ferpleechster Debora, de dochter fan Us, gean, en hja joegen har sulver en goud, manlike tsjinstfeinten en tsjinstfammen, en hja seingen har.
43 En hja stjoerden Eliëzer fuort mei syn mannen; en de tsjinstfeinten namen Rebekka mei, en hy gyng werom en gie werom nei syn hear yn it lân Kanaän.
44 En Izaäk naam Rebekka en sy waard syn frou, en hy brocht har yn 'e tinte.
45 En Izaäk wie fjirtich jier âld doe't er Rebekka, de dochter fan syn omke Betuel, ta frou naam.

HAADSTIK 25

1 En it wie yn dy tiid dat Abraham wer in frou naam op syn hege dei, en har namme wie Ketura, út it lân Kanaän.
2 En sy krige him Simran, Joksan, Medan, Midian, Jisbak en Suach, seis soannen. En de bern fan Simran wiene Abihen, Molich en Narim.
3 En de soannen fan Joksjan wiene Seba en Dedan, en de soannen fan Medan wiene Amida, Joab, Gochi, Elisa en Notach; en de soannen fan Midian wiene Efa, Efer, Chanoch, Abida en Eldaä.
4 En de soannen fan Isbak wiene Makiro, Beyodua en Tator.
5 En de soannen fan Suach wieren Bildad, Mamdad, Munan en Meban; al dat binne de famyljes fan 'e bern fan Ketura, de Kanaänityske frou, dy't sy Abraham de Hebreër berne hat.
6 En Abraham stjoerde al dizze fuort, en hy joech harren kado's, en hja gongen fuort fan syn soan Izaäk om te wenjen wêr't se in plak fine koene.
7 En al dizze gongen nei de berch yn it easten, en se bouden harsels seis stêden dêr't se oant hjoed de dei yn wennen.
8 Mar de bern fan Seba en Dedan, bern fan Joksjan, mei harren bern, wennen net by harren bruorren yn harren stêden, en sy reizgen en sloegen har kamp op yn 'e lannen en woastynen oant hjoed de dei.
9 En de bern fan Midian, de soan fan Abraham, gongen nei it easten fan it lân Kusj, en dêr fûnen se in grutte delling yn it easten, en dêr bleauwen se en bouden se in stêd, en dêr wennen se har, dat is it lân fan Midian oant hjoed de dei.
10 En Midian wenne yn 'e stêd dy't er boud hie, hy en syn fiif soannen en alles wat er hie.
11 En dit binne de nammen fan 'e soannen fan Midian neffens harren nammen yn harren stêden: Efa, Efer, Chanoch, Abida en Eldaä.
12 En de soannen fan Efa wieren Metach, Meshar, Avi en Tsanua, en de soannen fan Efer wieren Efron, Sur, Alirun en Medin, en de soannen fan Hanoch wieren Rehuel, Rekem, Azi, Aljosub en Alad.
13 En de soannen fan Abida wiene Chur, Melud, Kerury, Molchi; en de soannen fan Eldaä wiene Miker, en Reba, en Malchia en Gabol; dit binne de nammen fan 'e Midianiten neffens harren famyljes; en dêrnei fersprate de famyljes fan Midian har oer it lân Midian.

14 En dit binne de geslachten fan Ismaël, de soan fan Abraham, dy't Hagar, de tsjinstfaam fan Sara, oan Abraham berne hat.
15 En Ismaël naam in frou út it lân Egypte, en har namme wie Riba, dat is Meriba.
16 En Ribah krige oan Ismaël Nebajoth, Kedar, Adbeël, Mibsam en harren suster Bosmat.
17 En Ismaël smiet syn frou Riba fuort, en sy gie fan him ôf en gie werom nei Egypte, nei it hûs fan har heit, en sy wenne dêr, hwent sy wie tige min yn 'e eagen fan Ismaël en yn 'e eagen fan syn heit Abraham.
18 En Ismaël naam letter in frou út it lân Kanaän, en har namme wie Malchut, en sy krige him Nisma, Duma, Masa, Chadad, Tema, Jetur, Nafisj en Kedma.
19 Dit binne de soannen fan Ismaël, en dit binne harren nammen, tolve foarsten neffens harren folken; en de famyljes fan Ismaël fersprieden har dêrnei, en Ismaël naam syn bern en al it guod dat er wûn hie, tegearre mei de sielen fan syn húshâlding en alles wat er hie, en sy gongen nei wenjen dêr't se in plak fine koene.
20 En hja gongen hinne en wennen by de woastenije fan Paran, en harren wenplak wie fan Havila oant Sur, dat foar Egypte leit as jo nei Assyrië komme.
21 En Ismaël en syn soannen wennen yn it lân, en hja krigen bern, en hja wieren fruchtber en namen ta yn oerfloed.
22 En dit binne de nammen fan 'e soannen fan Nebajoth, de earstberne fan Ismaël: Mend, Send, Mayon; en de soannen fan Kedar wiene Alyon, Kezem, Chamad en Eli.
23 En de soannen fan Adbeël wieren Chamad en Jabin; en de soannen fan Mibsam wieren Obadja, Ebedmelech en Jeüs; dat wieren de famyljes fan 'e bern fan Riba, de frou fan Ismaël.
24 En de soannen fan Misma, de soan fan Ismaël, wiene Samua, Sekaryon en Obed; en de soannen fan Duma wiene Kezed, Eli, Machmad en Amed.
25 En de soannen fan Masa wiene Melon, Mula en Ebidadon; en de soannen fan Chadad wiene Azur, Minzar en Ebedmelech; en de soannen fan Tema wiene Seïr, Sadon en Jakol.
26 En de soannen fan Jetur wiene Merith, Jaish, Alyo en Pachot; en de soannen fan Nafisj wiene Ebed-Tamed, Abiyasaf en Mir; en de soannen fan Kedma wiene Calip, Tachti en Omir; dat wiene de bern fan Malchuth, de frou fan Ismaël, neffens harren famyljes.
27 Al dit binne de famyljes fan Ismaël neffens harren generaasjes, en sy wennen oant hjoed de dei yn dy lannen dêr't sy harsels stêden boud hiene.
28 En Rebekka, de dochter fan Betuel, de frou fan Abrahams soan Izaäk, wie ûnfruchtber yn dy dagen, sy hie gjin neiteam; en Izaäk wenne by syn heit yn it lân Kanaän; en de Heare wie mei Izaäk; en Arpaksad, de soan fan Sem, de soan fan Noäch, stoar yn dy dagen, yn it achtenfjirtichste jier fan it libben fan Izaäk, en al de dagen dy't Arpaksad libbe, wiene fjouwerhûndert achtentritich jier, en hy stoar.

HAADSTIK 26

1 En yn it njoggenenfyftichste libbensjier fan Izaäk, de soan fan Abraham, wie Rebekka, syn frou, yn dy dagen noch ûnfruchtber.
2 En Rebekka sei tsjin Izaäk: Ik haw wier heard, myn hear, dat dyn mem Sara ûnfruchtber wie yn har dagen oant myn Heare Abraham, dyn heit, foar har bea en sy by him swier waard.
3 Stean no dêrom op, bid ek dû ta God en hy sil dyn gebed hearre en ús troch syn genede betinke.
4 En Izaäk antwurde syn frou Rebekka en sei: Abraham hat al foar my ta God bidden om syn sied te fermannichfâldigjen, no moat dizze ûnfruchtberens fan jo nei ús komme.
5 En Rebekka sei tsjin him: Mar stean no ek op en bid, dat de Heare dyn gebed hearre mei en my bern jaan mei, en Izaäk harke nei de wurden fan syn frou, en Izaäk en syn frou stiene op en gongen nei it lân Moria om dêr te bidden en de Heare te sykjen, en doe't se dêr oankamen, stie Izaäk op en bea ta de Heare fanwegen syn frou, om't se ûnfruchtber wie.
6 En Izaäk sei: O Heare, God fan himel en ierde, waans goedens en genede de ierde follet, do dy't myn heit út it hûs fan syn heit en út syn berteplak helle hast, en him nei dit lân brocht hast, en tsjin him sein hast: Oan dyn neiteam sil ik it lân jaan, en do hast him tasein en him ferklearre: Ik sil dyn neiteam fermannichfâldigje as de stjerren fan 'e himel en as it sân fan 'e see, no meie dyn wurden wier wurde dy't do tsjin myn heit sprutsen hast.
7 Want Jo binne de Heare ús God, ús eagen binne op Jo rjochte om ús minsklike sied te jaan, lykas Jo ús tasein hawwe, want Jo binne de Heare ús God en ús eagen binne allinnich op Jo rjochte.
8 En de Heare hearde it gebed fan Izaäk, de soan fan Abraham, en de Heare ferhearde him en Rebekka, syn frou, waard swier.
9 En nei sawat sân moannen wrakselen de bern tsjin elkoar yn har, en it die har tige sear dat se wurch wie fanwegen har, en se sei tsjin al de froulju dy't doe yn it lân wiene: Is jimme soks oerkommen as my? en sy seinen tsjin har: Nee.
10 En hja sei tsjin harren: Wêrom bin ik allinnich yn dit ûnder al dy froulju dy't op ierde wiene? En hja gie nei it lân Moria om de Heare te sykjen fanwegen dit; en hja gie nei Sem en syn soan Heber om harren te freegjen oer dizze saak, en dat hja de Heare oangeande har freegje moasten.
11 En sy frege Abraham ek om de Heare te freegjen en te freegjen oer alles wat har oerkommen wie.
12 En hja fregen allegearre de Heare oer dizze saak, en hja brochten har it wurd fan 'e Heare en seinen tsjin har: Twa bern binne yn dyn liifmoer, en twa folken sille út har opkomme; en it iene folk sil sterker wêze as it oare, en it grutste sil it jongste tsjinje.
13 En doe't har dagen om te berte omkommen wiene, knibbele se del, en sjuch, dêr wiene twillingen yn har liifmoer, lyksa't de Heare ta har sein hie.
14 En de earste kaam út, hielendal read as in hierrich kleed, en al it folk fan it lân neamde him Esau, sizzende: Dat dizze iene is folbrocht fan 'e memmekoa ôf.
15 En dêrnei kaam syn broer, en syn hân hâldde de hakke fan Esau beet, dêrom neamden se him Jakob.
16 En Izaäk, de soan fan Abraham, wie sechstich jier âld doe't er harren krige.

17 En de jonges groeiden op oant har fyftjinde jier, en se kamen yn 'e mienskip fan 'e minsken. Esau wie in slûchslimme en bedrochlike man, en in betûfte jager yn it fjild, en Jakob wie in perfekt en wiis man, dy't yn tinten wenne, keppels weide en de ynstruksjes fan 'e Heare en de geboaden fan syn heit en mem learde.
18 En Izaäk en de bern fan syn húshâlding wennen by syn heit Abraham yn it lân Kanaän, lyksa't God harren gebean hie.
19 En Ismaël, de soan fan Abraham, gie mei syn bern en alles wat harren tahearde, en sy kamen dêr werom nei it lân Havila, en sy wennen dêr.
20 En al de bern fan Abrahams byfroulju gongen nei it lân fan it easten om te wenjen, want Abraham hie harren fuortstjoerd fan syn soan, en hie harren kado's jûn, en sy gongen fuort.
21 En Abraham joech alles wat er hie oan syn soan Izaäk, en hy joech him ek al syn skatten.
22 En hy joech him it befel en sei: Witte en begripe jo net dat de Heare God is yn 'e himel en op ierde, en der is gjin oare neist Him?
23 En hy wie it dy't my út it hûs fan myn heit en út myn berteplak helle hat, en my alle wille op ierde joech; dy't my rêde hat fan 'e rie fan 'e goddeleazen, want op him fertroude ik.
24 En hy brocht my nei dizze plak, en hy rêde my út Ur Casdim; en hy sei tsjin my: Oan dyn neiteam sil ik al dizze lannen jaan, en sy sille se ervje as se myn geboaden, myn ynsettingen en myn oardielen hâlde dy't ik dy oplein haw, en dy't ik harren gebiede sil.
25 No dêrom, myn soan, harkje nei myn stim, en hâld de geboaden fan 'e Heare, dyn God, dy't ik dy oplein haw, wyk net ôf fan 'e rjochte wei, noch nei rjochts noch nei lofts, dat it dy en dyn bern nei dy foar altyd goed gean mei.
26 En tink oan 'e wûnderbaarlike wurken fan 'e Heare, en syn goedens dy't Hy ús toand hat, troch ús te rêden út 'e hannen fan ús fijannen, en de Heare ús God hat se yn ús hannen falle litten; en no dêrom hâld alles wat ik dy gebean haw, en wyk net ôf fan 'e geboaden fan dyn God, en tsjinje nimmen njonken him, dat it goed gean mei dy en dyn neiteam nei dy.
27 En lear dyn bern en dyn neiteam de ynstruksjes fan 'e Heare en syn geboaden, en lear harren de rjochte wei dy't se gean moatte, sadat it harren foar altyd goed gean mei.
28 En Izaäk antwurde syn heit en sei tsjin him: Wat myn Heare gebean hat, dat sil ik dwaan, en ik sil net ôfwike fan 'e geboaden fan 'e Heare, myn God, ik sil alles hâlde wat Hy my gebean hat; en Abraham segene syn soan Izaäk, en ek syn bern; en Abraham learde Jakob de ynstruksje fan 'e Heare en syn wegen.
29 En it wie yn dy tiid dat Abraham stoar, yn it fyftjinde libbensjier fan Jakob en Esau, de soannen fan Izaäk, en al de dagen fan Abraham wiene hûndertfiifensantich jier, en hy stoar en waard by syn folken sammele yn goede âlderdom, âld en tefreden mei dagen, en Izaäk en Ismaël, syn soannen, begroeven him.
30 Doe't de ynwenners fan Kanaän hearden dat Abraham dea wie, kamen se allegear mei har keningen en foarsten en al har mannen om Abraham te begraven.
31 En al de ynwenners fan it lân Haran, en al de famyljes fan it hûs fan Abraham, en al de foarsten en foarsten, en de soannen fan Abraham troch de byfroulju, allegear kamen doe't se hearden fan Abrahams dea, en se ferjilde Abrahams goedens, en treasten Izaäk syn soan, en se begroeven Abraham yn 'e grot dy't hy kocht hie fan Efron de Hethyt en syn bern, as it besit fan in grêfplak.
32 En al de ynwenners fan Kanaän, en al dyjingen dy't Abraham kend hiene, gûlden in hiel jier om Abraham, en manlju en froulju rouwe om him.
33 En al de lytse bern, en al de ynwenners fan it lân, gûlden om Abraham, om't Abraham goed foar har allegearre west hie, en om't hy oprjocht west hie mei God en minsken.
34 En der stie gjin man op dy't God freze lykas Abraham, want hy hie syn God freze fan syn jeugd ôf, en hie de Heare tsjinne, en wie yn al syn wegen gien yn syn libben, fan syn bernetiid oant de dei fan syn dea.
35 En de Heare wie mei him en rêdde him fan 'e rie fan Nimrod en syn folk, en doe't er oarloch fierde mei de fjouwer keningen fan Elam, fersloech er harren.
36 En hy brocht alle bern fan 'e ierde ta de tsjinst fan God, en hy learde harren de wegen fan 'e Heare, en liet harren de Heare kenne.
37 En hy makke in bosk en hy plante dêr in wyngerd yn, en hy hie altyd yn syn tinte iten en drinken taret foar dyjingen dy't troch it lân reizgen, sadat se harsels yn syn hûs tefreden stelle koene.
38 En de Heare God rêde de hiele ierde fanwegen Abraham.
39 En it wie nei de dea fan Abraham dat God syn soan Izaäk en syn bern seinge, en de Heare wie mei Izaäk lykas Hy mei syn heit Abraham west hie, want Izaäk hâldde al de geboaden fan de Heare lykas Abraham, syn heit, him oplein hie; hy wykte net rjochts of lofts ôf fan it rjochte paad dat syn heit him oplein hie.

HAADSTIK 27

1 En Esau gie yn dy tiid, nei de dea fan Abraham, faak it fjild yn om te jeien.
2 En Nimrod, kening fan Babel, dat wie Amrafel, gie ek faak mei syn machtige mannen op jacht yn it fjild, en om mei syn mannen om te kuierjen yn 'e koelte fan 'e dei.
3 En Nimrod hold Esau al de dagen yn 'e gaten, want der wie al de dagen in oergeunst yn it hert fan Nimrod tsjin Esau.
4 En op in dei gie Esau it fjild yn om te jeien, en hy fûn Nimrod dy't yn 'e woastenije rûn mei syn twa mannen.
5 En al syn machtige mannen en syn folk wiene mei him yn 'e woastenije, mar se lutsen op in ôfstân fan him ôf, en se gongen fan him ôf yn ferskate rjochtingen om te jeien, en Esau ferburgen him foar Nimrod, en hy wachte op him yn 'e woastenije.
6 En Nimrod en syn mannen dy't by him wiene, kenden him net, en Nimrod en syn mannen rûnen faak om yn it fjild by de koelte fan 'e dei, en om te witten wêr't syn mannen yn it fjild oan it jeien wiene.
7 En Nimrod en twa fan syn mannen dy't by him wiene, kamen op it plak dêr't se wiene, doe't Esau ynienen út syn skûlplak opstoar, syn swurd luts, en hastige him en rûn nei Nimrod ta en hakke syn holle ôf.

8 En Esau focht in wanhopich gefjocht mei de twa mannen dy't by Nimrod wiene, en doe't se him rôpen, draaide Esau him nei harren ta en sloech harren dea mei syn swurd.
9 En al de machtige mannen fan Nimrod, dy't him ferlitten hiene om nei de woastenije te gean, hearden it gjalp fan fierren, en se herkenden de stimmen fan dy twa mannen, en se rûnen om de oarsaak dêrfan te witten, doe't se har kening en de twa mannen dy't by him wiene dea yn 'e woastenije fûnen.
10 Doe't Ezau de machtige mannen fan Nimrod fan fierren oankommen seach, flechte hy en ûntkaam dêrmei; en Ezau naam de weardefolle klean fan Nimrod, dy't de heit fan Nimrod oan Nimrod neilitten hie, en wêrmei't Nimrod it hiele lân oerhearske, en hy rûn en ferburgen se yn syn hûs.
11 En Esau naam dy klean en flechte de stêd yn fanwegen de mannen fan Nimrod, en hy kaam wurch en útput fan 'e striid by it hûs fan syn heit, en hy wie ree om te stjerren fan fertriet doe't hy syn broer Jakob benadere en foar him siet.
12 En hy sei tsjin syn broer Jakob: Sjoch, ik sil hjoed stjerre, en wêrom haw ik dan it berterjocht net? En Jakob die wiis mei Esau yn dizze saak, en Esau ferkocht syn berterjocht oan Jakob, want it wie sa troch de Heare teweechbrocht.
13 En it diel fan Ezau yn 'e grot fan it fjild fan Machpela, dat Abraham fan 'e bern fan Heth kocht hie as in begraafplak, ferkocht Ezau ek oan Jakob, en Jakob kocht dat allegear fan syn broer Ezau foar in priis.
14 En Jakob skreau dit allegear yn in boek, en hy tsjûge itselde mei tsjûgen, en hy fersegele it, en it boek bleau yn 'e hannen fan Jakob.
15 Doe't Nimrod, de soan fan Kusj, stoar, tilden syn mannen him op en brochten him yn skrik, en begroeven him yn syn stêd, en al de dagen dy't Nimrod libbe wiene twahûndert en fyftjin jier en hy stoar.
16 En de dagen dat Nimrod oer it folk fan it lân regearre, wiene hûndertfiifentachtich jier; en Nimrod stoar troch it swurd fan Esau yn skande en ferachting, en it sied fan Abraham feroarsake syn dea lykas hy yn syn dream sjoen hie.
17 En by de dea fan Nimrod waard syn keninkryk ferdield yn in protte dielen, en al dy dielen dêr't Nimrod oer regearre waarden weromjûn oan 'e respektive keningen fan it lân, dy't se werom krigen nei de dea fan Nimrod, en al it folk fan it hûs fan Nimrod wie lange tiid slaaf makke oan alle oare keningen fan it lân.

HAADSTIK 28

1 En yn dy dagen, nei de dea fan Abraham, yn dat jier brocht de Heare in swiere hongersneed yn it lân, en wylst de hongersneed yn it lân Kanaän woedde, stie Izaäk op om nei Egypte te gean fanwegen de hongersneed, lykas syn heit Abraham dien hie.
2 En de Heare ferskynde dy nacht oan Izaäk en sei tsjin him: Gean net del nei Egypte, mar meitsje jo klear en gean nei Gerar, nei Abimelech, de kening fan 'e Filistinen, en bliuw dêr oant de hongersneed ophâldt.
3 En Izaäk stie op en gyng nei Gerar, lyksa't de Heare him hjitten hie, en hy bleau dêr in hiel jier.
4 Doe't Izaäk yn Gerar kaam, seagen de minsken fan it lân dat syn frou Rebekka moai fan oansjen wie, en de minsken fan Gerar fregen Izaäk oer syn frou, en hy sei: Sy is myn suster, want hy wie bang om te sizzen dat sy syn frou wie, út eangst dat de minsken fan it lân him om har deadzje soene.
5 En de foarsten fan Abimelech gongen hinne en priizgen de frou by de kening, mar hy antwurde har net, en hy joech ek gjin omtinken oan har wurden.
6 Mar hy hearde harren sizzen dat Izaäk har ta syn suster ferklearre hie, dat de kening bewarre dit foar himsels.
7 Doe't Izaäk trije moannen yn it lân bleaun wie, seach Abimelech út it finster en seach, en sjuch, Izaäk wie oan it boartsjen mei Rebekka, syn frou; want Izaäk wenne yn it bûtenste hûs fan 'e kening, sadat it hûs fan Izaäk foar it hûs fan 'e kening stie.
8 Doe sei de kening tsjin Izaäk: Wat hastû ús no oandien troch fan dyn frou te sizzen: Sy is myn suster? Hoe maklik hie ien fan 'e grutte mannen fan it folk mei har sliepe kinnen, en dan soestû ús skuld brocht hawwe.
9 En Izaäk sei tsjin Abimelech: Omdat ik bang wie dat ik stjerre soe fanwegen myn frou, dêrom sei ik: Sy is myn suster.
10 Yn dy tiid joech Abimelech befel oan al syn foarsten en grutte mannen, en sy namen Izaäk en Rebekka, syn frou, en brochten se foar de kening.
11 En de kening joech opdracht om har yn prinselike klean te klaaien, en har troch de strjitten fan 'e stêd ride te litten, en foar har troch it hiele lân út te roppen: Dit is de man en dit is syn frou; wa't dizze man of syn frou oanrekket, sil wis stjerre. En Izaäk gie mei syn frou werom nei it hûs fan 'e kening, en de Heare wie mei Izaäk en hy bleau grut wurde en it ûntbriek him neat.
12 En de Heare liet Izaäk geunst fine yn 'e eagen fan Abimelech, en yn 'e eagen fan al syn ûnderdanen, en Abimelech die goed mei Izaäk, want Abimelech tocht oan 'e eed en it ferbûn dat tusken syn heit en Abraham bestie.
13 Doe sei Abimelek tsjin Izaäk: Sjoch, de hiele ierde leit foar dy; wenje dêr't it goed is yn dyn eagen oantsto weromkomst nei dyn lân; en Abimelek joech Izaäk fjilden en wyngerds en it bêste diel fan it lân Gerar, om te siedzjen en te rispjen en de fruchten fan it lân te iten oant de dagen fan 'e hongersneed foarby wiene.
14 En Izaäk siedde yn dat lân, en krige hûndertfâldich yn datselde jier, en de Heare seinge him.
15 En de man waard grut, en hy hie skiep en kij en in grutte hoemannichte tsjinstfeinten.
16 Doe't de dagen fan 'e hongersneed foarby wiene, ferskynde de Heare oan Izaäk en sei tsjin him: "Meitsje jo klear, gean út dit plak wei en gean werom nei jo lân, nei it lân Kanaän." Izaäk stie op en gie werom nei Hebron, dat yn it lân Kanaän leit, hy en alles wat er hie, lykas de Heare him befel hie.
17 En dêrnei stoar Selach, de soan fan Arpaksad, yn dat jier, dat is it achttjinde jier fan it libben fan Jakob en Esau; en al de dagen dy't Selach libbe, wiene fjouwerhûndert trijeëntritich jier en hy stoar.
18 Yn dy tiid stjoerde Izaäk syn jongste soan Jakob nei it hûs fan Sem en Heber, en hy learde de ynstruksjes fan 'e Heare, en Jakob bleau twaentritich jier yn it hûs fan Sem en Heber, en Esau, syn broer, gie net, om't hy net woe gean, en hy bleau yn it hûs fan syn heit yn it lân Kanaän.

19 En Esau wie altyd op jacht yn 'e fjilden om thús te bringen wat er krije koe, sa die Esau al dy dagen.
20 En Ezau wie in slûchslimme en bedrochlike man, ien dy't de herten fan 'e minsken efterfolge en har bedroch, en Ezau wie in dappere man yn it fjild, en nei ferrin fan tiid gie hy lykas gewoanlik op jacht; en hy kaam oant it fjild fan Seïr, dat is Edom.
21 En hy bleau in jier en fjouwer moannen yn it lân Seïr op jacht yn it fjild.
22 En Esau seach dêr yn it lân Seïr de dochter fan in man út Kanaän, en har namme wie Jehudit, de dochter fan Beeri, de soan fan Efer, út 'e famyljes fan Heth, de soan fan Kanaän.
23 En Ezau naam har ta frou, en hy kaam by har; fjirtich jier wie Ezau âld doe't hy har naam, en hy brocht har nei Hebron, it lân dêr't syn heit wenne, en hy wenne dêr.
24 En it barde yn dy dagen, yn it hûndert en tsiende jier fan it libben fan Izaäk, dat is yn it fyftichste jier fan it libben fan Jakob, yn dat jier stoar Sem, de soan fan Noäch; Sem wie seishûndert jier âld doe't er stoar.
25 Doe't Sem stoar, gie Jakob werom nei syn heit yn Hebron, dat yn it lân Kanaän leit.
26 En yn it seisentfyftichste libbensjier fan Jakob kamen minsken út Haran, en Rebekka waard ferteld oer har broer Laban, de soan fan Betuel.
27 Want de frou fan Laban wie ûnfruchtber yn dy dagen, en se krige gjin bern, en al syn tsjinstfammen krigen him ek neat.
28 En de Heare tocht dêrnei oan Adina, de frou fan Laban, en sy waard swier en krige twillingdochters, en Laban neamde syn dochters de namme fan 'e âldste Lea en de namme fan 'e jongste Rachel.
29 En dy minsken kamen en fertelden dizze dingen oan Rebekka, en Rebekka wie tige bliid dat de Heare har broer besocht hie en dat hy bern krigen hie.

HAADSTIK 29

1 En Izaäk, de soan fan Abraham, waard âld en heger yn dagen, en syn eagen waarden swier fan leeftyd; se waarden dof en koenen net sjen.
2 Yn dy tiid rôp Izaäk syn soan Esau en sei: Pak dochs dyn wapens, dyn pylkkoker en dyn bôge, gean it fjild yn en helje my wat wildfleis, en meitsje my lekker iten en bring it my, dat ik ite kin, sadat ik dy seingje kin foar myn dea, om't ik no âld en griis wurden bin.
3 En Esau die dat; en hy naam syn wapen en gyng it fjild yn om te jeien op wild, lykas gewoanlik, om it nei syn heit te bringen lykas hy him befel hie, sadat hy him seingje koe.
4 Doe hearde Rebekka al de wurden dy't Izaäk tsjin Esau sein hie, en sy hastige har en rôp har soan Jakob, sizzende: Sa hat dyn heit tsjin dyn broer Esau sein, en sa haw ik heard; no dêrom hastige dy en doch wat ik dy sizze sil.
5 Meitsje jo klear en gean, freegje jo, nei de keppel en helje my twa moaie geitebokken, en ik sil it smaaklike miel foar jo heit helje, en jo moatte it smaaklike miel bringe, dat hy ite kin foardat jo broer fan 'e jacht komt, sadat jo heit jo seingje kin.
6 En Jakob hastige him en die lyksa't syn mem him hjitten hie, en hy makke it smaaklike miel en brocht it foar syn heit foardat Esau fan syn jacht weromkaam wie.
7 Doe sei Izaäk tsjin Jakob: Wa bisto, myn soan? En hy sei: Ik bin dyn earstberne, Esau, ik haw dien lykas jo my befel hawwe; stean no dêrom op en yt fan myn jacht, dat dyn siel my seingje mei lykas jo ta my sein hawwe.
8 En Izaäk stie op en iet en dronk, en syn hert waard treaste, en hy segene Jakob, en Jakob gie fuort fan syn heit; en sa gau as Izaäk Jakob segene hie en hy fuortgien wie fan him, sjuch, Esau kaam fan syn jacht út it fjild, en hy makke ek in hearlik miel en brocht it nei syn heit om derfan te iten en him te segenjen.
9 En Izaäk sei tsjin Ezau: Wa wie it dan dy't in reedierte fangd en it my brocht hat foardatsto kaamst, en dy't ik seinige haw? En Ezau wist dat syn broer Jakob dit dien hie, en Ezau's grime ûntbaarnde tsjin syn broer Jakob, om't er sa tsjin him dien hie.
10 En Ezau sei: Wurdt er net mei rjocht Jakob neamd? Want hy hat my twa kear ferfongen, hy hat myn berterjocht nommen en no hat hy myn segen nommen; en Ezau gûlde tige; en doe't Izaäk de stim fan syn soan Ezau hearde gûlen, sei Izaäk tsjin Ezau: Wat moat ik dwaan, myn soan, dyn broer kaam mei list en naam dyn segen; en Ezau hate syn broer Jakob fanwegen de segen dy't syn heit him jûn hie, en syn lilkens waard tige tsjin him optein.
11 En Jakob wie tige bang foar syn broer Esau, en hy stie op en flechte nei it hûs fan Heber, de soan fan Sem, en hy ferburge him dêr fanwegen syn broer, en Jakob wie trijeënseistich jier âld doe't hy út it lân Kanaän út Hebron gie, en Jakob wie fjirtjin jier ferburgen yn it hûs fan Heber fanwegen syn broer Esau, en hy bleau dêr de wegen fan 'e Heare en syn geboaden learen.
12 Doe't Esau seach dat Jakob flechte en foar him ûntkommen wie, en dat Jakob de segen op slûchslimme wize krigen hie, krige Esau tige fertriet, en hy wie ek lilk op syn heit en mem; en hy stie ek op en naam syn frou en gie fuort fan syn heit en mem nei it lân Seïr, en hy wenne dêr; en Esau seach dêr in frou út 'e dochters fan Heth, waans namme Bosmat wie, de dochter fan Elon de Hethyt, en hy naam har ta frou neist syn earste frou, en Esau neamde har Ada, sizzende dat de segen yn dy tiid fan him foarby wie.
13 En Esau wenne seis moannen yn it lân Seïr sûnder syn heit en mem te sjen, en dêrnei naam Esau syn froulju en makke him op en gie werom nei it lân Kanaän, en Esau sette syn twa froulju yn it hûs fan syn heit yn Hebron.
14 En de froulju fan Esau makken Izaäk en Rebekka tergysk en provosearren har mei har wurken, want se gongen net yn 'e wegen fan 'e Heare, mar tsjinnen de goaden fan har heit, fan hout en stien, lykas har heit har leard hie, en se wiene slimmer as har heit.
15 En hja gongen neffens de kweade begearten fan harren hert, en hja offerden en baarnden reekwurk oan 'e Baäls, en Izaäk en Rebekka krigen der wurch fan.
16 Doe sei Rebekka: Ik bin wurch fan myn libben fanwegen de dochters fan Heth; as Jakob in frou nimt út 'e dochters fan Heth, lykas dizze dy't út 'e dochters fan it lân binne, wat hat it libben my dan te bieden?
17 Yn dy dagen waard Ada, de frou fan Ezau, swier en krige him in soan, en Ezau neamde de soan dy't him berne wie Elifas, en Ezau wie fiifensechstich jier âld doe't sy him krige.

18 En Ismaël, de soan fan Abraham, stoar yn dy dagen, yn it fjirenseistichste libbensjier fan Jakob, en al de dagen dy't Ismaël libbe, wieren hûndertsânentritich jier, en hy stoar.
19 Doe't Izaäk hearde dat Ismaël dea wie, rouwe er om him, en Izaäk roude in protte dagen oer him.
20 En oan 'e ein fan fjirtjin jier dat Jakob yn it hûs fan Heber wenne hie, woe Jakob syn heit en mem sjen, en Jakob kaam nei it hûs fan syn heit en mem yn Hebron, en Esau hie yn dy dagen fergetten wat Jakob him oandien hie troch de segen fan him ôf te nimmen yn dy dagen.
21 Doe't Ezau Jakob seach kommen nei syn heit en mem, tocht er werom oan wat Jakob him oandien hie, en hy waard tige lilk op him en besocht him te deadzjen.
22 En Izaäk, de soan fan Abraham, wie âld en fier op jierren, en Esau sei: No komt de tiid fan myn heit tichterby dat hy stjerre moat, en as hy stjert, sil ik myn broer Jakob deadzje.
23 En dit waard oan Rebekka ferteld, en sy hastige har en stjoerde en rôp Jakob, har soan, en sei tsjin him: Meitsje jo klear, gean en flechtsje nei Haran nei myn broer Laban, en bliuw dêr in skoftke, oant de grime fan dyn broer fan dy ôfkeare is en dan silst weromkomme.
24 En Izaäk rôp Jakob en sei tsjin him: Nim gjin frou út 'e dochters fan Kanaän, hwent sa hat ús heit Abraham ús gebean neffens it wurd fan 'e Heare dat Hy him gebean hie, sizzende: Oan dyn neiteam sil Ik dit lân jaan; as dyn bern myn ferbûn hâlde dat Ik mei dy makke haw, dan sil Ik ek oan dyn bern dwaan wat Ik tsjin dy sein haw en Ik sil se net ferlitte.
25 No, myn soan, harkje nei myn stim, nei alles wat ik dy gebiede sil, en nim gjin frou út 'e dochters fan Kanaän; meitsje jo klear, gean nei Haran, nei it hûs fan Betuël, de heit fan dyn mem, en nim dêr in frou út 'e dochters fan Laban, de broer fan dyn mem.
26 Nim dêrom yn acht datst de Heare, dyn God, en al syn wegen yn it lân dêr'tst hinne giest, net ferjitst, en datst dy net oanslutst by it folk fan it lân, ijdelheid neistribbest en de Heare, dyn God, ferlittest.
27 Mar as jo yn it lân komme, tsjinje dêr de Heare, wyk net rjochts of lofts ôf fan 'e wei dy't Ik jo oplein haw en dy't jo leard hawwe.
28 En mei de Almachtige God dy geunst jaan yn 'e eagen fan 'e minsken fan 'e ierde, datst dêr in frou nimme meist neffens dyn kar; ien dy't goed en oprjocht is yn 'e wegen fan 'e Heare.
29 En mei God dy en dyn neiteam de segen fan dyn heit Abraham jaan, en dy fruchtber meitsje en dy fermannichfâldigje, en meistû in mannichte fan folken wurde yn it lân dêr'tst hinne giest, en mei God dy werombringe nei dit lân, it lân fan 'e wenplak fan dyn heit, mei bern en mei grutte rykdom, mei freugde en mei wille.
30 Doe wie Izaäk klear mei it befeljen en segenjen fan Jakob, en hy joech him in protte kado's, tegearre mei sulver en goud, en hy stjoerde him fuort; en Jakob harke nei syn heit en mem; hy tute har en stie op en gie nei Paddan-Aram; en Jakob wie sânensantich jier âld doe't hy út it lân Kanaän, út Berseba, fuortgie.
31 Doe't Jakob fuortgie om nei Haran te gean, rôp Esau syn soan Elifas en spriek yn it geheim tsjin him: "No, nim dyn swurd yn 'e hân en efterfolgje Jakob en gean foar him út op 'e dyk, en hâld him yn 'e loer, en deadzje him mei dyn swurd yn ien fan 'e bergen, en nim alles wat er hat en kom werom."
32 En Elifas, de soan fan Esau, wie in aktyf man en betûft mei de bôge, lykas syn heit him leard hie, en hy wie in bekende jager yn it fjild en in dapper man.
33 En Elifas die lykas syn heit him befel hie, en Elifas wie doe trettjin jier âld, en Elifas stie op en gie hinne en naam tsien fan 'e bruorren fan syn mem mei him en sette Jakob efternei.
34 En hy folge Jakob nau, en hy wachte him op oan 'e grins fan it lân Kanaän, foar de stêd Sichem.
35 Doe seach Jakob Elifas en syn mannen him efterfolgje, en Jakob bleau stean op it plak dêr't er hinne gie, om te witten wat dit wie, want hy wist it net; en Elifas luts syn swurd en hy gyng fierder, hy en syn mannen, nei Jakob ta; en Jakob sei tsjin harren: Wat hawwe jimme te krijen dat jimme hjir kommen binne, en wat betsjut it dat jimme mei jimme swurden efterfolgje?
36 Doe kaam Elifas tichter by Jakob, en hy antwurde en sei tsjin him: Sa hat myn heit my befel jûn, en no sil ik dêrom net ôfwike fan 'e befel dy't myn heit my jûn hat; en doe't Jakob seach dat Esau tsjin Elifas sein hie om geweld te brûken, kaam Jakob doe nei Elifas en syn mannen ta en smeekte him, en sei tsjin him:
37 Sjoch, alles wat ik haw en wat myn heit en mem my jûn hawwe, nim dat foar dy en gean fan my ôf, en deadzje my net, en mei dit ding dy as in rjochtfeardichheid rekkene wurde.
38 En de Heare liet Jakob geunst fine yn 'e eagen fan Elifas, de soan fan Esau, en syn mannen, en sy harkje nei de stim fan Jakob, en sy deaden him net, en Elifas en syn mannen namen alles wat Jakob hie mei, tegearre mei it sulver en goud dat hy mei him út Berseba brocht hie; sy lieten him neat oer.
39 En Elifas en syn mannen gongen by him wei en gongen werom nei Esau yn Berseba, en fertelden him alles wat har mei Jakob oerkommen wie, en joegen him alles wat se fan Jakob nommen hiene.
40 En Esau wie lilk op syn soan Elifas, en op syn mannen dy't by him wiene, om't se Jakob net deade hiene.
41 En hja antwurden en seine tsjin Esau: Omdat Jakob ús yn dizze saak smeekte om him net te deadzjen, waard ús meilijen mei him optein, en wy namen alles wat er hie en brochten it nei jo; en Esau naam al it sulver en goud dat Elifas fan Jakob nommen hie en hy sette it yn syn hûs.
42 Doe't Ezau seach dat Izaäk Jakob seinge hie en him it befel jûn hie: "Dû meist gjin frou nimme út 'e dochters fan Kanaän," en dat de dochters fan Kanaän min wiene yn 'e eagen fan Izaäk en Rebekka,
43 Doe gie er nei it hûs fan syn omke Ismaël, en neist syn âldere froulju naam er Machlath, de dochter fan Ismaël, de suster fan Nebajot, ta frou.

HAADSTIK 30

1 En Jakob gyng fierder op wei nei Haran, en hy kaam oan 'e berch Moria, en hy bleau dêr de hiele nacht by de stêd Luz; en de Heare ferskynde dêr dy nacht oan Jakob, en Hy sei tsjin him: Ik bin de Heare, de God fan Abraham en de God fan Izaäk, dyn heit; it lân dêr'tsto op lizzest, sil Ik dy en dyn neiteam jaan.

2 En sjuch, Ik bin mei dy en sil dy bewarje wêr'tsto ek hinne giest, en Ik sil dyn sied fermannichfâldigje as de stjerren fan 'e himel, en Ik sil al dyn fijannen foar dy falle litte; en as se oarloch mei dy fiere sille, sille se dy net oerwinne, en Ik sil dy werombringe nei dit lân mei freugde, mei bern en mei grutte rykdom.
3 En Jakob waard wekker út syn sliep en hy wie tige bliid oer it fisioen dat er sjoen hie; en hy neamde de namme fan dat plak Bethel.
4 En Jakob stie op fan dat plak, tige bliid, en doe't er rûn, fielden syn fuotten licht fan blydskip, en hy gie dêrwei nei it lân fan 'e bern fan it Easten, en hy gie werom nei Haran en hy sette him by de hoedersboarne.
5 En dêr fûn er guon mannen; dy't út Haran wei gienen om harren keppels te weidzjen, en Jakob frege harren, en hja seinen: Wy binne út Haran.
6 En hy sei tsjin harren: Kenne jimme Laban, de soan fan Nahor? En hja seinen: Wy kenne him, en sjuch, syn dochter Rachel komt mei om de keppel fan har heit te weidzjen.
7 Wylst er noch mei harren spruts, kaam Rachel, de dochter fan Laban, om de skiep fan har heit te weidzjen, want sy wie in hoederesse.
8 Doe't Jakob Rachel seach, de dochter fan Laban, de broer fan syn mem, rûn er fuort en tute har, en hy sette syn stim út en gûlde.
9 En Jakob fertelde Rachel dat hy de soan wie fan Rebekka, de suster fan har heit, en Rachel rûn en fertelde it har heit, en Jakob bleau skriemen, om't hy neat by him hie om nei it hûs fan Laban te bringen.
10 Doe't Laban hearde dat de soan fan syn suster Jakob kommen wie, rûn er fuort en tute him en omearme him en brocht him yn 'e hûs en joech him brea, en hy iet.
11 En Jakob fertelde Laban wat syn broer Esau him oandien hie, en wat syn soan Elifas him ûnderweis oandien hie.
12 En Jakob wenne ien moanne yn it hûs fan Laban, en Jakob iet en dronk yn it hûs fan Laban, en dêrnei sei Laban tsjin Jakob: Sis my wat dyn lean wêze moat, want hoe kinst my foar neat tsjinje?
13 En Laban hie gjin soannen, mar allinnich dochters, en syn oare froulju en tsjinstfammen wiene yn dy dagen noch ûnfruchtber; en dit binne de nammen fan Laban syn dochters dy't syn frou Adina him berne hie; de namme fan 'e âldste wie Lea en de namme fan 'e jongste wie Rachel; en Lea hie tearde eagen, mar Rachel wie moai en moai fan oansjen, en Jakob hâldde fan har.
14 Doe sei Jakob tsjin Laban: Ik sil dy sân jier tsjinje foar Rachel, dyn jongste dochter; en Laban stimde hjirmei yn, en Jakob tsjinne Laban sân jier foar syn dochter Rachel.
15 En yn it twadde jier dat Jakob yn Haran wenne, dat is yn it njoggensantichste jier fan it libben fan Jakob, yn dat jier stoar Eber, de soan fan Sem; hy wie fjouwerhûndert fjouwerenseistich jier âld by syn dea.
16 Doe't Jakob hearde dat Heber dea wie, krige er in soad fertriet, en hy roude en roude oer him in protte dagen.
17 En yn it tredde jier dat Jakob yn Haran wenne, krige Bosmat, de dochter fan Ismaël, de frou fan Ezau, him in soan, en Ezau neamde him Rehuël.
18 En yn it fjirde jier fan Jakobs ferbliuw yn it hûs fan Laban, besocht de Heare Laban en tocht oan him fanwegen Jakob, en him waarden soannen berne, en syn earste bern wie Beor, syn twadde wie Alib, en de tredde wie Chorasj.
19 En de Heare joech Laban rykdom en eare, soannen en dochters, en de man waard tige grut fanwegen Jakob.
20 En Jakob tsjinne Laban yn dy dagen yn allerhanne wurk, yn 'e hûs en op it fjild, en de segen fan 'e Heare wie yn alles wat Laban hie, yn 'e hûs en op it fjild.
21 En yn it fyfde jier stoar Jehudith, de dochter fan Beeri, de frou fan Esau, yn it lân Kanaän, en sy hie gjin soannen, mar allinnich dochters.
22 En dit binne de nammen fan har dochters dy't sy oan Esau berne hat: de namme fan 'e âldste wie Marzith, en de namme fan 'e jongste wie Puith.
23 Doe't Jehudit stoar, stie Esau op en gie nei Seïr om te jeien yn it fjild, lykas gewoanlik, en Esau wenne in lange tiid yn it lân Seïr.
24 En yn it sechsde jier naam Esau, neist syn oare froulju, Ahlibama, de dochter fan Sebeon de Hevyt, as frou, en Esau brocht har nei it lân Kanaän.
25 En Ahlibama waard swier en krige oan Esau trije soannen: Jeüs, Jaalan en Korach.
26 En yn dy dagen, yn it lân Kanaän, wie der in rûzje tusken de hoeders fan Esau en de hoeders fan 'e ynwenners fan it lân Kanaän, want Esau syn fee en guod wiene te oerfloedich foar him om yn it lân Kanaän, yn it hûs fan syn heit, te bliuwen, en it lân Kanaän koe him net drage fanwegen syn fee.
27 Doe't Ezau seach dat syn rûzje mei de ynwenners fan it lân Kanaän tanommen, stie er op en naam syn froulju en syn soannen en syn dochters, en alles wat er hie, en it fee dat er hie, en al syn besittings dy't er yn it lân Kanaän krigen hie, en hy gie fuort fan 'e ynwenners fan it lân nei it lân Seïr, en Ezau en alles wat er hie, wennen yn it lân Seïr.
28 Mar fan tiid ta tiid gie Esau nei syn heit en mem yn it lân Kanaän, en Esau troude mei de Horieten, en hy joech syn dochters oan 'e soannen fan Seïr, de Horiet.
29 En hy joech syn âldste dochter Marzith oan Ana, de soan fan Sebeon, de broer fan syn frou, en Puith joech hy oan Azar, de soan fan Bilhan de Horyt; en Esau wenne yn it berchlân, hy en syn bern, en se waarden fruchtber en fermannichfâldigen.

HAADSTIK 31

1 En yn it sânde jier, doe't Jakob syn tsjinst dy't er foar Laban tsjinne hie, foltôge wie, sei Jakob tsjin Laban: Jou my myn frou, want de dagen fan myn tsjinst binne folbrocht; en Laban die dat, en Laban en Jakob rôpen al it folk fan dy plak byinoar en makken in feest.
2 En yn 'e jûn kaam Laban nei it hûs, en dêrnei kaam Jakob dêr mei de minsken fan it feest, en Laban die alle ljochten út dy't dêr yn 'e hûs wiene.
3 Doe sei Jakob tsjin Laban: Wêrom dochst ús dit oan? En Laban antwurde: Sa dogge wy it yn dit lân.
4 En dêrnei naam Laban syn dochter Lea, en hy brocht har nei Jakob, en hy kaam nei har ta, mar Jakob wist net dat sy Lea wie.
5 En Laban joech syn dochter Lea, syn faam Zilpa, as faam.
6 En al it folk op it feest wist wat Laban Jakob oandien hie, mar se fertelden it net oan Jakob.

7 En al de buorlju kamen dy nacht nei it hûs fan Jakob, en hja ieten en dronken en wiene bliid, en spilen foar Lea op tamboerynen en mei dûnsen, en hja antwurden foar Jakob: Helea, Helea!
8 En Jakob hearde harren wurden, mar begreep de betsjutting derfan net, mar hy tocht dat sa harren gewoante yn dit lân wêze soe.
9 En de buorlju sprieken dizze wurden nachts foar Jakob, en Laban liet dy nacht alle ljochten dy't yn 'e hûs wiene útdwaan.
10 En de moarns, doe't it dei waard, draaide Jakob him nei syn frou ta en hy seach, en sjuch, it wie Lea dy't yn syn boarst lein hie, en Jakob sei: Sjoch, no wit ik wat de buorlju fannacht seine, Helea, seine se, en ik wist it net.
11 Doe rôp Jakob Laban en sei tsjin him: Wat hastû my no oandien? Wiswier haw ik dy tsjinne foar Rachel, en wêrom hastû my dan bedrogen en my Lea jûn?
12 Doe antwurde Laban Jakob en sei: Sa bart it yn ús plak net om de jongste foar de âldste te jaan. As jo dêrom har suster ek nimme wolle, nim har dan by jo foar de tsjinst dy't jo my noch sân jier tsjinje sille.
13 En Jakob die dat, en hy naam ek Rachel ta frou, en hy tsjinne Laban noch sân jier, en Jakob kaam ek by Rachel, en hy hâldde mear fan Rachel as fan Lea, en Laban joech har syn tsjinstfaam Bilha ta tsjinstfaam.
14 Doe't de Heare seach dat Lea hate waard, iepene de Heare har liifmoer, en sy waard swier en krige fjouwer soannen foar Jakob yn dy dagen.
15 En dit binne harren nammen: Ruben, Simeon, Levi en Juda; en dêrnei hold sy op mei it krijen fan bern.
16 En yn dy tiid wie Rachel ûnfruchtber, en se hie gjin neiteam, en Rachel wie oergeunstich op har suster Lea, en doe't Rachel seach dat se gjin bern foar Jakob krige, naam se har tsjinstfaam Bilha, en sy krige Jakob twa soannen, Dan en Naftali.
17 Doe't Lea seach dat se opholden wie mei it krijen fan bern, naam se ek har tsjinstfaam Zilpa en joech har oan Jakob as frou. Jakob kaam ek by Zilpa, en sy krige Jakob twa soannen, Gad en Aser.
18 En Lea waard wer swier en krige Jakob yn dy dagen twa soannen en ien dochter, en dit binne harren nammen: Issaskar, Sebulon en harren suster Dina.
19 En Rachel wie yn dy dagen noch ûnfruchtber, en Rachel bea yn dy tiid ta de Heare, en sei: O Heare God, tink oan my en besykje my, ik smeek Jo, want no sil myn man my fersmite, om't ik him gjin bern krigen haw.
20 No, Heare God, hear myn smeekbede foar Jo, en sjoch myn ellinde, en jou my bern lykas ien fan 'e tsjinstfammen, dat ik myn smaad net mear drage kin.
21 En God hearde har en iepene har liifmoer, en Rachel waard swier en krige in soan, en sy sei: De Heare hat myn smaad weinommen, en sy neamde him Jozef, en sy sei: Mei de Heare my noch in soan tafoegje; en Jakob wie ienennjoggentich jier âld doe't sy him krige.
22 Yn dy tiid stjoerde Jakobs mem, Rebekka, har ferpleechster Deborah, de dochter fan Us, en twa fan Izaäks tsjinstfeinten nei Jakob.
23 Doe kamen se by Jakob yn Haran en seinen tsjin him: Rebekka hat ús nei dy ta stjoerd, datst weromgean moatst nei it hûs fan dyn heit, nei it lân Kanaän; en Jakob harke nei harren yn dit dat syn mem sein hie.
24 Yn dy tiid wiene de oare sân jier dy't Jakob Laban foar Rachel tsjinne hie, foltôge, en it wie oan 'e ein fan fjirtjin jier dat hy yn Haran wenne hie, dat Jakob tsjin Laban sei: Jou my myn froulju en lit my gean, dat ik nei myn lân gean kin, want sjuch, myn mem hat my út it lân Kanaän stjoerd om werom te gean nei it hûs fan myn heit.
25 Doe sei Laban tsjin him: Net sa, ik bid dy; as ik genede yn dyn eagen fûn haw, ferlit my dan net; stel dyn lean fêst, en ik sil it dy jaan, en bliuw by my.
26 Doe sei Jakob tsjin him: Dit is wat jo my as lean jaan moatte, dat ik hjoed troch al jo keppel gean sil en alle lammen dy't spikkeld en flekke binne en dy't brún binne ûnder de skiep en ûnder de geiten, fan har meinimme sil, en as jo dit foar my dogge wolle, sil ik weromkomme en jo keppel weidzje en se hoedzje lykas earst.
27 En Laban die dat, en Laban naam alles wat Jakob sein hie út syn keppel wei en joech it him.
28 En Jakob joech alles wat er út Laban syn keppel helle hie yn 'e hannen fan syn soannen, en Jakob wie de weide fan 'e rest fan Laban syn keppel.
29 Doe't de tsjinstfeinten fan Izaäk, dy't er nei Jakob stjoerd hie, seagen dat Jakob doe net mei harren weromkomme soe nei it lân Kanaän, nei syn heit, gongen se by him wei en gongen werom nei hûs nei it lân Kanaän.
30 En Debora bleau by Jakob yn Haran, en sy kaam net werom mei de tsjinstfeinten fan Izaäk nei it lân Kanaän, en Debora bleau by de froulju en bern fan Jakob yn Haran.
31 En Jakob tsjinne Laban noch seis jier, en doe't de skiep fruchten, ferwidere Jakob de spikkele en flekke skiep fan har, lykas hy mei Laban ôfpraat hie, en Jakob die dat seis jier lang by Laban, en de man naam oan en hy hie fee en tsjinstfammen en tsjinstfeinten, kamielen en ezels.
32 En Jakob hie twahûndert keppel kij, en syn kij wiene fan grutte en moai fan útsjoch en wiene tige produktyf, en al de famyljes fan 'e minskesoannen woenen wat fan it kij fan Jakob krije, want se wiene tige ryk.
33 En in protte fan 'e minskesoannen kamen om wat fan Jakobs keppel te heljen, en Jakob joech harren in skiep as tsjinstfeint of as faam, as ezel of as kamiel, of wat Jakob ek fan harren woe, joegen se him.
34 En Jakob krige rykdom en eare en besittings troch middel fan dizze transaksjes mei de soannen fan 'e minske, en de bern fan Laban wiene him oergeunstich op dizze eare.
35 En nei ferrin fan tiid hearde er de wurden fan Laban syn soannen, sizzende: Jakob hat alles nommen wat ús heit fan wie, en fan wat ús heit fan wie, hat hy al dizze gloarje krigen.
36 En Jakob seach it gesicht fan Laban en syn bern, en sjuch, it wie yn dy dagen net mear foar him sa't it earder west hie.
37 En de Heare ferskynde oan Jakob nei ferrin fan seis jier, en sei tsjin him: Meitsje jo klear, gean út dit lân wei, en gean werom nei it lân fan jo berteplak en Ik sil mei jo wêze.
38 En Jakob stie op yn dy tiid en hy sette syn bern en froulju en alles wat him tahearde op kamielen, en hy gie út om nei it lân Kanaän te gean, nei syn heit Izaäk.
39 En Laban wist net dat Jakob by him weigien wie, want Laban wie dy dei oan it skieppeskearen.
40 En Rachel stiel de bylden fan har heit, en sy naam se en ferburgen se op 'e kamiel dêr't sy op siet, en sy gie fierder.

41 En dit is de wize fan 'e bylden; troch in man te nimmen dy't de earstberne is en him te deadzjen en it hier fan syn holle ôf te nimmen, en sâlt te nimmen en de holle te sâltjen en it mei oalje te salven, dan in lytse koperen tablet of in gouden tablet te nimmen en de namme derop te skriuwen, en de tablet ûnder syn tonge te lizzen, en de holle mei de tablet ûnder de tonge te nimmen en it yn 'e hûs te setten, en ljochten derfoar oan te stekken en derfoar te bûgjen.
42 En op 'e tiid dat se derfoar bûgje, sprekt it ta harren yn alle saken dy't se it freegje, troch de krêft fan 'e namme dy't deryn skreaun stiet.
43 En guon meitsje se yn 'e figueren fan minsken, fan goud en sulver, en geane nei har ta yn tiden dy't har bekend binne, en de figueren ûntfange de ynfloed fan 'e stjerren, en fertelle har takomstige dingen, en op dizze manier wiene de bylden dy't Rachel fan har heit stellen hie.
44 En Rachel stiel dizze bylden dy't fan har heit wiene, sadat Laban der net troch wist wêr't Jakob hinne gien wie.
45 Doe kaam Laban thús en frege nei Jakob en syn húshâlding, mar hy wie net te finen, en Laban socht syn bylden om te witten wêr't Jakob hinne gien wie, mar koe se net fine, en hy gie nei oare bylden, en hy frege har en se fertelden him dat Jakob fan him flechte wie nei syn heit, nei it lân Kanaän.
46 Doe stie Laban op en naam syn bruorren en al syn tsjinstfeinten mei, en hy gyng út en achterfolge Jakob, en hy helle him yn op it berchlân fan Gilead.
47 Doe sei Laban tsjin Jakob: Wat hastû my oandien, datstû flechtest en my bedrochst, en myn dochters en harren bern as finzenen troch it swurd meifierd hast?
48 En jo hawwe my net tastien om se te tútsjen en se mei blydskip fuort te stjoeren, en jo hawwe myn goaden stellen en binne fuortgien.
49 Doe antwurde Jakob Laban en sei: Omdat ik bang wie dat jo jo dochters mei geweld fan my ôfnimme soene; en no, by wa't jo jo goaden fine, dy sil stjerre.
50 En Laban socht nei de bylden en hy ûndersocht yn al Jakobs tinten en meubels, mar koe se net fine.
51 Doe sei Laban tsjin Jakob: Wy sille in ferbûn mei-inoar slute, en it sil in tsjûgenis wêze tusken my en dy; as jo myn dochters mishannelje, of oare froulju nimme neist myn dochters, sels God sil in tsjûge wêze tusken my en dy yn dizze saak.
52 Doe namen se stiennen en makken in heap, en Laban sei: Dizze heap is in tsjûge tusken my en dy; dêrom neamde hy it Gilead.
53 En Jakob en Laban offerden offers op 'e berch, en hja ieten dêr by de heap, en hja bleauwen de hiele nacht op 'e berch, en Laban stie moarns betiid op, en hy gûlde mei syn dochters en hy tute se, en hy gie werom nei syn plak.
54 En hy hastige him en stjoerde syn soan Beor, dy't santjin jier âld wie, mei Abichorof, de soan fan Us, de soan fan Nahor, en mei harren wiene tsien manlju.
55 En hja hastigen har en gongen en gongen foar Jakob oer de wei hinne, en hja kamen oer in oare wei nei it lân Seïr.
56 Doe kamen se by Esau en seinen tsjin him: Sa seit dyn broer en sibbe, dyn memmebroer Laban, de soan fan Betuël, sizzende:
57 Hawwe jo heard wat Jakob, jo broer, my oandien hat, dy't earst neaken en bleat by my kaam, en ik bin him temjitte gien en him mei eare nei myn hûs brocht, en ik haw him grut makke, en ik haw him myn twa dochters ta froulju jûn en ek twa fan myn faamstsjinsten.
58 En God seinge him om myn reden, en hy naam ta en krige soannen, dochters en tsjinstfammen.
59 Hy hat ek in enoarme foarrie skiep en kij, kamielen en ezels, ek sulver en goud yn oerfloed; en doe't er seach dat syn rykdom tanommen, liet er my achter wylst ik myn skiep skeare soe, en hy stie op en flechte yn it geheim.
60 En hy tilde syn froulju en bern op kamielen, en hy late al syn fee en besittings dy't hy yn myn lân krigen hie, en hy tilde syn gesicht op om nei syn heit Izaäk te gean, nei it lân Kanaän.
61 En hy liet my net ta om myn dochters en harren bern te tútsjen, en hy fierde myn dochters as finzenen mei it swurd, en hy stiel ek myn goaden en hy flechte.
62 En no haw ik him efterlitten yn 'e berch fan 'e beek Jabuk, hy en alles wat by him heart; it ûntbrekt him neat.
63 As it dyn winsk is om nei him ta te gean, gean dan dêrhinne, dan silst him fine, en do kinst mei him dwaan wat dyn siel begeart; en Laban syn boaden kamen en fertelden Esau al dizze dingen.
64 Doe hearde Esau al de wurden fan Laban syn boaden, en syn lilkens waard tige opljochte tsjin Jakob, en hy tocht oan syn haat, en syn lilkens baarnde yn him op.
65 En Esau hastige him en naam syn bern en tsjinstfeinten en de sielen fan syn húshâlding, sechstich man, en hy gyng hinne en sammele al de bern fan Seïr, de Horyt, en harren folk, trijehûndert en fjirtich man, en naam al dizze fjouwerhûndert man mei útlutsen swurden, en hy gyng nei Jakob om him te deadzjen.
66 En Esau ferdielde dit oantal yn ferskate dielen, en hy naam de sechstich manlju fan syn bern en tsjinstfeinten en de sielen fan syn húshâlding as ien haad, en joech se yn 'e soarch fan Elifas, syn âldste soan.
67 En de oerbleaune hollen joech er oan 'e soarch fan 'e seis soannen fan Seïr de Horyt, en hy stelde elke man oer syn generaasjes en bern.
68 En it hiele leger gie sa't it wie, en Esau gyng ûnder harren nei Jakob ta, en hy begeliede harren mei faasje.
69 En Laban syn boaden ferlieten Esau en gongen nei it lân Kanaän, en hja kamen by it hûs fan Rebekka, de mem fan Jakob en Esau.
70 En hja fertelden har, sizzende: Sjoch, dyn soan Esau is mei fjouwerhûndert man tsjin syn broer Jakob optocht, hwent hy hat heard dat er oankaam, en hy is gien om oarloch mei him te fieren, en him te ferslaan en alles te nimmen wat er hat.
71 En Rebekka hastige har en stjoerde twaensantich mannen fan 'e tsjinstfeinten fan Izaäk om Jakob ûnderweis te moetsjen; hwent hja sei: Miskien kin Esau ûnderweis oarloch fiere as er him tsjinkomt.
72 En dizze boaden gongen ûnderweis om Jakob te moetsjen, en se moete him op 'e wei fan 'e beek oan 'e oare kant fan 'e beek Jabuk, en Jakob sei doe't er har seach: Dit kamp is foar my bestemd fan God, en Jakob neamde dy plak Maknajim.
73 En Jakob koe al it folk fan syn heit, en hy tute se en omearme se en kaam mei har, en Jakob frege har nei syn heit en mem, en sy seinen: It gie goed mei har.
74 En dizze boaden seine tsjin Jakob: Rebekka, dyn mem, hat ús nei dy ta stjoerd en sein: Ik haw heard, myn soan,

dat dyn broer Esau tsjin dy optocht is mei mannen út 'e bern fan Seïr, de Horyt.
75 En dêrom, myn soan, harkje nei myn stim en sjoch mei dyn rie watst dwaan silst, en as er by dy komt, smeek him dan, en sprek net oerhaast tsjin him, en jou him in kado fan watst besitst, en fan wat God dy begunstige hat.
76 En as er dy freget oer dyn saken, ferbergje neat foar him, miskien kin er him fan syn lilkens tsjin dy ôfkeare en do silst dêrmei dyn siel rêde, do en alles wat dy ta heart, want it is dyn plicht om him te earjen, want hy is dyn âldere broer.
77 Doe't Jakob de wurden fan syn mem hearde dy't de boaden tsjin him sein hiene, sette Jakob syn stim op en gûlde bitter, en die lykas syn mem him doe befel hie.

HAADSTIK 32

1 En yn dy tiid stjoerde Jakob boaden nei syn broer Esau nei it lân Seïr, en hy spriek smeekbeden ta him.
2 En hy joech harren it befel en sei: Sa sille jimme tsjin myn hear, tsjin Esau, sizze: Sa seit dyn tsjinner Jakob: Lit myn hear net tinke dat de segen fan myn heit, dêr't er my mei segene hat, my goed west hat.
3 Want ik bin al tweintich jier by Laban west, en hy hat my bedrogen en myn lean tsien kear feroare, lykas it allegear al oan myn hear ferteld is.
4 En ik tsjinne him tige swier yn syn hûs, en God seach dêrnei myn ellinde, myn arbeid en it wurk fan myn hannen, en Hy liet my genede en geunst fine yn syn eagen.
5 En letter, troch Gods grutte genede en goedens, haw ik kij en ezels en fee, en tsjinstfeinten en tsjinstfammen krigen.
6 En no kom ik nei myn lân en myn hûs, nei myn heit en mem, dy't yn it lân Kanaän binne; en ik haw stjoerd om myn hear dit alles te litten witte, om geunst te finen yn 'e eagen fan myn hear, sadat hy net tinkt dat ik út mysels rykdom krigen haw, of dat de segen dêr't myn heit my mei seinige hat, my te goede kommen is.
7 En dy boaden gongen nei Esau, en fûnen him oan 'e grinzen fan it lân Edom, op wei nei Jakob, en fjouwerhûndert manlju fan 'e bern fan Seïr, de Horyt, stiene dêr mei útlutsen swurden.
8 En de boaden fan Jakob fertelden Esau al de wurden dy't Jakob tsjin harren oer Esau sprutsen hie.
9 En Esau antwurde harren mei grutskens en ferachting, en sei tsjin harren: Wiswier haw ik heard en wier is it my ferteld wat Jakob Laban dien hat, dy't him yn syn hûs ferheven hat en him syn dochters ta froulju jûn hat, en hy krige soannen en dochters, en naam troch syn middels oerfloedich oan rykdom en rykdom ta yn Labans hûs.
10 En doe't er seach dat syn rykdom oerfloedich wie en syn rykdom grut, flechte er mei alles wat er hie, út Laban syn hûs, en hy fierde Laban syn dochters fuort fan it oantlit fan harren heit, as finzenen mei it swurd sûnder it him te fertellen.
11 En net allinnich hat Jakob sa dien, mar ek hat er sa dien en hat er my twa kear ferfongen, en moat ik dan stil wêze?
12 No dêrom bin ik hjoed mei myn legers him temjitte kommen, en ik sil mei him dwaan neffens de winsk fan myn hert.
13 Doe kamen de boaden werom en kamen by Jakob en seinen tsjin him: Wy binne by dyn broer, by Esau, kommen, en wy hawwe him al dyn wurden ferteld, en sa hat er ús antwurde, en sjuch, hy komt dy temjitte mei fjouwerhûndert man.
14 No dan, wit en sjoch wat jo dwaan moatte, en bid foar God dat Hy jo fan him rêdt.
15 En doe't er de wurden fan syn broer hearde dy't er tsjin de boaden fan Jakob sprutsen hie, waard Jakob tige bang en hy rekke benaud.
16 Doe bea Jakob ta de Heare, syn God, en sei: O Heare, God fan myn foarâlden, Abraham en Izaäk, Jo hawwe tsjin my sein doe't ik fuortgie fan it hûs fan myn heit, sizzende:
17 Ik bin de Heare, de God fan dyn heit Abraham, en de God fan Izaäk; oan dy jou Ik dit lân en dyn neiteam nei dy; en Ik sil dyn neiteam meitsje as de stjerren fan 'e himel, en dû scilst dy útwreidzje nei de fjouwer kanten fan 'e himel; en yn dy en yn dyn neiteam sille alle famyljes fan 'e ierde segene wurde.
18 En Jo hawwe Jo wurden befêstige, en Jo hawwe my rykdom en bern en fee jûn, lykas de grutste winsken fan myn hert Jo jo tsjinstfeint joegen; Jo hawwe my alles jûn wat ik fan Jo frege, sadat it my neat ûntbriek.
19 En do hast letter tsjin my sein: Gean werom nei dyn âlden en nei dyn berteplak en ik sil it noch altyd goed mei dy dwaan.
20 En no't ik kommen bin, en jo my fan Laban rêden hawwe, sil ik falle yn 'e hannen fan Esau, dy't my deadzje sil, ja, tegearre mei de memmen fan myn bern.
21 No dêrom, o Heare God, rêd my ek út 'e hannen fan myn broer Esau, want ik bin tige bang foar him.
22 En as der gjin rjochtfeardichheid yn my is, doch it dan foar Abraham en myn heit Izaäk.
23 Want ik wit dat ik troch goedens en genede dizze rykdom ferkrigen haw; dêrom freegje ik jo no om my hjoed te rêden mei jo goedens en my te antwurdzjen.
24 Doe hâldde Jakob op mei bidden ta de Heare, en hy ferdielde it folk dat by him wie mei de keppels en it fee yn twa kampen, en hy joech de helte oan 'e soarch fan Damesek, de soan fan Eliëzer, Abrahams tsjinstfeint, as in kamp, mei syn bern, en de oare helte joech hy oan 'e soarch fan syn broer Elianus, de soan fan Eliëzer, om as in kamp te wêzen mei syn bern.
25 En hy gebea harren en sei: Hâld jimsels op in ôfstân mei jimme kampen, en kom net te ticht by elkoar, en as Esau by it iene kamp komt en it deadet, sil it oare kamp op in ôfstân fan him ûntkomme.
26 En Jakob bleau dêr dy nacht, en de hiele nacht joech hy syn tsjinstfeinten ynstruksjes oangeande de legers en syn bern.
27 En de Heare hearde it gebed fan Jakob dy dei, en doe rêde de Heare Jakob út 'e hannen fan syn broer Esau.
28 En de Heare stjoerde trije ingelen fan 'e ingelen fan 'e himel, en dy gongen foar Esau út en kamen by him.
29 En dizze ingels ferskynden oan Esau en syn folk as twatûzen man, ridende op hynders foarsjoen fan allerhanne oarlochsark, en se ferskynden foar de eagen fan Esau en al syn mannen ferdield yn fjouwer kampen, mei fjouwer haadlingen derop.
30 En ien kamp gie fierder en se fûnen Esau oankommen mei fjouwerhûndert man nei syn broer Jakob, en dit kamp

rûn nei Esau en syn folk ta en ferskrikte har, en Esau foel fan it hynder yn panyk, en al syn mannen skieden har op dat plak fan him ôf, want se wiene tige bang.
31 En it hiele kamp rôp harren efternei doe't se foar Esau flechten, en al de krigers antwurden en seine:
32 Wiswier binne wy de tsjinstfeinten fan Jakob, wa is de tsjinstfeint fan God, en wa kin dan tsjin ús stean? En Esau sei tsjin harren: Och, myn hear en broer Jakob is jimme hear, dy't ik al tweintich jier net sjoen haw, en no't ik hjoed kommen bin om him te sjen, dogge jimme my dan sa?
33 En de ingels antwurden him en seine: Sa wier as de Heare libbet, as it net Jakob wie, oer wa't jo it hawwe, jo broer, dan hiene wy net ien fan jo en jo folk oerlitten, mar allinnich fanwegen Jakob sille wy har neat dwaan.
34 En dit kamp gie fuort fan Esau en syn mannen en it gie fuort, en Esau en syn mannen wiene sawat in myl fan harren ôfgien doe't it twadde kamp mei allerhanne wapens op him ta kaam, en se diene ek mei Esau en syn mannen lykas it earste kamp mei harren dien hie.
35 En doe't se it ferlitten hiene om fierder te gean, sjuch, it tredde leger kaam nei him ta en se wiene allegear ferskrekke, en Esau foel fan it hynder, en it hiele leger rôp út en sei: Wiswier binne wy de tsjinstfeinten fan Jakob, wa is de tsjinstfeint fan God, en wa kin tsjin ús stean?
36 En Esau antwurde harren wer en sei: Och, Jakob, myn hear en jimme hear, is myn broer, en tweintich jier lang haw ik syn oantlit net sjoen en hjoed de dei heard dat er kaam, ik bin hjoed hinne gien om him temjitte te kommen, en dogge jimme my sa?
37 En hja antwurden him en seine tsjin him: Sa wier as de Heare libbet, as Jakob net dyn broer wie, lykas do seine, hiene wy gjin oerbliuwsel fan dy en dyn mannen oerlitten, mar fanwegen Jakob, dêr't do it oer hast dat er dyn broer is, sille wy ús net mei dy of dyn mannen bemuoie.
38 En it tredde kamp gie ek foar harren wei, en hy sette syn wei troch mei syn mannen nei Jakob, doe't it fjirde kamp nei him ta kaam, en sy diene ek mei him en syn mannen lykas de oaren dien hiene.
39 Doe't Esau it kwea seach dat de fjouwer ingels him en syn mannen oandien hiene, waard er tige bang foar syn broer Jakob, en hy gyng him yn frede temjitte.
40 En Esau ferburge syn haat tsjin Jakob, om't er bang wie foar syn libben fanwegen syn broer Jakob, en om't er him foarstelde dat de fjouwer kampen dêr't er op fallen wie, Jakob syn tsjinstfeinten wiene.
41 En Jakob bleau dy nacht mei syn tsjinstfeinten yn harren kampen, en hy naam mei syn tsjinstfeinten it beslút om Esau in kado te jaan fan alles wat hy by him hie, en fan al syn besittings; en Jakob stie de moarns op, hy en syn mannen, en se keazen út it fee in kado foar Esau.
42 En dit is de hoemannichte fan it kado dat Jakob út syn keppel keazen hat om oan syn broer Esau te jaan: en hy selektearre twahûndert en fjirtich stikken út 'e keppels, en hy selektearre út 'e kamielen en ezels tritich elk, en út 'e keppels kocht hy fyftich kij.
43 En hy sette se allegear yn tsien keppels, en hy sette elke soarte apart, en hy joech se yn 'e hannen fan tsien fan syn tsjinstfeinten, elke keppel apart.
44 En hy gebea harren en sei tsjin harren: Hâld jimsels op in ôfstân fan elkoar, en set in romte tusken de keppels, en as Esau en dyjingen dy't by him binne jimme moetsje sille en jimme freegje: Fan wa binne jimme, en wêr geane jimme hinne, en oan wa heart dit alles foar jimme, dan sille jimme tsjin harren sizze: Wy binne de tsjinstfeinten fan Jakob, en wy komme Esau yn frede temjitte, en sjuch, Jakob komt efter ús oan.
45 En dat wat foar ús leit, is in kado stjoerd fan Jakob oan syn broer Esau.
46 En as se tsjin jimme sizze: Wêrom bliuwt er achter jimme, om syn broer te moetsjen en syn oantlit te sjen, dan moatte jimme tsjin harren sizze: Wiswier komt er bliid efter ús oan om syn broer te moetsjen, want hy sei: Ik sil him tefreden stelle mei it kado dat nei him giet, en dêrnei sil ik syn oantlit sjen, miskien sil er my oannimme.
47 Dat it hiele kado gie troch yn 'e hannen fan syn tsjinstfeinten, en gie dy dei foar him út, en hy ferbleau dy nacht mei syn kampen by de grins fan 'e beek Jabuk, en hy stie midden yn 'e nacht op, en hy naam syn froulju en syn tsjinstfammen, en alles wat him tahearde, en hy sette se dy nacht oer de foarde Jabuk.
48 En doe't er alles wat er hie oer de beek gie, bleau Jakob allinnich achter, en in man kaam him temjitte, en hy wraksele dy nacht mei him oant it moarnsljocht, en de holte fan Jakobs dij rekke út syn gewricht fan it wrakseljen mei him.
49 En by it oanbrekken fan 'e dei liet de man Jakob dêr achter, en hy segene him en gie fuort, en Jakob gie by it oanbrekken fan 'e dei oer de beek hinne, en hy strompele op syn heup.
50 En de sinne kaam op doe't er de beek foarby wie, en hy kaam by it plak fan syn fee en bern.
51 En hja gongen troch oant de middei, en wylst hja ûnderweis wiene, gie it kado foar harren út.
52 Doe sloech Jakob syn eagen op en seach, en sjuch, Esau wie al fier fuort, oankommen mei in protte mannen, sa'n fjouwerhûndert, en Jakob wie tige bang foar syn broer.
53 En Jakob hastige him en ferdielde syn bern ûnder syn froulju en syn tsjinstfammen, en syn dochter Dina die er yn in kiste, en joech har yn 'e hannen fan syn tsjinstfeinten.
54 En hy gyng foar syn bern en froulju út om syn broer temjitte te kommen, en hy bûgde him nei de grûn, ja, hy bûgde sân kear oant hy syn broer tichterby kaam, en God liet Jakob genede en geunst fine yn 'e eagen fan Esau en syn mannen, want God hie it gebed fan Jakob heard.
55 En de eangst foar Jakob en syn skrik foel op syn broer Esau, want Esau wie tige bang foar Jakob fanwegen wat de ingels fan God Esau oandien hiene, en Esau's grime tsjin Jakob feroare yn goedens.
56 Doe't Esau Jakob nei him ta rinnen seach, rûn hy ek nei him ta en hy omearme him, en hy foel him om 'e nekke, en se tute en se gûlden.
57 En God joech eangst en goedens foar Jakob yn 'e herten fan 'e mannen dy't mei Esau kamen, en sy tute Jakob ek en omearmen him.
58 En ek Elifas, de soan fan Esau, mei syn fjouwer bruorren, soannen fan Esau, gûlden mei Jakob, en se tute him en omearmen him, want de eangst foar Jakob wie op har allegear fallen.
59 En Esau sloech syn eagen op en seach de froulju mei harren neiteam, de bern fan Jakob, dy't efter Jakob rûnen en har bûgden foar Esau lâns de wei.

60 Doe sei Ezau tsjin Jakob: Wa binne dit by dy, myn broer? Binne dat dyn bern of dyn tsjinstfeinten? En Jakob antwurde Ezau en sei: Dat binne myn bern, dy't God genedefol oan dyn tsjinstfeint jûn hat.
61 Wylst Jakob mei Esau en syn mannen spruts, seach Esau it hiele leger, en hy sei tsjin Jakob: Wêr hastû dat hiele leger weihelle dat ik justerjûn tsjinkommen bin? En Jakob sei: Om geunst te finen yn 'e eagen fan myn hear, dat is wat God genedefol oan jo tsjinner jûn hat.
62 Doe kaam it geskink foar Ezau, en Jakob drong der by Ezau op oan en sei: Nim it geskink dat ik myn hear brocht haw, en Ezau sei: Wêrom is dit myn bedoeling? Hâld watsto hast foar dysels.
63 Doe sei Jakob: It is my ferplichte om dit alles te jaan, om't ik dyn oantlit sjoen haw, datst noch yn frede libbest.
64 En Ezau wegere it kado oan te nimmen, en Jakob sei tsjin him: Ik smeek jo, myn hear, as ik no genede fûn haw yn jo eagen, nim dan myn kado út myn hân oan, want ik haw dêrom jo gesicht sjoen, as hie ik in godlik gesicht sjoen, om't jo tefreden oer my wiene.
65 En Ezau naam it kado, en Jakob joech Ezau ek sulver en goud en bdellium, om't er him sa oandrongen hie, dat hy se naam.
66 En Esau ferdielde it fee dat yn it kamp wie, en hy joech de helte oan 'e mannen dy't mei him kommen wiene, want se wiene op hier kommen, en de oare helte joech hy oan 'e hannen fan syn bern.
67 En it sulver, it goud en it bdellium joech er yn 'e hannen fan Elifas, syn âldste soan, en Esau sei tsjin Jakob: Lit ús by dy bliuwe, en wy sille stadich mei dy gean oantsto by my op myn plak komst, dat wy dêr tegearre wenje kinne.
68 En Jakob antwurde syn broer en sei: Ik soe dwaan lykas myn hear tsjin my seit, mar myn hear wit dat de bern teer binne, en de keppels en kij mei har jongen dy't by my binne, geane mar stadich, want as se fluch gongen soene se allegear stjerre, want jo kenne har lêsten en har wurgens.
69 Dêrom, lit myn hear foar syn tsjinstfeint útgean, en ik sil stadich fierder gean foar de bern en de keppel, oant ik by it plak fan myn hear yn Seïr kom.
70 Doe sei Ezau tsjin Jakob: Ik sil guon fan 'e minsken dy't by my binne by dy sette om foar dy te soargjen op 'e wei, en om dyn wurgens en lêst te dragen. Hy sei: Wat is der nedich, myn hear, as ik genede fine mei yn jo eagen?
71 Sjoch, ik sil nei dy komme yn Seïr om dêr tegearre te wenjen lykas jo sein hawwe, gean dan mei jo folk, want ik sil dy folgje.
72 En Jakob sei dit tsjin Esau om Esau en syn mannen by him wei te heljen, sadat Jakob dêrnei nei it hûs fan syn heit gean koe, nei it lân Kanaän.
73 En Esau harke nei de stim fan Jakob, en Esau kaam werom mei de fjouwerhûndert mannen dy't mei him op 'e wei wiene nei Seïr, en Jakob en alles wat by him hearde gongen dy dei oant it úterste punt fan it lân Kanaän yn syn grinzen, en hy bleau dêr in skoft.

HAADSTIK 33

1 En nei in skoftke wie Jakob fuortgien fan 'e grinzen fan it lân, en hy kaam yn it lân Salem, dat is de stêd Sichem, dy't yn it lân Kanaän leit, en hy rêste foar de stêd.
2 En hy kocht in stik lân dat dêr lei, fan 'e bern fan Hemor, it folk fan it lân, foar fiif sikkels.
3 En Jakob boude dêr in hûs foar himsels, en hy sette dêr syn tinte op, en hy makke hutten foar syn fee, dêrom neamde hy dy plak Sukkot.
4 En Jakob bleau in jier en seis moannen yn Sukkoth.
5 Yn dy tiid gongen guon fan 'e froulju fan 'e ynwenners fan it lân nei de stêd Sichem om te dûnsjen en te jubeljen mei de dochters fan 'e minsken fan 'e stêd, en doe't se útgongen, gongen Rachel en Lea, de froulju fan Jakob, mei har famyljes ek om it jubeljen fan 'e dochters fan 'e stêd te sjen.
6 En Dina, de dochter fan Jakob, gie ek mei harren mei en seach de dochters fan 'e stêd, en sy bleauwen dêr foar dizze dochters, wylst al it folk fan 'e stêd by harren stie om harren blydskip te sjen, en al it grutte folk fan 'e stêd wie dêr.
7 En Sichem, de soan fan Hemor, de foarst fan it lân, stie dêr ek om har te sjen.
8 En Sichem seach Dina, de dochter fan Jakob, by har mem sitten foar de dochters fan 'e stêd, en de faam fûn him tige noflik, en hy frege dêr syn freonen en syn folk en sei: Waans dochter is dy't tusken de froulju sit, dy't ik net ken yn dizze stêd?
9 En hja seinen tsjin him: Wiswier is dit de dochter fan Jakob, de soan fan Izaäk de Hebreër, dy't al in skoft yn dizze stêd wennet, en doe't it rapportearre waard dat de dochters fan it lân útgongen om te bliidjen, gie se mei har mem en tsjinstfammen om tusken har te sitten lykas jo sjogge.
10 En Sichem seach Dina, de dochter fan Jakob, en doe't er nei har seach, waard syn siel op Dina rjochte.
11 En hy stjoerde en liet har mei geweld meinimme, en Dina kaam nei it hûs fan Sichem en hy pakte har mei geweld en lei by har en fernedere har, en hy hâldde tige fan har en sette har yn syn hûs.
12 En hja kamen en fertelden it oan Jakob, en doe't Jakob hearde dat Sichem syn dochter Dina ûntreinige hie, stjoerde Jakob tolve fan syn tsjinstfeinten om Dina út it hûs fan Sichem te heljen, en hja gongen hinne en kamen nei it hûs fan Sichem om Dina dêr wei te heljen.
13 Doe't se kamen, gie Sichem mei syn mannen nei harren ta en dreau se út syn hûs, en hy woe se net talitte foar Dina te kommen, mar Sichem siet by Dina en tute en omearme har foar harren eagen.
14 Doe kamen de tsjinstfeinten fan Jakob werom en fertelden it him: Doe't wy kamen, hawwe hy en syn mannen ús fuortdreaun, en sa hat Sichem mei Dina dien foar ús eagen.
15 En Jakob wist fierder dat Sichem syn dochter ûntreinige hie, mar hy sei neat, en syn soannen wiene syn fee oan it weidzjen yn it fjild, en Jakob bleau stil oant harren weromkomst.
16 En foardat syn soannen thús kamen, stjoerde Jakob twa fammen fan 'e dochters fan syn tsjinstfeinten om Dina te fersoargjen yn it hûs fan Sichem, en om by har te bliuwen, en Sichem stjoerde trije fan syn freonen nei syn heit Hemor, de soan fan Kiddekem, de soan fan Pered, en sei: Nim dizze faam foar my as frou.
17 Doe kaam Hemor, de soan fan Kiddekem, de Hevyt, by it hûs fan syn soan Sichem, en hy siet foar him. En Hemor

sei tsjin syn soan: Sichem, is der dan gjin frou ûnder de dochters fan dyn folk, datst in Hebriuwske frou nimme soest dy't net fan dyn folk is?
18 En Sichem sei tsjin him: Har allinnich moatstû foar my krije, hwent hja is behaglik yn myn eagen; en Hemor die neffens it wurd fan syn soan, hwent hy wie tige leaf by him.
19 En Hemor gyng út nei Jakob om mei him te praten oer dizze saak, en doe't er fuortgien wie út it hûs fan syn soan Sichem, foardat er by Jakob kaam om mei him te praten, sjuch, de soannen fan Jakob kamen út it fjild, sa gau as se hearden wat Sichem, de soan fan Hemor, dien hie.
20 En de mannen wiene tige fertrietlik oer harren suster, en se kamen allegear thús, fol lilkens, foardat it tiid wie om harren fee byinoar te bringen.
21 Doe kamen se en gienen sitten foar harren heit en sprieken mei lilkens tsjin him, sizzende: Wis is de dea te tankjen oan dizze man en oan syn húshâlding, om't de Heare, de God fan 'e hiele ierde, Noäch en syn bern befel hat dat de minske noait rôve of oerhoer begean mei; sjoch no, Sichem hat ús suster sawol ferwoaste as hoerearre, en net ien fan al de minsken fan 'e stêd hat in wurd tsjin him sprutsen.
22 Wiswier witst en begrypst do dat it deaoardiel oer Sichem komt, en oer syn heit, en oer de hiele stêd fanwegen it ding dat er dien hat.
23 En wylst se foar harren heit oer dizze saak praten, sjuch, kaam Hemor, de heit fan Sichem, om Jakob de wurden fan syn soan oer Dina te fertellen, en hy siet foar Jakob en foar syn soannen.
24 En Hemor spriek ta harren en sei: De siel fan myn soan Sichem ferlangt nei jimme dochter; ik freegje jimme, jou har him ta frou en trouw mei ús; jou ús jimme dochters en wy sille jimme ús dochters jaan, en jimme sille by ús yn ús lân wenje en wy sille as ien folk yn it lân wêze.
25 Want ús lân is tige wiidweidich, dus wenje jimme en hannelje dêryn en krije der besittings yn, en doch dêryn wat jimme wolle, en nimmen sil jimme tsjinhâlde troch in wurd tsjin jimme te sizzen.
26 Doe't Hemor ophold mei praten tsjin Jakob en syn soannen, seach ik dat syn soan Sichem him folge, en hy siet foar harren.
27 En Sichem spriek foar Jakob en syn soannen en sei: Mei ik genede fine yn jimme eagen, dat jimme my jimme dochter jouwe, en wat jimme my sizze, dat sil ik foar har dwaan.
28 Freegje my om in oerfloed oan breidsskat en jefte, en ik sil it jaan, en wat jo my ek sizze, dat sil ik dwaan, en wa't it ek is dy't tsjin jo befel yn opstân komt, dy sil stjerre; jou my allinnich de faam as frou.
29 En Simeon en Levi antwurden Hemor en syn soan Sichem mei in falsk antwurd, sizzende: Alles wat jimme ús sein hawwe, sille wy foar jimme dwaan.
30 En sjuch, ús suster is yn jimme hûs, mar bliuw by har wei oant wy nei ús heit Izaäk stjoere oer dizze saak, want wy kinne neat dwaan sûnder syn tastimming.
31 Want hy wit de wegen fan ús heit Abraham, en wat er ús ek seit, wy sille jimme fertelle, wy sille neat foar jimme ferbergje.
32 En Simeon en Levi seinen dit tsjin Sichem en syn heit, om in foarwendsel te finen en rie te freegjen wat der mei Sichem en syn stêd dien wurde moast yn dizze saak.
33 Doe't Sichem en syn heit de wurden fan Simeon en Levi hearden, like it harren goed, en Sichem en syn heit kamen út om nei hûs te gean.
34 En doe't se fuort wiene, seinen de soannen fan Jakob tsjin harren heit: Sjoch, wy witte dat de dea dizze goddeloaze en harren stêd te tankjen is, om't se oertrêden hawwe wat God Noach en syn bern en syn neiteam nei harren befel hie.
35 En ek om't Sichem dit ús suster Dina oandien hat troch har te ûntreinigjen, want sokke skandelikens sil nea ûnder ús dien wurde.
36 No dêrom, wit en sjoch wat jo dwaan sille, en sykje rie en foarwendsel wat der mei har dien wurde moat, om alle ynwenners fan dizze stêd te deadzjen.
37 En Simeon sei tsjin harren: Hjir is in goed advys foar jimme: sis tsjin harren dat se alle manlju ûnder harren besnije moatte lykas wy besnien binne, en as se dit net dwaan wolle, sille wy ús dochter fan harren nimme en fuortgean.
38 En as se dermei ynstimme en it dwaan wolle, dan, as se fan pine ûnderdompele binne, sille wy se mei ús swurden oanfalle, as ien dy't rêstich en freedsum is, en wy sille elke manlike persoan ûnder harren deadzje.
39 En Simeon syn advys wie harren goed, en Simeon en Levi namen it foar om mei harren te dwaan lykas it foarnommen wie.
40 En de oare moarns kamen Sichem en syn heit Hemor werom by Jakob en syn soannen, om oer Dina te praten, en om te hearren hokker antwurd de soannen fan Jakob op harren wurden jaan soene.
41 En de soannen fan Jakob sprieken falsk tsjin harren, sizzende: Wy hawwe ús heit Izaäk al jimme wurden ferteld, en jimme wurden wiene him oansprekkend.
42 Mar hy spriek ta ús en sei: Sa hat Abraham, syn heit, him it befel jûn fan God, de Heare fan 'e hiele ierde, dat elke man dy't net fan syn neiteam is en ien fan syn dochters nimme wol, elke manlike dy't by him heart, besnije litte moat, lykas wy besnien binne, en dan meie wy him ús dochter ta frou jaan.
43 No hawwe wy jo al ús wegen bekend makke dy't ús heit tsjin ús sein hat, want wy kinne dit net dwaan dêr't jo tsjin ús sein hawwe, ús dochter oan in ûnbesniene man te jaan, want it is in skande foar ús.
44 Mar hjiryn sille wy mei jimme ynstimme, om jimme ús dochter te jaan, en wy sille ek jimme dochters foar ús nimme, en wy sille ûnder jimme wenje en ien folk wêze lykas jimme sein hawwe, as jimme nei ús harkje wolle, en ynstimme om lykas ús te wêzen, om al it manlike dat by jimme heart te besnijen, lykas wy besnien binne.
45 En as jimme net nei ús harkje wolle, om alle manlike minsken te besnijen lykas wy besnien binne, lykas wy befel hawwe, dan sille wy nei jimme komme, en ús dochter fan jimme nimme en fuortgean.
46 En Sichem en syn heit Hemor hearden de wurden fan 'e soannen fan Jakob, en it wurd wie tige oan harren foldwaning, en Sichem en syn heit Hemor hastigen har om de winsken fan 'e soannen fan Jakob te dwaan, want Sichem wie tige fereale op Dina, en syn siel wie oan har ferbûn.
47 En Sichem en syn heit Hemor hastigen har nei de poarte fan 'e stêd, en hja sammelen al de mannen fan harren stêd

byinoar en sprutsen ta harren de wurden fan 'e soannen fan Jakob, sizzende:
48 Wy kamen by dizze mannen, de soannen fan Jakob, en wy sprieken mei harren oer harren dochter, en dizze mannen sille ynstimme om te dwaan neffens ús winsken, en sjoch, ús lân is fan grutte omfang foar harren, en se sille deryn wenje en deryn hannelje, en wy sille ien folk wêze; wy sille harren dochters nimme, en ús dochters sille wy harren ta froulju jaan.
49 Mar allinnich op dizze betingst sille dizze mannen ynstimme om dit te dwaan, dat elke man ûnder ús besnien wurdt lykas sy besnien binne, lykas har God har gebean hat, en as wy neffens har ynstruksjes dien hawwe om besnien te wurden, dan sille se ûnder ús wenje, tegearre mei har fee en besittings, en wy sille as ien folk mei har wêze.
50 Doe't al de mannen fan 'e stêd de wurden fan Sichem en syn heit Hemor hearden, stimden al de mannen fan harren stêd yn mei dit foarstel, en se hearrigen om besnien te wurden, want Sichem en syn heit Hemor waarden tige wurdearre troch harren, om't se de foarsten fan it lân wiene.
51 En de oare deis stiene Sichem en syn heit Hemor moarns betiid op, en hja sammelen al de mannen fan harren stêd midden yn 'e stêd, en hja rôpen de soannen fan Jakob, dy't dy dei en de oare deis al it manlike dat by harren hearde, besnienen.
52 En hja besnienen Sichem en Hemor, syn heit, en de fiif bruorren fan Sichem, en doe stie elk op en gie nei hûs, hwent dit wie fan 'e Heare tsjin 'e stêd Sichem, en fan 'e Heare wie Simeon syn rie yn dizze saak, sadat de Heare de stêd Sichem yn 'e hannen fan Jakobs twa soannen jaan koe.

HAADSTIK 34

1 En it tal fan alle manlju dy't besnien waarden, wie seishûndert fiifenfjirtich manlju en twahûndert seisentfjirtich bern.
2 Mar Kiddekem, de soan fan Pered, de heit fan Hemor, en syn seis bruorren, woene net nei Sichem en syn heit Hemor harkje, en se woene har net besnije litte, want it foarstel fan 'e soannen fan Jakob wie walgelijk yn har eagen, en har lilkens waard tige optein hjirtroch, dat de minsken fan 'e stêd net nei har harke hiene.
3 En de jûn fan 'e twadde dei fûnen se acht lytse bern dy't net besnien wiene, want harren memmen hiene se ferburgen foar Sichem en syn heit Hemor, en foar de mannen fan 'e stêd.
4 En Sichem en syn heit Hemor joegen boaden om har foar har te bringen om besnien te wurden, doe foelen Kiddekem en syn seis bruorren mei har swurden op har ôf en sochten har te deadzjen.
5 En se sochten ek Sichem en syn heit Hemor te deadzjen en se sochten Dina mei harren te deadzjen fanwegen dizze saak.
6 En hja seinen tsjin harren: Wat is dit ding dat jimme dien hawwe? Binne der gjin froulju ûnder de dochters fan jimme bruorren, de Kanaäniten, dat jimme dochters fan 'e Hebreeërs foar jimme nimme wolle, dy't jimme earder net kend hawwe, en dizze died dwaan wolle dy't jimme heiten jimme noait oplein hawwe?
7 Tinke jo dat jo troch dizze died dy't jo dien hawwe, slagje sille? En wat sille jo yn dizze saak antwurdzje oan jo bruorren, de Kanaäniten, dy't moarn komme sille en jo oer dit ding freegje?
8 En as jimme dieden net rjochtfeardich en goed lykje yn harren eagen, wat sille jimme dan dwaan foar jimme libben, en ik foar ús libben, om't jimme net nei ús stimmen harkje hawwe?
9 En as de ynwenners fan it lân en al jimme bruorren, de bern fan Ham, fan jimme died hearre en sizze:
10 Fanwegen in Hebrieuske frou diene Sichem en syn heit Hemor, en al de ynwenners fan harren stêd, dat wat se net kend hiene en dat harren foarâlden harren noait oplein hiene, wêr sille jimme dan flechtsje of wêr sille jimme jimme skande ferbergje, al jimme dagen foar jimme bruorren, de ynwenners fan it lân Kanaän?
11 No dêrom kinne wy dit ding dat jo dien hawwe net ferneare, en wy kinne ek net belêste wurde mei dit juk dat ús foarâlden ús net oplein hawwe.
12 Sjoch, moarn sille wy gean en al ús bruorren, de Kanaänityske bruorren dy't yn it lân wenje, byinoar bringe, en wy sille allegear komme en jo en allegearre dy't op jo fertrouwe, ferslaan, dat der gjin oerbliuwsel fan jo of harren oerbliuwt.
13 Doe't Hemor en syn soan Sichem en al it folk fan 'e stêd de wurden fan Kiddekem en syn bruorren hearden, wiene se tige bang foar har libben fanwegen har wurden, en se hiene berou oer wat se dien hiene.
14 En Sichem en syn heit Hemor antwurden harren heit Kiddekem en syn bruorren, en seine tsjin harren: Al de wurden dy't jimme tsjin ús sein hawwe, binne wier.
15 Sis no net, en tink net yn jimme herten dat wy fanwegen de leafde foar de Hebreeërs dit ding dien hawwe dat ús foarâlden ús net befel hawwe.
16 Mar om't wy seagen dat it net harren bedoeling en winsk wie om ús winsken oangeande harren dochter yn te foljen, útsein op dizze betingst, dus hawwe wy nei harren stimmen harke en dizze dien dy't jimme seagen, om ús winsk fan harren te krijen.
17 En as wy ús fersyk fan harren krigen hawwe, sille wy dan nei harren weromkomme en mei harren dwaan wat jimme ús sizze.
18 Wy smeekje jimme dan om te wachtsjen en te wachten oant ús fleis genêzen is en wy wer sterk wurde, en wy sille dan tegearre tsjin har yngean, en mei har dwaan wat yn jimme herten en yn ús is.
19 En Dina, de dochter fan Jakob, hearde al dizze wurden dy't Kiddekem en syn bruorren sprutsen hiene, en wat Hemor en syn soan Sichem en de minsken fan harren stêd harren antwurde hiene.
20 En hja hastige har en stjoerde ien fan har faamkes, dy't har heit stjoerd hie om foar har te soargjen yn it hûs fan Sichem, nei Jakob, har heit, en nei har bruorren, sizzende:
21 Sa hawwe Kiddekem en syn bruorren oangeande jimme advys jûn, en sa hawwe Hemor en Sichem en de minsken fan 'e stêd harren antwurde.
22 Doe't Jakob dizze wurden hearde, waard er fol lilkens, en hy wie lilk op har, en syn grime ûntbaarnde tsjin har.
23 En Simeon en Levi swarden en seinen: Sa wier as de Heare libbet, de God fan 'e hiele ierde, moarn om dizze tiid sil der gjin oerbliuwsel oerbliuwe yn 'e hiele stêd.
24 En tweintich jonge mannen hiene har ferburgen dy't net besnien wiene, en dizze jonge mannen fochten tsjin

Simeon en Levi, en Simeon en Levi deaden achttjin fan harren, en twa flechten foar harren en ûntkommen nei guon kalkputten dy't yn 'e stêd wiene, en Simeon en Levi sochten nei harren, mar koene harren net fine.
25 En Simeon en Levi bleauwen troch de stêd hinne gean, en se deaden al it folk fan 'e stêd mei de skerpte fan it swurd, en se lieten gjinien oer dy't oerbleaun wie.
26 En der wie in grutte ûntsteltenis yn 'e midden fan 'e stêd, en it gjalp fan 'e minsken fan 'e stêd gie op nei de himel, en al de froulju en bern rôpen lûd.
27 En Simeon en Levi sloegen de hiele stêd; se lieten gjin man oer yn 'e hiele stêd.
28 En hja deaden Hemor en syn soan Sichem mei de skerpte fan it swurd, en hja brochten Dina mei út it hûs fan Sichem en hja gongen dêr wei.
29 En de soannen fan Jakob gyngen hinne en kamen werom, en kamen by de deaden, en plonderen al har besittings dy't yn 'e stêd en yn it fjild wiene.
30 En wylst se de bút namen, stiene trijehûndert manlju op en smieten stof op har en sloegen har mei stiennen, doe't Simeon him nei har ta draaide en hy deade har allegear mei de skerpte fan it swurd, en Simeon draaide him foar Levi om en kaam de stêd yn.
31 En hja namen harren skiep en harren kij en harren fee mei, en ek de oerbleaune froulju en bern, en hja lieden al dizze fuort, en hja iepenen in poarte en gongen út en kamen mei krêft by harren heit Jakob.
32 Doe't Jakob seach wat se allegear mei de stêd dien hiene, en de bút dy't se fan harren meinommen hiene, waard Jakob tige lilk op harren, en Jakob sei tsjin harren: Wat hawwe jimme my dit oandien? Sjoch, ik haw rêst fûn ûnder de Kanaänityske ynwenners fan it lân, en gjinien fan harren hat him mei my bemuoie.
33 En no hawwe jo my oanstjitlik makke by de ynwenners fan it lân, ûnder de Kanaäniten en de Perizziten, en ik bin mar fan in lyts oantal, en se sille allegear tsjin my gearkomme en my deadzje as se hearre fan jo wurk mei har bruorren, en ik en myn húshâlding sille ferneatige wurde.
34 En Simeon en Levi en al harren bruorren mei harren antwurden harren heit Jakob en seinen tsjin him: Sjoch, wy wenje yn it lân, en sil Sichem dit ús suster oandwaan? Wêrom swijstû oer alles wat Sichem dien hat? En sil hy ús suster behannelje as in hoer op strjitte?
35 En it oantal froulju dy't Simeon en Levi finzen nommen hawwe út 'e stêd Sichem, dy't se net deade hawwe, wie fiifentachtich dy't gjin man kend hiene.
36 En ûnder harren wie in jonge faam fan moai uterlik en moai fan oansjen, waans namme Buna wie, en Simeon naam har ta frou, en it oantal fan 'e manlju dy't se finzen namen en net deaden, wie sânenfjirtich manlju, en de rest deaden se.
37 En al de jonge mannen en froulju dy't Simeon en Levi finzen nommen hiene út 'e stêd Sichem, wieren tsjinstfeinten fan 'e soannen fan Jakob en fan harren bern nei harren, oant de dei dat de soannen fan Jakob út it lân Egypte teagen.
38 Doe't Simeon en Levi út 'e stêd gien wiene, stiene de twa jonge mannen dy't oerbleaun wiene, dy't har yn 'e stêd ferburgen hiene en net ûnder de minsken fan 'e stêd stoarn wiene, op. Dy jonge mannen gongen de stêd yn en rûnen deryn om. Se fûnen de stêd ferlitten sûnder man en allinnich froulju dy't skriemden. Doe rôpen dy jonge mannen út en seinen: "Sjoch, dit is it kwea dat de soannen fan Jakob, de Hebreër, dizze stêd oandien hawwe, om't se hjoed ien fan 'e Kanaänityske stêden ferneatige hawwe en net bang wiene foar har libben yn it hiele lân Kanaän."
39 En dizze mannen ferlieten de stêd en gongen nei de stêd Tapnach, en hja kamen dêr en fertelden de ynwenners fan Tapnach alles wat har oerkommen wie, en alles wat de soannen fan Jakob oan 'e stêd Sichem dien hiene.
40 En it nijs berikte Jasub, de kening fan Tapnach, en hy stjoerde mannen nei de stêd Sichem om dy jonge mannen te sjen, want de kening leaude harren ferhaal net en sei: Hoe koenen twa mannen sa'n grutte stêd as Sichem ferwoaste?
41 Doe kamen de boaden fan Jasub werom en fertelden him: Wy binne yn 'e stêd kommen, en dy is ferwoaste, dêr is gjin man; allinnich skriemende froulju; en der is gjin skiep of fee, want alles wat yn 'e stêd wie, hawwe de soannen fan Jakob meinommen.
42 En Jasub fernuvere him hjir oer en sei: Hoe koenen twa mannen dit dwaan, om sa'n grutte stêd te ferneatigjen, en net ien man koe der tsjin stean?
43 Want soks is net bard sûnt de dagen fan Nimrod, en sels sûnt de fierste tiid is soks net bard; en Jasub, kening fan Tapnach, sei tsjin syn folk: Wês moedich en wy sille gean en fjochtsje tsjin dizze Hebreeërs, en mei har dwaan lykas se mei de stêd dien hawwe, en wy sille de saak fan 'e minsken fan' e stêd wraak nimme.
44 En Jasub, kening fan Tapnach, rieplachte mei syn riedshearen oer dizze saak, en syn riedshearen seine tsjin him: Allinnich silst de Hebreeërs net oerwinne, want se moatte machtich wêze om dit wurk oan 'e hiele stêd te dwaan.
45 As twa fan harren de hiele stêd ferwoaste hawwe, en nimmen tsjin harren stean bliuwt, wiswier, as jo tsjin harren yngeane, sille se allegear tsjin ús opstean en ús ek ferneatigje.
46 Mar as jo nei al de keningen dy't ús omringe stjoere wolle, en se byinoar komme litte, dan sille wy mei harren gean en fjochtsje tsjin de soannen fan Jakob; dan sille jo harren oerwinne.
47 En Jasub hearde de wurden fan syn riedslju, en harren wurden wiene him en syn folk oansprekkend, en hy die dat; en Jasub, de kening fan Tapnach, stjoerde nei al de keningen fan 'e Amorieten dy't Sichem en Tapnach omsingelen, sizzende:
48 Gean mei my op en help my, en wy sille Jakob de Hebreeër en al syn soannen deadzje en se fan 'e ierde ferneatigje, want sa hat er mei de stêd Sichem dien, en witte jo der net fan?
49 En al de keningen fan 'e Amorieten hearden it kwea dat de soannen fan Jakob de stêd Sichem oandien hiene, en se wiene tige fernuvere oer har.
50 En de sân keningen fan 'e Amoriten kamen byinoar mei al har legers, sawat tsientûzen man mei lutsen swurden, en hja kamen om te fjochtsjen tsjin 'e soannen fan Jakob; en Jakob hearde dat de keningen fan 'e Amoriten byinoar kommen wiene om te fjochtsjen tsjin syn soannen, en Jakob waard tige bang, en it makke him benaud.
51 Doe rôp Jakob út tsjin Simeon en Levi en sei: Wat is dit foar in died dy't jimme dien hawwe? Wêrom hawwe jimme

my sear dien, om al de bern fan Kanaän tsjin my te bringen om my en myn húshâlding te ferneatigjen? Want ik wie rêstich, ik en myn húshâlding, en jimme hawwe dit my oandien en de ynwenners fan it lân tsjin my opset troch jimme dieden.
52 En Juda antwurde syn heit en sei: Wie it om 'e nocht dat myn bruorren Simeon en Levi alle ynwenners fan Sichem fermoarde hawwe? Wiswier wie it om't Sichem ús suster fernedere hie en it gebod fan ús God oan Noach en syn bern oertrêden hie, want Sichem naam ús suster mei geweld mei en die oerhoer mei har.
53 En Sichem die al dit kwea en net ien fan 'e ynwenners fan syn stêd bemuoide him mei, sizzende: Wêrom dochst dit? Wis dêrom binne myn bruorren gien en hawwe de stêd ferslagen, en de Heare hat it yn harren hannen jûn, om't de ynwenners de geboaden fan ús God oertrêden hiene. Is it dan om 'e nocht dat se dit allegear dien hawwe?
54 En no, wêrom bistû bang of benaud, en wêrom bistû ferfelend oer myn bruorren, en wêrom is dyn lilkens tsjin harren ûntstoken?
55 Wiswier, ús God, dy't de stêd Sichem en syn ynwenners yn harren hân joech, sil ek al de Kanaänityske keningen dy't tsjin ús komme yn ús hân jaan, en wy sille mei harren dwaan lykas myn bruorren mei Sichem dien hawwe.
56 Wês no rêstich oer harren en smit dyn eangsten fuort, mar fertrou op 'e Heare ús God, en bid ta him om ús te helpen en ús te rêden, en ús fijannen yn ús hannen oer te jaan.
57 Doe rôp Juda ien fan 'e tsjinstfeinten fan syn heit: "Gean no hinne en sjoch wêr't dy keningen, dy't tsjin ús komme, mei harren legers steane."
58 En de tsjinstfeint gyng hinne en seach fier fuort, en gyng op tsjinoer de berch Sihon, en seach al de legers fan 'e keningen yn it fjild stean, en hy gie werom nei Juda en sei: Sjoch, de keningen steane yn it fjild mei al har legers, in tige talryk folk, lykas it sân oan 'e seestrân.
59 Doe sei Juda tsjin Simeon en Levi, en tsjin al syn bruorren: Wês sterk en wês dappere soannen, want de Heare ús God is mei ús, eangje har net.
60 Stean foarút, elk fan ús, omgorde mei syn wapens, syn bôge en syn swurd, en wy sille gean en fjochtsje tsjin dizze ûnbesniene mannen; de Heare is ús God, Hy sil ús rêde.
61 En hja stiene op, en elk omgorde syn kriichswapens, grut en lyts, alve soannen fan Jakob, en al de tsjinstfeinten fan Jakob mei harren.
62 En al de tsjinstfeinten fan Izaäk dy't by Izaäk yn Hebron wiene, kamen allegear nei harren ta, útrisd mei allerhanne oarlochsark, en de soannen fan Jakob en harren tsjinstfeinten, hûndert en tolve manlju, gongen nei dizze keningen ta, en Jakob gie ek mei harren.
63 En de soannen fan Jakob stjoerden nei harren heit Izaäk, de soan fan Abraham, nei Hebron, dat is Kireath-Arba, en seine:
64 Wy smeekje Jo foar ús ta de Heare ús God, dat Jo ús beskermje tsjin 'e hannen fan 'e Kanaäniten dy't tsjin ús komme, en dat Jo se yn ús hannen oerjaan.
65 En Izaäk, de soan fan Abraham, bea ta de Heare foar syn soannen, en hy sei: O Heare God, Jo hawwe myn heit tasein, sizzende: Ik sil jo neiteam fermannichfâldigje as de stjerren fan 'e himel, en Jo hawwe my ek tasein, en Jo hawwe jo wurd befêstige, no't de keningen fan Kanaän byinoar komme, om oarloch te fieren mei myn bern, om't se gjin geweld dien hawwe.
66 No dêrom, o Heare God, God fan 'e hiele ierde, ferdraaie, ik bid Jo, de rie fan dizze keningen, sadat se net tsjin myn soannen fjochtsje meie.
67 En meitsje yndruk op 'e herten fan dizze keningen en harren folk mei de skrik fan myn soannen en bring harren grutskens del, en dat se har fan myn soannen ôfkeare kinne.
68 En mei dyn sterke hân en útstekke earm rêd myn soannen en harren tsjinstfeinten fan harren, want macht en macht binne yn dyn hannen om dit alles te dwaan.
69 En de soannen fan Jakob en harren tsjinstfeinten gongen nei dizze keningen ta, en se fertrouden op 'e Heare, harren God, en wylst se ûnderweis wiene, bea Jakob, harren heit, ek ta de Heare en sei: O Heare God, machtige en ferhege God, dy't regearre hat fan âlde tiden, fan doe ôf oant no ta en foar altyd;
70 Jo binne Hy dy't oarloggen oanstjit en se ophâldt, yn jo hân binne macht en macht om te ferheegjen en te del te bringen; O, mei myn gebed akseptabel wêze foar jo, dat jo jo mei jo genede ta my keare meie, om de herten fan dizze keningen en har folk te yndruk meitsjen mei de skrik fan myn soannen, en har en har kampen te ferskriken, en mei jo grutte goedens al dyjingen te rêden dy't op jo fertrouwe, want jo binne it dy't folken ûnder ús bringe kinne en folken ûnder ús macht bringe kinne.

HAADSTIK 35

1 En al de keningen fan 'e Amorieten kamen en namen har stân yn it fjild om mei har riedslju te rieplachtsjen wat der mei de soannen fan Jakob dien wurde moast, hwent hja wieren noch bang foar har, sizzende: Sjoch, twa fan harren hawwe de hiele stêd Sichem fermoarde.
2 En de Heare hearde de gebeden fan Izaäk en Jakob, en Hy folde de herten fan al dizze adviseurs fan 'e keningen mei grutte eangst en skrik, dat se ienriedich útroppe:
3 Binne jo hjoed ûnferstannich, of is der gjin begryp yn jo, dat jo mei de Hebreeërs fjochtsje sille, en wêrom soene jo hjoed noch wille hawwe yn jo eigen ferneatiging?
4 Sjoch, twa fan harren kamen sûnder eangst of skrik nei de stêd Sichem, en se fermoarden alle ynwenners fan 'e stêd, sadat gjinien tsjin har opstie, en hoe sille jo tsjin har allegearre fjochtsje kinne?
5 Wiswier witte jimme dat harren God tige fan harren hâldt, en machtige dingen foar harren dien hat, lykas der sûnt âlde tiden net dien binne, en ûnder al de goaden fan 'e folken is der gjinien dy't syn machtige dieden dwaan kin.
6 Wiswier rêde hy harren heit Abraham, de Hebreër, út 'e hân fan Nimrod, en út 'e hân fan al syn folk dat him faak besocht hie te deadzjen.
7 Hy rêde him ek út it fjoer dêr't kening Nimrod him yn smiten hie, en syn God rêde him derfan.
8 En wa oars kin soks dwaan? Wiswier wie it Abraham dy't de fiif keningen fan Elam fermoarde hat, doe't se de soan fan syn broer oanrekke hiene, dy't yn dy dagen yn Sodom wenne.
9 En hy naam syn tsjinstfeint dy't trou wie yn syn hûs en in pear fan syn mannen, en se efterfolgen de keningen fan Elam yn ien nacht en deaden se, en joegen al syn besittings

werom dy't se fan him ôfnommen hiene oan 'e soan fan syn broer.
10 En wis witte jimme dat de God fan dizze Hebreeërs tige bliid mei harren is, en sy binne ek bliid mei him, want sy witte dat hy harren fan al harren fijannen rêden hat.
11 En sjoch, troch syn leafde foar syn God naam Abraham syn iennichste en kostbere soan en wie fan doel him as brânoffer oan syn God te bringen, en as God him net hjirfan ôfhâlden hie, soe hy it dan dien hawwe troch syn leafde foar syn God.
12 En God seach al syn wurken, en swarde him, en beloofde him dat Hy syn soannen en al syn neiteam rêde soe fan alle problemen dy't har oerkomme soene, om't Hy dit dien hie, en troch syn leafde ta syn God syn meilijen mei syn bern ûnderdrukt hie.
13 En hawwe jimme net heard wat harren God dien hat oan Farao, de kening fan Egypte, en oan Abimelech, de kening fan Gerar, troch Abrahams frou te nimmen, dy't fan har sei: Sy is myn suster, dat se him net om har deadzje soene, en tinke soene om har ta frou te nimmen? En God die oan harren en harren folk alles wat jimme heard hawwe.
14 En sjuch, wy sels seagen mei ús eagen dat Esau, de broer fan Jakob, mei fjouwerhûndert man nei him ta kaam, mei de bedoeling him te deadzjen, want hy tocht deroan dat hy de segen fan syn heit fan him ôfnommen hie.
15 En hy gyng him temjitte doe't er út Syrië kaam, om de mem mei de bern te deadzjen, en wa rêde him út syn hannen as syn God, op wa't er fertroude? Hy rêde him út 'e hân fan syn broer en ek út 'e hannen fan syn fijannen, en wis sil hy se wer beskermje.
16 Wa wit net dat it harren God wie dy't harren de krêft joech om de stêd Sichem it kwea oan te dwaan dêr't jimme fan heard hawwe?
17 Koene twa manlju dan mei har eigen krêft sa'n grutte stêd as Sichem ferneatigje, as it net wie foar har God, op wa't se fertrouden? Hy sei en die dit allegear mei har om de ynwenners fan 'e stêd yn har stêd te deadzjen.
18 En kinne jo dan dejingen oerwinne dy't byinoar út jo stêd kommen binne om mei har allegear te fjochtsjen, sels as tûzen kear safolle mear jo te help komme soene?
19 Wiswier witte en begripe jimme dat jimme net komme om mei harren te fjochtsjen, mar jimme komme om oarloch te fieren tsjin harren God dy't harren útkeazen hat, en dêrom binne jimme allegear hjoed kommen om ferneatige te wurden.
20 No dêrom, hâld jimme ôf fan dit kwea dat jimme oer jimmesels besykje te bringen, en it sil better foar jimme wêze om net mei harren yn 'e striid te gean, hoewol se mar in pear yn oantal binne, om't harren God mei harren is.
21 Doe't de keningen fan 'e Amorieten al de wurden fan harren adviseurs hearden, waarden harren herten fol eangst, en se wiene bang foar de soannen fan Jakob en woene net tsjin harren fjochtsje.
22 En hja neigen har earen nei de wurden fan harren adviseurs, en hja lústeren nei al harren wurden, en de wurden fan 'e adviseurs wiene tige tefreden mei de keningen, en hja diene dat.
23 En de keningen kearden har om en hâlden har tsjin 'e soannen fan Jakob, want se doarsten har net te benaderjen om oarloch mei har te fieren, want se wiene tige bang foar har, en har hert smolt yn har fan har eangst foar har.
24 Want dit gie fan 'e Heare nei harren ta, want Hy hearde de gebeden fan syn tsjinstfeinten Izaäk en Jakob, want se fertrouden op Him; en al dizze keningen kamen dy dei werom mei harren kampen, elk nei syn eigen stêd, en se fochten doe net mei de soannen fan Jakob.
25 En de soannen fan Jakob bleauwen dy dei oant de jûn tsjinoer de berch Sihon stean, en doe't se seagen dat dizze keningen net kamen om tsjin har te fjochtsjen, gongen de soannen fan Jakob werom nei hûs.

HAADSTIK 36

1 Yn dy tiid ferskynde de Heare oan Jakob en sei: Meitsje jo klear, gean nei Bethel en bliuw dêr, en meitsje dêr in alter foar de Heare dy't oan jo ferskynd is, dy't jo en jo soannen út ellinde rêden hat.
2 Doe stie Jakob op mei syn soannen en alles wat er hie, en sy gongen en kamen nei Bethel neffens it wurd fan de Heare.
3 En Jakob wie njoggenennjoggentich jier âld doe't er nei Bethel gyng, en Jakob en syn soannen en al it folk dat by him wie, bleauwen yn Bethel yn Luz, en hy boude dêr in alter foar de Heare dy't him ferskynd wie, en Jakob en syn soannen bleauwen seis moannen yn Bethel.
4 Yn dy tiid stoar Deborah, de dochter fan Us, de ferpleechster fan Rebekka, dy't by Jakob west hie; en Jakob begroef har ûnder Bethel, ûnder in iik dy't dêr stie.
5 En Rebekka, de dochter fan Betuel, de mem fan Jakob, stoar ek yn dy tiid yn Hebron, dat is Kireath-Arba, en sy waard begroeven yn 'e grot fan Machpela, dy't Abraham kocht hie fan 'e bern fan Heth.
6 En it libben fan Rebekka wie hûnderttritich jier, en sy stoar. Doe't Jakob hearde dat syn mem Rebekka dea wie, gûlde er bitter om syn mem en makke in grutte rou oer har en oer Debora, har ferpleechster, ûnder de iik. En hy neamde dy plak Allon-Bakhút.
7 En Laban, de Syriër, stoar yn dy dagen, om't God him sloech, om't er it ferbûn tusken him en Jakob skeind hie.
8 En Jakob wie hûndert jier âld doe't de Heare him ferskynde, en him seinge en him Israel neamde, en Rachel, de frou fan Jakob, waard yn dy dagen swier.
9 En yn dy tiid reizge Jakob en alles wat by him hearde fan Bethel om nei it hûs fan syn heit te gean, nei Hebron.
10 En wylst se ûnderweis wiene, en der noch mar in koart eintsje te gean wie om nei Efrata te kommen, krige Rachel in soan, en sy krige swiere weeën en stoar.
11 En Jakob begroef har oan 'e wei nei Efrata, dat is Bethlehem, en hy sette in tinkstien op har grêf, dat dêr oant hjoed de dei is; en de dagen fan Rachel wiene fiifenfjirtich jier en sy stoar.
12 En Jakob neamde de namme fan syn soan dy't him berne wie, dy't Rachel him berne hie, Benjamin, om't er him berne wie yn it lân oan 'e rjochterhân.
13 En it wie nei de dea fan Rachel dat Jakob syn tinte opsloech yn 'e tinte fan har tsjinstfaam Bilha.
14 En Ruben wie oergeunstich op syn mem Lea fanwegen dit, en hy waard fol mei lilkens, en hy stie op yn syn lilkens en gyng en gie de tinte fan Bilha yn en hy ferpleatste dêrwei it bêd fan syn heit.
15 Yn dy tiid waard it diel fan it berterjocht, tegearre mei de keninklike en prysterlike amten, fan 'e soannen fan

Ruben ôfnommen, om't hy it bêd fan syn heit ûntheilige hie, en it berterjocht waard oan Jozef jûn, it keninklik amt oan Juda, en it prysterskip oan Levi, om't Ruben it bêd fan syn heit ûntheilige hie.
16 En dit binne de geslachten fan Jakob dy't him berne binne yn Paddan-Aram, en Jakobs soannen wiene tolve.
17 De soannen fan Lea wiene Ruben, de earstberne, en Simeon, Levi, Juda, Issaskar, Sebulon en harren suster Dina; en de soannen fan Rachel wiene Jozef en Benjamin.
18 De soannen fan Silpa, Lea's tsjinstfaam, wiene Gad en Aser, en de soannen fan Bilha, Rachel's tsjinstfaam, wiene Dan en Naftali; dat binne de soannen fan Jakob dy't him berne binne yn Paddan-Aram.
19 Doe reizgen Jakob en syn soannen en alles wat by him hearde, en kamen by Mamre, dat is Kireath-Arba, dat yn Hebron leit, dêr't Abraham en Izaäk as frjemdlingen taholden; en Jakob wenne mei syn soannen en alles wat by him hearde by syn heit yn Hebron.
20 En syn broer Esau en syn soannen, en alles wat by him hearde, gongen nei it lân Seïr en wennen dêr, en krigen besittings yn it lân Seïr, en de bern fan Esau wiene fruchtber en fermannichfâldigen har tige yn it lân Seïr.
21 En dit binne de geslachten fan Ezau dy't him berne binne yn it lân Kanaän, en Ezau's soannen wiene fiif.
22 En Ada krige oan Esau syn earstberne Elifas, en sy krige him ek Rehuël, en Ahlibama krige him Jeüs, Jaälam en Korach.
23 Dit binne de bern fan Ezau dy't him berne binne yn it lân Kanaän; en de soannen fan Elifas, de soan fan Ezau, wiene Teman, Omar, Sefo, Gatam, Kenas en Amalek, en de soannen fan Rehuël wiene Nahat, Serach, Sama en Missa.
24 En de soannen fan Jeüs wieren Timna, Alva en Jetet; en de soannen fan Jaälam wieren Ala, Pinor en Kenas.
25 En de soannen fan Korach wiene Teman, Mibsar, Magdiel en Eram; dat binne de famyljes fan 'e soannen fan Esau neffens har hartogdommen yn it lân Seïr.
26 En dit binne de nammen fan 'e soannen fan Seïr, de Horyt, ynwenners fan it lân Seïr: Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, Disan, Ezer en Dison, sân soannen.
27 En de bern fan Lotan wienen Hori, Heman en harren suster Timna, dat is Timna, dy't by Jakob en syn soannen kaam, mar se woene net nei har harkje, en sy gie hinne en waard in byfrou fan Elifas, de soan fan Esau, en sy krige him Amalek.
28 En de soannen fan Sobal wieren Alvan, Manahath, Ebal, Sefo en Onam, en de soannen fan Sibeon wieren Aja en Ana; dat wie dy Ana dy't de Jemim yn 'e woastenije fûn doe't er de ezels fan syn heit Sibeon weide.
29 En wylst er de ezels fan syn heit fiede, late er se op ferskillende tiden nei de woastyn om se te fieden.
30 En der barde in dei dat hy harren nei ien fan 'e woastinen oan 'e seekust brocht, foar de woastenije fan it folk, en wylst hy harren fiede, sjoch, in tige swiere stoarm kaam fan 'e oare kant fan 'e see en rêste op 'e ezels dy't dêr oan it weidzjen wiene, en se bleauwen allegear stilstean.
31 En dêrnei kamen der sa'n hûnderttweintich grutte en skriklike bisten út 'e woastenije oan 'e oare kant fan 'e see, en se kamen allegear by it plak dêr't de ezels wiene, en se setten har dêr del.
32 En dy bisten, fan har midden nei ûnderen, wiene yn 'e foarm fan 'e bern fan 'e minske, en fan har midden nei boppen hienen guon de likenis fan bearen, en guon de likenis fan 'e keephas, mei sturten efter har fan tusken har skouders dy't nei de ierde rikken, lykas de sturten fan 'e ducheephath, en dizze bisten kamen en rieden op dizze ezels, en liede se fuort, en se gongen fuort oant hjoed de dei.
33 En ien fan dizze bisten kaam nei Ana ta en sloech him mei syn sturt, en flechte doe fan dat plak.
34 En doe't er dit wurk seach, wie er tige bang foar syn libben, en hy flechte en ûntsnapte nei de stêd.
35 En hy fertelde oan syn soannen en bruorren alles wat him oerkommen wie, en in protte mannen gongen om de ezels te sykjen, mar koene se net fine, en Ana en syn bruorren gongen fan dy dei ôf net mear nei dat plak, om't se tige bang wiene foar har libben.
36 En de bern fan Ana, de soan fan Seïr, wiene Dison en syn suster Ahlibama, en de bern fan Dison wiene Hemdan, Esban, Jitran en Keran, en de bern fan Ezer wiene Bilhan, Zaavan en Akan, en de bern fan Dison wiene Us en Aran.
37 Dit binne de famyljes fan 'e bern fan Seïr de Horyt, neffens harren hartogdommen yn it lân Seïr.
38 En Ezau en syn bern wennen yn it lân fan Seïr de Horyt, de ynwenner fan it lân, en se hienen dêr besittings en wiene fruchtber en fermannichfâldigen har tige, en Jakob en syn bern en alles wat by harren hearde, wennen by harren heit Izaäk yn it lân Kanaän, lykas de Heare Abraham, harren heit, gebean hie.

HAADSTIK 37

1 En yn it hûndert en fiifde libbensjier fan Jakob, dat is it njoggende jier dat Jakob mei syn bern yn it lân Kanaän wenne hat, kaam hy út Paddan-Aram.
2 En yn dy dagen reizge Jakob mei syn bern út Hebron, en sy gongen werom nei de stêd Sichem, sy en alles wat by harren hearde, en sy wennen dêr, want de bern fan Jakob krigen goed en fet weidlân foar harren fee yn 'e stêd Sichem, de stêd Sichem wie doe wer opboud, en dêr wennen sa'n trijehûndert manlju en froulju.
3 En Jakob en syn bern en alles wat by him hearde, wennen yn it stik lân dat Jakob kocht hie fan Hemor, de heit fan Sichem, doe't er út Paddan-Aram kaam foardat Simeon en Levi de stêd ferovere hiene.
4 En al dy keningen fan 'e Kanaäniten en Amoriten dy't de stêd Sichem omsingelen, hearden dat de soannen fan Jakob wer nei Sichem kommen wiene en dêr wenne hiene.
5 En hja seinen: Sille de soannen fan Jakob, de Hebreër, wer nei de stêd komme en dêr wenje, nei't se de ynwenners slein en ferdreaun hawwe? Sille se no weromkomme en ek de ynwenners fan 'e stêd ferdreaun of deadzje?
6 En al de keningen fan Kanaän kamen wer byinoar, en hja kamen byinoar om oarloch te fieren tsjin Jakob en syn soannen.
7 En Jasub, de kening fan Tapnach, stjoerde ek nei al syn buorlju, nei Elan, de kening fan Gaäsj, en nei Ihuri, de kening fan Silo, en nei Paraton, de kening fan Chazar, en nei Susi, de kening fan Sarton, en nei Laban, de kening fan Bet-Choran, en nei Shabir, de kening fan Othnay-ma, sizzende:

8 Kom op nei my ta en help my, en lit ús Jakob de Hebreeër en syn soannen en alles wat by him heart, deadzje, want se binne wer nei Sichem kommen om it yn besit te nimmen en syn ynwenners te deadzjen lykas earder.
9 En al dizze keningen kamen byinoar en kamen mei al har kampen, in folk tige talryk as it sân oan 'e seestrân, en se stiene allegear tsjinoer Tapnach.
10 En Jasub, de kening fan Tapnach, gyng nei harren ta mei syn hiele leger, en hy sloech syn kamp op tsjinoer Tapnach bûten de stêd, en al dizze keningen ferdielden se yn sân divyzjes, sân kampen tsjin de soannen fan Jakob.
11 En hja stjoerden in ferklearring nei Jakob en syn soan, sizzende: Kom jimme allegearre nei ús ta, dat wy in gearkomste hawwe kinne yn 'e flakte, en wraak nimme kinne foar de saak fan 'e mannen fan Sichem dy't jimme yn harren stêd fermoarde hawwe, en jimme sille no weromgean nei de stêd Sichem en dêr wenje, en har ynwenners deadzje lykas earder.
12 En de soannen fan Jakob hearden dit en harren lilkens waard tige ûntstoken troch de wurden fan 'e keningen fan Kanaän, en tsien fan 'e soannen fan Jakob makken har hastich en stiene op, en elk fan harren gorde syn kriichswapens oan; en der wiene hûndert en twa fan harren tsjinstfeinten mei harren yn slagoarder.
13 En al dizze mannen, de soannen fan Jakob mei harren tsjinstfeinten, gongen nei dizze keningen ta, en Jakob, harren heit, wie mei harren, en se stiene allegear op 'e heuvel fan Sichem.
14 En Jakob bea ta de Heare foar syn soannen, en hy spriede syn hannen út nei de Heare, en hy sei: O God, Jo binne in Almachtige God, Jo binne ús Heit, Jo hawwe ús foarme en wy binne it wurk fan Jo hannen; ik bid Jo, rêd myn soannen troch Jo genede út 'e hân fan harren fijannen, dy't hjoed komme om mei harren te fjochtsjen en rêd harren út harren hân, want yn Jo hân is macht en sterkte, om in pear te rêden fan 'e mannichte.
15 En jou myn soannen, dyn tsjinstfeinten, krêft fan hert en macht om te fjochtsjen tsjin harren fijannen, om harren te ûnderwerpen en harren fijannen foar harren te litten falle, en lit myn soannen en harren tsjinstfeinten net stjerre troch de hannen fan 'e bern fan Kanaän.
16 Mar as it goed liket yn jo eagen om it libben fan myn soannen en harren tsjinstfeinten te nimmen, nim se dan yn jo grutte genede troch de hannen fan jo tsjinners, sadat se hjoed net omkomme troch de hannen fan 'e keningen fan 'e Amoriten.
17 En doe't Jakob ophâlde te bidden ta de Heare, skodde de ierde fan syn plak, en de sinne waard tsjuster, en al dizze keningen waarden ferskrekke en in grutte skrik naam har oer.
18 En de Heare harke nei it gebed fan Jakob, en de Heare makke yndruk op 'e herten fan al de keningen en harren legers mei de skrik en eangst fan 'e soannen fan Jakob.
19 Want de Heare liet harren it lûd fan weinen hearre, en it lûd fan machtige hynders fan 'e soannen fan Jakob, en it lûd fan in grut leger dat harren begeliede.
20 En dizze keningen waarden mei grutte skrik pakt foar de soannen fan Jakob, en wylst se yn har ferbliuwen stiene, sjoch, de soannen fan Jakob kamen op har ôf, mei hûndert en tolve manlju, mei in grut en geweldig gejuich.
21 En doe't de keningen de soannen fan Jakob op har ta kommen seagen, waarden se noch mear yn panyk rekke, en se wiene geneigd om har werom te lûken foar de soannen fan Jakob lykas earst, en net mei har te fjochtsjen.
22 Mar se lutsen har net werom en seinen: It soe in skande foar ús wêze om ús sa twa kear foar de Hebreeërs werom te lûken.
23 En de soannen fan Jakob kamen tichterby en foelen op tsjin al dizze keningen en harren legers, en sy seagen, en sjuch, it wie in tige machtich folk, talryk as it sân fan 'e see.
24 Doe rôpen de soannen fan Jakob ta de Heare en seinen: Help ús, Heare, help ús en antwurdzje ús, want wy fertrouwe op Jo, en lit ús net stjerre troch de hannen fan dizze ûnbesniene mannen, dy't hjoed tsjin ús opkommen binne.
25 En de soannen fan Jakob omgorden har wapens fan 'e oarloch, en se namen yn har hannen, elk syn skyld en syn spear, en se kamen ta de striid.
26 En Juda, de soan fan Jakob, rûn earst foar syn bruorren út, en tsien fan syn tsjinstfeinten mei him, en hy gyng nei dizze keningen ta.
27 En Jasub, kening fan Tapnach, kaam ek earst út mei syn leger foar Juda, en Juda seach Jasub en syn leger op him ta kommen, en Juda's grime waard ûntstoken, en syn lilkens baarnde yn him, en hy naderde de striid dêr't Juda syn libben yn weage.
28 En Jasub en al syn leger kamen op foarút nei Juda, en hy ried op in tige sterk en machtich hynder, en Jasub wie in tige dapper man, en bedutsen mei izer en messing fan kop oant tean.
29 En wylst er op it hynder siet, skeat er pylken mei beide hannen fan foaren en fan efteren, lykas syn gewoante wie yn al syn fjildslaggen, en hy miste noait it plak dêr't er syn pylken op rjochte.
30 En doe't Jasub kaam om te fjochtsjen tsjin Juda, en in protte pylken op Juda skeat, bûn de Heare de hân fan Jasub, en al de pylken dy't er skeat, foelen werom op syn eigen mannen.
31 En nettsjinsteande dit bleau Jasub oprinne nei Juda, om him út te daagjen mei de pylken, mar de ôfstân tusken har wie sawat tritich eln, en doe't Juda seach dat Jasub syn pylken op him ôfsjitte, rûn hy nei him ta mei syn grime-opwekke macht.
32 Doe naam Juda in grutte stien fan 'e grûn op, en syn gewicht wie sechstich sikkel, en Juda rûn nei Jasub ta, en mei de stien rekke hy him op syn skyld, dat Jasub ferbjustere waard fan 'e klap, en foel fan syn hynder op 'e grûn.
33 En it skyld bruts út 'e hân fan Jasub, en troch de krêft fan 'e klap sprong it oer in ôfstân fan sawat fyftjin eln, en it skyld foel foar it twadde leger.
34 En de keningen dy't mei Jasub kamen, seagen fan fierren de krêft fan Juda, de soan fan Jakob, en wat hy Jasub oandien hie, en se wiene ferskriklik bang foar Juda.
35 En hja kamen byinoar by it kamp fan Jasub, doe't se syn betizing seagen, luts Juda syn swurd en sloech twaenfjirtich mannen út it kamp fan Jasub, en it hiele kamp fan Jasub flechte foar Juda, en nimmen koe him tsjinhâlde, en hja ferlieten Jasub en flechten foar him, en Jasub lei noch altyd op 'e grûn.

36 En Jasub seach dat al de mannen fan syn kamp foar him flechte wiene, en hy hastige him en stie mei skrik op tsjin Juda, en stie op syn skonken tsjinoer Juda.
37 En Jasub hie in ienriedige striid mei Juda, skyld tsjin skyld pleatst, en Jasub syn mannen flechten allegear, want se wiene tige bang foar Juda.
38 En Jasub naam syn spear yn 'e hân om Juda op syn holle te reitsjen, mar Juda hie gau syn skyld tsjin Jasub syn spear oan syn holle pleatst, sadat it skyld fan Juda de klap fan Jasub syn spear krige, en it skyld waard ek ynspjalten.
39 Doe't Juda seach dat syn skyld spjalte wie, luts er hastich syn swurd en rekke Jasub by syn enkels, en houde syn fuotten ôf, sadat Jasub op 'e grûn foel, en de spear út syn hân foel.
40 En Juda pakte hastich de spear fan Jasub op, dêr't er syn holle mei ôfhakt en dy neist syn fuotten smiet.
41 Doe't de soannen fan Jakob seagen wat Juda Jasub oandien hie, flechten se allegear nei de rigen fan 'e oare keningen, en de soannen fan Jakob fochten mei it leger fan Jasub, en de legers fan al de keningen dy't dêr wiene.
42 En de soannen fan Jakob lieten fyftjin tûzen fan harren mannen falle, en se sloegen se as wiene se op kalebassen oan it slaan, en de rest flechten foar harren libben.
43 En Juda stie noch by it lichem fan Jasub, en ûntdie Jasub syn harnas.
44 En Juda naam ek it izer en koper ôf dat om Jasub hinne wie, en sjuch, njoggen mannen fan 'e oersten fan Jasub kamen mei om tsjin Juda te fjochtsjen.
45 En Juda hastige him en naam in stien fan 'e grûn op, en rekke dêrmei ien fan harren op 'e holle, dat syn skedel bruts, en it lichem foel ek fan it hynder op 'e grûn.
46 En de acht oersten dy't oerbleaunen, seagen de sterkte fan Juda, wiene tige bang en flechten, en Juda mei syn tsien mannen efterfolge har, en se hellen har yn en deaden har.
47 En de soannen fan Jakob wiene noch altyd dwaande mei it ferslaan fan 'e legers fan 'e keningen, en se deaden in protte fan harren, mar dy keningen hâlden dapper harren stânpunt by harren kapteins, en lutsen har net werom fan harren plakken, en se rôpen út tsjin dyjingen fan harren legers dy't flechten foar de soannen fan Jakob, mar nimmen woe nei harren harkje, want se wiene bang foar harren libben, dat se net stjerre soene.
48 En al de soannen fan Jakob, nei't se de legers fan 'e keningen ferslein hiene, kamen werom en kamen foar Juda, en Juda wie noch altyd dwaande mei it fermoardzjen fan 'e acht kapteins fan Jasub, en it útlûken fan harren klean.
49 En Levi seach Elon, kening fan Gaäsj, op him ta kommen, mei syn fjirtjin oanfierders om him te ferslaan, mar Levi wist it net wis.
50 En Elon mei syn oanfierders kaam tichterby, en Levi seach om en seach dat de striid him yn 'e efterhoede jûn wie, en Levi rûn mei tolve fan syn tsjinstfeinten, en sy gongen hinne en deaden Elon en syn oanfierders mei de skerpte fan it swurd.

HAADSTIK 38

1 En Ihuri, de kening fan Silo, kaam op om Elon te helpen, en hy kaam tichterby Jakob, doe't Jakob syn bôge dy't yn syn hân wie, luts en mei in pylk Ihuri rekke, wêrtroch't hy dea waard.
2 En doe't Ihuri, de kening fan Silo, dea wie, flechten de fjouwer oerbleaune keningen fan harren post mei de rest fan 'e kapteins, en se besochten har werom te lûken, sizzende: Wy hawwe gjin krêft mear by de Hebreeërs nei't se de trije keningen en harren kapteins fermoarde hawwe dy't machtiger wiene as wy.
3 En doe't de soannen fan Jakob seagen dat de oerbleaune keningen fan har plak weihelle wiene, setten se har efternei, en Jakob kaam ek fan 'e heuvel fan Sichem, fan it plak dêr't er stie, en se gongen de keningen achternei en se kamen har mei har tsjinstfeinten temjitte.
4 En de keningen en de oersten mei de rest fan harren legers, seagen dat de soannen fan Jakob harren tichterby kamen, wiene bang foar harren libben en flechten oant se de stêd Chasar berikten.
5 En de soannen fan Jakob efterfolgen harren oant de poarte fan 'e stêd Chazar, en se sloegen in grutte nederlaach ûnder de keningen en harren legers, sawat fjouwertûzen man, en wylst se it leger fan 'e keningen fersloegen, wie Jakob dwaande mei syn bôge en beheinde him ta it ferslaan fan 'e keningen, en hy fermoarde se allegear.
6 En hy deade Paraton, de kening fan Chazar, by de poarte fan 'e stêd Chazar, en dêrnei deade hy Susi, de kening fan Sarton, en Laban, de kening fan Betchorin, en Shabir, de kening fan Machnayma, en hy deade se allegearre mei pylken, in pylk nei elk fan har, en se stoaren.
7 En doe't de soannen fan Jakob seagen dat alle keningen dea wiene en dat se útinoar slein wiene en har weromlutsen, fierden se de striid troch mei de legers fan 'e keningen foar de poarte fan Chazar, en se sloegen noch altyd sa'n fjouwerhûndert fan harren mannen.
8 En trije mannen fan Jakobs tsjinstfeinten foelen yn dy striid, en doe't Juda seach dat trije fan syn tsjinstfeinten stoarn wiene, fertriet it him tige, en syn lilkens baarnde yn him tsjin de Amoryten.
9 En al de mannen dy't oerbleaunen fan 'e legers fan 'e keningen wiene tige bang foar har libben, en se flechten en brutsen de poarte fan 'e muorren fan 'e stêd Chazar, en se gongen allegear de stêd yn foar feiligens.
10 En hja ferburgen har midden yn 'e stêd Chazar, want de stêd Chazar wie tige grut en wiidweidich, en doe't al dizze legers de stêd ynkaam wiene, rûnen de soannen fan Jakob har achternei nei de stêd.
11 En fjouwer machtige mannen, betûft yn 'e striid, kamen út 'e stêd wei en stiene foar de yngong fan 'e stêd, mei lutsen swurden en spearen yn 'e hannen, en se stelden har foar de soannen fan Jakob op, en woene har net tastean om de stêd yn te gean.
12 En Naftali rûn en kaam tusken harren yn en sloech mei syn swurd twa fan harren, en houde harren hollen yn ien klap ôf.
13 En hy draaide him nei de oare twa ta, en sjuch, sy wiene flechte, en hy efterfolge harren, helle harren yn, sloech harren en deade harren.
14 Doe kamen de soannen fan Jakob by de stêd en seagen, en sjuch, dêr wie noch in muorre by de stêd, en sy sochten nei de poarte fan 'e muorre mar koenen dy net fine, en Juda sprong boppe op 'e muorre, en Simeon en Levi folgen him, en sy kamen alle trije fan 'e muorre del yn 'e stêd.
15 En Simeon en Levi deaden al de mannen dy't foar feiligens nei de stêd flechten, en ek de ynwenners fan 'e

stêd mei harren froulju en bern, se deaden mei de skerpte fan it swurd, en it gjalp fan 'e stêd stie op nei de himel.
16 En Dan en Naftali sprongen op 'e muorre om te sjen wat it lûd fan jammerjen feroarsake, want de soannen fan Jakob wiene benaud oer harren bruorren, en se hearden de ynwenners fan 'e stêd sprekken mei skriemen en smeekbeden, sizzende: Nim alles wat wy yn 'e stêd hawwe en gean fuort, allinich deadzje ús net.
17 Doe't Juda, Simeon en Levi opholden wiene mei it ferslaan fan 'e ynwenners fan 'e stêd, gongen se de muorre op en rôpen Dan en Naftali, dy't op 'e muorre wiene, en de rest fan harren bruorren, en Simeon en Levi fertelden harren oer de yngong yn 'e stêd, en al de soannen fan Jakob kamen om de bút te heljen.
18 En de soannen fan Jakob namen de bút fan 'e stêd Chazar, de skiep en kij, en it besit, en se namen alles wat der nommen wurde koe, en teagen dy dei fuort út 'e stêd.
19 En de oare deis gongen de soannen fan Jakob nei Sarton, want se hearden dat de mannen fan Sarton dy't yn 'e stêd bleaun wiene, byinoar kamen om mei har te fjochtsjen, om't se har kening fermoarde hiene, en Sarton wie in tige hege en fersterke stêd, en it hie in djippe wâl om 'e stêd hinne.
20 En de pylder fan 'e wâl wie sawat fyftich eln en syn breedte fjirtich eln, en der wie gjin plak foar in man om de stêd yn te gean fanwegen de wâl, en de soannen fan Jakob seagen de wâl fan 'e stêd, en sy sochten in yngong deryn, mar koene it net fine.
21 Want de yngong ta de stêd wie oan 'e efterkant, en elkenien dy't de stêd ynkomme woe, kaam oer dy wei en gie om 'e hiele stêd hinne, en dêrnei kaam er de stêd yn.
22 Doe't de soannen fan Jakob seagen dat se de wei nei de stêd net fine koene, waard harren lilkens tige ûntstoken, en de ynwenners fan 'e stêd seagen dat de soannen fan Jakob nei harren ta kamen, wiene tige bang foar harren, want se hiene heard fan harren krêft en wat se Chasar oandien hiene.
23 En de ynwenners fan 'e stêd Sarton koenen net útgean nei de soannen fan Jakob nei't se yn 'e stêd byinoar kommen wiene om tsjin har te fjochtsjen, út eangst dat se dêrmei yn 'e stêd komme soene, mar doe't se seagen dat se op har ta kamen, wiene se tige bang foar har, want se hiene heard fan har krêft en wat se Chazar oandien hiene.
24 Dat de ynwenners fan Sarton namen de brêge fan 'e dyk fan 'e stêd gau fuort, fan syn plak, foardat de soannen fan Jakob kamen, en brochten it yn 'e stêd.
25 En de soannen fan Jakob kamen en sochten de wei nei de stêd, mar koenen it net fine en de ynwenners fan 'e stêd gongen nei de top fan 'e muorre, en seagen, en sjuch, de soannen fan Jakob sochten in yngong nei de stêd.
26 En de ynwenners fan 'e stêd smaadden de soannen fan Jakob fan 'e boppekant fan 'e muorre ôf, en se ferflokten har, en de soannen fan Jakob hearden de smaad, en se waarden tige lilk, en har grime baarnde yn har.
27 En de soannen fan Jakob waarden lilk op har, en se stiene allegear op en sprongen oer de wâl mei de krêft fan har krêft, en troch har macht gongen se de fjirtich el breedte fan 'e wâl foarby.
28 En doe't se de wâl foarby wiene, stiene se ûnder de muorre fan 'e stêd, en se fûnen alle poarten fan 'e stêd mei izeren doarren ôfsletten.
29 En de soannen fan Jakob kamen tichterby om de doarren fan 'e poarten fan 'e stêd iepen te brekken, mar de ynwenners lieten it harren net ta, want fan 'e boppekant fan 'e muorre smieten se stiennen en pylken op har.
30 En it tal fan it folk dat op 'e muorre wie, wie sawat fjouwerhûndert man, en doe't de soannen fan Jakob seagen dat de mannen fan 'e stêd har de poarten fan 'e stêd net iepenje lieten, sprongen se en klommen op 'e top fan 'e muorre, en Juda gyng earst op nei it eastlike diel fan 'e stêd.
31 En Gad en Aser gongen him efternei nei de westhoeke fan 'e stêd, en Simeon en Levi nei it noarden, en Dan en Ruben nei it suden.
32 En de mannen dy't boppe op 'e muorre wiene, de ynwenners fan 'e stêd, seagen dat de soannen fan Jakob op har ta kamen, se flechten allegear fan 'e muorre ôf, kamen del yn 'e stêd, en ferburgen har midden yn 'e stêd.
33 En Issaskar en Naftali, dy't ûnder de muorre oerbleaunen, kamen tichterby en brutsen de poarten fan 'e stêd, en stieken in fjoer oan by de poarten fan 'e stêd, dat it izer smolt, en al de soannen fan Jakob kamen yn 'e stêd, sy en al har mannen, en sy fochten mei de ynwenners fan 'e stêd Sarton, en sloegen har mei de skerpte fan it swurd, en gjinien koe foar har ophâlde.
34 En sa'n twahûndert manlju flechten út 'e stêd, en se gongen allegear en ferburgen har yn in bepaalde toer yn 'e stêd, en Juda efterfolge har nei de toer en hy bruts de toer ôf, dy't op 'e mannen ynfoel, en se stoaren allegear.
35 En de soannen fan Jakob gongen de dyk op fan it dak fan dy toer, en se seagen, en sjuch, dêr wie in oare sterke en hege toer yn 'e fierte yn 'e stêd, en de top dêrfan rikte oant de himel, en de soannen fan Jakob hastigen har en kamen del, en gongen mei al har mannen nei dy toer, en fûnen it fol mei sawat trijehûndert manlju, froulju en lytse bern.
36 En de soannen fan Jakob joegen in grutte slach ûnder dy mannen yn 'e toer en se flechten fuort en flechten foar har.
37 En Simeon en Levi efterfolgen harren, doe kamen tolve machtige en dappere mannen nei harren ta út it plak dêr't se har ferburgen hiene.
38 En dy tolve mannen fierden in sterke striid tsjin Simeon en Levi, en Simeon en Levi koenen har net oerwinne, en dy dappere mannen brutsen de skylden fan Simeon en Levi, en ien fan harren rekke Levi syn holle mei syn swurd, doe't Levi hastich syn hân op syn holle lei, want hy wie bang foar it swurd, en it swurd rekke Levi syn hân, en it miste mar in bytsje oan 'e hân fan Levi dy't ôfsnien waard.
39 En Levi pakte it swurd fan 'e dappere man yn syn hân, en naam it mei geweld fan 'e man ôf, en dêrmei sloech hy op 'e holle fan 'e machtige man, en hy sloech syn holle ôf.
40 En alve mannen kamen tichterby om mei Levi te fjochtsjen, want se seagen dat ien fan harren deade wie, en de soannen fan Jakob fochten, mar de soannen fan Jakob koenen har net oerwinne, want dy mannen wiene tige machtich.
41 Doe't de soannen fan Jakob seagen dat se har net oerwinne koene, joech Simeon in lûde en geweldige gjalp, en de alve machtige mannen wiene fernuvere troch de stim fan Simeon syn gjalp.
42 En Juda herkende fan fierren de stim fan Simeon syn roppen, en Naftali en Juda rûnen mei harren skylden nei Simeon en Levi, en fûnen harren fjochtsjend mei dy

machtige mannen, dy't net by steat wiene om harren te oerwinnen, om't harren skylden brutsen wiene.
43 En Naftali seach dat de skylden fan Simeon en Levi brutsen wiene, en hy naam twa skylden fan syn tsjinstfeinten en brocht se nei Simeon en Levi.
44 En Simeon, Levi en Juda fochten dy dei alle trije tsjin de alve machtige mannen oant de tiid fan sinneûndergong, mar se koenen har net oerwinne.
45 En dit waard oan Jakob ferteld, en hy waard tige fertrietlik, en hy bea ta de Heare, en hy en syn soan Naftali gongen tsjin dizze machtige mannen op.
46 En Jakob kaam tichterby en spande syn bôge, en kaam tichter by de machtige mannen, en deade trije fan harren mannen mei de bôge, en de oerbleaune acht kearden werom, en sjuch, de oarloch waard tsjin harren fierd fan foaren en fan efteren, en se wiene tige bang foar harren libben, en koene net stean foar de soannen fan Jakob, en se flechten foar harren wei.
47 En yn harren flecht moete se Dan en Aser dy't op harren ta kamen, en se foelen ynienen op harren oan, en fochten mei harren, en deaden twa fan harren, en Juda en syn bruorren efterfolgen harren, en sloegen de oerbleaune fan harren, en deaden harren.
48 En al de soannen fan Jakob kamen werom en rûnen om 'e stêd hinne, op syk oft se manlju fine koene, en se fûnen sawat tweintich jonge mannen yn in grot yn 'e stêd, en Gad en Aser sloegen se allegearre, en Dan en Naftali foelen de rest fan 'e mannen oan dy't flechte en ûntkommen wiene út 'e twadde toer, en se sloegen se allegearre.
49 En de soannen fan Jakob sloegen alle ynwenners fan 'e stêd Sarton, mar de froulju en de lytse bern lieten se yn 'e stêd achter en fermoarden se net.
50 En al de ynwenners fan 'e stêd Sarton wiene machtige mannen, ien fan harren soe tûzen efterfolgje, en twa fan harren soene net flechtsje foar tsientûzen fan 'e rest fan 'e mannen.
51 En de soannen fan Jakob deaden alle ynwenners fan 'e stêd Sarton mei de skerpte fan it swurd, sadat gjinien tsjin har opstie, en se lieten de froulju yn 'e stêd achter.
52 En de soannen fan Jakob namen al de bút fan 'e stêd, en namen yn eare wat se woenen, en se namen skiep en kij en besittings út 'e stêd, en de soannen fan Jakob diene mei Sarton en syn ynwenners lykas se mei Chazar en syn ynwenners dien hiene, en se kearden har om en gongen fuort.

HAADSTIK 39

1 Doe't de soannen fan Jakob út 'e stêd Sarton wei teagen, wiene se sawat twahûndert eln fuortgien doe't se de ynwenners fan Tapnach tsjinkamen dy't op har ta kamen, want se teagen út om mei har te fjochtsjen, om't se de kening fan Tapnach en al syn mannen ferslein hiene.
2 Dat allegearre dy't yn 'e stêd Tapnach oerbleaunen, kamen út om te fjochtsjen tsjin 'e soannen fan Jakob, en se tochten de bút en de bút dy't se fan Chazar en Sarton nommen hiene, fan harren werom te nimmen.
3 En de rest fan 'e mannen fan Tapnach fochten mei de soannen fan Jakob op dat plak, en de soannen fan Jakob sloegen har, en se flechten foar har út, en se efterfolgen har nei de stêd Arbelan, en se foelen allegear foar de soannen fan Jakob.
4 En de soannen fan Jakob kamen werom en kamen nei Tapnach, om de bút fan Tapnach mei te nimmen, en doe't se yn Tapnach kamen, hearden se dat de minsken fan Arbelan har temjitte gien wiene om de bút fan har bruorren te rêden, en de soannen fan Jakob lieten tsien fan har mannen yn Tapnach efter om de stêd te plonderjen, en se gienen út nei de minsken fan Arbelan.
5 En de mannen fan Arbelan gongen út mei harren froulju om te fjochtsjen tsjin de soannen fan Jakob, want harren froulju wiene betûft yn 'e striid, en sy gongen út, sawat fjouwerhûndert manlju en froulju.
6 En al de soannen fan Jakob rôpen mei in lûde stim, en se rûnen allegear nei de ynwenners fan Arbelan, en mei in grutte en geweldige stim.
7 En de ynwenners fan Arbelan hearden it lûd fan it gejuich fan 'e soannen fan Jakob, en har gebrul as it lûd fan liuwen en as it gebrul fan 'e see en har weagen.
8 En eangst en skrik besette harren herten fanwegen de soannen fan Jakob, en se wiene ferskriklik bang foar harren, en se lutsen har werom en flechten foar harren de stêd yn, en de soannen fan Jakob efterfolgen harren oant de poarte fan 'e stêd, en se kamen harren yn 'e stêd tsjin.
9 En de soannen fan Jakob fochten mei harren yn 'e stêd, en al harren froulju wiene dwaande mei slingers tsjin 'e soannen fan Jakob, en de striid wie tige swier ûnder harren de hiele dei oant de jûn ta.
10 En de soannen fan Jakob koenen har net oerwinne, en de soannen fan Jakob wiene hast omkommen yn dy striid, en de soannen fan Jakob rôpen ta de Heare en krigen tsjin 'e jûn tige krêft, en de soannen fan Jakob sloegen alle ynwenners fan Arbelan mei de skerpte fan it swurd, manlju, froulju en lytse bern.
11 En ek de rest fan it folk dat út Sarton flechte wie, de soannen fan Jakob sloegen har yn Arbelan, en de soannen fan Jakob diene mei Arbelan en Tapnach lykas se mei Chazar en Sarton dien hiene, en doe't de froulju seagen dat alle manlju dea wiene, gongen se op 'e dakken fan 'e stêd en sloegen de soannen fan Jakob troch stiennen del te spuiten as rein.
12 En de soannen fan Jakob makken har hastich en kamen yn 'e stêd en pakten al de froulju en sloegen se mei de skerpte fan it swurd, en de soannen fan Jakob namen al de bút en de bút, skiep en kij en fee mei.
13 En de soannen fan Jakob diene mei Maknayma lykas se mei Tapnach, mei Chasar en mei Silo dien hiene, en se kearden har dêrwei en gongen fuort.
14 En op 'e fyfde dei hearden de soannen fan Jakob dat de minsken fan Gaäsj tsjin har sammele wiene om te striden, om't se har kening en har oanfierders fermoarde hiene, want der wiene fjirtjin oanfierders yn 'e stêd Gaäsj west, en de soannen fan Jakob hiene se allegear yn 'e earste striid fermoarde.
15 En de soannen fan Jakob omgorden dy dei har wapens fan oarloch, en sy marsjearren nei de striid tsjin de ynwenners fan Gaäs, en yn Gaäs wie in sterk en machtich folk fan it folk fan 'e Amoriten, en Gaäs wie de sterkste en bêst fersterke stêd fan al de stêden fan 'e Amoriten, en it hie trije muorren.

16 Doe kamen de soannen fan Jakob yn Gaäsj en fûnen de poarten fan 'e stêd op slot, en sa'n fiifhûndert manlju stiene boppe-op 'e bûtenste muorre, en in folk sa talryk as it sân oan 'e seekust lei yn in hinderlaag foar de soannen fan Jakob fan bûten de stêd oan 'e efterkant dêrfan.
17 En de soannen fan Jakob kamen tichterby om de poarten fan 'e stêd te iepenjen, en wylst se tichterby kamen, sjuch, dejingen dy't yn in hinderlaag leine efter de stêd kamen út har plakken wei en omsingelen de soannen fan Jakob.
18 En de soannen fan Jakob sieten ynsletten tusken de minsken fan Gaäsj, en de striid wie sawol foar as efter har, en al de mannen dy't op 'e muorre wiene, smieten fan 'e muorre ôf pylken en stiennen op har.
19 En Juda, doe't er seach dat de mannen fan Gaäsj te swier waarden foar harren, joech in tige trochdringende en geweldige gjalp en al de mannen fan Gaäsj waarden ferskrekke troch de stim fan Juda's gjalp, en manlju foelen fan 'e muorre by syn krêftige gjalp, en al dyjingen dy't fan bûten en binnen de stêd wiene, wiene tige bang foar har libben.
20 En de soannen fan Jakob kamen noch tichterby om de doarren fan 'e stêd yn te brekken, doe smieten de mannen fan Gaäsj stiennen en pylken fan 'e boppekant fan 'e muorre op har, en twongen har om út 'e poarte te flechtsjen.
21 En de soannen fan Jakob kamen werom tsjin de mannen fan Gaäs dy't bûten de stêd by harren wiene, en sy sloegen har ferskriklik, as slaan se tsjin kalebassen, en sy koenen de soannen fan Jakob net mear tsjinhâlde, want skrik en skrik hiene har oerfallen troch it gjalp fan Juda.
22 En de soannen fan Jakob deaden al dy mannen dy't bûten de stêd wiene, en de soannen fan Jakob kamen noch tichterby om de stêd yn te kommen en ûnder de stedsmuorren te fjochtsjen, mar se koenen it net, want al de ynwenners fan Gaäs dy't yn 'e stêd bleaunen, hiene de muorren fan Gaäs yn alle rjochtingen omsingele, sadat de soannen fan Jakob de stêd net benaderje koene om mei har te fjochtsjen.
23 En de soannen fan Jakob kamen ticht by ien hoeke om ûnder de muorre te fjochtsjen, de ynwenners fan Gaäs smieten pylken en stiennen op har as reinbuien, en se flechten ûnder de muorre wei.
24 En de minsken fan Gaäsj dy't op 'e muorre wiene, seagen dat de soannen fan Jakob har net ûnder de muorre wei oerwinne koene, en smaadden de soannen fan Jakob mei dizze wurden, sizzende:
25 Wat skeelt jimme yn 'e striid dat jimme net oerwinne kinne? Kinne jimme dan mei de machtige stêd Gaäsj en har ynwenners dwaan lykas jimme mei de stêden fan 'e Amoriten dien hawwe, dy't net sa machtich wiene? Wiswier hawwe jimme dy swakken ûnder ús dy dingen dien en se by de yngong fan 'e stêd fermoarde, want se hiene gjin krêft doe't se ferskrekke waarden troch it lûd fan jimme gejuich.
26 En sille jimme no dan op dit plak fjochtsje kinne? Wiswier sille jimme hjir allegear stjerre, en wy sille de saak wraak nimme fan dy stêden dy't jimme ferwoaste hawwe.
27 En de ynwenners fan Gaäsj smaadden de soannen fan Jakob tige en bespotten har mei har goaden, en bleauwen pylken en stiennen fan 'e muorre op har smite.
28 Doe hearden Juda en syn bruorren de wurden fan 'e ynwenners fan Gaäsj en harren lilkens waard tige optein, en Juda wie oergeunstich op syn God yn dizze saak, en hy rôp út en sei: O Heare, help, stjoer help nei ús en ús bruorren.
29 En hy rûn fan fierren mei al syn macht, mei syn útlutsen swurd yn 'e hân, en hy sprong fan 'e grûn en troch syn krêft klom er oer de muorre, en syn swurd foel út syn hân.
30 En Juda rôp op 'e muorre, en al de mannen dy't op 'e muorre wiene, waarden ferskrekke, en guon fan harren foelen fan 'e muorre yn 'e stêd en stoaren, en dyjingen dy't noch op 'e muorre wiene, doe't se de krêft fan Juda seagen, waarden tige bang en flechten foar har libben nei de stêd foar feiligens.
31 En guon krigen moed om mei Juda op 'e muorre te fjochtsjen, en se kamen tichterby om him te deadzjen doe't se seagen dat der gjin swurd yn Juda's hân wie, en se tochten deroer om him fan 'e muorre nei syn bruorren te smiten, en tweintich mannen út 'e stêd kamen op om har te helpen, en se omsingelen Juda en se rôpen allegear oer him, en benaderden him mei lutsen swurden, en se ferskrikken Juda, en Juda rôp fan 'e muorre ôf nei syn bruorren.
32 En Jakob en syn soannen lutsen de bôge ûnder de muorre wei, en sloegen trije fan 'e mannen dy't boppe op 'e muorre wiene, en Juda bleau roppen en hy rôp út: O Heare, help ús, o Heare, rêd ús! En hy rôp mei in lûde stim op 'e muorre, en it gjalp waard fan fierren heard.
33 En nei dizze rop werhelle er it roppen, en al de mannen dy't Juda boppe op 'e muorre omsingelen, waarden ferskrekke, en se smieten elk syn swurd út 'e hân by it lûd fan Juda syn roppen en syn triljen, en flechten.
34 En Juda naam de swurden dy't út harren hannen fallen wiene, en Juda focht mei harren en fermoarde tweintich fan harren mannen op 'e muorre.
35 En sa'n tachtich manlju en froulju kamen noch op 'e muorre fan 'e stêd en se omsingelen allegear Juda, en de Heare makke de eangst fan Juda yn harren herten dúdlik, dat se him net benaderje koene.
36 En Jakob en allegearre dy't by him wiene, lutsen de bôge ûnder de muorre wei, en se deaden tsien manlju op 'e muorre, en dy foelen ûnder de muorre, foar Jakob en syn soannen.
37 En doe't it folk op 'e muorre seach dat tweintich fan harren mannen fallen wiene, rûnen se noch altyd mei lutsen swurden nei Juda ta, mar se koenen him net benaderje, om't se tige bang wiene foar Juda's krêft.
38 En ien fan harren machtige mannen, waans namme Arud wie, kaam tichterby om Juda mei syn swurd op 'e holle te slaan, doe't Juda hastich syn skyld tsjin syn holle sette, en it swurd rekke it skyld, en it waard yn twaen spjalte.
39 En dizze machtige man, nei't er Juda slein hie, flechte foar syn libben, út eangst foar Juda, en syn fuotten gliden op 'e muorre en hy foel tusken de soannen fan Jakob dy't ûnder de muorre wiene, en de soannen fan Jakob sloegen him en deaden him.
40 En Juda krige pine yn 'e holle fan 'e klap fan 'e machtige man, en Juda wie der hast fan stoarn.
41 Doe't Dan him hearde, rôp Juda it út tsjin 'e muorre fanwegen de pine dy't de klap feroarsake hie, en syn lilkens baarnde yn him, en hy stie ek op en gyng op in ôfstân en

rûn en sprong fan 'e grûn en klom op 'e muorre mei syn grime-opwekke krêft.
42 Doe't Dan by de muorre tichtby Juda kaam, flechten al de mannen op 'e muorre dy't tsjin Juda stien hiene, en se gongen nei de twadde muorre, en se smieten pylken en stiennen op Dan en Juda fan 'e twadde muorre, en besochten har fan 'e muorre te ferdriuwen.
43 En de pylken en stiennen rekken Dan en Juda, en se wiene hast deade op 'e muorre, en wêr't Dan en Juda ek fan 'e muorre flechten, waarden se oanfallen mei pylken en stiennen fan 'e twadde muorre.
44 En Jakob en syn soannen wieren noch by de yngong fan 'e stêd ûnder de earste muorre, en se koenen harren bôge net tsjin 'e ynwenners fan 'e stêd spanne, om't se net troch harren sjoen wurde koene, om't se op 'e twadde muorre wieren.
45 En doe't Dan en Juda de stiennen en pylken dy't fan 'e twadde muorre op har foelen net langer ferneare koene, sprongen se beide op 'e twadde muorre tichtby de minsken fan 'e stêd, en doe't de minsken fan 'e stêd dy't op 'e twadde muorre wiene seagen dat Dan en Juda op 'e twadde muorre nei har ta kommen wiene, rôpen se allegear en kamen del tusken de muorren.
46 En Jakob en syn soannen hearden it lûd fan it geskreeuw fan 'e minsken fan 'e stêd, en se wiene noch by de yngong fan 'e stêd, en se wiene benaud oer Dan en Juda, dy't net troch har sjoen waarden, om't se op 'e twadde muorre wiene.
47 En Naftali gyng op mei syn grime-opwekke macht en sprong op 'e earste muorre om te sjen wat it lûd fan gejuich feroarsake dat se yn 'e stêd heard hiene, en Issaskar en Sebulon kamen tichterby om de doarren fan 'e stêd te brekken, en se iepenen de poarten fan 'e stêd en kamen yn 'e stêd.
48 En Naftali sprong fan 'e earste muorre nei de twadde, en kaam om syn bruorren te helpen, en de ynwenners fan Gaäsj dy't op 'e muorre wiene, seagen dat Naftali de tredde wie dy't opkommen wie om syn bruorren te helpen, se flechten allegear en kamen del yn 'e stêd, en Jakob en al syn soannen en al har jonge mannen kamen by harren yn 'e stêd.
49 En Juda, Dan en Naftali kamen fan 'e muorre ôf yn 'e stêd en efterfolgen de ynwenners fan 'e stêd, en Simeon en Levi wiene fan bûten de stêd en wisten net dat de poarte iepen wie, en sy gongen dêrwei op nei de muorre en kamen del nei harren bruorren yn 'e stêd.
50 En de ynwenners fan 'e stêd wiene allegear yn 'e stêd delkommen, en de soannen fan Jakob kamen yn ferskillende rjochtingen op har ta, en de striid waard tsjin har fierd fan foaren en fan efteren, en de soannen fan Jakob sloegen har ferskriklik, en deaden sawat tweintich tûzen manlju en froulju fan har, net ien fan har koe tsjin 'e soannen fan Jakob opstean.
51 En it bloed streamde oerfloedich yn 'e stêd, en it wie as in wetterstream, en it bloed streamde as in stream nei it bûtenste diel fan 'e stêd, en berikte de woastyn fan Betchorin.
52 En de minsken fan Betchorin seagen fan fierren it bloed dat út 'e stêd Gaäsj streamde, en sawat santich manlju út harren midden rûnen om it bloed te sjen, en se kamen by it plak dêr't it bloed wie.
53 En hja folgen it spoar fan it bloed en kamen by de muorre fan 'e stêd Gaäsj, en hja seagen it bloed dat út 'e stêd streamde, en hja hearden it lûd fan it roppen fan 'e ynwenners fan Gaäsj, want it stie op nei de himel, en it bloed bleau oerfloedich streamen as in streamke wetter.
54 En al de soannen fan Jakob wiene noch dwaande mei it fermoardzjen fan 'e ynwenners fan Gaäsj, en wiene dwaande mei it deadzjen fan har oant de jûn, sawat tweintich tûzen manlju en froulju, en de minsken fan Chorin seine: Wiswier is dit it wurk fan 'e Hebreeërs, want se fiere noch altyd oarloch yn alle stêden fan 'e Amorieten.
55 En dy minsken hastigen har en rûnen nei Betchorin, en elk naam syn oarlochswapens, en se rôpen ta alle ynwenners fan Betchorin, dy't ek har oarlochswapens oangorden om te gean en te fjochtsjen tsjin de soannen fan Jakob.
56 En doe't de soannen fan Jakob klear wiene mei it ferslaan fan 'e ynwenners fan Gaäsj, rûnen se om 'e stêd hinne om al de deaden te plonderjen, en doe't se yn it binnenste diel fan 'e stêd kamen en fierder kamen se trije tige machtige mannen tsjin, en der wie gjin swurd yn harren hân.
57 En de soannen fan Jakob kamen op nei it plak dêr't se wiene, en de machtige mannen flechten fuort, en ien fan harren hie Sebulon meinommen, dy't hy seach as in jonge en koarte man, en mei syn macht tsjin 'e grûn smiten.
58 En Jakob rûn nei him ta mei syn swurd en Jakob sloech him ûnder syn heupen mei it swurd en snijde him yn twaen, en it lichem foel op Sebulon.
59 En de twadde kaam tichterby en pakte Jakob om him op 'e grûn te fallen, en Jakob draaide him nei him ta en rôp nei him, wylst Simeon en Levi rûnen en him mei it swurd op 'e heupen sloegen en him op 'e grûn foelen.
60 En de machtige man stie op fan 'e grûn mei lilkens - opteinde macht, en Juda kaam nei him ta foardat hy syn fuotleasten krigen hie, en sloech him op 'e holle mei it swurd, en syn holle waard brutsen en hy stoar.
61 En de tredde machtige man, dy't seach dat syn maten fermoarde wiene, flechte foar de soannen fan Jakob wei, en de soannen fan Jakob efterfolgen him yn 'e stêd; en wylst de machtige man flechte, fûn hy ien fan 'e swurden fan 'e ynwenners fan 'e stêd, en hy pakte it op en draaide him nei de soannen fan Jakob en focht mei har mei dat swurd.
62 En de machtige man rûn nei Juda om him mei it swurd op 'e holle te slaan, en der wie gjin skyld yn 'e hân fan Juda; en wylst hy him rekke woe, naam Naftali hastich syn skyld en sette it op Juda's holle, en it swurd fan 'e machtige man rekke it skyld fan Naftali en Juda ûntkaam oan it swurd.
63 En Simeon en Levi rûnen mei harren swurden op 'e machtige man ôf en sloegen him mei geweld mei harren swurden, en de twa swurden gongen yn it lichem fan 'e machtige man en dielden it yn 'e lingte yn twaen.
64 En de soannen fan Jakob sloegen de trije machtige mannen yn dy tiid, tegearre mei al de ynwenners fan Gaäsj, en de dei soe op it punt stean om te einigjen.
65 En de soannen fan Jakob rûnen om Gaäsj hinne en namen al de bút fan 'e stêd mei, sels de lytse bern en froulju lieten se net yn libben, en de soannen fan Jakob diene mei Gaäsj lykas se mei Sarton en Silo dien hiene.

HAADSTIK 40

1 En de soannen fan Jakob namen al de bút fan Gaäsj mei, en gongen by nacht út 'e stêd.
2 Se marsjearren nei it kastiel fan Bethchorin, en de ynwenners fan Bethchorin gongen nei it kastiel om har temjitte te kommen, en yn dy nacht fochten de soannen fan Jakob mei de ynwenners fan Bethchorin, yn it kastiel fan Bethchorin.
3 En al de ynwenners fan Bethchorin wiene machtige mannen, ien fan harren woe net flechtsje foar tûzen man, en se fochten dy nacht op it kastiel, en harren roppen waarden dy nacht fan fierren heard, en de ierde beefde fan harren roppen.
4 En al de soannen fan Jakob wiene bang foar dy mannen, om't se net wend wiene om yn it tsjuster te fjochtsjen, en se wiene tige yn 'e war, en de soannen fan Jakob rôpen ta de Heare en seine: Jou ús help, Heare, rêd ús, sadat wy net stjerre troch de hannen fan dizze ûnbesniene mannen.
5 En de Heare harke nei de stim fan 'e soannen fan Jakob, en de Heare soarge derfoar dat grutte skrik en betizing de minsken fan Betchorin pakten, en se fochten ûnderinoar yn 'e tsjusternis fan 'e nacht, en sloegen elkoar yn grutte oantallen.
6 En de soannen fan Jakob, dy't wisten dat de Heare in geast fan ferdraaidheid ûnder dy mannen brocht hie, en dat se elk mei syn buorman fochten, gongen fuort út 'e groepen fan 'e minsken fan Bethchorin en gongen oant de delgong fan it kastiel fan Bethchorin, en fierder, en se bleauwen dêr feilich mei har jonge mannen dy nacht.
7 En de minsken fan Bethchorin fochten de hiele nacht, de iene man mei syn broer, en de oare mei syn buorman, en se rôpen yn alle rjochtingen op it kastiel, en harren gjalp waard fan fierren heard, en de hiele ierde skodde fan harren stim, want se wiene machtiger as alle minsken fan 'e ierde.
8 En al de ynwenners fan 'e stêden fan 'e Kanaäniten, de Hethiten, de Amoriten, de Hewiten en al de keningen fan Kanaän, en ek dyjingen dy't oan 'e oare kant fan 'e Jordaan wennen, hearden it lûd fan it gejuich yn dy nacht.
9 En hja seinen: Dit binne wier de fjildslaggen fan 'e Hebreeërs dy't fjochtsje tsjin 'e sân stêden dy't tichtby harren kamen; en wa kin tsjin dy Hebreeërs standhâlde?
10 En al de ynwenners fan 'e stêden fan 'e Kanaäniten, en al dyjingen dy't oan 'e oare kant fan 'e Jordaan wennen, wiene tige bang foar de soannen fan Jakob, want se seinen: Sjoch, itselde sil mei ús dien wurde as mei dy stêden dien is, want wa kin tsjin harren grutte krêft stean?
11 En it geskreeuw fan 'e Choriniten wie tige grut yn dy nacht, en bleau tanimmen; en se sloegen inoar oant de moarns ta, en in grut tal fan harren waarden fermoarde.
12 En de moarn kaam oan, en al de soannen fan Jakob stiene op by it oankommen fan 'e dei en gongen nei it kastiel, en se sloegen de oerbleaune fan 'e Choriniten op in ferskriklike wize, en se waarden allegear yn it kastiel fermoarde.
13 En de sechsde dei kaam oan, en al de ynwenners fan Kanaän seagen fan fierren al it folk fan Betchorin dea lizzen yn it kastiel fan Betchorin, en ferspraat as de karkassen fan lammen en geiten.
14 En de soannen fan Jakob namen al de bút dy't se út Gaäsj nommen hiene mei en gongen nei Bet-Chorin, en se fûnen de stêd fol minsken as it sân fan 'e see, en se fochten mei har, en de soannen fan Jakob sloegen har dêr oant de jûns.
15 En de soannen fan Jakob diene mei Bet-Chorin lykas se mei Gaäsj en Tapnach dien hiene, en lykas se mei Chazar, Sarton en Silo dien hiene.
16 En de soannen fan Jakob namen de bút fan Bet-Chorin en al de bút fan 'e stêden mei, en dy dei gongen se nei hûs, nei Sichem.
17 En de soannen fan Jakob kamen thús yn 'e stêd Sichem, en se bleauwen bûten de stêd, en doe rêsten se dêr út fan 'e oarloch, en bleauwen dêr de hiele nacht.
18 En al harren tsjinstfeinten tegearre mei al de bút dy't se út 'e stêden meinommen hiene, lieten se bûten de stêd, en se kamen net yn 'e stêd, want se seinen: Miskien wurdt der noch mear striid tsjin ús, en komme se ús yn Sichem te belegerjen.
19 En Jakob en syn soannen en harren tsjinstfeinten bleauwen dy nacht en de oare deis yn it stik lân dat Jakob fan Hemor kocht hie foar fiif sikkels, en alles wat se nommen hiene, wie by harren.
20 En al de bút dy't de soannen fan Jakob nommen hiene, lei yn it stik lân, enoarm as it sân oan 'e seestrân.
21 En de ynwenners fan it lân seagen har fan fierren, en al de ynwenners fan it lân wiene bang foar de soannen fan Jakob dy't dit dien hiene, want gjin kening fan 'e âlde dagen hie soks ea dien.
22 En de sân keningen fan 'e Kanaäniten namen it beslút om frede te sluten mei de soannen fan Jakob, want se wiene tige bang foar har libben fanwegen de soannen fan Jakob.
23 En op dy dei, dat it de sânde dei wie, stjoerde Jafia, de kening fan Hebron, yn it geheim nei de kening fan Ai, en nei de kening fan Gibeon, en nei de kening fan Salem, en nei de kening fan Adulam, en nei de kening fan Lachis, en nei de kening fan Chasar, en nei al de Kanaänityske keningen dy't ûnder harren ûnderwurpen wiene, sizzende:
24 Gean mei my op, en kom nei my ta, dat wy nei de soannen fan Jakob geane kinne, en ik sil frede mei harren slute en in ferbûn mei harren slute, dat al jimme lannen net ferneatige wurde troch de swurden fan 'e soannen fan Jakob, lykas se dien hawwe mei Sichem en de stêden deromhinne, lykas jimme heard en sjoen hawwe.
25 En as jimme by my komme, kom dan net mei in protte mannen, mar lit elke kening syn trije haadmannen meinimme, en elke kaptein trije fan syn amtners.
26 En kom allegearre nei Hebron, en wy sille tegearre nei de soannen fan Jakob gean, en har smeekje dat se in fredesferdrach mei ús slute sille.
27 En al dy keningen diene lykas de kening fan Hebron nei harren stjoerd hie, want se stiene allegear ûnder syn rie en befel, en al de keningen fan Kanaän kamen byinoar om nei de soannen fan Jakob te gean, om frede mei harren te sluten; en de soannen fan Jakob kamen werom en gongen nei it stik lân dat yn Sichem wie, want se hiene gjin fertrouwen yn 'e keningen fan it lân.
28 En de soannen fan Jakob kamen werom en bleauwen tsien dagen op it stik lân, en nimmen kaam om oarloch mei harren te fieren.
29 Doe't de soannen fan Jakob seagen dat der gjin skyn fan oarloch wie, kamen se allegear byinoar en gongen nei de stêd Sichem, en de soannen fan Jakob bleauwen yn Sichem.

30 En nei ferrin fan fjirtich dagen kamen al de keningen fan 'e Amorieten byinoar út al har plakken en kamen yn Hebron, by Jafia, de kening fan Hebron.
31 En it oantal keningen dat nei Hebron kaam om frede te sluten mei de soannen fan Jakob wie ienentweintich keningen, en it oantal oersten dy't mei harren kamen wie njoggenenseistig, en harren mannen wiene hûndertnjoggenentachtich, en al dizze keningen en harren mannen rêsten by de berch Hebron.
32 En de kening fan Hebron gyng út mei syn trije oanfierders en njoggen mannen, en dizze keningen besleaten om nei de soannen fan Jakob te gean om frede te sluten.
33 En hja seinen tsjin de kening fan Hebron: Gean dû foar ús út mei dyn mannen, en sprek foar ús ta de soannen fan Jakob, en wy sille dy efternei komme en dyn wurden befêstigje, en de kening fan Hebron die dat.
34 En de soannen fan Jakob hearden dat al de keningen fan Kanaän byinoar kommen wiene en yn Hebron rêste hiene, en de soannen fan Jakob stjoerden fjouwer fan harren tsjinstfeinten as spionnen, sizzende: Gean en bespied dizze keningen, en sykje en ûndersiikje harren mannen oft se min of folle binne, en as se mar min yn oantal binne, tel se dan allegear en kom werom.
35 En de tsjinstfeinten fan Jakob gongen yn it geheim nei dizze keningen, en diene lykas de soannen fan Jakob har befel hiene, en op dy dei kamen se werom nei de soannen fan Jakob, en seine tsjin har: Wy kamen nei dy keningen, en se binne mar in pear yn oantal, en wy telden se allegear, en sjuch, it wiene twahûndert achtentachtich, keningen en manlju.
36 En de soannen fan Jakob seinen: Se binne mar in pear yn oantal, dêrom sille wy net allegear nei harren útgean; en de oare moarns stiene de soannen fan Jakob op en keazen twa en sechstich út harren mannen, en tsien fan 'e soannen fan Jakob gongen mei harren; en se omgorden harren wapens fan oarloch, want se seinen: Se komme om oarloch mei ús te fieren, want se wisten net dat se kamen om frede mei harren te sluten.
37 En de soannen fan Jakob gongen mei harren tsjinstfeinten nei de poarte fan Sichem, nei dy keningen ta, en harren heit Jakob wie mei harren.
38 En doe't se útkamen, sjuch, de kening fan Hebron en syn trije haadmannen en njoggen mannen mei him kamen lâns de wei op 'e soannen fan Jakob ta, en de soannen fan Jakob sloegen har eagen op en seagen fan fierren Jafia, de kening fan Hebron, mei syn haadmannen, op har ta kommen, en de soannen fan Jakob namen har stân by de poarte fan Sichem, en gongen net fierder.
39 En de kening fan Hebron bleau oprukkjen, hy en syn oersten, oant er tichtby de soannen fan Jakob kaam, en hy en syn oersten bûgden har foar har nei de grûn, en de kening fan Hebron siet mei syn oersten foar Jakob en syn soannen.
40 Doe seinen de soannen fan Jakob tsjin him: Wat is der mei dy bard, kening fan Hebron? Wêrom bistû hjoed nei ús kommen? Wat wolstû fan ús? Doe sei de kening fan Hebron tsjin Jakob: Ik smeek dy, myn hear, al de keningen fan 'e Kanaäniten binne hjoed kommen om frede mei jo te sluten.
41 En de soannen fan Jakob hearden de wurden fan 'e kening fan Hebron, en se woene net ynstimme mei syn foarstellen, want de soannen fan Jakob hiene gjin fertrouwen yn him, want se tochten dat de kening fan Hebron bedroch tsjin har sprutsen hie.
42 En de kening fan Hebron wist út 'e wurden fan 'e soannen fan Jakob dat se syn wurden net leauden, en de kening fan Hebron kaam tichter by Jakob en sei tsjin him: Ik freegje jo, myn hear, om der wis fan te wêzen dat al dizze keningen ûnder freedsume betingsten nei jo kommen binne, want se binne net mei al har mannen kommen, en se hawwe ek net har oarlochswapens meinommen, want se binne kommen om frede te sykjen by myn hear en syn soannen.
43 En de soannen fan Jakob antwurden de kening fan Hebron en seine: Stjoer dy nei al dizze keningen, en as jo de wierheid tsjin ús sprekke, lit se dan elk yndividueel foar ús komme, en as se ûnbewapene nei ús komme, sille wy dan witte dat se frede fan ús sykje.
44 En Jafia, kening fan Hebron, stjoerde ien fan syn mannen nei de keningen, en se kamen allegear foar de soannen fan Jakob, en bûgden har foar har nei de grûn, en dizze keningen sieten foar Jakob en syn soannen, en se sprieken tsjin har, sizzende:
45 Wy hawwe heard alles wat jo de keningen fan 'e Amorieten oandien hawwe mei jo swurd en jo tige machtige earm, sadat gjinien foar jo opkomme koe, en wy wiene bang foar jo om ús libben, dat it ús net oerkomme soe lykas har oandien is.
46 Dêrom binne wy nei jimme ta kommen om in fredesferdrach tusken ús te sluten, en slut no dêrom in ferbûn fan frede en wierheid mei ús, dat jimme jimme net mei ús bemuoie sille, om't wy ús net mei jimme bemuoie hawwe.
47 En de soannen fan Jakob wisten dat se wier kommen wiene om frede fan har te sykjen, en de soannen fan Jakob lústeren nei har, en sluten in ferbûn mei har.
48 En de soannen fan Jakob swarden harren dat se har net bemuoie soene, en al de keningen fan 'e Kanaäniten swarden harren ek, en de soannen fan Jakob makken harren fan dy dei ôf belestingplichtich.
49 En dêrnei kamen al de oersten fan dizze keningen mei harren mannen foar Jakob, mei kado's yn 'e hannen foar Jakob en syn soannen, en se bûgden har foar him nei de grûn.
50 En dizze keningen drongen doe oan by de soannen fan Jakob en smeekten har om alle bút werom te jaan dy't se út 'e sân stêden fan 'e Amoriten nommen hiene, en de soannen fan Jakob diene dat, en se joegen alles werom wat se nommen hiene, de froulju, de bern, it fee en al de bút dy't se meinommen hiene, en se stjoerden se fuort, en se gongen elk nei syn stêd.
51 En al dizze keningen bûgden wer foar de soannen fan Jakob, en se stjoerden of brochten har in protte kado's yn dy dagen, en de soannen fan Jakob stjoerden dizze keningen en har mannen fuort, en se gongen freedsum fan har fuort nei har stêden, en de soannen fan Jakob gongen ek werom nei har hûs, nei Sichem.
52 En der wie frede fan dy dei ôf tusken de soannen fan Jakob en de keningen fan 'e Kanaäniten, oant de bern fan Israel it lân Kanaän yn erfskip kamen.

HAADSTIK 41

1 En by de omwenteling fan it jier reizgen de soannen fan Jakob út Sichem, en kamen yn Hebron, by harren heit Izaäk, en dêr wennen se, mar harren skiep en kij weiden se alle dagen yn Sichem, want dêr wie yn dy dagen goede en fet greide, en Jakob en syn soannen en harren hiele húshâlding wennen yn 'e delling fan Hebron.
2 En it barde yn dy dagen, yn dat jier, it hûndert en sechsde libbensjier fan Jakob, yn it tsiende jier nei't Jakob út Paddan-Aram kaam, dat Lea, de frou fan Jakob, stoar; sy wie ienenfyftich jier âld doe't sy yn Hebron stoar.
3 En Jakob en syn soannen begroeven har yn 'e grot fan it fjild fan Machpela, dat yn Hebron leit, dy't Abraham fan 'e bern fan Heth kocht hie, as it besit fan in grêfplak.
4 En de soannen fan Jakob wennen by harren heit yn 'e delling fan Hebron, en al de ynwenners fan it lân wisten harren krêft en harren rop gie troch it hiele lân.
5 En Jozef, de soan fan Jakob, en syn broer Benjamin, de soannen fan Rachel, de frou fan Jakob, wiene noch jong yn dy dagen, en gongen net mei harren bruorren út yn harren fjildslaggen yn al de stêden fan 'e Amorieten.
6 Doe't Jozef de krêft en harren grutheid fan syn bruorren seach, priizge hy harren en ferhearlike hy harren, mar hy sette himsels grutter as harren, en ferhearlike himsels boppe harren; en Jakob, syn heit, hâldde ek mear fan him as al syn soannen, want hy wie in soan fan syn âlderdom, en troch syn leafde foar him makke hy him in mantel fan in protte kleuren.
7 Doe't Jozef seach dat syn heit him mear leaf hie as syn bruorren, bleau er himsels boppe syn bruorren ferheffe, en hy brocht syn heit kweade geroften oer harren.
8 En doe't de soannen fan Jakob seagen hoe't Jozef har allegear tsjinoer har hâlden en dat harren heit him mear leaf hie as ien fan harren, hawwe se him hate en koene se al dy dagen net freedsum mei him prate.
9 En Jozef wie santjin jier âld, en hy ferhearlike himsels noch altyd boppe syn bruorren, en tocht deroer om himsels boppe harren te ferheffen.
10 Yn dy tiid dreamde hy in dream, en hy kaam by syn bruorren en fertelde harren syn dream, en hy sei tsjin harren: Ik dreamde in dream, en sjuch, wy wiene allegear oan it binen fan skeaven op it fjild, en myn skeave kaam oerein en sette himsels op 'e grûn del en jimme skeaven omsingelen it en bûgden derfoar.
11 En syn bruorren antwurden him en seine tsjin him: Wat betsjut dizze dream dy't jo dreamd hawwe? Tinke jo yn jo hert dat jo oer ús regearje of hearskje?
12 En hy kaam noch werom en fertelde it oan syn heit Jakob, en Jakob tute Jozef doe't er dizze wurden út syn mûle hearde, en Jakob segene Jozef.
13 En doe't de soannen fan Jakob seagen dat harren heit Jozef seinige en him tútse hie, en dat hy him tige leaf hie, waarden se oergeunstich op him en haten him noch mear.
14 En dêrnei dreamde Jozef noch in dream en fertelde de dream oan syn heit yn it bywêzen fan syn bruorren, en Jozef sei tsjin syn heit en bruorren: Sjoch, ik haw wer in dream dreamd, en sjuch, de sinne en de moanne en de alve stjerren bûgden har foar my.
15 Doe't syn heit de wurden fan Jozef en syn dream hearde, seach er dat syn bruorren Jozef haten fanwegen dizze saak. Dêrom bestrafte Jakob Jozef foar syn bruorren fanwegen dizze saak en sei: Wat betsjut dizze dream dy't jo dreamd hawwe, en dat jo josels grut meitsje foar jo bruorren dy't âlder binne as jo?
16 Tinksto yn dyn hert dat ik en dyn mem en dyn alve bruorren komme sille en foar dy bûge sille, datsto dizze dingen sprekst?
17 En syn bruorren wiene oergeunstich op him fanwegen syn wurden en dreamen, en se bleauwen him haatsje, en Jakob bewarre de dreamen yn syn hert.
18 En de soannen fan Jakob gongen op in dei om de keppel fan harren heit te weidzjen yn Sichem, want se wiene yn dy dagen noch hoeders; en wylst de soannen fan Jakob dy dei yn Sichem oan it weidzjen wiene, waarden se wat langer, en de tiid fan it sammeljen fan it fee wie foarby, en se wiene noch net oankaam.
19 Doe seach Jakob dat syn soannen yn Sichem fertrage waarden, en Jakob sei by himsels: Miskien binne de minsken fan Sichem opstien om tsjin har te fjochtsjen, dêrom hawwe se hjoed fertrage mei kommen.
20 Doe rôp Jakob syn soan Jozef en joech him it befel: "Sjoch, dyn bruorren binne hjoed oan it weidzjen yn Sichem, en sjuch, se binne noch net weromkommen; gean no dêrom hinne en sjoch wêr't se binne, en bring my berjocht werom oer it wolwêzen fan dyn bruorren en it wolwêzen fan 'e keppel."
21 Doe stjoerde Jakob syn soan Jozef nei de delling fan Hebron, en Jozef kaam syn bruorren nei Sichem te heljen, mar koe se net fine. En Jozef gie om it fjild dat by Sichem lei, om te sjen wêr't syn bruorren hinne gien wiene, mar hy miste syn wei yn 'e woastenije, en wist net hokker kant er op gean moast.
22 En in ingel des Heare fûn him wylst er op 'e dyk nei it fjild rûn, en Jozef sei tsjin de ingel des Heare: Ik syk myn bruorren; hastû net heard wêr't se weidzje? En de ingel des Heare sei tsjin Jozef: Ik seach dyn bruorren hjir weidzje, en ik hearde harren sizzen dat se yn Dothan weidzje soene.
23 En Jozef harke nei de stim fan 'e ingel fan 'e Heare, en hy gie nei syn bruorren yn Dotan en hy fûn harren yn Dotan, dêr't se de keppel weidzje.
24 En Jozef gyng nei syn bruorren ta, en foardat er by harren yn 'e buert kaam, hiene se al besletten him te deadzjen.
25 En Simeon sei tsjin syn bruorren: Sjoch, de man fan dreamen komt hjoed nei ús ta, en kom no dêrom en lit ús him deadzje en him yn ien fan 'e kûlen smite dy't yn 'e woastenije binne, en as syn heit him by ús siket, sille wy sizze dat in kwea bist him opfretten hat.
26 Doe't Ruben de wurden fan syn bruorren oer Jozef hearde, sei er tsjin harren: Jimme moatte dit net dwaan, want hoe kinne wy ús heit Jakob oansjen? Smyt him yn dizze kûle om dêr te stjerren, mar stek gjin hân nei him út om syn bloed te ferjitten; en Ruben sei dit om him út harren hân te rêden, om him werom te bringen nei syn heit.
27 Doe't Jozef by syn bruorren kaam, siet er foar harren, en sy stiene op him ta en pakten him en sloegen him op 'e grûn, en se diene de follekleurige jas dy't er oan hie út.
28 En hja namen him en smieten him yn in kûle, en yn 'e kûle wie gjin wetter, allinnich slangen en skorpioenen. En

Jozef wie bang foar de slangen en skorpioenen dy't yn 'e kûle wiene. En Jozef rôp mei in lûde stim, en de Heare ferburgen de slangen en skorpioenen yn 'e kanten fan 'e kûle, en se diene Jozef gjin kwea.
29 Doe rôp Jozef út 'e kûle nei syn bruorren en sei tsjin harren: Wat haw ik jimme oandien, en wêryn haw ik sûndige? Wêrom binne jimme net bang foar de Heare oangeande my? Bin ik net fan jimme bonken en fleis, en is Jakob net jimme heit, myn heit? Wêrom dogge jimme my dit hjoed oan, en hoe sille jimme ús heit Jakob oansjen kinne?
30 En hy bleau roppen en roppen ta syn bruorren út 'e kûle, en hy sei: O Juda, Simeon en Levi, myn bruorren, til my op út 'e tsjusternis dêr't jimme my yn pleatst hawwe, en kom hjoed om mei my meilijen te hawwen, jimme bern fan 'e Heare, en soannen fan myn heit Jakob. En as ik tsjin jimme sûndige haw, binne jimme dan net de soannen fan Abraham, Izaäk en Jakob? As se in wees seagen, hienen se meilijen mei him, of ien dy't honger hie, joegen se him brea te iten, of ien dy't toarst hie, joegen se him wetter te drinken, of ien dy't neaken wie, dekken se him mei klean!
31 En hoe silstû dan dyn meilijen foar dyn broer ûnthâlde, want ik bin fan dyn fleis en bonken, en as ik tsjin dy sûndige haw, silstû dit wis dwaan fanwegen myn heit!
32 En Jozef spriek dizze wurden út 'e kûle, en syn bruorren koenen net nei him harkje, noch har earen nei de wurden fan Jozef bringe, en Jozef gûlde en skriemde yn 'e kûle.
33 En Jozef sei: Och, as myn heit mar wiste wat myn bruorren my oandien hawwe, en wat se hjoed tsjin my sein hawwe.
34 En al syn bruorren hearden syn gjalpen en skriemen yn 'e kûle, en syn bruorren gongen hinne en ferlieten de kûle, sadat se it gjalpen fan Jozef en syn skriemen yn 'e kûle net hearre koenen.

HAADSTIK 42

1 En hja gongen hinne en sieten oan 'e oare kant, sawat de ôfstân fan in bôgeskot, en dêr sieten hja om brea te iten, en wylst hja ieten, hâlden hja rie oer wat der mei him dien wurde moast, oft hja him deadzje soene of him werombringe soene nei syn heit.
2 Se hâlden de rie, doe't se har eagen opsloegen en seagen, en sjuch, dêr kaam in groep Ismaëliten fan fierren oer de wei fan Gilead, op wei nei Egypte.
3 Doe sei Juda tsjin harren: Wat sil it ús bate as wy ús broer deadzje? Miskien sil God him fan ús easkje; dit is dan de ried dy't oangeande him foarsteld is, dy't jimme mei him dwaan moatte: Sjoch, dizze groep Ismaëliten giet nei Egypte,
4 No dêrom, kom, lit ús him oan harren oerjaan, en lit ús hân net op him wêze, en se sille him mei harren liede, en hy sil ferlern gean ûnder it folk fan it lân, en wy sille him net mei ús eigen hannen deadzje. En it foarstel wie goed foar syn bruorren en se diene neffens it wurd fan Juda.
5 En wylst se oer dizze saak oan it praten wiene, en foardat de groep Ismaëliten nei harren ta kommen wie, kamen sân hannelslju fan Midian foarby harren, en doe't se foarby kamen, hienen se toarst, en se sloegen har eagen op en seagen de kûle dêr't Jozef yn opsletten wie, en se seagen, en sjuch, alle soarten fûgels wiene op him.
6 En dizze Midianiten rûnen nei de kûle om wetter te drinken, want se tochten dat der wetter yn siet, en doe't se foar de kûle kamen, hearden se de stim fan Jozef dy't yn 'e kûle gûlde en skriemde, en se seagen nei ûnderen yn 'e kûle, en se seagen en sjuch, dêr wie in jonge man mei in moai uterlik en in moai gesicht.
7 En hja rôpen him oan en seinen: Wa bisto en wa hat dy hjirhinne brocht, en wa hat dy yn dizze kûle yn 'e woastenije pleatst? En hja holpen allegearre om Jozef op te heljen en hja lutsen him út 'e kûle, en namen him mei en gongen op reis en gongen foarby syn bruorren.
8 En dy seinen tsjin harren: Wêrom dogge jimme dit, ús tsjinstfeint fan ús ôf te nimmen en fuort te gean? Wiswier hawwe wy dizze jonge yn 'e kûle lein, om't er tsjin ús yn opstân kaam, en jimme komme en helje him op en liede him fuort; jou ús no dan ús tsjinstfeint werom.
9 Doe antwurden de Midianiten en seine tsjin de soannen fan Jakob: Is dit jimme tsjinner, of tsjinnet dizze man jimme? Miskien binne jimme allegear syn tsjinners, want hy is moaier en moaier fan oansjen as jimme allegearre, en wêrom sprekke jimme allegear falsk tsjin ús?
10 No dêrom sille wy net nei jo wurden harkje, noch nei jo harkje, want wy hawwe de jonge yn 'e kûle yn 'e woastenije fûn, en wy hawwe him meinommen; dêrom sille wy fierder gean.
11 En al de soannen fan Jakob kamen nei harren ta en stiene op en seinen tsjin harren: Jou ús ús tsjinstfeint werom, wêrom wolle jimme dan allegearre stjerre troch de skerpte fan it swurd? En de Midianiten rôpen tsjin harren, en se lutsen harren swurden, en kamen nei harren ta om te fjochtsjen tsjin de soannen fan Jakob.
12 En sjuch, Simeon stie op fan syn stoel tsjin harren, en sprong op 'e grûn en luts syn swurd en kaam by de Midianiten telâne en hy joech in ferskriklik gjalp foar harren út, sadat syn gjalp fan fierren heard waard, en de ierde skodde fan Simeon syn gjalp.
13 En de Midianiten wiene ferskrekke fanwegen Simeon en it lûd fan syn gejuich, en se foelen op har gesichten, en wiene tige yn panyk.
14 En Simeon sei tsjin harren: Wier, ik bin Simeon, de soan fan Jakob, de Hebreër, dy't allinnich mei myn broer de stêd Sichem en de stêden fan 'e Amoriten ferneatige hawwe; sa sil God my ek dwaan, dat as al jimme bruorren, it folk fan Midian, en ek de keningen fan Kanaän, mei jimme komme soene, se net tsjin my fjochtsje koenen.
15 Jou ús no de jonge werom dy't jo nommen hawwe, dat ik jo fleis net oan 'e fûgels fan 'e loft en de wylde dieren jaan kin.
16 En de Midianiten wiene noch banger foar Simeon, en se kamen nei de soannen fan Jakob mei skrik en eangst, en mei treurige wurden, sizzende:
17 Wiswier hawwe jo sein dat de jonge man jo tsjinner is, en dat hy tsjin jo yn opstân kaam, en dêrom hawwe jo him yn 'e kûle lein; wat sille jo dan dwaan mei in tsjinner dy't tsjin syn hear yn opstân komt? Ferkeapje him no oan ús, en wy sille jo alles jaan wat jo foar him nedich binne; en de Heare hat dit behaagd, sadat de soannen fan Jakob har broer net deadzje soene.
18 Doe seagen de Midianiten dat Jozef moai fan oansjen en moai fan oansjen wie; se winsken him yn har hert en woene him graach keapje fan syn bruorren.

19 En de soannen fan Jakob harkje nei de Midianiten en se ferkochten harren broer Jozef oan harren foar tweintich sulveren sikkels, en harren broer Ruben wie net by harren, en de Midianiten namen Jozef mei en setten harren reis troch nei Gilead.
20 Se wiene ûnderweis ûnderweis, en de Midianiten hiene berou oer wat se dien hiene, troch de jonge man te keapjen, en de iene sei tsjin de oare: Wat is dit ding dat wy dien hawwe, troch dizze jonge man fan 'e Hebreeërs te nimmen, dy't moai fan oansjen en moai fan stân is.
21 Miskien is dizze jonge stellen út it lân fan 'e Hebreeërs, en wêrom hawwe wy dit dan dien? En as er socht en yn ús hannen fûn wurdt, sille wy troch him stjerre.
22 No, wis hawwe hurde en machtige mannen him oan ús ferkocht, de krêft fan ien fan wa't jo hjoed sjoen hawwe; miskien hawwe se him mei har macht en mei har sterke earm út syn lân stellen, en hawwe him dêrom oan ús ferkocht foar de lytse wearde dy't wy har joegen.
23 En wylst se sa mei-inoar oan it praten wiene, seagen se, en sjuch, de groep Ismaëliten dy't earst kaam, en dy't de soannen fan Jakob seagen, kaam op 'e Midianiten ta, en de Midianiten seine tsjin elkoar: Kom, lit ús dizze jonge ferkeapje oan 'e groep Ismaëliten dy't nei ús ta komme, en wy sille it bytsje dat wy foar him jûn hawwe foar him nimme, en wy sille fan syn kwea rêden wurde.
24 En hja diene dat, en hja kamen by de Ismaëliten oan, en de Midianiten ferkochten Jozef oan de Ismaëliten foar tweintich sulverstikken dy't hja foar him oan syn bruorren jûn hiene.
25 En de Midianiten gongen op harren wei nei Gilead, en de Ismaëliten namen Jozef mei en lieten him op ien fan 'e kamielen ride, en se lieden him nei Egypte.
26 En Jozef hearde dat de Ismaëliten nei Egypte ûnderweis wiene, en Jozef klaagde en gûlde om dit ding dat hy sa fier fuort wêze soe fan it lân Kanaän, fan syn heit, en hy gûlde bitter wylst hy op 'e kamiel ried, en ien fan harren mannen seach him, en liet him fan 'e kamiel ôfgean en te foet rinne, en nettsjinsteande dit bleau Jozef gûlen en gûlen, en hy sei: O myn heit, myn heit.
27 En ien fan 'e Ismaëliten stie op en sloech Jozef op 'e wang, en hy bleau skriemen; en Jozef wie wurch op 'e dyk, en koe net fierder fanwegen de bitterheid fan syn siel, en se sloegen him allegear en pleagen him op 'e dyk, en se ferskrikken him, sadat hy ophâlde koe mei skriemen.
28 En de Heare seach de ambysje fan Jozef en syn problemen, en de Heare brocht tsjuster en betizing oer dy mannen, en de hân fan elkenien dy't him sloech, ferwite.
29 En hja seinen tsjin elkoar: Wat is dit dat God ús ûnderweis oandien hat? En hja wisten net dat dit har oerkaam is fanwegen Jozef. En de mannen gongen fierder op 'e wei, en hja gongen lâns de wei fan Efrata dêr't Rachel begroeven lei.
30 En Jozef berikte it grêf fan syn mem, en Jozef hastige him en rûn nei it grêf fan syn mem, en foel op it grêf en gûlde.
31 En Jozef rôp lûd op it grêf fan syn mem, en hy sei: O myn mem, myn mem, o dû dy't my berne hast, wekker no op, en stean op en sjoch dyn soan, hoe't er as slaaf ferkocht is, en der is nimmen dy't him begrutsje kin.
32 O, stean op en sjoch dyn soan, skriem mei my fanwegen myn problemen, en sjoch it hert fan myn bruorren.
33 Wekker myn mem, wekker, wekker út dyn sliep foar my, en rjochtsje dyn striden tsjin myn bruorren. O, hoe hawwe se my myn jas ûntdien, en my al twa kear as slaaf ferkocht, en my fan myn heit skieden, en der is nimmen dy't my begrutsje kin.
34 Oerein en lizze dyn saak tsjin harren foar God, en sjoch wa't God yn it oardiel rjochtfeardigje sil, en wa't Hy feroardielje sil.
35 Stean op, o myn mem, stean op, wekker út dyn sliep en sjoch myn heit hoe't syn siel hjoed by my is, en treast him en kalmearje syn hert.
36 En Jozef gie troch mei it sprekken fan dizze wurden, en Jozef rôp lûd en gûlde bitterlik op it grêf fan syn mem; en hy hold op mei praten, en fan bitterheid fan hert waard hy stil as in stien op it grêf.
37 En Jozef hearde in stim dy't ta him spruts fan ûnder de grûn, dy't him antwurde mei bitterheid fan hert, en mei in stim fan skriemen en bidden mei dizze wurden:
38 Myn soan, myn soan Jozef, ik haw de stim fan dyn skriemen heard en de stim fan dyn kleien; ik haw dyn triennen sjoen; ik ken dyn problemen, myn soan, en it fertriet my om dy, en oerfloedich fertriet wurdt tafoege oan myn fertriet.
39 No dêrom, myn soan, Jozef, myn soan, hoopje op 'e Heare, en wachtsje op him en wês net bang, want de Heare is mei dy, hy sil dy rêde út alle problemen.
40 Oerein, myn soan, gean del nei Egypte mei dyn hearen, en wês net bang, want de Heare is mei dy, myn soan. En sy gie troch mei it praten lykas dizze wurden tsjin Jozef, en sy wie stil.
41 En Jozef hearde dit, en hy fernuvere him tige hjiroer, en hy bleau skriemen; en dêrnei seach ien fan 'e Ismaëliten him skriemen en skriemen op it grêf, en syn lilkens waard tsjin him ûntstoken, en hy ferdreau him dêr wei, en hy sloech him en flokte him.
42 Doe sei Jozef tsjin de mannen: Mei ik genede fine yn jimme eagen om my werom te bringen nei it hûs fan myn heit, en hy sil jimme in oerfloed fan rykdom jaan.
43 En hja antwurden him en seine: Bistû gjin slaaf, en wêr is dyn heit? En as jo in heit hiene, soestû net al twa kear as slaaf ferkocht wêze foar sa'n bytsje wearde; en harren lilkens wie noch altyd tsjin him optein, en se bleauwen him slaan en kastijde, en Jozef gûlde bitter.
44 En de Heare seach Jozefs ellinde, en de Heare sloech dizze mannen wer, en tuchtige harren, en de Heare liet tsjuster harren oer de ierde omslute, en de bliksem flitste en de tonger raasde, en de ierde skodde fan 'e stim fan 'e tonger en fan 'e machtige wyn, en de mannen wiene ferskrekke en wisten net wêr't se hinne moasten.
45 En de bisten en kamielen bleauwen stean, en sy lieden se, mar sy woene net gean, sy sloegen se, en sy krûpten op 'e grûn; en de mannen seinen tsjin elkoar: Wat hat God ús dit oandien? Wat binne ús oertredings, en wat binne ús sûnden, dat dit ús sa oerkommen is?
46 En ien fan harren antwurde en sei tsjin harren: Miskien is dit ús hjoed oerkommen fanwegen de sûnde fan it pleagen fan dizze slaaf; smeek Him no dêrom sterk om ús te ferjaan, en dan sille wy witte om wa't dit kwea ús oerkomt, en as God meilijen mei ús hat, dan sille wy witte dat dit allegear ús oerkomt fanwegen de sûnde fan it pleagen fan dizze slaaf.

47 En de mannen diene dat, en hja smeekten Jozef en drong der by him op oan om har te ferjaan; en hja seinen: Wy hawwe sûndige tsjin de Heare en tsjin dy, freegje no dêrom dyn God dat Hy dizze dea út ús midden weinimme sil, want wy hawwe tsjin Him sûndige.
48 En Jozef die neffens harren wurden, en de Heare harke nei Jozef, en de Heare die de pleach fuort dy't Hy dy mannen oandien hie fanwegen Jozef, en de bisten kamen út 'e grûn omheech en se fierden har, en se gongen fierder, en de razende stoarm bedarre en de ierde waard rêstich, en de mannen gongen fierder op reis om nei Egypte te gean, en de mannen wisten dat dit kwea har oerkommen wie fanwegen Jozef.
49 En hja seinen tsjin elkoar: Sjoch, wy witte dat it fanwegen syn ellinde wie dat dit kwea ús oerkaam is; wêrom soene wy no dizze dea oer ús sielen bringe? Lit ús rie hâlde wat wy mei dizze slaaf dwaan moatte.
50 En ien antwurde en sei: Wiswier hat er ús sein dat wy him werom nei syn heit bringe moatte; kom no dêrom, lit ús him werombringe en wy sille nei it plak gean dat hy ús sizze sil, en fan syn famylje de priis nimme dy't wy foar him jûn hawwe en dan sille wy fuortgean.
51 En ien antwurde wer en sei: Sjoch, dizze rie is tige goed, mar wy kinne dat net dwaan, want de wei is tige fier fan ús ôf, en wy kinne net fan ús wei ôfwike.
52 En noch ien antwurde en sei tsjin harren: Dit is de rie dy't oannommen wurde moat, wy sille der net fan ôfwike; sjuch, wy geane hjoed nei Egypte, en as wy yn Egypte oankommen binne, sille wy him dêr foar in hege priis ferkeapje, en wy sille fan syn kwea befrijd wurde.
53 En dit ding fûn de mannen noflik en sy diene dat, en sy setten harren reis nei Egypte mei Jozef troch.

HAADSTIK 43

1 Doe't de soannen fan Jakob harren broer Jozef oan 'e Midianiten ferkocht hiene, waarden harren herten troch him ferbjustere, en se krigen berou fan harren dieden, en se sochten him om him werom te bringen, mar koene him net fine.
2 En Ruben gie werom nei de kûle dêr't Jozef yn lein wie, om him derút te heljen en him werom te bringen by syn heit, en Ruben stie by de kûle, mar hy hearde gjin wurd, en hy rôp Jozef! Jozef! en nimmen antwurde of spriek in wurd.
3 En Ruben sei: Jozef is stoarn fan skrik, of in slange hat him dea feroarsake; en Ruben sakke del yn 'e kûle, en hy socht Jozef mar koe him net fine yn 'e kûle, en hy kaam wer út.
4 En Ruben skuorde syn klean en sei: It bern is der net, en hoe moat ik myn heit oer him fersoene as er dea is? En hy gyng nei syn bruorren en fûn harren yn rou om Jozef, en se wiene oan it rie om harren heit oer him te fersoenjen. En Ruben sei tsjin syn bruorren: Ik bin by de kûle kommen en sjuch, Jozef wie der net, wat moatte wy dan tsjin ús heit sizze, want myn heit sil allinnich de jonge by my sykje.
5 En syn bruorren antwurden him en seine: Sa en sa hawwe wy dien, en ús herten hawwe ús dêrnei slein fanwegen dizze died, en wy sitte no te sykjen nei in foarwendsel hoe't wy ús heit dermei fersoenje kinne.
6 Doe sei Ruben tsjin harren: Wat hawwe jimme hjir dien, dat jimme de grize hierren fan ús heit mei fertriet yn it grêf delbringe? It is net goed wat jimme dien hawwe.
7 En Ruben siet by harren, en hja stiene allegear op en swarren elkoar dat hja dit net oan Jakob fertelle soene, en hja seinen allegear: De man dy't dit oan ús heit of syn húshâlding fertelt, of dy't dit oan ien fan 'e bern fan it lân melde sil, wy sille allegear tsjin him opstean en him mei it swurd deadzje.
8 En de soannen fan Jakob wiene bang foar elkoar yn dizze saak, fan 'e jongste oant de âldste, en nimmen spruts in wurd, en se ferburgen it ding yn har hert.
9 En dêrnei gienen se sitten om te besluten en wat út te finen om tsjin harren heit Jakob te sizzen oer al dizze dingen.
10 Doe sei Issaskar tsjin harren: Hjir is in advys foar jimme, as it goed is yn jimme eagen om dit te dwaan: nim de rok dy't fan Jozef is en skuorre dy, en slachtsje in geitebokje en dip it yn syn bloed.
11 En stjoer it nei ús heit en as er it sjocht, sil er sizze dat in kwea bist him opfretten hat, dêrom, skuorre jimme syn jas en sjoch, syn bloed sil op syn jas wêze, en troch dit te dwaan sille wy frij wêze fan it gemurmurearjen fan ús heit.
12 En Issaskar syn advys fûnen harren goed, en hja harkje nei him en diene neffens it wurd fan Issaskar dat er harren advisearre hie.
13 En hja hastigen har en namen Jozefs rok en skuorden dy, en hja deade in geitebokje en doopten dy rok yn it bloed fan it geitebokje, en doe fertraapten se dy yn it stof, en hja stjoerden dy rok troch Naftali nei harren heit Jakob, en hja gebeaen him dizze wurden te sizzen:
14 Wy hiene it fee byinoar helle en wiene oant de wei nei Sichem kommen en fierder, doe fûnen wy dizze jas op 'e wei yn 'e woastenije, bedobbe yn bloed en stof; wit no dan oft it de jas fan jo soan is of net.
15 En Naftali gyng hinne en kaam by syn heit, en hy joech him de mantel, en hy spriek ta him al de wurden dy't syn bruorren him oplein hiene.
16 Doe seach Jakob de jas fan Jozef en hy herkende it, en hy foel op syn gesicht nei de grûn, en waard stil as in stien, en dêrnei stie hy op en rôp mei in lûde, skriemende stim en hy sei: It is de jas fan myn soan Jozef!
17 En Jakob hastige him en stjoerde ien fan syn tsjinstfeinten nei syn soannen, dy't nei harren ta gongen en harren ûnderweis mei de keppel oantroffen.
18 En de soannen fan Jakob kamen tsjin 'e jûn by harren heit, en sjuch, harren klean wiene skuord en stof lei op harren hollen, en se fûnen harren heit dy't lûdop gûlde en skriemde.
19 Doe sei Jakob tsjin syn soannen: Fertel my wier hokker kwea jimme hjoed ynienen oer my brocht hawwe? En hja antwurden harren heit Jakob en seine: Wy kamen hjoed nei't de keppel byinoar helle wie, en wy kamen oant de stêd Sichem oan 'e wei yn 'e woastenije, en wy fûnen dizze mantel fol bloed op 'e grûn, en wy wisten it en wy hawwe it nei jo stjoerd as jo it witte koene.
20 Doe hearde Jakob de wurden fan syn soannen en rôp mei in lûde stim en sei: It is de jas fan myn soan, in kwea bist hat him opiten; Jozef is yn stikken skuord, want ik haw him hjoed stjoerd om te sjen oft it goed mei jo en mei de keppels wie en om my fan jo te fertellen, en hy is gien

lykas ik him befel hie, en dit is him hjoed oerkommen, wylst ik tocht dat myn soan by jo wie.
21 En de soannen fan Jakob antwurden en seine: Hy is net nei ús ta kommen, en wy hawwe him ek net sjoen fan 'e tiid dat wy by jo weigien binne oant no ta.
22 En doe't Jakob harren wurden hearde, rôp er wer lûd út, en hy stie op en skuorde syn klean, en hy die in sek om syn heupen, en hy gûlde bitter en hy roude en ferhefte syn stim yn it gûlen en rôp út en sei dizze wurden:
23 Jozef, myn soan, o myn soan Jozef, ik haw dy hjoed stjoerd nei it wolwêzen fan dyn bruorren, en sjuch, do bist yn stikken ferskuord; troch myn hân is dit myn soan oerkommen.
24 It fertriet my om dy, Jozef, myn soan, it fertriet my om dy; hoe swiet wiestû foar my yn it libben, en no hoe bitter is dyn dea foar my.
25 0 dat ik stoarn wie yn dyn plak, Jozef, myn soan, want it fertriet my tige om dy, myn soan, o myn soan, myn soan. Jozef, myn soan, wêr bisto, en wêr bisto lutsen? oerein, oerein fan dyn plak, en kom en sjoch myn fertriet om dy, o myn soan Jozef.
26 Kom no en tel de triennen dy't út myn eagen oer myn wangen streame, en bring se omheech foar de Heare, dat syn grime fan my ôfkeare mei.
27 0 Jozef myn soan, hoe bistû fallen, troch de hân fan ien troch wa't nimmen fallen wie fan it begjin fan 'e wrâld oant hjoed de dei; want dû bist deade troch de slach fan in fijân, tabrocht mei wredens, mar wis wit ik dat dit dy oerkommen is, fanwegen de mannichte fan myn sûnden.
28 Wês no oerein en sjoch hoe bitter myn ellinde foar dy is, myn soan, hoewol't ik dy net grutbrocht, noch foarme, noch azem en siel jûn haw, mar God dy foarme en dyn bonken boud en se mei fleis bedekt hat, en yn dyn noastergatten de azem fan it libben blies, en doe joech hy dy oan my.
29 No wier, God dy't dy oan my jûn hat, hy hat dy fan my nommen, en sa is dy doe oerkommen
30 En Jakob gie troch mei praten lykas dizze wurden oer Jozef, en hy gûlde bitter; hy foel op 'e grûn en waard stil.
31 En al de soannen fan Jakob seagen de swierrichheden fan harren heit, en se krigen berou fan wat se dien hiene, en se gûlden ek bitter.
32 En Juda stie op en tilde de holle fan syn heit fan 'e grûn op, en lei dy op syn skoat, en hy wiskte de triennen fan syn heit fan syn wangen, en Juda gûlde tige, wylst de holle fan syn heit op syn skoat lei, stil as in stien.
33 En de soannen fan Jakob seagen de benearing fan harren heit, en hja ferhegen harren stimmen en bleauwen skriemen, en Jakob lei noch stil op 'e grûn as in stien.
34 En al syn soannen en syn tsjinstfeinten en de bern fan syn tsjinstfeinten stiene op en stiene om him hinne om him te treasten, mar hy wegere treast te litten.
35 En it hiele húshâlding fan Jakob stie op en roude tige oer Jozef en de swierrichheden fan harren heit, en it nijs berikte Izaäk, de soan fan Abraham, de heit fan Jakob, en hy gûlde bitterlik oer Jozef, hy en syn hiele húshâlding, en hy gie fuort fan it plak dêr't hy wenne yn Hebron, en syn mannen mei him, en hy treaste Jakob, syn soan, mar hy wegere treast te wurden.
36 En dêrnei stie Jakob op fan 'e grûn, en syn triennen rûnen oer syn wangen, en hy sei tsjin syn soannen: Stean op en nim jimme swurden en jimme bôgen, en gean it fjild yn, en sykje oft jimme it lichem fan myn soan fine kinne en it by my bringe kinne, dat ik it begrave kin.
37 Sykje ek, ik bid jimme, ûnder de bisten en jeie se, en dat wat earst komt foardat jimme it pakke en nei my bringe, miskien sil de Heare hjoed myn ellinde begrutsje, en foar jimme tariede wat myn soan yn stikken skuord hat, en it nei my bringe, en ik sil de saak fan myn soan wreke.
38 En syn soannen diene lykas harren heit harren befel hie, en hja stiene moarns betiid op, en elk naam syn swurd en syn bôge yn 'e hân, en hja gongen it fjild yn om de bisten te jeien.
39 En Jakob rôp noch lûd en skriemde en rûn hinne en wer yn 'e hûs, en sloech mei de hannen tsjin elkoar en sei: Jozef, myn soan, Jozef, myn soan!
40 En de soannen fan Jakob gongen de woastenije yn om de bisten te fangen, en sjuch, in wolf kaam op har ta, en se pakten him en brochten him nei harren heit, en se seinen tsjin him: Dit is de earste dy't wy fûn hawwe, en wy hawwe him nei jo brocht lykas jo ús befel joegen, en it lichem fan jo soan koene wy net fine.
41 En Jakob naam it bist út 'e hannen fan syn soannen, en hy rôp mei in lûde en skriemende stim, wylst hy it bist yn syn hân hold, en hy spriek mei in bitter hert tsjin it bist: Wêrom hastû myn soan Jozef opslokt, en hoe hastû gjin eangst hân foar de God fan 'e ierde, of foar myn problemen foar myn soan Jozef?
42 En jo hawwe myn soan foar neat opfretten, om't hy gjin geweld begien hat, en jo hawwe my dêrmei skuldich makke foar syn rekken, dêrom sil God him easkje dy't ferfolge wurdt.
43 En de Heare iepene de mûle fan it bist om Jakob te treasten mei syn wurden, en it antwurde Jakob en spriek dizze wurden ta him,
44 Sa wier as God libbet dy't ús op ierde skepen hat, en sa wier as jo siel libbet, myn hear, ik haw jo soan net sjoen, en ik haw him ek net ferskuord, mar út in fier lân bin ik ek kommen om myn soan te sykjen dy't hjoed by my weigien is, en ik wit net oft er libbet of dea is.
45 En ik bin hjoed yn it fjild kommen om myn soan te sykjen, en jimme soannen hawwe my fûn, en my pakt en myn fertriet fergrutte, en hawwe my hjoed foar jimme brocht, en ik haw no al myn wurden ta jimme sprutsen.
46 En no dêrom, o minskesoan, ik bin yn dyn hannen, en doch mei my hjoed sa't it goed liket yn dyn eagen, mar by it libben fan God dy't my skepen hat, ik haw dyn soan net sjoen, en ik haw him net ferskuord, en it fleis fan in minske is al myn libbensdagen net yn myn mûle kommen.
47 En doe't Jakob de wurden fan it bist hearde, wie er tige fernuvere, en stjoerde it bist út syn hân, en sy gie har wei.
48 En Jakob rôp noch lûdop en gûlde dei nei dei om Jozef, en hy roude dagenlang om syn soan.

HAADSTIK 44

1 En de soannen fan Ismaël, dy't Jozef fan 'e Midianiten kocht hiene, dy't him fan syn bruorren kocht hiene, gongen mei Jozef nei Egypte, en hja kamen oan 'e grinzen fan Egypte, en doe't hja ticht by Egypte kamen, moete hja fjouwer mannen fan 'e soannen fan Medan, de soan fan Abraham, dy't út it lân Egypte weigien wiene op har reis.

2 Doe seine de Ismaëliten tsjin harren: Wolle jimme dizze slaaf fan ús keapje? En hja seine: Jou him oan ús oer, en hja joegen Jozef oan harren oer, en hja seagen dat hy in tige moaie jonge wie en hja kochten him foar tweintich sikkels.
3 En de Ismaëliten setten harren reis nei Egypte troch en de Medanim kamen dy dei ek werom nei Egypte, en de Medanim seine tsjin elkoar: Sjoch, wy hawwe heard dat Potifar, in amtner fan Farao, kaptein fan 'e liifwacht, in goede tsjinner siket dy't foar him stean sil om him te tsjinjen, en him tafersjochhâlder te meitsjen oer syn hûs en alles wat him ta heart.
4 Kom dan, lit ús him oan him ferkeapje foar wat wy wolle, as hy ús jaan kin wat wy foar him nedich hawwe.
5 En dizze Medanim gongen hinne en kamen nei it hûs fan Potifar, en seinen tsjin him: Wy hawwe heard dat jo in goede tsjinner sykje om jo te tsjinjen, sjuch, wy hawwe in tsjinner dy't jo bliid meitsje sil, as jo ús kinne jaan wat wy wolle, en wy sille him oan jo ferkeapje.
6 Doe sei Potifar: Bring him foar my, dan sil ik him sjen, en as it him goedfalt, sil ik jo jaan wat jo foar him nedich hawwe.
7 Doe gongen de Medanim hinne en brochten Jozef en setten him foar Potifar, en hy seach him, en hy wie tige bliid mei him, en Potifar sei tsjin harren: Fertel my wat jimme nedich hawwe foar dizze jonge?
8 En hja seinen: Wy wolle fjouwerhûndert sulveren stikken foar him, en Potifar sei: Ik sil it dy jaan as jo my it ferslach fan syn ferkeap oan jo bringe, en my syn skiednis fertelle, want miskien is hy stellen, want dizze jonge is gjin slaaf, noch de soan fan in slaaf, mar ik sjoch yn him it uterlik fan in moai en knap persoan.
9 En de Medaniten gongen hinne en brochten de Ismaëliten dy't him oan harren ferkocht hiene, by him, en hja fertelden it him en seine: Hy is in slaaf en wy hawwe him oan harren ferkocht.
10 Doe hearde Potifar de wurden fan 'e Ismaëliten, doe't er it sulver oan 'e Medaniten joech, en de Medaniten namen it sulver en gongen op reis, en de Ismaëliten gongen ek werom nei hûs.
11 En Potifar naam Jozef mei en brocht him nei syn hûs, dat er him tsjinje koe, en Jozef fûn genede yn 'e eagen fan Potifar, en hy sette fertrouwen yn him, en stelde him ta tafersjochhâlder oer syn hûs, en alles wat fan him wie, joech er yn syn hân.
12 En de Heare wie mei Jozef, en hy waard in foarspoedich man, en de Heare segene it hûs fan Potifar om Jozefs wille.
13 En Potifar liet alles wat er hie yn 'e hân fan Jozef, en Jozef wie ien dy't dingen yn en út liet gean, en alles waard regele troch syn winsk yn it hûs fan Potifar.
14 En Jozef wie achttjin jier âld, in jonge mei moaie eagen en in moai uterlik, en hy wie net yn hiel Egyptelân as hy.
15 Yn dy tiid, wylst er yn it hûs fan syn hear wie, yn en út it hûs gong en syn hear bystien, sloech Selica, de frou fan syn hear, har eagen op nei Jozef en seach him oan, en sjuch, hy wie in jonge, moai en moai fan oansjen.
16 En sy begearde syn skientme yn har hert, en har siel wie op Jozef rjochte, en sy lokke him dei nei dei, en Selica oertsjûge Jozef alle dagen, mar Jozef tilde syn eagen net op om de frou fan syn master te sjen.
17 En Selica sei tsjin him: Wat binne dyn uterlik en gestalte moai, ik haw wierlik nei al dy slaven sjoen, en ik haw noch nea sa'n moaie slaaf sjoen as do; en Jozef sei tsjin har: Wiswier, Hy dy't my yn 'e liifmoer fan myn mem skepen hat, hat de hiele minskheid skepen.
18 En hja sei tsjin him: Wat binne dyn eagen moai, dêr'tsto alle ynwenners fan Egypte mei ferbline hast, manlju en froulju; en hy sei tsjin har: Wat binne se moai wylst wy noch libje, mar assto se yn it grêf oansjogge soest, soest der wis fan weigean.
19 En hja sei tsjin him: Wat binne al dyn wurden moai en noflik; nim no, ik bid dy, de harp dy't yn 'e hûs is, en boartsje mei dyn hannen en lit ús dyn wurden hearre.
20 En hy sei tsjin har: Hoe moai en noflik binne myn wurden as ik de lof fan myn God en syn gloarje sprek; en sy sei tsjin him: Hoe moai is it hier fan dyn holle, sjoch, de gouden kam dy't yn 'e hûs is, nim dy, en krul it hier fan dyn holle.
21 En hy sei tsjin har: Hoe lang silstû dizze wurden noch sprekke? Hâld op mei dizze wurden tsjin my te sizzen, en stean op en doch dyn húshâldlike saken.
22 En hja sei tsjin him: Der is nimmen yn myn hûs, en der is neat oars om op te lette as op dyn wurden en op dyn winsk; mar nettsjinsteande dit alles koe hja Jozef net by har bringe, en hy sette syn each ek net op har, mar rjochte syn eagen nei ûnderen op 'e grûn.
23 En Selica begearde Jozef yn har hert, dat hy by har sliepe soe, en op 'e tiid dat Jozef yn 'e hûs siet en syn wurk die, kaam Selica en gyng foar him sitten, en sy lokke him alle dagen mei har taspraak om by har te sliepen, of ea nei har te sjen, mar Jozef woe net nei har harkje.
24 En hja sei tsjin him: As jo net neffens myn wurden dogge, sil ik jo mei de straf fan 'e dea tuchtigje en in izeren jok op jo lizze.
25 En Jozef sei tsjin har: Wiswier, God, dy't de minske skepen hat, makket de boeien fan 'e finzenen los, en Hy is it, dy't my út dyn finzenis en út dyn oardiel rêde sil.
26 En doe't se him net oertsjûgje koe, en har siel noch altyd op him fêst siet, smiet har langstme har yn in slimme sykte.
27 En al de froulju fan Egypte kamen har besykje, en se seinen tsjin har: Wêrom bistû yn dizze ferswakking? Do dy't neat tekoart hat; wis is dyn man in grutte en achte prins yn 'e eagen fan 'e kening, soestû wat tekoart hawwe fan wat dyn hert begeart?
28 En Selica antwurde harren en sei: Hjoed sil it jimme bekend makke wurde wêr't dizze ûnrêst weikomt dêr't jimme my sjogge, en sy gebea har tsjinstfammen om iten klear te meitsjen foar alle froulju, en sy makke in feestmiel foar har, en alle froulju ieten yn it hûs fan Selica.
29 En hja joech harren messen om de sitroenen te skiljen om se op te iten, en hja joech opdracht dat se Jozef djoere klean oandwaan moasten, en dat hy foar harren ferskine moast, en Jozef kaam foar harren eagen en al de froulju seagen nei Jozef, en koene harren eagen net fan him ôfhâlde, en se snijden allegear harren hannen mei de messen dy't se yn harren hannen hienen, en al de sitroenen dy't se yn harren hannen hienen, wiene fol bloed.
30 En se wisten net wat se dien hiene, mar se bleauwen nei de skientme fan Jozef sjen en seagen har eagen net fan him ôf.
31 En Selica seach wat se dien hiene, en sei tsjin harren: Wat is dit foar wurk dat jimme dien hawwe? sjuch, ik haw

jimme sitroenen jûn om te iten en jimme hawwe jimme allegearre de hannen snijd.
32 En al de froulju seagen harren hannen, en sjuch, dy wieren fol bloed, en harren bloed streamde del op harren klean, en hja seinen tsjin har: Dizze slaaf yn dyn hûs hat ús oerwûn, en wy koenen ús eachlidden net fan him ôfwendje fanwegen syn skientme.
33 En sy sei tsjin harren: Wiswier is dit jimme bard op it momint dat jimme him seagen, en jimme jimme net foar him hâlde koene; hoe kin ik my dan ûnthâlde as hy altyd yn myn hûs is, en ik him dei nei dei yn en út myn hûs gean sjoch? Hoe kin ik dan foarkomme dat ik hjirtroch ôfgean of sels omkomme?
34 En hja seinen tsjin har: De wurden binne wier, want wa kin dizze moaie foarm yn 'e hûs sjen en him ûnthâlde, en is hy net dyn slaaf en tsjinstfeint yn dyn hûs, en wêrom fertelst him net wat der yn dyn hert is, en litst dyn siel troch dizze saak fergean?
35 En sy sei tsjin harren: Ik besykje him alle dagen te oertsjûgjen, en hy wol net ynstimme mei myn winsken, en ik haw him alles tasein wat goed is, en dochs koe ik neat werom fan him krije; dêrom bin ik yn in mindere steat lykas jimme sjogge.
36 En Selica waard tige siik fanwegen har ferlangen nei Jozef, en se wie wanhopich fereale fanwegen him, en al it folk fan it hûs fan Selica en har man wisten neat fan dizze saak, dat Selica siik wie fanwegen har leafde foar Jozef.
37 En al it folk fan har hûs frege har: Wêrom bistû siik en gietstû achterút, en hast neat tekoart? En sy sei tsjin harren: Ik wit dit ding net, dat my alle dagen oan it tanimmen is.
38 En al de froulju en har freondinnen kamen alle dagen om har te sjen, en se praten mei har, en sy sei tsjin har: Dit kin allinnich wêze troch de leafde fan Jozef; en se seine tsjin har: Lok him en gryp him yn it geheim, miskien kin hy nei jo harkje, en dizze dea fan jo ôfskrikke.
39 En Selica waard slimmer fan har leafde foar Jozef, en se bleau achterútgean, oant se amper krêft hie om te stean.
40 En op in dei die Jozef it wurk fan syn master yn 'e hûs, en Selica kaam yn it geheim en foel him ynienen oan, en Jozef stie tsjin har op, en hy wie machtiger as sy, en hy liet har nei de grûn delfalle.
41 En Zelicah gûlde fanwegen it langstme fan har hert nei him, en sy smeekte him mei gûlen, en har triennen streamden oer har wangen, en sy spruts ta him mei in stim fan smeking en yn bitterheid fan siel, sizzende:
42 Hawwe jo ea heard, sjoen of kend fan sa'n moaie frou as ik bin, of better as mysels, dy't alle dagen mei jo praat, yn in delgong rekket út leafde foar jo, jo al dizze eare jout, en dochs wolle jo net nei myn stim harkje?
43 En as it út eangst foar dyn hear is, dat er dy net straft, sa wier as de kening libbet, sil dy gjin kwea fan dyn hear oerkomme troch dit ding; harkje no dêrom nei my, en wês tastimming foar de eare dy't ik dy jûn haw, en set dizze dea fan my ôf, en wêrom soe ik foar dy stjerre? en sy hold op mei praten.
44 En Jozef antwurde har en sei: Hâld dy fan my ôf, en lit dizze saak oan myn hear oer; sjuch, myn hear wit net wat der by my yn 'e hûs is, want alles wat fan him is, hat er yn myn hân jûn, en hoe moat ik dizze dingen dwaan yn it hûs fan myn hear?
45 Want hy hat my ek tige eare yn syn hûs, en hy hat my ek ta tafersjochhâlder oer syn hûs makke, en hy hat my ferhege, en der is nimmen grutter yn dit hûs as ik, en myn master hat neat fan my ûnthâlden, útsein do, dy't syn frou bist, hoe kinstû dan dizze wurden tsjin my sizze, en hoe kin ik dit grutte kwea en sûnde oan God en dyn man dwaan?
46 No dêrom, hâld dy fan my ôf, en sprek sokke wurden net mear, want ik sil net nei dyn wurden harkje. Mar Selica woe net nei Jozef harkje doe't er dizze wurden tsjin har spruts, mar sy ferliede him alle dagen om nei har te harkjen.
47 En dêrnei waard de beek fan Egypte fol boppe al syn kanten, en alle ynwenners fan Egypte gongen út, en ek de kening en prinsen gongen út mei tamboerynen en dûnsen, want it wie in grutte blydskip yn Egypte, en in feestdei yn 'e tiid fan 'e oerstreaming fan 'e see Sihor, en se gongen dêrhinne om de hiele dei bliid te wêzen.
48 Doe't de Egyptners nei de rivier gongen om feest te fieren, lykas harren gewoante wie, gongen al it folk fan it hûs fan Potifar mei harren, mar Selika woe net mei harren gean, want sy sei: Ik bin net oan it wurk, en sy bleau allinnich yn 'e hûs, en der wie gjin oar minske by har yn 'e hûs.
49 En hja stie op en gyng op nei har timpel yn it hûs, en klaaide harsels yn prinslike klean, en hja sette kostbere stiennen fan onyx op har holle, ynlein mei sulver en goud, en hja fersierde har gesicht en hûd mei allerhanne frouljusreinigjende floeistoffen, en hja parfumearre de timpel en it hûs mei kassia en wierook, en hja fersprate mirre en aloë, en dêrnei siet hja yn 'e yngong fan 'e timpel, yn 'e gong fan it hûs, dêr't Jozef trochhinne gie om syn wurk te dwaan, en sjuch, Jozef kaam fan it fjild, en gie it hûs yn om it wurk fan syn master te dwaan.
50 En hy kaam by it plak dêr't er trochhinne moast, en hy seach al it wurk fan Selicah, en hy kearde werom.
51 En Selica seach Jozef weromgean fan har, en sy rôp him ta en sei: Wat skeelt dy, Jozef? Kom nei dyn wurk, en sjoch, ik sil plak foar dy meitsje oant do nei dyn sitplak gien bist.
52 En Jozef kaam werom en kaam nei it hûs, en gyng fan dêrwei nei syn sitplak, en hy gyng sitten om it wurk fan syn master te dwaan lykas gewoanlik en sjuch, Selica kaam nei him ta en stie foar him yn prinslike klean, en de rook fan har klean fersprate him oant in fierte.
53 En hja hastige har en pakte Jozef en syn klean beet, en sei tsjin him: Sa wier as de kening libbet, as jo myn fersyk net folbringe, sille jo hjoed stjerre. En hja hastige har en strekte har oare hân út en luts in swurd ûnder har klean wei, en hja lei it om Jozefs nekke, en hja sei: Rise op en folbringe myn fersyk, en oars stjerre jo hjoed.
54 En Jozef wie bang foar har, om't se dit die, en hy stie op om foar har te flechtsjen, en sy pakte de foarkant fan syn klean, en yn 'e skrik fan syn flecht waard it klean dat Selica pakte skuord, en Jozef liet it klean yn 'e hân fan Selica, en hy flechte en kaam derút, want hy wie yn eangst.
55 En doe't Selica seach dat it klean fan Jozef skuord wie, en dat hy it yn har hân litten hie, en flechte wie, wie se bang foar har libben, dat it geroft oer har ferspriede soe, en se stie op en die slûchslim, en die de klean út dêr't se yn klaaid wie, en se die har oare klean oan.
56 En hja naam Jozefs klean, en lei it njonken har, en hja gyng sitten op it plak dêr't hja yn har sykte sitten hie,

foardat de minsken fan har hûs nei de rivier gien wiene, en hja rôp in jonge dy't doe yn 'e hûs wie, en hja joech him opdracht om de minsken fan it hûs by har te roppen.
57 En doe't se har seach, sei se tsjin har mei in lûde stim en mei in jammerklaach: Sjoch, wat in Hebreeër jimme master my yn 'e hûs brocht hat, want hy is hjoed kommen om by my te sliepen.
58 Want doe't jo derút gien wiene, kaam er by it hûs, en seach dat der gjin minske yn 'e hûs wie, kaam er nei my ta, en pakte my beet, mei de bedoeling om by my te sliepen.
59 En ik pakte syn klean en skuorde se en rôp mei in lûde stim tsjin him, en doe't ik myn stim ferhefte, wie hy bang foar syn libben en liet syn klean foar my achter en flechte.
60 En de minsken fan har hûs seine neat, mar harren grime waard tige oplôge tsjin Jozef, en hja gongen nei syn hear en fertelden him de wurden fan syn list.
61 Doe kaam Potifar lilk thús, en syn frou rôp nei him en sei: Wat hastû my oandien, datst in tsjinstfeint yn myn hûs brocht hast? Hy is hjoed by my kommen om mei my te boartsjen. Sa hat er my hjoed oandien.
62 Doe hearde Potifar de wurden fan syn frou, en hy joech opdracht om Jozef mei swiere slagen te straffen, en dat diene se him ek.
63 En wylst se him sloegen, rôp Jozef mei in lûde stim, en hy sloech syn eagen op nei de himel, en hy sei: O Heare God, Jo witte dat ik ûnskuldich bin oan al dizze dingen, en wêrom moat ik hjoed stjerre troch falskens, troch de hân fan dizze ûnbesniene goddeleaze mannen, dy't Jo kenne?
64 En wylst de mannen fan Potifar Jozef sloegen, bleau hy roppen en gûlen, en dêr wie in bern fan alve moannen âld, en de Heare iepene de mûle fan it bern, en hy spriek dizze wurden foar de mannen fan Potifar, dy't Jozef sloegen, sizzende:
65 Wat wolle jimme fan dizze man, en wêrom dogge jimme him dit kwea oan? Myn mem sprekt falsk en seit leagens; sa wie de hanneling.
66 En it bern fertelde harren krekt alles wat der bard wie, en al de wurden fan Selicah oan Jozef dei nei dei fertelde hy harren.
67 En al de mannen hearden de wurden fan it bern en se fernuveren har tige oer de wurden fan it bern, en it bern hold op mei praten en waard stil.
68 En Potifar skamme him tige oer de wurden fan syn soan, en hy gebea syn mannen om Jozef net mear te slaan, en de mannen hâlden op mei it slaan fan Jozef.
69 En Potifar naam Jozef mei en joech opdracht om him foar de preesters, dy't rjochters fan 'e kening wiene, foar it gerjocht te bringen, om him oer dizze saak te rjochtsjen.
70 Doe kamen Potifar en Jozef foar de prysters, de rjochters fan 'e kening, en hy sei tsjin harren: Beslis dochs hokker oardiel in tsjinstfeint takomt, want sa hat er dien.
71 Doe seine de preesters tsjin Jozef: Wêrom hastû dit dyn hear oandien? En Jozef antwurde harren: Net sa, myn hearen, sa wie de saak; en Potifar sei tsjin Jozef: Wiswier haw ik alles wat my tahearde yn jimme hannen tabetroud, en ik haw neat foar jimme achterhâlden as myn frou, en hoe koestû dit kwea dwaan?
72 En Jozef antwurde en sei: Net sa myn hear, sa wier as de Heare libbet, en sa wier as jo siel libbet, myn hear, it wurd dat jo fan jo frou heard hawwe is net wier, want sa wie it hjoed de dei.
73 In jier is foarbygien sûnt ik yn jo hûs west haw; hawwe jo ien of oare ûnrjochtfeardichheid yn my sjoen, of eat dat jo derta bringe kin om myn libben te easkjen?
74 Doe seine de preesters tsjin Potifar: Stjoer ús mar, lit se Jozefs skuorde klean foar ús bringe, en lit ús de skuorre deryn sjen, en as it is dat de skuorre foar it klean sit, dan moat syn gesicht foar har west hawwe en moat sy him beetpakt hawwe om nei har ta te kommen, en mei bedroch hat dyn frou alles dien wat sy sprutsen hat.
75 En hja brochten Jozefs klean foar de prysters dy't rjochters wiene, en hja seagen en sjuch, de trien wie foar Jozef, en al de rjochterlike prysters wisten dat sy him oanset hie, en hja seinen: It deaoardiel komt dizze slaaf net ta, want hy hat neat dien, mar syn oardiel is, dat hy yn 'e finzenis pleatst wurdt fanwegen it geroft, dat troch him tsjin dyn frou útgien is.
76 Doe't Potifar harren wurden hearde, sette hy him yn 'e finzenis, it plak dêr't de finzenen fan 'e kening opsletten binne, en Jozef siet tolve jier yn it finzenishûs.
77 En nettsjinsteande dit, kearde de frou fan syn master har net fan him ôf, en se hâldde net op mei dei nei dei tsjin him te praten om nei har te harkjen, en oan 'e ein fan trije moannen bleau Selica dei nei dei nei Jozef gean nei it hûs fan finzenis, en se ferliede him om nei har te harkjen, en Selica sei tsjin Jozef: Hoe lang silstû yn dit hûs bliuwe? mar harkje no nei myn stim, en ik sil dy út dit hûs bringe.
78 En Jozef antwurde har en sei: It is better foar my om yn dit hûs te bliuwen as nei jo wurden te harkjen, om tsjin God te sûndigjen; en sy sei tsjin him: As jo myn winsk net folbringe wolle, sil ik jo de eagen útlûke, boeien oan jo fuotten lizze en jo oerjaan yn 'e hannen fan dyjingen dy't jo earder net koenen.
79 En Jozef antwurde har en sei: Sjoch, de God fan 'e hiele ierde is yn steat om my te rêden fan alles wat jo my dwaan kinne, want hy iepenet de eagen fan 'e blinen, en lit dejingen dy't bûn binne los, en behâldt alle frjemdlingen dy't net bekend binne mei it lân.
80 En doe't Selicah Jozef net oertsjûgje koe om nei har te harkjen, hâldde se op mei him te lokjen; en Jozef siet noch altyd opsletten yn it hûs fan finzenis. En Jakob, de heit fan Jozef, en al syn bruorren dy't yn it lân Kanaän wiene, rouwe en gûlden noch altyd yn dy dagen fanwegen Jozef, want Jakob wegere treast te krijen oer syn soan Jozef, en Jakob rôp lûdop, en gûlde en roude al dy dagen.

HAADSTIK 45

1 En it wie yn dy tiid yn dat jier, dat is it jier dat Jozef nei Egypte gie nei't syn bruorren him ferkocht hiene, dat Ruben, de soan fan Jakob, nei Timna gie en Eliuram, de dochter fan Abi de Kanaänyt, ta frou naam, en hy kaam by har.
2 En Eliuram, de frou fan Ruben, waard swier en krige him Henoch, Palu, Chetzron en Karmi, fjouwer soannen; en syn broer Simeon naam syn suster Dina ta frou, en sy krige him Memuel, Jamin, Ohad, Jachin en Sochar, fiif soannen.
3 En dêrnei kaam er by Buna, de Kanaänityske frou, dat is Buna, dy't Simeon finzen nommen hat út 'e stêd Sichem, en Buna wie foar Dina en tsjinne har, en Simeon kaam by har, en sy krige him Saul.

4 Doe gie Juda nei Adulam, en hy kaam by in man út Adulam, en syn namme wie Hira, en Juda seach dêr de dochter fan in man út Kanaän, en har namme wie Aljat, de dochter fan Sua, en hy naam har en kaam by har, en Aljat krige Juda trije soannen.
5 En Levi en Issaskar gongen nei it lân fan it easten, en hja namen de dochters fan Jobab, de soan fan Joktan, de soan fan Heber, ta froulju; en Jobab, de soan fan Joktan, hie twa dochters; de namme fan 'e âldste wie Adina, en de namme fan 'e jongste wie Arida.
6 En Levi naam Adina, en Issaskar naam Arida, en hja kamen yn it lân Kanaän, nei it hûs fan harren heit, en Adina krige foar Levi Gerson, Kehath en Merari: trije soannen.
7 En Arida krige Issaskar Tola, Puva, Job en Samar, fjouwer soannen; en Dan gyng nei it lân Moab en naam Aflalet, de dochter fan Kamudan, de Moabiet, ta frou, en hy brocht har nei it lân Kanaän.
8 En Aflalet wie ûnfruchtber, sy hie gjin neiteam, en God tocht dêrnei oan Aflalet, de frou fan Dan, en sy waard swier en krige in soan, en sy neamde syn namme Kusim.
9 En Gad en Naftali gongen nei Haran en namen dêrwei de dochters fan Amuram, de soan fan Us, de soan fan Nahor, ta froulju.
10 En dit binne de nammen fan 'e dochters fan Amuram; de namme fan 'e âldste wie Merima, en de namme fan 'e jongste Usith; en Naftali naam Merima, en Gad naam Usith; en brocht se nei it lân Kanaän, nei it hûs fan harren heit.
11 En Merima krige Naftali Jachseël, Guni, Jazer en Salem, fjouwer soannen; en Usith krige Gad Sefion, Chagi, Suni, Ezbon, Eri, Arodi en Arali, sân soannen.
12 Doe gyng Aser út en naam Adon, de dochter fan Aflal, de soan fan Hadad, de soan fan Ismaël, ta frou, en hy brocht har nei it lân Kanaän.
13 En Adon, de frou fan Aser, stoar yn dy dagen; sy hie gjin neiteam; en it wie nei de dea fan Adon dat Aser nei de oare kant fan 'e rivier gie en Hadura, de dochter fan Abimaël, de soan fan Heber, de soan fan Sem, ta frou naam.
14 En de jonge frou hie in moai uterlik, en in frou fan ferstân, en sy wie de frou west fan Malkiël, de soan fan Elam, de soan fan Sem.
15 En Hadura krige Malkiël in dochter, en hy neamde har Serach, en Malkiël stoar dêrnei, en Hadura gie hinne en bleau yn it hûs fan har heit.
16 En nei de dea fan 'e frou yn Aser gie hy hinne en naam Hadura ta frou, en brocht har nei it lân Kanaän, en har dochter Serach brocht hy ek mei, en sy wie trije jier âld, en it famke waard grutbrocht yn it hûs fan Jakob.
17 En de faam hie in moai uterlik, en sy gie de hillige wegen fan 'e bern fan Jakob; it ûntbriek har oan neat, en de Heare joech har wiisheid en begryp.
18 En Hadura, de frou fan Aser, waard swier en krige him Jimna, Jisva, Jisvi en Beria: fjouwer soannen.
19 En Sebulon gyng nei Midian, en naam Merisa, de dochter fan Molad, de soan fan Abida, de soan fan Midian, ta frou, en brocht har nei it lân Kanaän.
20 En Merusha berne Sebulon Sered, Elon en Jakhleël; trije soannen.
21 En Jakob stjoerde nei Aram, de soan fan Zoba, de soan fan Terach, en hy naam foar syn soan Benjamin Mechalia, de dochter fan Aram, en sy kaam nei it lân Kanaän nei it hûs fan Jakob; en Benjamin wie tsien jier âld doe't hy Mechalia, de dochter fan Aram, ta frou naam.
22 En Mechalia waard swier en krige foar Benjamin Bela, Becher, Asbel, Gera en Naäman fiif soannen; en Benjamin gie dêrnei en naam Aribath, de dochter fan Shomron, de soan fan Abraham, ta frou, neist syn earste frou, en hy wie achttjin jier âld; en Aribath krige foar Benjamin Achi, Vos, Mupim, Kupim en Ord fiif soannen.
23 En yn dy dagen gie Juda nei it hûs fan Sem en naam Tamar, de dochter fan Elam, de soan fan Sem, ta frou foar syn earstberne Er.
24 En Er kaam by syn frou Tamar, en sy waard syn frou, en doe't er by har kaam, ferneatige er syn sied oan 'e bûtenkant, en syn wurk wie kwea yn 'e eagen fan 'e Heare, en de Heare deade him.
25 En it wie nei de dea fan Er, Juda's earstberne, dat Juda tsjin Onan sei: Gean nei de frou fan dyn broer en trouw mei har as de neiste sibbe, en ferwek sied foar dyn broer.
26 En Onan naam Tamar ta frou en hy kaam by har, en Onan die ek graach it wurk fan syn broer, en syn wurk wie kwea yn 'e eagen fan 'e Heare, en hy deade him ek.
27 Doe't Onan stoar, sei Juda tsjin Tamar: Bliuw yn it hûs fan dyn heit oant myn soan Silo grut wurden is, en Juda gjin nocht mear oan Tamar hie om har oan Silo te jaan, want hy sei: Miskien sil hy ek stjerre lykas syn bruorren.
28 En Tamar stie op en gyng hinne en bleau yn it hûs fan har heit, en Tamar bleau in skoft yn it hûs fan har heit.
29 En by de revolúsje fan it jier stoar Alijat, de frou fan Juda; en Juda waard treaste oer syn frou, en nei de dea fan Alijat gie Juda mei syn freon Hira nei Timna om har skiep te skearen.
30 En Tamar hearde dat Juda nei Timna gien wie om de skiep te skearen, en dat Silo folwoeksen wie, en Juda gjin wille oan har hie.
31 Doe stie Tamar op en die de klean fan har widdoskip út, en se die in sluier oer har hinne, en se bedekte har hielendal, en se gyng sitten op 'e iepenbiere strjitte, dy't oan 'e wei nei Timna leit.
32 En Juda gyng foarby en seach har en naam har mei en hy kaam by har, en sy waard swier fan him, en op 'e tiid dat se befalle soe, sjuch, der wiene twillingen yn har liifmoer, en hy neamde de earste Peres, en de twadde Serah.

HAADSTIK 46

1 Yn dy dagen siet Jozef noch opsletten yn 'e finzenis yn it lân Egypte.
2 Yn dy tiid stiene de tsjinners fan Farao foar him, de haad fan 'e skinkers en de haad fan 'e bakkers dy't fan 'e kening fan Egypte hearden.
3 En de skinker naam wyn en sette dy foar de kening om te drinken, en de bakker sette brea foar de kening om te iten, en de kening dronk fan 'e wyn en iet fan it brea, hy en syn tsjinstfeinten en ministers dy't oan 'e tafel fan 'e kening ieten.
4 En wylst se ieten en dronken, bleauwen de skinker en de bakker dêr, en de tsjinstfeinten fan Farao fûnen in protte miggen yn 'e wyn, dy't de skinker brocht hie, en der waarden salpeterstiennen fûn yn it brea fan 'e bakker.

5 En de oerste fan 'e liifwacht stelde Jozef oan as tsjinner by de amtners fan Farao, en de amtners fan Farao bleauwen ien jier yn finzenis.
6 En oan 'e ein fan it jier dreamden se beide dreamen yn ien nacht, yn 'e finzenis dêr't se wiene, en de moarns kaam Jozef nei harren ta om har te fersoargjen lykas gewoanlik, en hy seach harren, en sjuch, harren gesichten wiene mismoedig en fertrietlik.
7 En Jozef frege harren: Wêrom binne jimme gesichten hjoed tryst en mismoedich? En hja seinen tsjin him: Wy hawwe in dream dreamd, en der is nimmen dy't it útlizze kin; en Jozef sei tsjin harren: Fertel my jimme dream, en God sil jimme in antwurd fan frede jaan lykas jimme wolle.
8 En de skinker fertelde syn dream oan Jozef, en hy sei: Ik seach yn myn dream, en sjuch, in grutte wynstok stie foar my, en oan dy wynstok seach ik trije tûken, en de wynstok bloeide gau en berikte in grutte hichte, en syn trossen waarden ryp en waarden druven.
9 En ik naam de druven en parse se yn in beker, en joech dy yn 'e hân fan Farao en hy dronk; en Jozef sei tsjin him: De trije tûken dy't oan 'e wynstok wiene, binne trije dagen.
10 Mar binnen trije dagen sil de kening befelje dat jo útbrocht wurde en hy sil jo weromjaan yn jo amt, en jo sille de kening syn wyn te drinken jaan lykas earst doe't jo syn skinker wiene; mar lit my geunst fine yn jo eagen, dat jo my by Farao tinke as it goed mei jo giet, en my goedens bewize, en my út dizze finzenis bringe, want ik bin stellen út it lân Kanaän en waard hjir as slaaf ferkocht.
11 En ek wat jo ferteld is oer de frou fan myn master is falsk, want se hawwe my foar neat yn dizze kerker set; en de skinker antwurde Jozef en sei: As de kening goed mei my docht lykas earst, lykas jo my it lêst útlein hawwe, sil ik alles dwaan wat jo wolle, en jo út dizze kerker helje.
12 En de bakker, dy't seach dat Jozef de dream fan 'e skinker sekuer útlein hie, kaam ek tichterby en fertelde syn hiele dream oan Jozef.
13 En hy sei tsjin him: Yn myn dream seach ik, en sjuch, trije wite koerren op myn holle, en ik seach, en sjuch, yn 'e boppeste koer wiene allegearre bakte iten foar Farao, en sjuch, de fûgels ieten it fan myn holle ôf.
14 En Jozef sei tsjin him: De trije koerren dy't jo sjoen hawwe, binne trije dagen, mar oer trije dagen sil Farao jo holle ôfnimme en jo oan in beam hingje, en de fûgels sille jo fleis fan jo ôf ite, lykas jo yn jo dream sjoen hawwe.
15 Yn dy dagen soe de keninginne op 'e befalling komme, en op dy dei krige se in soan oan 'e kening fan Egypte, en se ferkundigen dat de kening syn earstberne soan krigen hie en al it folk fan Egypte tegearre mei de amtners en tsjinstfeinten fan Farao wiene tige bliid.
16 En op 'e tredde dei fan syn berte makke Farao in feest foar syn amtners en tsjinstfeinten, foar de legers fan it lân Soar en fan it lân Egypte.
17 En al it folk fan Egypte en de tsjinstfeinten fan Farao kamen om te iten en te drinken mei de kening op it feest fan syn soan, en om te jubeljen oer de blydskip fan 'e kening.
18 En al de amtners fan 'e kening en syn tsjinstfeinten wiene doe acht dagen lang bliid mei it feest, en se makken feest mei allerhanne muzykynstruminten, mei tamboerynen en mei dûnsen yn it hûs fan 'e kening, acht dagen lang.
19 En de skinker, oan wa't Jozef syn dream útlein hie, fergeat Jozef, en hy neamde him net by de kening lykas hy tasein hie, want dit wie fan 'e Heare om Jozef te straffen, om't hy op 'e minske fertroud hie.
20 En Jozef bleau dêrnei twa jier yn 'e finzenis, oant er tolve jier folbrocht wie.

HAADSTIK 47

1 En Izaäk, de soan fan Abraham, wenne noch yn dy dagen yn it lân Kanaän; hy wie tige âld, hûnderttachtich jier âld, en Esau, syn soan, de broer fan Jakob, wenne yn it lân Edom, en hy en syn soannen hienen dêr besittings ûnder de bern fan Seïr.
2 Doe hearde Ezau dat de tiid fan syn heit om te stjerren tichtby kaam, en hy en syn soannen en húshâlding kamen nei it lân Kanaän, nei it hûs fan syn heit, en Jakob en syn soannen gongen fuort út it plak dêr't se wennen yn Hebron, en se kamen allegear nei har heit Izaäk, en se fûnen Ezau en syn soannen yn 'e tinte.
3 En Jakob en syn soannen sieten foar syn heit Izaäk, en Jakob wie noch yn rou om syn soan Jozef.
4 Doe sei Izaäk tsjin Jakob: Bring dyn soannen hjir, en ik sil se seingje; en Jakob brocht syn alve bern foar syn heit Izaäk.
5 En Izaäk lei syn hannen op al de soannen fan Jakob, en hy pakte se fêst en omearme se, en tute se ien foar ien, en Izaäk segene se dy dei, en hy sei tsjin har: Mei de God fan jimme foarâlden jimme seingje en jimme neiteam fermannichfâldigje as de stjerren fan 'e himel.
6 En Izaäk segene ek de soannen fan Esau en sei: Mei God jimme ta in skrik en in skrik meitsje foar allegearre dy't jimme sille sjen, en foar al jimme fijannen.
7 En Izaäk rôp Jakob en syn soannen, en hja kamen allegearre en sieten foar Izaäk sitten, en Izaäk sei tsjin Jakob: De Heare, de God fan 'e hiele ierde, hat tsjin my sein: Oan dyn neiteam sil Ik dit lân as erfskip jaan as dyn bern myn ynsettingen en myn wegen hâlde, en Ik sil oan harren de eed neikomme dy't Ik oan dyn heit Abraham sward haw.
8 No dêrom, myn soan, lear dyn bern en dyn bernsbern om de Heare te vrezen, en om te gean yn 'e goede wei dy't de Heare, dyn God, behaagt, want as jo de wegen fan 'e Heare en syn ynsettingen hâlde, sil de Heare ek syn ferbûn mei Abraham mei jo hâlde, en sil it goed dwaan mei jo en jo neiteam al de dagen.
9 Doe't Izaäk klear wie mei it jaan fan geboaden oan Jakob en syn bern, joech er de geast op en stoar, en waard er by syn folken sammele.
10 Doe foelen Jakob en Esau op it gesicht fan harren heit Izaäk, en se gûlden. Izaäk wie hûnderttachtich jier âld doe't er stoar yn it lân Kanaän, yn Hebron. Syn soannen droegen him nei de grot fan Machpela, dy't Abraham fan 'e bern fan Heth kocht hie as in besitting foar in grêf.
11 En al de keningen fan it lân Kanaän gongen mei Jakob en Esau om Izaäk te begraven, en al de keningen fan Kanaän joegen Izaäk grutte eare by syn dea.
12 En de soannen fan Jakob en de soannen fan Esau rûnen bleatfoet om, kuierjend en kleiend oant se Kireath-Arba berikten.

13 En Jakob en Esau begroeven harren heit Izaäk yn 'e grot fan Machpela, dy't yn Kireath-Arba yn Hebron leit, en se begroeven him mei tige grutte eare, lykas by de begraffenis fan keningen.
14 En Jakob en syn soannen, en Esau en syn soannen, en al de keningen fan Kanaän makken in grutte en swiere rou, en hja begroeven him en rouwe in protte dagen om him.
15 En by de dea fan Izaäk liet er syn fee en syn besittings en alles wat him tahearde oan syn soannen nei; en Esau sei tsjin Jakob: Sjoch, ik bid dy, alles wat ús heit neilitten hat, sille wy yn twa dielen diele, en ik sil de kar hawwe, en Jakob sei: Wy sille dat dwaan.
16 En Jakob naam alles wat Izaäk yn it lân Kanaän oerlitten hie, it fee en it besit, en hy sette it yn twa dielen foar Esau en syn soannen, en hy sei tsjin Esau: Sjoch, dit alles leit foar dy, kies foar dysels de helte dy'tst nimme wolst.
17 Doe sei Jakob tsjin Esau: Hear dochs ris wat ik tsjin dy sizze sil: De Heare, de God fan 'e himel en ierde, hat tsjin ús foarâlden Abraham en Izaäk sprutsen: Oan dyn neiteam sil Ik dit lân ta in erfskip jaan foar altyd.
18 No dêrom leit alles wat ús heit oerlitten hat foar dy, en sjuch, it hiele lân leit foar dy; kies dêrút watst wolst.
19 As jo it hiele lân winskje, nim it dan foar jo en jo bern foar altyd, en ik sil dizze rykdom nimme, en as jo de rykdom winskje, nim it dan foar jo, en ik sil dit lân foar my en myn bern nimme om it foar altyd te erven.
20 En Nebajoth, de soan fan Ismaël, wie doe yn it lân mei syn bern, en Esau gie dy dei hinne en ried mei him oer en sei:
21 Sa hat Jakob ta my sprutsen, en sa hat er my antwurde: jou no dyn advys en wy sille harkje.
22 En Nebajoth sei: Wat is dit dat Jakob tsjin dy sein hat? Sjoch, al de bern fan Kanaän wenje feilich yn har lân, en Jakob seit dat hy it mei syn neiteam alle dagen ervje sil.
23 Gean no dêrom en nim al it rykdom fan dyn heit en lit dyn broer Jakob yn it lân, lykas hy sein hat.
24 En Ezau stie op en gie werom nei Jakob, en die alles wat Nebajoth, de soan fan Ismaël, advisearre hie; en Ezau naam al de rykdom dy't Izaäk efterlitten hie, de sielen, de bisten, it fee en it besit, en al de rykdom; hy joech neat oan syn broer Jakob; en Jakob naam it hiele lân Kanaän, fan 'e beek fan Egypte oant de rivier de Eufraat, en hy naam it as in ivich besit, en foar syn bern en foar syn neiteam nei him foar altyd.
25 Jakob naam ek fan syn broer Esau de grot fan Machpela, dy't yn Hebron leit, dy't Abraham fan Efron kocht hie as in besitting as in grêfplak foar him en syn neiteam foar altyd.
26 En Jakob skreau al dizze dingen yn it keapboek, en hy ûndertekende it, en hy tsjûge dit alles mei fjouwer trouwe tsjûgen.
27 En dit binne de wurden dy't Jakob yn it boek skreau, sizzende: It lân Kanaän en al de stêden fan 'e Hethiten, de Hewiten, de Jebusiten, de Amoriten, de Fereziten en de Gergasiten, al de sân folken fan 'e rivier fan Egypte oant de rivier de Eufraat.
28 En de stêd Hebron Kireath-Arba, en de grot dy't dêryn is, dat hiele kocht Jakob fan syn broer Esau foar wearde, as in besitting en as in erfskip foar syn neiteam nei him foar altyd.
29 En Jakob naam it keapboek en de hântekening, it gebod en de statuten en it iepenbiere boek, en hy die se yn in ierden fet, sadat se lang bliuwe soene, en hy joech se yn 'e hannen fan syn bern.
30 Ezau naam alles wat syn heit him nei syn dea neilitten hie fan syn broer Jakob, en hy naam al it guod, fan minsken en bisten, kamielen en ezels, oksen en lammen, sulver en goud, stiennen en bdellium, en al de rykdom dy't fan Izaäk, de soan fan Abraham, west hie; der wie neat oer dat Ezau net foar himsels naam, fan alles wat Izaäk nei syn dea neilitten hie.
31 En Esau naam dit alles mei, en hy en syn bern gongen nei hûs, nei it lân fan Seïr de Horyt, fuort fan syn broer Jakob en syn bern.
32 En Esau hie besittings ûnder de bern fan Seïr, en Esau kaam fan dy dei ôf net werom nei it lân Kanaän.
33 En it hiele lân Kanaän waard in erfskip foar de bern fan Israel, as in ivich erfskip, en Esau mei al syn bern erfde it berchlân Seïr.

HAADSTIK 48

1 Yn dy dagen, nei de dea fan Izaäk, joech de Heare it befel en soarge foar in hongersneed oer de hiele ierde.
2 Yn dy tiid siet Farao, de kening fan Egypte, op syn troan yn it lân Egypte, en lei yn syn bêd en dreamde dreamen, en Farao seach yn syn dream dat hy oan 'e kant fan 'e rivier fan Egypte stie.
3 En wylst er der stie, seach er, en sjuch, sân fetfleisige en moai oansjenlike kij kamen út 'e rivier op.
4 En sân oare kij, meager fan fleis en mei in min útsjoch, kamen har nei boppen, en de sân mei in min útsjoch ferslokten de moaie, en har uterlik wie noch altyd min lykas yn it earstoan.
5 En hy waard wekker, en hy sliepte wer en hy dreamde in twadde kear, en hy seach en sjuch, sân nôt-earen kamen op oan ien stâle, rûch en goed, en sân tinne ieren, ferbaarnd troch de eastewyn, kamen op, nei harren, en de tinne ieren slokten de folle op, en Farao waard wekker út syn dream.
6 En de oare moarns tocht de kening oan syn dreamen, en syn geast wie slim ûnrêstich fanwegen syn dreamen, en de kening hastige him en stjoerde en rôp al de tsjoenders fan Egypte, en de wizen, en sy kamen en stiene foar Farao.
7 En de kening sei tsjin harren: Ik haw dreamen dreamd, en der is nimmen dy't se útlizze kin; en hja seine tsjin de kening: Fertel dyn dreamen oan dyn tsjinstfeinten en lit ús se hearre.
8 En de kening fertelde harren syn dreamen, en hja antwurden allegearre en seinen mei ien stim tsjin de kening: Mei de kening ivich libje; en dit is de útlis fan dyn dreamen.
9 De sân goede kij dy't jo sjoen hawwe, betsjutte sân dochters dy't jo yn 'e lêste dagen berne wurde sille, en de sân kij dy't jo nei harren opkommen sjoen hawwe en se opslokt hawwe, binne in teken dat de dochters dy't jo berne wurde sille allegear stjerre sille yn it libben fan 'e kening.
10 En wat jo seagen yn 'e twadde dream fan sân folle goede nôtieren dy't oan ien stâle opkamen, dit is harren útlis, dat jo yn 'e lêste dagen sân stêden foar josels bouwe sille yn hiel Egypte; en wat jo seagen fan 'e sân ferbaarnde nôtieren dy't nei harren opkamen en se ferslokten, wylst jo se mei jo eagen seagen, is in teken dat de stêden dy't jo bouwe sille

allegear ferneatige wurde sille yn 'e lêste dagen, yn it libben fan 'e kening.
11 En doe't se dizze wurden sprieken, neigde de kening syn ear net nei harren wurden, en hy sette syn hert der ek net op, want de kening wist yn syn wiisheid dat se gjin juste útlis fan 'e dreamen joegen; en doe't se klear wiene mei praten foar de kening, antwurde de kening harren en sei: Wat is dit ding dat jimme tsjin my sein hawwe? Wiswier hawwe jimme falskens sprutsen en leagens sprutsen; dêrom, jou no de juste útlis fan myn dreamen, dat jimme net stjerre.
12 En de kening joech dêrnei it befel, en hy stjoerde en rôp wer om oare wizen, en dy kamen en stiene foar de kening, en de kening fertelde har syn dreamen, en se antwurden him allegear neffens de earste útlis, en de grime fan 'e kening waard ûntstoken en hy waard tige lilk, en de kening sei tsjin har: Wiswier sprekke jimme leagens en sprekke falskens út yn wat jimme sein hawwe.
13 En de kening joech befel dat der in proklamaasje útjûn wurde soe yn hiel Egypte, sizzende: It is besletten troch de kening en syn grutte mannen dat elke wize man dy't de útlis fan dreamen wit en begrypt, en hjoed net foar de kening komt, stjerre sil.
14 En de man dy't de kening de juste útlis fan syn dreamen fertelle sil, dêr sil him alles jûn wurde wat er fan 'e kening easkje sil. En al de wizen fan it lân Egypte kamen foar de kening, tegearre mei al de tsjoenders en tsjoenders dy't yn Egypte en yn Gosen, yn Rameses, yn Tachpanches, yn Soar, en yn al de plakken oan 'e grinzen fan Egypte wiene, en se stiene allegear foar de kening.
15 En al de eallju en de foarsten, en de tsjinners fan 'e kening, kamen byinoar út al de stêden fan Egypte, en se sieten allegear foar de kening, en de kening fertelde syn dreamen foar de wizen en de foarsten, en allegearre dy't foar de kening sieten, wiene fernuvere oer it fisioen.
16 En al de wizen dy't foar de kening stiene, wiene tige ferdield oer harren útlis fan syn dreamen; guon fan harren útleinen se oan de kening en seinen: De sân goede kij binne sân keningen, dy't út it neiteam fan 'e kening oer Egypte opstean sille.
17 En de sân minne kij binne sân prinsen, dy't yn 'e lêste dagen tsjin har opkomme sille en har ferneatigje; en de sân nôtieren binne de sân grutte prinsen dy't ta Egypte hearre, dy't yn 'e hannen fan 'e sân minder machtige prinsen fan har fijannen falle sille, yn 'e oarloggen fan ús hear de kening.
18 En guon fan harren útleinen it de kening op dizze wize, sizzende: De sân goede kij binne de sterke stêden fan Egypte, en de sân minne kij binne de sân folken fan it lân Kanaän, dy't yn 'e lêste dagen tsjin 'e sân stêden fan Egypte komme sille en se ferneatigje sille.
19 En wat jo seagen yn 'e twadde dream, fan sân goede en minne nôtieren, is in teken dat it regear fan Egypte weromkomt nei jo sied lykas earst.
20 En yn syn regear sil it folk fan 'e stêden fan Egypte har keare tsjin 'e sân stêden fan Kanaän dy't sterker binne as sy, en sil se ferneatigje, en it regear fan Egypte sil weromkomme nei dyn sied.
21 En guon fan harren seine tsjin de kening: Dit is de útlis fan dyn dreamen; de sân goede kij binne sân keninginnen, dy'tsto yn 'e lêste dagen as froulju nimme silst, en de sân minne kij betsjutte dat dy froulju allegear stjerre sille yn it libben fan 'e kening.
22 En de sân goede en minne ieren dy't jo yn 'e twadde dream seagen, binne fjirtjin bern, en it sil yn 'e lêste dagen wêze dat se opstean sille en ûnderinoar fjochtsje, en sân fan harren sille de sân dy't machtiger binne, ferslaan.
23 En guon fan harren seinen dizze wurden tsjin de kening, sizzende: De sân goede kij betsjutte dat sân bern foar jo berne wurde sille, en se sille sân fan jo bernsbern yn 'e lêste dagen deadzje; en de sân goede nôtieren dy't jo yn 'e twadde dream seagen, binne dy prinsen tsjin wa't sân oare minder machtige prinsen sille fjochtsje en har yn 'e lêste dagen ferneatigje, en de saak fan jo bern wraak nimme, en de hearskippij sil weromkomme nei jo sied.
24 En de kening hearde al de wurden fan 'e wizen fan Egypte en harren útlis fan syn dreamen, en gjinien dêrfan wie de kening tefreden.
25 En de kening wist yn syn wiisheid dat se net hielendal goed sprutsen hiene yn al dizze wurden, want dit wie fan 'e Heare om de wurden fan 'e wizen fan Egypte te ferneatigjen, sadat Jozef út it hûs fan finzenis gean koe, en sadat hy grut wurde soe yn Egypte.
26 En de kening seach dat gjinien ûnder al de wizen en tsjoenders fan Egypte rjocht tsjin him spruts, en de grime fan 'e kening waard ûntstoken, en syn lilkens baarnde yn him.
27 En de kening joech befel dat al de wizen en tsjoenders foar him weigean moasten, en se gongen allegear mei skande en ûnearlikens foar de kening wei.
28 En de kening joech befel dat der in proklamaasje troch hiel Egypte stjoerd wurde moast om alle tsjoenders dy't yn Egypte wiene te deadzjen, en net ien fan harren soe yn libben bliuwe.
29 En de oersten fan 'e wachters fan 'e kening stiene op, en elk fan harren luts syn swurd, en se begûnen de tsjoenders fan Egypte en de wizen te slaan.
30 En dêrnei kaam Merod, de haadskinker fan 'e kening, en bûgde him foar de kening en gyng foar him sitten.
31 En de skinker sei tsjin de kening: Mei de kening ivich libje, en syn hearskippij mei ferheven wurde yn it lân.
32 Jo wiene lilk op jo tsjinner yn dy dagen, no twa jier lyn, en jo hawwe my yn bewaring set, en ik wie in skoft yn bewaring, ik en de haad fan 'e bakkers.
33 En der wie by ús in Hebrieuske tsjinstfeint dy't hearde ta de kaptein fan 'e liifwacht, syn namme wie Jozef, want syn master wie lilk op him en hie him yn it hûs fan finzenis set, en hy tsjinne ús dêr.
34 En nei in skoftke, doe't wy yn 'e ôfdieling wiene, dreamden wy yn ien nacht dreamen, ik en de oerste fan 'e bakkers; wy dreamden, elk neffens de útlis fan syn dream.
35 En wy kamen moarns en fertelden it oan dy tsjinner, en hy útlein ús ús dreamen, oan elke man neffens syn dream, of hy it goed útlein hie.
36 En it barde lykas hy ús útlein hat, sa barde it barren; gjinien fan syn wurden foel op 'e grûn.
37 En no, myn hear en kening, deadzje it folk fan Egypte net foar neat; sjuch, dy slaaf is noch altyd opsletten yn 'e hûs troch de kaptein fan 'e liifwacht, syn master, yn it hûs fan finzenis.

38 As it de kening goed fynt, lit him dan roppen, dat er foar jo komme mei, en hy sil jo de juste útlis fan 'e dream dy't jo dreamd hawwe, bekend meitsje.
39 En de kening hearde de wurden fan 'e haadskinker, en de kening joech opdracht dat de wizen fan Egypte net fermoarde wurde mochten.
40 En de kening joech syn tsjinstfeinten opdracht om Jozef foar him te bringen, en de kening sei tsjin harren: Gean nei him ta en meitsje him net bang, oars rekket er betize en wit er net goed te praten.
41 En de tsjinstfeinten fan 'e kening gongen nei Jozef ta, en hja brochten him hastich út 'e kerker, en de tsjinstfeinten fan 'e kening skearen him, en hy feroare syn finzenisklean en hy kaam foar de kening.
42 En de kening siet op syn keninklike troan yn in prinselike klean, omjûn troch in gouden efod, en it fyn goud dat derop siet, fonkele, en de karbunkel, de robijn en de smaragd, tegearre mei al de kostbere stiennen dy't op 'e holle fan 'e kening sieten, ferbline it each, en Jozef fernuvere him tige oer de kening.
43 En de troan dêr't de kening op siet, wie beklaaid mei goud en sulver en mei onyxstiennen, en hy hie santich treppen.
44 En it wie harren gewoante yn hiel Egypte, dat elke man dy't kaam om mei de kening te praten, as er in prins wie of ien dy't yn 'e eagen fan 'e kening achte waard, hy op 'e troan fan 'e kening gie oant de ienentritichste trede, en de kening gie del nei de seisentritichste trede, en spruts mei him.
45 As er ien fan 'e gewoane minsken wie, gie er op nei de tredde trede, en de kening soe nei de fjirde gean en mei him sprekke, en harren gewoante wie boppedat dat elke man dy't alle santich talen ferstie, de santich treppen opgie, en omheech gie en spruts oant er by de kening kaam.
46 En elkenien dy't de santich net foltôgje koe, dy klom safolle treppen op as de talen dy't er wist te sprekken.
47 En it wie yn dy dagen gewoante yn Egypte dat nimmen oer har hearske soe, útsein dy't de santich talen ferstie.
48 En doe't Jozef foar de kening kaam, bûgde er him foar de kening nei de grûn, en hy gie op nei de tredde trede, en de kening siet op 'e fjirde trede en spruts mei Jozef.
49 Doe sei de kening tsjin Jozef: Ik haw in dream dreamd, en der is gjin útlizzer om it goed út te lizzen, en ik haw hjoed de dei befel jûn dat al de tsjoenders fan Egypte en de wizen dêrfan foar my komme moatte, en ik haw myn dreamen oan harren ferteld, en nimmen hat se my goed útlein.
50 En dêrnei hearde ik hjoed oer dy, datst in wiis man bist, en elke dream dy'tst hearst goed útlizze kinst.
51 En Jozef antwurde Farao en sei: Lit Farao de dreamen dy't er dreamd hat fertelle; de útlis dêrfan is wis fan God; en Farao fertelde Jozef syn dreamen, de dream fan 'e kij en de dream fan 'e nôtieren, en de kening hold op mei praten.
52 En Jozef waard doe beklaaid mei de geast fan God foar de kening, en hy wist al de dingen dy't de kening fan dy dei ôf oerkomme soene, en hy wist de juste útlis fan 'e dream fan 'e kening, en hy spruts foar de kening.
53 En Jozef fûn geunst yn 'e eagen fan 'e kening, en de kening neige syn earen en syn hert, en hy hearde al de wurden fan Jozef. En Jozef sei tsjin 'e kening: Tink net dat it twa dreamen binne, want it is mar ien dream, foar wat God keazen hat om te dwaan yn it hiele lân hat Hy de kening yn syn dream sjen litten, en dit is de juste ynterpretaasje fan jo dream:
54 De sân goede kij en ieren binne sân jier, en de sân minne kij en ieren binne ek sân jier; it is ien dream.
55 Sjoch, de sân jier dy't komme sille, d'r sil in grutte oerfloed wêze yn it hiele lân, en dêrnei sille de sân jier fan hongersneed derop folgje, in tige swiere hongersneed; en al de oerfloed sil út it lân fergetten wurde, en de hongersneed sil de ynwenners fan it lân ferneatigje.
56 De kening dreamde ien dream, en de dream waard dêrom oan Farao werhelle, om't it ding troch God fêststeld is, en God sil it gau útfiere.
57 No dêrom sil ik dy rie jaan en dyn siel en de sielen fan 'e ynwenners fan it lân rêde fan 'e kwea fan 'e hongersneed, datst yn dyn hiele keninkryk sikest nei in man dy't tige ferstannich en wiis is, dy't alle saken fan it regear wit, en him beneamst om tafersjoch te hâlden oer it lân Egypte.
58 En lit de man dy't jo oer Egypte stelle, amtners ûnder him oanstelle, dat se al it iten fan 'e goede jierren dy't komme, byinoar sammelje, en lit se nôt opslaan en it yn jo oanwiisde foarrieden deponearje.
59 En lit se dat iten bewarje foar de sân jier fan hongersneed, dat it fûn wurdt foar dy en dyn folk en dyn hiele lân, en dat dû en dyn lân net útroege wurde troch de hongersneed.
60 Lit alle ynwenners fan it lân ek befel krije dat se, elk man, de opbringst fan syn fjild, fan alle soarten iten, yn 'e sân goede jierren byinoar bringe, en dat se it yn har foarrieden dogge, dat it foar har fûn wurde mei yn 'e dagen fan 'e hongersneed en dat se derfan libje kinne.
61 Dit is de juste ynterpretaasje fan dyn dream, en dit is de rie dy't jûn is om dyn siel en de sielen fan al dyn ûnderdanen te rêden.
62 En de kening antwurde en sei tsjin Jozef: Wa seit en wa wit dat dyn wurden wier binne? En hy sei tsjin de kening: Dit sil in teken foar dy wêze oangeande al myn wurden, dat se wier binne en dat myn advys goed foar dy is.
63 Sjoch, dyn frou sit hjoed op 'e kruk fan 'e befalling, en sy sil dy in soan krije en dû silst mei him bliid wêze; as dyn bern út 'e liifmoer fan syn mem weigien is, sil dyn earstberne soan dy't twa jier lyn berne is stjerre, en dû silst treaste wurde yn it bern dat dy hjoed berne wurdt.
64 Doe't Jozef dizze wurden ta de kening sprutsen hie, bûgde er him foar de kening en gyng út. Doe't Jozef fan 'e kening ôfgien wie, kamen dy tekens dy't Jozef ta de kening sprutsen hie, dy dei út.
65 En de keninginne krige dy dei in soan en de kening hearde it bliide nijs oer syn soan, en hy wie bliid, en doe't de ferslachjouwer fuortgien wie fan 'e oanwêzigens fan' e kening, fûnen de tsjinstfeinten fan 'e kening de earstberne soan fan' e kening dea op 'e grûn fallen.
66 En der wie in grut rouklacht en leven yn it hûs fan 'e kening, en de kening hearde it, en hy sei: Wat is it leven en it gerommel dat ik yn 'e hûs heard haw? En se fertelden de kening dat syn earstberne soan ferstoarn wie; doe wist de kening dat al Jozefs wurden dy't er sprutsen hie wier wiene, en de kening waard treaste oer syn soan troch it bern dat him dy dei berne wie, lykas Jozef sprutsen hie.

HAADSTIK 49

1 Nei dizze dingen stjoerde de kening en rôp al syn amtners en tsjinstfeinten, en al de foarsten en eallju dy't by de kening hearden, byinoar, en se kamen allegear foar de kening.
2 En de kening sei tsjin harren: Sjoch, jimme hawwe al de wurden fan dizze Hebrieuske man sjoen en heard, en al de tekens dy't er ferklearre hat dat útkomme soene, en net ien fan syn wurden is op 'e grûn fallen.
3 Jo witte dat hy in juste útlis fan 'e dream jûn hat, en it sil wis barre, nim no dêrom rie, en wit wat jo dwaan sille en hoe't it lân fan 'e hongersneed rêden wurde sil.
4 Sykje no en sjoch oft der ien like te finen is, yn waans hert wiisheid en kennis is, en Ik sil him oer it lân oanstelle.
5 Want jo hawwe heard wat de Hebreeër man hjir oer advisearre hat om it lân dêrmei fan 'e hongersneed te rêden, en ik wit dat it lân net fan 'e hongersneed rêden wurde sil, útsein mei it advys fan 'e Hebreeër man, him dy't my advisearre hat.
6 En hja antwurden allegearre de kening en seinen: De rie dy't de Hebreeër hjir oer jûn hat is goed; no dêrom, ús hear en kening, sjuch, it hiele lân is yn jo hân, doch wat goed is yn jo eagen.
7 Dy't jo útkieze, en dy't jo yn jo wiisheid witte dat er wiis is en by steat is om it lân mei syn wiisheid te rêden, dy sil de kening beneame om ûnder him oer it lân te stean.
8 En de kening sei tsjin al de amtners: Ik haw tocht dat sûnt God oan 'e Hebrieuske man alles bekend makke hat wat Hy sprutsen hat, der nimmen sa ferstannich en wiis is yn it hiele lân as hy; as it goed is yn jimme eagen, sil ik him oer it lân oanstelle, want hy sil it lân rêde mei syn wiisheid.
9 En al de amtners antwurden de kening en seinen: Mar wis is it skreaun yn 'e wetten fan Egypte, en it moat net skeind wurde, dat gjinien oer Egypte hearskje sil, noch de twadde nei de kening wêze sil, mar ien dy't kennis hat yn alle talen fan 'e minskebern.
10 No dêrom, ús hear en kening, sjoch, dizze Hebrieuske man kin allinnich de Hebrieuske taal prate, en hoe kin hy dan oer ús de twadde ûnder regearing wêze, in man dy't ús taal net iens ken?
11 No freegje wy jo, stjoer him nei jo ta, en lit him foar jo komme, en him yn alle dingen beproevje, en doch wat jo goed fine.
12 En de kening sei: It sil moarn dien wurde, en it wurd dat jo sein hawwe is goed; en al de amtners kamen dy dei foar de kening.
13 En yn dy nacht stjoerde de Heare ien fan syn tsjinstingsels, en hy kaam yn it lân Egypte nei Jozef, en de ingel fan de Heare stie oer Jozef, en sjuch, Jozef lei nachts yn bêd yn it hûs fan syn hear yn 'e kerker, want syn hear hie him werom yn 'e kerker set fanwegen syn frou.
14 En de ingel wekke him út syn sliep, en Jozef stie oerein en stie op syn skonken, en sjuch, de ingel fan de Heare stie foar him; en de ingel fan de Heare spriek mei Jozef, en hy learde him al de talen fan 'e minske yn dy nacht, en hy neamde him Jozef.
15 En de ingel fan de Heare gyng fan him ôf, en Jozef kaam werom en lei op syn bêd, en Jozef wie fernuvere oer it fisioen dat er seach.
16 En it barde de moarns dat de kening al syn amtners en tsjinstfeinten ûntfong, en se kamen allegear en sieten foar de kening, en de kening joech opdracht om Jozef te bringen, en de tsjinstfeinten fan 'e kening gongen en brochten Jozef foar Farao.
17 En de kening kaam nei foaren en klom op 'e treppen fan 'e troan, en Jozef spruts ta de kening yn alle talen, en Jozef gyng nei him ta en spruts ta de kening oant hy foar de kening oankaam op 'e santichste trede, en hy siet foar de kening.
18 En de kening wie tige bliid om Jozef, en al de amtners fan 'e kening wiene tige bliid mei de kening doe't se al de wurden fan Jozef hearden.
19 En it like goed yn 'e eagen fan 'e kening en de amtners, om Jozef oan te stellen as twadde nei de kening oer hiel Egyptelân, en de kening spriek ta Jozef en sei:
20 No, jo hawwe my rie jûn om in wize man oer it lân Egypte oan te stellen, om mei syn wiisheid it lân te rêden fan 'e hongersneed; no, om't God jo dit allegear bekend makke hat, en al de wurden dy't jo sprutsen hawwe, is der net yn it hiele lân in ferstannich en wize man lykas jo.
21 En dyn namme sil net mear Jozef neamd wurde, mar Zafnath Paaneah sil dyn namme wêze; dû silst de twadde nei my wêze, en neffens dyn wurd sille alle saken fan myn regear wêze, en neffens dyn wurd sil myn folk útgean en yngean.
22 Ek sille myn tsjinstfeinten en amtners ûnder jo hân har lean ûntfange, dat har moanliks jûn wurdt, en foar jo sil al it folk fan it lân har bûgje; allinnich op myn troan sil ik grutter wêze as jo.
23 En de kening die syn ring fan syn hân en die dy oan Jozefs hân, en de kening klaaide Jozef yn in prinslik gewaad, en hy sette in gouden kroan op syn holle, en hy die in gouden ketting om syn nekke.
24 En de kening joech syn tsjinstfeinten gebea, en hja lieten him ride yn 'e twadde wein fan 'e kening, dy't tsjinoer de wein fan 'e kening ried, en hy liet him ride op in grut en sterk hynder fan 'e hynders fan 'e kening, en him troch de strjitten fan it lân Egypte liede.
25 En de kening joech opdracht dat allegearre dy't op tamboerijnen, harpen en oare muzykynstruminten spilen, mei Jozef útgean moasten; tûzen tamboerijnen, tûzen mecholoth en tûzen nebalim gongen him efternei.
26 En fiiftûzen manlju, mei lutsen swurden dy't glinsteren yn har hannen, en sy marsjearren en spilen foar Jozef, en tweintichtûzen fan 'e grutte mannen fan 'e kening, omgorde mei leargurdels bedekt mei goud, marsjearren oan 'e rjochterhân fan Jozef, en tweintichtûzen oan syn lofterhân, en al de froulju en famkes gongen op 'e dakken of stiene yn 'e strjitten te spyljen en te jubeljen oer Jozef, en seagen nei it uterlik fan Jozef en nei syn skientme.
27 En it folk fan 'e kening gyng foar him út en efter him, en parfumearre de wei mei wierook en mei kassia, en mei allerhanne moaie parfum, en fersprate mirre en aloë lâns de wei, en tweintich mannen rôpen dizze wurden foar him út troch it hiele lân mei in lûde stim:
28 Sjochstû dizze man dy't de kening keazen hat om syn twadde te wêzen? Alle saken fan it regear sille troch him regele wurde, en wa't syn befel oertrêdt, of dy't net foar him nei de grûn bûcht, sil stjerre, want hy komt yn opstân tsjin de kening en syn twadde.
29 En doe't de herauten opholden wiene mei útroppen, bûgden al it folk fan Egypte har foar Jozef nei de grûn en

seinen: Mei de kening libje, en mei syn twadde libje; en al de ynwenners fan Egypte bûgden har lâns de wei, en doe't de herauten har benaderden, bûgden se har, en se jubelen mei allerhanne tamboerijnen, mechol en nebal foar Jozef.
30 En Jozef op syn hynder tilde syn eagen op nei de himel, en rôp út en sei: Hy tilt de earme man op út it stof, Hy tilt de behoeftige op út 'e dongheap. O Heare fan 'e legers, lokkich is de man dy't op Jo fertrout.
31 En Jozef reizge troch it lân fan Egypte mei de tsjinstfeinten en amtners fan Farao, en hja lieten him it hiele lân fan Egypte en al de skatten fan 'e kening sjen.
32 En Jozef kaam werom en kaam dy dei foar Farao, en de kening joech Jozef in besitting yn it lân Egypte, in besitting fan fjilden en wyngerds, en de kening joech Jozef trijetûzen talinten sulver en tûzen talinten goud, en onyxstiennen en bdellium en in protte kado's.
33 En de oare deis joech de kening it hiele folk fan Egypte it befel om offers en geskinken oan Jozef te bringen, en dat hy dy't it befel fan 'e kening oertrêde soe stjerre; en se makken in hichte op 'e strjitte fan 'e stêd, en se fersprieden dêr klean, en wa't wat oan Jozef brocht, sette it op 'e hichte.
34 En al it folk fan Egypte smiet wat op 'e hichte, ien man in gouden earring, en de oare ringen en earringen, en ferskate foarwerpen fan goud en sulverwurk, en onyxstiennen en bdellium smiet hy op 'e hichte; elk joech wat fan wat hy hie.
35 En Jozef naam al dizze en lei se yn syn skatkisten, en al de amtners en eallju dy't by de kening hearden, priizgen Jozef, en joegen him in protte kado's, om't de kening him keazen hie om syn twadde te wêzen.
36 En de kening stjoerde nei Potifera, de soan fan Ahiram, de pryster fan On, en hy naam syn jonge dochter Osnath en joech har oan Jozef as frou.
37 En de faam wie tige moai, in jongfaam, ien dy't de man net kend hie, en Jozef naam har ta frou; en de kening sei tsjin Jozef: Ik bin Farao, en útsein jo sil nimmen it weagje om syn hân of syn foet op te heffen om myn folk yn it hiele lân Egypte te rjochtsjen.
38 En Jozef wie tritich jier âld doe't er foar Farao stie, en Jozef gyng fuort fan it oantlit fan 'e kening, en hy waard de twadde fan 'e kening yn Egypte.
39 En de kening joech Jozef hûndert tsjinstfeinten om him yn syn hûs te tsjinjen, en Jozef stjoerde ek en kocht in protte tsjinstfeinten en dy bleauwen yn it hûs fan Jozef.
40 Doe boude Jozef foar himsels in tige prachtich hûs lykas de huzen fan keningen, foar it foarhof fan it paleis fan 'e kening, en hy makke yn it hûs in grutte timpel, tige elegant fan uterlik en handich foar syn wenplak; trije jier wie Jozef dwaande mei it bouwen fan syn hûs.
41 En Jozef makke foar himsels in tige sierlike troan fan in oerfloed oan goud en sulver, en hy bedekte it mei onyxstiennen en bdellium, en hy makke derop de ôfbylding fan it hiele lân Egypte, en de ôfbylding fan 'e rivier fan Egypte dy't it hiele lân Egypte wetter jout; en Jozef siet feilich op syn troan yn syn hûs en de Heare fergrutte Jozefs wiisheid.
42 En al de ynwenners fan Egypte en de tsjinstfeinten fan Farao en syn foarsten hienen Jozef tige leaf, want dit wie fan 'e Heare oan Jozef kommen.
43 En Jozef hie in leger dat oarloch fierde, úttrok yn legers en troepen oant it oantal fan fjirtich tûzen seishûndert man, by steat om wapens te dragen om de kening en Jozef te helpen tsjin 'e fijân, neist de amtners fan 'e kening en syn tsjinstfeinten en ynwenners fan Egypte sûnder tal.
44 En Jozef joech oan syn helden en oan al syn leger skylden en speren, en mûtsen en pantserrokken en stiennen om mei te slingeren.

HAADSTIK 50

1 Yn dy tiid kamen de bern fan Tarsis tsjin de soannen fan Ismaël, en fierden oarloch mei harren, en de bern fan Tarsis plonderen de Ismaëliten in lange tiid.
2 En de bern fan Ismaël wieren yn dy dagen lyts yn oantal, en se koenen de bern fan Tarsis net oerwinne, en se waarden slim ûnderdrukt.
3 En de âlde mannen fan 'e Ismaëliten stjoerden in rapport nei de kening fan Egypte, sizzende: Stjoer, ik bid dy, nei jo tsjinstfeinten amtners en legers om ús te helpen om te fjochtsjen tsjin 'e bern fan Tarsis, want wy hawwe al in lange tiid fuortsûge.
4 En Farao stjoerde Jozef mei de machtige mannen en it leger dat by him wie, en ek syn machtige mannen út it hûs fan 'e kening.
5 En hja gongen nei it lân Havila, nei de bern fan Ismaël, om har te helpen tsjin de bern fan Tarsis, en de bern fan Ismaël fochten mei de bern fan Tarsis, en Jozef fersloech de Tarsisiten en hy ûnderwurp al har lân, en de bern fan Ismaël wenje dêr oant hjoed de dei.
6 Doe't it lân Tarsis ûnderwurpen wie, flechten al de Tarsisiten fuort en kamen by de grins fan harren bruorren, de bern fan Javan, en Jozef kaam mei al syn machtige mannen en leger werom nei Egypte, sûnder dat ien fan harren ûntbriek.
7 En by de omwenteling fan it jier, yn it twadde jier fan Jozefs regear oer Egypte, joech de Heare in grutte oerfloed troch it hiele lân, sân jier lang, lykas Jozef sprutsen hie, want de Heare seinge al it fruit fan 'e ierde yn dy dagen, sân jier lang, en se ieten en waarden tige tefreden.
8 En Jozef hie yn dy tiid amtners ûnder him, en sy sammelen al it iten fan 'e goede jierren, en stapelen jier nei jier nôt op, en sy diene it yn 'e skatkisten fan Jozef.
9 En op elk momint as se it iten byinoar krigen, joech Jozef opdracht om it nôt yn 'e ieren te bringen, en ek wat fan 'e grûn fan it fjild mei te nimmen, sadat it net bedjerre soe.
10 En Jozef die neffens dit jier nei jier, en hy sammele nôt op as it sân fan 'e see yn oerfloed, want syn foarrieden wiene enoarm en koene net teld wurde fanwegen de oerfloed.
11 En ek al de ynwenners fan Egypte sammelen allerhanne iten yn harren foarrieden yn grutte oerfloed yn 'e sân goede jierren, mar se diene der net mei lykas Jozef die.
12 En al it iten dat Jozef en de Egyptners yn 'e sân jierren fan oerfloed sammele hiene, waard foar it lân yn foarrieden bewarre foar de sân jierren fan hongersneed, om it hiele lân te ûnderhâlden.
13 En de ynwenners fan Egypte folden elk syn foarrie en syn ferburgen plak mei nôt, om te tsjinjen tidens de hongersneed.
14 En Jozef lei al it iten dat er sammele hie yn alle stêden fan Egypte, en hy die alle foarrieden ticht en sette wachters oer har.

15 En Jozefs frou Osnath, de dochter fan Potifera, krige him twa soannen, Manasse en Efraïm, en Jozef wie fjouwerentritich jier âld doe't er harren krige.
16 En de jonges groeiden op en gongen yn syn wegen en yn syn ynstruksjes, se wykten net ôf fan 'e wei dy't harren heit harren leard hie, noch nei rjochts noch nei lofts.
17 En de Heare wie mei de jonges, en se groeiden op en krigen begryp en feardigens yn alle wiisheid en yn alle saken fan it regear, en al de amtners fan 'e kening en syn grutte mannen fan 'e ynwenners fan Egypte ferheven de jonges, en se waarden grutbrocht ûnder de bern fan 'e kening.
18 En de sân jierren fan oerfloed dy't troch it lân wiene, wiene foarby, en de sân jierren fan hongersneed kamen dêrnei lykas Jozef sein hie, en de hongersneed wie troch it hiele lân.
19 En al it folk fan Egypte seach dat de hongersneed yn it lân fan Egypte begûn wie, en al it folk fan Egypte iepene har foarrieden nôt, want de hongersneed wie oer har te sterk.
20 En hja fûnen al it iten dat yn harren foarrieden wie fol mei ûngedierte en net geskikt om te iten, en de hongersneed hearske troch it hiele lân, en al de ynwenners fan Egypte kamen en rôpen foar Farao, want de hongersneed wie swier op harren.
21 Doe seinen se tsjin Farao: Jou jo tsjinstfeinten iten, wêrom moatte wy dan foar jo eagen fan honger stjerre, sels wy en ús lytsen?
22 En Farao antwurde harren en sei: En wêrom roppe jimme ta my? Hat Jozef net befel jûn dat it nôt opslein wurde moast yn 'e sân jierren fan oerfloed foar de jierren fan hongersneed? En wêrom hawwe jimme net nei syn stim harke?
23 Doe antwurde it folk fan Egypte de kening en sei: Sa wier as jo siel libbet, ús hear, jo tsjinstfeinten hawwe alles dien wat Jozef befel joech, want jo tsjinstfeinten hawwe ek alle opbringst fan har fjilden yn 'e sân jierren fan oerfloed sammele en it yn 'e foarrieden lein oant hjoed de dei.
24 En doe't de hongersneed oer jo tsjinstfeinten kaam, iepenen wy ús foarrieden, en sjuch, al ús produkten sieten fol mei ûngedierte en wiene net geskikt foar iten.
25 Doe't de kening hearde wat der allegear mei de ynwenners fan Egypte bard wie, rekke de kening tige bang fanwegen de hongersneed, en hy wie tige ferskrekke; en de kening antwurde it folk fan Egypte en sei: Om't dit allegearre jimme bard is, gean dan nei Jozef, doch wat er jimme seit, oertrêd syn geboaden net.
26 Doe gongen al it folk fan Egypte út en kamen nei Jozef ta, en seinen tsjin him: Jou ús iten, en wêrom sille wy foar jo stjerre fan 'e honger? Want wy hawwe ús frucht yn 'e sân jier sammele lykas jo befel jo hawwe, en wy hawwe it opslein, en sa is it ús oerkommen.
27 Doe't Jozef al de wurden fan it folk fan Egypte hearde en wat har oerkommen wie, iepene Jozef al syn foarrieden fan 'e frucht en ferkocht it oan it folk fan Egypte.
28 En de hongersneed hearske troch it hiele lân, en de hongersneed wie yn alle lannen, mar yn it lân Egypte wie der opbringst te keap.
29 En al de ynwenners fan Egypte kamen nei Jozef om nôt te keapjen, hwent de hongersneed oer har hinne, en al har nôt wie bedjerre, en Jozef ferkocht it alle dagen oan al it folk fan Egypte.
30 En al de ynwenners fan it lân Kanaän en de Filistinen, en dy oan 'e oare kant fan 'e Jordaan, en de bern fan it Easten en al de stêden fan 'e lannen fier en tichtby hearden dat der nôt yn Egypte wie, en se kamen allegear nei Egypte om nôt te keapjen, want de hongersneed oer har hinne wie swier.
31 En Jozef iepene de foarrieden nôt en stelde der amtners oer oan, en hja stiene alle dagen stil en ferkochten oan elkenien dy't kaam.
32 En Jozef wist dat syn bruorren ek nei Egypte komme soene om nôt te keapjen, want de hongersneed hearske oer de hiele ierde. En Jozef joech al syn folk it befel om it yn hiel Egyptelân út te roppen, sizzende:
33 It is it wolbehagen fan 'e kening, fan syn twadde en fan harren grutte mannen, dat elkenien dy't nôt yn Egypte keapje wol, net syn tsjinstfeinten nei Egypte stjoert om te keapjen, mar syn soannen, en ek elke Egyptner of Kanaänyt, dy't út ien fan 'e winkels komt fan it keapjen fan nôt yn Egypte, en it troch it hiele lân ferkeapet, dy sil stjerre, want nimmen sil keapje, útsein foar it ûnderhâld fan syn húshâlding.
34 En elke man dy't twa of trije bisten liedt, sil stjerre, want in man sil allinnich syn eigen bist liede.
35 En Jozef sette wachters by de poarten fan Egypte, en joech harren it befel: Wa't komt om nôt te keapjen, lit him net yngean oant syn namme, en de namme fan syn heit, en de namme fan syn heit syn heit opskreaun binne, en wat der oerdeis opskreaun is, stjoer har nammen jûns nei my, dat ik har nammen witte mei.
36 En Jozef stelde amtners oan yn hiel Egyptelân, en hy joech harren it befel om al dizze dingen te dwaan.
37 En Jozef die al dizze dingen, en makke dizze ynsettingen, sadat hy wist wannear't syn bruorren nei Egypte komme soene om nôt te keapjen; en Jozefs folk liet it alle dagen yn Egypte útroppe neffens dizze wurden en ynsettingen dy't Jozef befel hie.
38 En al de ynwenners fan it easten en westen, en fan 'e hiele ierde, hearden fan 'e ynsettingen en regelingen dy't Jozef yn Egypte ynsteld hie, en de ynwenners fan 'e úteinen fan 'e ierde kamen en kochten dei nei dei nôt yn Egypte, en doe gongen se fuort.
39 En al de amtners fan Egypte diene lyksa't Jozef hjitten hie, en allegearre dy't nei Egypte kamen om nôt te keapjen, de poartewachters skreaunen har nammen op, en de nammen fan har heiten, en brochten se alle dagen jûns foar Jozef.

HAADSTIK 51

1 En Jakob hearde letter dat der nôt yn Egypte wie, en hy rôp syn soannen om nei Egypte te gean om nôt te keapjen, want ek oer harren wie de hongersneed te swier, en hy rôp syn soannen en sei:
2 Sjoch, ik hear dat der nôt yn Egypte is, en al it folk fan 'e ierde giet dêrhinne om te keapjen, wêrom soene jimme jimme no tefreden sjen litte foar de hiele ierde? Gean jimme ek del nei Egypte en keapje ús in bytsje nôt ûnder dyjingen dy't dêr komme, dat wy net stjerre.

3 En de soannen fan Jakob harkje nei de stim fan harren heit, en se makken har op om nei Egypte te gean om nôt te keapjen ûnder de oaren dy't dêr kamen.
4 En Jakob, harren heit, joech harren it gebod: As jimme yn 'e stêd komme, geane dan net tegearre troch ien poarte, fanwegen de ynwenners fan it lân.
5 En de soannen fan Jakob gongen út en sy gongen nei Egypte, en de soannen fan Jakob diene alles lykas harren heit harren befel hie, en Jakob stjoerde Benjamin net, want hy sei: Miskien soe him in ûngelok oerkomme ûnderweis lykas syn broer; en tsien fan Jakobs soannen gongen út.
6 En wylst de soannen fan Jakob ûnderweis wiene, krigen se berou oer wat se Jozef dien hiene, en se sprieken mei-inoar en seine: Wy witte dat ús broer Jozef nei Egypte gien is, en no sille wy him sykje wêr't wy hinne geane, en as wy him fine, sille wy him fan syn master ôfnimme foar losjild, en as net, mei geweld, en wy sille foar him stjerre.
7 En de soannen fan Jakob stimden yn mei dit ding en fersterken harsels fanwegen Jozef, om him te rêden út 'e hân fan syn hear, en de soannen fan Jakob gongen nei Egypte; en doe't se ticht by Egypte kamen, skieden se har fan elkoar, en se kamen troch tsien poarten fan Egypte, en de poartewachters skreaunen har nammen op dy dei, en brochten har jûns nei Jozef.
8 En Jozef lies de nammen foar út 'e hân fan 'e poartewachters fan 'e stêd, en hy fûn dat syn bruorren troch de tsien poarten fan 'e stêd yngien wiene, en Jozef joech doe opdracht dat it troch hiel Egyptelân útroppen wurde soe, sizzende:
9 Gean út, al jimme winkelwachters, slute alle nôtfoarrieden en lit mar ien iepen bliuwe, sadat dejingen dy't komme derfan keapje kinne.
10 En al de amtners fan Jozef diene dat doe, en se sluten alle winkels en lieten mar ien iepen.
11 En Jozef joech de skreaune nammen fan syn bruorren oan him dy't oer de iepen winkel steld wie, en hy sei tsjin him: Wa't by dy komt om nôt te keapjen, freegje syn namme, en as mannen mei dizze nammen foar dy komme, pak se dan en stjoer se, en dat diene se.
12 En doe't de soannen fan Jakob yn 'e stêd kamen, kamen se byinoar yn 'e stêd om Jozef te sykjen foardat se harsels nôt kochten.
13 En hja gongen nei de muorren fan 'e hoeren, en hja sochten Jozef trije dagen lang yn 'e muorren fan 'e hoeren, hwent hja tochten dat Jozef yn 'e muorren fan 'e hoeren komme soe, hwent Jozef wie tige moai en moai fan oansjen, en de soannen fan Jakob sochten Jozef trije dagen lang, mar hja koene him net fine.
14 En de man dy't oer de iepen winkel set wie, socht nei de nammen dy't Jozef him jûn hie, mar hy fûn se net.
15 En hy stjoerde nei Jozef en sei: Dizze trije dagen binne foarbygien, en dy mannen waans nammen jo my jûn hawwe, binne net kommen; en Jozef stjoerde tsjinstfeinten om de mannen yn hiel Egypte te sykjen, en om har foar Jozef te bringen.
16 En Jozefs tsjinstfeinten gongen en kamen nei Egypte, mar koene har net fine; en gongen nei Gosen, mar dêr wiene se net, en doe gongen se nei de stêd Rameses, mar koene har net fine.
17 En Jozef bleau sechstjin tsjinstfeinten stjoere om syn bruorren te sykjen, en sy gongen hinne en fersprieden har yn 'e fjouwer hoeken fan 'e stêd, en fjouwer fan 'e tsjinstfeinten gongen it hûs fan 'e hoeren yn, en sy fûnen de tsien manlju dêr dy't har broer sochten.
18 En dy fjouwer mannen namen se en brochten se foar him, en se bûgden foar him nei de grûn, en Jozef siet op syn troan yn syn timpel, klaaid yn prinslike klean, en op syn holle wie in grutte gouden kroan, en al de machtige mannen sieten om him hinne.
19 En de soannen fan Jakob seagen Jozef, en syn gestalte en moaiens en weardichheid fan gesicht liken prachtich yn harren eagen, en se bûgden wer foar him nei de grûn.
20 En Jozef seach syn bruorren, en hy herkende harren, mar hja herkenden him net, hwent Jozef wie tige grut yn harren eagen, dêrom herkenden hja him net.
21 En Jozef spriek ta harren en sei: Wêr komme jimme wei? En hja antwurden allegearre en seinen: Dyn tsjinstfeinten binne út it lân Kanaän kommen om nôt te keapjen, hwent de hongersneed hearsket oer de hiele ierde, en dyn tsjinstfeinten hawwe heard dat der nôt yn Egypte is, dêrom binne se ûnder de oare oankomsten kommen om nôt te keapjen foar harsels.
22 En Jozef antwurde harren en sei: As jimme kommen binne om te keapjen lykas jimme sizze, wêrom komme jimme dan troch tsien poarten fan 'e stêd? It kin allinnich wêze dat jimme kommen binne om it lân te bespieden.
23 En hja antwurden allegearre tegearre Jozef en seinen: Net sa, myn hear, wy hawwe gelyk, jo tsjinstfeinten binne gjin spionnen, mar wy binne kommen om nôt te keapjen, want jo tsjinstfeinten binne allegearre bruorren, de soannen fan ien man yn it lân Kanaän, en ús heit joech ús it befel en sei: As jimme yn 'e stêd komme, geane dan net tegearre troch ien poarte yn fanwegen de ynwenners fan it lân.
24 En Jozef antwurde harren wer en sei: Dat is it ding dat ik jimme sein haw, jimme binne kommen om it lân te bespieden, dêrom binne jimme allegearre troch tsien poarten fan 'e stêd kommen; jimme binne kommen om de neakenens fan it lân te sjen.
25 Wiswier giet elkenien dy't komt om nôt te keapjen syn wei, en jimme binne al trije dagen yn it lân, en wat dogge jimme yn 'e muorren fan hoeren dêr't jimme al trije dagen yn west hawwe? Wiswier dogge spionnen sokke dingen.
26 En hja seine tsjin Jozef: It is fier fan ús hear om sa te sprekken, hwent wy binne tolve bruorren, de soannen fan ús heit Jakob, yn it lân Kanaän, de soan fan Izaäk, de soan fan Abraham, de Hebreër, en sjuch, de jongste is hjoed by ús heit yn it lân Kanaän, en ien is der net mear, hwent hy wie by ús ferlern, en wy tochten dat hy miskien yn dit lân wêze soe, dêrom sykje wy him troch it hiele lân, en binne sels by de huzen fan hoeren kommen om him dêr te sykjen.
27 En Jozef sei tsjin harren: En hawwe jimme him doe socht oer de hiele ierde, dat der allinnich Egypte oerbleau foar jimme om him yn te sykjen? En wat moat jimme broer ek dwaan yn 'e huzen fan hoeren, hoewol't er yn Egypte wie? Hawwe jimme net sein: Dat jimme út 'e soannen fan Izaäk binne, de soan fan Abraham, en wat sille de soannen fan Jakob dan dwaan yn 'e huzen fan hoeren?
28 En hja seinen tsjin him: Omdat wy heard hawwe dat Ismaëliten him fan ús stellen hawwe, en ús ferteld is dat se him yn Egypte ferkocht hawwe, en jo tsjinner, ús broer, is tige moai en moai fan oansjen, dat wy tochten dat hy wis

yn 'e huzen fan hoeren wêze soe, dêrom gongen jo tsjinners dêrhinne om him te sykjen en losjild foar him te jaan.
29 En Jozef antwurde harren noch en sei: Jimme sprekke wier falsk en liegen, om fan jimsels te sizzen dat jimme de soannen fan Abraham binne; sa wier as Farao libbet, jimme binne spionnen, dêrom binne jimme by de huzen fan hoeren kommen, dat jimme net bekend wurde meie.
30 En Jozef sei tsjin harren: En no, as jimme him fine, en syn hear easke in hege priis fan jimme, sille jimme it dan foar him jaan? En hja seinen: It sil jûn wurde.
31 En hy sei tsjin harren: En as syn master net ynstimme wol om foar in hege priis mei him ôfskied te nimmen, wat sille jimme him dan dwaan fanwegen him? En hja antwurden him en seine: As er him ús net jout, sille wy him deadzje en ús broer meinimme en fuortgean.
32 En Jozef sei tsjin harren: Dat is it ding dat ik jimme sein haw; jimme binne spionnen, want jimme binne kommen om de ynwenners fan it lân te deadzjen, want wy hawwe heard dat twa fan jimme bruorren alle ynwenners fan Sichem, yn it lân Kanaän, fermoarde hawwe fanwegen jimme suster, en jimme komme no om itselde te dwaan yn Egypte fanwegen jimme broer.
33 Allinnich hjirmei sil ik witte dat jimme wiere mannen binne; as jimme ien út jimme midden nei hûs stjoere om jimme jongste broer by jimme heit op te heljen, en him hjir by my te bringen, en troch dit te dwaan sil ik witte dat jimme gelyk hawwe.
34 En Jozef rôp santich fan syn machtige mannen, en hy sei tsjin harren: Nim dizze mannen en bring se nei de bewaring.
35 En de machtige mannen namen de tsien mannen, sy pakten se en setten se yn 'e finzenis, en sy bleauwen trije dagen yn 'e finzenis.
36 En op 'e tredde dei liet Jozef harren út 'e sel bringe, en hy sei tsjin harren: Doch dit foar jimsels as jimme oprjochte mannen binne, dat jimme libje meie, ien fan jimme bruorren sil yn 'e sel opsletten wurde, wylst jimme geane en it nôt foar jimme húshâlding meinimme nei it lân Kanaän, en jimme jongste broer meinimme, en him hjir by my bringe, dat ik witte mei dat jimme oprjochte mannen binne as jimme dit dogge.
37 En Jozef gyng by harren wei en kaam yn 'e keamer, en gûlde tige, want syn meilijen wie optein mei harren, en hy waske syn gesicht, en kaam werom nei harren, en hy naam Simeon by harren wei en joech opdracht him te binen, mar Simeon woe dat net dien wurde, want hy wie in tige machtich man en se koene him net bine.
38 En Jozef rôp syn helden en santich dappere mannen kamen foar him út mei lutsen swurden yn 'e hannen, en de soannen fan Jakob wiene ferskrekke foar harren.
39 En Jozef sei tsjin harren: Pak dizze man en set him yn 'e finzenis oant syn bruorren by him komme, en Jozefs dappere mannen hastigen har en se pakten allegear Simeon om him te binen, en Simeon joech in lûde en ferskriklike gjalp en de gjalp waard fan fierren heard.
40 En al de dappere mannen fan Jozef waarden ferskrekke troch it lûd fan 'e gjalp, dat se foelen op har gesichten, en se waarden tige bang en flechten.
41 En al de mannen dy't by Jozef wiene, flechten, hwent se wiene tige bang foar har libben, en allinnich Jozef en syn soan Manasse bleauwen dêr oer, en Manasse, de soan fan Jozef, seach de krêft fan Simeon, en hy waard tige lilk.
42 En Manassah, de soan fan Jozef, stie op tsjin Simeon, en Manassah joech Simeon in swiere klap mei syn fûst tsjin syn nekke, en Simeon waard stil fan syn lilkens.
43 En Manasse greep Simeon en hy pakte him mei geweld en hy bûn him en brocht him yn it hûs fan finzenis, en al de soannen fan Jakob wiene fernuvere oer de die fan 'e jonge.
44 En Simeon sei tsjin syn bruorren: Nimmen fan jimme mei sizze dat dit de slach fan in Egyptner is, mar it is de slach fan it hûs fan myn heit.
45 En dêrnei joech Jozef opdracht om dejinge dy't oer it pakhús steld wie, te roppen, om harren sekken mei nôt te foljen safolle as se drage koene, en it jild fan elkenien werom yn syn sek te dwaan, en harren foarrieden foar ûnderweis te jaan, en sa die er mei harren.
46 En Jozef gebea harren en sei: Pas op dat jimme myn oarders net oertrede om jimme broer te bringen lykas ik jimme sein haw, en it sil barre as jimme jimme broer hjir by my bringe, dan sil ik witte dat jimme oprjochte mannen binne, en jimme sille yn it lân hannelje, en ik sil jimme jimme broer weromjaan, en jimme sille yn frede nei jimme heit weromkomme.
47 En hja antwurden allegearre en seinen: Lykas ús hear seit, sa sille wy dwaan, en hja bûgden har foar him nei de grûn.
48 En elk man tilde syn nôt op syn ezel, en se gongen út om nei it lân Kanaän te gean nei harren heit; en se kamen by de herberch en Levi spried syn sek út om syn ezel fieder te jaan, doe't er seach en sjuch, syn jild yn folle gewicht wie noch yn syn sek.
49 En de man waard tige bang, en hy sei tsjin syn bruorren: Myn jild is werom, en sjuch, it is sels yn myn sek, en de mannen waarden tige bang, en se seinen: Wat hat God ús dit oandien?
50 En hja seinen allegearre: En wêr is de goedens fan de Heare mei ús foarâlden, mei Abraham, Izaäk en Jakob, dat de Heare ús hjoed oerlevere hat yn 'e hannen fan 'e kening fan Egypte om tsjin ús te plannen?
51 Doe sei Juda tsjin harren: Wiswier binne wy skuldige sûnders foar de Heare ús God, om't wy ús broer, ús eigen fleis, ferkocht hawwe, en wêrom sizze jimme: Wêr is de goedens fan de Heare mei ús foarâlden?
52 En Ruben sei tsjin harren: Ik haw jimme net sein: Sûndigje net tsjin de jonge, en jimme woene net nei my harkje? No easke God him fan ús, en hoe doarre jimme te sizzen: Wêr is de goedens fan de Heare mei ús foarâlden, wylst jimme tsjin de Heare sûndige hawwe?
53 En hja bleauwen de nacht dêr oer, en hja stiene moarns betiid op en laden har ezels mei har nôt, en hja lieden it en gongen fierder en kamen by it hûs fan har heit yn it lân Kanaän.
54 Doe gongen Jakob en syn húshâlding út om syn soannen temjitte te kommen, en Jakob seach, en sjuch, harren broer Simeon wie net by harren, en Jakob sei tsjin syn soannen: Wêr is jimme broer Simeon, dy't ik net sjoch? En syn soannen fertelden him alles wat harren yn Egypte oerkommen wie.

HAADSTIK 52

1 En hja gongen yn harren hûs, en elk iepene syn sek en hja seagen, en sjuch, dêr lei elk syn bondel jild, dêr't hja en harren heit tige bang foar wiene.
2 Doe sei Jakob tsjin harren: Wat hawwe jimme my no oandien? Ik stjoerde jimme broer Jozef om te freegjen hoe't it mei jimme gie, en jimme seine tsjin my: In wyld bist hat him opfretten.
3 En Simeon gie mei jimme om iten te keapjen en jimme sizze dat de kening fan Egypte him yn 'e finzenis opsletten hat, en jimme wolle Benjamin meinimme om ek syn dea te feroarsaakjen, en myn grize hierren mei fertriet nei it grêf bringe fanwegen Benjamin en syn broer Jozef.
4 No dêrom sil myn soan net mei jimme delgean, want syn broer is dea en hy is allinnich oerbleaun, en ûnheil kin him oerkomme op 'e wei dy't jimme geane, lykas it syn broer oerkommen is.
5 En Ruben sei tsjin syn heit: Do scilst myn twa soannen deadzje as ik dyn soan net bring en him foar dy delset; en Jakob sei tsjin syn soannen: Bliuw hjir en gean net nei Egypte, hwent myn soan sil net mei jimme nei Egypte gean, en ek net stjerre lykas syn broer.
6 Doe sei Juda tsjin harren: Hâld jimme fan him ôf oant it nôt op is, en hy sil dan sizze: Nim jimme broer mei, as er syn eigen libben en it libben fan syn húshâlding yn gefaar fine sil troch de hongersneed.
7 En yn dy dagen wie de hongersneed slim troch it hiele lân, en al it folk fan 'e ierde gie en kaam nei Egypte om iten te keapjen, want de hongersneed wie tige swier ûnder harren, en de soannen fan Jakob bleauwen in jier en twa moannen yn Kanaän oant har nôt op wie.
8 En it barde nei't harren nôt op wie, dat it hiele húshâlding fan Jakob fan 'e honger te lijen hie, en al de bern fan 'e soannen fan Jakob kamen byinoar en se kamen nei Jakob ta, en se omsingelen him allegear, en se seinen tsjin him: Jou ús brea, en wêrom sille wy allegear fan 'e honger omkomme yn jo oanwêzigens?
9 Doe't Jakob de wurden fan 'e bern fan syn soan hearde, gûlde er tige, en hy krige meilijen mei harren. Jakob rôp syn soannen en se kamen allegearre en gienen foar him sitten.
10 Doe sei Jakob tsjin harren: Hawwe jimme net sjoen hoe't jimme bern hjoed om my skriemen en sizze: Jou ús brea, mar der is gjin? Kom no dêrom werom en keapje ús wat iten.
11 En Juda antwurde en sei tsjin syn heit: As jo ús broer mei ús stjoere wolle, sille wy delgean en nôt foar jo keapje, en as jo him net stjoere wolle, sille wy net delgean, want wis hat de kening fan Egypte ús spesifyk befel jûn en sein: Jimme sille myn oantlit net sjen, útsein as jimme broer mei jimme is, want de kening fan Egypte is in sterke en machtige kening, en sjuch, as wy sûnder ús broer nei him ta geane, sille wy allegear deade wurde.
12 Witte jo net en hawwe jo net heard dat dizze kening tige machtich en wiis is, en dat der gjinien lykas him is op 'e hiele ierde? Sjoch, wy hawwe al de keningen fan 'e ierde sjoen en wy hawwe net ien sjoen lykas dy kening, de kening fan Egypte; wiswier, ûnder al de keningen fan 'e ierde is der gjinien grutter as Abimelek, kening fan 'e Filistinen, mar de kening fan Egypte is grutter en machtiger as hy, en Abimelek kin allinich fergelike wurde mei ien fan syn amtners.
13 Heit, jo hawwe syn paleis en syn troan net sjoen, en al syn tsjinstfeinten dy't foar him steane; jo hawwe dy kening net sjoen op syn troan yn syn pracht en keninklike uterlik, klaaid yn syn keninklike klean mei in grutte gouden kroan op syn holle; jo hawwe de eare en gloarje net sjoen dy't God him jûn hat, want der is gjinien lykas him op 'e hiele ierde.
14 Heit, do hast de wiisheid, it begryp en de kennis dy't God yn syn hert jûn hat net sjoen, en syn swiete stim net heard doe't Hy ta ús spruts.
15 Wy witte net, heit, wa't him ús nammen en alles wat ús oerkommen is, bekend makke hat, mar hy frege ek nei jo en sei: Libbet jo heit noch, en giet it goed mei him?
16 Jo hawwe de saken fan it regear fan Egypte net sjoen dy't troch him regele binne, sûnder dat jo Farao, syn hear, frege hawwe; jo hawwe de eangst en de eangst net sjoen dy't hy op alle Egyptners yndrukt hat.
17 En ek doe't wy fan him weigongen, drigen wy om mei Egypte te dwaan lykas mei de rest fan 'e stêden fan 'e Amoriten, en wy wiene tige lilk op al syn wurden dy't hy oer ús as spionnen spruts, en no, as wy wer foar him komme, sil syn skrik op ús allegear falle, en net ien fan ús sil yn steat wêze om him in lyts of in grut ding te sizzen.
18 No dêrom heit, stjoer de jonge mei ús, en wy sille delgean en jo iten keapje foar ús ûnderhâld, en net stjerre fan honger. Doe sei Jakob: Wêrom hawwe jo my sa min oandien troch de kening te fertellen dat jo in broer hawwe? Wat is dit ding dat jo my oandien hawwe?
19 Doe sei Juda tsjin syn heit Jakob: Jou de jonge yn myn soarch, dan sille wy opstean en nei Egypte gean en nôt keapje, en dan weromkomme. En as wy weromkomme, en de jonge net by ús is, dan sil ik foar altyd dyn skuld drage.
20 Hawwe jo al ús berntsjes fan honger oer jo skriemen sjoen, en is der gjin krêft yn jo hân om se te befredigjen? Lit no jo meilijen mei har wekker wurde en stjoer ús broer mei ús, dan sille wy gean.
21 Want hoe sil de goedens fan 'e Heare oan ús foarâlden oan jo iepenbiere wurde as jo sizze dat de kening fan Egypte jo soan meinimme sil? Sa wier as de Heare libbet, ik sil him net ferlitte oant ik him brocht en foar jo pleats; mar bid foar ús ta de Heare, dat Hy ús goed dwaan mei, dat wy geunstich en freonlik ûntfongen wurde troch de kening fan Egypte en syn mannen, want as wy net fertrage hiene, wiene wy no wis in twadde kear weromkaam mei jo soan.
22 Doe sei Jakob tsjin syn soannen: Ik fertrou op de Heare God, dat Hy jimme rêde mei en jimme geunst jaan mei yn 'e eagen fan 'e kening fan Egypte en yn 'e eagen fan al syn mannen.
23 No dêrom, stean op en gean nei de man ta, en nim foar him in kado yn 'e hannen fan wat der yn it lân te krijen is en bring it foar him, en mei de Almachtige God jimme genede jaan foar syn oantlit, sadat Hy jimme bruorren Benjamin en Simeon mei jimme stjoere mei.
24 En al de mannen stiene op, en hja namen harren broer Benjamin mei, en hja namen in grut kado fan it bêste fan it lân mei, en hja namen ek in dûbeld stik sulver mei.
25 En Jakob joech syn soannen strang gebod oangeande Benjamin, sizzende: Pas op foar him op 'e wei dy't jimme geane, en skied jimme net fan him ôf op 'e wei, noch yn Egypte.

26 Doe stie Jakob op fan syn soannen en spriede syn hannen út en hy bea ta de Heare foar syn soannen, sizzende: O Heare, God fan himel en ierde, tink oan jo ferbûn mei ús heit Abraham, tink oan it mei myn heit Izaäk en doch goed foar myn soannen en jou se net oer yn 'e hannen fan' e kening fan Egypte; doch it, ik bid dy, o God, om 'e wille fan jo genede en ferlos al myn bern en rêd se út 'e Egyptyske macht, en stjoer har twa bruorren.
27 En al de froulju fan 'e soannen fan Jakob en harren bern sloegen harren eagen op nei de himel en se gûlden allegear foar de Heare, en rôpen ta Him om harren heiten te rêden út 'e hân fan 'e kening fan Egypte.
28 En Jakob skreau in kronyk oan 'e kening fan Egypte en joech it yn 'e hân fan Juda en yn 'e hannen fan syn soannen foar de kening fan Egypte, sizzende:
29 Fan dyn tsjinner Jakob, soan fan Izaäk, soan fan Abraham de Hebreeër, de foarst fan God, oan de machtige en wize kening, de iepenbierer fan geheimen, kening fan Egypte, groetnis.
30 Lit it myn hear, de kening fan Egypte, bekend wêze dat de hongersneed slim oer ús wie yn it lân Kanaän, en ik haw myn soannen nei jo ta stjoerd om ús in bytsje iten fan jo te keapjen foar ús ûnderhâld.
31 Want myn soannen omsingelen my en ik, tige âld, kin net mei myn eagen sjen, want myn eagen binne tige swier wurden troch de leeftyd, en ek fan it deistich gûlen om myn soan, om Jozef dy't foar my ferlern gien is, en ik haw myn soannen befel jûn dat se de poarten fan 'e stêd net yngean mochten doe't se yn Egypte kamen, fanwegen de ynwenners fan it lân.
32 En ik haw harren ek befel jûn om troch Egypte te gean om myn soan Jozef te sykjen, miskien soene se him dêr fine, en dat diene se, en jo beskôgen harren as spionnen fan it lân.
33 Hawwe wy net fan dy heard datsto de dream fan Farao útlein hast en de wierheid tsjin him sprutsen hast? Hoe witsto dan yn dyn wiisheid net oft myn soannen spionnen binne of net?
34 No dêrom, myn hear en kening, sjuch, ik haw myn soan foar jo útstjoerd, lykas jo tsjin myn soannen sein hawwe; ik freegje jo om jo eagen op him te rjochtsjen oant hy yn frede by my weromkomt mei syn bruorren.
35 Want witte jo net, of hawwe jo net heard wat ús God oan Farao dien hat doe't Hy myn mem Sara naam, en wat Hy oan Abimelech, de kening fan 'e Filistinen, dien hat fanwegen har, en ek wat ús heit Abraham oan 'e njoggen keningen fan Elam dien hat, hoe't Hy se allegearre ferslein hat mei in pear mannen dy't by him wiene?
36 En ek wat myn twa soannen Simeon en Levi dien hawwe mei de acht stêden fan 'e Amorieten, hoe't se dy ferneatige hawwe fanwegen harren suster Dina?
37 En ek fanwegen harren broer Benjamin treasten se harsels oer it ferlies fan syn broer Jozef; wat sille se dan foar him dwaan as se sjogge dat de hân fan in folk har oerwint, om syn wille?
38 Witstû net, o kening fan Egypte, dat de krêft fan God mei ús is, en dat God ek altyd ús gebeden heart en ús net alle dagen ferlit?
39 En doe't myn soannen my fertelden oer dyn hanneljen mei harren, rôp ik de Heare net oan fanwegen dy, want dan soenesto mei dyn mannen omkommen wêze foardat myn soan Benjamin foar dy kaam, mar ik tocht dat, om't myn soan Simeon yn dyn hûs wie,sto miskien freonlik mei him omgean koest, dêrom haw ik dit net mei dy dien.
40 No dêrom, sjoch, myn soan Benjamin komt nei dy ta mei myn soannen, nim acht op him en set dyn eagen op him, en dan sil God syn eagen op dy en troch dyn hiele keninkryk sette.
41 No haw ik dy alles ferteld wat yn myn hert is, en sjoch, myn soannen komme mei harren broer nei dy ta, ûndersiikje it gesicht fan 'e hiele ierde foar harren en stjoer se yn frede werom mei harren bruorren.
42 En Jakob joech it kronyk oan syn soannen yn 'e soarch fan Juda om it oan 'e kening fan Egypte te jaan.

HAADSTIK 53

1 En de soannen fan Jakob stiene op en namen Benjamin en al de kado's mei, en hja gongen en kamen nei Egypte en hja stiene foar Jozef.
2 En Jozef seach syn broer Benjamin by harren en hy groete harren, en dy mannen kamen by Jozef yn 'e hûs.
3 En Jozef joech de opzichter fan syn hûs opdracht om syn bruorren te iten te jaan, en hy die sa mei harren.
4 En tsjin 'e middei liet Jozef de mannen komme om mei Benjamin foar him te kommen, en de mannen fertelden de opzichter fan Jozefs hûs oer it sulver dat werom yn harren sekken wie, en hy sei tsjin harren: It sil goed mei jimme gean, wês net bang! En hy brocht harren broer Simeon by harren.
5 En Simeon sei tsjin syn bruorren: De hear fan 'e Egyptners hat tige goed foar my dien, hy hat my net finzen hâlden, lykas jimme mei jimme eagen sjoen hawwe, want doe't jimme út 'e stêd teagen, liet hy my frij en die goed foar my yn syn hûs.
6 En Juda naam Benjamin by de hân, en hja kamen foar Jozef, en hja bûgden har foar him nei de grûn.
7 En de mannen joegen it kado oan Jozef en se sieten allegear foar him, en Jozef sei tsjin harren: Is it goed mei jimme, is it goed mei jimme bern, is it goed mei jimme âlde heit? En hja seinen: It giet goed, en Juda naam it ferhaal dat Jakob stjoerd hie en joech it yn 'e hân fan Jozef.
8 En Jozef lies de brief en wist it skrift fan syn heit, en hy woe gûle en hy gie in binnenkeamer yn en hy gûlde in grutte gûlen; en hy gie nei bûten.
9 En hy tilde syn eagen op en seach syn broer Benjamin, en hy sei: Is dit jimme broer, oer wa't jimme mei my sein hawwe? En Benjamin kaam nei Jozef ta, en Jozef lei syn hân op syn holle en hy sei tsjin him: Mei God dy genadig wêze, myn soan.
10 Doe't Jozef syn broer seach, de soan fan syn mem, woe er wer gûle, en hy gie de keamer yn, en hy gûlde dêr, en hy waske syn gesicht, en gie nei bûten en hold op mei gûlen, en hy sei: Meitsje iten klear.
11 En Jozef hie in beker dêr't er út dronk, en it wie fan sulver, moai ynlein mei onyxstiennen en bdellium, en Jozef sloech de beker foar de eagen fan syn bruorren, wylst se mei him sieten te iten.
12 Doe sei Jozef tsjin de mannen: Ik wit út dizze beker dat Ruben, de earstberne, Simeon en Levi en Juda, Issaskar en Sebulon bern fan ien mem binne, sit jimsels te iten neffens jimme berten.

13 En hy pleatste de oaren ek neffens har berte, en hy sei: Ik wit dat dizze jongste broer fan jimme gjin broer hat, en ik haw, lykas hy, gjin broer, dêrom sil hy mei my oansitte om te iten.
14 En Benjamin gyng foar Jozef stean en siet op 'e troan, en de mannen seagen de dieden fan Jozef, en se wiene der fernuvere oer; en de mannen ieten en dronken doe mei Jozef, en hy joech harren doe kado's, en Jozef joech ien kado oan Benjamin, en Manasse en Efraïm seagen de dieden fan harren heit, en sy joegen him ek kado's, en Osnath joech him ien kado, en it wiene fiif kado's yn 'e hân fan Benjamin.
15 En Jozef brocht harren wyn út om te drinken, mar hja woene net drinke, en hja seinen: Fan 'e dei ôf dat Jozef ferlern gien is, hawwe wy gjin wyn dronken, noch lekkernijen iten.
16 En Jozef swarde it harren, en hy hold harren oan, en se dronken dy dei oerfloedich mei him, en Jozef kearde him dêrnei ta syn broer Benjamin om mei him te praten, en Benjamin siet noch op 'e troan foar Jozef.
17 En Jozef sei tsjin him: Hastû bern krigen? En hy sei: Dyn tsjinstfeint hat tsien soannen, en dit binne harren nammen: Bela, Beker, Asbal, Gera, Naäman, Achi, Rosh, Mupim, Chupim en Ord, en ik haw harren nammen neamd nei myn broer, dy't ik net sjoen haw.
18 En hy joech harren opdracht om syn kaart fan 'e stjerren foar him te bringen, dêr't Jozef alle tiden fan wist, en Jozef sei tsjin Benjamin: Ik haw heard dat de Hebreeërs mei alle wiisheid bekend binne, witstû hjir wat fan?
19 En Benjamin sei: Dyn tsjinner wit ek al de wiisheid dy't myn heit my leard hat, en Jozef sei tsjin Benjamin: Sjoch no nei dit ark en begryp wêr dyn broer Jozef yn Egypte is, fan wa't jimme seine dat er nei Egypte gien is.
20 En Benjamin seach dat ynstrumint mei de kaart fan 'e stjerren fan 'e himel, en hy wie wiis en seach dêryn om te witten wêr't syn broer wie, en Benjamin ferdielde it hiele lân Egypte yn fjouwer dielen, en hy fûn dat hy dy't foar him op 'e troan siet, syn broer Jozef wie, en Benjamin fernuvere him tige, en doe't Jozef seach dat syn broer Benjamin sa fernuvere wie, sei er tsjin Benjamin: Wat hastû sjoen, en wêrom bistû fernuvere?
21 En Benjamin sei tsjin Jozef: Ik kin hjir oan sjen dat myn broer Jozef hjir by my op 'e troan sit, en Jozef sei tsjin him: Ik bin Jozef, dyn broer, iepenbierje dit net oan dyn bruorren; sjuch, ik sil dy mei harren stjoere as se fuortgeane, en ik sil gebiede dat se werom nei de stêd brocht wurde, en ik sil dy fan harren ôfnimme.
22 En as se har libben weagje en foar dy fjochtsje, dan sil ik witte dat se har bekeare hawwe fan wat se my oandien hawwe, en ik sil mysels oan harren bekend meitsje, en as se dy ferlitte as ik dy meinim, dan silst by my bliuwe, en ik sil mei harren rûzje, en sy sille fuortgean, en ik sil net oan harren bekend wurde.
23 Yn dy tiid joech Jozef syn amtner it befel om harren sekken mei iten te foljen, en it jild fan elk man yn syn sek te dwaan, en de beker yn 'e sek fan Benjamin te dwaan, en harren iten foar ûnderweis te jaan, en sa diene se mei harren.
24 En de oare deis stiene de mannen moarns betiid op, en se laden har ezels mei har nôt, en se gongen út mei Benjamin, en se gongen nei it lân Kanaän mei har broer Benjamin.
25 Se wiene noch net fier fan Egypte ôf, doe't Jozef dejinge dy't oer syn hûs steld wie, gebea: "Meitsje jo klear, achterfolgje dizze mannen foardat se te fier fan Egypte ôfkomme, en sis tsjin harren: Wêrom hawwe jimme de beker fan myn hear stellen?"
26 En Jozefs amtner stie op en hy berikte harren, en hy spriek ta harren al de wurden fan Jozef; en doe't se dit hearden, waarden se tige lilk, en se seinen: Hy by wa't de beker fan jimme hear fûn wurdt, sil stjerre, en wy sille ek slaven wurde.
27 En hja hastigen har en brochten elk syn sek fan syn ezel ôf, en hja sochten yn harren tassen en de beker waard fûn yn Benjamin syn tas, en hja skuorden allegearre harren klean en hja gongen werom nei de stêd, en hja sloegen Benjamin op 'e dyk, en sloegen him oanhâldend oant er yn 'e stêd kaam, en hja stiene foar Jozef.
28 Doe waard Juda lilk, en hy sei: Dizze man hat my allinnich werombrocht om Egypte hjoed te ferneatigjen.
29 Doe kamen de mannen by Jozef yn 'e hûs, en sy fûnen Jozef sitten op syn troan, en al de machtige mannen stiene oan syn rjochter- en lofterhân.
30 Doe sei Jozef tsjin harren: Wat is dit foar in died dy't jimme dien hawwe, dat jimme myn sulveren beker meinommen hawwe en fuortgien binne? Mar ik wit dat jimme myn beker meinommen hawwe om dêrmei te witten yn hokker diel fan it lân jimme broer wie.
31 Doe sei Juda: Wat sille wy tsjin ús hear sizze, wat sille wy sprekke en hoe sille wy ússels rjochtfeardigje? God hat hjoed de ûngerjuchtichheid fan al jo tsjinstfeinten fûn, dêrom hat Hy ús dit hjoed dien.
32 Doe stie Jozef op en pakte Benjamin fêst en naam him mei geweld by syn bruorren wei, en hy kaam by it hûs en die de doar foar harren op slot, en Jozef gebea dejinge dy't oer syn hûs steld wie dat er tsjin harren sizze moast: Sa seit de kening: Gean yn frede nei jimme heit, sjuch, ik haw de man nommen yn waans hân myn beker fûn is.

HAADSTIK 54

1 Doe't Juda seach hoe't Jozef mei harren omgie, kaam Juda nei him ta en bruts de doar iepen, en kaam mei syn bruorren foar Jozef.
2 Doe sei Juda tsjin Jozef: Lit it net slim lykje yn 'e eagen fan myn hear, mei jo tsjinner, ik freegje jo, in wurd foar jo sprekke? En Jozef sei tsjin him: Sprek.
3 En Juda spriek foar Jozef, en syn bruorren stiene dêr foar harren; en Juda sei tsjin Jozef: Wiswier, doe't wy foar it earst by ús hear kamen om iten te keapjen, hawwe jo ús as spionnen fan it lân beskôge, en wy hawwe Benjamin foar jo brocht, en jo dogge hjoed de dei noch de spot mei ús.
4 Lit de kening no dêrom myn wurden hearre, en stjoer ús broer, ik freegje dy, dat hy mei ús nei ús heit gean mei, dat dyn siel hjoed net omkomt mei al de sielen fan 'e ynwenners fan Egypte.
5 Witte jo net wat twa fan myn bruorren, Simeon en Levi, dien hawwe mei de stêd Sichem, en mei sân stêden fan 'e Amorieten, fanwegen ús suster Dina, en ek wat se dwaan soene foar har broer Benjamin?

6 En ik mei myn krêft, dy't grutter en machtiger bin as har beiden, kom hjoed tsjin dy en dyn lân as jo net ree binne om ús broer te stjoeren.
7 Hawwe jo net heard wat ús God, dy't ús útkeazen hat, mei Farao dien hat fanwegen ús mem Sara, dy't er by ús heit weinommen hat, dat er him en syn húshâlding mei swiere pleagen slein hat, dat de Egyptners oant hjoed de dei dit wûnder oan elkoar fertelle? Sa sil ús God mei jo dwaan fanwegen Benjamin, dy't jo hjoed fan syn heit weinommen hawwe, en fanwegen it kwea dat jo hjoed oer ús yn jo lân oandogge; want ús God sil syn ferbûn mei ús heit Abraham ûnthâlde en kwea oer jo bringe, om't jo de siel fan ús heit hjoed fertrietlik makke hawwe.
8 Harkje no dêrom nei myn wurden dy't ik hjoed ta dy sprutsen haw, en stjoer ús broer, dat hy fuortgean mei, dat dû en it folk fan dyn lân net troch it swurd stjerre, want jimme kinne my net allegear oerwinne.
9 En Jozef antwurde Juda en sei: Wêrom hastû dyn mûle wiid iepene en wêrom bistû oer ús opskeppe en sizze: De krêft is mei dy? Sa wier as de Farao libbet, as ik al myn dappere mannen gebied om mei jimme te fjochtsjen, soene dû en dizze dyn bruorren wis yn 'e modder ferdwine.
10 Doe sei Juda tsjin Jozef: Wiswier past it dy en dyn folk om my te frezen; sa wier as de Heare libbet, as ik ienris myn swurd lûk, sil ik it net wer yn 'e skede stekke oant ik hjoed hiel Egypte ferslein haw, en ik sil mei dy begjinne en einigje mei Farao, dyn hear.
11 En Jozef antwurde en sei tsjin him: Wiswier heart krêft net allinnich by dy; ik bin sterker en machtiger as do, wiswier as do dyn swurd lûkst, sil ik it om dyn nekke lizze en de nekken fan al dyn bruorren.
12 En Juda sei tsjin him: Wiswier, as ik hjoed myn mûle tsjin dy iepenje soe, soe ik dy ferslokje, sadatsto fan 'e ierde ferneatige wurdst en hjoed út dyn keninkryk omkomme soest. En Jozef sei: Wiswier, assto dyn mûle iepenest, haw ik de macht en de krêft om dyn mûle mei in stien te sluten, oantsto gjin wurd mear útsprekke kinst; sjoch hoefolle stiennen der foar ús lizze, wierlik kin ik in stien nimme en dy yn dyn mûle drukke en dyn kaken brekke.
13 Doe sei Juda: God is tsjûge tusken ús, dat wy oant no ta net winske hawwe om mei jo te fjochtsjen, jou ús allinnich ús broer en wy sille fan jo ôf gean; en Jozef antwurde en sei: Sa wier as de Farao libbet, as alle keningen fan Kanaän mei jo byinoar komme, soene jo him net út myn hân nimme.
14 Gean no dêrom nei jo heit, en jo broer sil myn slaaf wêze, want hy hat it hûs fan 'e kening berôve. En Juda sei: Wat giet it jo oan of wat giet it oan 'e kening, dat de kening út syn hûs, troch it hiele lân, sulver en goud stjoert, of as kado's of as útjeften, en jo prate noch altyd oer jo beker dy't jo yn 'e tas fan ús broer dien hawwe en sizze dat hy dy fan jo stellen hat?
15 God ferbiede dat ús broer Benjamin of ien fan it sied fan Abraham dit dwaan soe om fan jo te stellen, of fan ien oars, oft it no kening, prins of hokker man dan ek is.
16 No dêrom, hâld op mei dizze beskuldiging, dat de hiele ierde jo wurden net hearre kin, sizzende: Foar in bytsje sulver hat de kening fan Egypte mei de mannen kibbele, en hy beskuldige har en naam har broer as slaaf.
17 En Jozef antwurde en sei: Nim dizze beker foar dy en gean by my wei en lit dyn broer as slaaf achter, want it is it oardiel fan in dief om in slaaf te wêzen.
18 Doe sei Juda: Wêrom skammest dy net oer dyn wurden, om ús broer te ferlitten en dyn beker te nimmen? Wiswier, as jo ús dyn beker jouwe, of tûzen kear safolle, sille wy ús broer net ferlitte foar it sulver dat yn 'e hân fan immen fûn wurdt, dat wy net foar him stjerre sille.
19 En Jozef antwurde: Wêrom hastû dyn broer ferlitten en him ferkocht foar tweintich sulverstikken oant hjoed de dei, en wêrom dochstû dan net itselde mei dizze dyn broer?
20 Doe sei Juda: De Heare is tsjûge tusken my en dy, dat wy dyn striden net winskje; jou ús no ús broer, dan sille wy sûnder rûzje fan dy ôf gean.
21 En Jozef antwurde en sei: As al de keningen fan it lân byinoar komme, sille se jimme broer net út myn hân nimme kinne; en Juda sei: Wat sille wy tsjin ús heit sizze, as er sjocht dat ús broer net mei ús komt, en oer him treurje sil?
22 En Jozef antwurde en sei: Dit is it ding dat jo oan jo heit fertelle moatte, sizzende: It tou is efter de amer oangien.
23 En Juda sei: Wiswier bistû in kening, en wêrom sprekstû dizze dingen, en sprekstû in falsk oardiel? Wee de kening dy't lyk is oan dy.
24 En Jozef antwurde en sei: Der is gjin falsk oardiel yn it wurd dat ik sprutsen haw fanwegen jimme broer Jozef, want jimme hawwe him allegear oan 'e Midianiten ferkocht foar tweintich sulveren stikken, en jimme hawwe it allegear jimme heit ûntkend en tsjin him sein: In kwea bist hat him opfretten, Jozef is yn stikken ferskuord.
25 Doe sei Juda: Sjoch, it fjoer fan Sem baarnt yn myn hert, no sil ik jimme hiele lân mei fjoer ferbaarne; en Jozef antwurde en sei: Wiswier hat jimme skoansuster Tamar, dy't jimme soannen fermoarde hat, it fjoer fan Sichem útblust.
26 Doe sei Juda: As ik ien hier út myn fleis pluk, sil ik hiel Egypte mei syn bloed folje.
27 En Jozef antwurde en sei: Sa is it jimme gewoante om te dwaan lykas jimme dien hawwe mei jimme broer dy't jimme ferkocht hawwe, en jimme hawwe syn kleed yn bloed doopt en it nei jimme heit brocht, sadat hy sizze koe dat in kwea bist him opfretten hat en hjir is syn bloed.
28 Doe't Juda dit hearde, waard er tige lilk en syn grime baarnde yn him, en dêr lei foar him op dat plak in stien, waans gewicht sawat fjouwerhûndert sikkel wie, en Juda's grime waard ûntstoken en hy naam de stien yn ien hân en smiet him nei de himel en fong him mei syn lofterhân.
29 En hy sette it letter ûnder syn skonken, en hy siet derop mei al syn krêft en de stien waard yn stof feroare troch de krêft fan Juda.
30 Doe seach Jozef de die fan Juda en hy waard tige bang, mar hy joech syn soan Manassah it befel en hy die ek mei in oare stien lykas de die fan Juda, en Juda sei tsjin syn bruorren: Lit gjinien fan jimme sizze: dizze man is in Egyptner, mar troch syn dien is hy út it famylje fan ús heit.
31 En Jozef sei: Net allinnich oan dy is krêft jûn, want wy binne ek machtige mannen, en wêrom soestû dan oer ús allegearre opskeppe? En Juda sei tsjin Jozef: Stjoer ús broer, ik bid dy, en ferneatigje dyn lân hjoed net.

32 En Jozef antwurde en sei tsjin harren: Gean hinne en fertel jimme heit, in kwea bist hat him opfretten, lykas jimme seine oer jimme broer Jozef.
33 En Juda spriek ta syn broer Naftali, en sei tsjin him: Meitsje hastich, gean no en tel al de strjitten fan Egypte en kom en fertel it my; en Simeon sei tsjin him: Lit dit gjin lêst foar dy wêze; no sil ik nei de berch gean en ien grutte stien fan 'e berch ophelje en dy op elkenien yn Egypte delslaan, en elkenien dy't deryn is deadzje.
34 En Jozef hearde al dizze wurden dy't syn bruorren foar him seinen, en hja wisten net dat Jozef se begreep, hwent hja tochten dat er gjin Hebrieusk koe prate.
35 En Jozef wie tige bang foar de wurden fan syn bruorren, dat se Egypte ferneatigje soene, en hy gebea syn soan Manasse en sei: Gean no, meitsje hastich en sammelje alle ynwenners fan Egypte en alle dappere mannen by my, en lit se no te hynder en te foet en mei allerhanne muzykynstruminten by my komme, en Manasse gie en die dat.
36 En Naftali gie hinne lykas Juda him befel hie, want Naftali wie lichtfuotich as ien fan 'e rappe reeën, en hy gie op 'e ieren en se brutsen net ûnder him.
37 En hy gyng hinne en telde al de strjitten fan Egypte, en fûn dat it tolve wiene, en hy kaam hastich en fertelde Juda, en Juda sei tsjin syn bruorren: Hastje jimme en set elk syn swurd om syn heupen en wy sille oer Egypte komme, en se allegear ferslaan, en gjin oerbliuwsel oerlitte.
38 Doe sei Juda: Sjoch, ik sil trije strjitten mei myn krêft ferneatigje, en jimme sille elk ien strjitte ferneatigje; en doe't Juda dit wurd spruts, sjuch, de ynwenners fan Egypte en al de machtige mannen kamen op har ta mei allerhanne muzykynstruminten en mei lûd gejuich.
39 En harren oantal wie fiifhûndert ruters en tsientûzen ynfantery, en fjouwerhûndert manlju dy't sûnder swurd of spear fjochtsje koene, allinnich mei harren hannen en krêft.
40 En al de machtige mannen kamen mei in grutte stoarm en gejuich, en se omsingelen allegear de soannen fan Jakob en ferskreuwen har, en de grûn beefde by it lûd fan har gejuich.
41 En doe't de soannen fan Jakob dizze troepen seagen, wiene se tige bang foar har libben, en Jozef die dat om de soannen fan Jakob bang te meitsjen om har te kalmearjen.
42 Doe't Juda seach dat guon fan syn bruorren ferskrekke wiene, sei er tsjin harren: Wêrom binne jimme bang, wylst de genede fan God mei ús is? En doe't Juda seach dat al it folk fan Egypte har omsingele op it befel fan Jozef om har ferskrekke te meitsjen, joech allinnich Jozef it gebod: Reitsje gjinien fan har oan.
43 Doe hastige Juda him en luts syn swurd, en joech in lûde en bittere gjalp, en hy sloech mei syn swurd, en hy sprong op 'e grûn en hy bleau noch altyd roppen tsjin al it folk.
44 En doe't er dit die, liet de Heare de skrik fan Juda en syn bruorren falle op 'e dappere mannen en al it folk dat har omsingele.
45 En se flechten allegear by it lûd fan it geroppen, en se waarden ferskrekke en foelen de iene op de oare, en in protte fan harren stoaren doe't se foelen, en se flechten allegear foar Juda en syn bruorren en foar Jozef.
46 En wylst se flechten, efterfolgen Juda en syn bruorren har nei it hûs fan Farao, en se ûntkommen allegear, en Juda siet wer foar Jozef en rôp nei him as in liuw, en joech in grutte en geweldige gjalp nei him.
47 En it gjalp waard fan fierren heard, en al de ynwenners fan Sukkot hearden it, en hiel Egypte trille by it lûd fan it gjalp, en ek de muorren fan Egypte en fan it lân Gosen foelen yn troch it beven fan 'e ierde, en Farao foel ek fan syn troan op 'e grûn, en ek al de swangere froulju fan Egypte en Gosen krigen in miskream doe't se it lûd fan it beven hearden, want se wiene ferskriklik bang.
48 Doe stjoerde Farao berjocht en sei: Wat is dit foar ding dat hjoed yn it lân fan Egypte bard is? En hja kamen en fertelden him alles fan it begjin oant it ein, en Farao waard kjel en hy fernuvere him en waard tige bang.
49 En syn eangst waard grutter doe't er al dizze dingen hearde, en hy stjoerde nei Jozef en sei: Jo hawwe de Hebreeërs by my brocht om hiel Egypte te ferneatigjen; wat sille jo dwaan mei dy dieflike slaaf? Lit him fuortgean en lit him mei syn bruorren gean, en lit ús net omkomme troch har kwea, sels wy, jo en hiel Egypte.
50 En as jo dit net dwaan wolle, smit dan al myn weardefolle dingen fan jo ôf en gean mei har nei har lân, as jo der wille oan hawwe, want se sille hjoed myn hiele lân ferneatigje en al myn folk deadzje; sels al de froulju fan Egypte hawwe in miskream krigen troch har gjalpen; sjoch wat se dien hawwe, allinnich troch har roppen en praten, en as se mei it swurd fjochtsje, sille se it lân ferneatigje; kies no dêrom wat jo wolle, oft ik of de Hebreeërs, oft Egypte of it lân fan 'e Hebreeërs.
51 En hja kamen en fertelden Jozef al de wurden fan Farao dy't er oer him sein hie, en Jozef waard tige bang foar de wurden fan Farao, en Juda en syn bruorren stiene noch lilk en lilk foar Jozef, en al de soannen fan Jakob brulden tsjin Jozef, lykas it brullen fan 'e see en har weagen.
52 En Jozef wie tige bang foar syn bruorren en fanwegen Farao, en Jozef socht in foarwendsel om himsels oan syn bruorren bekend te meitsjen, dat se net hiel Egypte ferneatigje soene.
53 En Jozef joech syn soan Manasse it befel, en Manasse gyng nei Juda ta, en lei syn hân op syn skouder, en de grime fan Juda waard stil.
54 Doe sei Juda tsjin syn bruorren: Lit nimmen fan jimme sizze dat dit de died fan in Egyptyske jonge is, want dit is it wurk fan myn heite hûs.
55 En Jozef seach en wist dat Juda's grime bedarre wie, en hy kaam tichterby om mei Juda te praten yn in taal fan sêftens.
56 En Jozef sei tsjin Juda: Wiswier sprekst do de wierheid en hast hjoed dyn útspraken oangeande dyn krêft befêstige, en mei dyn God, dy't yn dy bliid is, dyn wolwêzen fergrutsje; mar fertel my wierlik wêrom't út al dyn bruorren do mei my rûzje fanwegen de jonge, om't gjinien fan harren ien wurd tsjin my oer him sein hat.
57 En Juda antwurde Jozef en sei: Wiswier witst do wol dat ik ûnderpân foar de jonge by syn heit west haw, en sei: As ik him net by him brocht haw, soe ik syn skuld foar altyd drage.
58 Dêrom bin ik nei jo ta kommen út it midden fan al myn bruorren, want ik seach dat jo net ree wiene om him fan jo te litten gean; no dêrom mei ik genede fine yn jo eagen dat jo him stjoere om mei ús te gean, en sjoch, ik sil bliuwe as in ferfanger foar him, om jo te tsjinjen yn wat jo wolle,

want wêr't jo my ek stjoere sille, ik sil gean om jo mei grutte enerzjy te tsjinjen.
59 Stjoer my no nei in machtige kening dy't tsjin jo yn opstân kommen is, en jo sille witte wat ik mei him en syn lân dwaan sil; al hat er miskien ruters en ynfantery of in tige machtich folk, ik sil se allegear deadzje en de holle fan 'e kening foar jo bringe.
60 Witte jo net, of hawwe jo net heard dat ús heit Abraham mei syn tsjinner Eliëzer al de keningen fan Elam mei harren legers yn ien nacht ferslein hat, sûnder dat der ien oerbleau? En sûnt dy dei is ús heit syn krêft ús jûn as in erfskip, foar ús en ús neiteam foar altyd.
61 En Jozef antwurde en sei: Jo sprekke de wierheid, en falskens is net yn jo mûle, want it is ús ek ferteld dat de Hebreeërs macht hawwe en dat de Heare, harren God, in soad wille yn har hat, en wa kin dan foar har stean?
62 Mar op dizze betingst sil ik jimme broer stjoere, as jimme syn broer, de soan fan syn mem, foar my bringe, fan wa't jimme seine dat er fan jimme nei Egypte gien wie; en it sil barre as jimme syn broer by my bringe, sil ik him yn syn plak nimme, om't net ien fan jimme ûnderpân foar him by jimme heit west hat, en as er by my komt, sil ik syn broer mei jimme stjoere, foar wa't jimme ûnderpân west hawwe.
63 Doe't Juda dit sei, waard er lilk, en syn eagen dripten bloed fan lilkens. Hy sei tsjin syn bruorren: "Hoe siket dizze man hjoed syn eigen ûndergong en dy fan hiel Egypte?"
64 En Simeon antwurde Jozef en sei: Hawwe wy jo earst net ferteld dat wy net wisten nei hokker plak hy gien is, en oft hy dea of libben is, en wêrom sprekt myn hear sa?
65 En Jozef, dy't it gesicht fan Juda seach, seach dat syn lilkens begûn te ûntstean doe't er tsjin him sei: Bring jimme oare broer by my ynstee fan dizze broer.
66 En Jozef sei tsjin syn bruorren: Jimme hawwe wis sein dat jimme broer dea of ferlern wie, as ik him hjoed roppe soe en hy foar jimme komme soe, soene jimme him dan oan my jaan ynstee fan syn broer?
67 En Jozef begûn te praten en te roppen: Jozef, Jozef, kom hjoed foar my, en ferskyn oan dyn bruorren en sit foar harren.
68 En doe't Jozef dit foar harren spruts, seagen se elk in oare kant út om te sjen wêr't Jozef weikomme soe.
69 En Jozef seach al harren dieden en sei tsjin harren: Wêrom sjogge jimme hjir en dêr? Ik bin Jozef, dy't jimme oan Egypte ferkocht hawwe; lit it jimme no net fertriet dwaan dat jimme my ferkocht hawwe, want as stipe tidens de hongersneed hat God my foar jimme útstjoerd.
70 En syn bruorren wiene ferskrekke foar him doe't se de wurden fan Jozef hearden, en Juda wie tige ferskrekke foar him.
71 Doe't Benjamin de wurden fan Jozef hearde, stie er foar harren yn it binnenste diel fan it hûs. Benjamin rûn nei Jozef, syn broer, en omearme him en foel him om 'e nekke, en sy gûlden.
72 Doe't de bruorren fan Jozef seagen dat Benjamin syn broer om 'e nekke fallen wie en mei him gûlde, foelen sy ek op Jozef en omearmen him, en sy gûlden in grutte gûlen mei Jozef.
73 En de stim waard heard yn it hûs fan Jozef dat it bruorren fan Jozef wiene, en it die Farao tige goed, want hy wie bang foar harren, dat se Egypte ferneatigje soene.
74 En Farao stjoerde syn tsjinstfeinten nei Jozef om him te lokwinskjen mei syn bruorren dy't by him kommen wiene, en al de oersten fan 'e legers en troepen dy't yn Egypte wiene, kamen om mei Jozef te bliid te wêzen, en hiel Egypte wie tige bliid oer Jozefs bruorren.
75 En Farao stjoerde syn tsjinstfeinten nei Jozef en sei: Sis tsjin dyn bruorren dat se alles wat harren is, meinimme moatte en lit se nei my komme, en ik sil se yn it bêste diel fan it lân Egypte pleatse, en dat diene se.
76 En Jozef joech dejinge dy't oer syn hûs steld wie, opdracht om kado's en klean foar syn bruorren te bringen, en hy brocht harren in protte klean, keninklike gewaden, en in protte kado's, en Jozef ferdielde se ûnder syn bruorren.
77 En hy joech oan elk fan syn bruorren in wiksel fan klean fan goud en sulver, en trijehûndert sulveren stikken, en Jozef joech opdracht om har allegear yn dizze klean te klaaien en foar Farao brocht te wurden.
78 En doe't Farao seach dat al Jozefs bruorren dappere mannen wiene, en fan moai uterlik, wie hy tige bliid.
79 En dêrnei gongen se fuort fan 'e oanwêzigens fan Farao om nei it lân Kanaän te gean, nei harren heit, en harren broer Benjamin wie mei harren.
80 En Jozef stie op en joech harren alve weinen fan Farao, en Jozef joech harren syn wein, dêr't er op ried op 'e dei dat er yn Egypte kroane waard, om syn heit nei Egypte te heljen; en Jozef stjoerde nei al de bern fan syn bruorren klean neffens harren oantallen, en hûndert sulveren stikken oan elk fan harren, en hy stjoerde ek klean nei de froulju fan syn bruorren fan 'e klean fan 'e froulju fan 'e kening, en hy stjoerde se.
81 En hy joech oan elk fan syn bruorren tsien manlju om mei harren nei it lân Kanaän te gean om harren te tsjinjen, om harren bern en alles wat by harren hearde te tsjinjen by harren komst nei Egypte.
82 En Jozef stjoerde troch de hân fan syn broer Benjamin tsien pakken klean foar syn tsien soannen, in diel boppe de rest fan 'e bern fan 'e soannen fan Jakob.
83 En hy stjoerde oan elk fyftich sulveren stikken, en tsien weinen foar de Farao, en hy stjoerde oan syn heit tsien ezels laden mei alle lúkse fan Egypte, en tsien ezelinnen laden mei nôt en brea en iten foar syn heit, en oan allegearre dy't by him wiene as foarrieden foar de wei.
84 En hy stjoerde nei syn suster Dina klean fan sulver en goud, en wierook en mirre, en aloë en frouljussieraden yn grutte oerfloed, en hy stjoerde itselde fan 'e froulju fan Farao nei de froulju fan Benjamin.
85 En hy joech oan al syn bruorren, ek oan harren froulju, allerhanne onyxstiennen en bdellium, en fan alle weardefolle dingen ûnder it grutte folk fan Egypte, wie der neat oer fan al dy kostbere dingen, útsein wat Jozef nei it húshâlden fan syn heit stjoerde.
86 En hy stjoerde syn bruorren fuort, en sy gongen, en hy stjoerde syn broer Benjamin mei harren.
87 En Jozef gyng mei harren út om harren te begelieden op 'e wei nei de grinzen fan Egypte, en hy joech harren oangeande syn heit en syn húshâlding it befel om nei Egypte te kommen.

88 En hy sei tsjin harren: Rûzje net ûnderweis, want dit wie fan de Heare om in grut folk foar de honger te behoedzjen, want der sille noch fiif jier hongersneed yn it lân wêze.
89 En hy gebea harren en sei: As jimme yn it lân Kanaän komme, kom dan net ynienen foar myn heit yn dizze saak, mar hannelje yn jimme wiisheid.
90 En Jozef hold op mei harren te gebieden, en hy kearde him om en gie werom nei Egypte, en de soannen fan Jakob gongen mei blydskip en freugde nei it lân Kanaän nei harren heit Jakob.
91 En hja kamen oan 'e grinzen fan it lân, en hja seinen tsjin elkoar: Wat sille wy yn dizze saak dwaan foar ús heit, want as wy ynienen by him komme en him de saak fertelle, sil hy tige skrokken wêze fan ús wurden en ús net leauwe.
92 En hja gongen fierder oant hja tichtby harren huzen kamen, en hja fûnen Serach, de dochter fan Aser, dy't harren temjitte gie, en de faam wie tige goed en slûchslim, en wist hoe't se op 'e harp spylje moast.
93 En hja rôpen har ta en hja kaam foar harren, en hja tute harren, en hja namen har en joegen har in harp, sizzende: Gean no foar ús heit, en sit foar him, en slach op 'e harp, en sprek dizze wurden.
94 En hja joegen har it befel om nei harren hûs te gean, en sy naam de harp en hastige har foarút, en sy kaam en gyng by Jakob sitten.
95 En sy spile goed en song, en spriek mei de swietens fan har wurden: Myn omke Jozef libbet, en hy hearsket oer it hiele lân Egypte, en is net dea.
96 En sy bleau dizze wurden werhelje en útsprekke, en Jakob hearde har wurden en se wiene him oansprekkend.
97 Hy lústere wylst sy se twa en trije kear werhelle, en freugde kaam yn it hert fan Jakob troch de swietens fan har wurden, en de geast fan God wie op him, en hy wist dat al har wurden wier wiene.
98 En Jakob segene Serach doe't sy dizze wurden foar him spriek, en hy sei tsjin har: Myn dochter, mei de dea dy noait oerwinne, want do hast myn geast wer ta libben brocht; sprek allinnich noch foar my lykas do sprutsen hast, want do hast my bliid makke mei al dyn wurden.
99 En sy bleau dizze wurden sjongen, en Jakob lústere en it behaagde him, en hy wie bliid, en de geast fan God wie op him.
100 Wylst er noch mei har spruts, sjuch, syn soannen kamen by him mei hynders en weinen en keninklike klean en tsjinstfeinten dy't foar harren út rûnen.
101 En Jakob stie op om harren temjitte te kommen, en seach syn soannen klaaid yn keninklike klean en hy seach al de skatten dy't Jozef harren tastjoerd hie.
102 En hja seinen tsjin him: Wês derfan bewust dat ús broer Jozef libbet, en hy is it dy't hearsket oer it hiele lân Egypte, en hy is it dy't ta ús sprutsen hat lykas wy jo sein hawwe.
103 En Jakob hearde al de wurden fan syn soannen, en syn hert klopte by harren wurden, want hy koe se net leauwe oant hy alles seach wat Jozef harren jûn hie en wat hy him stjoerd hie, en al de tekens dy't Jozef tsjin harren sprutsen hie.
104 En se iepenen foar him, en lieten him alles sjen wat Jozef stjoerd hie, se joegen oan elk wat Jozef him stjoerd hie, en hy wist dat se de wierheid sprutsen hiene, en hy wie tige bliid mei in ferslach fan syn soan.
105 Doe sei Jakob: It is genôch foar my dat myn soan Jozef noch libbet, ik sil him sjen foardat ik stjer.
106 En syn soannen fertelden him alles wat har oerkommen wie, en Jakob sei: Ik sil nei Egypte gean om myn soan en syn neiteam te sjen.
107 En Jakob stie op en die de klean oan dy't Jozef him stjoerd hie, en nei't er him wosken en skeard hie, die er de tulband dy't Jozef him stjoerd hie op syn holle.
108 En al it folk fan Jakobs hûs en harren froulju diene de klean oan dy't Jozef harren tastjoerd hie, en se wiene tige bliid dat Jozef noch libbe en dat hy yn Egypte hearske,
109 En al de ynwenners fan Kanaän hearden fan dit ding, en hja kamen en wiene tige bliid mei Jakob dat hy noch libbe.
110 En Jakob makke trije dagen lang in feest foar harren, en al de keningen fan Kanaän en de eallju fan it lân ieten en dronken en wiene bliid yn it hûs fan Jakob.

HAADSTIK 55

1 En it barde dêrnei dat Jakob sei: Ik sil gean en myn soan yn Egypte sjen en dan sil ik weromkomme nei it lân Kanaän, dêr't God tsjin Abraham oer sprutsen hie, want ik kin it lân fan myn berteplak net ferlitte.
2 Sjoch, it wurd fan de Heare kaam ta him, sizzende: Gean del nei Egypte mei dyn hiele húshâlding en bliuw dêr, wês net bang om del te gean nei Egypte, want Ik sil dy dêr in grut folk meitsje.
3 Doe sei Jakob by himsels: Ik sil gean en myn soan sjen oft de eangst foar syn God noch yn syn hert is ûnder al de ynwenners fan Egypte.
4 Doe sei de Heare tsjin Jakob: Wês net bang foar Jozef, want hy hâldt noch altyd syn oprjochtheid om My te tsjinjen, lykas it goed is yn jo eagen. En Jakob wie tige bliid oer syn soan.
5 Yn dy tiid gebea Jakob syn soannen en húshâlding om nei Egypte te gean neffens it wurd fan de Heare oan him, en Jakob stie op mei syn soannen en al syn húshâlding, en hy ferliet it lân Kanaän, út Berseba, mei blydskip en freugde fan hert, en sy gongen nei it lân Egypte.
6 Doe't se tichtby Egypte kamen, stjoerde Jakob Juda foar him út nei Jozef, sadat hy him de situaasje yn Egypte sjen litte koe. Juda die neffens it wurd fan syn heit. Hy hastige him en rûn nei Jozef ta. Se joegen harren in plak yn it lân Gosen foar syn hiele húshâlding. Juda kaam werom en kaam de wei lâns nei syn heit.
7 En Jozef spande de wein yn en sammele al syn machtige mannen en syn tsjinstfeinten en al de amtners fan Egypte byinoar om syn heit Jakob temjitte te gean, en Jozefs mandaat waard yn Egypte útroppen, sizzende: Elkenien dy't Jakob net temjitte giet, sil stjerre.
8 En de oare deis gyng Jozef út mei hiel Egypte, in grutte en machtige legermacht, allegear klaaid yn klean fan fyn linnen en pears en mei sulveren en gouden ynstruminten en mei har kriichsark by har.
9 En se gongen allegear Jakob temjitte mei allerhanne muzykynstruminten, mei trommels en timbernen, en se struiden mirre en aloë oer de hiele dyk, en se gongen allegear op dizze wize, en de ierde skodde fan har gejuich.
10 En al de froulju fan Egypte gongen op 'e dakken fan Egypte en op 'e muorren om Jakob te moetsjen, en op 'e

holle fan Jozef wie de keninklike kroan fan Farao, want Farao hie dy him tastjoerd om dy op te dwaan doe't er syn heit temjitte gie.
11 Doe't Jozef fyftich eln fan syn heit ôf kaam, stapte er fan 'e wein en rûn nei syn heit ta. Doe't al de foarsten fan Egypte en har eallju seagen dat Jozef te foet nei syn heit ta gien wie, stapten sy ek út en rûnen te foet nei Jakob ta.
12 Doe't Jakob it kamp fan Jozef tichterby kaam, seach Jakob it kamp dat mei Jozef op him ta kaam, en it wie him noflik, en Jakob wie der fernuvere oer.
13 Doe sei Jakob tsjin Juda: Wa is dy man dy't ik yn it kamp fan Egypte sjoch, klaaid yn keninklike klean mei in tige read mantel oan en in keninklike kroan op syn holle, dy't fan syn wein ôfstapt is en nei ús ta komt? En Juda antwurde syn heit en sei: Hy is dyn soan Jozef, de kening; en Jakob wie bliid doe't er de gloarje fan syn soan seach.
14 En Jozef kaam tichter by syn heit en hy bûgde foar syn heit, en al de mannen fan it kamp bûgden mei him nei de grûn foar Jakob.
15 En sjuch, Jakob rûn en hastige him nei syn soan Jozef ta en foel him om 'e nekke en tute him, en hja gûlden, en Jozef omearme ek syn heit en tute him, en hja gûlden en al it folk fan Egypte gûlden mei harren.
16 Doe sei Jakob tsjin Jozef: No sil ik bliid stjerre nei't ik dyn oantlit sjoen haw, datst noch libbest en mei gloarje.
17 En de soannen fan Jakob en harren froulju en harren bern en harren tsjinstfeinten, en it hiele húshâlden fan Jakob gûlden tige mei Jozef, en se tútten him en gûlden tige mei him.
18 En Jozef en al syn folk gongen dêrnei werom nei hûs nei Egypte, en Jakob en syn soannen en al de bern fan syn húshâlding kamen mei Jozef nei Egypte, en Jozef sette harren del yn it bêste diel fan Egypte, yn it lân Gosen.
19 Doe sei Jozef tsjin syn heit en tsjin syn bruorren: Ik sil opgean en it oan Farao fertelle en sizze: Myn bruorren en it húshâlden fan myn heit en alles wat by harren heart, binne by my kommen, en sjuch, se binne yn it lân Gosen.
20 En Jozef die dat en naam fan syn bruorren Ruben, Issaskar Sebulon en syn broer Benjamin en hy sette se foar Farao.
21 En Jozef spriek ta Farao en sei: Myn bruorren en it húshâlden fan myn heit en alles wat by harren heart, mei harren keppels en fee binne by my kommen út it lân Kanaän, om as frjemdling yn Egypte te ferbliuwen, want de hongersneed wie slim oer harren.
22 Doe sei Farao tsjin Jozef: Set dyn heit en bruorren yn it bêste diel fan it lân, ûnthâld harren net al it goede, en lit harren ite fan it fet fan it lân.
23 En Jozef antwurde en sei: Sjoch, ik haw harren yn it lân Gosen stasjonearre, want it binne hoeders; lit se dêrom yn Gosen bliuwe om harren keppels te weidzjen, apart fan 'e Egyptners.
24 En Farao sei tsjin Jozef: Doch mei dyn bruorren alles wat se tsjin dy sizze sille; en de soannen fan Jakob bûgden har foar Farao, en se gongen yn frede fan him wei, en dêrnei brocht Jozef syn heit foar Farao.
25 Doe kaam Jakob en bûgde him foar Farao, en Jakob segene Farao, en doe gie er út; en Jakob en al syn soannen, en al syn húshâlding wennen yn it lân Gosen.
26 Yn it twadde jier, dat is yn it hûndert en tritichste libbensjier fan Jakob, ûnderhold Jozef syn heit en syn bruorren, en it hiele húshâlden fan syn heit, mei brea neffens de bern, al de dagen fan 'e hongersneed; it harren barde neat tekoart.
27 En Jozef joech harren it bêste diel fan it hiele lân; it bêste fan Egypte hienen se al de dagen fan Jozef; en Jozef joech harren en it hiele húshâlden fan syn heit ek klean en klean jier oan jier; en de soannen fan Jakob bleauwen feilich yn Egypte al de dagen fan harren broer.
28 En Jakob iet altyd oan 'e tafel fan Jozef, Jakob en syn soannen ferlieten net dei of nacht de tafel fan Jozef, útsein wat Jakobs bern yn har huzen ieten.
29 En hiel Egypte iet brea yn 'e dagen fan 'e hongersneed fan it hûs fan Jozef, want al de Egyptners ferkochten alles wat se hiene fanwegen de hongersneed.
30 En Jozef kocht al it lân en de fjilden fan Egypte foar brea fanwegen Farao, en Jozef foarsjoen hiel Egypte fan brea al de dagen fan 'e hongersneed, en Jozef sammele al it sulver en goud dat by him kaam foar it nôt dat se yn it hiele lân kochten, en hy sammele in soad goud en sulver, neist in ûnbidige hoemannichte onyxstiennen, bdellium en weardefolle klean dy't se nei Jozef brochten út alle dielen fan it lân doe't har jild op wie.
31 En Jozef naam al it sulver en goud dat yn syn hân kaam, sawat twaensantich talinten goud en sulver, en ek onyxstiennen en bdellium yn grutte oerfloed, en Jozef gie hinne en ferburgen se yn fjouwer dielen, en hy ferburgen ien diel yn 'e woastyn by de Reade See, en ien diel by de rivier de Perath, en it tredde en fjirde diel ferburgen hy yn 'e woastyn tsjinoer de woastyn fan Perzje en Medië.
32 En hy naam in diel fan it goud en sulver dat oerbleau, en joech it oan al syn bruorren en oan it hiele húshâlden fan syn heit, en oan alle froulju fan it húshâlden fan syn heit, en de rest brocht hy nei it hûs fan Farao, sawat tweintich talinten goud en sulver.
33 En Jozef joech al it goud en sulver dat oer wie oan Farao, en Farao die it yn 'e skatkiste, en de dagen fan 'e hongersneed holden dêrnei op yn it lân, en se siedden en rispen yn it hiele lân, en se krigen har gewoane hoemannichte jier nei jier; it ûntbriek har neat.
34 En Jozef wenne feilich yn Egypte, en it hiele lân wie ûnder syn advys, en syn heit en al syn bruorren wennen yn it lân Gosen en namen it yn besit.
35 En Jozef wie tige âld, foarút yn dagen, en syn twa soannen, Efraïm en Manasse, bleauwen altyd yn it hûs fan Jakob, tegearre mei de bern fan 'e soannen fan Jakob, harren bruorren, om de wegen fan 'e Heare en syn wet te learen.
36 En Jakob en syn soannen wennen yn it lân Egypte, yn it lân Gosen, en sy namen it yn besit, en sy wiene fruchtber en fermannichfâldigen har dêryn.

HAADSTIK 56

1 En Jakob libbe santjin jier yn it lân Egypte, en de dagen fan Jakob, en de jierren fan syn libben, wieren hûndert en sânenfjirtich jier.
2 Yn dy tiid waard Jakob troffen troch dy sykte dêr't er oan stoar, en hy stjoerde en rôp syn soan Jozef út Egypte, en syn soan Jozef kaam út Egypte en Jozef kaam by syn heit.
3 Doe sei Jakob tsjin Jozef en tsjin syn soannen: Sjoch, ik stjer, en de God fan jimme foarâlden sil jimme besykje en

jimme werombringe nei it lân dat de Heare mei in eed oan jimme en jimme bern nei jimme jûn hat. No, as ik dea bin, begrave my dan yn 'e grot dy't yn Machpela yn Hebron is yn it lân Kanaän, tichtby myn foarâlden.
4 En Jakob liet syn soannen swarre dat se him yn Machpela, yn Hebron, begrave soene, en syn soannen swarren him dit oangeande.
5 En hy gebea harren en sei: Tsjinje de Heare jimme God, want Hy dy't jimme foarâlden rêden hat, sil jimme ek út alle problemen rêde.
6 Doe sei Jakob: Rop al jimme bern by my, en al de bern fan Jakobs soannen kamen en gienen foar him sitten, en Jakob segene harren, en hy sei tsjin harren: De Heare, de God fan jimme foarâlden, sil jimme tûzen kear safolle jaan en jimme segenje, en mei Hy jimme de segen fan jimme heit Abraham jaan; en al de bern fan Jakobs soannen gongen dy dei út nei't Hy harren segene hie.
7 En de oare deis rôp Jakob syn soannen wer, en se kamen allegear byinoar en kamen by him en sieten foar him, en Jakob segene dy dei syn soannen foar syn dea, elk man segene neffens syn segen; sjuch, it stiet skreaun yn it boek fan 'e wet fan 'e Heare dy't oan Israel heart.
8 Doe sei Jakob tsjin Juda: Ik wit, myn soan, datst in machtige man bist foar dyn bruorren; regearje oer harren, en dyn soannen sille foar altyd oer harren soannen regearje.
9 Lear dyn soannen allinnich de bôge en al de wapens fan 'e oarloch, sadat se de fjildslaggen fan harren broer fjochtsje kinne dy't oer syn fijannen hearskje sil.
10 En Jakob joech syn soannen dy dei wer it befel: Sjoch, ik wurd hjoed by myn folk sammele; bring my út Egypte en begraaf my yn 'e grot fan Machpela, lykas ik jimme befel haw.
11 Mar nim it jimme yn acht, ik bid jimme, dat gjinien fan jimme soannen my drage mei, allinnich jimmesels, en dit is de wize dy't jimme mei my dwaan moatte, as jimme myn lichem drage om dermei nei it lân Kanaän te gean om my te begraven,
12 Juda, Issaskar en Sebulon sille myn baar drage oan 'e eastkant; Ruben, Simeon en Gad yn it suden, Efraïm, Manasse en Benjamin yn it westen, Dan, Aser en Naftali yn it noarden.
13 Lit Levi net mei dy drage, want hy en syn soannen sille de arke fan it ferbûn fan de Heare mei de Israëliten yn it kamp drage, en lit myn soan Jozef ek net drage, want as in kening mei syn gloarje wêze; lykwols sille Efraïm en Manasse yn harren plak wêze.
14 Sa moatte jimme my dwaan as jimme my meinimme; ferjit neat fan alles wat ik jimme gebied; en it sil barre as jimme dit my dogge, dat de Heare jimme en jimme bern nei jimme foar altyd goed yn gedachten sil hâlde.
15 En jimme, myn soannen, earje elk syn broer en syn sibben, en gebied jimme bern en jimme bernsbern nei jimme om de Heare, de God fan jimme foarâlden, alle dagen te tsjinjen.
16 Om jo dagen yn it lân te ferlingjen, jo en jo bern en jo bernsbern foar altyd, as jo dogge wat goed en oprjocht is yn 'e eagen fan' e Heare, jo God, om yn al syn wegen te gean.
17 En dû, myn soan Jozef, ferjou my de skea fan dyn bruorren en al harren misdieden yn it ûngemak dat se dy oandien hawwe, want God hie it bedoeld foar dyn en dyn bern syn foardiel.
18 En o myn soan, lit dyn bruorren net oer oan 'e ynwenners fan Egypte, en sear harren gefoelens net, want sjuch, ik jou se oer oan 'e hân fan God en yn dyn hân om se te beskermjen tsjin 'e Egyptners; en de soannen fan Jakob antwurden harren heit en seine: O, ús heit, alles wat jo ús gebean hawwe, sa sille wy dwaan; mei God allinnich mei ús wêze.
19 Doe sei Jakob tsjin syn soannen: Mei God mei jimme wêze as jimme al syn wegen hâlde; wyk net ôf fan syn wegen, noch nei rjochts noch nei lofts, troch te dwaan wat goed en oprjocht is yn syn eagen.
20 Want ik wit dat in protte en swiere problemen jimme yn 'e lêste dagen yn it lân oerkomme sille, ja, jimme bern en bernsbern, tsjinje allinnich de Heare en hy sil jimme rêde fan alle problemen.
21 En it sil barre as jo God efterfolgje om him te tsjinjen en jo bern nei jo en jo bernsbern leare om de Heare te kennen, dan sil de Heare foar jo en jo bern in tsjinstfeint út it midden fan jo bern opwekke, en de Heare sil jo troch syn hân rêde út alle ellinde, en jo út Egypte liede en jo werombringe nei it lân fan jo foarâlden om it feilich te erven.
22 Doe hold Jakob op mei it gebieden fan syn soannen, en hy luts syn fuotten yn it bêd, hy stoar en waard by syn folken sammele.
23 En Jozef foel op syn heit en hy rôp it út en gûlde oer him en hy tute him, en hy rôp mei in bittere stim, en hy sei: O myn heit, myn heit!
24 En de froulju fan syn soannen en syn hiele húshâlding kamen en foelen Jakob oan, en hja gûlden oer him, en rôpen mei in tige lûde stim oer Jakob.
25 En al de soannen fan Jakob stiene tegearre op, en se skuorden har klean, en se diene allegear sekken om har heupen, en se foelen op har gesichten, en se smieten stof op har hollen nei de himel.
26 En it waard ferteld oan Osnath, de frou fan Jozef, en sy stie op en die in sek oan, en sy mei al de Egyptyske froulju kaam en roude en gûlde om Jakob.
27 En ek al it folk fan Egypte dat Jakob kend hie, kaam allegear op dy dei doe't se dit hearden, en hiel Egypte gûlde dagenlang.
28 En ek út it lân Kanaän kamen de froulju nei Egypte doe't se hearden dat Jakob dea wie, en se gûlden santich dagen om him yn Egypte.
29 En it barde dêrnei dat Jozef syn tsjinstfeinten, de dokters, gebea om syn heit te balsemjen mei mirre en wierook en allerhanne wierook en parfum, en de dokters balsemden Jakob lykas Jozef har gebeaen hie.
30 En al it folk fan Egypte en de âldsten en al de ynwenners fan it lân Gosen gûlden en rouwe oer Jakob, en al syn soannen en de bern fan syn húshâlding rouwe en rouwe oer harren heit Jakob in protte dagen.
31 En nei't de dagen fan syn skriemen foarby wiene, oan 'e ein fan santich dagen, sei Jozef tsjin Farao: Ik sil optsjen en myn heit begrave yn it lân Kanaän, lykas hy my swarre litten hat, en dan sil ik weromkomme.
32 En Farao stjoerde Jozef en sei: Gean op en begrave dyn heit lykas hy sein hat, en lykas hy dy swarre litten hat; en Jozef stie op mei al syn bruorren om nei it lân Kanaän te

gean om harren heit Jakob te begraven lykas hy harren oplein hie.
33 En Farao joech befel dat it troch hiel Egypte útroppen wurde soe, sizzende: Wa't net mei Jozef en syn bruorren nei it lân Kanaän giet om Jakob te begraven, sil stjerre.
34 En hiel Egypte hearde fan Farao's útrop, en se stiene allegearre tegearre op, en al de tsjinstfeinten fan Farao, en de âldsten fan syn hûs, en al de âldsten fan it lân fan Egypte gongen mei Jozef op, en al de amtners en eallju fan Farao gongen op as de tsjinstfeinten fan Jozef, en sy gongen om Jakob te begraven yn it lân Kanaän.
35 En de soannen fan Jakob droegen de baar dêr't er op lei; neffens alles wat harren heit harren gebean hie, sa diene syn soannen mei him.
36 En de baar wie fan suver goud, en it wie rûnom ynlein mei onyxstiennen en bdellium; en it deksel fan 'e baar wie goud weefd wurk, ferbûn mei triedden, en dêroerhinne wiene heakjes fan onyxstiennen en bdellium.
37 En Jozef sette in grutte gouden kroan op 'e holle fan syn heit Jakob, en hy joech him in gouden septer yn 'e hân, en se setten de baar om, lykas it de gewoante wie fan keningen yn har libben.
38 En al de troepen fan Egypte gongen foar him út yn dizze rige, earst al de machtige mannen fan Farao, en de machtige mannen fan Jozef, en nei harren de rest fan 'e ynwenners fan Egypte, en se wiene allegear omgorde mei swurden en útrisd mei maliënkolders, en de útrusting fan 'e oarloch wie op har.
39 En al de gûlende en roubeklagers gongen op in ôfstân tsjinoer de baar, hinne en wer en skriemen en jammerjen, en de rest fan it folk gie efter de baar oan.
40 En Jozef en syn húshâlding gongen tegearre nei de baar, bleatfoet en skriemend, en de rest fan Jozefs tsjinstfeinten gongen om him hinne; elke man hie syn sieraden oan, en se wiene allegear bewapene mei har oarlochswapens.
41 En fyftich fan Jakobs tsjinstfeinten gongen foar de baar út, en se struiden mirre en aloë en allerhanne rookwolken lâns de dyk, en al de soannen fan Jakob dy't de baar droegen, rûnen op 'e rookwolken, en de tsjinstfeinten fan Jakob gongen foar harren út en struiden de rookwolken lâns de dyk.
42 En Jozef gyng op mei in swier leger, en sa diene se alle dagen oant se it lân Kanaän berikten, en se kamen by de terskflier fan Atad, dy't oan 'e oare kant fan 'e Jordaan lei, en se fierden dêr in tige grutte en swiere rou.
43 En al de keningen fan Kanaän hearden fan dit ding en se gongen allegear út, elk man út syn hûs, ienentritich keningen fan Kanaän, en se kamen allegear mei harren mannen om te rouwe en te gûlen oer Jakob.
44 En al dizze keningen seagen Jakob syn baar, en sjuch, Jozefs kroan wie derop, en sy setten ek harren kroanen op 'e baar, en omsingelen it mei kroanen.
45 En al dizze keningen makken op dat plak in grutte en swiere rou mei de soannen fan Jakob en Egypte oer Jakob, want al de keningen fan Kanaän wisten de moed fan Jakob en syn soannen.
46 Doe kaam it nijs by Esau: Jakob is yn Egypte stoarn, en syn soannen en hiel Egypte bringe him nei it lân Kanaän om him te begraven.
47 En Esau hearde dit ding, en hy wenne op it berchlân Seïr, en hy stie op mei syn soannen en al syn folk en al syn húshâlding, in tige grut folk, en sy kamen om te rouklaagjen en te skriemen oer Jakob.
48 En it barde, doe't Ezau kaam, rouwe er om syn broer Jakob, en hiel Egypte en hiel Kanaän stiene wer op en rouwe mei Ezau oer Jakob op dat plak.
49 En Jozef en syn bruorren brochten harren heit Jakob fan dat plak, en sy gongen nei Hebron om Jakob te begraven yn 'e grot by syn heiten.
50 Doe kamen se by Kireath-Arba, by de grot, en doe't se kamen, stie Esau mei syn soannen tsjin Jozef en syn bruorren as in hinder yn 'e grot, en sei: Jakob sil dêr net begroeven wurde, want it is fan ús en fan ús heit.
51 Doe't Jozef en syn bruorren de wurden fan Ezau's soannen hearden, waarden se tige lilk. Jozef kaam nei Ezau ta en sei: "Wat is dit foar in ding dat se sein hawwe? Myn heit Jakob hat it wis fan dy kocht foar in grutte rykdom nei de dea fan Izaäk, no fiifentweintich jier lyn, en ek it hiele lân Kanaän hat er fan dy kocht, fan dyn soannen en dyn neiteam nei dy."
52 En Jakob kocht it foar syn soannen en syn neiteam nei him as in erfskip foar altyd, en wêrom sprekstû dizze dingen hjoed?
53 En Esau antwurde en sei: Do sprekst falsk en liegt, want ik haw neat ferkocht dat fan my is yn dit hiele lân, lykas do seist, en myn broer Jakob hat ek neat kocht dat fan my is yn dit lân.
54 En Esau spriek dizze dingen om Jozef mei syn wurden te bedrochjen, want Esau wist dat Jozef net oanwêzich wie yn dy dagen doe't Esau alles wat er hie yn it lân Kanaän oan Jakob ferkocht.
55 En Jozef sei tsjin Esau: Wiswier hat myn heit dizze dingen by dy yn it keapboek ynfoege, en it boek mei tsjûgen befestige, en sjuch, it is by ús yn Egypte.
56 En Esau antwurde en sei tsjin him: Bring it rekord, alles wat jo yn it rekord fine kinne, sa sille wy dwaan.
57 En Jozef rôp syn broer Naftali, en sei: Hastje dy gau, bliuw net stean, en rin, ik bid dy, nei Egypte en bring al de registers; it register fan 'e oankeap, it fersegele register en it iepen register, en ek al de earste registers dêr't al de transaksjes fan it berterjocht yn skreaun binne, helje dy.
58 En dû scilst se hjir by ús bringe, dat wy fan harren al de wurden fan Ezau en syn soannen witte meie, dy't se hjoed sprutsen hawwe.
59 En Naftali harke nei de stim fan Jozef en hy hastige him en rûn om nei Egypte te gean, en Naftali wie lichter op 'e foet as al de reeën dy't yn 'e woastenije wiene, want hy koe op nôtieren rinne sûnder se te ferpletterjen.
60 Doe't Esau seach dat Naftali de kroniken ophelle hie, fersterken hy en syn soannen harren ferset tsjin 'e grot, en Esau en al syn folk kamen yn opstân tsjin Jozef en syn bruorren om te striden.
61 En al de soannen fan Jakob en it folk fan Egypte fochten mei Esau en syn mannen, en de soannen fan Esau en syn folk waarden ferslein foar de soannen fan Jakob, en de soannen fan Jakob deaden fjirtich man fan Esau syn folk.
62 En Chusim, de soan fan Dan, de soan fan Jakob, wie yn dy tiid by de soannen fan Jakob, mar hy wie sawat hûndert eln fan it plak fan 'e striid ôf, want hy bleau by de bern fan Jakobs soannen by Jakobs baar om it te bewachtsjen.
63 En Chushim wie stom en dôf, mar hy ferstoar de stim fan fernuvering ûnder de minsken.

64 En hy frege en sei: Wêrom begrave jimme de deaden net, en wat is dizze grutte skrik? En hja antwurden him de wurden fan Esau en syn soannen; en hy rûn nei Esau yn 'e midden fan 'e striid, en hy deade Esau mei in swurd, en hy hakke syn holle ôf, en it sprong nei in fierte, en Esau foel ûnder it folk fan 'e striid.
65 En doe't Chusim dit die, krigen de soannen fan Jakob de oerhân oer de soannen fan Esau, en de soannen fan Jakob begroeven harren heit Jakob mei geweld yn 'e grot, en de soannen fan Esau seagen it.
66 En Jakob waard begroeven yn Hebron, yn 'e grot fan Machpela, dy't Abraham fan 'e soannen fan Heth kocht hie as in grêfplak, en hy waard begroeven yn tige kostbere klean.
67 En gjin kening krige safolle eare as Jozef oan syn heit by syn dea, want hy begroef him mei grutte eare lykas by de begraffenis fan keningen.
68 En Jozef en syn bruorren makken sân dagen rouwe om harren heit.

HAADSTIK 57

1 En dêrnei fierden de soannen fan Ezau oarloch mei de soannen fan Jakob, en de soannen fan Ezau fochten mei de soannen fan Jakob yn Hebron, en Ezau lei noch dea, en net begroeven.
2 En de striid wie swier tusken harren, en de soannen fan Ezau waarden ferslein foar de soannen fan Jakob, en de soannen fan Jakob deaden fan 'e soannen fan Ezau tachtich man, en net ien stoar fan it folk fan 'e soannen fan Jakob; en de hân fan Jozef krige de oerhân oer al it folk fan 'e soannen fan Ezau, en hy naam Sefo, de soan fan Elifas, de soan fan Ezau, en fyftich fan syn mannen finzen, en hy bûn se mei izeren keatlingen, en joech se yn 'e hân fan syn tsjinstfeinten om se nei Egypte te bringen.
3 En it barde doe't de soannen fan Jakob Sefo en syn folk finzen nommen hiene, dat al dyjingen dy't oerbleaun wiene tige bang wiene foar har libben út it hûs fan Esau, dat se ek finzen nommen wurde soene, en se flechten allegear mei Elifas, de soan fan Esau, en syn folk, mei it lichem fan Esau, en se gongen op wei nei de berch Seïr.
4 En hja kamen by de berch Seïr en hja begroeven Esau yn Seïr, mar hja hiene syn holle net mei nei Seïr brocht, hwent it lei begroeven op it plak dêr't de slach yn Hebron west hie.
5 En it barde doe't de soannen fan Ezau flechte wiene foar de soannen fan Jakob, de soannen fan Jakob har efterfolgen oant de grinzen fan Seïr, mar se deaden gjin ien man út harren midden doe't se har efterfolgen, want it lichem fan Ezau dat se meinommen hiene, makke har betizing grut, dat se flechten en de soannen fan Jakob kearden har werom en kamen op nei it plak dêr't har bruorren wiene yn Hebron, en se bleauwen dêr dy dei, en de oare deis oant se útrêste wiene fan 'e striid.
6 En it barde op 'e tredde dei dat se al de soannen fan Seïr, de Horyt, byinoar kamen, en se kamen al de bern fan it Easten byinoar, in mannichte folken lykas it sân fan 'e see, en se gongen en kamen del nei Egypte om te fjochtsjen tsjin Jozef en syn bruorren, om har bruorren te rêden.
7 En Jozef en al de soannen fan Jakob hearden dat de soannen fan Esau en de bern fan it Easten tsjin har opkommen wiene om te striden om har bruorren te rêden.
8 En Jozef en syn bruorren en de sterke mannen fan Egypte gongen út en fochten yn 'e stêd Rameses, en Jozef en syn bruorren diene in geweldige slach út ûnder de soannen fan Esau en de bern fan it easten.
9 En hja deaden seishûndert tûzen man fan harren, en hja deaden ûnder harren al de machtige mannen fan 'e bern fan Seïr de Horyt; der wiene mar in pear fan harren oer, en hja deaden ek in grut tal fan 'e bern fan it easten, en fan 'e bern fan Esau; en Elifas, de soan fan Esau, en de bern fan it easten flechten allegear foar Jozef en syn bruorren.
10 En Jozef en syn bruorren efterfolgen harren oant se yn Sukkoth kamen, en se deaden noch tritich man fan harren yn Sukkoth, en de rest ûntkaam en se flechten elk nei syn stêd.
11 En Jozef en syn bruorren en de machtige mannen fan Egypte kearden har werom mei blydskip en in goed hert, want se hiene al har fijannen ferslein.
12 En Sefo, de soan fan Elifas, en syn mannen wiene noch slaven yn Egypte by de soannen fan Jakob, en harren pine naam ta.
13 Doe't de soannen fan Ezau en de soannen fan Seïr weromkamen nei harren lân, seagen de soannen fan Seïr dat se allegear yn 'e hannen fan 'e soannen fan Jakob en it folk fan Egypte fallen wiene fanwegen de striid fan 'e soannen fan Ezau.
14 Doe seine de soannen fan Seïr tsjin de soannen fan Esau: Jimme hawwe sjoen en dêrom witte jimme dat dit kamp foar jimme wie, en der is gjin ien machtige man of in betûfte oarlochsman oerbleaun.
15 Gean no dêrom út ús lân, gean fan ús nei it lân Kanaän, nei it lân fan 'e wenplakken fan jimme foarâlden; wêrom sille jimme bern de besittings fan ús bern yn 'e lêste dagen ervje?
16 En de bern fan Ezau woene net harkje nei de bern fan Seïr, en de bern fan Seïr tochten deroer om oarloch mei harren te fieren.
17 En de bern fan Esau stjoerden yn it geheim nei Angeas, kening fan Afrika, dat is Dinhaba, en seine:
18 Stjoer ús guon fan dyn mannen en lit se nei ús komme, en wy sille tegearre fjochtsje mei de bern fan Seïr, de Horyt, want se hawwe besletten om mei ús te fjochtsjen om ús út it lân te ferdriuwen.
19 En Angeas, de kening fan Dinhaba, die dat, want hy wie yn dy dagen freonlik foar de bern fan Esau, en Angeas stjoerde fiifhûndert dappere ynfantery nei de bern fan Esau, en achthûndert ruters.
20 En de bern fan Seïr stjoerden nei de bern fan it easten en nei de bern fan Midian, sizzende: Jimme hawwe sjoen wat de bern fan Esau ús oandien hawwe, om waans skuld wy hast allegear ferneatige binne, yn harren striid tsjin de soannen fan Jakob.
21 Kom no dêrom nei ús ta en help ús, en wy sille tegearre tsjin har fjochtsje, en wy sille har út it lân ferdriuwe en wreke wurde foar de saak fan ús bruorren dy't foar har stoarn binne yn har striid mei har bruorren, de soannen fan Jakob.
22 En al de bern fan it easten lústeren nei de bern fan Seïr, en hja kamen ta harren sa'n achthûndert man mei útlutsen swurden, en de bern fan Ezau fochten yn dy tiid mei de bern fan Seïr yn 'e woastenije fan Paran.

23 En de bern fan Seïr krigen doe de oerhân oer de soannen fan Esau, en de bern fan Seïr deaden dy dei fan 'e bern fan Esau yn dy striid sawat twahûndert man fan it folk fan Angeas, de kening fan Dinhaba.
24 En op 'e twadde dei kamen de bern fan Ezau werom om in twadde kear te fjochtsjen tsjin 'e bern fan Seïr, en de striid waard dizze twadde kear swier foar de bern fan Ezau, en it fernuvere har tige fanwegen de bern fan Seïr.
25 Doe't de bern fan Ezau seagen dat de bern fan Seïr machtiger wiene as sy, kamen guon mannen fan 'e bern fan Ezau ta harren help en holpen de bern fan Seïr, harren fijannen.
26 En der foelen noch acht en fyftich manlju fan it folk fan 'e bern fan Esau yn 'e twadde striid by Angeas, de kening fan Dinhaba.
27 En op 'e tredde dei hearden de bern fan Ezau dat guon fan harren bruorren har fan harren ôfkeard wiene om tsjin harren te fjochtsjen yn 'e twadde striid; en de bern fan Ezau rouwe doe't se dit hearden.
28 En hja seinen: Wat sille wy dwaan mei ús bruorren dy't har fan ús ôfkeare hawwe om de bern fan Seïr, ús fijannen, te helpen? En de bern fan Esau stjoerden wer nei Angeas, de kening fan Dinhaba, en seine:
29 Stjoer ús wer oare mannen, dat wy mei harren fjochtsje kinne tsjin de bern fan Seïr, want se binne al twa kear swierder west as wy.
30 En Angeas stjoerde wer nei de bern fan Esau sa'n seishûndert dappere mannen, en dy kamen om de bern fan Esau te helpen.
31 En nei tsien dagen fierden de bern fan Ezau wer oarloch mei de bern fan Seïr yn 'e woastenije fan Paran, en de striid wie tige swier foar de bern fan Seïr, en de bern fan Ezau krigen op dit stuit de oerhân oer de bern fan Seïr, en de bern fan Seïr waarden ferslein foar de bern fan Ezau, en de bern fan Ezau deaden fan harren sawat twatûzen man.
32 En al de machtige mannen fan 'e bern fan Seïr stoaren yn dizze striid, en allinnich harren jonge bern dy't yn harren stêden oerbleaune, bleauwen oer.
33 En al Midian en de bern fan it Easten namen de flecht foar de striid, en hja ferlieten de bern fan Seïr en flechten doe't hja seagen dat de striid swier foar har wie, en de bern fan Esau efterfolgen al de bern fan it Easten oant hja yn har lân kamen.
34 En de bern fan Esau deaden noch fan harren sawat twahûndertfyftich man en fan it folk fan 'e bern fan Esau foelen yn dy striid sawat tritich man, mar dit kwea kaam oer harren trochdat harren bruorren har fan harren ôfkearden om de bern fan Seïr de Horyt te helpen, en de bern fan Esau hearden wer fan 'e kweade dieden fan harren bruorren, en se rouwe wer fanwegen dit ding.
35 En it barde nei de striid dat de bern fan Ezau weromkearden en weromkamen nei Seïr, en de bern fan Ezau deaden dyjingen dy't yn it lân fan 'e bern fan Seïr oerbleaun wiene; se deaden ek har froulju en lytse bern, se lieten gjin siel yn libben, útsein fyftich jonge jonges en famkes dy't se libje lieten, en de bern fan Ezau deaden se net, en de jonges waarden har slaven, en de famkes namen se ta froulju.
36 En de bern fan Ezau wennen yn Seïr, yn it plak fan 'e bern fan Seïr, en sy erfden har lân en namen it yn besit.
37 En de bern fan Ezau namen alles wat yn it lân wie oan 'e bern fan Seïr, ek harren keppels, harren bollen en harren guod, en alles wat fan 'e bern fan Seïr wie, namen de bern fan Ezau, en de bern fan Ezau wennen yn Seïr yn it plak fan 'e bern fan Seïr oant hjoed de dei, en de bern fan Ezau ferdielden it lân yn dielen ûnder de fiif soannen fan Ezau, neffens harren famyljes.
38 En it barde yn dy dagen dat de bern fan Esau besletten om in kening oer har te kroanjen yn it lân dat se yn besit krigen. En se seine tsjin elkoar: Net sa, want hy sil oer ús regearje yn ús lân, en wy sille ûnder syn rie stean en hy sil ús striden fjochtsje tsjin ús fijannen, en dat diene se.
39 En al de bern fan Ezau swarden en seine: Dat gjinien fan harren bruorren ea oer harren hearskje soe, útsein in frjemde man dy't net fan harren bruorren is, want de sielen fan al de bern fan Ezau wiene ferbittere, elk man tsjin syn soan, broer en freon, fanwegen it kwea dat se fan harren bruorren ûndergienen doe't se fochten mei de bern fan Seïr.
40 Dêrom swarden de soannen fan Ezau en seine: Fan dy dei ôf soene se gjin kening kieze út harren bruorren, mar ien út in frjemd lân oant hjoed de dei.
41 En dêr wie in man út it folk fan Angeas, de kening fan Dinhaba; syn namme wie Bela, de soan fan Beor, dy't in tige dappere man wie, moai en oantreklik en wiis yn alle wiisheid, en in man fan ferstân en rie; en der wie gjinien fan it folk fan Angeas lykas him.
42 En al de bern fan Ezau namen him en salven him en kroanen him ta kening, en bûgden foar him del en seinen tsjin him: Mei de kening libje, mei de kening libje!
43 En hja fersprieden it laken út, en hja brochten him elk earringen fan goud en sulver of ringen of earmbannen, en hja makken him tige ryk oan sulver en yn goud, oan onyxstiennen en bdellium, en hja makken him in keninklike troan, en hja setten in keninklike kroan op syn holle, en hja bouden in paleis foar him en hy wenne dêryn, en hy waard kening oer al de bern fan Esau.
44 En it folk fan Angeas naam harren lean foar harren striid fan 'e bern fan Esau, en sy gongen werom en kamen doe werom nei harren hear yn Dinhaba.
45 En Bela regearre tritich jier oer de bern fan Esau, en de bern fan Esau wennen yn it lân ynstee fan 'e bern fan Seïr, en sy wennen feilich yn harren plak oant hjoed de dei.

HAADSTIK 58

1 En it barde yn it twaëntritichste jier fan 'e delgong fan 'e Israëliten nei Egypte, dat is yn it ienensantichste jier fan it libben fan Jozef, yn dat jier stoar Farao, kening fan Egypte, en Magron, syn soan, regearre yn syn plak.
2 En Farao joech Jozef foar syn dea it befel om in heit te wêzen foar syn soan, Magron, en dat Magron ûnder de soarch fan Jozef en ûnder syn advys wêze soe.
3 En hiel Egypte stimde yn mei dit ding dat Jozef kening oer har wurde soe, want alle Egyptners hâlden fan Jozef fan oant no ta ôf, allinnich Magron, de soan fan Farao, siet op 'e troan fan syn heit, en hy waard yn dy dagen kening yn it plak fan syn heit.
4 Magron wie ienenfjirtich jier âld doe't er regearre, en fjirtich jier regearre er yn Egypte, en hiel Egypte neamde him Farao nei de namme fan syn heit, lykas it harren

gewoante wie om te dwaan yn Egypte mei elke kening dy't oer har regearre.
5 En it barde doe't Farao yn it plak fan syn heit regearre, dat hy de wetten fan Egypte en alle saken fan it regear yn 'e hân fan Jozef joech, lykas syn heit him gebean hie.
6 En Jozef waard kening oer Egypte, want hy hie tafersjoch oer hiel Egypte, en hiel Egypte wie ûnder syn soarch en ûnder syn advys, want hiel Egypte wie nei de dea fan Farao ta Jozef oergeunstich, en se hiene in grutte leafde foar him om oer har te regearjen.
7 Mar der wiene guon ûnder harren dy't him net mochten en seinen: Gjin frjemdling sil oer ús regearje; dochs kaam it hiele regear fan Egypte yn dy dagen oer oan Jozef, nei de dea fan Farao, hy wie de tafersjochhâlder en die wat er woe yn it hiele lân sûnder dat immen him bemuoide.
8 En hiel Egypte wie ûnder de hoede fan Jozef, en Jozef fierde oarloch mei al syn omlizzende fijannen, en hy ûnderwurp se; ek it hiele lân en al de Filistinen, oant de grinzen fan Kanaän, ûnderwurp Jozef, en se wiene allegear ûnder syn macht en se joegen Jozef in jierlikse belesting.
9 En Farao, de kening fan Egypte, siet op syn troan yn it plak fan syn heit, mar hy stie ûnder it gesach en de rie fan Jozef, lykas hy earst ûnder it gesach fan syn heit stie.
10 Hy regearre ek net allinnich yn it lân Egypte, ûnder de rie fan Jozef, mar Jozef regearre yn dy tiid oer it hiele lân, fan Egypte oant de grutte rivier de Perath.
11 En Jozef wie suksesfol yn al syn wegen, en de Heare wie mei him, en de Heare joech Jozef ekstra wiisheid, en eare, en gloarje, en leafde foar him yn 'e herten fan' e Egyptners en yn it hiele lân, en Jozef regearre fjirtich jier oer it hiele lân.
12 En al de lannen fan 'e Filistinen en Kanaän en Sidon, en oan 'e oare kant fan 'e Jordaan, brochten Jozef geskinken al syn dagen, en it hiele lân wie yn 'e hân fan Jozef, en sy brochten him in jierlikse belesting sa't it regele wie, want Jozef hie fochten tsjin al syn omlizzende fijannen en se ûnderwurpen, en it hiele lân wie yn 'e hân fan Jozef, en Jozef siet feilich op syn troan yn Egypte.
13 En ek al syn bruorren, de soannen fan Jakob, wennen feilich yn it lân, al de dagen fan Jozef, en se wiene fruchtber en fermannichfâldigen tige yn it lân, en se tsjinnen de Heare al har dagen, lykas har heit Jakob har befel hie.
14 En it barde nei in protte dagen en jierren, doe't de bern fan Esau rêstich yn har lân wennen by Bela, har kening, dat de bern fan Esau fruchtber wiene en fermannichfâldigen yn it lân, en se besletten om te gean en te fjochtsjen tsjin de soannen fan Jakob en hiel Egypte, en har broer Sefo, de soan fan Elifas, en syn mannen te befrijen, want se wiene yn dy dagen noch slaven fan Jozef.
15 En de bern fan Ezau stjoerden nei al de bern fan it Easten, en dy makken frede mei harren, en al de bern fan it Easten kamen nei harren ta om mei de bern fan Ezau nei Egypte te gean om te striden.
16 En der kamen ek by harren fan it folk fan Angeas, kening fan Dinhaba, en sy stjoerden ek nei de bern fan Ismaël en dy kamen ek by harren.
17 En al dit folk kaam byinoar en kaam nei Seïr om de bern fan Esau te helpen yn harren striid, en dit kamp wie tige grut en swier mei minsken, talryk as it sân fan 'e see, sawat achthûndert tûzen man, ynfantery en kavalery, en al dizze troepen gongen del nei Egypte om te fjochtsjen tsjin 'e soannen fan Jakob, en se sloegen har kamp op by Rameses.
18 En Jozef gyng út mei syn bruorren mei de machtige mannen fan Egypte, sa'n seishûndert man, en sy fochten mei harren yn it lân Ramses; en de soannen fan Jakob fochten yn dy tiid wer mei de bern fan Esau, yn it fyftichste jier fan 'e delgong fan 'e soannen fan Jakob nei Egypte, dat is it tritichste jier fan 'e regearing fan Bela oer de bern fan Esau yn Seïr.
19 En de Heare joech al de machtige mannen fan Esau en de bern fan it Easten yn 'e hân fan Jozef en syn bruorren, en it folk fan 'e bern fan Esau en de bern fan it Easten waarden ferslein foar Jozef.
20 En fan it folk fan Esau en de bern fan it easten dy't sneuvele wiene, foelen der foar de soannen fan Jakob sawat twahûndert tûzen man, en harren kening Bela, de soan fan Beor, foel mei harren yn 'e striid, en doe't de bern fan Esau seagen dat harren kening yn 'e striid fallen wie en dea wie, waarden harren hannen swak yn 'e striid.
21 En Jozef en syn bruorren en hiel Egypte wiene noch altyd dwaande mei it ferslaan fan it folk fan it hûs fan Esau, en al it folk fan Esau wie bang foar de soannen fan Jakob en flechte foar harren wei.
22 En Jozef en syn bruorren en hiel Egypte efterfolgen harren in reis fan in dei, en se deaden nochris sawat trijehûndert man fan harren, en bleauwen harren op 'e dyk deadzjen; en dêrnei kearden se har fan harren ôf.
23 En Jozef en al syn bruorren kamen werom nei Egypte, net ien man ûntbriek fan harren, mar fan 'e Egyptners foelen der tolve manlju.
24 En doe't Jozef weromkaam nei Egypte, joech er opdracht om Sefo en syn mannen fierder te bûnjen, en se bûnen har yn izers en se fergrutten har fertriet.
25 En al it folk fan 'e bern fan Ezau, en de bern fan it Easten, kamen yn skande werom, elk nei syn stêd, hwent al de helden dy't by harren wiene, wieren yn 'e striid fallen.
26 Doe't de bern fan Esau seagen dat harren kening yn 'e striid stoarn wie, hastigen se har en namen in man út it folk fan 'e bern fan it easten; syn namme wie Jobab, de soan fan Sarah, út it lân Botsra, en se stelden him ta kening oer harren ynstee fan Bela, harren kening.
27 En Jobab siet op 'e troan fan Bela as kening yn syn plak, en Jobab regearre yn Edom oer al de bern fan Esau tsien jier, en de bern fan Esau gongen fan dy dei ôf net mear fjochtsje mei de soannen fan Jakob, want de soannen fan Esau wisten de moed fan 'e soannen fan Jakob, en se wiene tige bang foar har.
28 Mar fan dy dei ôf haten de bern fan Esau de soannen fan Jakob, en de haat en fijânskip wiene tige sterk tusken harren al dy dagen, oant hjoed de dei.
29 En it barde dêrnei, nei tsien jier, dat Jobab, de soan fan Sarach, út Botsra, stoar, en de bern fan Ezau namen in man mei de namme Kusham, út it lân Teman, en se makken him kening oer har ynstee fan Jobab, en Kusham regearre yn Edom oer al de bern fan Ezau tweintich jier lang.
30 En Jozef, kening fan Egypte, en syn bruorren, en al de bern fan Israel wennen feilich yn Egypte yn dy dagen, tegearre mei al de bern fan Jozef en syn bruorren, sûnder hinder of ûngelok, en it lân Egypte wie yn dy tiid rêstich fan oarloch yn 'e dagen fan Jozef en syn bruorren.

HAADSTIK 59

1 En dit binne de nammen fan 'e soannen fan Israel dy't yn Egypte wennen, dy't mei Jakob kommen wiene; al de soannen fan Jakob kamen nei Egypte, elk mei syn húshâlding.
2 De bern fan Lea wiene Ruben, Simeon, Levi, Juda, Issaskar en Sebulon, en harren suster Dina.
3 En de soannen fan Rachel wieren Jozef en Benjamin.
4 En de soannen fan Silpa, de tsjinstfaam fan Lea, wiene Gad en Aser.
5 En de soannen fan Bilha, de tsjinstfaam fan Rachel, wiene Dan en Naftali.
6 En dit wiene harren neiteam dy't harren berne waarden yn it lân Kanaän, foardat se mei harren heit Jakob nei Egypte kamen.
7 De soannen fan Ruben wienen Hanoch, Pallu, Chetzron en Karmi.
8 En de soannen fan Simeon wiene Jemuel, Jamin, Ohad, Jachin, Sochar en Saul, de soan fan 'e Kanaänityske frou.
9 En de bern fan Levi wiene Gerson, Kehath en Merari, en harren suster Jochebed, dy't harren berne wie doe't se nei Egypte gongen.
10 En de soannen fan Juda wiene Er, Onan, Sela, Peres en Zarach.
11 En Er en Onan stoaren yn it lân Kanaän; en de soannen fan Peres wieren Chesron en Chamul.
12 En de soannen fan Issaskar wiene Tola, Puva, Job en Shomron.
13 En de soannen fan Sebulon wieren Sered, Elon en Jachleël, en de soan fan Dan wiere Kusim.
14 En de soannen fan Naftali wiene Jachseël, Guni, Jetzer en Silam.
15 En de soannen fan Gad wienen Sifion, Chaggi, Suni, Ezbon, Eri, Arodi en Areli.
16 En de bern fan Aser wiene Jimna, Jisva, Jisvi, Beria en harren suster Serach; en de soannen fan Beria wiene Keber en Malchiel.
17 En de soannen fan Benjamin wiene Bela, Becher, Asbel, Gera, Naäman, Achi, Rosh, Mupim, Kupim en Ord.
18 En de soannen fan Jozef, dy't him yn Egypte berne waarden, wiene Manasse en Efraïm.
19 En al de sielen dy't út 'e liif fan Jakob kamen, wieren santich sielen; dat binne dejingen dy't mei Jakob, harren heit, nei Egypte kamen om dêr te wenjen; en Jozef en al syn bruorren wennen feilich yn Egypte, en se ieten fan it bêste fan Egypte al de dagen fan it libben fan Jozef.
20 En Jozef libbe trijeënnjoggentich jier yn it lân Egypte, en Jozef regearre tachtich jier oer hiel Egypte.
21 Doe't Jozefs dagen tichterby kamen dat er stjerre soe, stjoerde er de boaden en rôp syn bruorren en it hiele húshâlden fan syn heit, en se kamen allegear byinoar en gienen foar him sitten.
22 En Jozef sei tsjin syn bruorren en tsjin it hiele húshâlden fan syn heit: Sjoch, ik stjer, en God sil jimme wis besykje en jimme út dit lân bringe nei it lân dat Hy jimme foarâlden mei eed oan harren jaan soe.
23 En it sil barre as God jimme besiket om jimme hjirwei nei it lân fan jimme foarâlden te bringen, dan bringt jimme myn bonken hjirwei mei.
24 En Jozef liet de soannen fan Israel swarre foar harren neiteam nei harren, sizzende: God sil jimme wis besykje en jimme sille myn bonken mei jimme hjirwei bringe.
25 En it barde dêrnei dat Jozef yn dat jier stoar, it ienensantichste jier fan 'e delgong fan 'e Israëliten nei Egypte.
26 En Jozef wie hûndert en tsien jier âld doe't er stoar yn it lân Egypte, en al syn bruorren en al syn tsjinstfeinten stiene op en balsemden Jozef, lykas harren gewoante wie, en syn bruorren en hiel Egypte rouwe santich dagen oer him.
27 En hja leinen Jozef yn in kiste fol mei krûden en allerhanne parfum, en hja begroeven him oan 'e kant fan 'e rivier, dat is Sihor, en syn soannen en al syn bruorren, en it hiele húshâlden fan syn heit makke in rou fan sân dagen foar him.
28 En it barde nei de dea fan Jozef dat yn dy dagen alle Egyptenaren begûnen te hearskjen oer de bern fan Israel, en Farao, kening fan Egypte, dy't yn it plak fan syn heit regearre, naam alle wetten fan Egypte oan en fierde it hiele regear fan Egypte ûnder syn advys, en hy regearre feilich oer syn folk.

HAADSTIK 60

1 Doe't it jier omkaam, it twaensantichste jier fan 'e tiid dat de Israëliten nei Egypte gienen, nei de dea fan Jozef, flechte Sefo, de soan fan Elifas, de soan fan Esau, út Egypte, hy en syn mannen, en sy gongen fuort.
2 En hy kaam nei Afrika, dat is Dinhabah, by Angeas, kening fan Afrika, en Angeas ûntfong harren mei grutte eare, en hy makke Sefo ta kaptein fan syn leger.
3 En Sefo fûn geunst yn 'e eagen fan Angeas en yn 'e eagen fan syn folk, en Sefo wie in protte dagen kaptein fan it leger fan Angeas, kening fan Afrika.
4 En Sefo lokke Angeas, kening fan Afrika, om al syn leger te sammeljen om te gean en te fjochtsjen tsjin de Egyptners en tsjin de soannen fan Jakob, en om wraak te nimmen op harren foar de saak fan syn bruorren.
5 Mar Angeas woe net nei Sefo harkje om dit te dwaan, want Angeas wist de krêft fan 'e soannen fan Jakob, en wat se syn leger oandien hiene yn harren oarloch mei de bern fan Esau.
6 En Sefo wie yn dy dagen tige grut yn 'e eagen fan Angeas en yn 'e eagen fan al syn folk, en hy ferliede harren hieltyd om oarloch te fieren tsjin Egypte, mar se woene net.
7 En it barde yn dy dagen dat der yn it lân fan Kittim in man wie yn 'e stêd Puzimna, waans namme Uzu wie, en hy waard troch de bern fan Kittim fergodlike, en de man stoar en hie gjin soan, allinich ien dochter waans namme Jania wie.
8 En de faam wie tige moai, oantreklik en yntelligint, der waard gjinien sjoen lykas har yn skientme en wiisheid yn it hiele lân.
9 En it folk fan Angeas, kening fan Afrika, seach har en se kamen en priizgen har by him, en Angeas stjoerde nei de bern fan Kittim, en hy frege om har ta frou te nimmen, en it folk fan Kittim stimde yn om har him ta frou te jaan.
10 En doe't de boaden fan Angeas út it lân Kittim wei gienen om har reis te ûndernimmen, sjuch, de boaden fan Turnus, kening fan Bibentu, kamen nei Kittim, want Turnus, kening fan Bibentu, stjoerde ek syn boaden om

Jania foar him te freegjen, om him ta frou te nimmen, want al syn mannen hiene har ek by him priizge, dêrom stjoerde hy al syn tsjinstfeinten nei har ta.
11 En de tsjinstfeinten fan Turnus kamen nei Kittim, en fregen om Jania, om by Turnus, harren kening, as frou nommen te wurden.
12 En it folk fan Kittim sei tsjin harren: Wy kinne har net jaan, om't Angeas, kening fan Afrika, woe dat se har ta frou nimme soe foardat jo kamen, en dat wy har oan him jaan moasten, en no kinne wy dêrom dit ding net dwaan om Angeas de faam te ûntnimmen om har oan Turnus te jaan.
13 Want wy binne tige bang foar Angeas, dat hy tsjin ús yn 'e striid komt en ús ferneatiget, en Turnus, jimme master, sil ús net út syn hân rêde kinne.
14 En doe't de boaden fan Turnus al de wurden fan 'e bern fan Kittim hearden, kearden se werom nei harren hear en fertelden him al de wurden fan 'e bern fan Kittim.
15 En de bern fan Kittim stjoerden in oantinken oan Angeas, sizzende: Sjoch, Turnus hat Jania roppen om har ta frou te nimmen, en sa hawwe wy him antwurde; en wy hearden dat hy syn hiele leger sammele hat om tsjin jo yn oarloch te gean, en hy is fan doel om oer de wei fan Sardunia te gean om tsjin jo broer Lucus te fjochtsjen, en dêrnei sil hy komme om tsjin jo te fjochtsjen.
16 En Angeas hearde de wurden fan 'e bern fan Kittim dy't se him yn it kronyk tastjoerden, en syn lilkens waard ûntstoken en hy stie op en sammele syn hiele leger en kaam troch de eilannen fan 'e see, de wei nei Sardunje, nei syn broer Lukus, kening fan Sardunje.
17 En Niblos, de soan fan Lucus, hearde dat syn omke Angeas kaam, en hy gyng him temjitte mei in swier leger, en hy tute him en omearme him, en Niblos sei tsjin Angeas: As jo myn heit freegje nei syn wolwêzen, as ik mei jo gean sil om tsjin Turnus te fjochtsjen, freegje him dan om my ta kaptein fan syn leger te meitsjen, en Angeas die dat, en hy kaam nei syn broer en syn broer kaam him temjitte, en hy frege him nei syn wolwêzen.
18 En Angeas frege syn broer Lucus nei syn wolwêzen, en om syn soan Niblos ta kaptein fan syn leger te meitsjen, en Lucus die dat, en Angeas en syn broer Lucus stiene op en gongen nei Turnus om te striden, en dêr wie in grut leger en in swier folk mei harren.
19 En hy kaam yn skippen, en se kamen yn 'e provinsje Ashtorash, en sjuch, Turnus kaam op har ta, want hy gie nei Sardunië, en wie fan doel it te ferneatigjen en dêrnei fan dêrút nei Angeas te gean om mei him te fjochtsjen.
20 En Angeas en syn broer Lucus moete Turnus yn 'e delling fan Canopia, en de striid wie sterk en machtich tusken harren op dat plak.
21 En de striid wie swier tsjin Lukus, kening fan Sardunië, en al syn leger foel, en syn soan Niblos foel ek yn dy striid.
22 En syn omke Angeas joech syn tsjinstfeinten it befel en se makken in gouden kiste foar Niblos en se diene him deryn, en Angeas fierde wer in striid tsjin Turnus, en Angeas wie sterker as hy, en hy fermoarde him, en hy sloech al syn folk mei de skerpte fan it swurd, en Angeas naam wraak op 'e saak fan Niblos, de soan fan syn broer, en op 'e saak fan it leger fan syn broer Lucus.
23 En doe't Turnus stoar, waarden de hannen fan dejingen dy't de striid oerlibben swak, en se flechten foar Angeas en syn broer Lucus.
24 En Angeas en syn broer Lucus efterfolgen harren oant de grutte wei, dy't tusken Alphanu en Romah leit, en se fermoarden it hiele leger fan Turnus mei de skerpte fan it swurd.
25 En Lukus, de kening fan Sardunië, joech syn tsjinstfeinten it befel om in kiste fan koper te meitsjen en it lichem fan syn soan Niblos dêryn te lizzen, en se begroeven him op dat plak.
26 En hja bouden der in hege toer op oan 'e grutte dyk, en hja neamden it nei de namme fan Niblos oant hjoed de dei, en hja begroeven dêr ek Turnus, kening fan Bibentu, op dat plak mei Niblos.
27 En sjoch, oan 'e grutte dyk tusken Alphanu en Romah leit it grêf fan Niblos oan 'e iene kant en it grêf fan Turnus oan 'e oare kant, en in stoepe tusken harren oant hjoed de dei.
28 En doe't Niblos begroeven waard, kaam syn heit Lucus werom mei syn leger nei syn lân Sardunia, en Angeas, syn broer, kening fan Afrika, gie mei syn folk nei de stêd Bibentu, dat is de stêd Turnus.
29 En de ynwenners fan Bibentu hearden fan syn roem en se wiene tige bang foar him, en se gongen him temjitte mei gûlen en smeekbeden, en de ynwenners fan Bibentu smeekten Angeas om har net te deadzjen noch har stêd te ferneatigjen; en hy die dat, want Bibentu waard yn dy dagen rekkene as ien fan 'e stêden fan 'e bern fan Kittim; dêrom ferneatige hy de stêd net.
30 Mar fan dy dei ôf gongen de troepen fan 'e kening fan Afrika nei Kittim om it te plonderjen en te plonderjen, en as se gongen, gie Sefo, de kaptein fan it leger fan Angeas, mei harren.
31 En it wie dêrnei dat Angeas him mei syn leger omkearde en se kamen by de stêd Puzimna, en Angeas naam dêrwei Jania, de dochter fan Uzu, ta frou en brocht har nei syn stêd yn Afrika.

HAADSTIK 61

1 En it barde yn dy tiid dat Farao, de kening fan Egypte, al syn folk befel joech om in sterk paleis foar him yn Egypte te bouwen.
2 En hy joech ek de soannen fan Jakob it befel om de Egyptners te helpen by it bouwen, en de Egyptners makken in moai en elegant paleis foar in keninklike wenning, en hy wenne dêr en hy fernijde syn regear en hy regearre feilich.
3 En Sebulon, de soan fan Jakob, stoar yn dat jier, dat is it twaensantichste jier fan 'e delgong fan 'e Israëliten nei Egypte, en Sebulon stoar hûndertfjirtjin jier âld, en waard yn in kiste lein en yn 'e hannen fan syn bern jûn.
4 En yn it fiifensantichste jier stoar syn broer Simeon, hy wie hûnderttweintich jier âld by syn dea, en hy waard ek yn in kiste lein en yn 'e hannen fan syn bern jûn.
5 En Sefo, de soan fan Elifas, de soan fan Esau, de oanfierder fan it leger fan Angeas, de kening fan Dinhaba, lokke Angeas noch alle dagen om him ta te rieden op 'e striid om te fjochtsjen tsjin 'e soannen fan Jakob yn Egypte, en Angeas woe dit net dwaan, want syn tsjinstfeinten hiene him ferteld oer al de macht fan 'e soannen fan Jakob, wat se har oandien hiene yn har striid tsjin 'e bern fan Esau.

6 En Sefo wie yn dy dagen alle dagen dwaande mei it lokjen fan Angeas om te fjochtsjen tsjin de soannen fan Jakob yn dy dagen.
7 En nei in skoftke harkje Angeas nei de wurden fan Sefo en stimde dermei yn om te fjochtsjen mei de soannen fan Jakob yn Egypte, en Angeas krige al syn folk yn oarder, in folk sa talryk as it sân dat oan 'e seekust leit, en hy naam syn beslút om nei Egypte te gean om te fjochtsjen.
8 En ûnder de tsjinstfeinten fan Angeas wie in jonge fan fyftjin jier âld, syn namme wie Bileam, de soan fan Beor, en de jonge wie tige wiis en ferstie de keunst fan tsjoenderij.
9 Doe sei Angeas tsjin Bileam: Beswearje ús, bid dy, mei de tsjoenderij, dat wy witte meie wa't de oerwinning sil behelje yn dizze striid dêr't wy no hinne geane.
10 En Bileam joech opdracht dat se him waaks bringe soene, en hy makke derfan de likenis fan weinen en ruters dy't it leger fan Angeas en it leger fan Egypte fertsjintwurdigen, en hy sette se yn it slûchslim tariede wetter dat hy foar dat doel hie, en hy naam de tûken fan mirtebeammen yn syn hân, en hy oefene syn slûchslimmens út, en hy brocht se byinoar oer it wetter, en dêr ferskynden him yn it wetter de lykjende bylden fan 'e legers fan Angeas dy't foelen foar de lykjende bylden fan 'e Egyptners en de soannen fan Jakob.
11 En Bileam fertelde dit oan Angeas, en Angeas rekke wanhopich en bewapene himsels net om nei Egypte te gean om te striden, en hy bleau yn syn stêd.
12 Doe't Sefo, de soan fan Elifas, seach dat Angeas der wanhopich fan wie om tsjin de Egyptners yn 'e striid te gean, flechte Sefo foar Angeas út Afrika, en hy gie hinne en kaam nei Kittim.
13 En al it folk fan Kittim ûntfongen him mei grutte eare, en se hierden him om har fjildslaggen al dy dagen te fjochtsjen, en Sefo waard tige ryk yn dy dagen, en de troepen fan 'e kening fan Afrika fersprieden har noch yn dy dagen, en de bern fan Kittim kamen byinoar en gongen nei de berch Kuptizia fanwegen de troepen fan Angeas, de kening fan Afrika, dy't op har ôfkamen.
14 En it barde op in dei dat Sefo in jonge ko ferlear, en hy gie it sykjen, en hy hearde it om 'e berch hinne loeien.
15 En Sefo gyng hinne en seach, en sjuch, dêr wie in grutte grot oan 'e foet fan 'e berch, en dêr lei in grutte stien by de yngong fan 'e grot, en Sefo spjalte de stien en hy kaam yn 'e grot en hy seach, en sjuch, in grut bist ferslokte de okse; fan 'e midden nei boppen like it op in minske, en fan 'e midden nei ûnderen like it op in bist, en Sefo stie op tsjin it bist en deade it mei syn swurden.
16 Doe't de ynwenners fan Kittim hjirfan hearden, wiene se tige bliid en seine: Wat moatte wy dwaan mei dizze man dy't dit bist slacht hat dat ús fee opfretten hat?
17 En hja kamen allegear byinoar om ien dei yn 't jier oan him te wijen, en hja neamden de dei Sefo nei syn namme, en hja brochten him jier nei jier drankoffers op dy dei, en hja brochten him kado's.
18 Yn dy tiid waard Jania, de dochter fan Uzu, frou fan kening Angeas, siik, en har sykte waard slim field troch Angeas en syn amtners, en Angeas sei tsjin syn wizen: Wat moat ik mei Jania dwaan en hoe moat ik har fan har sykte genêze? En syn wizen seine tsjin him: Omdat de loft fan ús lân net is lykas de loft fan it lân Kittim, en ús wetter net is lykas harren wetter, dêrom is de keninginne hjirfan siik wurden.
19 Want troch de feroaring fan loft en wetter waard se siik, en ek om't se yn har lân allinnich it wetter dronk dat út Purma kaam, dat har foarâlden mei brêgen grutbrocht hiene.
20 En Angeas joech syn tsjinstfeinten it befel, en hja brochten him yn skippen fan 'e wetters fan Purma dy't by Kittim hearden, en hja woegen dy wetters mei al it wetter fan it lân fan Afrika, en hja fûnen dy wetters lichter as de wetters fan Afrika.
21 En Angeas seach dit ding, en hy joech al syn amtners it befel om de stienhouwers yn tûzenen en tsientûzenen byinoar te bringen, en se hakken stien sûnder tal, en de bouwers kamen en se bouden in tige sterke brêge, en se fierden de wetterboarne út it lân Kittim nei Afrika, en dat wetter wie foar Jania de keninginne en foar al har soargen, om derfan te drinken en te bakken, te waskjen en te baden, en ek om dêrmei alle sied te wetterjen wêrfan iten te krijen is, en alle frucht fan 'e grûn.
22 En de kening joech opdracht dat se fan 'e grûn fan Kittim yn grutte skippen bringe soene, en se brochten ek stiennen om dêrmei te bouwen, en de bouwers bouden paleizen foar Jania, de keninginne, en de keninginne waard genêzen fan har sykte.
23 En by de revolúsje fan it jier bleauwen de troepen fan Afrika nei it lân Kittim komme om te plonderjen lykas gewoanlik, en Sefo, de soan fan Elifas, hearde harren rapport, en hy joech oarders oangeande harren en hy focht mei harren, en se flechten foar him, en hy befrijde it lân Kittim fan harren.
24 En de bern fan Kittim seagen de dapperheid fan Sefo, en de bern fan Kittim namen it foar en makken Sefo ta kening oer har, en hy waard kening oer har, en wylst hy regearre, gongen se de bern fan Tubal en al de omlizzende eilannen ûnderdrukke.
25 En harren kening Sefo gie foar harren út en sy fierden oarloch mei Tubal en de eilannen, en sy ûnderwurpen harren, en doe't sy weromkamen fan 'e striid fernijden sy syn regear foar him, en sy bouden in tige grut paleis foar him as syn keninklike wenplak en sit, en sy makken in grutte troan foar him, en Sefo regearre fyftich jier oer it hiele lân Kittim en oer it lân Itaalje.

HAADSTIK 62

1 Yn dat jier, it njoggenensantichste jier fan 'e Israëliten dy't nei Egypte gongen, stoar Ruben, de soan fan Jakob, yn it lân Egypte; Ruben wie hûndertfiifentweintich jier âld doe't er stoar, en se leinen him yn in kiste, en hy waard yn 'e hannen fan syn bern jûn.
2 En yn it tachtichste jier stoar syn broer Dan; hy wie hûnderttweintich jier by syn dea, en hy waard ek yn in kiste lein en yn 'e hannen fan syn bern jûn.
3 En yn dat jier stoar Kusham, kening fan Edom, en nei him regearre Hadad, de soan fan Bedad, fiifentritich jier lang; en yn it ienentachtichste jier stoar Issaskar, de soan fan Jakob, yn Egypte, en Issaskar wie hûnderttweeëntweintich jier âld by syn dea, en hy waard yn Egypte yn in kiste lein en yn 'e hannen fan syn bern jûn.

4 En yn it tachtichste jier stoar syn broer Aser, hy wie hûndert trijeëntweintich jier âld by syn dea, en hy waard yn in kiste lein yn Egypte, en yn 'e hannen fan syn bern jûn.
5 En yn it trijeëntachtichste jier stoar Gad, hy wie hûndertfiifentweintich jier âld by syn dea, en hy waard yn in kiste lein yn Egypte, en yn 'e hannen fan syn bern jûn.
6 En it barde yn it fjirentachtichste jier, dat is it fyftichste jier fan 'e regearing fan Hadad, de soan fan Bedad, kening fan Edom, dat Hadad al de bern fan Esau byinoar brocht, en hy stelde syn hiele leger klear, sawat fjouwerhûndert tûzen man, en hy sette syn wei nei it lân fan Moab, en hy gie om te fjochtsjen tsjin Moab en om har oan him te beteljen.
7 En de bern fan Moab hearden dit ding, en se waarden tige bang, en se stjoerden nei de bern fan Midian om har te helpen yn 'e striid tsjin Hadad, de soan fan Bedad, kening fan Edom.
8 Doe kaam Hadad yn it lân fan Moab, en Moab en de bern fan Midian teagen him yn 'e mjitte, en stelden har yn slagoarder tsjin him op yn it fjild fan Moab.
9 En Hadad focht mei Moab, en der foelen fan 'e bern fan Moab en de bern fan Midian in protte deaden, sawat twahûndert tûzen man.
10 En de striid wie tige swier tsjin Moab, en doe't de bern fan Moab seagen dat de striid swier foar har wie, ferswakke se har hannen en kearden har de rêch ta, en lieten de bern fan Midian de striid fiere.
11 En de bern fan Midian wisten de bedoelingen fan Moab net, mar se fersterken harsels yn 'e striid en fochten mei Hadad en syn hiele leger, en hiel Midian foel foar him.
12 En Hadad sloech hiel Midian mei in swiere slach, en hy deade se mei de skerpte fan it swurd, hy liet gjinien oer fan dyjingen dy't kamen om Moab te helpen.
13 En doe't al de bern fan Midian yn 'e striid omkommen wiene, en de bern yn Moab ûntkommen wiene, makke Hadad him yn dy tiid belestingplichtich, en se kamen ûnder syn hân, en se betellen in jierlikse belesting lykas it befel wie, en Hadad kearde him werom en gie werom nei syn lân.
14 En by de revolúsje fan it jier, doe't de rest fan it folk fan Midian dat yn it lân wie hearden dat al har bruorren yn 'e striid mei Hadad fallen wiene foar de Moabiten, om't de bern fan Moab har de rêch ta keard hiene yn 'e striid en Midian efterlitten hiene om te fjochtsjen, doe besleaten fiif fan 'e foarsten fan Midian mei de rest fan har bruorren dy't yn har lân oerbleaun wiene, om mei Moab te fjochtsjen om de saak fan har bruorren te wreken.
15 En de bern fan Midian stjoerden nei al har bruorren, de bern fan it Easten, en al har bruorren, al de bern fan Ketura kamen om Midian te helpen om tsjin Moab te fjochtsjen.
16 Doe hearden de bern fan Moab dit, en se wiene tige bang dat al de bern fan it easten tsjin har byinoar kommen wiene foar de striid, en de bern fan Moab stjoerden in oantinken nei it lân Edom oan Hadad, de soan fan Bedad, sizzende:
17 Kom no nei ús ta en help ús, en wy sille Midian ferslaan, want se binne allegear byinoar kommen en binne tsjin ús kommen mei al har bruorren, de bern fan it Easten, om te wreekjen foar de saak fan Midian dy't yn 'e striid fallen is.
18 En Hadad, de soan fan Bedad, kening fan Edom, gyng út mei syn hiele leger en gyng nei it lân fan Moab om te fjochtsjen tsjin Midian, en Midian en de bern fan it easten fochten tsjin Moab yn it fjild fan Moab, en de striid wie tige fûl tusken harren.
19 En Hadad sloech al de bern fan Midian en de bern fan it Easten mei de skerpte fan it swurd, en Hadad rêde op dat stuit Moab út 'e hân fan Midian, en dejingen dy't oerbleaunen fan Midian en fan 'e bern fan it Easten flechten foar Hadad en syn leger, en Hadad efterfolge harren nei harren lân, en sloech harren mei in tige swiere slachting, en de deaden foelen op 'e dyk.
20 En Hadad rêde Moab út 'e hân fan Midian, want al de bern fan Midian wiene troch de skerpte fan it swurd fallen, en Hadad kearde him om en gyng werom nei syn lân.
21 En fan dy dei ôf haten de bern fan Midian de bern fan Moab, om't se foar harren yn 'e striid fallen wiene, en der wie in grutte en machtige fijânskip tusken harren al dy dagen.
22 En allegearre dy't fan Midian fûn waarden op 'e wei fan it lân Moab, kamen om troch it swurd fan Moab, en allegearre dy't fan Moab fûn waarden op 'e wei fan it lân Midian, kamen om troch it swurd fan Midian; sa die Midian mei Moab en Moab mei Midian, in protte dagen lang.
23 En it barde yn dy tiid dat Juda, de soan fan Jakob, yn Egypte stoar, yn it seisentachtichste jier fan Jakobs delgong nei Egypte, en Juda wie hûndert njoggentweintich jier âld by syn dea, en se balsemden him en diene him yn in kiste, en hy waard yn 'e hannen fan syn bern jûn.
24 En yn it njoggentachtichste jier stoar Naftali, hy wie hûndert twaentritich jier âld, en hy waard yn in kiste lein en yn 'e hannen fan syn bern jûn.
25 En it barde yn it ienennjoggentichste jier fan 'e delgong fan 'e Israëliten nei Egypte, dat is yn it tritichste jier fan 'e regearing fan Sefo, de soan fan Elifas, de soan fan Esau, oer de bern fan Kittim, dat de bern fan Afrika de bern fan Kittim oanfoelen om har te plonderjen lykas gewoanlik, mar se hiene har al trettjin jier net oanfoelen.
26 En se kamen yn dat jier by harren, en Sefo, de soan fan Elifas, gie mei guon fan syn mannen nei harren ta en sloech se wanhopich del, en de troepen fan Afrika flechten foar Sefo wei en de deaden foelen foar him del, en Sefo en syn mannen efterfolgen harren, gongen troch en sloegen se oant se tichtby Afrika wiene.
27 En Angeas, kening fan Afrika, hearde it ding dat Sefo dien hie, en it fernuvere him tige, en Angeas wie al dy dagen bang foar Sefo.

HAADSTIK 63

1 En yn it trijeënnjoggentichste jier stoar Levi, de soan fan Jakob, yn Egypte, en Levi wie hûndert sânentritich jier âld doe't er stoar, en se diene him yn in kiste en hy waard yn 'e hannen fan syn bern jûn.
2 En it barde nei de dea fan Levi, doe't hiel Egypte seach dat de soannen fan Jakob, de bruorren fan Jozef, dea wiene, dat alle Egyptenaren de bern fan Jakob te pleagjen en har libben te ferbitterjen fan dy dei ôf oant de dei dat se út Egypte gienen, en se namen al de wyngerds en fjilden dy't Jozef har jûn hie, en al de moaie huzen dêr't it folk fan Israel yn wenne, en al it fet fan Egypte, alles namen de Egyptenaren yn dy dagen fan 'e soannen fan Jakob.

3 En de hân fan hiel Egypte waard yn dy dagen swierder tsjin 'e bern fan Israel, en de Egyptners ferneatige de Israeliten oant de bern fan Israel wurch wiene fan har libben fanwegen de Egyptners.
4 En it barde yn dy dagen, yn it hûndert en twa jier nei't Israel nei Egypte gie, dat Farao, de kening fan Egypte, stoar, en syn soan Melol regearre yn syn plak, en al de machtige mannen fan Egypte en al dy generaasje dy't Jozef en syn bruorren kend hie, stoaren yn dy dagen.
5 En in oare generaasje stie op yn harren plak, dy't de soannen fan Jakob net kend hie en al it goede dat se har dien hiene, en al har macht yn Egypte.
6 Dêrom begon hiel Egypte fan dy dei ôf it libben fan 'e soannen fan Jakob te ferbitterjen, en har te pleagjen mei allerhanne swiere arbeid, om't se har foarâlden net kend hiene dy't har yn 'e dagen fan 'e hongersneed rêden hiene.
7 En dit wie ek fan 'e Heare, foar de bern fan Israel, om har te helpen yn har lêste dagen, sadat al de bern fan Israel de Heare, har God, kenne soene.
8 En om de tekens en wûnders te kennen dy't de Heare yn Egypte dwaan soe fanwegen syn folk Israel, sadat de bern fan Israel de Heare, de God fan harren foarâlden, freeze soene en yn al syn wegen rinne soene, sy en harren neiteam nei harren al de dagen.
9 Melol wie tweintich jier âld doe't er regearre, en hy regearre fjouwerennjoggentich jier, en hiel Egypte neamde him Farao nei de namme fan syn heit, lykas it harren gewoante wie om te dwaan oan elke kening dy't oer harren regearre yn Egypte.
10 Yn dy tiid gongen al de troepen fan Angeas, de kening fan Afrika, derút om har lykas gewoanlik oer it lân Kittim te fersprieden foar plondering.
11 En Sefo, de soan fan Elifas, de soan fan Esau, hearde harren rapport, en hy gyng út om harren temjitte te kommen mei syn leger, en hy focht harren dêr op 'e dyk.
12 En Sefo sloech de troepen fan 'e kening fan Afrika mei de skerpte fan it swurd, en liet gjinien fan harren oer, en net ien kaam werom nei syn hear yn Afrika.
13 En Angeas hearde fan wat Sefo, de soan fan Elifas, mei al syn troepen dien hie, dat hy se ferneatige hie, en Angeas sammele al syn troepen, alle mannen fan it lân fan Afrika, in folk sa talryk as it sân oan 'e seekust.
14 En Angeas stjoerde nei syn broer Lukus, sizzende: Kom nei my ta mei al dyn mannen en help my om Sefo en al de bern fan Kittim dy't myn mannen ferneatige hawwe te ferslaan, en Lucus kaam mei syn hiele leger, in tige grutte macht, om Angeas syn broer te helpen om te fjochtsjen tsjin Sefo en de bern fan Kittim.
15 En Sefo en de bern fan Kittim hearden dit ding, en se waarden tige bang en in grutte skrik foel op har hert.
16 En Sefo stjoerde ek in brief nei it lân Edom, nei Hadad, de soan fan Bedad, de kening fan Edom, en nei al de bern fan Esau, sizzende:
17 Ik haw heard dat Angeas, kening fan Afrika, mei syn broer nei ús ta komt om tsjin ús te striden, en wy binne tige bang foar him, want syn leger is tige grut, foaral om't hy mei syn broer en syn leger tsjin ús komt.
18 No dêrom, kom jimme ek mei my op en help my, en wy sille tegearre fjochtsje tsjin Angeas en syn broer Lucus, en jimme sille ús út harren hannen rêde, mar as dat net sa is, wit dan dat wy allegear stjerre sille.
19 En de bern fan Ezau stjoerden in brief nei de bern fan Kittim en nei harren kening Sefo, sizzende: Wy kinne net fjochtsje tsjin Angeas en syn folk, want der is al safolle jierren in ferbûn fan frede tusken ús, fan 'e dagen fan Bela, de earste kening, en fan 'e dagen fan Jozef, de soan fan Jakob, kening fan Egypte, mei wa't wy oan 'e oare kant fan 'e Jordaan fochten hawwe doe't hy syn heit begroeven.
20 Doe't Sefo de wurden fan syn bruorren, de bern fan Esau, hearde, liet er him fan harren ôfhâlde, en Sefo wie tige bang foar Angeas.
21 En Angeas en syn broer Lukus stelden al har legers, sawat achthûndert tûzen man, op tsjin de bern fan Kittim.
22 En al de bern fan Kittim seine tsjin Sefo: Bid foar ús ta de God fan dyn foarâlden, miskien kin Hy ús rêde út 'e hân fan Angeas en syn leger, want wy hawwe heard dat Hy in grutte God is en dat Hy elkenien rêdt dy't op Him fertrouwe.
23 En Sefo hearde harren wurden, en Sefo socht de Heare en hy sei:
24 0 Heare God fan Abraham en Izaäk, myn foarâlden, hjoed wit ik dat Jo in wier God binne, en al de goaden fan 'e folken binne ijdel en nutteloos.
25 Tink no hjoed oan dyn ferbûn mei Abraham, ús heit, dat ús foarâlden ús makke hawwe, en doch my hjoed geunstich om 'e wille fan Abraham en Izaäk, ús foarâlden, en rêd my en de bern fan Kittim út 'e hân fan 'e kening fan Afrika, dy't tsjin ús komt om te striden.
26 En de Heare harke nei de stim fan Sefo, en Hy seach nei him om Abraham en Izaäk, en de Heare rêde Sefo en de bern fan Kittim út 'e hân fan Angeas en syn folk.
27 En Sefo focht dy dei tsjin Angeas, kening fan Afrika, en al syn folk, en de Heare joech al it folk fan Angeas yn 'e hannen fan 'e bern fan Kittim.
28 En de striid wie swier tsjin Angeas, en Sefo sloech al de mannen fan Angeas en syn broer Lukus mei de skerpte fan it swurd, en der foelen fan harren oant de jûn fan dy dei sawat fjouwerhûndert tûzen man.
29 En doe't Angeas seach dat al syn mannen omkamen, stjoerde hy in brief nei alle ynwenners fan Afrika om nei him ta te kommen, om him te helpen yn 'e striid, en hy skreau yn 'e brief, sizzende: Elkenien dy't yn Afrika fûn wurdt, lit se fan tsien jier âld en âlder nei my komme; lit se allegear nei my komme, en sjoch, as hy net komt, sil hy stjerre, en alles wat hy hat, mei syn hiele húshâlding, sil de kening nimme.
30 En al de oare ynwenners fan Afrika wiene ferskrekke troch de wurden fan Angeas, en der gongen sa'n trijehûndert tûzen manlju en jonges út 'e stêd, fan tsien jier en âlder, en sy kamen nei Angeas.
31 En nei tsien dagen fernijde Angeas de striid tsjin Sefo en de bern fan Kittim, en de striid wie tige grut en sterk tusken harren.
32 En út it leger fan Angeas en Lucus stjoerde Sefo in protte fan 'e ferwûnen nei syn hân, sawat twatûzen man, en Sosiphtar, de kaptein fan it leger fan Angeas, foel yn dy striid.
33 En doe't Sosiphtar fallen wie, kearden de Afrikaanske troepen har de rêch ta om te flechtsjen, en se flechten, en Angeas en Lucus syn broer wiene mei harren.
34 En Sefo en de bern fan Kittim efterfolgen harren, en se sloegen harren noch swier op 'e dyk, sawat twahûndert man,

en se efterfolgen Azdrubal, de soan fan Angeas, dy't mei syn heit flechte wie, en se sloegen tweintich fan syn mannen op 'e dyk, en Azdrubal ûntkaam oan 'e bern fan Kittim, en se deaden him net.
35 En Angeas en syn broer Lucus flechten mei de rest fan harren mannen, en se ûntkommen en kamen mei skrik en ûntsteltenis nei Afrika, en Angeas wie al de dagen bang dat Sefo, de soan fan Elifas, mei him yn oarloch gean soe.

HAADSTIK 64

1 En Bileam, de soan fan Beor, wie yn dy tiid mei Angeas yn 'e striid, en doe't er seach dat Sefo de oerhân hie oer Angeas, flechte er dêr wei en kaam nei Kittim.
2 En Sefo en de bern fan Kittim ûntfongen him mei grutte eare, want Sefo wist de wiisheid fan Bileam, en Sefo joech Bileam in protte kado's en hy bleau by him.
3 Doe't Sefo weromkaam fan 'e oarloch, joech er opdracht om alle bern fan Kittim te tellen dy't mei him yn 'e striid gien wiene, en sjuch, der waard net ien mist.
4 En Sefo wie bliid hjirmei, en hy fernijde syn keninkryk, en hy makke in feest foar al syn ûnderdanen.
5 Mar Sefo tocht net oan de Heare en tocht der net oan dat de Heare him holpen hie yn 'e striid, en dat Hy him en syn folk rêden hie út 'e hân fan 'e kening fan Afrika, mar hy rûn noch altyd yn 'e wegen fan 'e bern fan Kittim en de goddeleaze bern fan Esau, om oare goaden te tsjinjen dy't syn bruorren, de bern fan Esau, him leard hiene; dêrom wurdt sein: Fan 'e goddeleazen komt goddeleasheid út.
6 En Sefo regearre feilich oer al de bern fan Kittim, mar hy koe de Heare net dy't him en al syn folk rêden hie út 'e hân fan 'e kening fan Afrika; en de troepen fan Afrika kamen net mear nei Kittim om te plonderjen lykas gewoanlik, want se wisten fan 'e macht fan Sefo dy't har allegear oan 'e skerpte fan it swurd slein hie, dat Angeas wie al dy dagen bang foar Sefo, de soan fan Elifas, en foar de bern fan Kittim.
7 Yn dy tiid doe't Sefo weromkaam wie fan 'e oarloch, en doe't Sefo sjoen hie hoe't er de oerhân hie oer al it folk fan Afrika en har yn 'e striid mei de skerpte fan it swurd ferslein hie, doe ried Sefo de bern fan Kittim oan om nei Egypte te gean om te fjochtsjen tsjin 'e soannen fan Jakob en tsjin Farao, de kening fan Egypte.
8 Want Sefo hearde dat de machtige mannen fan Egypte dea wiene en dat Jozef en syn bruorren, de soannen fan Jakob, dea wiene, en dat al harren bern, de bern fan Israel, yn Egypte bleaunen.
9 En Sefo tocht deroer om tsjin harren en hiel Egypte te fjochtsjen, om de saak fan syn bruorren, de bern fan Esau, te wreken, dy't Jozef mei syn bruorren en hiel Egypte yn it lân Kanaän ferslein hie, doe't se opgongen om Jakob yn Hebron te begraven.
10 En Sefo stjoerde boaden nei Hadad, de soan fan Bedad, kening fan Edom, en nei al syn bruorren, de bern fan Esau, en sei:
11 Hawwe jo net sein dat jo net tsjin de kening fan Afrika fjochtsje soene, om't hy in lid is fan jo ferbûn? Sjoch, ik haw mei him fochten en him en al syn folk ferslein.
12 Dêrom haw ik it foarnommen om te fjochtsjen tsjin Egypte en de bern fan Jakob dy't dêr binne, en ik sil wraak nimme op harren foar wat Jozef, syn bruorren en foarâlden ús dien hawwe yn it lân Kanaän doe't se opgongen om harren heit yn Hebron te begraven.
13 No dan, as jimme ree binne om nei my te kommen om my te helpen yn 'e striid tsjin harren en Egypte, dan sille wy de saak fan ús bruorren wraak nimme.
14 En de bern fan Ezau harkje nei de wurden fan Sefo, en de bern fan Ezau sammelen har byinoar, in tige grut folk, en se gongen Sefo en de bern fan Kittim te helpen yn 'e striid.
15 En Sefo stjoerde nei al de bern fan it easten en nei al de bern fan Ismaël mei wurden lykas dizze, en sy kamen byinoar en kamen Sefo en de bern fan Kittim te help yn 'e oarloch tsjin Egypte.
16 En al dizze keningen, de kening fan Edom en de bern fan it Easten, en al de bern fan Ismaël, en Sefo, de kening fan Kittim, gongen út en stelden al har legers op yn Hebron.
17 En it kamp wie tige swier, en strekte him út oer in lingte fan trije dagen, in folk sa talryk as it sân oan 'e seestrân dat net te tellen is.
18 En al dizze keningen en harren legers teagen del en kamen tsjin hiel Egypte yn 'e striid, en sloegen tegearre har kamp op yn 'e delling fan Pathros.
19 En hiel Egypte hearde harren rapport, en sy kamen ek byinoar, al it folk fan it lân Egypte, en fan al de stêden dy't by Egypte hearden, sawat trijehûndert tûzen man.
20 En de mannen fan Egypte stjoerden ek nei de bern fan Israel dy't yn dy dagen yn it lân Gosen wiene, om nei harren te kommen om te gean en tsjin dizze keningen te fjochtsjen.
21 En de mannen fan Israel kamen byinoar en wiene sa'n hûndertfyftich man, en sy gongen yn 'e striid om de Egyptners te helpen.
22 En de mannen fan Israel en fan Egypte teagen út, sawat trijehûndert tûzen man en hûndertfyftich man, en se teagen nei dizze keningen ta yn 'e striid, en se stelden harsels op fan bûten it lân Gosen foaroer Pathros.
23 En de Egyptners leauden net yn Israel om mei harren yn harren kampen tegearre yn 'e striid te gean, want al de Egyptners seinen: Miskien sille de bern fan Israel ús oerjaan yn 'e hân fan 'e bern fan Esau en Ismaël, want sy binne harren bruorren.
24 Doe seine al de Egyptners tsjin de bern fan Israel: Bliuw hjir tegearre yn jimme stân, en wy sille gean en fjochtsje tsjin de bern fan Esau en Ismaël, en as dizze keningen ús oerwinne, kom dan allegearre op har ta en help ús, en de bern fan Israel diene dat.
25 En Sefo, de soan fan Elifas, de soan fan Esau, de kening fan Kittim, en Hadad, de soan fan Bedad, de kening fan Edom, en al harren legers, en al de bern fan it Easten, en de bern fan Ismaël, in folk sa talryk as sân, legeren har tegearre yn 'e delling fan Pathros, foaroer Takpanches.
26 En Bileam, de soan fan Beor, de Syriër, wie dêr yn it kamp fan Sefo, want hy kaam mei de bern fan Kittim nei de striid, en Bileam wie in man dy't tige yn eare stie yn 'e eagen fan Sefo en syn mannen.
27 Doe sei Sefo tsjin Bileam: Besykje it ús mei wiersizzerij, dat wy witte meie wa't yn 'e striid oerwinne sil, wy of de Egyptners.
28 En Bileam stie op en besocht de keunst fan it waarsêgjen, en hy wie betûft yn 'e kennis dêrfan, mar hy wie yn 'e war en it wurk waard yn syn hân fernield.

29 En hy besocht it nochris, mar it slagge net, en Bileam wanhope deroan en liet it stean en foltôge it net, want dit wie fan 'e Heare, om Sefo en syn folk yn 'e hân fan 'e bern fan Israel te litten falle, dy't yn har oarloch op 'e Heare, de God fan har foarâlden, fertroud hiene.
30 En Sefo en Hadad stelden har troepen yn slagoarder, en al de Egyptners gongen allinnich tsjin har op, sawat trijehûndert tûzen man, en net ien man fan Israel wie mei har.
31 En al de Egyptenaren fochten mei dizze keningen tsjinoer Pathros en Tachpanches, en de striid wie swier tsjin de Egyptenaren.
32 En de keningen wieren sterker as de Egyptenaren yn dy striid, en sa'n hûnderttachtich man fan Egypte foelen dy dei, en sa'n tritich man fan 'e legers fan 'e keningen, en al de mannen fan Egypte flechten foar de keningen, dat de bern fan Esau en Ismaël efterfolgen de Egyptenaren, en bleauwen har ferslaan oant it plak dêr't it kamp fan 'e bern fan Israel wie.
33 En al de Egyptners rôpen ta de bern fan Israel en seine: Kom gau nei ús ta en help ús en rêd ús út 'e hân fan Esau, Ismaël en de bern fan Kittim.
34 En de hûndertfyftich manlju fan 'e bern fan Israel flechten fan har stasjon nei de kampen fan dizze keningen, en de bern fan Israel rôpen ta de Heare, har God, om har te rêden.
35 En de Heare harke nei Israel, en de Heare joech al de mannen fan 'e keningen yn harren hân, en de bern fan Israel fochten tsjin dizze keningen, en de bern fan Israel sloegen sawat fjouwertûzen fan 'e mannen fan 'e keningen.
36 En de Heare brocht in grutte skrik yn it leger fan 'e keningen, sadat de eangst foar de bern fan Israel op har foel.
37 En al de legers fan 'e keningen flechten foar de bern fan Israel, en de bern fan Israel efterfolgen har en bleauwen har ferslaan oant de grinzen fan it lân Kusj.
38 En de bern fan Israel deaden ûnderweis noch twatûzen man, en fan 'e bern fan Israel foel net ien.
39 Doe't de Egyptners seagen dat de bern fan Israel mei sa'n pear mannen tsjin 'e keningen fochten hiene, en dat de striid sa swier tsjin harren wie,
40 Alle Egyptenaren wiene tige bang foar har libben fanwegen de swiere striid, en hiel Egypte flechte, elk man ferburgen him foar de opstelde legers, en se ferburgen har op 'e dyk, en se lieten de Israëliten fjochtsje.
41 En de bern fan Israel joegen de mannen fan 'e keningen in ferskriklike klap, en se kamen werom fan harren nei't se harren nei de grins fan it lân Kusj dreaun hiene.
42 En hiel Israel wist wat de mannen fan Egypte har oandien hiene, dat se foar har flechte wiene yn 'e striid, en har allinnich litten hiene om te fjochtsjen.
43 Sa diene de bern fan Israel ek mei slûchslimmens wurk, en doe't de bern fan Israel weromkamen fan 'e striid, fûnen se guon fan 'e Egyptners op 'e dyk en sloegen se dêr.
44 En wylst se har fermoarden, seinen se dizze wurden tsjin har:
45 Wêrom binne jimme fan ús weigien en hawwe jimme ús, as in lyts folk, efterlitten om te fjochtsjen tsjin dizze keningen dy't in grut folk hiene om ús te ferslaan, sadat jimme dêrmei jimme eigen sielen rêde koene?
46 En oer guon dy't de Israëliten ûnderweis tsjinkamen, sprieken de bern fan Israel mei-inoar en seinen: Slach, slach, want hy is in Ismaëlyt, of in Edomyt, of út 'e bern fan Kittim, en se stiene by him en deaden him, en se wisten dat hy in Egyptner wie.
47 En de bern fan Israel diene dizze dingen slûchslim tsjin de Egyptners, om't se har yn 'e striid ferlitten hiene en foar har flechte wiene.
48 En de bern fan Israel deaden op dizze wize ûnderweis fan 'e mannen fan Egypte, sawat twahûndert man.
49 En al de mannen fan Egypte seagen it kwea dat de bern fan Israel har oandien hiene, dat hiel Egypte wie tige bang foar de bern fan Israel, want se hiene har grutte macht sjoen, en dat net ien man fan har fallen wie.
50 Sa kamen al de bern fan Israel mei blydskip werom op harren wei nei Gosen, en de rest fan Egypte gie werom, elk man nei syn plak.

HAADSTIK 65

1 En it barde nei dizze dingen dat al de riedshearen fan Farao, de kening fan Egypte, en al de âldsten fan Egypte byinoar kamen en foar de kening kamen en har nei de grûn bûgden, en foar him sieten.
2 En de riedshearen en âldsten fan Egypte sprieken ta de kening en seine:
3 Sjoch, it folk fan 'e bern fan Israel is grutter en machtiger as wy, en jo witte al it kwea dat se ús ûnderweis oandien hawwe doe't wy weromkamen fan 'e striid.
4 En jo hawwe ek harren sterke macht sjoen, want dizze macht is harren fan harren foarâlden, want mar in pear mannen stiene op tsjin in folk sa talryk as it sân, en sloegen se oan 'e skerpte fan it swurd, en fan harsels is der net ien fallen, sadat as se talryk west hiene, se se dan folslein ferneatige hiene.
5 Jou ús no dêrom rie wat wy mei harren dwaan moatte, oant wy se stadichoan út ús midden ferneatigje, dat se net te talryk foar ús wurde yn it lân.
6 Want as de bern fan Israel yn it lân tanimme, sille se in hindernis foar ús wurde, en as der in oarloch útbrekt, sille se mei har grutte krêft ús fijân tsjin ús oanslute, en tsjin ús fjochtsje, ús út it lân ferneatigje en der weigean.
7 Doe antwurde de kening de âldsten fan Egypte en sei tsjin harren: Dit is it plan dat wy tsjin Israel oanret hawwe, dêr't wy net fan ôfwykje sille,
8 Sjoch, yn it lân binne Pitom en Rameses, stêden dy't net fersterke binne tsjin 'e striid, it past by jo en ús om se te bouwen en te fersterkjen.
9 Gean no dêrom ek, en hannelje slûchslim tsjin harren, en rop in stim út yn Egypte en yn Gosen op befel fan 'e kening, sizzende:
10 Jimme allegearre, mannen fan Egypte, Gosen, Patros en al harren ynwenners! de kening hat ús opdracht jûn om Pitom en Rameses te bouwen en se te fersterkjen foar de striid; wa't ûnder jimme, út hiel Egypte, út 'e bern fan Israel en út al de ynwenners fan 'e stêden, ree is om mei ús te bouwen, sil elk syn lean deistich krije op befel fan 'e kening; gean dus earst en doch slûchslim, en sammelje jimsels en kom nei Pitom en Rameses om te bouwen.
11 En wylst jo oan it bouwen binne, lit dan alle dagen in útrop fan dizze soarte dwaan yn hiel Egypte op befel fan 'e kening.

12 En as guon fan 'e bern fan Israel mei jo komme om te bouwen, moatte jo har in pear dagen deis har lean jaan.
13 En nei't se mei jimme boud hawwe foar harren deistige lean, sleep jimmesels dan deistich ien foar ien yn it geheim fan harren ôf, en dan sille jimme opstean en harren taakmasters en amtners wurde, en jimme sille harren dêrnei sûnder lean bouwe litte, en as se wegerje, twinge se dan mei al jimme macht om te bouwen.
14 En as jo dit dogge, sil it goed wêze foar ús om ús lân te fersterkjen tsjin 'e bern fan Israel, want fanwegen de wurgens fan it bouwen en it wurk sille de bern fan Israel ôfnimme, om't jo har dei nei dei fan har froulju beroofje sille.
15 En al de âldsten fan Egypte hearden de rie fan 'e kening, en de rie like goed yn harren eagen en yn 'e eagen fan 'e tsjinstfeinten fan Farao, en yn 'e eagen fan hiel Egypte, en sy diene neffens it wurd fan 'e kening.
16 En al de tsjinstfeinten gongen fuort fan 'e kening, en hja lieten in útrop dwaan yn hiel Egypte, yn Takpankes en yn Gosen, en yn al de stêden dy't om Egypte hinne leinen, sizzende:
17 Jimme hawwe sjoen wat de bern fan Esau en Ismaël ús oandien hawwe, dy't tsjin ús yn 'e oarloch kamen en ús ferneatigje woene.
18 No, dêrom joech de kening ús it befel om it lân te fersterkjen, de stêden Pitom en Rameses te bouwen, en se te fersterkjen foar de striid, as se wer tsjin ús komme soene.
19 Wa't fan jimme út hiel Egypte en út 'e bern fan Israel mei ús komme sil om te bouwen, dy sil syn deistige lean fan 'e kening krije, lykas syn befel oan ús is.
20 Doe't Egypte en al de bern fan Israel alles hearden wat de tsjinstfeinten fan Farao sein hiene, kamen der út 'e Egyptners en de bern fan Israel om te bouwen mei de tsjinstfeinten fan Farao, Pitom en Rameses, mar gjinien fan 'e bern fan Levi kaam mei harren bruorren om te bouwen.
21 En al de tsjinstfeinten fan Farao en syn foarsten kamen earst mei bedroch om te bouwen mei hiel Israel as deistige arbeiders, en se joegen Israel har deistige lean yn it begjin.
22 En de tsjinstfeinten fan Farao bouden mei hiel Israel, en wiene in moanne lang dwaande mei dat wurk mei Israel.
23 En oan 'e ein fan 'e moanne begûnen al de tsjinstfeinten fan Farao har alle dagen yn it geheim werom te lûken fan it folk fan Israel.
24 En Israel gie doe troch mei it wurk, mar se krigen doe har deistige lean, om't guon fan 'e mannen fan Egypte doe noch mei Israel oan it wurk wiene; dêrom joegen de Egyptners Israel har lean yn dy dagen, sadat sy, de Egyptners, har meiwurkers, ek it lean foar har arbeid krije koene.
25 En nei in jier en fjouwer moannen wiene alle Egyptners fuortgien fan 'e bern fan Israel, sadat de bern fan Israel allinnich oerbleaune om mei it wurk dwaande te wêzen.
26 En nei't alle Egyptners har fan 'e bern fan Israel weromlutsen hiene, kamen se werom en waarden ûnderdrukkers en amtners oer har, en guon fan harren stiene oer de bern fan Israel as taakmasters, om fan har alles te ûntfangen wat se har joegen foar it lean fan har arbeid.
27 En de Egyptners diene op dizze wize mei de bern fan Israel dei oan dei, om har te pine yn har wurk.
28 En al de bern fan Israel wiene allinnich dwaande mei it arbeid, en de Egyptners joegen fan dy tiid ôf gjin lean oan 'e bern fan Israel.
29 En doe't guon fan 'e mannen fan Israel wegere te wurkjen fanwegen it lean dat har net jûn waard, doe ûnderdrukten de belestingynspekteurs en de tsjinstfeinten fan Farao har en sloegen har mei swiere slagen, en twongen har mei geweld werom te gean, om mei har bruorren te wurkjen; sa diene al de Egyptners mei de bern fan Israel al dy dagen.
30 En al de bern fan Israel wiene tige bang foar de Egyptners yn dizze saak, en al de bern fan Israel kamen werom en wurken allinnich sûnder betelling.
31 En de bern fan Israel bouden Pitom en Rameses, en al de bern fan Israel diene it wurk, guon makken stiennen, en guon bouden, en de bern fan Israel bouden en fersterken it hiele lân fan Egypte en syn muorren, en de bern fan Israel wiene jierrenlang dwaande mei it wurk, oant de tiid kaam dat de Heare oan harren tocht en harren út Egypte brocht.
32 Mar de bern fan Levi wiene net dwaande mei it wurk mei harren bruorren fan Israel, fan it begjin ôf oant de dei dat se út Egypte útgongen.
33 Want al de bern fan Levi wisten dat de Egyptners al dizze wurden mei bedroch tsjin 'e Israëliten sprutsen hiene, dêrom hâlden de bern fan Levi har ôf om mei harren bruorren oan it wurk te kommen.
34 En de Egyptners hawwe har der net oan wijd om de bern fan Levi dêrnei oan it wurk te litten, om't se yn it begjin net by harren bruorren west hiene, dêrom lieten de Egyptners har allinnich.
35 En de hannen fan 'e mannen fan Egypte waarden mei oanhâldende hurdens rjochte tsjin 'e bern fan Israel yn dat wurk, en de Egyptners twongen de bern fan Israel mei hurdens te wurkjen.
36 En de Egyptners ferbitterden it libben fan 'e bern fan Israel mei hurd wurk, yn mortier en stiennen, en ek yn allerhanne wurk op it fjild.
37 En de bern fan Israel neamden Melol, de kening fan Egypte, "Meror, kening fan Egypte," om't de Egyptners yn syn dagen har libben ferbittere hiene mei allerhanne wurk.
38 En al it wurk dêr't de Egyptners de bern fan Israel mei dwaande holden, diene se mei swierrichheid, om de bern fan Israel te pleagjen, mar hoe mear se har pleagen, hoe mear se tanommen en groeiden, en de Egyptners wiene fertrietlik fanwegen de bern fan Israel.

HAADSTIK 66

1 Yn dy tiid stoar Hadad, de soan fan Bedad, de kening fan Edom, en Samla út Mesreka, út it lân fan 'e bern fan it Easten, regearre yn syn plak.
2 Yn it trettjinde jier fan 'e regearing fan Farao, de kening fan Egypte, dat wie it hûndertfiifentweintichste jier fan 'e Israëliten dy't nei Egypte delgongen, hie Samla achttjin jier oer Edom regearre.
3 En doe't er regearre, luts er syn legers út om te gean en te fjochtsjen tsjin Sefo, de soan fan Elifas, en de bern fan Kittim, om't se oarloch fierd hiene tsjin Angeas, kening fan Afrika, en se ferneatigen syn hiele leger.
4 Mar hy ûnderhannele him net, want de bern fan Ezau hâlden him tsjin en seinen: Hy wie harren broer. Dêrom

lústere Samla nei de stim fan 'e bern fan Ezau en kearde mei al syn leger werom nei it lân Edom, en gie net fierder om te fjochtsjen tsjin Sefo, de soan fan Elifas.
5 En Farao, de kening fan Egypte, hearde dit wurd, sizzende: Samla, de kening fan Edom, hat besletten om tsjin de bern fan Kittim te fjochtsjen, en dêrnei sil hy komme om tsjin Egypte te fjochtsjen.
6 Doe't de Egyptners dit hearden, fergrutten se de arbeid fan 'e bern fan Israel, sadat de Israëliten har net dwaan soene lykas se har dien hawwe yn har oarloch mei de bern fan Esau yn 'e dagen fan Hadad.
7 Doe seine de Egyptners tsjin de bern fan Israel: Hastje jimme wurk en meitsje jimme taak ôf en fersterkje it lân, dat de bern fan Esau, jimme bruorren, net tsjin ús komme om te fjochtsjen, want om jimme sille se tsjin ús komme.
8 En de bern fan Israel diene it wurk fan 'e mannen fan Egypte dei nei dei, en de Egyptners ûnderdrukten de bern fan Israel om har yn it lân te ferminderjen.
9 Mar doe't de Egyptners de arbeid fan 'e bern fan Israel fergrutten, sa namen de bern fan Israel ta en fermannichfâldigen se har, en hiel Egypte waard fol mei de bern fan Israel.
10 En yn it hûndertfiifentweintichste jier fan 'e delgong fan Israel nei Egypte, seagen al de Egyptners dat harren advys tsjin Israel net slagge, mar dat se tanommen en groeiden, en it lân Egypte en it lân Gosen waarden fol mei de bern fan Israel.
11 Doe kamen al de âldsten fan Egypte en syn wizen foar de kening en bûgden har foar him en gienen foar him sitten.
12 En al de âldsten fan Egypte en de wizen dêrfan seine tsjin de kening: Mei de kening ivich libje; jo hawwe ús de rie jûn tsjin de bern fan Israel, en wy hawwe mei har dien neffens it wurd fan 'e kening.
13 Mar yn ferhâlding ta de tanimming fan 'e arbeid sa nimme se ta en groeie se yn it lân, en sjuch, it hiele lân is fol mei harren.
14 No dêrom, ús hear en kening, de eagen fan hiel Egypte binne op jo rjochte om har mei jo wiisheid advys te jaan, wêrtroch't se Israel oerwinne kinne om har te ferneatigjen of har út it lân te ferminderjen; en de kening antwurde har en sei: Jou jimme advys yn dizze saak, dat wy witte kinne wat wy mei har dwaan moatte.
15 En in amtner, ien fan 'e riedslju fan 'e kening, waans namme Job wie, út Mesopotamië, yn it lân Us, antwurde de kening en sei:
16 As it de kening goedfynt, lit him dan de rie fan syn tsjinner harkje; en de kening sei tsjin him: Sprek.
17 En Job spriek foar de kening, de foarsten en foar al de âldsten fan Egypte, sizzende:
18 Sjoch, de rie fan 'e kening dy't er earder advisearre hat oangeande it wurk fan 'e bern fan Israel is tige goed, en jo moatte net foar altyd fan harren ôfnimme dy't wurkje.
19 Mar dit is de ried dy't jo krije, wêrmei jo se ferminderje kinne, as it de kening goed fynt om se te pleagjen.
20 Sjoch, wy hawwe al lang eangst foar oarloch, en wy seine: As Israel fruchtber wurdt yn it lân, sille se ús út it lân ferdriuwe as der oarloch komt.
21 As it de kening goedfynt, lit der dan in keninklik beslút útgean, en lit it skreaun wurde yn 'e wetten fan Egypte dat net weromlutsen wurde kin, dat elk manlik bern dat berne wurdt by de Israëliten, syn bloed op 'e grûn ferspild wurde moat.
22 En troch dit te dwaan, as alle manlike bern fan Israel stoarn binne, sil it kwea fan har oarloggen ophâlde; lit de kening dat dwaan en alle Hebriuwske vroedfroulju helje en har yn dizze saak opdracht jaan om it út te fieren; sa behaagde de kening en de foarsten it ding, en de kening die neffens it wurd fan Job.
23 En de kening liet de Hebrieuske vroedfroulju roppen wurde, wêrfan de iene Sefra hiet, en de oare Pua.
24 En de vroedfroulju kamen foar de kening, en stiene foar him.
25 Doe sei de kening tsjin harren: As jimme it amt fan in ferloskundige by de Hebriuwske froulju dogge, en jimme sjogge se op 'e krukken, as it in soan is, dan moatte jimme him deadzje, mar as it in dochter is, dan mei sy libje.
26 Mar as jimme dit net dogge, dan sil ik jimme en al jimme huzen mei fjoer ferbaarne.
27 Mar de vroedfroulju frezen God en harkje net nei de kening fan Egypte noch nei syn wurden, en as de Hebrieuske froulju by de vroedfrou in soan of dochter brochten, dan die de vroedfrou alles wat nedich wie foar it bern en liet it libje; sa diene de vroedfroulju al dy dagen.
28 En dit waard de kening ferteld, en hy stjoerde en rôp de vroedfroulju en sei tsjin har: Wêrom hawwe jimme dit dien en de bern yn libben litten?
29 En de vroedfroulju antwurden en sprieken mei-inoar foar de kening en seine:
30 Lit de kening net tinke dat de Hebrieuske froulju binne as de Egyptyske froulju, want al de bern fan Israel binne sûn, en foardat de frouwe by har komt, hawwe se al bern krigen, en wat ús, jo tsjinstfammen, oanbelanget, al in protte dagen hat gjin Hebrieuske frou op ús berne, want al de Hebrieuske froulju binne har eigen frouwe, om't se sûn binne.
31 En Farao hearde harren wurden en leaude harren yn dizze saak, en de vroedfroulju gongen fuort fan 'e kening, en God die goed mei harren, en it folk fermannichfâldige en waard tige grut.

HAADSTIK 67

1 Der wie in man yn it lân Egypte út it sied fan Levi, waans namme Amram wie, de soan fan Kehath, de soan fan Levi, de soan fan Israel.
2 En dizze man gyng hinne en naam in frou, nammentlik Jochebed, de dochter fan Levi, de suster fan syn heit, en sy wie hûndertseisentweintich jier âld, en hy kaam by har.
3 En de frou waard swier en krige in dochter, en sy neamde har Mirjam, om't de Egyptners yn dy dagen it libben fan 'e bern fan Israel ferbittere hiene.
4 En hja waard wer swier en krige in soan en hja neamde him Aäron, hwent yn 'e dagen fan har swangerskip begon Farao it bloed fan 'e manlike bern fan Israel te ferjitten.
5 Yn dy dagen stoar Sefo, de soan fan Elifas, de soan fan Esau, kening fan Kittim, en Janeas regearre yn syn plak.
6 En de tiid dat Sefo oer de bern fan Kittim regearre hat, wie fyftich jier, en hy stoar en waard begroeven yn 'e stêd Nabna yn it lân fan Kittim.
7 En Janeas, ien fan 'e machtige mannen fan 'e bern fan Kittim, regearre nei him en hy regearre fyftich jier.

8 En it wie nei de dea fan 'e kening fan Kittim dat Bileam, de soan fan Beor, flechte út it lân Kittim, en hy gyng en kaam nei Egypte ta Farao, de kening fan Egypte.
9 En Farao ûntfong him mei grutte eare, want hy hie fan syn wiisheid heard, en hy joech him kado's en makke him ta riedsman, en ferhearlike him.
10 En Bileam wenne yn Egypte, yn eare by al de eallju fan 'e kening, en de eallju priizgen him, om't se allegearre syn wiisheid leare woene.
11 En yn it hûndert en tritichste jier fan Israels delgong nei Egypte, dreamde Farao dat hy op syn keninklike troan siet, en hy tilde syn eagen op en seach in âld man foar him stean, en der wiene weegskalen yn 'e hannen fan' e âld man, sokke weegskalen as dy't troch keaplju brûkt wurde.
12 En de âldman naam de weegskaal en hong dy foar Farao op.
13 En de âldman naam al de âldsten fan Egypte en al syn eallju en grutte mannen, en hy bûn se byinoar en sette se yn ien skaal.
14 En hy naam in molkbokje en die it yn 'e oare weachskaal, en it bokje wie oer alles hinne.
15 En Farao wie fernuvere oer dit skriklike fisioen, wêrom't it geit boppe alles soe wêze, en Farao waard wekker en sjuch, it wie in dream.
16 En Farao stie moarns betiid op en rôp al syn tsjinstfeinten en fertelde harren de dream, en de mannen waarden tige bang.
17 En de kening sei tsjin al syn wizen: Lit jimme de dream dy't ik dreamd haw útlizze, dat ik him witte mei.
18 En Bileam, de soan fan Beor, antwurde de kening en sei tsjin him: Dit betsjut neat oars as in grut kwea dat yn 'e lêste dagen oer Egypte komme sil.
19 Want in soan sil oan Israel berne wurde, dy't hiel Egypte en syn ynwenners ferneatigje sil, en de Israëliten mei in machtige hân út Egypte liede sil.
20 No dêrom, o kening, nim rie oer dizze saak, dat jo de hope fan 'e bern fan Israel en har ferwachting ferneatigje, foardat dit kwea oer Egypte ûntstiet.
21 Doe sei de kening tsjin Bileam: En wat sille wy mei Israel dwaan? Wiswier hawwe wy earst op in bepaalde wize tsjin har rieplachte en koene se net oerwinne.
22 Jou jimme no dêrom ek advys tsjin harren, sadat wy harren oerwinne kinne.
23 En Bileam antwurde de kening en sei: Stjoer no en rop dyn twa riedshearen, en wy sille sjen wat harren advys oer dizze saak is en dêrnei sil dyn tsjinner sprekke.
24 Doe stjoerde de kening syn twa riedslju, Rehuël, de Midianyt, en Job, de Uzyt, en sy kamen en gienen foar de kening sitten.
25 Doe sei de kening tsjin harren: Sjoch, jimme hawwe beide de dream heard dy't ik dreamd haw, en de útlis dêrfan; jou no dêrom rie en wit en sjoch wat der mei de bern fan Israel dien wurde moat, sadat wy har oerwinne kinne, foardat har kwea tsjin ús opkomt.
26 En Rehuël, de Midianyt, antwurde de kening en sei: Mei de kening libje, mei de kening libje foar ivich.
27 As it de kening goed fynt, mei er dan ophâlde mei de Hebreeërs en se ferlitte, en mei er syn hân net tsjin harren útstekke.
28 Want dit binne dejingen dy't de Heare yn âlde tiden útkeazen hat, en dy't Hy as lot fan syn erfskip naam út al de folken fan 'e ierde en de keningen fan 'e ierde; en wa is der dy't syn hân straffeloos tsjin harren útstekt, oer wa't harren God net wreke is?
29 Jo witte wis dat doe't Abraham nei Egypte gie, Farao, de eardere kening fan Egypte, syn frou Sara seach en har ta frou naam, om't Abraham sei: Sy is myn suster, om't er bang wie dat de mannen fan Egypte him deadzje soene fanwegen syn frou.
30 En doe't de kening fan Egypte Sara meinommen hie, sloech God him en syn húshâlding mei swiere pleagen, oant Hy Abraham syn frou Sara weromjûn hie, doe waard hy genêzen.
31 En Abimelech, de Geraryt, kening fan 'e Filistinen, strafte God fanwegen Sara, de frou fan Abraham, troch elke memmekoaze te sluten, fan minske oant bist.
32 Doe't harren God yn in dream fan 'e nacht by Abimelech kaam en him ferskrekke, om Sara, dy't er nommen hie, oan Abraham werom te jaan, en dêrnei waarden alle minsken fan Gerar straft fanwegen Sara, en Abraham bea ta syn God foar harren, en Hy liet him ferheare, en Hy genêsde harren.
33 En Abimelech freze al dit kwea dat him en syn folk oerkommen wie, en hy gie werom nei Abraham, syn frou Sara, en joech him mei har in protte kado's.
34 Sa die Hy ek mei Izaäk doe't Hy him út Gerar ferdreaun hie, en God hie wûnderbaarlike dingen mei him dien, dat alle wetterlopen fan Gerar útdroege waarden, en har fruchtbere beammen gjin frucht droegen.
35 Oant Abimelech fan Gerar, en Ahuzath, ien fan syn freonen, en Pichol, de oerste fan syn leger, nei him ta kamen en se bûgden en bûgden foar him nei de grûn.
36 En hja fregen him om foar harren te smeekjen, en hy bea ta de Heare foar harren, en de Heare liet him freegje en hy genêsde harren.
37 Ek Jakob, de gewoane man, waard troch syn yntegriteit rêden út 'e hân fan syn broer Esau, en út 'e hân fan Laban de Syriër, de broer fan syn mem, dy't syn libben socht hie; allyksa út 'e hân fan al de keningen fan Kanaän dy't tsjin him en syn bern byinoar kommen wiene om har te ferneatigjen, en de Heare rêde har út har hannen, dat se har tsjin har kearden en har sloegen, want wa hie ea syn hân tsjin har útstekt sûnder straf?
38 Wiswier hat Farao de eardere, de heit fan dyn heit, Jozef, de soan fan Jakob, boppe al de foarsten fan it lân Egypte ferheven, doe't er syn wiisheid seach, want troch syn wiisheid rêde er alle ynwenners fan it lân fan 'e hongersneed.
39 Dêrnei befel er Jakob en syn bern om nei Egypte te kommen, sadat troch harren deugd it lân Egypte en it lân Gosen fan 'e hongersneed rêden wurde koene.
40 No den, as it goed liket yn jo eagen, hâld dan op mei it ferneatigjen fan 'e bern fan Israel, mar as it net jo wil is dat se yn Egypte wenje, stjoer se dan hjir wei, dat se nei it lân Kanaän geane meie, it lân dêr't har foarâlden as frjemdlingen taholden hawwe.
41 Doe't Farao de wurden fan Jetro hearde, waard er tige lilk op him, sadat er mei skamte opstie fan 'e kening ôf, en nei Midian, syn lân, gie en Jozefs stôk meinaam.
42 Doe sei de kening tsjin Job, de Uzyt: Wat seitstû Job, en wat is dyn advys oangeande de Hebreeërs?

43 Doe sei Job tsjin de kening: Sjoch, al de ynwenners fan it lân binne yn dyn macht, lit de kening dwaan wat it goed fynt yn syn eagen.
44 Doe sei de kening tsjin Bileam: Wat sizstû, Bileam, sprek dyn wurd, dat wy it hearre meie.
45 En Bileam sei tsjin de kening: Fan alles dat de kening tsjin de Hebreeërs riede hat, sille se rêden wurde, en de kening sil har mei gjin ried oerwinne kinne.
46 Want as jo tinke har te ferminderjen troch it flammende fjoer, kinne jo har net oerwinne, want har God hat Abraham, har heit, wis rêden út Ur fan 'e Chaldeeërs; en as jo tinke har te ferneatigjen mei in swurd, is Izaäk, har heit, der wis fan rêden, en in ram is yn syn plak set.
47 En as jo tinke om har mei swiere en swiere arbeid te ferminderjen, sille jo sels hjiryn net slagje, want harren heit Jakob tsjinne Laban mei allerhanne swiere arbeid, en hy hie foarspoed.
48 No dêrom, o kening, harkje nei myn wurden, want dit is de rie dy't tsjin harren rieden is, wêrmei't jo oer harren oerwinne sille, en wêrfan jo net ôfwike moatte.
49 As it de kening goedfalt, lit him dan befelje dat al har bern dy't fan dizze dei ôf berne wurde sille, yn it wetter smiten wurde, want hjirmei kinne jo har namme útwiskje, want gjinien fan har, noch fan har heiten, is op dizze manier beproefd.
50 Doe hearde de kening de wurden fan Bileam, en it wurd wie goed foar de kening en de foarsten, en de kening die neffens it wurd fan Bileam.
51 En de kening joech opdracht om in proklamaasje út te jaan en in wet oan te nimmen yn hiel Egypte, sizzende: Elk manlik bern dat fan hjoed ôf by de Hebreeërs berne wurdt, sil yn it wetter smiten wurde.
52 Doe rôp Farao al syn tsjinstfeinten en sei: Gean no en sykje troch it hiele lân Gosen dêr't de bern fan Israel binne, en soargje derfoar dat elke soan dy't berne wurdt by de Hebreeërs yn 'e rivier smiten wurdt, mar elke dochter moatte jo yn libben litte.
53 Doe't de bern fan Israel dit hearden dat Farao befel hie om har manlike bern yn 'e rivier te smiten, skieden guon fan it folk har fan har froulju ôf en oaren hâlden har oan.
54 En fan dy dei ôf, doe't de tiid fan 'e befalling oankaam foar dy froulju fan Israel dy't by har manlju bleaun wiene, gongen se nei it fjild om dêr te berte, en se berteden yn it fjild, en lieten har bern op it fjild achter en gongen werom nei hûs.
55 En de Heare, dy't harren foarâlden sward hie om harren te fermannichfâldigjen, stjoerde ien fan syn tsjinstingel dy't yn 'e himel binne om elk bern yn wetter te waskjen, it te salven en te wikkeljen en twa glêde stiennen yn 'e hannen te jaan, dêr't it út ien molke sûge en út 'e oare huning, en hy liet syn hier oant de knibbels groeie, wêrtroch't it himsels bedekke koe; om it te treasten en deroan te hingjen, troch syn meilijen mei it.
56 En doe't God meilijen mei harren hie en winske hie om harren te fermannichfâldigjen op it oerflak fan it lân, joech Hy syn ierde opdracht om harren te ûntfangen en dêryn te bewarjen oant de tiid dat se opgroeiden, wêrnei't de ierde syn mûle iepene en harren útspuide en se kamen út 'e stêd lykas it krûd fan 'e ierde en it gers fan it bosk, en se gongen werom, elk nei syn famylje en nei it hûs fan syn heit, en se bleauwen by harren.
57 En de bern fan 'e bern fan Israel wiene op 'e ierde as it krûd fan it fjild, troch Gods genede oan harren.
58 Doe't al de Egyptners dit seagen, gongen se út, elk nei syn lân mei syn jok oksen en syn ploechsjier, en se ploegen it om lykas men it lân ploegt by it siedzjen.
59 En doe't se ploegen, koene se de bern fan 'e bern fan Israel gjin sear dwaan, dat it folk naam ta en waard tige grut.
60 En Farao joech syn amtners alle dagen opdracht om nei Gosen te gean om de poppen fan 'e bern fan Israel te sykjen.
61 En doe't se ien socht en fûn hiene, namen se it mei geweld út 'e boarst fan syn mem en smieten it yn 'e rivier, mar it famke lieten se by syn mem; sa diene de Egyptners al dy dagen mei de Israëliten.

HAADSTIK 68

1 En it wie yn dy tiid dat de geast fan God oer Mirjam wie, de dochter fan Amram, de suster fan Aäron, en sy gyng út en profetearre oer it hûs en sei: Sjoch, dizze kear sil ús in soan berne wurde fan myn heit en mem, en hy sil Israel rêde út 'e hannen fan Egypte.
2 Doe't Amram de wurden fan syn dochter hearde, gie er hinne en naam syn frou mei nei hûs, nei't er har fuortdreaun hie op 'e tiid dat Farao befel joech dat alle manlike bern fan it hûs fan Jakob yn it wetter smiten wurde soene.
3 Doe naam Amram syn frou Jochebed, trije jier nei't er har fuortdreaun hie, en hy kaam by har en sy waard swier.
4 En oan 'e ein fan sân moannen nei har ûntfinzenis krige se in soan, en it hiele hûs waard fol mei grut ljocht lykas it ljocht fan 'e sinne en moanne op 'e tiid dat se skynden.
5 En doe't de frou it bern seach dat it moai en noflik wie om te sjen, ferburgen se it trije moannen yn in binnenkeamer.
6 Yn dy dagen spanden de Egyptners in gearspanning op om alle Hebreeërs dêr te ferneatigjen.
7 En de Egyptyske froulju gongen nei Gosen, dêr't de bern fan Israel wiene, en hja droegen harren jongen op 'e skouders, harren poppen dy't noch net prate koene.
8 En yn dy dagen, doe't de froulju fan 'e bern fan Israel berne, hie elke frou har soan ferburgen foar de Egyptners, sadat de Egyptners neat witte soene fan har berte en har net út it lân ferneatigje soene.
9 En de Egyptyske froulju kamen nei Gosen en har bern dy't net prate koenen, wiene op har skouders, en doe't in Egyptyske frou yn it hûs fan in Hebriuwske frou kaam, begûn har poppe te gûlen.
10 En doe't it rôp, antwurde it bern dat yn 'e binnenkeamer wie, en de Egyptyske froulju gongen derhinne en fertelden it yn it hûs fan Farao.
11 En Farao stjoerde syn amtners om de bern te heljen en se te deadzjen; sa diene de Egyptners al dy dagen mei de Hebriuwske froulju.
12 En it wie yn dy tiid, sawat trije moannen nei't Jochebed har soan ferburgen hie, dat it ding bekend waard yn it hûs fan Farao.
13 En de frou hastige har om har soan mei te nimmen foardat de amtners kamen, en se naam foar him in kiste fan biezen, en bestrooi it mei slyk en mei pik, en lei it bern dêryn, en se lei it yn 'e stiennen oan 'e râne fan 'e rivier.

14 En syn suster Mirjam stie fan fierren ôf om te witten wat der mei him dien wurde soe, en wat der fan har wurden wurde soe.
15 En God stjoerde yn dy tiid in ferskriklike hjitte út yn it lân Egypte, dy't it fleis fan 'e minske ferbaarnde lykas de sinne yn syn omrin, en it ûnderdrukte de Egyptners tige.
16 En al de Egyptners gongen del om yn 'e rivier te baden, fanwegen de ferterende hjitte dy't har fleis ferbaarnde.
17 En Bathia, de dochter fan Farao, gie ek om te baden yn 'e rivier, fanwegen de ferterende hjitte, en har fammen rûnen oan 'e rivierkant, en al de froulju fan Egypte ek.
18 En Bathia sloech har eagen op nei de rivier, en sy seach de arke op it wetter, en stjoerde har faam om it te heljen.
19 En hja iepene it en seach it bern, en sjuch, it poppe gûlde, en hja hie meilijen mei him, en hja sei: Dit is ien fan 'e Hebrieuske bern.
20 En al de froulju fan Egypte dy't oan 'e rivier rûnen, woenen him sûgje, mar hy woe net sûgje, want dit wie fan 'e Heare, om him werom te jaan oan 'e boarst fan syn mem.
21 En Mirjam, syn suster, wie yn dy tiid ûnder de Egyptyske froulju oan 'e rivierkant, en sy seach dit ding en sei tsjin Farao's dochter: Sil ik gean en in ferpleechster út 'e Hebrieuske froulju helje, dat sy it bern foar dy boarstfiedzje kin?
22 En de dochter fan Farao sei tsjin har: Gean, en de jonge frou gie hinne en rôp de mem fan it bern.
23 Doe sei de dochter fan Farao tsjin Jochebed: Nim dit bern mei en sûgje it foar my, en ik sil dy dyn lean betelje, twa sikkels sulver deis; en de frou naam it bern en sûge it.
24 En nei twa jier, doe't it bern grut waard, brocht se him nei de dochter fan Farao, en hy wie foar har as in soan, en se neamde him Mozes, want se sei: Omdat ik him út it wetter lutsen haw.
25 En syn heit Amram neamde him Chabar, want hy sei: It wie foar him dat hy omgie mei syn frou dy't hy ôfwiisd hie.
26 En Jochebed, syn mem, neamde him Jekutiël, want, sei se, ik haw op him hope by de Almachtige, en God hat him my weromjûn.
27 En Mirjam, syn suster, neamde him Jered, want sy gie him efternei nei de rivier om te witten wat syn ein wêze soe.
28 En syn broer Aäron neamde him Abi Zanuch, en sei: Myn heit hat myn mem ferlitten en is om syn wille nei har weromkommen.
29 En Kehath, de heit fan Amram, neamde him Abigdor, om't God om syn wille de breuk fan it hûs fan Jakob wer goedmakke hie, sadat se har manlike bern net mear yn it wetter smite koene.
30 En harren ferpleechster neamde him Abi Socho, en sei: Yn syn tabernakel wie hy trije moannen ferburgen, fanwegen de bern fan Ham.
31 En hiel Israel neamde him Semaja, de soan fan Netanel, want se seinen: Yn syn dagen hat God harren gjalpen heard en harren rêden fan harren ûnderdrukkers.
32 En Mozes wie yn it hûs fan Farao, en wie foar Bathia, de dochter fan Farao, as in soan, en Mozes groeide op ûnder de bern fan 'e kening.

HAADSTIK 69

1 En de kening fan Edom stoar yn dy dagen, yn it achttjinde jier fan syn regearing, en waard begroeven yn syn timpel dy't er foar himsels boud hie as syn keninklike residinsje yn it lân Edom.
2 En de bern fan Ezau stjoerden nei Petor, dat oan 'e rivier leit, en hja hellen dêr wei in jonge man mei moaie eagen en in moai uterlik, waans namme Saul wie, en hja makken him kening oer har yn it plak fan Samla.
3 En Saul regearre fjirtich jier oer al de bern fan Ezau yn it lân Edom.
4 Doe't Farao, de kening fan Egypte, seach dat de ried dy't Bileam oangeande de bern fan Israel advisearre hie, net slagge wie, mar dat se dochs fruchtber wiene, fermannichfâldige en tanommen yn hiel Egyptelân,
5 Doe joech Farao yn dy dagen befel dat der in útrop dien wurde moast oan hiel Egypte oan 'e bern fan Israel, sizzende: Nimmen mei wat fan syn deistige arbeid ferminderje.
6 En de man dy't tekoart komt yn syn arbeid dat er deistich docht, of it no mei mortier of mei stiennen is, dy jongste soan sil yn harren plak set wurde.
7 En de arbeid fan Egypte waard yn dy dagen sterker op 'e bern fan Israel, en sjuch, as ien stien tekoart wie foar ien syn deistige arbeid, namen de Egyptners syn jongste jonge mei geweld by syn mem, en setten him yn it gebou op it plak fan 'e stien dy't syn heit net mear hie.
8 En de mannen fan Egypte diene dat mei al de bern fan Israel, dei nei dei, al de dagen lang.
9 Mar de stam fan Levi wurke yn dy tiid net mei de Israëliten, harren bruorren, fan it begjin ôf, want de bern fan Levi wisten de slûchslimmens fan 'e Egyptners dy't se yn it earstoan tsjin 'e Israëliten brûkten.

HAADSTIK 70

1 En yn it tredde jier nei de berte fan Mozes siet Farao oan in feestmiel, doe't de keninginne Alparanith oan syn rjochterhân siet en Bathia oan syn lofterhân, en de jonge Mozes lei op har boarst, en Bileam, de soan fan Beor, mei syn twa soannen, en al de foarsten fan it keninkryk sieten oan tafel yn it bywêzen fan 'e kening.
2 En de jonge strekte syn hân út op 'e holle fan 'e kening, en naam de kroan fan 'e holle fan 'e kening en sette dy op syn eigen holle.
3 En doe't de kening en de prinsen it wurk seagen dat de jonge dien hie, waarden de kening en de prinsen ferskrekke, en ien man útte syn fernuvering tsjin syn buorman.
4 En de kening sei tsjin de foarsten dy't foar him oan tafel sieten: Wat sizze jimme en wat sizze jimme, o jimme foarsten, yn dizze saak, en wat sil it oardiel oer de jonge wêze fanwegen dizze died?
5 En Bileam, de soan fan Beor, de tsjoender, antwurde foar de kening en de foarsten en sei: Tink derom, myn hear en kening, de dream dy't jo al in protte dagen lyn dreamd hawwe, en wat jo tsjinner jo útlein hat.
6 No, dit is in bern út 'e Hebrieuske bern, yn wa't de geast fan God is, en lit myn hear de kening net tinke dat dizze jonge dit sûnder kennis dien hat.
7 Want hy is in Hebrieuske jonge, en wiisheid en begryp binne by him, hoewol hy noch in bern is, en mei wiisheid hat hy dit dien en foar himsels it keninkryk Egypte keazen.
8 Want dit is de wize fan alle Hebreeërs om keningen en harren eallju te ferrifeljen, om al dizze dingen slûchslim te

dwaan, om de keningen fan 'e ierde en harren mannen te beven te meitsjen.
9 Wiswier witstû dat Abraham, harren heit, sa dien hat, dat er it leger fan Nimrod, de kening fan Babel, en Abimelech, de kening fan Gerar, bedrogen hat, en dat er it lân fan 'e bern fan Heth en al de keninkriken fan Kanaän yn besit naam hat.
10 En dat hy nei Egypte delgie en fan Sara, syn frou, sei: Sy is myn suster, om Egypte en har kening te mislieden.
11 Syn soan Izaäk die dat ek doe't er nei Gerar gie en dêr wenne, en syn krêft wie de oerhân tsjin it leger fan Abimelech, de kening fan 'e Filistinen.
12 Hy tocht der ek oer om it keninkryk fan 'e Filistinen te ferneatigjen, troch te sizzen dat Rebekka, syn frou, syn suster wie.
13 Jakob wie ek ferriedlik tsjin syn broer, en naam syn berterjocht en syn segen út syn hân.
14 Doe gie er nei Paddan-Aram, nei it hûs fan Laban, de broer fan syn mem, en naam mei slûchslimheid syn dochter, syn fee en alles wat er hie fan him ôf, en flechte fuort en gie werom nei it lân Kanaän, nei syn heit.
15 Syn soannen ferkochten harren broer Jozef, dy't nei Egypte gie en dêr in slaaf waard, en tolve jier lang yn 'e finzenis set waard.
16 Oant de eardere Farao dreamen dreamde, en him út 'e finzenis helle, en him ferheven boppe alle foarsten yn Egypte fanwegen syn útlis fan syn dreamen oan him.
17 En doe't God in hongersneed troch it lân brocht, liet Hy syn heit en al syn bruorren en it hiele húshâlden fan syn heit helje, en ûnderhold se sûnder priis of beleanning, en kocht de Egyptners as slaven.
18 No dêrom, myn hear kening, sjoch, dit bern is yn harren plak yn Egypte opstien, om te dwaan neffens harren dieden en om spot te driuwen mei elke kening, prins en rjochter.
19 As it de kening goedfynt, lit ús dan no syn bloed op 'e grûn ferjitte, dat er net opgroeit en it regear út jo hân nimt, en de hope fan Egypte net fergiet nei't er regearre hat.
20 En Bileam sei tsjin de kening: Lit ús ek al de rjochters fan Egypte en de wizen derfan roppe, en lit ús witte oft it deaoardiel dizze jonge takomt lykas jo sein hawwe, en dan sille wy him deadzje.
21 En Farao stjoerde en rôp al de wizen fan Egypte, en hja kamen foar de kening, en in ingel des Heare kaam ûnder harren, en hy wie as ien fan 'e wizen fan Egypte.
22 Doe sei de kening tsjin de wizen: Jimme hawwe wol heard wat dizze Hebrieuske jonge dy't yn 'e hûs is dien hat, en sa hat Bileam yn 'e saak oardiele.
23 Oardielje no ek jimmesels en sjoch wat de jonge te krijen hat foar de died dy't er begien hat.
24 En de ingel, dy't like as ien fan 'e wizen fan Farao, antwurde en sei as folget, foar al de wizen fan Egypte en foar de kening en de foarsten:
25 As it de kening goedfynt, lit de kening dan mannen stjoere dy't in onyxstien en in fjoerkoal foar him bringe sille, en dy foar it bern lizze sille, en as it bern syn hân útstekt en de onyxstien nimt, dan sille wy witte dat de jonge mei wiisheid alles dien hat wat er dien hat, en wy moatte him deadzje.
26 Mar as er syn hân útstekt nei de koal, dan sille wy witte dat er dit net mei kennis dien hat, en hy sil libje.
27 En it ding like goed yn 'e eagen fan 'e kening en de foarsten, en de kening die neffens it wurd fan 'e ingel fan 'e Heare.
28 En de kening joech opdracht om de onyxstien en de koal te bringen en foar Mozes te lizzen.
29 En hja setten de jonge foar har del, en de jonge besocht syn hân út te strekken nei de onyxstien, mar de ingel fan de Heare naam syn hân en lei dy op 'e koal, en de koal waard útdoofd yn syn hân, en hy tilde dy op en die dy yn syn mûle, en ferbaarnde in diel fan syn lippen en in diel fan syn tonge, en hy waard swier yn mûle en tonge.
30 En doe't de kening en de foarsten dit seagen, wisten se dat Mozes net mei wiisheid hannele hie troch de kroan fan 'e holle fan 'e kening ôf te nimmen.
31 Dat de kening en de foarsten hâlden har derfan ôf om it bern te deadzjen, dat Mozes bleau yn it hûs fan Farao en groeide op, en de Heare wie mei him.
32 En wylst de jonge yn it hûs fan 'e kening wie, wie er yn in pears gewaad klaaid en hy groeide op ûnder de bern fan 'e kening.
33 En doe't Mozes opgroeide yn it hûs fan 'e kening, beskôge Bathia, de dochter fan Farao, him as in soan, en it hiele húshâlden fan Farao eare him, en al de mannen fan Egypte wiene bang foar him.
34 En hy gyng alle dagen út en kaam yn it lân Gosen, dêr't syn bruorren, de bern fan Israel, wiene, en Mozes seach harren alle dagen yn koartheid fan sykheljen en swiere arbeid.
35 En Mozes frege harren en sei: Wêrom wurdt jimme dizze arbeid dei nei dei oplein?
36 En hja fertelden him alles wat har oerkommen wie, en al de geboaden dy't Farao har oplein hie foar syn berte.
37 En hja fertelden him al de rieden dy't Bileam, de soan fan Beor, tsjin harren riede hie, en wat hy ek tsjin him riede hie om him te deadzjen doe't hy de kroan fan 'e kening fan syn holle naam hie.
38 Doe't Mozes dizze dingen hearde, waard syn lilkens op Bileam ûntstoken, en hy besocht him te deadzjen, en hy lei him dei oan dei yn in hinderlaag.
39 En Bileam wie bang foar Mozes, en hy en syn twa soannen stiene op en gongen út Egypte, en se flechten en joegen har sielen oer en gongen nei it lân Kusj, nei Kikianus, de kening fan Kusj.
40 En Mozes wie yn it hûs fan 'e kening, út en yn, en de Heare joech him geunst yn 'e eagen fan Farao, en yn 'e eagen fan al syn tsjinstfeinten, en yn 'e eagen fan al it folk fan Egypte, en se hienen Mozes tige leaf.
41 Doe kaam de dei dat Mozes nei Gosen gie om syn bruorren te sjen, dat hy de bern fan Israel seach yn har lêsten en swiere arbeid, en Mozes waard fertrietlik om harren.
42 En Mozes gie werom nei Egypte en kaam yn it hûs fan Farao, en kaam foar de kening, en Mozes bûgde him foar de kening.
43 Doe sei Mozes tsjin Farao: Ik bid dy, myn hear, ik bin kommen om in lyts fersyk fan dy te freegjen; kear myn oantlit net mei lege hân ôf; en Farao sei tsjin him: Sprek.
44 Doe sei Mozes tsjin Farao: Lit dyn tsjinstfeinten, de bern fan Israel dy't yn Gosen binne, ien dei rêste fan harren arbeid.

45 En de kening antwurde Mozes en sei: Sjoch, ik haw dyn oantlit yn dizze saak opheft om dyn fersyk yn te willigjen.
46 En Farao joech opdracht om in proklamaasje út te jaan yn hiel Egypte en Gosen, sizzende:
47 Tsjin jimme, al jimme bern fan Israel, sa seit de kening: Seis dagen sille jimme jimme wurk dwaan en arbeidzje, mar op 'e sânde dei sille jimme rêste en gjin wurk dwaan; sa sille jimme al dy dagen dwaan, lykas de kening en Mozes, de soan fan Batja, befel hawwe.
48 En Mozes wie bliid oer dit ding dat de kening him jûn hie, en al de bern fan Israel diene lykas Mozes har befel hie.
49 Want dit wie fan 'e Heare oan 'e bern fan Israel, want de Heare wie begûn oan 'e bern fan Israel te tinken om har te rêden foar de wille fan har foarâlden.
50 En de Heare wie mei Mozes en syn rop gie troch hiel Egypte.
51 En Mozes waard grut yn 'e eagen fan al de Egyptners, en yn 'e eagen fan al de bern fan Israel, socht it goede foar syn folk Israel en spriek wurden fan frede oer har ta de kening.

HAADSTIK 71

1 Doe't Mozes achttjin jier âld wie, woe er syn heit en mem sjen en hy gie nei harren ta yn Gosen. Doe't Mozes tichtby Gosen kaam, kaam er op it plak dêr't de bern fan Israel oan it wurk wiene. Hy seach harren lêsten en seach in Egyptner ien fan syn Hebrieuske bruorren slaan.
2 Doe't de man dy't slein wie Mozes seach, rûn er nei him ta om help, want de man Mozes stie tige oansjoen yn it hûs fan Farao, en hy sei tsjin him: Myn hear, soargje foar my, dizze Egyptner kaam nachts by my thús, bûn my en kaam by myn frou yn myn oanwêzigens, en no siket er myn libben te nimmen.
3 Doe't Mozes dit kweade ding hearde, waard syn lilkens opljochte tsjin de Egyptner, en hy draaide him dizze kant út en de oare kant út, en doe't er seach dat dêr gjin man wie, sloech er de Egyptner en ferburgen him yn it sân, en rêde de Hebreeër út 'e hân fan him dy't him sloech.
4 En de Hebreeër gyng nei syn hûs, en Mozes gie werom nei syn hûs, en gyng út en kaam werom nei it hûs fan 'e kening.
5 En doe't de man weromkaam wie, tocht er deroer om syn frou te ferstjitten, want it wie net goed yn it hûs fan Jakob, dat in man by syn frou komme soe nei't se ûntreinige wie.
6 En de frou gyng hinne en fertelde it har bruorren, en de bruorren fan 'e frou sochten him te deadzjen, en hy flechte nei syn hûs en ûntkaam.
7 En op 'e twadde dei gie Mozes út nei syn bruorren, en seach, en sjuch, twa mannen wiene oan it rûzjen, en hy sei tsjin de goddeleaze: Wêrom slachstû dyn buorman?
8 En hy antwurde him en sei tsjin him: Wa hat dy ta in foarst en rjochter oer ús steld? Tinksto my te deadzjen lykassto de Egyptner fermoarde hast? En Mozes waard bang en sei: De saak is wis bekend?
9 Doe't Farao fan dizze saak hearde, joech hy opdracht om Mozes te deadzjen. Dêrom stjoerde God syn ingel, en hy ferskynde oan Farao yn 'e foarm fan in kaptein fan 'e liifwacht.
10 En de ingel fan de Heare naam it swurd út 'e hân fan 'e oerste fan 'e liifwacht, en naam syn holle dermei ôf, want it byld fan 'e oerste fan 'e liifwacht wie feroare yn it byld fan Mozes.
11 En de ingel fan de Heare pakte de rjochterhân fan Mozes fêst en fierde him út Egypte, en sette him bûten de grinzen fan Egypte, in ôfstân fan fjirtich dagen.
12 En Aäron, syn broer, bleau allinnich oer yn it lân Egypte, en hy profetearre tsjin de bern fan Israel en sei:
13 Sa seit de Heare, de God fan jimme foarâlden: Smyt fuort, elke man, de gruwelen fan syn eagen, en fersmoargje jimmesels net mei de ôfgoaden fan Egypte.
14 En de bern fan Israel kamen yn opstân en woene yn dy tiid net nei Aäron harkje.
15 En de Heare tocht deroan om har te ferneatigjen, as de Heare net tocht hie oan it ferbûn dat Hy mei Abraham, Izaäk en Jakob makke hie.
16 Yn dy dagen bleau de hân fan Farao swier tsjin 'e bern fan Israel, en hy ferpletterde en ûnderdrukte har oant de tiid dat God syn wurd útstjoerde en nei har omseach.

HAADSTIK 72

1 En it wie yn dy dagen dat der in grutte oarloch wie tusken de bern fan Kusj en de bern fan it Easten en Aram, en sy kamen yn opstân tsjin de kening fan Kusj yn waans hannen sy wiene.
2 Doe gie Kikianus, de kening fan Kusj, út mei al de bern fan Kusj, in folk sa talryk as it sân, en hy gie om te fjochtsjen tsjin Aram en de bern fan it easten, om har ûnderwurpen te meitsjen.
3 En doe't Kikianus derút gie, liet er Bileam de tsjoender, mei syn twa soannen, efter om de stêd te bewachtsjen, en de leechste soarte fan it folk fan it lân.
4 Dat Kikianus gie út nei Aram en de bern fan it easten, en hy focht tsjin harren en sloech harren, en se foelen allegear ferwûne del foar Kikianus en syn folk.
5 En hy naam in protte fan harren finzen en hy brocht harren ûnderwurpen lykas earst, en hy legere him op harren lân om lykas gewoanlik skatting fan harren te ûntfangen.
6 En Bileam, de soan fan Beor, doe't de kening fan Kusj him efterlitten hie om de stêd en de earmen fan 'e stêd te bewachtsjen, stie hy op en ried it folk fan it lân oan om yn opstân te kommen tsjin kening Kikianus, om him net de stêd yn te litten as er thús komme soe.
7 En it folk fan it lân harke nei him, en se swarden him en makken him ta kening oer har, en syn twa soannen ta oanfierders fan it leger.
8 Dat se stiene op en ferhegen de muorren fan 'e stêd oan 'e twa hoeken, en se bouden in tige sterk gebou.
9 En by de tredde hoeke groeven se ûntelbere sleatten, tusken de stêd en de rivier dy't it hiele lân Kusj omfieme, en se lieten it wetter fan 'e rivier dêr útbarste.
10 Op 'e fjirde hoeke sammelen se talleaze slangen troch har besweringen en tsjoeningen, en se fersterken de stêd en wennen dêryn, en nimmen gie foar har út of yn.
11 En Kikianus focht tsjin Aram en de bern fan it easten en hy ûnderwurp harren lykas earder, en se joegen him harren gewoane skatting, en hy gie werom en kaam werom nei syn lân.
12 En doe't Kikianus, de kening fan Kusj, syn stêd nader kaam en al de oanfierders fan 'e legers mei him, sloegen se har eagen op en seagen dat de muorren fan 'e stêd boud en

tige ferhege wiene, sadat de mannen hjir fernuvere oer wiene.
13 En hja seinen tsjin elkoar: It is om't hja seagen dat wy yn 'e striid ophâlden wiene, en tige bang foar ús wiene, dêrom hawwe hja dit dien en de stedsmuorren ferhege en se fersterke, sadat de keningen fan Kanaän net yn 'e striid tsjin har komme koene.
14 Doe kamen de kening en de troepen by de stedsdoar en se seagen omheech en sjuch, al de poarten fan 'e stêd wiene sluten, en se rôpen nei de wachters en seinen: Iepenje ús, dat wy de stêd yngeane meie.
15 Mar de wachters wegere foar harren iepen te dwaan op befel fan Bileam de tsjoender, harren kening, en se lieten harren net yn harren stêd komme.
16 Dat se begûnen in slach mei harren foar de stedspoarte, en hûnderttritich man fan it leger by Kikianus foelen dy dei.
17 En de oare deis bleauwen se fjochtsjen en se fochten oan 'e kant fan 'e rivier; se besochten oer te kommen, mar wiene net yn steat, dat guon fan harren sonken yn 'e kûlen en stoaren.
18 Dat de kening joech harren opdracht om beammen te kappen om flotten te meitsjen, wêrop se nei harren ta gean koenen, en dat diene se.
19 En doe't se by it plak fan 'e sleatten kamen, draaiden it wetter troch mûnen, en twahûndert man op tsien flotten ferdronken.
20 En op 'e tredde dei kamen se om te fjochtsjen oan 'e kant dêr't de slangen wiene, mar se koenen dêr net tichterby komme, want de slangen hiene hûndertsantich man fan harren deade, en se hâlden op mei fjochtsjen tsjin Kusj, en se belegerden Kusj njoggen jier lang, gjinien kaam út of yn.
21 Yn dy tiid dat de oarloch en it beleg tsjin Kusj wiene, flechte Mozes út Egypte foar de farao, dy't him deadzje woe om't er de Egyptner fermoarde hie.
22 En Mozes wie achttjin jier âld doe't er út Egypte flechte foar de oanwêzigens fan Farao, en hy flechte en ûntsnapte nei it kamp fan Kikianus, dat op dat stuit Kusj belegere.
23 En Mozes wie njoggen jier yn it kamp fan Kikianus, de kening fan Kusj, al de tiid dat se Kusj belegeren, en Mozes gie út en kaam mei harren yn.
24 En de kening en de foarsten en al de stridende mannen hâlden fan Mozes, want hy wie grut en weardich, syn gestalte wie as in edele liuw, syn gesicht wie as de sinne, en syn krêft wie as dy fan in liuw, en hy wie riedshear fan 'e kening.
25 En oan 'e ein fan njoggen jier waard Kikianus oerfallen troch in deadlike sykte, en syn sykte oermastere him, en hy stoar op 'e sânde dei.
26 Doe balsemden syn tsjinstfeinten him en droegen him en begroeven him foar de stedspoarte yn it noarden fan it lân Egypte.
27 En hja bouden oer him in elegant sterk en heech gebou, en hja leinen grutte stiennen derûnder.
28 En de skriuwers fan 'e kening gravearren op dy stiennen al de macht fan harren kening Kikianus, en al syn fjildslaggen dy't er fochten hie, sjoch, dy binne dêr hjoed de dei skreaun.
29 No, nei de dea fan Kikianus, kening fan Kusj, fertriet it syn mannen en troepen tige fanwegen de oarloch.
30 Doe seinen se tsjin elkoar: "Jou ús rie wat wy op dit stuit dwaan moatte, om't wy njoggen jier yn 'e woastyn wenne hawwe, fuort fan ús huzen."
31 As wy sizze dat wy tsjin 'e stêd fjochtsje sille, sille in protte fan ús ferwûne of deade falle, en as wy hjir yn it beleg bliuwe, sille wy ek stjerre.
32 Want no sille al de keningen fan Aram en fan 'e bern fan it easten hearre dat ús kening dea is, en se sille ús ynienen op in fijannige wize oanfalle, en se sille tsjin ús fjochtsje en gjin oerbliuwsel fan ús oerlitte.
33 Lit ús no dêrom gean en in kening oer ús oanstelle, en lit ús yn it beleg bliuwe oant de stêd oan ús oerlevere is.
34 En se woenen dy dei in man foar kening kieze út it leger fan Kikianus, en se fûnen gjin objekt fan har kar lykas Mozes om oer har te regearjen.
35 En hja hastigen har en diene elk syn klean út en smieten se op 'e grûn, en hja makken in grutte heap en leinen Mozes derop.
36 En hja stiene op en bliezen op trompetten en rôpen foar him út en seinen: Mei de kening libje, mei de kening libje!
37 En al it folk en de eallju swarden him om him Adonia, de keninginne, de Kushyt, de frou fan Kikianus, ta frou te jaan, en se makken Mozes dy dei ta kening oer har.
38 En al it folk fan Kusj joech dy dei in útrop út, sizzende: Elkenien moat Mozes wat jaan fan wat er yn syn besit hat.
39 En hja leine in laken út op 'e heap, en elk smiet der wat fan syn besittings yn, de iene in gouden earring en de oare in munt.
40 Ek fan onyxstiennen, bdellium, pearels en moarmer smieten de bern fan Kusj nei Mozes op 'e heap, ek sulver en goud yn grutte oerfloed.
41 En Mozes naam al it sulver en goud, al it foarwerp, en de bdellium- en onyxstiennen, dy't al de bern fan Kusj him jûn hiene, en hy sette se yn syn skatten.
42 En Mozes regearre dy dei oer de bern fan Kusj, yn it plak fan Kikianus, de kening fan Kusj.

HAADSTIK 73

1 Yn it fyffyftichste jier fan 'e regearing fan Farao, de kening fan Egypte, dat is yn it hûndertsânfyftichste jier fan 'e Israëliten dy't nei Egypte delgongen, regearre Mozes yn Kusj.
2 Mozes wie sânentweintich jier âld doe't er kening waard oer Kusj, en fjirtich jier regearre er.
3 En de Heare joech Mozes geunst en genede yn 'e eagen fan al de bern fan Kusj, en de bern fan Kusj hienen him tige leaf, sadat Mozes geunst waard troch de Heare en troch de minsken.
4 En op 'e sânde dei fan syn regearing kamen al de bern fan Kusj byinoar en kamen foar Mozes en bûgden har foar him nei de grûn.
5 En al de bern sprieken mei-inoar yn it bywêzen fan 'e kening en seinen: Jou ús rie, dat wy sjen kinne wat der mei dizze stêd dien wurde moat.
6 Want it is no njoggen jier dat wy de stêd belegerje, en wy hawwe ús bern en ús froulju net sjoen.
7 Doe antwurde de kening harren en sei: As jimme nei myn stim harkje yn alles wat ik jimme gebiede sil, dan sil de Heare de stêd yn ús hannen jaan en sille wy it ûnderwerpe.

8 Want as wy mei harren fjochtsje lykas yn 'e eardere striid dy't wy mei harren hiene foar de dea fan Kikianus, sille in protte fan ús ferwûne delfalle lykas earder.
9 No dêrom, sjoch, hjir is in advys foar jimme yn dizze saak: as jimme nei myn stim harkje, dan sil de stêd yn ús hannen oerlevere wurde.
10 Doe antwurden al it leger de kening en seine: Alles wat ús hear gebiedt, dat sille wy dwaan.
11 Doe sei Mozes tsjin harren: Gean troch en rop in stim út yn it hiele leger oan it hiele folk, sizzende:
12 Sa seit de kening: Gean it bosk yn en bring ien fan 'e jongen fan 'e earrebarre mei, elke man in jong yn 'e hân.
13 En elkenien dy't it wurd fan 'e kening oertrêdt, en syn jonge net meibringt, dy sil stjerre, en de kening sil alles nimme wat him tahâldt.
14 En as jo se bringe sille, sille se yn jo hoede wêze, jo sille se grutbringe oant se grut binne, en jo sille se leare om op te sjitten, lykas de jongen fan 'e hauk de wei is.
15 Doe hearden al de bern fan Kusj de wurden fan Mozes, en hja stiene op en lieten in útrop dwaan troch it hiele kamp, sizzende:
16 Oan jimme, al de bern fan Kusj, is it befel fan 'e kening, dat jimme allegearre tegearre nei it bosk geane, en dêr de jonge earrebarren fange, elk syn jong yn 'e hân, en jimme moatte se nei hûs bringe.
17 En elkenien dy't it befel fan 'e kening skeint, sil stjerre, en de kening sil alles nimme wat him taheart.
18 En al it folk die dat, en hja gongen út nei it bosk en hja klommen yn 'e siprebeammen en fongen, elke man in jonge yn 'e hân, al de jongen fan 'e earrebarren, en hja brochten se yn 'e woastyn en grutbrochten se op befel fan 'e kening, en hja learden har op te sjitten, lyke de jonge haviken.
19 En nei't de jonge earrebarren grutbrocht wiene, joech de kening opdracht om se trije dagen lang te hongerjen, en al it folk die dat.
20 En op 'e tredde dei sei de kening tsjin harren: Wês sterk en wurde dappere mannen, en doch elk syn wapenrusting oan en gordzje syn swurd om, en ride elk syn hynder en nim elk syn jonge earrebarre yn 'e hân.
21 En wy sille opstean en fjochtsje tsjin 'e stêd op it plak dêr't de slangen binne; en al it folk die lykas de kening befel hie.
22 En hja namen elk syn jonge yn 'e hân, en hja gongen fuort, en doe't hja by it plak fan 'e slangen kamen, sei de kening tsjin harren: Stjoer elk syn jonge earrebarre op 'e slangen.
23 En se stjoerden elk syn jonge earrebarre út op befel fan 'e kening, en de jonge earrebarren rûnen op 'e slangen en fersloegen se allegear en ferneatigen se út dat plak.
24 En doe't de kening en it folk sjoen hiene dat alle slangen op dat plak ferneatige wiene, sette al it folk in grut gejuich op.
25 En hja kamen tichterby en fochten tsjin 'e stêd en namen it yn en ûnderwurpen it, en hja kamen de stêd yn.
26 En dy dei stoaren tûzenhûndert manlju fan 'e minsken fan 'e stêd, allegearre dy't de stêd wennen, mar fan it folk dat it belegerde, stoar net ien.
27 Dat alle bern fan Kusj gongen elk nei syn hûs, nei syn frou en bern en nei alles wat by him hearde.
28 Doe't Bileam, de tsjoender, seach dat de stêd ynnommen wie, iepene hy de poarte en hy en syn twa soannen en acht bruorren flechten en gongen werom nei Egypte, nei de farao, de kening fan Egypte.
29 Dat binne de tsjoenders en magiërs dy't neamd wurde yn it boek fan 'e wet, dy't tsjin Mozes stiene doe't de Heare de pleagen oer Egypte brocht.
30 Dat Mozes naam de stêd yn troch syn wiisheid, en de bern fan Kusj setten him op 'e troan ynstee fan Kikianus, kening fan Kusj.
31 En hja setten de keninklike kroan op syn holle, en hja joegen him ta frou Adonia, de Kusjityske keninginne, frou fan Kikianus.
32 En Mozes freze de Heare, de God fan syn foarâlden, dat hy kaam net nei har ta, en hy seach der net nei.
33 Want Mozes tocht deroan hoe't Abraham syn tsjinner Eliëzer swarre litten hie, sizzende tsjin him: Do meist gjin frou nimme út 'e dochters fan Kanaän foar myn soan Izaäk.
34 Ek wat Izaäk die doe't Jakob foar syn broer flechte wie, doe't hy him gebea en sei: Do meist gjin frou nimme út 'e dochters fan Kanaän, en gjin bûnsgenoatskip slute mei ien fan 'e bern fan Ham.
35 Want de Heare ús God joech Ham, de soan fan Noach, en syn bern en al syn neiteam, as slaven oan 'e bern fan Sem en oan 'e bern fan Jafet, en oan harren neiteam nei harren as slaven, foar altyd.
36 Dêrom rjochte Mozes syn hert en syn eagen net op 'e frou fan Kikianus al de dagen dat hy oer Kusj regearre.
37 En Mozes freze de Heare, syn God, al syn libben lang, en Mozes wannele yn wierheid foar de Heare, mei syn hiele hert en siel; hy wike net ôf fan 'e rjochte wei al de dagen fan syn libben; hy wike net ôf fan 'e wei nei rjochts of nei lofts, dêr't Abraham, Izaäk en Jakob yn rûn hiene.
38 En Mozes fersterke himsels yn it keninkryk fan 'e bern fan Kusj, en hy liede de bern fan Kusj mei syn gewoane wiisheid, en Mozes hie foarspoed yn syn keninkryk.
39 En yn dy tiid hearden Aram en de bern fan it Easten dat Kikianus, kening fan Kusj, ferstoarn wie, dat Aram en de bern fan it Easten kamen yn dy dagen yn opstân tsjin Kusj.
40 En Mozes sammele al de bern fan Kusj, in tige machtich folk, sa'n tritich tûzen man, en hy gie út om te striden tsjin Aram en de bern fan it Easten.
41 En hja gongen earst nei de bern fan it easten, en doe't de bern fan it easten harren rapport hearden, gongen hja harren temjitte en fochten mei harren yn 'e striid.
42 En de oarloch wie swier tsjin 'e bern fan it Easten, dat de Heare joech al de bern fan it Easten yn 'e hân fan Mozes, en der foelen sa'n trijehûndert man dea.
43 En al de bern fan it easten kearden har werom en lutsen har werom, dat Mozes en de bern fan Kusj folgen har en ûnderdrukten har, en leine in belesting op har, lykas har gewoante wie.
44 Doe gongen Mozes en al it folk dat mei him wie fan dêrút nei it lân Aram foar de striid.
45 En it folk fan Aram gie ek har temjitte, en sy fochten tsjin har, en de Heare joech har yn 'e hân fan Mozes, en in protte fan 'e mannen fan Aram foelen ferwûne del.
46 En Aram waard ek ûnderwurpen troch Mozes en it folk fan Kusj, en betelle ek har gewoane belesting.
47 En Mozes brocht Aram en de bern fan it easten ûnder de knibbel fan 'e bern fan Kusj, en Mozes en al it folk dat mei him wie, kearden werom nei it lân fan Kusj.

48 En Mozes fersterke himsels yn it keninkryk fan 'e bern fan Kusj, en de Heare wie mei him, en al de bern fan Kusj wiene bang foar him.

HAADSTIK 74

1 Oan 'e ein fan jierren stoar Saul, de kening fan Edom, en Baäl-Kanan, de soan fan Achbor, regearre yn syn plak.
2 Yn it sechstjinde jier fan 'e regearing fan Mozes oer Kusj regearre Baäl-Kanan, de soan fan Achbor, yn it lân Edom oer al de bern fan Edom, acht en tritich jier lang.
3 Yn syn dagen kaam Moab yn opstân tsjin 'e macht fan Edom, en hie ûnder Edom west sûnt de dagen fan Hadad, de soan fan Bedad, dy't har en Midian fersloech en Moab oan Edom ûnderwurpen hie.
4 Doe't Baäl Chanan, de soan fan Achbor, oer Edom regearre, hawwe al de bern fan Moab har trou oan Edom weromlutsen.
5 En Angeas, kening fan Afrika, stoar yn dy dagen, en syn soan Azdrubal regearre yn syn plak.
6 En yn dy dagen stoar Janeas, kening fan 'e bern fan Kittim, en se begroeven him yn syn timpel dy't hy foar himsels boud hie yn 'e flakte fan Canopia as in wenplak, en Latinus regearre yn syn plak.
7 Yn it twaëntweintichste jier fan 'e regearing fan Mozes oer de bern fan Kusj, regearre Latinus fiifenfjirtich jier oer de bern fan Kittim.
8 En hy boude ek foar himsels in grutte en machtige toer, en hy boude dêr in elegante timpel foar syn ferbliuw, om syn regear te fieren, lykas it wenst wie.
9 Yn it tredde jier fan syn regear liet hy in útrop dwaan oan al syn betûfte mannen, dy't in protte skippen foar him bouden.
10 En Latinus sammele al syn troepen, en se kamen yn skippen, en gongen dêrhinne om te fjochtsjen tsjin Azdrubal, de soan fan Angeas, kening fan Afrika, en se kamen nei Afrika en fochten de striid mei Azdrubal en syn leger.
11 En Latinus krige de oerhân oer Azdrubal, en Latinus naam fan Azdrubal it akwadukt dat syn heit fan 'e bern fan Kittim brocht hie, doe't hy Janja, de dochter fan Uzi, ta frou naam, sadat Latinus de brêge fan it akwadukt omkearde en it hiele leger fan Azdrubal in swiere klap joech.
12 En de oerbleaune sterke mannen fan Azdrubal fersterken harsels, en har herten waarden fol mei oergeunst, en se fregen de dea, en fochten opnij yn 'e striid mei Latinus, kening fan Kittim.
13 En de striid wie swier foar alle mannen fan Afrika, en se foelen allegear ferwûne foar Latinus en syn folk, en kening Azdrubal foel ek yn dy striid.
14 En kening Azdrubal hie in tige moaie dochter, waans namme Ushpezena wie, en alle manlju fan Afrika borduerden har byld op har klean, fanwegen har grutte skientme en moaie uterlik.
15 En de mannen fan Latinus seagen Ushpezena, de dochter fan Azdrubal, en priizgen har by Latinus, harren kening.
16 En Latinus joech opdracht har by him te bringen, en Latinus naam Uspezena ta frou, en hy kearde werom op syn wei nei Kittim.
17 En it wie nei de dea fan Azdrubal, de soan fan Angeas, doe't Latinus weromkaam wie nei syn lân fan 'e striid, dat alle ynwenners fan Afrika opstienen en Anibal, de soan fan Angeas, de jongere broer fan Azdrubal, namen en him ynstee fan syn broer kening makken oer it hiele lân yn Afrika.
18 En doe't er regearre, naam er it foar om nei Kittim te gean om te fjochtsjen tsjin de bern fan Kittim, om de saak fan Azdrubal, syn broer, en de saak fan 'e ynwenners fan Afrika te wreken, en hy die dat.
19 En hy makke in protte skippen, en hy kaam dêryn mei syn hiele leger, en hy gie nei Kittim.
20 Sa focht Anibal mei de bern fan Kittim, en de bern fan Kittim foelen ferwûne foar Anibal en syn leger, en Anibal naam wraak foar de saak fan syn broer.
21 En Anibal fierde de oarloch achttjin jier lang mei de bern fan Kittim, en Anibal wenne yn it lân Kittim en sloech dêr in lange tiid syn kamp op.
22 En Anibal sloech de bern fan Kittim tige swier, en hy fermoarde harren grutte mannen en foarsten, en fan 'e rest fan it folk fermoarde hy sawat tachtich tûzen man.
23 En oan 'e ein fan dagen en jierren kaam Anibal werom nei syn lân Afrika, en hy regearre feilich yn it plak fan syn broer Azdrubal.

HAADSTIK 75

1 Yn dy tiid, yn it hûnderttachtichste jier fan 'e Israëliten dy't nei Egypte delgongen, kamen der tritich tûzen dappere mannen te foet út Egypte út 'e bern fan Israel, dy't allegear út 'e stam fan Jozef wiene, fan 'e bern fan Efraïm, de soan fan Jozef.
2 Want se seinen dat de perioade foltôge wie dy't de Heare oan 'e bern fan Israel steld hie yn 'e âlde tiden, dy't Hy ta Abraham sprutsen hie.
3 En dizze mannen omgorden harsels, en se diene elk syn swurd oan syn side, en elk syn wapenrusting oan, en se fertrouden op har krêft, en se teagen tegearre út Egypte mei in machtige hân.
4 Mar se namen gjin foarrieden mei foar ûnderweis, allinnich sulver en goud, sels gjin brea foar dy dei namen se mei, want se tochten deroan om harren foarrieden fan 'e Filistinen te krijen as betelling, en oars soene se it mei geweld meinimme.
5 En dizze mannen wiene tige machtige en dappere mannen, ien man koe tûzen efterfolgje en twa koene tsientûzen op 'e flecht slaan, dat se fertrouden op har eigen krêft en gongen tegearre sa't se wiene.
6 En hja rjochten har koers nei it lân Gath, en hja gongen del en fûnen de hoeders fan Gath dy't it fee fan 'e bern fan Gath weidzje.
7 En hja seinen tsjin de hoeders: Jou ús wat fan 'e skiep tsjin betelling, dat wy ite kinne, hwent wy hawwe honger, hwent wy hawwe hjoed gjin brea iten.
8 Doe seinen de hoeders: Binne dat ús skiep of kij, dat wy se jo sels mar foar betelling jaan soene? Doe kamen de bern fan Efraïm tichterby om se mei geweld te nimmen.
9 En de hoeders fan Gath rôpen oer har, dat har gjalp fan fierren heard waard, dat al de bern fan Gath gongen nei har ta.

10 Doe't de bern fan Gath de kweade dieden fan 'e bern fan Efraïm seagen, kamen se werom en sammelen de mannen fan Gath byinoar, en se diene elk syn wapenrusting oan, en kamen út nei de bern fan Efraïm ta de striid.
11 En hja fochten mei harren yn 'e delling fan Gath, en de striid wie swier, en hja sloegen dy dei in soad minsken fan elkoar ôf.
12 En op 'e twadde dei stjoerden de bern fan Gath nei al de stêden fan 'e Filistinen om har te helpen, sizzende:
13 Kom op nei ús ta en help ús, dat wy de bern fan Efraïm ferslaan kinne, dy't út Egypte weikommen binne om ús fee te nimmen en sûnder oarsaak tsjin ús te fjochtsjen.
14 No wiene de sielen fan 'e bern fan Efraïm útput fan honger en toarst, want se hiene trije dagen gjin brea iten. En fjirtich tûzen man kamen út 'e stêden fan 'e Filistinen om de mannen fan Gath te helpen.
15 En dizze mannen wiene yn 'e striid mei de bern fan Efraïm, en de Heare joech de bern fan Efraïm yn 'e hannen fan 'e Filistinen.
16 En hja sloegen al de bern fan Efraïm, allegearre dy't út Egypte wei gien wiene, gjinien bleau oer as tsien mannen dy't fan 'e striid flechte wiene.
17 Want dit kwea kaam fan 'e Heare tsjin 'e bern fan Efraïm, om't se it wurd fan 'e Heare oertrêden hiene troch út Egypte te gean, foardat de tiid oankaam wie dy't de Heare yn 'e âlde dagen foar Israel steld hie.
18 En ek fan 'e Filistinen foelen in grut tal, sawat tweintich tûzen man, en harren bruorren droegen se en begroeven se yn harren stêden.
19 En de deaden fan 'e bern fan Efraïm bleauwen in protte dagen en jierren ferlitten yn 'e delling fan Gath, en waarden net nei it begraffenis brocht, en de delling waard fol mei minskebonken.
20 En de mannen dy't út 'e striid ûntkommen wiene, kamen nei Egypte, en fertelden al de bern fan Israel alles wat har oerkommen wie.
21 En harren heit Efraïm rouwe dagenlang oer harren, en syn bruorren kamen him treaste.
22 En hy kaam by syn frou en sy krige in soan, en hy neamde him Beria, om't se ûngelokkich wie yn syn hûs.

HAADSTIK 76

1 En Mozes, de soan fan Amram, wie noch kening yn it lân Kusj yn dy dagen, en hy hie foarspoed yn syn keninkryk, en hy fierde it regear fan 'e bern fan Kusj yn rjochtfeardigens, yn rjochtfeardigens en yntegriteit.
2 En al de bern fan Kusj hâlden fan Mozes al de dagen dat er oer harren regearre, en al de ynwenners fan it lân Kusj wiene tige bang foar him.
3 En yn it fjirtichste jier fan 'e regearing fan Mozes oer Kusj siet Mozes op 'e keninklike troan, wylst de keninginne Adonia foar him siet, en al de eallju sieten om him hinne.
4 Doe sei de keninginne Adonia foar de kening en de foarsten: Wat is dit foar ding dat jimme, bern fan Kusj, al sa lang dien hawwe?
5 Wiswier witst do dat dizze man al fjirtich jier dat hy oer Kusj regearre hat, net by my kommen is, en de goaden fan 'e bern fan Kusj ek net tsjinne hat.
6 Harkje no dêrom, bern fan Kusj, en lit dizze man net mear oer jimme hearskje, om't er net fan ús fleis is.
7 Sjoch, myn soan Menacrus is folwoeksen wurden, lit him oer jimme regearje, want it is better foar jimme om de soan fan jimme hear te tsjinjen, as in frjemdling te tsjinjen, in slaaf fan 'e kening fan Egypte.
8 En al it folk en de eallju fan 'e bern fan Kusj hearden de wurden dy't de keninginne Adonia yn harren earen sprutsen hie.
9 En al it folk wie dwaande mei de tariedingen oant de jûn, en de oare moarns stiene se betiid op en makken Menacrus, de soan fan Kikianus, ta kening oer har.
10 En al de bern fan Kusj wiene bang om harren hân tsjin Mozes út te stekken, want de Heare wie mei Mozes, en de bern fan Kusj ûnthâlden de eed dy't se Mozes sward hiene, dêrom diene se him gjin kwea.
11 Mar de bern fan Kusj joegen Mozes in protte kado's, en stjoerden him mei grutte eare fan harren ôf.
12 Doe gie Mozes fuort út it lân Kusj, en gie nei hûs en hold op mei regearjen oer Kusj, en Mozes wie seisensechstich jier âld doe't er út it lân Kusj gie, want it wie fan 'e Heare, want de tiid wie oankaam dy't Hy yn 'e âlde dagen fêststeld hie, om Israel út 'e ellinde fan 'e bern fan Ham te lieden.
13 Mozes gie nei Midian, want hy wie bang om werom te gean nei Egypte fanwegen de Farao, en hy gie sitten by in wetterboarne yn Midian.
14 En de sân dochters fan Rehuël, de Midianyt, gongen út om de keppel fan harren heit te weidzjen.
15 En hja kamen by de put en putten wetter om de keppel fan harren heit te drinken.
16 Doe kamen de hoeders fan Midian en joegen har fuort, en Mozes stie op en holp har en joech de keppel wetter.
17 En hja kamen thús by harren heit Rehuël, en fertelden him wat Mozes foar harren dien hie.
18 En hja seinen: In Egyptyske man hat ús rêden út 'e hannen fan 'e hoeders, hy hat wetter foar ús opskept en de keppel wetter jûn.
19 Doe sei Rehuël tsjin syn dochters: Wêr is er dan? Wêrom hawwe jimme de man ferlitten?
20 En Rehuël liet him helje en brocht him thús, en hy iet brea mei him.
21 En Mozes fertelde oan Rehuël dat hy út Egypte flechte wie en dat hy fjirtich jier oer Kusj regearre hie, en dat se dêrnei it regear fan him ôfnommen hiene, en him yn frede mei eare en mei kado's fuortstjoerd hiene.
22 Doe't Rehuël de wurden fan Mozes heard hie, sei Rehuël by himsels: Ik sil dizze man yn 'e finzenis sette, en dêrmei sil ik de bern fan Kusj fersoenje, want hy is foar harren flechte.
23 En hja namen him mei en setten him yn 'e finzenis, en Mozes siet tsien jier yn 'e finzenis, en wylst Mozes yn 'e finzenis siet, krige Sippora, de dochter fan Rehuël, begrutsjen mei him, en ûnderhold him de hiele tiid mei brea en wetter.
24 En al de bern fan Israel wieren noch yn it lân Egypte en tsjinnen de Egyptners mei allerhanne swier wurk, en de hân fan Egypte bleau yn dy dagen swier oer de bern fan Israel.
25 Yn dy tiid sloech de Heare Farao, de kening fan Egypte, en hy rekke mei de pleach fan melaatsheid fan 'e soal fan syn foet oant de kroan fan syn holle; fanwegen de wrede behanneling fan 'e bern fan Israel kaam dizze pleach yn dy tiid fan 'e Heare oer Farao, de kening fan Egypte.

26 Want de Heare hie harke nei it gebed fan syn folk, de bern fan Israel, en harren rop berikte him fanwegen harren hurde wurk.
27 Dochs kearde syn grime him net fan harren ôf, en de hân fan Farao wie noch altyd útstutsen tsjin 'e bern fan Israel, en Farao ferhurde syn nekke foar de Heare, en hy fersterke syn jok oer de bern fan Israel, en ferbittere harren libben mei allerhanne swier wurk.
28 En doe't de Heare de pleach oer Farao, de kening fan Egypte, brocht hie, frege Hy syn wizen en tsjoenders om him te genêzen.
29 En syn wizen en tsjoenders seinen tsjin him: As it bloed fan lytse bern yn 'e wûnen dien waard, soe er genêzen wurde.
30 En Farao harke nei harren, en stjoerde syn tsjinners nei Gosen, nei de bern fan Israel, om harren lytse bern mei te nimmen.
31 En de tsjinners fan Farao gongen hinne en namen de bern fan 'e bern fan Israel mei geweld út 'e boarsten fan har memmen, en brochten se alle dagen nei Farao, in bern elke dei, en de dokters deaden se en brûkten se op 'e pest; sa diene se al dy dagen.
32 En it tal bern dat Farao fermoarde, wie trijehûndert fiifensantich.
33 Mar de Heare harke net nei de dokters fan 'e kening fan Egypte, en de pest naam hieltyd mear ta.
34 En Farao waard tsien jier lang troch dy pleach pleage, mar it hert fan Farao waard noch hurder tsjin de bern fan Israel.
35 En oan 'e ein fan tsien jier bleau de Heare Farao te pleagen mei ferneatigjende pleagen.
36 En de Heare sloech him mei in slimme tumor en in sykte yn 'e mage, en dy pleach feroare yn in swiere swol.
37 Yn dy tiid kamen de twa tsjinners fan Farao út it lân Gosen, dêr't al de bern fan Israel wennen, en gongen nei it hûs fan Farao en seinen tsjin him: Wy hawwe sjoen dat de bern fan Israel traach wiene yn har wurk en ferwaarloazjend yn har arbeid.
38 Doe't Farao de wurden fan syn tsjinners hearde, waard syn grime tige ûntstoken tsjin 'e bern fan Israel, want hy wie tige fertrietlik oer syn lichemspine.
39 En hy antwurde en sei: No't de bern fan Israel witte dat ik siik bin, draaie se har om en spotte mei ús, span no myn wein foar my yn, en ik sil nei Gosen gean en de spot fan 'e bern fan Israel sjen wêrmei't se my spotte; doe spanden syn tsjinstfeinten de wein foar him yn.
40 En hja namen him mei en lieten him op in hynder ride, hwent hy koe net sels ride;
41 En hy naam tsien ruters en tsien fuotmannen mei, en gyng nei de bern fan Israel yn Gosen.
42 En doe't se by de grins fan Egypte kamen, gie it hynder fan 'e kening in smel plak yn, ferhege yn it lege diel fan 'e wyngerd, oan beide kanten omheind, wylst it lege, flakke lân oan 'e oare kant lei.
43 En de hynders rûnen hurd op dat plak en drukten inoar oan, en de oare hynders drukten it hynder fan 'e kening oan.
44 En it hynder fan 'e kening foel yn 'e lege flakte wylst de kening derop ried, en doe't er foel, draaide de wein oer it gesicht fan 'e kening en it hynder lei op 'e kening, en de kening rôp it út, want syn fleis wie tige sear.
45 En it fleis fan 'e kening waard fan him ôfskuord, en syn bonken waarden brutsen en hy koe net ride, want dit wie fan 'e Heare foar him, want de Heare hie it gjalp fan syn folk, de bern fan Israel, en harren ellinde heard.
46 En syn tsjinstfeinten droegen him op har skouders, in bytsje foar bytsje, en brochten him werom nei Egypte, en de ruters dy't by him wiene, kamen ek werom nei Egypte.
47 En se leinen him yn syn bêd, en de kening wist dat syn ein kommen wie om te stjerren, dat Aparanith, de keninginne, syn frou, kaam en rôp foar de kening, en de kening rôp in grutte gûlen mei har.
48 En al syn eallju en tsjinstfeinten kamen dy dei en seagen de kening yn dy ellinde, en gûlden in grutte gûlen mei him.
49 En de foarsten fan 'e kening en al syn riedslju joegen de kening it advys om ien yn syn plak yn it lân te regearjen, wa't er út syn soannen kieze soe.
50 En de kening hie trije soannen en twa dochters dy't Aparanith, de keninginne, syn frou him berne hie, neist de bern fan 'e kening syn byfroulju.
51 En dit wiene harren nammen, de earstberne Othri, de twadde Adikam, en de tredde Morion, en harren susters, de namme fan 'e âldste Bathia en fan 'e oare Acuzi.
52 En Othri, de earstberne fan 'e kening, wie in idioat, hastich en hastich yn syn wurden.
53 Mar Adikam wie in slûchslim en wiis man en wist alle wiisheid fan Egypte, mar fan ûnfatsoenlik uterlik, dik fan fleis, en tige koart fan stal; syn hichte wie ien el.
54 En doe't de kening seach dat syn soan Adikam yntelligint en wiis wie yn alle dingen, naam de kening it beslút dat hy nei syn dea kening yn syn plak wurde soe.
55 En hy naam Geduda, de dochter fan Abilot, ta frou; hy wie tsien jier âld en sy krige him fjouwer soannen.
56 En dêrnei gie er hinne en naam trije froulju en krige acht soannen en trije dochters.
57 En de wanorde krige de oerhân oer de kening, en syn fleis stonk as it fleis fan in kadaver dat yn 'e simmer op it fjild smiten waard, tidens de hjitte fan 'e sinne.
58 En doe't de kening seach dat syn sykte him tige fersterke hie, joech er opdracht om syn soan Adikam by him te bringen, en se makken him yn syn plak ta kening oer it lân.
59 En nei trije jier stoar de kening, yn skande, ûnearmoed en walging, en syn tsjinstfeinten droegen him en begroeven him yn it grêf fan 'e keningen fan Egypte yn Soan-Misraim.
60 Mar se balsemden him net lykas gewoanlik wie by keningen, want syn fleis wie ferrotte, en se koenen him net tichterby komme om him te balsemjen fanwegen de stank, dat se begroeven him yn hastichheid.
61 Want dit kwea kaam fan 'e Heare nei him, want de Heare hie him kwea ferjild foar it kwea dat hy yn syn dagen Israel oandien hie.
62 En hy stoar mei skrik en mei skamte, en syn soan Adikam regearre yn syn plak.

HAADSTIK 77

1 Adikam wie tweintich jier âld doe't er oer Egypte regearre, hy regearre fjouwer jier.
2 Yn it twahûndert en sechsde jier fan Israels delgong nei Egypte regearre Adikam oer Egypte, mar hy bleau net sa

lang yn syn regear oer Egypte as syn foarâlden har regearen trochsette hiene.
3 Want Melol, syn heit, regearre fjouwerennjoggentich jier yn Egypte, mar hy wie tsien jier siik en stoar, om't hy goddeleas west hie foar de Heare.
4 En al de Egyptners neamden de namme fan Adikam Farao lykas de namme fan syn foarâlden, lykas se yn Egypte wend wie.
5 En al de wizen fan Farao neamden de namme fan Adikam Ahuz, want koartwei wurdt it Ahuz neamd yn 'e Egyptyske taal.
6 En Adikam wie tige ûnsjogch, en hy wie in el en in span en hy hie in grutte burd dy't oant de soallen fan syn fuotten rekke.
7 En Farao siet op 'e troan fan syn heit om oer Egypte te regearjen, en hy fierde it regear fan Egypte yn syn wiisheid.
8 En wylst hy regearre, oertrof hy syn heit en al de foargeande keningen yn goddeloazeheid, en hy fergrutte syn jok oer de bern fan Israel.
9 En hy gyng mei syn tsjinstfeinten nei Gosen, nei de bern fan Israel, en hy fersterke de arbeid oer harren en hy sei tsjin harren: Meitsje jimme wurk klear, de taak fan elke dei, en lit jimme hannen net slap wurde fan ús wurk fan hjoed ôf lykas jimme dien hawwe yn 'e dagen fan myn heit.
10 En hy stelde amtners oer harren oan út it midden fan 'e bern fan Israel, en oer dizze amtners stelde hy taakmasters oan út it midden fan syn tsjinstfeinten.
11 En hy lei in mjitte stiennen oer har, sadat se it neffens dat oantal meitsje koene, dei nei dei, en hy kearde werom en gie nei Egypte.
12 Yn dy tiid joegen de taakoplieders fan Farao de amtners fan 'e bern fan Israel neffens it befel fan Farao en seine:
13 Sa seit Farao: Doch dyn wurk alle dagen, en meitsje dyn wurk ôf, en hâld dy oan de deistige mjitte fan stiennen; ferminderje neat.
14 En it sil barre dat as jimme tekoart hawwe oan jimme deistige stiennen, ik jimme jonge bern yn harren plak sette sil.
15 En de taakmasters fan Egypte diene yn dy dagen sa't Farao har befel hie.
16 En as der in tekoart fûn waard oan 'e deistige stiennen fan 'e bern fan Israel, gongen de taakmasters fan Farao nei de froulju fan 'e bern fan Israel en namen bern fan 'e bern fan Israel mei nei it oantal stiennen dat tekoart wie, en namen se mei geweld fan 'e skoat fan har mem en setten se yn it gebou ynstee fan 'e stiennen;
17 Wylst harren heiten en memmen om harren gûlden en gûlden, hearden se de gûlende stimmen fan harren poppen yn 'e muorre fan it gebou.
18 En de taakmasters krigen de oerhân oer Israel, dat de Israëliten harren bern yn it gebou pleatse soene, sadat in man syn soan yn 'e muorre sette en him mei mortier op 'e muorre lei, wylst syn eagen oer him gûlden en syn triennen oer syn bern rôlen.
19 En de taakmasters fan Egypte diene dat dagenlang mei de poppen fan Israel, en nimmen hie begrutsjen of meilijen mei de poppen fan 'e bern fan Israel.
20 En it oantal fan al dy bern dy't yn it gebou fermoarde waarden wie twahûndert en santich, guon dy't se op boud hiene ynstee fan 'e stiennen dy't troch harren heiten tekoart wiene, en guon dy't se dea út it gebou helle hiene.
21 En de arbeid dy't de bern fan Israel oplein waard yn 'e dagen fan Adikam wie yn swierrichheden grutter as dy't se dien hawwe yn 'e dagen fan syn heit.
22 En de bern fan Israel suchten alle dagen fanwegen har swiere wurk, want se hiene by harsels sein: Sjoch, as Farao stjert, sil syn soan opstean en ús wurk lichter meitsje!
23 Mar se fergrutten it lêste wurk mear as it earste, en de bern fan Israel suchtsje hjir oer en har rop gie op nei God fanwegen har arbeid.
24 En God hearde de stim fan 'e bern fan Israel en harren rop, yn dy dagen, en God tocht oan harren oan syn ferbûn dat Hy makke hie mei Abraham, Izaäk en Jakob.
25 En God seach de lêst fan 'e bern fan Israel, en har swiere wurk yn dy dagen, en Hy besleat har te rêden.
26 En Mozes, de soan fan Amram, siet yn dy dagen noch opsletten yn 'e kerker, yn it hûs fan Rehuël, de Midianyt, en Sippora, de dochter fan Rehuël, ûnderhold him yn it geheim dei oan dei mei iten.
27 En Mozes waard tsien jier lang opsletten yn 'e kerker yn it hûs fan Rehuël.
28 En oan 'e ein fan tsien jier, dat wie it earste jier fan 'e regearing fan Farao oer Egypte, yn it plak fan syn heit,
29 Doe sei Sippora tsjin har heit Rehuël: Nimmen freget of siket nei de Hebreeuske man, dy't jo no tsien jier yn 'e finzenis fêsthâlden hawwe.
30 No den, as it goed is yn jo eagen, lit ús dan stjoere en sjen oft hy libbet of dea is, mar har heit wist net dat sy him stipe hie.
31 En Rehuël, har heit, antwurde en sei tsjin har: Is der ea sa'n ding bard dat in man tsien jier sûnder iten yn in finzenis opsletten wurdt, en dat hy yn libben bliuwt?
32 En Sippora antwurde har heit en sei: Jo hawwe wis heard dat de God fan 'e Hebreeërs grut en ferskriklik is, en altyd wûnders foar har docht.
33 Hy wie it dy't Abraham rêde út Ur fan 'e Chaldeeërs, en Izaäk út it swurd fan syn heit, en Jakob út 'e ingel fan 'e Heare dy't mei him wraksele by de foarde fan Jabbuk.
34 Ek mei dizze man hat er in protte dingen dien, hy hat him rêden út 'e rivier yn Egypte en út it swurd fan Farao, en út 'e bern fan Kusj, sa kin hy him ek rêde fan hongersneed en him yn libben litte.
35 En it ding like goed yn 'e eagen fan Rehuël, en hy die neffens it wurd fan syn dochter, en stjoerde nei de kerker om te witten wat der fan Mozes bard wie.
36 En hy seach, en sjuch, de man Mozes wenne yn 'e kerker, steande op syn fuotten, priizgjend en biddend ta de God fan syn foarâlden.
37 En Rehuël joech Mozes it befel om út 'e kerker te heljen, dat se skearen him en hy feroare syn finzenisklean en iet brea.
38 En dêrnei gie Mozes yn 'e tún fan Rehuël, dy't efter it hûs lei, en dêr bea er ta de Heare, syn God, dy't grutte wûnders foar him dien hie.
39 En it barde, wylst er bea, dat er nei him seach, en sjuch, in saffierstok lei yn 'e grûn, dy't midden yn 'e tún plante wie.
40 En hy kaam tichter by de stôk en seach, en sjuch, de namme fan 'e Heare, de God fan 'e legers, stie derop gravearre, skreaun en ûntwikkele op 'e stôk.
41 En hy lies it en strekte syn hân út en hy plukte it as in boskbeam út it strûk, en de stôk wie yn syn hân.

42 En dit is de stôk dêr't al de wurken fan ús God mei dien binne, nei't Hy de himel en de ierde skepen hie, en al har hear, seeën, rivieren en al har fisken.
43 Doe't God Adam út 'e tún fan Eden ferdreaun hie, naam Hy de stôk yn 'e hân en gyng hinne en bewurke de grûn dêr't er út nommen wie.
44 En de stôk kaam del nei Noach en waard jûn oan Sem en syn neiteam, oant er yn 'e hân kaam fan Abraham de Hebreeër.
45 En doe't Abraham alles wat er hie oan syn soan Izaäk jûn hie, joech er him ek dizze stôk.
46 En doe't Jakob nei Paddan-Aram flechte wie, naam er it yn syn hân, en doe't er weromkaam nei syn heit hie er it net efterlitten.
47 Ek doe't er nei Egypte gie, naam er it yn syn hân en joech it oan Jozef, ien diel boppe syn bruorren, want Jakob hie it mei geweld fan syn broer Esau ôfnommen.
48 En nei de dea fan Jozef kamen de eallju fan Egypte yn it hûs fan Jozef, en de stôk kaam yn 'e hân fan Rehuël, de Midianyt, en doe't er út Egypte gie, naam er it yn syn hân en plante it yn syn tún.
49 En al de machtige mannen fan 'e Kiniten besochten it te plukken doe't se besochten Sippora, syn dochter, te krijen, mar se hiene gjin súkses.
50 Dat stik bleau plante yn 'e tún fan Rehuël, oant hy kaam dy't der rjocht op hie en it naam.
51 Doe't Rehuël de stôk yn 'e hân fan Mozes seach, fernuvere er him deroer, en hy joech him syn dochter Sippora ta frou.

HAADSTIK 78

1 Yn dy tiid stoar Baäl Chanan, de soan fan Achbor, kening fan Edom, en waard begroeven yn syn hûs yn it lân Edom.
2 En nei syn dea stjoerden de bern fan Ezau nei it lân Edom, en namen dêrwei in man mei dy't yn Edom wie, waans namme Hadad wie, en se makken him kening oer har yn it plak fan Baäl Hanan, har kening.
3 En Hadad regearre achtenfjirtich jier oer de bern fan Edom.
4 En doe't er regearre, naam er it foar om te fjochtsjen tsjin 'e bern fan Moab, om har ûnder de macht fan 'e bern fan Esau te bringen lykas se earder wiene, mar hy koe it net, om't de bern fan Moab dit hearden, en se stiene op en hastigen har om in kening oer har te kiezen út it midden fan har bruorren.
5 En dêrnei sammelen se in grut folk byinoar, en stjoerden nei de bern fan Ammon, harren bruorren, om help om te fjochtsjen tsjin Hadad, de kening fan Edom.
6 Doe't Hadad hearde wat de bern fan Moab dien hiene, waard hy tige bang foar harren, en hy hold him ôf fan it fjochtsjen tsjin harren.
7 Yn dy dagen naam Mozes, de soan fan Amram, yn Midian, Sippora, de dochter fan Rehuël de Midianyt, ta frou.
8 En Sippora wandelde yn 'e wegen fan 'e dochters fan Jakob, sy wie neat minder as de rjochtfeardigens fan Sara, Rebekka, Rachel en Lea.
9 En Sippora waard swier en krige in soan, en hy neamde syn namme Gersom, want hy sei: Ik bin in frjemdling west yn in frjemd lân; mar hy hat syn foarhûd net besnien, neffens it befel fan Rehuël, syn skoanheit.
10 En hja waard wer swier en krige in soan, mar sy besneed syn foarhûd en neamde him Eliëzer, want Mozes sei: Omdat de God fan myn foarâlden myn help west hat en my rêden hat fan it swurd fan Farao.
11 En Farao, de kening fan Egypte, fergrutte de arbeid fan 'e bern fan Israel yn dy dagen tige, en hy bleau syn juk swierder meitsje op 'e bern fan Israel.
12 En hy joech opdracht om in útrop te dwaan yn Egypte, sizzende: Jou it folk gjin strie mear om stiennen mei te meitsjen, lit se gean en harsels strie sammelje sa't se it fine kinne.
13 Ek it tal stiennen dat se meitsje sille, lit se elke dei jaan, en neat fan har ôfnimme, want se binne lui yn har wurk.
14 En de bern fan Israel hearden dit, en sy rouwe en suchten, en sy rôpen ta de Heare fanwegen de bitterheid fan harren sielen.
15 En de Heare hearde it gjalp fan 'e bern fan Israel, en seach de ûnderdrukking dêr't de Egyptners har mei ûnderdrukten.
16 En de Heare wie oergeunstich op syn folk en syn erfskip, en hearde harren stim, en Hy naam it foar om harren út 'e ellinde fan Egypte te lieden, om harren it lân Kanaän as besitting te jaan.

HAADSTIK 79

1 Yn dy dagen wie Mozes oan it weidzjen fan 'e keppel fan Rehuel, de Midianyt, syn skoanheit, oan 'e oare kant fan 'e woastenije Sin, en de stôk dy't er fan syn skoanheit nommen hie, wie yn syn hân.
2 En it barde op in dei dat in geitebok fan 'e keppel ôfdwaalde, en Mozes achterfolge it en it kaam by de berch fan God op Horeb.
3 Doe't er by Horeb kaam, ferskynde de Heare dêr oan him yn 'e bosk, en hy fûn de bosk yn 'e brân, mar it fjoer hie gjin macht oer de bosk om him te fertarren.
4 En Mozes wie tige fernuvere oer dit gesicht, dêrom waard de bosk net ferbaarnd, en hy kaam tichterby om dit machtige ding te sjen, en de Heare rôp Mozes út it fjoer en gebea him om nei Egypte te gean, nei Farao, de kening fan Egypte, om de bern fan Israel út syn tsjinst te stjoeren.
5 Doe sei de Heare tsjin Mozes: Gean werom nei Egypte, want al dy mannen dy't dyn libben sochten binne dea, en dû scilst by Farao sizze dat er de bern fan Israel út syn lân stjoere moat.
6 En de Heare liet him sjen dat er tekens en wûnders dwaan koe yn Egypte foar de eagen fan Farao en de eagen fan syn ûnderdanen, sadat se leauwe koenen dat de Heare him stjoerd hie.
7 En Mozes harke nei alles wat de Heare him gebean hie, en hy gie werom nei syn skoanheit en fertelde him it wurd, en Rehuël sei tsjin him: Gean yn frede.
8 En Mozes stie op om nei Egypte te gean, en hy naam syn frou en soannen mei him, en hy wie yn in herberge oan 'e dyk, en in ingel fan God kaam del, en socht in reden tsjin him.
9 En hy woe him deadzje fanwegen syn earstberne soan, om't er him net besnien hie en it ferbûn dat de Heare mei Abraham makke hie, skeind hie.

10 Want Mozes hie harke nei de wurden fan syn skoanheit dy't er tsjin him sein hie, om syn earstberne soan net te besnijen, dêrom besnie er him net.
11 En Sippora seach de ingel fan de Heare dy't in oanlieding socht tsjin Mozes, en sy wist dat dit te tankjen wie oan it feit dat hy har soan Gersom net besnien hie.
12 En Sippora hastige har en naam fan 'e skerpe rotsstiennen dy't dêr wiene, en sy besneed har soan, en rêde har man en har soan út 'e hân fan 'e ingel fan 'e Heare.
13 En Aäron, de soan fan Amram, de broer fan Mozes, wie dy dei yn Egypte oan 'e rivierkant oan it kuierjen.
14 En de Heare ferskynde him op dat plak, en Hy sei tsjin him: Gean no nei Mozes ta yn 'e woastyn, en hy gyng hinne en moete him op 'e berch fan God, en hy tute him.
15 Doe sloech Aäron syn eagen op en seach Sippora, de frou fan Mozes, en har bern, en hy sei tsjin Mozes: Wa binne dit foar dy?
16 En Mozes sei tsjin him: Dat binne myn frou en soannen, dy't God my yn Midian jûn hat; en dat fertriet Aäron fanwegen de frou en har bern.
17 Doe sei Aäron tsjin Mozes: Lit de frou en har bern fuortgean, dat se nei it hûs fan har heit geane meie. Mozes lústere nei de wurden fan Aäron en die dat.
18 En Sippora kaam werom mei har bern, en hja gongen nei it hûs fan Rehuël, en bleauwen dêr oant de tiid kaam dat de Heare syn folk besocht hie, en har út Egypte út 'e hân fan Farao helle hie.
19 Doe kamen Mozes en Aäron nei Egypte ta, ta de gemeente fan 'e bern fan Israel, en sy sprutsen al de wurden fan 'e Heare ta harren, en it folk wie tige bliid.
20 En Mozes en Aäron stiene de oare deis betiid op, en gongen nei it hûs fan Farao, en namen de stôk fan God yn har hannen.
21 En doe't se by de poarte fan 'e kening kamen, wiene dêr twa jonge liuwen opsletten mei izeren ynstruminten, en gjinien gie út of kaam foar harren wei, útsein dejingen dy't de kening befel hie te kommen, doe't de tsjoenders kamen en de liuwen mei har besweringen weromlutsen, en dit brocht har nei de kening.
22 En Mozes hastige him en tilde de stôk op oer de liuwen, en hy liet se los, en Mozes en Aäron kamen yn it hûs fan 'e kening.
23 De liuwen kamen ek mei harren yn blydskip, en se folgen harren en wiene bliid lykas in hûn him oer syn master ferbliidt as er út it fjild komt.
24 Doe't Farao dit seach, wie er der tige fernuvere oer, en hy waard tige bang fan it geroft, want harren uterlik like op it uterlik fan 'e bern fan God.
25 Doe sei Farao tsjin Mozes: Wat hawwe jo nedich? En hja antwurden him: De Heare, de God fan 'e Hebreeërs, hat ús nei jo ta stjoerd om te sizzen: Stjoer myn folk út, sadat se My tsjinje kinne.
26 Doe't Farao harren wurden hearde, waard er tige bang foar harren, en hy sei tsjin harren: Gean hjoed hinne en kom moarn werom nei my, en se diene neffens it wurd fan 'e kening.
27 Doe't se fuort wiene, stjoerde de Farao nei Bileam, de tsjoender, en nei Jannes en Jambres, syn soannen, en nei al de tsjoenders, besweerders en riedslju dy't by de kening hearden, en se kamen allegearre en sieten foar de kening.
28 En de kening fertelde harren al de wurden dy't Mozes en syn broer Aäron tsjin him sein hiene, en de tsjoenders seine tsjin de kening: Mar hoe binne de mannen by jo kommen, fanwegen de liuwen dy't by de poarte opsletten wiene?
29 En de kening sei: Omdat se harren stêf tsjin de liuwen optilden en se loslitten hiene, en by my kamen, en de liuwen wiene ek bliid oer har lykas in hûn him bliid makket om syn master te moetsjen.
30 En Bileam, de soan fan Beor, de tsjoender, antwurde de kening en sei: Dit binne neat oars as tsjoenders lykas wysels.
31 No dêrom, stjoer foar harren, en lit se komme en wy sille se op 'e proef stelle, en de kening die sa.
32 En de oare moarns liet de farao Mozes en Aäron foar de kening komme, en hja namen de stêf fan God, en kamen by de kening en sprieken tsjin him en seinen:
33 Sa seit de Heare, de God fan 'e Hebreeërs: Stjoer myn folk, dat se My tsjinje meie.
34 En de kening sei tsjin harren: Mar wa sil jimme leauwe dat jimme de boaden fan God binne en dat jimme op syn befel nei my komme?
35 Jou no dêrom in wûnder of teken yn dizze saak, en dan sille de wurden dy't jo sprekke leaud wurde.
36 En Aäron hastige him en smiet de stêf út syn hân foar Farao en foar syn tsjinstfeinten, en de stêf feroare yn in slang.
37 En de tsjoenders seagen dit en smieten elk syn stêf op 'e grûn en se waarden slangen.
38 En de slang fan Aärons stêf tilde syn kop op en iepene syn mûle om de stêven fan 'e tsjoenders op te slokken.
39 En Bileam, de tsjoender, antwurde en sei: Dit is al fan âlds ôf, dat in slang syn meislang ferslokt, en dat libbene dingen elkoar ferslinde.
40 No dêrom, jou it werom ta in stêf lykas it earst wie, en wy sille ús stêven ek werombringe lykas se earst wiene, en as dyn stêf ús stêven ferslokt, dan sille wy witte dat de geast fan God yn dy is, en as net, dan bisto allinnich in keunstner lykas wysels.
41 En Aäron hastige him en strekte syn hân út en pakte de sturt fan 'e slange beet en dy waard in stêf yn syn hân, en de tsjoenders diene itselde mei harren stêven, en se krigen, elk man, de sturt fan syn slange beet, en dy waarden stêven lykas earst.
42 En doe't se wer by de stêven wiene, ferslokte de stêf fan Aäron harren stêven.
43 Doe't de kening dit seach, joech er opdracht om it kronykboek fan 'e keningen fan Egypte te bringen, en se brochten it kronykboek, de kroniken fan 'e keningen fan Egypte, dêr't al de ôfgoaden fan Egypte ynskreaun stiene, want se tochten dêr de namme fan de Heare yn te finen, mar se fûnen it net.
44 Doe sei Farao tsjin Mozes en Aäron: Sjoch, ik haw de namme fan jimme God net fûn skreaun yn dit boek, en syn namme wit ik net.
45 En de riedslju en wizen antwurden de kening: Wy hawwe heard dat de God fan 'e Hebreeërs in soan fan 'e wizen is, de soan fan âlde keningen.
46 En Farao kearde him ta Mozes en Aäron en sei tsjin harren: Ik ken de Heare net, dy't jimme oankundige hawwe, en ik sil syn folk ek net stjoere.

47 En hja antwurden en seine tsjin de kening: De Heare, de God fan 'e goaden, is syn namme, en Hy hat syn namme oer ús útroppen fan 'e dagen fan ús foarâlden ôf, en ús stjoerd en sein: Gean nei Farao en sis tsjin him: Stjoer myn folk, dat se my tsjinje meie.
48 Stjoer ús no dêrom, dat wy in reis fan trije dagen yn 'e woastenije meitsje meie, en dêr oan him offerje meie, want fan 'e dagen dat wy nei Egypte delgongen, hat hy gjin brânoffer, spiisoffer of slachtoffer út ús hannen nommen, en as jo ús net stjoere, sil syn grime tsjin jo ûntstean, en hy sil Egypte slaan mei de pest of mei it swurd.
49 En Farao sei tsjin harren: Fertel my no syn macht en syn macht; en hja seine tsjin him: Hy hat de himel en de ierde skepen, de seeën en al har fisken, Hy hat it ljocht foarme, de tsjusternis skepen, rein op 'e ierde brocht en it wetter jûn, en it gers en it krûd ûntkieme litten, Hy hat minske en bist en de bisten fan it bosk skepen, de fûgels fan 'e loft en de fisken fan 'e see, en troch syn mûle libje en stjerre se.
50 Wiswier hat Hy dy skepen yn 'e liifmoer fan dyn mem, en de azem fan it libben yn dy jûn, en dy grutbrocht en dy op 'e keninklike troan fan Egypte set, en Hy sil dyn azem en siel fan dy ôfnimme, en dy werombringe nei de grûn dêr'tsto weihelle bist.
51 En de grime fan 'e kening waard ûntstoken troch harren wurden, en hy sei tsjin harren: Mar wa ûnder al de goaden fan 'e folken kin dit dwaan? Myn rivier is fan my, en ik haw him foar mysels makke.
52 En hy ferdreau se fan him ôf, en hy joech opdracht om de arbeid oan Israel swierder te meitsjen as juster en dêrfoar.
53 Doe gongen Mozes en Aäron fuort fan 'e kening ôf, en seagen dat de bern fan Israel yn in minne steat wiene, om't de taakmasters har wurk tige swier makke hiene.
54 Doe gie Mozes werom nei de Heare en sei: Wêrom hawwe Jo Jo folk min behannele? Want sûnt ik kaam om tsjin Farao te sizzen wêr't Jo my foar stjoerd hawwe, hat hy de bern fan Israel tige min behannele.
55 Doe sei de Heare tsjin Mozes: Sjoch, dû silst sjen dat Farao mei in útstekke hân en swiere pleagen de bern fan Israel út syn lân stjoere sil.
56 En Mozes en Aäron wennen ûnder harren bruorren, de bern fan Israel, yn Egypte.
57 En wat de bern fan Israel oanbelanget, de Egyptners hawwe har libben ferbittere mei it swiere wurk dat se har oplein hiene.

HAADSTIK 80

1 En oan 'e ein fan twa jier stjoerde de Heare Mozes wer nei Farao om de bern fan Israel út te lieden en har út it lân Egypte te stjoeren.
2 En Mozes gyng hinne en kaam by it hûs fan Farao, en hy spriek ta him de wurden fan 'e Heare dy't him stjoerd hie, mar Farao woe net harkje nei de stim fan 'e Heare, en God wekke syn macht yn Egypte tsjin Farao en syn ûnderdanen, en God sloech Farao en syn folk mei tige grutte en swiere pleagen.
3 En de Heare stjoerde troch de hân fan Aäron en feroare al it wetter fan Egypte yn bloed, mei al har streamen en rivieren.
4 Doe't in Egyptner kaam om te drinken en wetter te putten, seach er yn syn kruk, en sjuch, al it wetter wie yn bloed feroare; en doe't er kaam om út syn beker te drinken, waard it wetter yn 'e beker bloed.
5 En as in frou har daai kniede en har iten klearmakke, feroare har uterlik yn dat fan bloed.
6 En de Heare stjoerde wer en liet al har wetters kikkerts foarútbringe, en al de kikkerts kamen yn 'e huzen fan 'e Egyptners.
7 En doe't de Egyptners dronken, rekken harren buiken fol mei kikkerts en se dûnsen yn harren buiken lykas se dûnsje as se yn 'e rivier binne.
8 En al harren drinkwetter en kookwetter feroaren yn kikkerts, ek as se yn harren bêden leine, fokten kikkerts troch harren swit.
9 Nettsjinsteande dit alles kearde de grime fan de Heare har net ôf, en syn hân waard útstutsen tsjin alle Egyptners om har te slaan mei alle swiere pleagen.
10 En hy stjoerde en sloech har stof ta luzen, en de luzen waarden yn Egypte ta in hichte fan twa eln op 'e ierde.
11 De luzen wiene ek tige talryk, yn it fleis fan minsken en bisten, ûnder alle ynwenners fan Egypte, ek oer de kening en keninginne stjoerde de Heare de luzen, en it fertriet Egypte tige fanwegen de luzen.
12 Nettsjinsteande dit, wie de grime fan de Heare net wei, en syn hân wie noch altyd útstutsen oer Egypte.
13 En de Heare stjoerde allerhanne wylde dieren yn Egypte, en dy kamen en ferneatigen hiel Egypte, minsken en bisten, en beammen, en alle dingen dy't yn Egypte wiene.
14 En de Heare stjoerde fûle slangen, skorpioenen, mûzen, wezelingen, podden, tegearre mei oaren dy't yn it stof krûpten.
15 Miggen, hoarnen, fleaien, ynsekten en miggen, elk swerm neffens syn soarte.
16 En alle reptilen en wjukdieren neffens har soarte kamen nei Egypte en makken de Egyptners tige fertrietlik.
17 En de fleagen en miggen kamen yn 'e eagen en earen fan 'e Egyptners.
18 En de hoarn kaam op harren ta en dreau harren fuort, en sy teagen derwei wei nei harren binnenkeamers, en hy efterfolge harren.
19 En doe't de Egyptners har ferburgen fanwegen de swerm bisten, diene se har doarren efter har op slot, en God joech de Sulanut, dy't yn 'e see wie, opdracht om op te kommen en nei Egypte te gean.
20 En sy hie lange earms, tsien el lang as de el fan in man.
21 En hja gie op 'e dakken en ûntbleate de balken en de flierren en snijde se ôf, en strekte har earm út yn it hûs en naam it slot en de grendel fuort, en iepene de huzen fan Egypte.
22 Dêrnei kaam de swerm bisten yn 'e huzen fan Egypte, en de swerm bisten ferneatige de Egyptners, en it fertriet har tige.
23 Nettsjinsteande dit kearde de grime fan de Heare him net fan 'e Egyptners ôf, en syn hân waard noch altyd tsjin harren útstutsen.
24 En God stjoerde de pest, en de pest trochkringe Egypte, yn 'e hynders en ezels, en yn 'e kamielen, yn keppels kij en skiep en yn 'e minske.
25 En doe't de Egyptners moarns betiid opstienen om har fee nei de greide te bringen, fûnen se al har fee dea.

26 En der bleau mar ien op de tsien fan it fee fan 'e Egyptners oer, en fan it fee dat fan Israel yn Gosen hearde, stoar net ien.
27 En God stjoerde in baarnende ûntstekking yn it fleis fan 'e Egyptners, dy't har hûd barste, en it waard in slimme jeuk yn alle Egyptners fan 'e soallen fan har fuotten oant de kroan fan har hollen.
28 En in protte swolmen wiene yn harren fleis, dat harren fleis weiwurde oant it ferrotte en ferrotte waard.
29 Nettsjinsteande dit wie de grime fan de Heare net wei, en syn hân wie noch altyd útstekt oer hiel Egypte.
30 En de Heare stjoerde in tige swiere hagel, dy't harren wynstokken rekke en harren fruchtbeammen bruts en se útdroege, sadat it derop foel.
31 Ek waard elk grien krûd droech en fergie, want in mingd fjoer delkaam tusken de hagel, dêrom fertarren de hagel en it fjoer alles.
32 Ek minsken en bisten dy't bûten fûn waarden, kamen om troch de flammen fan fjoer en fan 'e hagel, en al de jonge liuwen wiene útput.
33 En de Heare stjoerde en brocht talleaze sprinkhoannen nei Egypte, de Chasel, Salom, Chargol en Chagole, sprinkhoannen fan elke soarte, dy't alles opfretten dat de hagel oerbleaun hie.
34 Doe wiene de Egyptners bliid mei de sprinkhoannen, hoewol't se de opbringst fan it fjild opiten, en se fongen se yn oerfloed en sâlten se as iten.
35 En de Heare kearde in machtige wyn fan 'e see dy't al de sprinkhoannen, sels dy't sâlt wiene, meinam en se yn 'e Reade See smiet; net ien sprinkhoanne bleau oer binnen de grinzen fan Egypte.
36 En God stjoerde tsjuster oer Egypte, dat it hiele lân Egypte en Patros trije dagen tsjuster waarden, sadat in man syn hân net sjen koe as er dy nei syn mûle tilde.
37 Yn dy tiid stoaren in protte fan it folk fan Israel dy't tsjin de Heare yn opstân kommen wiene en dy't net nei Mozes en Aäron harkje woene, en net yn harren leauden dat God harren stjoerd hie.
38 En dy't sein hiene: Wy sille net út Egypte gean, oars komme wy om fan honger yn in ferlitten woastenije, en dy't net harkje woene nei de stim fan Mozes.
39 En de Heare pleage harren yn 'e trije dagen fan tsjuster, en de Israëliten begroeven harren yn dy dagen, sûnder dat de Egyptners derfan wisten of har oer harren bliid makken.
40 En de tsjusternis wie tige grut yn Egypte, trije dagen lang, en elkenien dy't stie doe't de tsjusternis kaam, bleau stean op syn plak, en hy dy't siet, bleau sitten, en hy dy't lei, bleau lizzen yn deselde steat, en hy dy't rûn, bleau op 'e grûn sitten op itselde plak; en dit barde mei alle Egyptners, oant de tsjusternis weirekke wie.
41 En de dagen fan tsjuster gongen foarby, en de Heare stjoerde Mozes en Aäron nei de bern fan Israel, sizzende: Fier jimme feest en hâld jimme Peaske, want sjuch, Ik kom midden yn 'e nacht ûnder alle Egyptners, en Ik sil al har earstebernen slaan, fan 'e earsteberne fan in minske oant de earsteberne fan in fee, en as Ik jimme Peaske sjoch, sil Ik jimme foarbygean.
42 En de bern fan Israel diene neffens alles wat de Heare Mozes en Aäron hjitten hie, sa diene se dy nacht.
43 En it barde midden yn 'e nacht dat de Heare útgie midden yn Egypte, en alle earstbernen fan 'e Egyptners sloech, fan 'e earstberne fan 'e minske oant de earstberne fan it fee.
44 En Farao stie nachts op, hy en al syn tsjinstfeinten en al de Egyptners, en der wie in grut gejammer yn hiel Egypte yn dy nacht, want der wie gjin hûs dêr't gjin lyk yn lei.
45 Ek de bylden fan 'e earstbernen fan Egypte, dy't yn 'e muorren fan harren huzen gravearre wiene, waarden ferneatige en foelen op 'e grûn.
46 Sels de bonken fan harren earstbernen dy't dêrfoar stoarn wiene en dy't se yn harren huzen begroeven hiene, waarden yn dy nacht troch de hûnen fan Egypte ophelle en foar de Egyptners sleept en foar harren smiten.
47 En al de Egyptners seagen dit kwea dat har ynienen oerkommen wie, en al de Egyptners rôpen it út mei in lûde stim.
48 En al de famyljes fan Egypte gûlden dy nacht, elk om syn soan en elk om syn dochter, om't dy earstberne wie, en it lawaai fan Egypte waard dy nacht fan fierren heard.
49 En Bathia, de dochter fan Farao, gie dy nacht mei de kening út om Mozes en Aäron yn harren huzen te sykjen, en sy fûnen harren yn harren huzen, iten en drinken en bliid wêze mei hiel Israel.
50 En Bathia sei tsjin Mozes: Is dit de beleanning foar it goede dat ik dy dien haw, dat ik dy grutbrocht en útrekt haw, en datsto dit kwea oer my en it hûs fan myn heit brocht hast?
51 En Mozes sei tsjin har: Wiswier tsien pleagen hat de Heare oer Egypte brocht; is der troch ien fan dy kwea oer dy kommen? Hat ien fan dy dy rekke? En sy sei: Nee.
52 En Mozes sei tsjin har: Hoewol't jo de earstberne fan jo mem binne, sille jo net stjerre, en gjin kwea sil jo yn it midden fan Egypte berikke.
53 En hja sei: Hokker foardiel haw ik derfan, as ik de kening, myn broer, en al syn húshâlding en ûnderdanen yn dit kwea sjoch, waans earstbernen mei alle earstbernen fan Egypte omkomme?
54 En Mozes sei tsjin har: Wiswier, dyn broer en syn húshâlding en ûnderdanen, de famyljes fan Egypte, woene net harkje nei de wurden fan de Heare, dêrom is dit kwea oer har kommen.
55 En Farao, de kening fan Egypte, kaam by Mozes en Aäron, en guon fan 'e bern fan Israel dy't by harren wiene op dat plak, en hy bea ta harren en sei:
56 Meitsje jo klear en nim jo bruorren mei, al de bern fan Israel dy't yn it lân binne, mei har skiep en kij, en alles wat har taheart, se sille neat oerlitte, bid allinnich foar my ta de Heare, jo God.
57 Doe sei Mozes tsjin Farao: Sjoch, hoewol jo de earstberne fan jo mem binne, wês lykwols net bang, want jo sille net stjerre, want de Heare hat jo befel jûn dat jo libje sille, om jo syn grutte macht en sterke útstekke earm te sjen litten.
58 En Farao joech befel om de bern fan Israel fuort te stjoeren, en al de Egyptners namen de krêft om har te stjoeren, want se seinen: Wy geane allegear om.
59 En al de Egyptners stjoerden de Israëliten út, mei grutte rykdommen, skiep en kij en kostbere dingen, neffens de eed fan de Heare tusken him en ús heit Abraham.
60 En de bern fan Israel stelden har nachts út om út te gean, en doe't de Egyptners by harren kamen om harren út te

heljen, seinen se tsjin harren: Binne wy dieven, dat wy nachts útgeane moatte?
61 En de bern fan Israel fregen fan 'e Egyptners om sulveren foarwerpen, en gouden foarwerpen, en klean, en de bern fan Israel plonderen de Egyptners.
62 En Mozes hastige him en stie op en gyng nei de rivier fan Egypte, en brocht dêrwei de kiste fan Jozef op en naam dy mei.
63 De bern fan Israel brochten ek mei, elk de kiste fan syn heit, en elk de kisten fan syn stam.

HAADSTIK 81

1 En de bern fan Israel reizgen fan Rameses nei Sukkot, sawat seishûndert tûzen man te foet, bûten de bern en harren froulju.
2 Ek in mingde mannichte gie mei harren op, en skiep en kij, sels in soad fee.
3 En it ferbliuw fan 'e bern fan Israel, dy't yn it lân Egypte wennen mei swiere arbeid, wie twahûndert en tsien jier.
4 En oan 'e ein fan twahûndert en tsien jier late de Heare de bern fan Israel mei in sterke hân út Egypte.
5 En de bern fan Israel reizgen út Egypte en út Gosen en út Ramses, en sloegen har kamp op yn Sukkot op 'e fyftjinde dei fan 'e earste moanne.
6 En de Egyptners begroeven al har earstbernen dy't de Heare slein hie, en al de Egyptners begroeven har deaden trije dagen lang.
7 En de bern fan Israel reizgen fan Sukkot en sloegen har kamp op yn Etom, oan 'e ein fan 'e woastenije.
8 En op 'e tredde dei nei't de Egyptners harren earstberne begroeven hiene, kamen in protte mannen út Egypte op en gongen efter Israel oan om harren werom te bringen nei Egypte, want se hiene berou dat se de Israeliten út harren slavernij fuortstjoerd hiene.
9 En ien man sei tsjin syn buorman: Wiswier hawwe Mozes en Aäron tsjin Farao sein: Wy sille in reis fan trije dagen yn 'e woastyn gean en offerje oan 'e Heare, ús God.
10 Lit ús no dêrom moarns betiid opstean en har werombringe, en it sil barre dat as se mei ús weromkomme nei Egypte nei har hearen, dan sille wy witte dat der leauwe yn har is, mar as se net weromkomme wolle, dan sille wy mei har fjochtsje, en har werombringe litte mei grutte macht en in sterke hân.
11 En al de eallju fan Farao stiene de moarns op, en mei harren sa'n sânhûndert tûzen man, en hja teagen dy dei út Egypte wei, en kamen op it plak dêr't de bern fan Israel wiene.
12 En al de Egyptners seagen en sjuch, Mozes en Aäron en al de bern fan Israel sieten foar Pi-Hahiroth, te iten en te drinken en it feest fan de Heare te fieren.
13 Doe seine al de Egyptners tsjin de bern fan Israel: Jimme hawwe wis sein: Wy sille in reis fan trije dagen yn 'e woastyn gean en offerje oan ús God en weromkomme.
14 No, den is it hjoed fiif dagen lyn dat jo fuortgien binne, wêrom geane jo net werom nei jo hearen?
15 En Mozes en Aäron antwurden harren en seine: Omdat de Heare ús God yn ús tsjûge hat en sein hat: Jimme sille net mear weromgean nei Egypte, mar wy sille ússels weromlûke nei in lân dat oerrint fan molke en huning, lykas de Heare ús God ús foarâlden sward hie om it ús te jaan.
16 Doe't de eallju fan Egypte seagen dat de bern fan Israel net nei harren harkje om werom te gean nei Egypte, makken se har klear om tsjin Israel te striden.
17 En de Heare fersterke de herten fan 'e bern fan Israel oer de Egyptners, dat se har swiere slagen joegen, en de striid waard swier tsjin 'e Egyptners, en al de Egyptners flechten foar de bern fan Israel, want in protte fan harren kamen om troch de hân fan Israel.
18 Doe gongen de eallju fan Farao nei Egypte en fertelden it Farao: De bern fan Israel binne flechte en sille net mear nei Egypte weromkomme, en op dizze wize hawwe Mozes en Aäron ta ús sprutsen.
19 Doe't Farao dit hearde, kearden syn hert en de herten fan al syn ûnderdanen har tsjin Israel, en se krigen berou dat se Israel stjoerd hiene; en al de Egyptners riepen Farao oan om de bern fan Israel te efterfolgjen om har werom te bringen nei har lêsten.
20 Doe seinen se, elk tsjin syn broer: Wat hawwe wy no dien, dat wy Israel út ús slavernij stjoerd hawwe?
21 En de Heare fersterke de herten fan alle Egyptenaren om de Israëliten te efterfolgjen, want de Heare woe de Egyptenaren yn 'e Reade See ûnderbringe.
22 En Farao stie op en spande syn wein yn, en hy joech alle Egyptners opdracht om byinoar te kommen; der bleau net ien man oer, útsein de bern en de froulju.
23 En al de Egyptners gongen mei Farao út om de bern fan Israel te efterfolgjen, en it kamp fan Egypte wie in tige grut en swier kamp, sawat tsienhûndert tûzen man.
24 En dit hiele leger gie hinne en achterfolge de bern fan Israel om har werom te bringen nei Egypte, en se kamen by harren kampearplak by de Reade See oan.
25 Doe sloegen de bern fan Israel harren eagen op en seagen al de Egyptners dy't harren efterfolgen, en de bern fan Israel wiene tige bang foar harren, en de bern fan Israel rôpen ta de Heare.
26 En fanwegen de Egyptners ferdielden de bern fan Israel har yn fjouwer ôfdielingen, en se wiene ferdield yn har mieningen, want se wiene bang foar de Egyptners, en Mozes spriek ta elk fan harren.
27 De earste ôfdieling wie fan 'e bern fan Ruben, Simeon en Issaskar, en sy besleaten harsels yn 'e see te smiten, want sy wiene tige bang foar de Egyptners.
28 En Mozes sei tsjin harren: Wês net bang, bliuw stean en sjoch de heil fan 'e Heare dy't Hy hjoed foar jimme dwaan sil.
29 De twadde divyzje wie fan 'e bern fan Sebulon, Benjamin en Naftali, en sy besleaten om mei de Egyptners werom te gean nei Egypte.
30 Doe sei Mozes tsjin harren: Wês net bang, want lykas jimme de Egyptners hjoed sjoen hawwe, sa sille jimme se net mear sjen yn ivichheid.
31 De tredde divyzje wie fan 'e bern fan Juda en Jozef, en sy namen it foar om de Egyptners temjitte te gean om mei harren te fjochtsjen.
32 Doe sei Mozes tsjin harren: Stean op jimme plakken, want de Heare sil foar jimme fjochtsje, en jimme moatte stil bliuwe.
33 En de fjirde divyzje wie fan 'e bern fan Levi, Gad en Aser, en sy besleaten om midden ûnder de Egyptners te

gean om har te betize, en Mozes sei tsjin har: Bliuw op jimme plakken en wês net bang, rop allinnich ta de Heare, dat Hy jimme út harren hannen rêde mei.
34 Dêrnei stie Mozes op út it midden fan it folk, en hy bea ta de Heare en sei:
35 O Heare God fan 'e hiele ierde, rêd no dyn folk dat Jo út Egypte fierd hawwe, en lit de Egyptners net roemje dat macht en macht fan harren binne.
36 Doe sei de Heare tsjin Mozes: Wêrom ropstû ta My? Sis tsjin de bern fan Israel dat se geane moatte, en stek dyn stêf út oer de see en spjalte dy, en de bern fan Israel meie der trochhinne gean.
37 En Mozes die dat, en hy tilde syn stêf op oer de see en kloof it.
38 En it wetter fan 'e see waard yn tolve dielen ferdield, en de bern fan Israel gongen te foet troch, mei skuon, lykas in man troch in tariede wei giet.
39 En de Heare iepenbiere syn wûnders oan 'e bern fan Israel yn Egypte en yn 'e see troch de hân fan Mozes en Aäron.
40 En doe't de bern fan Israel de see yn gien wiene, kamen de Egyptenaren harren achternei, en it wetter fan 'e see kaam wer boppe harren, en se sonken allegear yn it wetter, en net ien man bleau oer útsein Farao, dy't de Heare tankje en yn him leaude, dêrom liet de Heare him doe net mei de Egyptenaren omkomme.
41 En de Heare joech in ingel opdracht om him út it midden fan 'e Egyptners te heljen, dy't him op it lân Nineve smieten en hy regearre der in lange tiid oer.
42 En op dy dei rêde de Heare Israel út 'e hân fan Egypte, en al de bern fan Israel seagen dat de Egyptners omkommen wiene, en se seagen de grutte hân fan 'e Heare, yn wat hy dien hie yn Egypte en yn 'e see.
43 Doe songen Mozes en de bern fan Israel dit liet foar de Heare, op 'e dei dat de Heare de Egyptners foar harren falle liet.
44 En hiel Israel song yn in konsert en sei: Ik sil foar de Heare sjonge, want Hy is tige ferheven, it hynder en syn ruter hat Hy yn 'e see smiten; sjuch, it stiet skreaun yn it boek fan 'e wet fan God.
45 Dêrnei fierden de bern fan Israel har reis op en sloegen har kamp op yn Mara, en de Heare joech de bern fan Israel ynsettingen en rjochtsaken op dat plak yn Mara, en de Heare gebea de bern fan Israel om yn al syn wegen te kuierjen en him te tsjinjen.
46 En hja reizgen fan Mara en kamen yn Elim, en yn Elim wieren tolve wetterboarnen en santich dadelbeammen, en de bern kampearren dêr by it wetter.
47 En hja reizgen fan Elim en kamen yn 'e woastyn Sin, op 'e fyftjinde dei fan 'e twadde moanne nei harren fertrek út Egypte.
48 Yn dy tiid joech de Heare it manna oan 'e bern fan Israel om te iten, en de Heare liet dei nei dei iten út 'e himel reine foar de bern fan Israel.
49 En de bern fan Israel ieten it manna fjirtich jier lang, al de dagen dat se yn 'e woastenije wiene, oant se yn it lân Kanaän kamen om it yn besit te nimmen.
50 En hja teagen út 'e woastenije Sin wei en sloegen har kamp op yn Alusj.
51 En hja forteagen út Alusj en sloegen har kamp op yn Refidim.
52 Doe't de bern fan Israel yn Refidim wiene, kaam Amalek, de soan fan Elifas, de soan fan Esau, de broer fan Sefo, om tsjin Israel te striden.
53 En hy brocht achthûndert en ien tûzen manlju mei, tsjoenders en besweerders, en hy makke him klear foar de striid tsjin Israel yn Refidim.
54 En hja fierden in grutte en swiere striid tsjin Israel, en de Heare joech Amalek en syn folk oer yn 'e hannen fan Mozes en de bern fan Israel, en yn 'e hân fan Jozua, de soan fan Nun, de Efratyt, de tsjinner fan Mozes.
55 En de bern fan Israel sloegen Amalek en syn folk mei de skerpte fan it swurd, mar de striid wie tige swier foar de bern fan Israel.
56 Doe sei de Heare tsjin Mozes: Skriuw dit as in oantinken foar dy yn in boek, en liz it yn 'e hân fan Jozua, de soan fan Nun, dyn tsjinner, en dû scilst de bern fan Israel gebiede en sizze: As jimme yn it lân Kanaän komme, sille jimme de oantinken oan Amalek hielendal ûnder de himel útwiskje.
57 En Mozes die dat, en hy naam it boek en skreau der dizze wurden op, sizzende:
58 Tink oan wat Amalek dy oandien hat ûnderweis doe'tsto út Egypte wei gien bist.
59 Dy't dy op 'e dyk moete en dyn efterkant sloech, sels dejingen dy't swak efter dy wiene doe'tsto moech en wurch wiest.
60 Dêrom sil it barre as de Heare, dyn God, dy rêst jûn hat fan al dyn fijannen om it hinne yn it lân dat de Heare, dyn God, dy as erfskip jout om it te besitten, datst de oantinken oan Amalek ûnder de himel útwiskje silst, dû silst it net ferjitte.
61 En de kening dy't begrutsjen hat mei Amalek, of mei syn oantinken of mei syn neiteam, sjuch, Ik sil it fan him easkje, en Ik sil him útroege út it midden fan syn folk.
62 En Mozes skreau al dizze dingen yn in boek, en hy joech de bern fan Israel befel oangeande al dizze saken.

HAADSTIK 82

1 En de bern fan Israel teagen út Refidim en sloegen har kamp op yn 'e woastyn Sinaï, yn 'e tredde moanne nei harren úttocht út Egypte.
2 Yn dy tiid kaam Rehuël, de Midianyt, de skoanheit fan Mozes, mei syn dochter Sippora en har twa soannen, want hy hie heard fan 'e wûnders dy't de Heare oan Israel dien hie, dat Hy har út 'e hân fan Egypte rêden hie.
3 En Rehuël kaam by Mozes yn 'e woastenije dêr't er syn kamp opslein hie, dêr't de berch fan God wie.
4 En Mozes gyng út om syn skoanheit mei grutte eare temjitte te kommen, en hiel Israel wie mei him.
5 En Rehuël en syn bern bleauwen in protte dagen ûnder de Israëliten, en Rehuël koe de Heare fan dy dei ôf.
6 En yn 'e tredde moanne nei't de bern fan Israel út Egypte gien wiene, op 'e sechsde dei dêrfan, joech de Heare oan Israel de tsien geboaden op 'e berch Sinaï.
7 En hiel Israel hearde al dizze geboaden, en hiel Israel wie dy dei tige bliid yn 'e Heare.
8 En de hearlikheid fan de Heare rêste op 'e berch Sinaï, en hy rôp nei Mozes, en Mozes kaam yn 'e midden fan in wolk en klom op 'e berch.

9 En Mozes wie fjirtich dagen en fjirtich nachten op 'e berch; hy iet gjin brea en dronk gjin wetter, en de Heare ûnderrjochte him yn 'e ynsettingen en oardielen om de bern fan Israel te ûnderwizen.
10 En de Heare skreau de tsien geboaden dy't Hy de bern fan Israel oplein hie op twa stiennen tafels, dy't Hy oan Mozes joech om de bern fan Israel te gebieden.
11 En oan 'e ein fan fjirtich dagen en fjirtich nachten, doe't de Heare klear wie mei it sprekken tsjin Mozes op 'e berch Sinaï, joech de Heare Mozes de stiennen tafels, skreaun mei de finger fan God.
12 Doe't de bern fan Israel seagen dat Mozes it net lang duorre om fan 'e berch del te kommen, kamen se byinoar om Aäron hinne en seinen: Wy witte net wat der mei dizze man Mozes bard is.
13 Stean no dêrom op, meitsje ús in god dy't foar ús útgean sil, sadat jo net stjerre.
14 En Aäron wie tige bang foar it folk, en hy joech harren opdracht om him goud te bringen en hy makke der in getten keal fan foar it folk.
15 En de Heare sei tsjin Mozes, foardat er fan 'e berch delkaam wie: Gean del, want dyn folk datst út Egypte fierd hast, hat harsels ferdorven.
16 Se hawwe harsels in getten keal makke en hawwe har derfoar bûgd; gean no fuort fan my, dat ik se fan 'e ierde ferneatigje kin, want se binne in stiifnekich folk.
17 En Mozes smeekte it oantlit fan de Heare, en hy bea ta de Heare foar it folk fanwegen it keal dat se makke hiene, en dêrnei kaam hy fan 'e berch del en yn syn hannen hiene hy de twa stiennen tafels, dy't God him jûn hie om de Israëliten te gebieden.
18 Doe't Mozes by it kamp kaam en it keal seach dat it folk makke hie, waard Mozes lilk en hy bruts de tafels ûnder de berch.
19 Doe kaam Mozes yn it kamp en naam it keal en ferbaarnde it mei fjoer, en fermaalde it oant it fyn stof waard, en struide it op it wetter en joech it de Israëliten te drinken.
20 En dêr stoaren fan it folk troch elkoars swurden sawat trijetûzen mannen dy't it keal makke hiene.
21 En de oare deis sei Mozes tsjin it folk: Ik sil nei de Heare ta gean, miskien kin ik fersoening dwaan foar jimme sûnden dy't jimme foar de Heare sûndige hawwe.
22 En Mozes gyng wer op nei de Heare, en hy bleau fjirtich dagen en fjirtich nachten by de Heare.
23 En yn 'e fjirtich dagen smeekte Mozes de Heare foar de bern fan Israel, en de Heare harke nei it gebed fan Mozes, en de Heare liet him freegje foar Israel.
24 Doe sei de Heare tsjin Mozes dat er twa stiennen tafels úthakke moast en dy nei de Heare bringe moast, dy't dêr de tsien geboaden op skriuwe moast.
25 Mozes die dat, en hy kaam del en houde de twa tafels en gie op nei de berch Sinaï nei de Heare, en de Heare skreau de tsien geboaden op 'e tafels.
26 En Mozes bleau noch by de Heare fjirtich dagen en fjirtich nachten, en de Heare joech him ynsettingen en rjochtlinen om oan Israel te jaan.
27 En de Heare joech him oangeande de bern fan Israel it befel dat se in hillichdom foar de Heare meitsje moasten, dat syn namme dêr rêste soe, en de Heare liet him de likenis fan it hillichdom sjen en de likenis fan al syn gerei.
28 En oan 'e ein fan 'e fjirtich dagen kaam Mozes fan 'e berch del en de twa tabletten yn syn hân.
29 Doe kaam Mozes by de bern fan Israel en spriek ta harren al de wurden fan de Heare, en hy learde harren wetten, ynsettingen en oardielen dy't de Heare him leard hie.
30 En Mozes fertelde de bern fan Israel it wurd fan de Heare, dat der in hillichdom foar him makke wurde moast, om ûnder de bern fan Israel te wenjen.
31 En it folk wie tige bliid oer al it goede dat de Heare troch Mozes ta harren sprutsen hie, en se seine: Wy sille alles dwaan wat de Heare ta jo sprutsen hat.
32 En it folk stie op as ien man en se brochten royale offers oan it hillichdom fan 'e Heare, en elke man brocht it offer fan 'e Heare foar it wurk fan it hillichdom, en foar al syn tsjinst.
33 En al de bern fan Israel brochten, elk man, alles wat yn syn besit fûn wie foar it wurk fan it hillichdom fan de Heare, goud, sulver en messing, en alles dat brûkt wurde koe foar it hillichdom.
34 En al de wizen dy't betûft wiene yn it wurk kamen en makken it hillichdom fan 'e Heare, neffens alles wat de Heare hjitten hie, elke man yn it wurk dêr't er yn betûft wie; en al de wizen fan hert makken it hillichdom, en syn gerei en al it gerei foar de hillige tsjinst, lykas de Heare Mozes hjitten hie.
35 En it wurk oan it hillichdom fan 'e tabernakel wie foltôge oan 'e ein fan fiif moannen, en de bern fan Israel diene alles wat de Heare Mozes gebean hie.
36 En hja brochten it hillichdom en al it ynrjochte nei Mozes; lyksa't de Heare Mozes sjen litten hie, sa diene de bern fan Israel.
37 En Mozes seach it wurk, en sjuch, hja diene it lyksa't de Heare him hjitten hie, en Mozes segene harren.

HAADSTIK 83

1 En yn 'e tolfde moanne, op 'e trijeëntweintichste dei fan 'e moanne, naam Mozes Aäron en syn soannen, en hy klaaide har yn har klean, en salve har en die mei har lykas de Heare him gebean hie, en Mozes brocht al de offers dy't de Heare him dy dei gebean hie.
2 Dêrnei naam Mozes Aäron en syn soannen en sei tsjin harren: Sân dagen sille jimme by de yngong fan 'e tabernakel bliuwe, want sa is my oplein.
3 En Aäron en syn soannen diene alles wat de Heare harren troch Mozes oplein hie, en sy bleauwen sân dagen by de yngong fan 'e tabernakel.
4 En op 'e achtste dei, de earste dei fan 'e earste moanne, yn it twadde jier nei't de Israëliten út Egypte wei gien wiene, sette Mozes it hillichdom op, en sette Mozes al it guod fan 'e tabernakel en al it guod fan it hillichdom op, en hy die alles wat de Heare him gebean hie.
5 Doe rôp Mozes Aäron en syn soannen, en sy brochten it brânoffer en it sûndoffer foar harsels en de bern fan Israel, lykas de Heare Mozes gebean hie.
6 Op dy dei namen de twa soannen fan Aäron, Nadab en Abihu, frjemd fjoer en brochten it foar de Heare, dat it harren net opdroegen hie, en in fjoer gie út fan it foar it oantlit des Heare, en fertarre harren, en sy stoaren dy dei foar it oantlit des Heare.

7 Doe, op 'e dei dat Mozes klear wie mei it oprjochtsjen fan it hillichdom, begûnen de foarsten fan 'e bern fan Israel harren offers foar de Heare te bringen foar de ynwijing fan it alter.
8 En hja brochten harren offers, elke prins foar ien dei, in prins elke dei foar tolve dagen.
9 En al de offers dy't se brochten, elk op syn dei, ien sulveren skûtel mei in gewicht fan hûndert en tritich sikkel, ien sulveren kom fan santich sikkel neffens de sikkel fan it hillichdom, beide fol mei fyn moal, mingd mei oalje as in spiisoffer.
10 Ien leppel, mei in gewicht fan tsien sikkel goud, fol mei reekwurk.
11 Ien jonge bolle, ien ram, ien laam fan it earste jier as brânoffer.
12 En ien geitebokje as sûndoffer.
13 En as tankoffer twa kij, fiif rammen, fiif geitebokken, fiif lammen fan in jier âld.
14 Sa diene de tolve foarsten fan Israel dei oan dei, elk man op syn dei.
15 En it wie dêrnei, op 'e trettjinde dei fan 'e moanne, dat Mozes de bern fan Israel gebea om it Peaske te hâlden.
16 En de bern fan Israel fierden it Peaske op syn tiid op 'e fjirtjinde dei fan 'e moanne, lyksa't de Heare Mozes gebean hie, sa diene de bern fan Israel.
17 En yn 'e twadde moanne, op 'e earste dei dêrfan, spriek de Heare ta Mozes en sei:
18 Tel de hollen fan alle manlju fan 'e bern fan Israel fan tweintich jier âld en âlder, dû en dyn broer Aäron en de tolve foarsten fan Israel.
19 En Mozes die dat, en Aäron kaam mei de tolve foarsten fan Israel, en sy telden de bern fan Israel yn 'e woastyn Sinaï.
20 En de oantallen fan 'e bern fan Israel neffens de huzen fan har heiten, fan tweintich jier âld en âlder, wiene seishûndert en trije tûzen fiifhûndert en fyftich.
21 Mar de bern fan Levi waarden net teld ûnder harren bruorren, de bern fan Israel.
22 En it tal fan alle manlike bern fan 'e bern fan Israel, fan ien moanne âld en âlder, wie twaëntweintich tûzen twahûndert trijeënsantich.
23 En it tal fan 'e bern fan Levi fan ien moanne âld en âlder wie twaëntweintich tûzen.
24 En Mozes sette de preesters en de Leviten oan, elk man, oan syn tsjinst en oan syn lêst, om it hillichdom fan 'e tabernakel te tsjinjen, lyksa't de Heare Mozes gebean hie.
25 En op 'e tweintichste dei fan 'e moanne waard de wolk fuorthelle fan 'e tabernakel fan it tsjûgenis.
26 Yn dy tiid ferfolgen de bern fan Israel harren reis út 'e woastenije Sinaï, en se makken in reis fan trije dagen, en de wolk rêste op 'e woastenije Paran; dêr waard de grime fan 'e Heare tsjin Israel ûntstoken, om't se de Heare tergd hiene troch him om fleis te freegjen, om te iten te kinnen.
27 En de Heare harke nei harren stim, en joech harren fleis dat se ien moanne lang ieten.
28 Mar dêrnei waard de grime fan de Heare tsjin harren ûntstoken, en Hy sloech harren mei in grutte slachting, en se waarden dêr op dat plak begroeven.
29 En de bern fan Israel neamden dy plak Kebrot Hattaäva, om't se dêr it folk begroeven dat nei fleis begearde.
30 En hja ferlieten Kebrot-Hattaäva en setten har kamp op yn Hazerot, dat yn 'e woastenije fan Paran leit.
31 En wylst de bern fan Israel yn Hazerot wiene, waard de grime fan de Heare tsjin Mirjam ûntstoken fanwegen Mozes, en sy waard melaats, wyt as snie.
32 En sy waard sân dagen bûten it kamp opsletten, oant se wer ûntfongen wie nei har melaatsheid.
33 Dêrnei ferlieten de bern fan Israel Hazerot en setten har kamp op oan 'e ein fan 'e woastenije Paran.
34 Yn dy tiid spriek de Heare ta Mozes dat er tolve mannen út 'e bern fan Israel stjoere moast, ien man per stam, om it lân Kanaän te ferkennen.
35 En Mozes stjoerde de tolve mannen, en hja kamen nei it lân Kanaän om it te sykjen en te ûndersiikjen, en hja ûndersochten it hiele lân fan 'e woastenije Sin oant Rechob as jo nei Chamot komme.
36 En nei ferrin fan fjirtich dagen kamen se by Mozes en Aäron, en dy brochten him it wurd sa't it yn harren hert wie, en tsien fan 'e mannen brochten in kwea-aerdich rapport nei de bern fan Israel, oer it lân dat se ûndersocht hiene, sizzende: It is better foar ús om werom te gean nei Egypte as om nei dit lân te gean, in lân dat syn ynwenners opslokt.
37 Mar Jozua, de soan fan Nun, en Kaleb, de soan fan Jefune, dy't ûnder dejingen wiene dy't it lân ferkend hiene, seinen: It lân is tige goed.
38 As de Heare in wille yn ús hat, dan sil Hy ús nei dit lân bringe en it ús jaan, want it is in lân dat oerrint fan molke en huning.
39 Mar de bern fan Israel woene net nei harren harkje, en hja harkje nei de wurden fan 'e tsien mannen dy't in kwea-aerdich rapport oer it lân brocht hiene.
40 En de Heare hearde it gemurmel fan 'e bern fan Israel en Hy waard lilk en swarde, sizzende:
41 Wiswier sil gjinien man fan dizze goddeleaze generaasje it lân sjen fan tweintich jier âld en âlder, útsein Kaleb, de soan fan Jefune, en Jozua, de soan fan Nun.
42 Mar wis sil dizze goddeleaze generaasje yn dizze woastenije omkomme, en harren bern sille nei it lân komme en it yn besit nimme; sa waard de grime fan de Heare tsjin Israel ûntstoken, en Hy liet harren fjirtich jier yn 'e woastenije swalkje oant it ein fan dy goddeleaze generaasje, om't se de Heare net folgen.
43 En it folk wenne in lange tiid yn 'e woastyn fan Paran, en dêrnei gongen se nei de woastyn oer de wei nei de Reade See.

HAADSTIK 84

1 Yn dy tiid naam Korach, de soan fan Jetzer, de soan fan Kehath, de soan fan Levi, in protte mannen fan 'e bern fan Israel mei, en sy stiene op en krigen rûzje mei Mozes en Aäron en de hiele gemeente.
2 En de Heare waard lilk op harren, en de ierde iepene syn mûle, en ferslokte harren, mei harren huzen en alles wat harren tahearde, en al de manlju dy't fan Korach hearden.
3 En dêrnei liet God it folk in lange tiid omrinne lâns de wei fan it berch Seïr.
4 Yn dy tiid sei de Heare tsjin Mozes: Spit gjin oarloch út tsjin de bern fan Ezau, want Ik sil jimme fan alles wat fan harren is net safolle jaan as de soal fan 'e foet derop trede kin, want Ik haw de berch Seïr oan Ezau as erfskip jûn.

5 Dêrom fochten de bern fan Ezau yn eardere tiden tsjin de bern fan Seïr, en de Heare hie de bern fan Seïr yn 'e hannen fan 'e bern fan Ezau jûn en se foar harren útroege, en de bern fan Ezau wennen yn harren plak oant hjoed de dei.
6 Dêrom sei de Heare tsjin de bern fan Israel: Fjochtsje net tsjin de bern fan Esau, jimme bruorren, want neat yn harren lân heart jimme ta, mar jimme meie iten fan harren keapje foar jild en it ite, en jimme meie wetter fan harren keapje foar jild en it drinke.
7 En de bern fan Israel diene neffens it wurd fan de Heare.
8 En de bern fan Israel gongen om yn 'e woastyn, en gongen in lange tiid lâns de wei fan 'e berch Sinaï, en rekken de bern fan Esau net oan, en se bleauwen njoggentjin jier yn dat gebiet.
9 Yn dy tiid stoar Latinus, kening fan 'e bern fan Kittim, yn it fiifenfjirtichste jier fan syn regearing, dat is it fjirtjinde jier fan 'e úttocht fan 'e bern fan Israel út Egypte.
10 En hja begroeven him op it plak dat er foar himsels boud hie yn it lân Kittim, en Abimnas regearre achtentritich jier yn syn plak.
11 En de bern fan Israel gienen yn dy dagen, oan 'e ein fan njoggentjin jier, de grins fan 'e bern fan Esau oer, en hja kamen en gienen de wei fan 'e woastenije fan Moab oer.
12 Doe sei de Heare tsjin Mozes: Belegerje Moab net, en fjochtsje net tsjin har, want Ik sil jimme neat fan har lân jaan.
13 En de bern fan Israel gongen njoggentjin jier lang oer de wei fan 'e woastenije fan Moab, en se fochten net tsjin har.
14 En yn it seisentritichste jier fan 'e úttocht fan 'e bern fan Israel út Egypte sloech de Heare it hert fan Sihon, kening fan 'e Amorieten, en hy fierde oarloch, en gie út om te striden tsjin 'e bern fan Moab.
15 En Sihon stjoerde boaden nei Beor, de soan fan Janeas, de soan fan Bileam, riedshear fan 'e kening fan Egypte, en nei syn soan Bileam, om Moab te ferflokken, sadat it yn 'e hân fan Sihon oerlevere wurde soe.
16 En de boaden gongen en brochten Beor, de soan fan Janeas, en Bileam syn soan, út Petor yn Mesopotamië. Doe kamen Beor en Bileam, syn soan, by de stêd fan Sihon en ferflokten Moab en harren kening yn it bywêzen fan Sihon, de kening fan 'e Amorieten.
17 Doe gie Sihon út mei syn hiele leger, en hy gie nei Moab en focht tsjin har, en hy ûnderwurp har, en de Heare joech har yn syn hannen, en Sihon deade de kening fan Moab.
18 En Sihon naam al de stêden fan Moab yn 'e striid; hy naam ek Hesbon fan harren, want Hesbon wie ien fan 'e stêden fan Moab, en Sihon pleatste syn foarsten en syn eallju yn Hesbon, en Hesbon hearde yn dy dagen ta Sihon.
19 Dêrom sprutsen de gelikenissprekkers Beor en syn soan Bileam dizze wurden en seinen: Kom nei Hesbon, de stêd fan Sihon sil boud en fêstige wurde.
20 Wee dy, Moab! dû bist ferlern, folk fan Kemos! sjuch, it stiet skreaun yn it boek fan 'e wet fan God.
21 En doe't Sihon Moab ferovere hie, pleatste hy wachters yn 'e stêden dy't hy fan Moab nommen hie, en in flink oantal fan 'e bern fan Moab foelen yn 'e striid yn 'e hân fan Sihon, en hy makke in grutte finzenname fan harren, soannen en dochters, en hy fermoarde harren kening; sa kearde Sihon werom nei syn eigen lân.
22 En Sihon joech talleaze kado's fan sulver en goud oan Beor en syn soan Bileam, en hy liet harren gean, en sy gongen nei Mesopotamië, nei harren heitelân en lân.
23 Yn dy tiid gongen al de bern fan Israel fan 'e wei nei de woastenije fan Moab ôf, en kamen werom en omsingelen de woastenije fan Edom.
24 Doe kaam de hiele gemeente yn 'e woastenije Sin yn 'e earste moanne fan it fjirtichste jier nei harren úttocht út Egypte, en de bern fan Israel wennen dêr yn Kades, yn 'e woastenije Sin, en Mirjam stoar dêr en waard dêr begroeven.
25 Yn dy tiid stjoerde Mozes boaden nei Hadad, de kening fan Edom, en sei: Sa seit dyn broer Israel: Lit my dochs troch dyn lân gean, wy sille net troch fjild of wyngerds gean, wy sille it wetter fan 'e put net drinke; wy sille op 'e wei fan 'e kening rinne.
26 En Edom sei tsjin him: Do meist net troch myn lân gean, en Edom gyng út om de bern fan Israel temjitte te kommen mei in machtich folk.
27 En de bern fan Esau wegere de bern fan Israel troch har lân te litten gean, dat de Israëliten ferlieten har en fochten net tsjin har.
28 Want dêrfoar hie de Heare de bern fan Israel gebea en sein: Jimme sille net fjochtsje tsjin de bern fan Esau, dêrom binne de Israëliten fan har weigien en hawwe se net tsjin har fochten.
29 Doe ferlieten de bern fan Israel Kadesj, en al it folk kaam by de berch Hor.
30 Yn dy tiid sei de Heare tsjin Mozes: Sis tsjin dyn broer Aäron dat hy dêr stjerre sil, want hy sil net komme yn it lân dat Ik oan 'e bern fan Israel jûn haw.
31 En Aäron gyng, op befel fan de Heare, op 'e berch Hor, yn it fjirtichste jier, yn 'e fyfde moanne, op 'e earste dei fan 'e moanne.
32 En Aäron wie hûndert trijeëntweintich jier âld doe't er stoar op 'e berch Hor.

HAADSTIK 85

1 En kening Arad, de Kanaänyt, dy't yn it suden wenne, hearde dat de Israëliten troch de wei fan 'e spionnen kommen wiene, en hy stelde syn legers op om tsjin 'e Israëliten te fjochtsjen.
2 En de bern fan Israel wiene tige bang foar him, want hy hie in grut en swier leger, dat de bern fan Israel besleaten werom te gean nei Egypte.
3 Doe kearden de bern fan Israel werom, in reis fan sawat trije dagen, nei Maserath Beni Jaakon, want se wiene tige bang fanwegen de kening Arad.
4 En de bern fan Israel woene net werom nei harren plakken, dat se bleauwen tritich dagen yn Beni Jaakon.
5 Doe't de bern fan Levi seagen dat de bern fan Israel net weromkomme soene, wiene se oergeunstich foar de Heare, en se stiene op en fochten tsjin de Israëliten, harren bruorren, en fermoarden in grutte mannichte fan harren, en twongen harren om werom te gean nei harren plak, de berch Hor.
6 En doe't se weromkamen, wie kening Arad noch dwaande mei it opstellen fan syn leger foar de striid tsjin de Israëliten.

7 Doe die Israel in gelofte en sei: As jo dit folk yn myn hân jouwe, sil ik harren stêden hielendal ferneatigje.
8 En de Heare harke nei de stim fan Israel, en Hy joech de Kanaäniten yn harren hân, en Hy ferneatige harren en harren stêden folslein, en Hy neamde de namme fan it plak Horma.
9 En de bern fan Israel reizgen fan 'e berch Hor en legeren har yn Obot, en se reizgen fan Obot en se legeren har yn Ije-Abarim, yn 'e grins fan Moab.
10 Doe stjoerden de bern fan Israel nei Moab en seine: Lit ús no troch dyn lân nei ús plak gean, mar de bern fan Moab woene de bern fan Israel net troch har lân gean litte, want de bern fan Moab wiene tige bang dat de bern fan Israel mei har dwaan soene lykas Sihon, de kening fan 'e Amorieten, mei har dien hie, dy't har lân ynnommen hie en in protte fan har fermoarde hie.
11 Dêrom woe Moab de Israëliten net troch syn lân lûke litte, en de Heare gebea de bern fan Israel en sei: Dat se net tsjin Moab fjochtsje moasten, dêrom ferlieten de Israëliten Moab.
12 Doe reizgen de bern fan Israel fan 'e grins fan Moab ôf, en kamen oan 'e oare kant fan 'e Arnon, de grins fan Moab, tusken Moab en de Amoriten, en se legeren har by de grins fan Sihon, de kening fan 'e Amoriten, yn 'e woastenije fan Kedemot.
13 En de bern fan Israel stjoerden boaden nei Sihon, de kening fan 'e Amorieten, sizzende:
14 Lit ús troch dyn lân gean, wy sille net de fjilden of de wyngerds yngean, wy sille de keningswei lâns gean oant wy dyn grins foarby binne, mar Sihon woe de Israëliten net trochlitte.
15 Doe sammele Sihon al it folk fan 'e Amorieten en gie de woastyn yn om de bern fan Israel temjitte te kommen, en hy stride tsjin Israel yn Jahas.
16 En de Heare joech Sihon, de kening fan 'e Amorieten, yn 'e hân fan 'e bern fan Israel, en Israel sloech al it folk fan Sihon mei de skerpte fan it swurd en naam wraak op 'e saak fan Moab.
17 En de bern fan Israel namen it lân fan Sihon yn besit fan Aram oant Jabuk, oant de bern fan Ammon, en sy namen al de bút fan 'e stêden mei.
18 En Israel naam al dizze stêden yn, en Israel wenne yn al de stêden fan 'e Amorieten.
19 En al de bern fan Israel namen it foar om te fjochtsjen tsjin de bern fan Ammon, om ek harren lân yn te nimmen.
20 Doe sei de Heare tsjin de bern fan Israel: Beleazgje de bern fan Ammon net, en meitsje gjin striid tsjin har, want Ik sil jimme neat fan har lân jaan, en de bern fan Israel harkje nei it wurd fan de Heare, en fochten net tsjin de bern fan Ammon.
21 Doe kearden de bern fan Israel har om en teagen op lâns de wei fan Basan nei it lân fan Og, kening fan Basan, en Og, kening fan Basan, gyng út om de Israëliten yn 'e striid temjitte te kommen, en hy hie in protte dappere mannen mei him, en in tige sterke legermacht út it folk fan 'e Amorieten.
22 En Og, kening fan Basan, wie in tige machtich man, mar syn soan Naäron wie tige machtich, sels sterker as hy.
23 En Og sei yn syn hert: Sjoch, it hiele leger fan Israel nimt in romte fan trije parsa yn, no sil ik se tagelyk slaan sûnder swurd of spear.
24 En Og gong op 'e berch Jahas, en naam dêr ien grutte stien fan, dy't trije parsa lang wie, en hy sette dy op syn holle, en naam it foar om dy op it kamp fan 'e bern fan Israel te smiten, om alle Israëliten mei dy stien te slaan.
25 Doe kaam de ingel fan de Heare en sloech de stien op 'e holle fan Og, en de stien foel op 'e nekke fan Og, dy't Og op 'e grûn fallen wie fanwegen it gewicht fan 'e stien op syn nekke.
26 Yn dy tiid sei de Heare tsjin 'e bern fan Israel: Wês net bang foar him, want Ik haw him en al syn folk en al syn lân yn jimme hân jûn, en jimme sille mei him dwaan lykas jimme mei Sihon dien hawwe.
27 En Mozes gyng nei him ta mei in lyts tal fan 'e bern fan Israel, en Mozes sloech Og mei in stôk oan 'e enkels fan syn fuotten en deade him.
28 De bern fan Israel efterfolgen dêrnei de bern fan Og en al syn folk, en se fersloegen en ferneatigen se oant der gjin oerbliuwsel fan harren mear wie.
29 Dêrnei stjoerde Mozes guon fan 'e bern fan Israel om Jaëzer te bespionearjen, want Jaëzer wie in tige ferneamde stêd.
30 En de spionnen gongen nei Jaëzer en ûndersochten it, en de spionnen fertrouden op 'e Heare, en se fochten tsjin 'e mannen fan Jaëzer.
31 En dizze mannen namen Jaëzer en syn doarpen yn, en de Heare joech se yn harren hân, en se ferdreaunen de Amorieten dy't dêr west hiene.
32 En de bern fan Israel namen it lân fan 'e twa keningen fan 'e Amorieten yn, sechstich stêden dy't oan 'e oare kant fan 'e Jordaan leine, fan 'e beek Arnon oant de berch Herman.
33 Doe reizgen de bern fan Israel en kamen yn 'e flakte fan Moab, dy't oan dizze kant fan 'e Jordaan leit, by Jericho.
34 Doe hearden de bern fan Moab al it kwea dat de bern fan Israel de twa keningen fan 'e Amorieten, Sihon en Og, oandien hiene, dat alle mannen fan Moab wiene tige bang foar de Israëliten.
35 Doe seinen de âldsten fan Moab: Sjoch, de twa keningen fan 'e Amorieten, Sihon en Og, dy't machtiger wiene as al de keningen fan 'e ierde, koene net tsjin 'e bern fan Israel stean, hoe kinne wy dan foar harren stean?
36 Wiswier hawwe se ús earder in berjocht stjoerd om troch ús lân te gean op har wei, en wy woene se net tastean, no sille se ús tsjinkomme mei har swiere swurden en ús ferneatigje; en Moab wie yn benearing fanwegen de bern fan Israel, en se wiene tige bang foar har, en se besleaten tegearre wat der mei de bern fan Israel dien wurde moast.
37 En de âldsten fan Moab namen it beslút en namen ien fan harren mannen, Balak, de soan fan Sippor, de Moabiet, en makken him yn dy tiid ta kening oer harren, en Balak wie in tige wiis man.
38 Doe stiene de âldsten fan Moab op en stjoerden nei de bern fan Midian om frede mei harren te sluten, want der wie yn dy dagen in grutte striid en fijânskip west tusken Moab en Midian, fan 'e dagen fan Hadad, de soan fan Bedad, de kening fan Edom, dy't Midian fersloech yn it fjild fan Moab, oant hjoed de dei.
39 En de bern fan Moab stjoerden nei de bern fan Midian, en dy makken frede mei harren, en de âldsten fan Midian kamen nei it lân fan Moab om frede te sluten foar de bern fan Midian.

40 En de âldsten fan Moab riepen mei de âldsten fan Midian oer wat se dwaan moasten om har libben te rêden fan Israel.
41 Doe seine al de bern fan Moab tsjin de âldsten fan Midian: No slikje de bern fan Israel alles op wat om ús hinne is, lykas in okse it gers fan it fjild opslokt, want sa hawwe se dien mei de twa keningen fan 'e Amorieten dy't sterker binne as wy.
42 Doe seine de âldsten fan Midian tsjin Moab: Wy hawwe heard dat doe't Sihon, de kening fan 'e Amorieten, tsjin jimme fochten hat, doe't er jimme oerwûn en jimme lân ynnaam, hy nei Beor, de soan fan Janeas, en nei Bileam, syn soan, út Mesopotamië stjoerd hie, en dy kamen en ferflokten jimme; dêrom wie de hân fan Sihon oer jimme, dat er jimme lân ynnaam.
43 Stjoer jimme no dêrom ek nei Bileam, syn soan, want hy wennet noch yn syn lân, en jou him syn lean, dat hy komme mei en al it folk ferflokke dêr't jimme bang foar binne; sa hearden de âldsten fan Moab dit, en it behaagde harren om nei Bileam, de soan fan Beor, te stjoeren.
44 Doe stjoerde Balak, de soan fan Sippor, de kening fan Moab, boaden nei Bileam en sei:
45 Sjoch, der is in folk út Egypte kommen, sjuch, se bedekke it oerflak fan 'e ierde, en se bliuwe foar my stean.
46 Kom no dêrom en ferflok dit folk foar my, want se binne te machtich foar my, miskien sil ik it oerwinne om tsjin har te fjochtsjen en har te ferdriuwen, want ik haw heard dat hy dy't jo seingje, seinige is, en dy't jo ferflokje, ferflokt is.
47 Doe gongen de boaden fan Balak nei Bileam ta en brochten Bileam mei om it folk te ferflokken om tsjin Moab te fjochtsjen.
48 Doe kaam Bileam by Balak om Israel te ferflokken, en de Heare sei tsjin Bileam: Ferflokke dit folk net, want it is seinge.
49 En Balak drong der dei oan by Bileam om Israel te ferflokken, mar Bileam harkje net nei Balak fanwegen it wurd fan de Heare dat er ta Bileam sprutsen hie.
50 Doe't Balak seach dat Bileam syn winsk net ynwilligje woe, stie er op en gyng nei hûs, en Bileam gie ek werom nei syn lân en gyng dêrwei nei Midian.
51 En de bern fan Israel reizgen fan 'e flakte fan Moab, en sloegen har leger op by de Jordaan fan Bet-Jesimot oant Abel-Sittim, oan 'e ein fan 'e flakten fan Moab.
52 En doe't de bern fan Israel yn 'e flakte fan Sittim wennen, begûnen se hoererij te begean mei de dochters fan Moab.
53 Doe kamen de bern fan Israel tichter by Moab, en de bern fan Moab setten har tinten op foar it kamp fan 'e bern fan Israel.
54 En de bern fan Moab wiene bang foar de bern fan Israel, en de bern fan Moab namen al har dochters en har froulju fan moai uterlik en oantreklik uterlik, en klaaiden har yn goud en sulver en kostbere klean.
55 En de bern fan Moab setten dy froulju by de yngong fan harren tinten, sadat de bern fan Israel harren sjen koenen en har nei harren keare koenen, en net tsjin Moab fjochtsje koenen.
56 En al de bern fan Moab diene dit mei de bern fan Israel, en elk sette syn frou en dochter by de yngong fan syn tinte, en al de bern fan Israel seagen de die fan 'e bern fan Moab, en de bern fan Israel kearden har ta de dochters fan Moab en begearren har, en gongen nei har ta.
57 En it barde dat as in Hebreeër by de doar fan 'e tinte fan Moab kaam, en in dochter fan Moab seach en har yn syn hert begearde, en mei har by de doar fan 'e tinte spruts wat er begearde, wylst se mei-inoar praten, de mannen fan 'e tinte útkamen en tsjin 'e Hebreeër sprieken lykas dizze wurden:
58 Jimme witte wis dat wy bruorren binne, wy binne allegear de neiteam fan Lot en de neiteam fan Abraham, syn broer, wêrom wolle jimme dan net by ús bliuwe, en wêrom wolle jimme ús brea en ús offer net ite?
59 En doe't de bern fan Moab him sa oerweldige hiene mei harren taspraken, en him ferliede hiene mei harren flatterende wurden, setten se him yn 'e tinte en koeken en offerden foar him, en hy iet fan harren offer en fan harren brea.
60 Doe joegen se him wyn en hy dronk en rekke dronken, en se setten in moaie faam foar him, en hy die mei har wat er woe, want hy wist net wat er die, om't er in soad wyn dronken hie.
61 Sa diene de bern fan Moab mei Israel op dat plak, yn 'e flakte fan Sittim, en de grime fan 'e Heare waard tsjin Israel ûntstoken fanwegen dizze saak, en Hy stjoerde in pest ûnder harren, en dêr stoaren fjouwerentweintich tûzen man fan 'e Israëliten.
62 No wie der in man út 'e bern fan Simeon, waans namme Simri wie, de soan fan Salu, dy't him ferbûn mei de Midianyt Kosbi, de dochter fan Sur, kening fan Midian, yn 'e eagen fan al de bern fan Israel.
63 En Pinehas, de soan fan Eleazar, de soan fan 'e pryster Aäron, seach dit kweade ding dat Simri dien hie, en hy naam in spear en stie op en gyng efter harren oan, en hy trochstiek harren beiden en deade harren, en de pest hold op ûnder de bern fan Israel.

HAADSTIK 86

1 Yn dy tiid nei de pest sei de Heare tsjin Mozes en tsjin Eleazar, de soan fan 'e pryster Aäron, en sei:
2 Tel de lieders fan 'e hiele mienskip fan 'e bern fan Israel, fan tweintich jier âld en âlder, allegearre dy't yn it leger úttjûn binne.
3 En Mozes en Eleazar telden de bern fan Israel neffens harren famyljes, en it oantal fan hiel Israel wie sânhûndert tûzen sânhûndert en tritich.
4 En it tal fan 'e bern fan Levi, fan ien moanne âld en âlder, wie trijeëntweintich tûzen, en ûnder dizze wie der gjin man fan dyjingen dy't troch Mozes en Aäron yn 'e woastyn Sinaï teld waarden.
5 Want de Heare hie harren ferteld dat se yn 'e woastenije stjerre soene, dat se stoaren allegear, en net ien fan harren wie oerbleaun útsein Kaleb, de soan fan Jefune, en Jozua, de soan fan Nun.
6 En dêrnei sei de Heare tsjin Mozes:
7 Sis tsjin 'e bern fan Israel dat se wraak nimme moatte op Midian foar de saak fan harren bruorren, de bern fan Israel.
7 En Mozes die dat, en de bern fan Israel keazen út harren tolf tûzen man, tûzen per stam, en sy gongen nei Midian.

8 En de bern fan Israel fochten oarloch tsjin Midian, en hja deaden alle manlju, ek de fiif foarsten fan Midian, en Bileam, de soan fan Beor, deaden hja mei it swurd.
9 En de bern fan Israel namen de froulju fan Midian finzen, mei harren lytse bern en harren fee, en alles wat harren tahearde.
10 En hja namen al de bút en al de proai, en brochten it nei Mozes en nei Eleazar nei de flakten fan Moab.
11 En Mozes en Eleazar en al de foarsten fan 'e gemeente gongen mei blydskip út om harren temjitte te kommen.
12 En hja ferdielden al de bút fan Midian, en de bern fan Israel hiene wraak nommen op Midian fanwegen de saak fan harren bruorren, de bern fan Israel.

HAADSTIK 87

1 Yn dy tiid sei de Heare tsjin Mozes: Sjoch, dyn dagen komme ta in ein; nim no Jozua, de soan fan Nun, dyn tsjinner, en set him yn 'e tabernakel, en Ik sil him gebiede; en Mozes die sa.
2 En de Heare ferskynde yn 'e tabernakel yn in wolkkolom, en de wolkkolom stie by de yngong fan 'e tabernakel.
3 En de Heare joech Jozua, de soan fan Nun, it gebod en sei tsjin him: Wês sterk en dapper, want dû scilst de bern fan Israel bringe nei it lân dat Ik harren tasein haw te jaan, en Ik sil mei dy wêze.
4 Doe sei Mozes tsjin Jozua: Wês sterk en dapper, want dû silst de bern fan Israel it lân ervje litte, en de Heare sil mei dy wêze, Hy sil dy net ferlitte noch ferlitte, wês net bang en ûntmoedige net.
5 Doe rôp Mozes al de bern fan Israel en sei tsjin harren: Jimme hawwe al it goede sjoen dat de Heare, jimme God, foar jimme dien hat yn 'e woastyn.
6 No dêrom, hâld al de wurden fan dizze wet yn acht, en gean yn 'e wei fan 'e Heare jimme God, wyk net ôf fan 'e wei dy't de Heare jimme gebean hat, noch nei rjochts noch nei lofts.
7 En Mozes learde de bern fan Israel ynsettingen en oardielen en wetten om te dwaan yn it lân lykas de Heare him gebean hie.
8 En hy learde harren de wei fan de Heare en syn wetten; sjuch, dy binne skreaun yn it boek fan 'e wet fan God, dy't Hy oan 'e bern fan Israel jûn hat troch de hân fan Mozes.
9 Doe't Mozes de bern fan Israel klear hie mei it gebieden, sei de Heare tsjin him: Gean op nei de berch Abarim en stjer dêr, en wurd by dyn folk sammele lykas Aäron, dyn broer, sammele is.
10 En Mozes gyng op lykas de Heare him hjitten hie, en hy stoar dêr yn it lân Moab, neffens it befel fan de Heare, yn it fjirtichste jier nei't de Israëliten út it lân Egypte weigien wiene.
11 En de bern fan Israel gûlden om Mozes yn 'e flakten fan Moab tritich dagen lang, en de dagen fan gûlen en rou oer Mozes waarden foltôge.

HAADSTIK 88

1 En it wie nei de dea fan Mozes dat de Heare tsjin Jozua, de soan fan Nun, sei:
2 Meitsje jo klear en gean oer de Jordaan nei it lân dat Ik oan 'e bern fan Israel jûn haw, en jo sille de bern fan Israel it lân ervje litte.
3 Elk plak dêr't jimme fuotsoallen op trede sille, sil jimme taheare, fan 'e woastenije fan 'e Libanon oant de grutte rivier, de rivier fan Perath, sil jimme grins wêze.
4 Nimmen sil tsjin dy opkomme al de dagen fan dyn libben; lykas Ik mei Mozes west haw, sa sil Ik mei dy wêze, allinnich wês sterk en dapper om de hiele wet te hâlden dy't Mozes dy oplein hat, wyk net ôf fan 'e wei, noch nei rjochts noch nei lofts, datst foarspoedich wêze meist yn alles watst dochst.
5 Doe gebea Jozua de foarmannen fan Israel en sei: Gean troch it kamp en gebea it folk en sis: Meitsje jimmesels foarrieden klear, want oer trije dagen sille jimme de Jordaan oerstekke om it lân yn besit te nimmen.
6 En de amtners fan 'e bern fan Israel diene dat, en hja joegen it folk geboaden en hja diene alles wat Jozua befel hie.
7 En Jozua stjoerde twa mannen om it lân fan Jericho te bespieden, en de mannen gongen hinne en bespieden Jericho.
8 En oan 'e ein fan sân dagen kamen se by Jozua yn it kamp en seinen tsjin him: De Heare hat it hiele lân yn ús hân jûn, en de ynwenners dêrfan binne fan eangst foar ús.
9 En dêrnei barde it dat Jozua de moarns opstie en hiel Israel mei him, en sy reizgen fan Sittim, en Jozua en hiel Israel mei him gongen de Jordaan oer; en Jozua wie twaentachtich jier âld doe't er mei Israel de Jordaan oergie.
10 En it folk gyng op 'e tsiende dei fan 'e earste moanne út 'e Jordaan wei, en hja legeren har yn Gilgal, oan 'e eastlike hoeke fan Jericho.
11 En de bern fan Israel hâlden it Peaske yn Gilgal, yn 'e flakten fan Jericho, op 'e fjirtjinde dei fan 'e moanne, lykas it skreaun stiet yn 'e wet fan Mozes.
12 En it manna hold op op dy tiid op de moarn fan Peaske, en der wie gjin manna mear foar de bern fan Israel, en sy ieten fan 'e opbringst fan it lân Kanaän.
13 En Jericho wie hielendal ôfsletten foar de bern fan Israel, nimmen kaam út of yn.
14 En it wie yn 'e twadde moanne, op 'e earste dei fan 'e moanne, dat de Heare tsjin Jozua sei: Kom op, sjuch, Ik haw Jericho yn dyn hân jûn mei al syn folk; en al dyn soldaten sille ien kear deis om 'e stêd hinne gean, sa moatte jimme seis dagen lang dwaan.
15 En de prysters sille op trompetten blaze, en as jimme it lûd fan 'e trompet hearre, sil it hiele folk in grut gejuich jaan, dat de muorren fan 'e stêd ynstoarte sille; it hiele folk sil opkomme, elk man tsjin syn tsjinstanner.
16 En Jozua die sa neffens alles wat de Heare him gebean hie.
17 En op 'e sânde dei gongen se sân kear om 'e stêd hinne, en de prysters bliezen op trompetten.
18 En by de sânde rûnde sei Jozua tsjin it folk: Rop, want de Heare hat de hiele stêd yn ús hannen jûn.
19 Allinnich de stêd en alles wat deryn is, sil ferflokt wêze foar de Heare, en hâld jimsels yn acht foar it ferflokte ding, dat jimme it kamp fan Israel net ferflokt meitsje en it net yn ûngemak bringe.

20 Mar al it sulver en goud en messing en izer sille oan de Heare wijd wurde, se sille yn 'e skatkiste fan 'e Heare komme.
21 Doe blies it folk op trompetten en liet in grut gejuich roppen, en de muorren fan Jericho foelen yninoar, en al it folk gyng omheech, elke man rjocht foar him út, en se namen de stêd yn en ferneatigen alles wat deryn wie, sawol man as frou, jong en âld, kij en skiep en ezel, mei de skerpte fan it swurd.
22 En se ferbaarnden de hiele stêd mei fjoer; allinnich de foarwerpen fan sulver en goud, en messing en izer diene se yn 'e skatkiste fan 'e Heare.
23 En Jozua swarde yn dy tiid en sei: Ferflokt mei de man dy't Jericho bouwt; hy sil it fûnemint dêrfan lizze yn syn earstberne, en yn syn jongste soan sil hy it poarten dêrfan opsette.
24 En Achan, de soan fan Karmi, de soan fan Sabdi, de soan fan Serach, de soan fan Juda, wie ferriedlik mei it ferflokte ding, en hy naam fan it ferflokte ding en ferburgen it yn 'e tinte, en de grime fan 'e Heare waard ûntstoken tsjin Israel.
25 En it wie dêrnei, doe't de bern fan Israel weromkamen fan it ferbaarnen fan Jericho, dat Jozua mannen stjoerde om ek Ai te bespionearjen en der tsjin te fjochtsjen.
26 Doe gongen de mannen op en bespieden Ai, en doe kamen se werom en seinen: Lit it hiele folk net mei dy opgean nei Ai, lit allinnich sa'n trijetûzen man opgean en de stêd ferslaan, want der binne mar in pear mannen.
27 En Jozua die dat, en der kamen sa'n trijetûzen man fan 'e bern fan Israel mei him op, en sy fochten tsjin 'e mannen fan Ai.
28 En de striid waard swier tsjin Israel, en de mannen fan Ai fersloegen seisentritich mannen fan Israel, en de bern fan Israel flechten foar de mannen fan Ai.
29 Doe't Jozua dit seach, skuorde er syn klean en foel mei syn gesicht nei de grûn foar de Heare, hy en de âldsten fan Israel, en sy diene stof op har hollen.
30 Doe sei Jozua: Wêrom, Heare, hawwe Jo dit folk oer de Jordaan brocht? Wat moat ik sizze nei't de Israëliten har fijannen de rêch ta keare hawwe?
31 No sille dêrom al de Kanaäniten, de ynwenners fan it lân, dit hearre, en ús omsingele en ús namme útroege.
32 Doe sei de Heare tsjin Jozua: Wêrom falle jo op jo gesicht? Rise op, gean fuort, want de Israëliten hawwe sûndige en hawwe fan it ferflokte ding nommen; Ik sil net mear by harren wêze, útsein as se it ferflokte ding út harren midden ferneatigje.
33 Doe stie Jozua op en rôp it folk byinoar, en brocht de Urim neffens it befel fan de Heare, en de stam fan Juda waard nommen, en Achan, de soan fan Karmi, waard nommen.
34 Doe sei Jozua tsjin Achan: Fertel my, myn soan, wat hastû dien. En Achan sei: Ik seach tusken de bút in moai kleed fan Sinear en twahûndert sikkel sulver, en in stik goud fan fyftich sikkel gewicht; ik haw se begearre en se nommen, en sjuch, se binne allegear ferburgen yn 'e grûn yn 'e midden fan 'e tinte.
35 En Jozua stjoerde mannen dy't hinne gienen en se út 'e tinte fan Achan hellen, en se by Jozua brochten.
36 En Jozua naam Achan en dizze ark, en syn soannen en dochters en alles wat by him hearde, en se brochten se nei it Achor-delling.
37 En Jozua ferbaarnde se dêr mei fjoer, en al de Israëliten stiennigen Achan mei stiennen, en se bouden in stiennenhoop boppe him op, dêrom neamde hy dy plak de delling fan Achor, sadat de grime fan de Heare bedarre waard, en Jozua kaam dêrnei nei de stêd en stride der tsjin.
38 Doe sei de Heare tsjin Jozua: Wês net bang, en wês net fernuvere, sjuch, Ik haw Ai, har kening en har folk, yn dyn hân jûn, en dû scilst mei harren dwaan lykas dû Jericho en har kening dien hast, allinnich de bút dêrfan en it fee dêrfan moatte jimme as bút foar jimsels nimme; lizze in hinderlaag foar de stêd efter har.
39 Jozua die neffens it wurd fan de Heare, en hy keas út 'e kriichsmannen tritich tûzen dappere mannen, en hy stjoerde se, en se leien yn in hinderlaag foar de stêd.
40 En hy joech harren it befel en sei: As jimme ús sjogge, sille wy mei list foar harren flechtsje, en sy sille ús efterfolgje, jimme sille dan út 'e hinderlaag opstean en de stêd ynnimme, en dat diene sy.
41 En Jozua focht, en de mannen fan 'e stêd gongen út nei Israel, sûnder te witten dat se efter de stêd yn in hinderlaag foar har leine.
42 En Jozua en al de Israëliten diene as wiene se wurch foar harren, en se flechten mei list de wei nei de woastyn.
43 En de mannen fan Ai sammelen al it folk dat yn 'e stêd wie om de Israëliten te efterfolgjen, en sy teagen út en waarden fan 'e stêd ôflutsen, net ien bleau oer, en sy lieten de stêd iepen en efterfolgen de Israëliten.
44 En dejingen dy't yn 'e hinderlaag leine, stiene op út har plakken, en hastigen har om nei de stêd te kommen en namen it yn en stieken it yn 'e brân, en de mannen fan Ai kearden werom, en sjuch, de reek fan 'e stêd stie op nei de loft, en se hienen gjin manier om werom te lûken, noch de iene noch de oare kant op.
45 En al de mannen fan Ai wieren yn it midden fan Israel, guon oan dizze kant en guon oan dy kant, en sy sloegen se sadat net ien fan harren oerbleau.
46 En de bern fan Israel namen Melosh, de kening fan Ai, libbendich fêst, en brochten him nei Jozua, en Jozua hong him oan in beam, en hy stoar.
47 En de bern fan Israel kamen werom nei de stêd nei't se dy ferbaarnd hiene, en se sloegen allegearre dy't deryn wiene mei de skerpte fan it swurd.
48 En it tal fan dyjingen dy't fallen wiene fan 'e mannen fan Ai, sawol manlju as froulju, wie tolf tûzen; allinnich it fee en de bút fan 'e stêd namen se foar harsels, neffens it wurd fan 'e Heare oan Jozua.
49 En al de keningen oan dizze kant fan 'e Jordaan, al de keningen fan Kanaän, hearden fan it kwea dat de bern fan Israel Jericho en Ai oandien hiene, en hja kamen byinoar om tsjin Israel te striden.
50 Allinnich de ynwenners fan Gibeon wiene tige bang om tsjin de Israëliten te fjochtsjen, dat se soene net omkomme, dat se diene slûchslim te wurk, en se kamen nei Jozua en nei hiel Israel, en seine tsjin harren: Wy binne út in fier lân kommen, meitsje no dêrom in ferbûn mei ús.
51 En de ynwenners fan Gibeon oermasteren de bern fan Israel, en de bern fan Israel makken in ferbûn mei harren, en se makken frede mei harren, en de foarsten fan 'e

gemeente swarden it harren, mar letter wisten de bern fan Israel dat se buorlju fan harren wiene en yn harren midden wennen.
52 Mar de bern fan Israel deaden har net; want se hiene har by de Heare sward, en se waarden houtkappers en wetterputters.
53 Doe sei Jozua tsjin harren: Wêrom hawwe jimme my bedrogen om dit ús oan te dwaan? En hja antwurden him: Omdat it oan jimme tsjinstfeinten ferteld is alles wat jimme oan al de keningen fan 'e Amoriten dien hawwe, en wy tige bang wiene foar ús libben, en wy hawwe dit dien.
54 En Jozua stelde harren dy dei oan om hout te hakken en wetter te putten, en hy ferdielde harren as slaven ûnder alle stammen fan Israel.
55 Doe't Adonisedek, de kening fan Jeruzalem, hearde wat de bern fan Israel oan Jericho en Ai dien hiene, stjoerde hy nei Hoham, de kening fan Hebron, en nei Piram, de kening fan Jarmuth, en nei Jafia, de kening fan Lachis, en nei Deber, de kening fan Eglon, sizzende:
56 Kom op nei my ta en help my, dat wy de bern fan Israel en de ynwenners fan Gibeon ferslaan kinne, dy't frede sletten hawwe mei de bern fan Israel.
57 En hja kamen byinoar en de fiif keningen fan 'e Amoriten gongen op mei al harren legers, in machtich folk, sa talryk as it sân oan 'e seestrân.
58 En al dizze keningen kamen en sloegen har kamp op foar Gibeon, en hja begûnen te fjochtsjen tsjin de ynwenners fan Gibeon, en al de mannen fan Gibeon stjoerden nei Jozua en seine: Kom gau nei ús ta en help ús, want al de keningen fan 'e Amorieten binne byinoar kommen om tsjin ús te fjochtsjen.
59 En Jozua en al it stridende folk gyngen op út Gilgal, en Jozua kaam ynienen op harren ta, en sloech dizze fiif keningen mei in grutte slachting.
60 En de Heare sette harren yn 'e war foar de bern fan Israel, dy't harren mei in skriklike slachting sloegen yn Gibeon, en harren efterfolgen op 'e wei dy't opgiet nei Bet-Horon nei Makkeda, en sy flechten foar de bern fan Israel.
61 En wylst se flechten, stjoerde de Heare hagelstiennen út 'e himel op har, en mear fan harren stoaren troch de hagelstiennen as troch de slachting fan 'e bern fan Israel.
62 En de bern fan Israel efterfolgen harren, en se sloegen harren noch altyd op 'e dyk, troch te gean en harren te deadzjen.
63 En doe't se oan it slaan wiene, en de dei tsjin 'e jûn yn rûn, sei Jozua foar de eagen fan al it folk: Sinne, bliuw stil stean op Gibeon, en moanne yn 'e delling fan Ajalon, oant it folk wraak nommen hat op syn fijannen.
64 En de Heare harke nei de stim fan Jozua, en de sinne stie stil yn 'e midden fan 'e himel, en hy stie seis en tritich mominten stil, en de moanne stie ek stil en hastige him net om in hiele dei ûnder te gean.
65 En der wie gjin dei lykas dy, foar him of dêrnei, dat de Heare nei de stim fan in man harke, want de Heare striidde foar Israel.

HAADSTIK 89

1 Doe spriek Jozua dit liet, op 'e dei dat de Heare de Amoriten yn 'e hân fan Jozua en de bern fan Israel jûn hie, en hy sei foar de eagen fan hiel Israel:
2 Jo hawwe machtige dingen dien, o Heare, Jo hawwe grutte dieden dien; wa is lykas Jo? Myn lippen sille jo namme priizgje.
3 Myn goedens en myn festing, myn hege toer, ik sil in nij liet foar dy sjonge, mei tanksizzing sil ik foar dy sjonge, do bist de sterkte fan myn heil.
4 Al de keningen fan 'e ierde sille dy priizgje, de foarsten fan 'e wrâld sille foar dy sjonge, de bern fan Israel sille har yn dyn heil ferheugje, se sille sjonge en dyn macht priizgje.
5 Oan Jo, o Heare, hawwe wy ús fertrouwen jûn; wy seine: Jo binne ús God, want Jo wiene ús taflecht en in sterke toer tsjin ús fijannen.
6 Ta Jo rôpen wy en skamden ús net, op Jo fertrouden wy en waarden wy rêden; doe't wy ta Jo rôpen, hearden Jo ús stim, Jo rêden ús sielen fan it swurd, Jo hawwe ús Jo genede sjen litten, Jo hawwe ús Jo heil jûn, Jo hawwe ús herten bliid makke mei Jo krêft.
7 Jo binne útgien foar ús heil, mei jo earm hawwe Jo jo folk ferlost; Jo hawwe ús antwurde út 'e himel fan jo hillichheid, Jo hawwe ús rêden fan tsientûzenen minsken.
8 De sinne en de moanne stiene stil yn 'e himel, en Jo stiene yn Jo grime tsjin ús ûnderdrukkers en jo hawwe Jo oardielen oer har befel.
9 Al de foarsten fan 'e ierde stiene op, de keningen fan 'e folken hiene har byinoar sammele, se waarden net bewege foar jo oanwêzigens, se begearden jo fjildslaggen.
10 Jo binne tsjin harren opstien yn jo grime, en jo hawwe jo grime oer harren delbrocht; jo hawwe se ferneatige yn jo grime, en se útroege yn jo hert.
11 Folken binne fertard troch dyn grime, keninkriken binne tebekgien fanwegen dyn grime, do hast keningen ferwûne op 'e dei fan dyn grime.
12 Jo hawwe jo grime oer har útstoten, jo grime hat har te pakken krigen; Jo hawwe har ûngerjuchtichheid op har werombrocht en har yn har goddeloazeheid útroege.
13 Se sprieden in falstrik út, se foelen deryn, yn it net ferburgen se har, har foet waard fongen.
14 Dyn hân wie ree foar al dyn fijannen dy't seine: Troch harren swurd hawwe se it lân yn besit nommen, troch harren earm hawwe se yn 'e stêd wennen; do hast harren gesichten fol skande makke, do hast harren hoarnen nei de grûn brocht, do hast se ferskrekke yn dyn grime, en do hast se ferneatige yn dyn lilkens.
15 De ierde trille en skodde fan it lûd fan dyn stoarm oer har, do hast harren sielen net weromholden fan 'e dea, en do hast harren libben yn it grêf delbrocht.
16 Jo hawwe se efterfolge yn jo stoarm, jo hawwe se fertard yn jo wervelwyn, jo hawwe har rein yn hagel feroare, se foelen yn djippe kûlen, sadat se net oerein komme koene.
17 Harren lyken wiene as jiskefet dat midden op strjitte smiten waard.
18 Se waarden fertard en ferneatige yn jo grime, jo hawwe jo folk rêden mei jo macht.
19 Dêrom jubelje ús herten yn Jo, ús sielen ferheffe yn Jo heil.
20 Us tongen sille jo macht fertelle, wy sille jo wûnderwurken priizgje en sjonge.
21 Want Jo hawwe ús rêden fan ús fijannen, Jo hawwe ús befrijd fan dyjingen dy't tsjin ús opstien binne, Jo hawwe se foar ús út ferneatige en se ûnder ús fuotten delset.

22 Sa sille al dyn fijannen fergean, o Heare, en de goddeloaze sille wêze as kaf dat troch de wyn driuwt wurdt, en dyn leafsten sille wêze as beammen dy't by it wetter plante binne.
23 Doe gongen Jozua en hiel Israel mei him werom nei it kamp yn Gilgal, nei't se al de keningen ferslein hiene, sadat der gjin oerbliuwsel fan harren oerbleau.
24 En de fiif keningen flechten allinnich te foet út 'e striid, en ferburgen har yn in grot, en Jozua socht har op it slachfjild, mar fûn har net.
25 En letter waard it oan Jozua ferteld, sizzende: De keningen binne fûn en sjuch, se binne ferburgen yn in grot.
26 Doe sei Jozua: Stel mannen oan om by de yngong fan 'e grot te wêzen, om se te bewachtsjen, dat se harsels net ûntnimme; en de bern fan Israel diene dat.
27 En Jozua rôp hiel Israel en sei tsjin de slachoffisieren: Set jimme fuotten op 'e nekken fan dizze keningen; en Jozua sei: Sa sil de Heare mei al jimme fijannen dwaan.
28 En Jozua joech dêrnei it befel dat se de keningen deadzje moasten en se yn 'e grot smite moasten, en grutte stiennen foar de yngong fan 'e grot sette moasten.
29 En dêrnei gyng Jozua mei al it folk dat dy dei by him wie nei Makkeda, en hy sloech it mei de skerpte fan it swurd.
30 En hy ferneatige de sielen en alles wat ta de stêd hearde, en hy die mei de kening en it folk dêrfan lykas hy mei Jericho dien hie.
31 En hy gyng dêrwei nei Libna en hy striidde der tsjin, en de Heare joech it yn syn hân, en Jozua sloech it mei de skerpte fan it swurd, en al har sielen, en hy die dermei en har kening lykas hy mei Jericho dien hie.
32 En dêrwei gie er troch nei Lachis om der tsjin te fjochtsjen, en Horam, de kening fan Gaza, gyng op om de mannen fan Lachis te helpen, en Jozua sloech him en syn folk oant der gjinien mear oer wie.
33 En Jozua naam Lachis en al it folk dêrfan yn, en hy die dermei lykas hy mei Libna dien hie.
34 En Jozua gyng dêrwei nei Eglon, en hy naam dat ek yn, en hy sloech it en al it folk dêrfan mei de skerpte fan it swurd.
35 En dêrwei gie er nei Hebron en focht der tsjin, naam it yn en ferneatige it folslein, en hy kaam dêrwei werom mei hiel Israel nei Debir, en focht der tsjin en sloech it mei de skerpte fan it swurd.
36 En hy ferneatige elke siel dêryn, hy liet gjinien oer, en hy die dermei en syn kening lykas hy mei Jericho dien hie.
37 En Jozua fersloech al de keningen fan 'e Amorieten fan Kades-Barnea oant Aza, en hy naam harren lân yn ien kear yn, want de Heare hie foar Israel fochten.
38 En Jozua kaam mei hiel Israel nei it kamp te Gilgal.
39 Doe't Jabin, de kening fan Chasor, yn dy tiid hearde alles wat Jozua de keningen fan 'e Amorieten oandien hie, stjoerde Jabin nei Jobat, de kening fan Midian, en nei Laban, de kening fan Simron, nei Jefal, de kening fan Aksaf, en nei al de keningen fan 'e Amorieten, sizzende:
40 Kom gau nei ús ta en help ús, dat wy de bern fan Israel ferslaan kinne, foardat se op ús komme en mei ús dwaan lykas se mei de oare keningen fan 'e Amoriten dien hawwe.
41 En al dizze keningen harkje nei de wurden fan Jabin, kening fan Chazor, en se teagen út mei al har legers, santjin keningen, en har folk wie sa talryk as it sân oan 'e seestrân, tegearre mei ûntelbere hynders en weinen, en se kamen en legeren har tegearre by de wetters fan Merom, en se kamen byinoar om tsjin Israel te fjochtsjen.
42 Doe sei de Heare tsjin Jozua: Wês net bang foar harren, want moarn om dizze tiid sil Ik se allegearre deade foar jo oerjaan; jo sille harren hynders de hakken trochsnije en harren weinen mei fjoer ferbaarne.
43 En Jozua kaam mei al de kriichsmannen ynienen op harren ta en sloech se, en se foelen yn harren hannen, want de Heare hie se yn 'e hannen fan 'e bern fan Israel jûn.
44 Dat de bern fan Israel efterfolgen al dizze keningen mei har legers, en sloegen se oant der gjinien fan har oer wie, en Jozua die mei har lykas de Heare him sein hie.
45 En Jozua kaam yn dy tiid werom nei Chazor en sloech it mei it swurd en ferneatige elke siel dêryn en ferbaarnde it mei fjoer, en fan Chazor gie Jozua nei Simron en sloech it en ferneatige it folslein.
46 Fan dêrút gie er nei Achsaf en die dermei lykas er mei Simron dien hie.
47 Fan dêrút gie er nei Adulam en sloech al it folk dêr yn, en hy die mei Adulam lykas hy mei Aksaf en Simron dien hie.
48 En hy gie fan harren nei al de stêden fan 'e keningen dy't hy slein hie, en hy sloech al it folk dat fan harren oerbleau en hy ferneatige se folslein.
49 Allinnich harren bút en fee namen de Israëliten as bút, mar se sloegen elk minske, se lieten gjin siel yn libben.
50 Lykas de Heare Mozes oplein hie, sa diene Jozua en hiel Israel, se hawwe neat tekoart dien.
51 Sa sloegen Jozua en al de bern fan Israel it hiele lân Kanaän, lykas de Heare har befel hie, en se sloegen al har keningen, ienentritich keningen, en de bern fan Israel namen har hiele lân yn.
52 Neist de keninkriken fan Sihon en Og dy't oan 'e oare kant fan 'e Jordaan lizze, dêr't Mozes in protte stêden fan slein hie, en Mozes joech dy oan 'e Rubeniten en de Gaditen en oan 'e heale stam fan Manasse.
53 En Jozua sloech al de keningen dy't oan dizze kant fan 'e Jordaan yn it westen wennen, en joech se as erfskip oan 'e njoggen stammen en oan 'e heale stam fan Israel.
54 Fiif jier lang fierde Jozua de oarloch mei dizze keningen, en hy joech harren stêden oan 'e Israëliten, en it lân waard rêstich fan 'e striid yn alle stêden fan 'e Amoriten en de Kanaäniten.

HAADSTIK 90

1 Yn dy tiid, yn it fyfde jier nei't de bern fan Israel oer de Jordaan gien wiene, nei't de bern fan Israel rêste hiene fan harren oarloch mei de Kanaäniten, ûntstiene yn dy tiid grutte en swiere fjildslaggen tusken Edom en de bern fan Kittim, en de bern fan Kittim fochten tsjin Edom.
2 En Abianus, de kening fan Kittim, gyng út yn dat jier, dat is yn it ienentritichste jier fan syn regearing, en in grutte macht mei him fan 'e machtige mannen fan 'e bern fan Kittim, en hy gyng nei Seïr om te fjochtsjen tsjin 'e bern fan Esau.
3 Doe hearde Hadad, de kening fan Edom, fan syn rapport, en hy gie him temjitte mei in swier folk en in sterke macht, en focht mei him yn 'e striid op it fjild fan Edom.

4 En de hân fan Kittim krige de oerhân oer de bern fan Ezau, en de bern fan Kittim sloegen twatweintich tûzen man fan 'e bern fan Ezau, en al de bern fan Ezau flechten foar harren wei.
5 En de bern fan Kittim efterfolgen harren en hja berikten Hadad, de kening fan Edom, dy't foar harren út rûn en hja fongen him libben en brochten him nei Abianus, de kening fan Kittim.
6 En Abianus joech opdracht om him te deadzjen, en Hadad, kening fan Edom, stoar yn it achtenfjirtichste jier fan syn regearing.
7 En de bern fan Kittim setten har efterfolging fan Edom troch, en se sloegen har mei in grutte slachting en Edom waard ûnderwurpen oan 'e bern fan Kittim.
8 En de bern fan Kittim hearsken oer Edom, en Edom kaam ûnder de hân fan 'e bern fan Kittim en waard ien keninkryk fan dy dei ôf.
9 En fan dy tiid ôf koene se har hollen net mear optille, en har keninkryk waard ien mei de bern fan Kittim.
10 En Abianus stelde amtners yn Edom oan en al de bern fan Edom waarden ûnderdanen en skattich oan Abianus, en Abianus kearde werom nei syn eigen lân, Kittim.
11 En doe't er weromkaam, fernijde er syn regear en boude foar himsels in rom en fersterke paleis foar in keninklike residinsje, en regearre feilich oer de bern fan Kittim en oer Edom.
12 Yn dy dagen, nei't de bern fan Israel al de Kanaäniten en de Amoriten ferdreaun hiene, wie Jozua âld en op hege jierren kommen.
13 Doe sei de Heare tsjin Jozua: Do bist âld, fier yn it libben, en in grut part fan it lân moat noch yn besit nommen wurde.
14 Ferdiel dit lân no as erfskip ûnder de njoggen stammen en ûnder de heale stam fan Manasse, en Jozua stie op en die lykas de Heare him sein hie.
15 En hy ferdielde it hiele lân ûnder de stammen fan Israel as erfskip neffens harren ferdielingen.
16 Mar oan 'e stam fan Levi joech er gjin erfskip; de offers fan 'e Heare binne harren erfskip, lyksa't de Heare deroer sprutsen hie troch de hân fan Mozes.
17 En Jozua joech de berch Hebron oan Kaleb, de soan fan Jefune, ien diel boppe syn bruorren, lykas de Heare troch Mozes sprutsen hie.
18 Dêrom is Hebron in erfskip wurden foar Kaleb en syn bern oant hjoed de dei.
19 En Jozua ferdielde it hiele lân troch it lot oan hiel Israel as in erfskip, lykas de Heare him gebean hie.
20 En de bern fan Israel joegen stêden oan 'e Leviten út harren eigen erfdiel, en foarstêden foar harren fee, en besittings, lykas de Heare Mozes hjitten hie, sa diene de bern fan Israel, en se ferdielden it lân troch it lot, oft grut of lyts.
21 En hja gongen it lân yn besit nimme neffens har grinzen, en de bern fan Israel joegen Jozua, de soan fan Nun, in erfskip ûnder har.
22 Troch it wurd fan de Heare joegen se him de stêd dy't er easke hie, Timnat-Serach op it berchlân fan Efraïm, en hy boude de stêd op en wenne dêr.
23 Dit binne de erfdielen dy't pryster Eleazar en Jozua, de soan fan Nun, en de haden fan 'e heiten fan 'e stammen troch it lot oan 'e bern fan Israel útdield hawwe yn Silo, foar de Heare, by de yngong fan 'e tabernakel, en doe't se opholden mei it ferdielen fan it lân.
24 En de Heare joech it lân oan 'e Israëliten, en sy namen it yn besit lykas de Heare ta harren sprutsen hie, en lykas de Heare oan harren foarâlden sward hie.
25 En de Heare joech de Israëliten rêst fan al har fijannen om har hinne, en nimmen stie tsjin har op, en de Heare joech al har fijannen yn har hannen, en net ien ding mislearre fan al it goede dat de Heare ta de bern fan Israel sprutsen hie, ja, de Heare die alles.
26 En Jozua rôp al de bern fan Israel ta en hy segene har, en gebea har om de Heare te tsjinjen, en dêrnei liet hy har gean, en se gongen elk nei syn stêd, en elk nei syn erfdiel.
27 En de bern fan Israel tsjinnen de Heare al de dagen fan Jozua, en de Heare joech harren rêst fan alle kanten, en se wennen feilich yn harren stêden.
28 En it barde yn dy dagen dat Abianus, kening fan Kittim, stoar, yn it achtentritichste jier fan syn regearing, dat is it sânde jier fan syn regearing oer Edom, en se begroeven him op it plak dat hy foar himsels boud hie, en Latinus regearre fyftich jier yn syn plak.
29 En tidens syn regear brocht hy in leger út, en hy gie en focht tsjin de ynwenners fan Britannia en Kernania, de bern fan Elisa, de soan fan Javan, en hy oerwûn har en makke har skattich.
30 Doe hearde hy dat Edom yn opstân kommen wie ûnder de macht fan 'e Kittimen, en Latinus gie nei harren ta en sloech harren en ûnderwurp harren, en sette harren ûnder de macht fan 'e bern fan Kittimen, en Edom waard ien keninkryk mei de bern fan Kittimen al dy dagen.
31 En jierrenlang wie der gjin kening yn Edom, en harren regear wie by de bern fan Kittim en harren kening.
32 En it wie yn it seisentweintichste jier nei't de bern fan Israel de Jordaan oerstutsen wiene, dat is it seisentseistichste jier nei't de bern fan Israel út Egypte wei gien wiene, dat Jozua âld wie, op jierren kommen, hûndertacht jier âld yn dy dagen.
33 En Jozua rôp hiel Israel, harren âldsten, harren rjochters en amtners, nei't de Heare oan alle Israëliten rêst jûn hie fan al harren fijannen om har hinne, en Jozua sei tsjin de âldsten fan Israel en tsjin harren rjochters: Sjoch, ik bin âld, op jierren kommen, en jimme hawwe sjoen wat de Heare dien hat oan al de folken dy't Hy foar jimme út ferdreaun hat, want it is de Heare dy't foar jimme fochten hat.
34 No dêrom, meitsje jimme sterk om al de wurden fan 'e wet fan Mozes te hâlden en te dwaan, om der net fan ôf te wiken nei rjochts of nei lofts, en om net te kommen ûnder dy folken dy't yn it lân oer binne; en jimme sille de namme fan harren goaden net neame, mar jimme sille oan 'e Heare jimme God fêsthâlde, lykas jimme oant hjoed de dei dien hawwe.
35 En Jozua moedige de bern fan Israel tige oan om de Heare al har dagen te tsjinjen.
36 En al de Israëliten seinen: Wy sille de Heare ús God al ús dagen tsjinje, wy en ús bern, en ús bernsbern, en ús neiteam foar altyd.
37 En Jozua makke dy dei in ferbûn mei it folk, en hy liet de bern fan Israel fuortgean, en se gongen elk nei syn erfdiel en nei syn stêd.
38 En it wie yn dy dagen, doe't de bern fan Israel feilich wennen yn har stêden, dat se de kisten fan 'e stammen fan

har foarâlden begroeven, dy't se út Egypte helle hiene, elk yn it erfskip fan syn bern, de tolve soannen fan Jakob begroeven de bern fan Israel, elk yn it besit fan syn bern.
39 En dit binne de nammen fan 'e stêden dêr't se de tolve soannen fan Jakob begroeven hawwe, dy't de bern fan Israel út Egypte helle hiene.
40 En hja begroeven Ruben en Gad oan dizze kant fan 'e Jordaan, yn Roma, dat Mozes oan harren bern jûn hie.
41 En Simeon en Levi begroeven se yn 'e stêd Mauda, dy't hy oan 'e bern fan Simeon jûn hie, en it foarstêdgebiet fan 'e stêd wie foar de bern fan Levi.
42 En Juda begroeven se yn 'e stêd Benjamin, tsjinoer Bethlehem.
43 En de bonken fan Issaskar en Sebulon begroeven se yn Sidon, yn it diel dat oan harren bern tafalle.
44 En Dan waard begroeven yn 'e stêd fan syn bern yn Estaël, en Naftali en Aser waarden begroeven yn Kades-Naftali, elk op it plak dat er oan syn bern jûn hie.
45 En de bonken fan Jozef begroeven se yn Sichem, yn it stik lân dat Jakob fan Hemor kocht hie, en dat Jozef as erfskip krige.
46 En hja begroeven Benjamin yn Jeruzalem foar de Jebusyt, dy't oan 'e bern fan Benjamin jûn wie; de bern fan Israel begroeven harren heiten, elk man, yn 'e stêd fan syn bern.
47 En nei twa jier stoar Jozua, de soan fan Nun, hûndert en tsien jier âld, en de tiid dat Jozua Israel rjochte hat, wie achtentweintich jier, en Israel tsjinne de Heare al de dagen fan syn libben.
48 En de oare saken fan Jozua en syn fjildslaggen en syn bestraffingen dêr't er Israel mei bestraft hat, en alles wat er har oplein hie, en de nammen fan 'e stêden dy't de bern fan Israel yn syn dagen yn besit hiene, sjuch, dy binne skreaun yn it boek fan 'e wurden fan Jozua oan 'e bern fan Israel, en yn it boek fan 'e oarloggen fan 'e Heare, dy't Mozes en Jozua en de bern fan Israel skreaun hiene.
49 En de bern fan Israel begroeven Jozua yn it grinze fan syn erfdiel, yn Timnat-Serach, dat him jûn wie op it berchlân fan Efraïm.
50 En Eleazar, de soan fan Aäron, stoar yn dy dagen, en se begroeven him op in heuvel dy't fan syn soan Pinehas wie, dy't him jûn wie op it berchlân fan Efraïm.

HAADSTIK 91

1 Yn dy tiid, nei de dea fan Jozua, wiene de bern fan 'e Kanaäniten noch yn it lân, en de Israëliten besleaten har te ferdriuwen.
2 Doe fregen de bern fan Israel de Heare: Wa sil earst foar ús optille nei de Kanaäniten om tsjin harren te fjochtsjen? En de Heare sei: Juda sil optille.
3 Doe seine de bern fan Juda tsjin Simeon: Gean mei ús op yn ús lot, en wy sille fjochtsje tsjin de Kanaäniten en wy sille ek mei jo opgean, yn jo lot. Sa gongen de bern fan Simeon mei de bern fan Juda.
4 En de bern fan Juda gongen op en fochten tsjin de Kanaäniten, dat de Heare joech de Kanaäniten yn 'e hannen fan 'e bern fan Juda, en sy sloegen har yn Besek, tsientûzen man.
5 En hja fochten mei Adoni-Bezek yn Bezek, en hy flechte foar harren, en hja efterfolgen him en fongen him, en hja pakten him en hakken syn tommen en grutte teannen ôf.
6 Doe sei Adoni-Bezek: Tsien en tritich keningen, dy't de tommen en grutte teannen ôfhakke hiene, hawwe har iten ûnder myn tafel sammele, lykas ik dien haw, sa hat God my ferjilding jûn, en se hawwe him nei Jeruzalem brocht en hy is dêr stoarn.
7 En de bern fan Simeon gongen mei de bern fan Juda, en hja sloegen de Kanaäniten mei de skerpte fan it swurd.
8 En de Heare wie mei de bern fan Juda, en sy namen it berchlân yn besit, en de bern fan Jozef gongen op nei Bethel, dat is Luz, en de Heare wie mei harren.
9 En de bern fan Jozef bespieden Bethel, en de wachters seagen in man út 'e stêd gean, en se pakten him en seinen tsjin him: Lit ús no de yngong fan 'e stêd sjen en wy sille jo genede bewize.
10 En dy man wiisde harren de yngong fan 'e stêd, en de bern fan Jozef kamen en sloegen de stêd mei de skerpte fan it swurd.
11 En de man mei syn famylje stjoerden se fuort, en hy gie nei de Hettiten en hy boude in stêd, en hy neamde de namme dêrfan Luz, sadat al de Israëliten yn har stêden wennen, en de bern fan Israel wennen yn har stêden, en de bern fan Israel tsjinnen de Heare al de dagen fan Jozua, en al de dagen fan 'e âldsten, dy't har dagen nei Jozua ferlingd hiene, en it grutte wurk fan 'e Heare seagen, dat Hy foar Israel dien hie.
12 En de âldsten rjochten Israel nei de dea fan Jozua santjin jier lang.
13 En al de âldsten fochten ek de fjildslaggen fan Israel tsjin de Kanaäniten en de Heare ferdreau de Kanaäniten foar de bern fan Israel, om de Israëliten yn har lân te pleatsen.
14 En Hy folbrocht al de wurden dy't Hy ta Abraham, Izaäk en Jakob sprutsen hie, en de eed dy't Hy sward hie, om harren en harren bern it lân fan 'e Kanaäniten te jaan.
15 En de Heare joech oan 'e bern fan Israel it hiele lân Kanaän, lykas Hy oan harren foarâlden sward hie, en de Heare joech harren rêst fan dyjingen om harren hinne, en de bern fan Israel wennen feilich yn harren stêden.
16 Lofsinge de Heare foar ivich, amen en amen.
17 Fersterk jimmesels, en lit de herten fan jim allegearre dy't op 'e Heare fertrouwe fan goede moed wêze. It Ein.